

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII
Mimarlık Eğitim ve Meslek Alanında Bütünleşme ve Dayanışma

14-15 Kasım 2013
Anadolu Üniversitesi Eskişehir

MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI - VII

TMMOB Mimarlar Odası
Ankara, Mart 2015

© Mimarlar Odası Yayınları
Sertifika No: 19481

Yayına Hazırlayan	: İlker Ertuğrul
Grafik Tasarım	: Nilgün Kara Babacan
Grafik Uygulama	: Ebru Laçın
Fotoğraflar	: Yasemin Gültekin, Elif Ertürk
Yapım	: Mimarlık Vakfı İktisadi İşletmesi, (0212) 244 86 87, İstanbul
Baskı, Cilt	: --

Mimarlar Odası Genel Merkezi
A: Konur Sokak No: 4/2 Yenışehir
06650 ANKARA
T: +90.312.417 37 27
F: +90.312.418 03 61
E: info-mek@mo.org.tr

Birinci Baskı: 1000 adet
ISBN 978-9944-

Kaynak gösterilerek yapılacak alıntılar dışında, yayıncının izni olmadan hiçbir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz.

MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI - VII

MİMARLIK EĞİTİM VE MESLEK ALANINDA BÜTÜNLEŞME VE DAYANIŞMA

14-15 Kasım 2013
Anadolu Üniversitesi Eskişehir

14 Kasım 2013

Açılış Oturumu

1. Oturum : **Yasama Sürecinin Mimarlık Ortamına Etkileri**
2. Oturum : **Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu**
3. Oturum : **Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi**
4. Oturum : **Mimarlık Akreditasyon Kurulu**
5. Oturum : **Öğrenci Forumu**

15 Kasım 2013

6. Oturum : **Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi - I**
7. Oturum : **Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi - II**
8. Oturum : **Mimarlık Eğitiminde Staj**
9. Oturum : **Değerlendirme ve Forum**

TMMOB MİMARLAR ODASI

Düzenleme Kurulu

Ayşen Çelen Öztürk, Banu Gürlek, Berna Üstün, Gökçe Ketizmen Önal,
Necip Mutlu, Osman Tatal, Sibel Baş

Danışma Kurulu

Ali Ekinci, Ayşen Çelen Öztürk, Azmi Öge, Bülend Ceylan, Bülend Tuna, Cengiz Bektaş, Deniz İncedayı, Doğan Hasol, Esin Hacıaloğlu, Eyüp Muhcu, Füsün Alioğlu, Güven Arif Sargın, Hakkı Önel, Hikmet Sivri Gökmen, Kubilay Önal, Mehmet Gürel, Mehmet Şener Küçükdoğu, Neslihan Dostoğlu, Nur Çağlar, Nur Esin, Nuray Özaslan, Oktay Ekinci, Orhan Hacıhasanoğlu, Rengin Ünver, Selahattin Önür, Şebnem Hoşkara

Çalışma Grupları

Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi Çalışma Grubu

Ayşen Ciravoğlu, Ayşen Çelen Öztürk, Cengiz Bektaş (*Kurultay Başkanı*), Çiğdem Polatoğlu, Deniz İncedayı, Doğan Hasol, Emel Aközer, Emine Coşkun (*İstanbul Öğrenci Tems.*), Erçim Uluğ, Eti Akyüz Levi, Füsün Alioğlu, Gökçe Ketizmen Önal, Gülen Çağdaş, Günseli Demirkol, Güven Arif Sargın, Leman Figen Gül, Mehmet Gürel, Mehmet Şener Küçükdoğu, Murat Günaydın, Necip Mutlu, Neslihan Dostoğlu, Nur Çağlar, Nur Esin, Orhan Hacıhasanoğlu, Rengin Ünver, Selahattin Önür, Şebnem Hoşkara, Sibel Baş (*Raportör*)

Mimarlık Eğitiminde Değişimler ve Güncel Beklentiler: Avrupa Birliği Çerçevesi:

Ayşen Ciravoğlu, Figen Gül, Gökçe Ketizmen Önal, Güven Arif Sargın,
Füsün Alioğlu, Neslihan Dostoğlu (*Yürütücü*)

İnsan Hakları, Demokrasi, Akademik ve Meslek Alanının Değerleri Açısından

Yeterlilikler Çerçevesi: Emel Aközer, Selahattin Önür, Murat Günaydın

Lisansüstü Eğitim: Ayşen Çelen Öztürk, Çiğdem Polatoğlu, Eti Akyüz Levi,
Gülen Çağdaş, Orhan Hacıhasanoğlu, Rengin Ünver, Şebnem Hoşkara
Toplum, Mimarlık ve Eğitim: Deniz İncedayı, Doğan Hasol, Erçim Uluğ,
Mehmet Şener Küçükdoğu

Mimarlık Eğitiminde Staj Çalışma Grubu

Banu Gürlek, Birol Akçoral, Erhan Doğan (*İzmir Öğrenci Tems.*), Esin Kasapoğlu,
F. Emel Ardaman, Haluk Zelef, Hikmet Gökmen (*Yürütücü*), Metin Karadağ,
Terrane Mehmedova Burnak, Sibel Baş (*Raportör*)

Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK):

Nur Esin (*Başkan*), Füsün Alioğlu (*Başkan Yrd.*), Ayşen Savaş Sargın, Bülend Tuna,
Çelen Birkan, Rengin Ünver, Semra Aydın, Dilşad Aktaş Canatay (*Yürütücü Sekreteri*)

Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu (MiMeKK)

Nur Çağlar (*Başkan*), Bülend Ceylan (*Başkan Yrd.*), Füsün Alioğlu, Güven Arif Sargın,
Metin Karadağ, Sibel Baş (*Yürütücü Sekreteri*)

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM) Yürütme Kurulu

Ali Ekinci (*Başkan*), Dilşad Aktaş Canatay (*Sekreter*), Ali Hakkı, Esin Köymen,
İlkay Özdemir, İsmail Doğanılmaz, Murat Günaydın

Öğrenci Temsilciler Kurulu (ÖTK)

Ali Gökten, Emine Coşkun, Erhan Doğan, Güneş Danışman, Furkan Şen,
Mustafa Mert Aytekin, Ozan Taşlı, Sibel Baş (*Yürütücü Sekreteri*)

Yayın, Sergi ve Sunumlar

Mimarlık Okulları Diploma Projeleri Sergisi - 3

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII kapsamında üçüncüsü düzenlenen Diploma Projeleri Sergisi için Türkiye’de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde eğitim veren ve 2012-2013 öğretim yılında mezun vermiş olan 54 Mimarlık Bölümü’ne çağrı gönderilmiş ve 18 Mimarlık Bölümü sergi için katkıda bulunmuştur. Diploma Projeleri Sergisi - III, kurultay süresince Anadolu Üniversitesi Öğrenci Merkezi fuayesinde sergilendikten sonra Anadolu ve Osmangazi Üniversitelerinin sergi programlarına alınarak sergilenmiştir.

Diploma Projeleri Sergisi - III daha sonra Doğu Akdeniz Üniversitesi’nde, Uludağ Üniversitesi’nde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Mimarlar Odası Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - III kapsamında sergilenmiştir.

Sergiye katılan Üniversiteler

1. Anadolu Üniversitesi, Abdullah Bolat
2. Çukurova Üniversitesi, Gülşen Yıldırak
3. Dokuz Eylül Üniversitesi, Gözde Akman
4. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fuat Ziya Erciş
5. Gazi Üniversitesi, Merve Yüceer
6. Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü, Selda Nacar
7. İstanbul Kültür Üniversitesi, Kardelen Vatansever
8. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Volkan Ayvalı
9. Kocaeli Üniversitesi, Alpay Yazıcı
10. Mersin Üniversitesi, Selahaddin Aydoğdu
11. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Barış Dönmez
12. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Cansu Can
13. Selçuk Üniversitesi, Murat Bayraktar
14. Süleyman Demirel Üniversitesi, Tuğba Yeni
15. Trakya Üniversitesi, Caner Taşkın
16. Uludağ Üniversitesi, İbrahim Sarier
17. Yaşar Üniversitesi, Burak Bakö
18. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Dicle Nas

Yayınlar

- Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII
- Çalışma Grubu Raporları
 - Mimarlık Eğitiminde Değişimler ve Güncel Beklentiler: Avrupa Birliği Çerçevesi
 - İnsan Hakları, Demokrasi, Akademik ve Meslek Alanının Değerleri Açısından Yeterlilikler Çerçevesi
 - Lisansüstü Eğitim
 - Toplum, Mimarlık ve Eğitim
 - Staj ve Mimarlık Alanında Bütünleşme
 - Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu

Web Sayfası

Mimarlık ve Eğitim Kurultayları, 2001 yılında gerçekleştirilen birincisinden itibaren bütün bilgi ve belgeleriyle **www.mo.org.tr/mek** adresinden izlenebilmektedir. Mevcut web sayfası VII. Kurultay ile genişletilmiş, toplantı tarihleri, tutanakları, çalışma grupları, kurultay haberleri, program ve belgeleri eklenerek katkı ve katılıma açık hale getirilmiştir. Kurultay sonrasında düzenleme çalışmaları devam eden web sayfasında kurultay sunumları ile tüm rapor, kayıt ve tartışma tutanaklarıyla birlikte erişilebilir hale gelecektir.

İçindekiler

1. Gün (14 Kasım 2013)

Açılış Oturumu

Eyüp Muhcu, <i>Mimarlar Odası Başkanı</i>	00
Cengiz Bektaş, <i>Kurultay Başkanı</i>	00
Ekrem Bodamyalı, <i>KKTC Mimarlar Odası Başkanı</i>	00
Davut Aydın, <i>Anadolu Üniversitesi Rektörü</i>	00
Yılmaz Büyükerşen, <i>Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı</i>	00

1. Oturum

Yasama Sürecinin Mimarlık Ortamına Etkileri

Ali Cengizkan, <i>Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Oturum Yöneticisi</i>	00
Ruşen Keleş, <i>Ankara Üniversitesi</i>	00
Acar Avunduk, <i>Mimar</i>	00
Berna Çelik Yeşilkaya, <i>Mimarlar Odası Hukuk Danışmanı</i>	00

2. Oturum

Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu

Fusun Alioğlu, <i>Oturum Yöneticisi</i>	00
Sunuşlar: "Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu Çalışmaları"	
Nur Çağlar, <i>MiMeKK Başkanı</i>	00

3. Oturum

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi

Murat Günaydın, <i>Oturum Yöneticisi</i>	00
Sunuşlar: "Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi Çalışmaları"	
Ali Ekinci, <i>SMGM Yürütme Kurulu Başkanı</i>	00

4. Oturum

Mimarlık Akreditasyon Kurulu

Bülend Ceylan, <i>Oturum Yöneticisi</i>	00
Sunuşlar: "Mimarlık Akreditasyon Kurulu Çalışmaları"	
Nur Esin, <i>MİAK Başkanı</i>	00

5. Oturum

Öğrenci Forumu

Ali Gökten, Emine Coşkun, Erhan Doğan, Güneş Danışman, Furkan Şen, Mustafa Mert Aytekin, Ozan Taşlı	00
Sunuş: "Mimarlık Öğrencileri Arasında Bütünleşme ve Dayanışma"	

2. Gün (15 Kasım 2013)

6. Oturum

Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi - I

Deniz İncedayı, *Oturum Yöneticisi* 00

Sunuşlar

Doğan Hasol: "Toplum, Mimarlık ve Eğitim" 00

Neslihan Dostoğlu: "Mimarlık Eğitiminde Değişimler ve Güncel Beklentiler" 00

7. Oturum

Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi - II

Güven Arif Sargın, *Oturum Yöneticisi*

Sunuşlar

Emel Aközer: "İnsan Hakları, Demokrasi,
Akademik ve Meslek Alanının Değerleri Açısından Yeterlilikler Çerçevesi" 00

Çiğdem Polatoğlu: "Lisansüstü Eğitim" 00

8. Oturum

Mimarlık Eğitiminde Staj

Biröl Akçoral, *Oturum Yöneticisi* 00

Sunuş

Hikmet Gökmen: "Staj ve Mimarlık Eğitim Alanında Bütünleşme" 00

9. Oturum

Değerlendirme ve Forum

Cengiz Bektaş, *Kurultay Başkanı* 00

Bülend Tuna 00

Kapanış Konuşmaları 00

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

1. Gün

Açılış Oturumu

Mehmet GÜREL

Mimarlar Odası Eskişehir Şubesi Başkanı

Eyüp MUHCU

Mimarlar Odası Genel Başkanı

Cengiz BEKTAŞ

Kurultay Başkanı

Ekrem BODAMYALIZADE

KKTC Mimarlık ve Eğitim Kurultayı Başkanı

Prof. Dr. Davut AYDIN

Anadolu Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Yılmaz BÜYÜKERŞEN

Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı

Bekir Şahin TÜTÜNCÜ

Eskişehir Vali Yardımcısı

Sunucu

Sayın vali yardımcım, sayın büyükşehir belediye başkanım, sayın rektörün, değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım, sevgili konuklar; Mimarlar Odası tarafından yedincisi düzenlenen Mimarlık ve Eğitim Kurultayına hoş geldiniz.

Şimdi açış konuşmasını yapmak üzere Mimarlar Odası Eskişehir Şubesi Başkanı Sayın Mehmet Gürel'i davet ediyorum.

Mehmet GÜREL

Sayın vali yardımcım, sayın büyükşehir belediye başkanım, sayın rektörüm, sayın dekanlarım, sayın bölüm başkanlarım, değerli öğretim üyeleri, değerli meslek odaları başkanları, sayın genel başkanım, değerli öğrenciler; hepiniz hoş geldiniz.

Daha önce İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerde düzenlenen bu eğitim kurultayı, bugün Eskişehir'de düzenleniyor. Bu fırsatı bize verdikleri için öncelikle Merkez Yönetim Kurulumuza teşekkürü bir borç biliriz.

Bu kurultayın Eskişehir'de yapılmasının kararı da rastgele alınmış bir karar değildir. Eskişehir bildiğiniz gibi iki üniversiteye sahiptir ve iki mimarlık bölümü vardır. Eğitim ve araştırma konusunda hem ülkemize, hem şehrimize dünya çapında hizmet vermektedirler. Ayrıca Eskişehir, artık eski şehir değildir, yenilenmiştir, pek çok konuda yeniden doğmuştur, ama bir şeyi değişmemiştir; aydınlık görüşü ve ilericiliği.

Öğrendiğime göre ülkemizde 83 üniversite ve mimarlık eğitimi veren bölüm yer almakta. Tabii diğer ülkelerdeki durumu ve bu ortalamaları hocalarım zaman içerisinde anlatacaklar sizlere, ama benim bildiğim kadarıyla yaklaşık 45 bin üyesi olan odamızın, çok yakında bu üye sayısı ikiye katlanacak.

Ben bardağın dolu yanını görüyorum. Bu mimar nüfusunun artacağı demek; yani iyi ve sağlıklı mekânları tasarlayan kişi sayısı artacak, yani kent suçlarıyla savaşanların neferleri artacak, yani resmi kurumlarda çalışan, siyaset düzeninde yerel yönetimlerde görev alan meslektaşlarımız artacak. Ben bunu bu gözle görmek istiyorum. Tabii bu söylediğim kriterlerin artışı, siz değerli öğretim üyelerinin de artışıyla söz konusu.

Sayın hocalarım ve değerli meslektaşlar; bizlere çok büyük görevler çıkıyor. Sözlerimi fazla uzatmadan şu şekilde bitiriyorum: Muhtaç olduğumuz kudret bu beyinlerde mevcuttur.

Teşekkür ederim.

Sunucu

Sayın Mehmet Gürel'e teşekkür ediyoruz. Konuşmasının yapmak üzere Mimarlar Odası Genel Başkanı Sayın Eyüp Muhcu'yu davet ediyoruz.

Eyüp MUHCU

Merhabalar. Sayın Eskişehir Büyükşehir Belediyesi başkanım, sayın vali yardımcım, kurultay başkanım, dekanım, değerli Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Mimarlar Odası başkanımız, değerli hocalarımız, meslektaşlarımız, değerli katılımcılar, değerli öğrenciler; sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Kurultayımıza hoş geldiniz, onur verdiniz.

Mimarlık Eğitim Kurultayımızın yedincisini "Mimarlık Eğitim ve Meslek Alanında Bütünleşme ve Dayanışma" temasıyla gerçekleştirmek amacıyla bir aradayız. Öncelikle bu toplantıda ev sahipliği yapan, organize desteği veren Mimarlar Odası Eskişehir Şubemize ve bu organizasyona katkılar sunan Anadolu Üniversitemize teşekkür ediyoruz.

Değerli meslektaşlarım, değerli katılımcılar; kısa bir süre içerisinde çok sayıda meslektaşımızı kaybettik. Oda çalışmalarına katkılar sunan değerli meslektaşımız Gürhan Tümer, Ahmet Eyice, Armağan Güran, Emre Madran, oda merkez denetçisi arkadaşımız Cumali Yurtman, eski oda genel başkanımız Oktay Ekinci ve kurultayımızda başlangıçtan beri yoğun emeği ve katkıları olan değerli hocamız Hakkı Önel aramızdan ayrıldılar.

Bu vesileyle, sizleri kaybettiğimiz meslektaşlarımızı anmak üzere saygı duruşuna davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

Değerli meslektaşlarımızın anıları önünde saygıyla eğiliyoruz. Bu vesileyle gezi direnişi sırasında Eskişehir'de hunharca katledilen Ali İsmail Korkmaz kardeşimizin de içinde olduğu yedi barışçı güzel insanımızı, kardeşimizi sevgiyle anıyoruz.

Değerli katılımcılar, Mimarlık ve Eğitim Kurultayı hazırlık süreciyle birlikte, 14 yıl gibi bir süreyi kapsamaktadır. Bu süre içerisinde Mimarlar Odası, mimarlık fakülteleri bölümleri ve buralarda görev yapan öğretim kadroları hocalarımız, mimarlık öğrencileri ve ilgili kesimlerle bir diyalog buluşma ortamı yaratılması hedeflenmiştir. Bunu yaparken de, meslek alanımızdan kamuya, topluma, eğitim ortamına ve meslek alanına ilişkin sorunlar, uyarılar ve çözüm önerileri hakkında mesajlar verilmeye devam edilmektedir.

VII. Mimarlık ve Eğitim Kurultayını ülkemizin her bakımından olağanüstü bir dönemden geçtiği koşullarda gerçekleştirmekteyiz. İki yıl önce İzmir’de altıncısını düzenlediğimiz eğitim kurultayında altını çizdiğimiz sorunlar, konularla ilgili ne yazık ki geçen süre içerisinde herhangi bir iyileşme sağlanmamıştır. Olumlu herhangi bir gelişme olmamıştır. Tam tersine yeni ve daha kapsamlı büyük sorunlar gündeme gelmiştir.

Bu bağlamda açış konuşması kapsamında kısaca belli başlı konulara vurgu yapmak istiyorum. Bu dönemde en önemli sorunlardan birisi, yasama süreciyle meslek ortamının tahrip edilmesi ve meslek odalarının teslim alınmaya çalışılmasıdır. 12 Eylül 2010 Anayasa referandumu sonrası, 12 Haziran 2011 genel seçimleri sürecinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tamamen devre dışı bırakılmış, çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuş, pek çok düzenleme gerçekleştirilmiştir.

644 ve 648 sayılı kanun hükmündeki kararnamelerle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına odaların kimi asli işlerini yapma yetkisi verilmiş. Buna göre, odaların üyelerinin sicillerini tutmak, mesleki alanlarıyla ilgili standart koymak, mevzuatını düzenlemek gibi asli işleri bakanlık yapabilecekti. Böylece meslek odaları işlevsizleştirilecek, mümkünse tamamen tasfiye edilecekti.

Daha sonra çıkarılan “torba yasa”, yasalarda yapılan değişiklikler, yönetmelik ve genelge aracılığıyla odaların yetki alanlarına müdahaleler artarak devam etmiştir. Aynı anlayış doğrultusunda “torba yasa” marifetiyle meslektaşlarımızın telif haklarını ortadan kaldıran ve odaların kamu denetimi yapmasını engelleyen birtakım hükümler getirilmiştir.

Nitekim imza aşamasında olan bir kararnameyle, 1983 yılında 6235 sayılı TMMOB Yasasına eklenen bir madde bahane edilerek ve üstelik geçen süreç içerisinde hiçbir hükümet tarafından gündeme getirilmemesi, uygulanmamasına rağmen, bugün bir yasal düzenleme eklenmek istenmektedir. Buna göre, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı odaları idari ve mali denetim altına zapturapt altına almak istenmektedir.

Bir başka önemli sorun, mimarlık okullarının hiçbir kurala bağlı olmaksızın açılmaya devam edilmesi ve eğitimde var olan yetersizliklerin tamamen göz ardı edilmesidir. Eğitimin niteliği belli olmadan, kalitesiyle ilgili güvenceler oluşturulmadan, sorumsuzca her kentte yeni bir üniversite açılmaya devam edilmektedir.

Bugün mimarlık bölümlerine yılda 4500 civarında öğrencimiz kayıt yaptırmaktadırlar. Yeni mezun kardeşlerimiz Mimarlar Odasına kayıt yaptırmak suretiyle mesleği uygulama yetkisi elde etmektedirler. Bu genç meslektaşlarımız çok büyük kompleks projelerin sorumluluğunu hiçbir kural olmadan üstlenebilmektedirler.

Son yıllarda mesleki haklara yönelik saldırılar artması sonucu, mesleki hakların yetersiz de olsa var olan güvenceleri ortadan kaldırılmaktadır. Mimarlık alanında ve yapı sektöründeki nicel büyümeye ve gelişmelere rağmen, mimarlık alanı gerçekte daralmaktadır. Özellikle son dönemde üretilen yapı alanına ve miktarlarına baktığımız zaman, proje ve uygulamaların tekelleşmeye dönüştüğünü ve hatta TOKİ aracılığıyla üretilen 600 bin konut ve muhtelif fonksiyonda devasa projelerin müelliflerinin dahi belli olmadığını biliyoruz. Bu projeler az sayıda belli mimar meslektaşlarımız tarafından üretilmektedir.

Bu durum hem yapıların niteliğini olumsuz etkilemekte, hem de meslektaşlar arasında haksız rekabete neden olmaktadır. Bu ortamda meslektaşlarımızın mesleğini yapma, özgün tasarımlarını ortaya koyma, meslek pratiğinde yer alma olanakları büyük ölçüde ortadan kaldırılmaktadır. Fiilen bu alanda ciddi bir daralma söz konusudur ve bunun sonunda meslektaşlarımız zor koşullarda yaşamlarını sürdürmeye mahkûm edilmektedir. Meslek alanından kopmaktalar, işsizleşmekte, işlevsiz hale gelmektedirler. Ülkemizde var olan büyük yoksul kitlelere katılmaktadırlar.

Bu olumsuzluklar meslektaşların telif haklarının ortadan kaldırılması ve mesleki haklarına yeni bir darbe indirilmesi suretiyle artarak devam etmektedir. Çok önemli hukuksuzluklardan birisi ise, üniversitelerimizin bilimsel eğitimden tamamen uzaklaşmaları ve iktidarın arka bahçeleri haline getirilmeye çalışılmalarıdır. 1980 sonrası kurulan YÖK'le birlikte, demokratik özerk üniversite anlayışı ortadan kaldırılmıştır. Köklü bir reforma gereksinim olduğu koşullara rağmen, iktidarın son yılda yaptığı düzenlemelerden sonra sorunlar daha da büyümüş, özerk demokratik üniversite ve bilimsel eğitim kavramları dahi neredeyse yasaklanmıştır.

Bu anlayışla, Türkiye Bilimler Akademisi dahi tasfiye edilmiş ve merkezi otoritenin emrine alınmıştır. Özerk, bağımsız bilimsel çalışma yapma hakkı tamamen ortadan kaldırılmıştır.

Bu süreçte öğretim üyeleri ve üniversitelerimiz üzerinde yoğun baskılar sürmektedir. Öğrenci kardeşlerimiz açısından durum daha da vahim olarak devam etmektedir. Paralı eğitim, eğitimin yetersizliği ve koşulları, öğrenci haklarının yok edilmesi gibi sorunlar, iktidarın eğitim politikasına bağlı olarak artarak devam etmektedir.

Şüphesiz bu alanlara ilişkin pek çok can yakıcı sorunlarla karşı karşıya bulunmaktayız. Bu konular iki gün sürecek olan kurultay boyunca ele alınacak. Değerli akademisyenler, uzmanlar, değerli katılımcılar görüşlerini ortaya koyacaklar. Toplantıda mimarlık ve eğitim alanında kapsamlı sorunların çözümü için, kurultay bilim ve danışma kurulları tarafından önerilen bütünleşme ve

dayanışmanın nasıl sağlanabileceğini tartışacağız, değerlendireceğiz, birlikte çözüm önerilerini ortaya koyacağız.

Değerli dostlar, uzun süredir bu sorunlar karşısında sessiz kaldık. Yeterince sesimiz çıkmadı. Üniversitelerin, meslek odaların, yerel yönetimlerin özerk çalışma, kamusal ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirme koşulları ortadan kaldırılırken, demokratik tepkilerimizi yeterince dile getiremedik. İktidarın istikametinin belli olduğu koşullarda, kanaatimce asıl önemli olan sorun budur. Yani suskunluğumuzdur.

Nihayet 2013 Haziran'ında meydanlara, kamusal alanlara milyonlarca yurttaşımızla birlikte, bütün dünyaya asla susmayacağımızı açıkça gösterdik. Gezi direnişiyle sorunlar, demokrasi karşıtı uygulamalar ve hukuksuzluklar karşısında toplum itirazını ortaya koydu. Milyonlarca insanın coşkusu, demokratik talepleriyle gezi duyarlılığı ortaya çıktı. Yurttaşlar artık kendisine rağmen hakkında karar verilemeyeceğini ilan etmiştir. Kendisine, yaşam alanına her türlü müdahaleye ve dayatmaya karşı durmaktadır. Ülke ve dünya sorunları hakkında artık sözü vardır. Kendisine sunulanla yetinmemektedir. Rüyası, özlemi demokrasi, barış, insan haklarına dairdir.

Bunun için kendisini asıl güvence olarak görmekte ve bugün her bakımdan dünden daha fazla umutludur. Bundan böyle sosyal devrim niteliğindeki bu toplumsal tavır herkes ve her kesim dikkate almak zorunda. Bütün kamusal toplumsal alanlar ve yapılanmalar bu süreci dikkate alarak, geleceklerini planlamak durumundadır.

Bu nedenlerle gezi duyarlılığının kurultayda tartışma, değerlendirme ve önermelerle süreceği inancıyla sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Son söz olarak; her yer mimarlık, her yer direniş.

Sunucu

Sayın Eyüp Muhcu'ya teşekkür ediyoruz. Kurultay Başkanı Sayın Cengiz Bektaş'ı konuşmasını yapmak üzere davet ediyoruz.

Cengiz BEKTAŞ

Durmadan bütün konuşmacılarca sayılan kişilere saygı sevgi. Bize bu ortamı hazırlayanlara çok teşekkür ediyoruz. Yani yalnızca teşekkür, şimdi söylediğim teşekkür oda adına değil, önce belli bir yaşa gelmiş bir kişi adına, galiba hemen hemen en yaşlınız benim. Çünkü bu ortamlara çok gereğimiz var. Ben çok dolaşıyorum. O yakınılan üniversitelerin durumlarını görüyorum, hemen hemen her yerde. Bu nedenle "safları sıklaştıralım" demek geliyor her şeyden önce. Sizlerin burada olması, özellikle arka bölüm, öğrenci meslektaşlarım bunun gereğini çoktan anlamış durumdalar.

Eski bir sözcükle başlayacağım ve de bana yakışmayacak: “Küllü cahilün cesurün” derler eskiler. Bilinçsizlerin tümü cesurdur. Bunlar da çok cesur. Biraz önce dinlediniz, Mimarlar Odasını etkisizleştirmeye çalışıyorlar. Hani bazı yerlerde bazı şeylere karşı çıktığınız zaman, o sizin düşüşünüzü simgelemeye başlar; bu da öyle bir şey, hiç merak etmeyin.

Ben sadece boş laflarla umut vermek için söylemiyorum bunları. Belli deneyleri, belli aşamaları yaşadık hep birlikte. Gerçekten iş buraya kadar geldiyse, çok önemli noktalara gelinmiş demektir. Hiç merak etmeyin. Bir başka deyişle onların yapmak istedikleri çünkü bütün sanatların evi yuvası olan mimarlığa karşı çıkmak, kültüre karşı çıkmak, onların becerebileceği iş değil. Yetmezler buna, gerçekten yetmezler, hiçbir zaman. Eninde sonunda bu söylediğim değerler, sanat kültür değerleri başat olacaktır.

Zaten şu son sıralarda görülüyor. Biraz önce Gezi’den söz etti sevgili Eyüp Muhcu; gerçekten o kuşak yığitti, uygardı ve hepimize, kimine tokat vurarak, kimine sevgiyle okşayarak ders verdi. Burada benim de sözüm var ve herkeşe örnek oldu. Görüyorsunuz o günlerden sonra herkes sokağa çıkmaya, nihayet bir şeyler söylemeye başladı. Yani bu çok önemli bir kırılma noktası. Bu efendim hemen mayısta mı, haziranda mı oldu? Hayır, biz böyleyiz, biraz birikiriz, ama sonra gereken yanıtı veririz. Kurtuluş Savaşımız budur, birçok konuda böyle davrandık, ne yapalım?.. Onun için umudu kırmadan sürdürmek gerekiyor.

Mimarlar Odasında bir araya gelelim yahut da safları sıklaştıralım derken, bunu inanın ki ben söylemiyorum. Hemen her yerde öğrenci arkadaşlarımın dile getirdikleri... Şimdi aranızdadır, göremiyorum, iki öğrenci arkadaşım otobüste yanıma geldi, aynı şeyi söylediler. Tek umudumuz, şu sırada elimizden tutan tek kurum Mimarlar Odası... Öğrenci arkadaşlar böyle düşünüyorlar. Bu bütün öğretim görevlisi arkadaşlarıma, onları sakın şöyle düşünmesinler; bilmiyor mu biz de aynı savaşımın içindeyiz? Onu biliyorum, çok iyi biliyorum. Birçok yerden –özür dilerim bu deyim için de– beni “borazan” olarak kullanmak üzere çağırılıyorum, yani onların söyleyemeyecekleri bir sürü şeyi bana söyletmek için. Benim sırtımda yumurta küfesi yok, ben söylerim. Ama ben söyledikçe onlar rahatlıyorlar ve onu gözlemlerinden okuyorsunuz. Böyle bir döneme...

O dönemin içine ne yazık ki aramızdan uyanlar da var ve onlar artık bana eskisi gibi selam veremiyorlar. Bunu da bilin lütfen. Böyle rahat rahat gözümünün içine bakarak size selam veremeyen bir insanın birtakım sorunları var demektir. Önce kendi meslektaşları onları dışlıyor.

Kendilerine emir kulu mimarlar yetiştirmeye çalışıyorlar ve inanın bedava diploma dağıtılır gibi bir hal oluyor belli yasalarla, öğretim görevlisi arkadaşları-

mın bütün uğraşlarına karşın... Ve belli noktalardaki insanlar değiştiriliyor. Bununla kendilerine yol açmak istiyorlar. Neye yol açmak istiyorlar? Yağmaya. Yani İstanbul'daki olay, İstanbul'daki müthiş bir güç tarafından, 500 kişiyi bir araya getirdiler bir yere koydular ve hadi çalışın diyerek. Şaşırdık ve onlar hep birlikte dört yıl sonra dediler ki, şunlar şunlar şunlar cinayettir. Sonra bir adam bindi helikoptere köprü şurada olacak dedi, şu kadar milyon ağacı kes-sin, bir de bu konuda yalan söyleyerek ayrıca. Çok iyi becerdikleri bir şey yalan söyleyebilmek.

O nedenle o emir kulları da bir gün uyanıyorlar. İnanın o kadar da uzun bir süre sonra değil. Öğrenci arkadaşlarım cahilleştirmenin nereye kadar varabileceğini gerçekten görmüş durumdalar. Bununla kendi meslek ortamlarının sağlıklılaştırılamayacağını, bununla kendi geleceklerinin karartıldığını görüyorlar. Öğrenciler yakınıyorlar, öğrenemediklerinden yakınıyorlar. İnanın kuşlar gibi böyle bilgiye aç her tarafta ve birçok gerçeği biz sanki denemeye, şunca şeyle, bilmem neyle öğrenmişiz zannettiğimiz birçok gerçeği, onlar artık biliyorlar çoktan. Biraz önce söylediğim gibi, boşuna söylemiyorum; yiğitçe biliyorlar, uygarca biliyorlar, insanca biliyorlar. Gezi'de verilen en büyük derslerden biri de buydu.

Benim öğrencilerim, asistan arkadaşlarım oradan telefon edip, gerçekten seslerini bir kere duyurmaya çalışıyorlardı bütün çevreye; yalnız bana değil. Yani bilin artık “Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak” deriz ya hep, öyle. Öğretim görevlileri de yakınıyorlar. Değişik yerlerden telefonlar alıyorum, illeri saymayayım. İki araştırma görevlisiyle mimarlık bölümü yürütmeye çalışıyorlar. Arkadaşlarım bir yeri bilim yuvası haline getirmek için bir ömür veriyor, işte karşımda oturuyor örneğin. Sonra bakıyorsunuz iki öğretim görevlisi –araştırma görevlisi aslında– yalvarıyor inanın, ne olur gelin, bir mimarlık ortamı içinde olalım gibilerden. İstanbul'da bunun pek ayrımında olmayabilirsiniz.

Öğrenciler stajlardan yakınıyorlar. “Komik 20 günlük staj” diyorlar, “biz hiçbir şey öğrenmiyoruz” diyorlar. Ben adını bile öğrenemiyorum 20 günde. Öğrenciler eşitsizlikten yakınıyorlar. Bir araya geldiğimiz zaman, saptadığımız ilk şey, Van'dan gelen öğrenciyle İstanbul'dan gelen öğrencinin aynı düzeyde olmadıklarını, aynı koşullarda olmadıkları için aynı düzeyde olmadıklarını, aynı şanslara sahip olmadıkları için aynı düzeyde olmadıklarını çok açık bir dille söylüyorlar. İnanın bir süre İstanbul'dan bir çocuğu Van'a yollarsanız şaşırır kalır, burası Türkiye mi diye ya da tersi.

Derslerinin sanal olmasından yakınıyorlar. Mimarlık gibi bir konu sanal, dört duvar arasında yapılan dersler olarak geçiyor. Öğrencilerimi alıp da, hepsi lissansüstü bu çocukların, ilk defa bir Türk hamamına, ilk defa bir Türk kitaplığına soktuğum zaman, bana dürüstçe diyor ki ilk defa görüyoruz. Yani ne verebiliyoruz diye gelecek kuşağa şaşırır kalırsınız eğer onları dinleseniz. O za-

man 10 yıl sonraya bu insanlar, o külli cahilin cesur olan insanlar tarafından sıkıştırılmaya çalıştığımızı çok yoğun bir şekilde duyumsuyorsunuz.

Yaşama biçimlerine karışılmasından yakınıyorlar öğrenci arkadaşlar en çok. Her şeyde, yalnız giyimiymi bilmem neydi öyle komik şeyler değil. Yani gerçekten bu kadar kolay gündem değiştirebilen insanların karşısında sessiz duranlara da kızarak, yeterli karşı koymayı gösteremeyenlere de kızarak, “Siz görürsünüz bizim kuşağımızdan bunları” der gibiler.

Derslerin verilış biçiminden aynı şeyde yakınıyorlar. Ders türlerinden yakınıyorlar. Niye filan ders yok da, filan ders var. Artık belki de onlar en az hocalarınca aynı biçimde anladılar ki, Bologna kriterleri filan sömürgecilere uşak yetiştirmek için düzenlenmiş bir belgedir bana göre.

Batı Avrupa, uygar Avrupa –bunu her yerde söylüyorum– 100 yılda 100 milyon kişiyi öldüren Avrupa, benim mimarlık eğitimime karışıyor. Yaşama biçimine karışılmasına karşı çıkıyor dediğim zaman, hepsi içinde bunların. Son olarak, yine arada söyledim, uygulamasızlıktan yakınıyorlar. Öğrenciler değil yalnız, öğretim görevlisi arkadaşlarım da... Çünkü dışarıdan birisini işe aldıkları zaman başlarına neler geleceğini onlar da bilmiyorlar.

Ben sizi uzun uzun bir yerde belki işgal ettim, çünkü asıl bundan sonra yapılacak tartışmalar önemli. Ama lütfen sakın ha söz rüşveti verdiğimi sanmayın öğrenci arkadaşlar, öğrenci meslektaşlarım. Yıllarca önerdik ki, aday üye olarak kaydedilsin bu arkadaşlar. Çünkü onlar taze kuvvet, ama taze kuvvetliliğini gösterecekler her alanda. “Biz de varız, bu memleketin gerçek sahipleri sizden önce biziz” diyebilecek arkadaşlara.

Hepinizi selamlıyorum sevgiyle.

Sunucu

Sayın Cengiz Bektaş’a teşekkür ediyoruz. Konuşmasını yapmak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Mimarlık ve Eğitim Kurultayı Başkanı Sayın Ekrem Bodamyalızade’yi davet ediyorum.

Ekrem BODAMYALIZADE

Sayın vali yardımcımız, sayın belediye başkanımız, sayın rektörümüz, kurultay başkanı hocam, sayın başkanım ve değerli katılımcılar; Kurtuluş Savaşı’nın çetin günlerine tanıklık eden Eskişehir’de VII. Mimarlık ve Eğitim Kurultayına Kıbrıs’tan katılmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Sözlerime Oktay Başkanın söylemleriyle başlamak istiyorum: “Çarpık kentleşme mimari duyarlılıktan yoksun yapılaşma, tarihsel ve doğal çevreye uyumsuz gelişmeler, mimar olmayanların hizmet üretmeleri, uygarlık tarihiyle bütünle-

şen ülkemizde köklü mesleğimizin yasal bir tanımının olmayışından kaynaklanmaktadır” demişti, 90’lı yılların başında.

Bizlerin onun da arkadaşlarının yönlendirmesiyle ulaştığımız yasaya da şöyle yorum yapmıştı: “Evet, yavru vatandaki mimarlar, yıllardır kendini bağlayan anavatan yanlışlarından arınmaya başlamanın haklı heyecanı içindedirler” demişti. Esenlikler içinde uyusun. Sanırım sayıları 43 bini bulan Türk mimarların, ona çağdaş bir meslek yasası borcu var.

Yavru vatanın anavatan mimarlarıyla buluşma noktası, yine o ve ekibiyle sağlanmıştı. Bu nedenle üç kurultaydır çalışmalarımızı birlikte sürdürmekteyiz. Lisans ve yüksek lisans, mesleğe kabul ve staj, yapı denetimi, mimarlığın öz ü konuları, Kıbrıs Kurultayı için beş fakültenin ve oda üyelerinin katılımıyla 31 Ocak tarihine kadar çalışılarak gerçekleştirilecektir.

Burada sizlerle yapacağımız bu çalışmaları yasayla elde ettiğimiz niteliklerimize nasıl entegre ederiz, sorusunun yolunu bulmaya gayret edeceğiz. Çünkü halihazırda ülkemizde mesleğimizin yasal güvencesiyiz. Diplomaların yeterlilik için yeterli olmadığını yasal olarak tespit ettik. İnşaatla kullanılacak projelerin mesleki denetimle elde edilmesi gereğini elde ettik. Müelliflerin gerçek kişi olması ve denetim hakkı olmasını elde etmiş durumdayız.

Ancak yürütmeye anavatana bağlı sıkıntıların olduğu bir gerçek. Bunların bir kısmını uygulamaya koyabildik. Diplomaların yeterlilik için yeterli olmadığı konusu YÖK’e bağlı olduğumuz için bekletiliyor. Bizlerin yine yasamızdan aldığı güçle, eğitimde içeriği irdelemek ve geliştirilmesinde katkıda bulunmak görevimiz var. Biliyoruz ki, eğitimle uygulama arasında çok büyük bir kopukluk var. Şimdiki lisans programıyla, çizginin tasarım elemanı olduğunu anlayabilmeye öğretiliyor, çizginin inşaat olacağı öğretilmiyor.

Bu bilinçle ve hazırlıkla, burada iki gün sürece çalışmalarınızı izleyeceğiz ve kendi kurulumuza katkıda bulunacağız.

Hepinize tekrar Kıbrıs’tan bol sevgilerle iyi çalışmalar dileğiyle. Saygılarımla...

Sunucu

Sayın Ekrem Bodamyalızade’ye teşekkür ediyoruz. Konuşmasını yapmak üzere Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sayın Davut Aydın’ı davet ediyorum.

Davut AYDIN

Sayın vali yardımcım, sayın büyükşehir belediye başkanım değerli hocam, çok değerli başkanlar ve değerli öğretim üyesi arkadaşlarım, çok sevgili öğrenciler; Anadolu Üniversitesi adına hoş geldiniz der, saygılarımı sunarım.

Bakü'den Brüksel'e, Kıbrıs'tan Batı Trakya'ya, Köln merkezli 22 Avrupa ülkesi dahil şu anda 32 ülkeden açık, uzaktan öğretim programlarımız dahil öğrencisi olan, Türkiye'dekini de dahil edersek, 1 milyon 400 bin öğrencimizi de dahil edersek, şu anda dünyanın ikinci büyük üniversitesindesiniz ve global kampustasınız. Sizleri burada misafir etmekten dolayı üniversitemiz adına gerçekten gurur duyuyorum ve sizlere teşekkür ediyorum.

Biraz önceki konuşmalarda, Gezi Parkıyla ilgili olarak bu kuşak değişiminden söz edildi. Sizinle bu vesileyle bir araştırmayı paylaşmak istiyorum. Bugünkü kuşağı bizlere sorsanız nasıl bilirsiniz diye, bakınız biz şöyle biliyoruz diyoruz yahut araştırma yapsanız: tembel, apolitik, asosyal, mutsuz, bireysel, çıkarıcı ve hoşgörüsüz. Peki, gerçekten öyle mi? Hayır, tembel değil çalışkan, apolitik değil politik, kolektif, esnek, mutlu ve umutlu. Yeni bir kuşakla karşı karşıyayız.

Kim yapıyor bu araştırmayı? Dünyanın en önemli medya kuruluşlarından Vivacom'un bir araştırması. 24 ülkeyi kapsıyor, 9 ila 30 yaş grubunu içeriyor. Bu 24 ülkede 2,5 milyar insan yaşıyor. Araştırmanın kapsamına giren denek sayısı da 15 bin, Türkiye de dahil... Şimdi sonuçları sizinle paylaşıyorum.

Araştırmaya katılan 9 ila 30 yaş grubuna sorulan sorularda, "Kimliklerinizden dolayı onur duyuyor musun?" sorusuna verilen cevap yüzde 83, "Kendi ülke geleneklerinize bağlılığı önemsiyor musun?" yüzde 76. Yüzde 73'ü başka bir ülkeden gelenle birlikte yaşamayı kabul ediyor, yüzde 86'sı kendisini hoşgörülü olarak tanımlıyor, yüzde 84'ü daha iyi bir dünya için kendi yaş grubunun –burası önemli– dünyayı değiştirecek potansiyeli olduğuna inanıyor. Yüzde 87'sinin aktif olarak dünyaya karşı merakı var, dünyayı izliyor. Yüzde 87'si kendisini paylaşımcı ve iletişimci olarak tanımlıyor. Yüzde 85'i değişikliklere kolay adapte olabileceğini düşünüyor. Yüzde 93'ü ırk, din, cinsiyet, politik görüş ve cinsiyet yönelimi gözetmeksizin, global olarak insanlara karşı sorumlu olduklarını düşünüyorlar. Yüzde 88'i teknoloji eşittir hayat diyor. Yüzde 86'sı sosyal medyayı, başkalarıyla ilişki kurmada en önemli araçlardan biri olarak görüyor. Yüzde 73'ü interneti dünyayı anlamanın en önemli yolu olarak görüyor. Zaten şu anda Facebook da internetin de önüne geçti. Her zaman her yerde eğitim istiyor, sınırsız eğitim istiyor. Yeni medyanın tüm mecralarında olmak istiyor ve kişiselleştirilmiş eğitim istiyor. Sıkıcı değil, eğlenceli eğitim istiyor ve aynı zamanda bu kuşak ikinci ekran kuşağı. Bir taraftan televizyon izlerken, öbür taraftan masaüstü bilgisayarıyla, dizüstü bilgisayarıyla, tabletler, iPad'lerle, telefonlarla başka bir işle de meşgul, ikinci ekran kuşağı. Aynı zamanda bu sosyal medyada YouTube ve diğer alanlarda üretici olmak istiyor, içerik üretmek istiyor.

İşte böyle bir kuşakla karşı karşıyayız ve böyle bir ortamda mimarlık eğitimi tartışıyoruz, diğer alanlarda olduğu gibi. Geçen hafta da malzeme mühendisliği eğitimi tartışıldı. Açık ve uzaktan öğretimin dünyadaki bütün aktörlerini,

akademisyenlerini davet ederek, Uluslararası Açık ve Uzaktan Öğretim Kongresinde dünya trendlerini tartıştık.

İşte böyle bir yapı içinde Anadolu Üniversitesi olarak biz, şu anda 30. yıla ulaştık. Tüm sistemimizi tepeden tırnağa, bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak değiştirdik. Dijital kitabı, deneme soruları, öğrencilerin çözemediği şeyler, tartışma ortamları ve dün itibarıyla kullanıcı sayısını söyleyeyim 110 bin. İki gün içinde açtık, ilk gün 113 bin, ikinci gün 110 bin kişi dijital ortamdadırlar şu anda bu kuşak. Bizim açık uzaktan öğretim olarak karşı karşıya kaldığımız, yaptığımız araştırmalarla da, biraz önce sizinle paylaştığım bilgilerle de örtüşüyor.

Şu anda bakınız burada ulaştığımız düzeyi göstereyim. Bir taraftan arkadaşımız uçakla Amerika'ya gidiyor, İngiltere'yi geçmiş, uçakta internetten bağlanmış e-seminer dersi veriyor; bakınız burada. Şimdi buradaki bütün eğitimcilerden bir ricam var. Acaba biraz önce yakındığımız, çok haklı olarak başkanların da ifade etmiş olduğu mimarlık eğitiminde biz Anadolu Üniversitesi olarak, bu bilgi birikimimizle açık uzaktan öğretim sistemi içerisinde, teorisiyle pratiğiyle, bütün uygulamalarıyla nasıl katkıda bulunabiliriz? Bunun özellikle tartışılmasını ve gündeme alınmasını istiyorum. Buradan biz yöneticilere bir yol haritası çıkarılmasını istiyorum. Çünkü artık gidilen yol, bütün duvarlar gidiyor, dijital ortama gidiyoruz, biraz önceki kuşakla ilgili bilgiler de onu gösteriyor. Entegre bir eğitimle, örgün ve açık ve uzaktan öğretim teknolojilerini kullanarak, daha nitelikli bir mimarlık eğitimi nasıl gerçekleştirebiliriz? Böyle bir işbirliğini nasıl bir araya getirip yapabiliriz? Bunun özellikle tartışılmasını istiyorum, bize yardımcı olunmasını istiyorum.

Bu vesileyle bu organizasyonu düzenleyen bütün arkadaşlarımıza teşekkür ederken hayırlı olmasını diliyorum, saygılarımı sunuyorum. Sağ olun.

Sunucu

Sayın Davut Aydın'a teşekkür ediyoruz. Konuşmasını yapmak üzere Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Sayın Yılmaz Büyükerşen'i davet ediyorum.

Yılmaz BÜYÜKERŞEN

Sayın vali, sayın rektör, Türkiye Mimar Mühendis Odaları sayın başkanı, oda başkanları, hocalar, öğrenciler, kısaca sevgili mimar dostlar; aslında bu tür toplantılar ve seminerlerde ben protokoler konuşmalar yapıyorum, hoş geldiniz diyorum, başarılar diliyorum ve ayrılıyorum. Ama bugünkü toplantı beni çok heyecanlandıran bir toplantı ve hiç şüphe yok ki klasik olarak da bu toplantıları düzenleyen Mimarlar Odası başkanlarına, üniversite hocalarına, fakülte dekanlarına teşekkür ediyorum.

Beni çok heyecanlandırdı bu toplandı. Ben de bir bakıma bu kampusla başlayan amatör mimarlığımın yanı sıra, amatör de demeyeyim de belki mimarlık merakı diyeyim ve daha sonra da belediyeçilik diye, mimarlığın çok önemli olduğu bir yerleşkede, amatör belediye başkanlığı yapan bir insan olarak bazı şeyleri söylemek durumundayım. Benimkiler tecrübeye dayanan, pratiğe dayanan birtakım bilgiler. Onlar hakkında size kısaca bilgi vereceğim diyeceğim, ama pek kısa da olmayabilir, kusuruma bakmayın. Neyse bir ara vereceksiniz, arayı kısaltırsınız ikinci oturum için; kavgalarım bir diğer deyişle. Anlatayım ki, ola ki yararlanırlar olur, ola ki üzerinde tartışılacak fikirler olur.

Rektör olarak atandığım zaman, Üniversitelerarası Kurulda YÖK'ün meşhur o şedit döneminde ders programları, fakültenin kuruluşu, bölümler hakkında filan, organizasyonlar hakkında karar veriliyor. Ben iki konuda ilk mücadelelerimi vermeye başladım. Bir tanesi, her üniversitede mutlaka bir güzel sanatlar fakültesinin bulunması; ikincisi de, mimarlık eğitiminin mutlaka güzel sanatlar fakültesi içinde bir bölüm olması yolundaydı.

Bu teklifi yaptığım zaman kendi bölümlerinden mezun olanlara yüksek mimar unvanı veren bazı üniversitelerin dekanları, rektörleri tarafından şiddetli tepkiyle karşılandım. Âdeta Kuran okuyanlara İncil sunmuşum gibi bir hava yaratıldı. Mücadeleyi epey devam ettirdim ve tezim şuydu: Diyordum ki, mimarlık bir sanat mesleğidir, yapılan eser bir sanat eseri olarak ortaya çıkar. Çünkü güzel sanatlar, sanat –mimarlık da bunlardan birisi olarak bunların içinde– insanlara yaşadıkları yerde mutluluk duygusu veren unsurlardan bir tanesidir. İnsanın yalnız yaşadığı çatının altında, yaşadığı mekânın rahatlığı, konforu, güzelliği mutluluk vermez, onun gibi mekânlardan oluşan o şehirde gezmek, dolaşmak ona ayrıca kültür verir, ayrıca eğitir onu. Bunun için son derece önemlidir; gelin bunu güzel sanatlar fakültesi içerisinde yapalım.

Mühendislik fakültesinde niye olmuyor? Cevap verirdim; derdim ki, mühendislik fakültelerine siz bir kere merkezi yerleştirme sistemiyle öğrenci alıyorsunuz. Fen dersleri kuvvetli olup, fen puanları yüksek olan öğrenciler giriyor. Ama onlar içerisinde sıralıyor, işte mühendislik, inşaat mühendisliği, bilgisayar mühendisliği, arkasından mimarlığı da yazıyor. Aldığı puan denk gelirse onu mimar yapıyorsunuz. Ama iki nokta arasında düz bir çizgi çekmeyi bilemeyenler olabilir ve nitekim var, görüyoruz.

Dolayısıyla bırakınız yaratıcı olmayı, bırakınız formu, deseni vesaireyi, ondan sonra “mimar” diye diploma verip çıkarıyorsunuz ve benim evim kötü çirkin oluyor, benim yaşadığım şehirler çirkin oluyor, benim çalıştığım yerler çirkin oluyor. Dahası var, bir de mimarlık bölümüne öğrenci alırken yetenek sınavı yapın, eskiden böyle yapılıyordu, dedim. Ben de liseyi bitirdiğim zaman öğretmenlerimiz son sınıfta, herkese yeteneğine göre hangi yüksek öğretim dalında eğitim alması lazım geldiğini hatırlatırlardı, çünkü bizi bilirlerdi, orta birden

lise sona kadar yeteneğimiz ne, hangi derslere meraklıyız, içimizdeki yeteneği keşfederlerdi. Bana da demişlerdi ki, sen Güzel Sanatlar Akademisine git, ama Resim Bölümüne girme, aç kalırsın, Mimarlık Bölümüne gir. Çünkü diğer yeteneklerin resme, heykele, şuna buna karşı olan merakını, ilginin –güzel sanatlara, sanatın bütün dallarına karşı ben ilgi duyardım–o fakültenin içerisinde mimarlık eğitimi görürken onları da geliştirirsin. Kaldı ki mimarlık da bir estetik işidir, mimarlık da bir zevk işidir, mimarlık da bir form işidir, mimarlık da bir fayda işidir.

İmtihani kazanmama rağmen ailemin mali durumu nedeniyle, 1957 yılından bahsediyorum, iki de kardeşim arkadan geliyor, babam küçük bir memur, beni okutamayacak... Şimdiki gibi burs sistemi de yoktu, yaygın değildi o zaman. Anladım ki babamın üzüntüsü karşısında, benim de yüksek tahsilden vazgeçip çalışmam ve arkadan gelen iki kardeşimin eğitime katkıda bulunmam gerekiyordu; babamın imasıyla ona karar verdim.

O arada öğretmenlerim duymuşlar mimarlık okumaktan vazgeçtiğimi. Kaldı ki bir yetenek sınavına da girmiştim Güzel Sanatlar Akademisinde o tarihte. Hatta sınavı öğleden sonra ilan ettiler, ismimi görünce listede, çıkarken cebimdeki son harçlıkla da Güzel Sanatlar Akademisinin o baykuş gözü başı olan rozetinden 2,5 liraya yahut 2 liraya alıp yakama takıp dönmüştüm büyük bir sevinçle.

Hocalarım demişler ki yazık... Bir yandan da bir matbaaya girdim çalışıyorum, bir de gazetecilik yapıyorum, *Dünya* gazetesinin filan muhabirliğini aldım, bölge muhabirliğini. Ankara Hukuk Fakültesinde devam mecburiyeti yok, ekstern öğrenci modelini ilk defa o zaman öğrendim. Nice hâkim, savcı, avukat, imtihanandan imtihana gidip oraya başarılı oluyorlar ve piyasaya yahut da kamuya göreve giriyorlar. Hiç olmazsa burada çalışacaksa oraya kaydettirin de, oradan işte kanun kitaplarını alır... Bizim Anadolu Üniversitesindeki arkadaşlarım bilecekler, aynı dönemde mezun olduğumuz Profesör Özcan Uçkan şimdi emekli oldu buradan. O da Ankara Hukuk Fakültesine gidiyor, ama o okuyor orada. Ona da bir kutu pelür kâğıdıyla bir kutu karbon kâğıdı almıştım. Not alırken, altına koyarsın, ara sıra, ayda bir geliyor, çamaşırlarını filan getiriyor, notları bana getirirsin, onlardan da mahrum kalmam diyordum.

Bir senem öyle geçti. Burada Akşam Yüksek Ticaret Okulu açılmasına karar verilip de, Orhan Oğuz buraya tayin edilince de gazetemden telefon ettiler, *Dünya* gazetesinden, Orhan Birgit, Ali İhsan Göğüş yazı işleri müdürleri o zaman, dediler ki, orada kanunsuz bir müdürle bir okul kuruluyormuş, acele git röportaj yap, bunu ortaya koy. Sene 1958, Demokrat Parti döneminin en şiddetli mücadelelerinin yapıldığı bir dönem. İşte başbakan “küçük Amerika olduk, oluyoruz” diyor, muhalefet şiddetle yükleniyor, yine özgürlükler meselesi tartışılıyor. Dikkat edin 1958! En şiddetli muhalefeti yapan gazetelerden biri *Dünya* gazetesi, Bedii Faik ve rahmetli Falih Rıfkı Atay’ın çıkardığı bir gazete.

Geldim, şimdi ne yazık ki üniversitenin tarihini yıktılar, Eskişehirliilerden ses çıkmadı bizden başka. Bağlar Caddesindeki İş ve İşçi Bulma Kurumu binası, tuğla bir bina, cephesi de tuğla bir bina, üç katlı bir bina. İş ve İşçi Bulma Kurumu binasının zemin katında giriş, bürolar var, onun üstünde bir yemekhane var, upuzun böyle bir salon, onun da üstünde upuzun bir yatakhane var. Yatakhaneye girerken tuvaletler banyolardan geçiyorsun, yalak gibi lavaboları var, mozaik. Fakat ilginç tarafı, yani nereden nereye geldiğimizi anlamamızda fayda var gençler, onun için söylüyorum. İş ve İşçi Bulma Kurumu böyle bir bina yapıyor o dönemde. Niçin? Kırsal kesimden iş aramak için şehre gelen olursa, bir işe yerleştirenceye kadar yemesi içmesi ve yatmasını sağlamak amacıyla. Şimdi sosyal güvenlik konusundaki vizyona bakın ve bu 1949'larda filan kurulmuş, o bina yapılmış. Şimdi ne yazık ki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı orayı Çalışma Müdürlüğü için yıktı, bomboş arsa duruyor. Sabahleyin gelirken yine yüreğim yandı. Halbuki onun tabelasında, ilk yükseköğretim kurumu bu binada kurulmuştur diye yazardı. Orhan Hocayla beraber ben rektörken gitmiş asmıştık.

Şimdi o binayı boşaltmışlar, zemin katı giriş lokali, üst katı işte atkılar yapmışlar. O zamanlar duralit diye bir malzeme vardı onunla bölmüşler ve idare, genel sekreter, akademi... Akademi değil, bir sene sonra akademi oldu, Akşam Yüksek Ticaret Mektebi, üzerine de bir A4 kâğıdına... Eskiden biz kamlarından kalem yapardık, biraz kalın şey yapsın diye, grafik yazılarında lisede öğretirlerdi, onunla mürekkeple de yazmışlar, "müdür" diyor.

Kapıyı vurdum içeriye girdim. Basit bir masa, sarı, affedersiniz "kuş boku" boya derlerdi marangozlar eskiden, kontrplakları, tahtaları onunla boyarlardı böyle. Bir çeşit anilinli boya. O boyanmış, bir sandalye yanında, üzerinde bir zil butonu yuvarlak, kablosu duvardan geliyor böyle ve hocanın arkasında yalnız şık olan bir tek bir şey var odada görüntüde, o meşhur makam forsunu gösteren çerçeve içerisinde bordo renkli pileli çuha vardır ya, o, bir de üstte Atatürk resmi. Hoca da basit bir sandalyede oturuyor, ama güzel bir vestiyer var yanında, askılık daha doğrusu, ayaklı. Üzerine de hocanın paltosuyla, rölöve şapkası asılmış. Çerçeve altın gözlükleri, papyonuyla masanın başında oturuyor hoca.

Girdim, nasıl kurulur bu okul? Başladık işte, acar bir gazeteci olarak, bir mühür bir müdürle kurulmuş, kuruluş kanunu yokmuş bu okulun diye. Hoca birden şaşırdı, yeni atanmış gelmiş oraya, Eskişehirli ayrıca. Dedi ki, sen okumuyor musun dedi, işte sizin için kurduk dedi. Kurmuşsunuz, ama kanunsuz nasıl kuruluyor dedim. Meclis orada, bu kanunsuz filan...

Şimdi hoca sıkıştı. Sıkışınca ne desin? Daha birinci gün, o gün öğrenci kaydı yapıyorlar. Zaten orada okulun açılacağını da valiye sorup öğrendim. Böyle bir okul açılıyormuş nerede bu diye. Aynı anda İzmir'de, İstanbul Sultanahmet'te,

bir tane de Ankara'da var. Ankara'daki de gecekondur, Hukuk Fakültesinin arkasında, akşamları aynı dershaneleri kullanıyormuş. İzmir'in bir binası var, İstanbul'un da işte Sultanahmet'teki eski tarihi binası var.

Şimdi uzatmayayım lafı, işte bayağı tartıştık, hoca benden kurtulmak istiyor. Ben de haberi alıp gönderip, manşette çıkacağını tahmin ediyorum, 15 lira para alırım, kaşeli çalışıyorum, illa da almak istiyorum. Bir şartla dedi, git Ankara Hukuktan kaydını al gel buraya, seni öğrenci kaydediyorum dedi. Hemen zile bastı, o yuvarlak butona. Şimdi senato girişindeydi, bilmiyorum hâlâ duruyor mu? Ahmet Ağa geldi, ilk odacısı, okuryazar değil, okuma yazma filan bilmez. Ona bir kâğıt verdi, benim ismimi yazdı, git aşağıdaki çocuğa ver de, dedi, numara versin buna, dedi. Ben de kaydı gittim aldım, sonradan yine götürür kayıt olurum diyordum, bilmiyordum; kayıt olamayacağımı, bir sene daha beklemeyi de göze alamadım devam ettik. Neyse bu giriş böyle oldu. Geldik buralara kadar.

Şimdi efendim, haber çıktı tabii, bomba gibi patladı. Alelacele bütün o akşam yüksek ticaret okullarını akademi yaptılar, kanun teklifi sevk ettiler, böylelikle akademi oldu. Hocayla benim anılarımızda vardır bunlar, ilginçtir.

Sonra işte gecekondur olarak başladık, orası, kiralık binalar şehirde, gar binasının yanında lokomotif makinistleri kurs binası vardı. Orada bir salon verdiler filan. Hoca da yer arıyor hep, burası da askeri bölge. Bir kısmını aldı, sonra baktı hoca nerede ne yaparsa önüne engel çıkarıyorlar. Hoca kızdı, bu iş dedi Milli Eğitim Bakanı olmadan olmayacak, siyasete atıldı ve hemen de Milli Eğitim Bakanı seçildi. Ondan sonraki dönemde ben akademi başkan yardımcısı olarak gelen başkanların yanında başkanlığa devam ettik.

Derken arkadan mart ve şubat olayları biliyorsunuz, Talat Aydemir olayları oldu. O olaylar sırasında ikinci Talat Aydemir olayında ve Harbiye'nin ihtilale kalkmasında, hükümet bir gece ve bir gün Eskişehir'e geldi, orduvinde buradaki Hava Kuvvetleri çünkü hükümeti tutuyordu, demokrasi istiyordu. Sonra bastırılınca isyan, tekrar Ankara'ya gittiler.

Aradan bir zaman geçince Başbakan İsmet Paşa, yanında Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay orduvine, Hava Kuvvetlerine teşekkürle geldiler. Orhan Hoca bizi topladı hemen, daha bakan değil o zaman. Acele bu araziye istiyor, bugün gördüğünüz Anadolu Üniversitesi kampus arazisini. Ben asistan olarak katıldım, rahmetli İlhan Cemalcılar Hocamız, Halil Dirim Tekin Hocamız, bir de İstanbul'da Vural Fuat Savaş iktisat hocamız. Onları da aldı temsilen orduvine gittik, orduvinde paşayla görüştük ve burayı istedi Orhan Hoca. Şu arazi- nin bir kısmını daha verin dedi, bir kısmını daha...

Paşa döndü genelkurmay başkanına, "Ne diyorsun paşam?" dedi, "arazi istiyorlar". Cevdet Sunay, "Efendim bunlara birazcık versek, elimizi veririz kolu-

muza alırlar, sonra tamamını isterler bu arazinin, işgal ederler, işgal kuvvetleri gibi bunlar” deyince, paşanın verdiği bu cevap çok önemli bir cevaptır. “Canım paşam” dedi Cevdet Sunay’a, “siz Türkiye’nin milli ordusunuz, bunlar da ayrı bir ordu, unutmaz” dedi, “irfan ordusu” dedi, “verelim canım” dedi ve bu kampus kum ocağı olarak böyle teslim edildi ve benim macera da böyle başladı burada.

Efendim rektörlüğüm zamanındaki kavgamızda maalesef yeni düştük. Mimarlık eğitiminin güzel sanatlar fakültesi bünyesinde bölüm olması konusunda yenik düştük, ama sonra biz üniversiteyi çok büyüttük, ikiye bölmemiz gerekti. Bölme olayı benim icadımdır. Bakanlar Kurulu kararı alıp gizlice çıkaracağız. Osmangazi Üniversitesi doğacak. Osmangazi Üniversitesinde de fakülteler lazım, biz de Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisinden müdevver Mühendislik Fakültesi var. Onun içerisine YÖK programı gereği mimarlık var, ama ben hep ayırırım diye düşünüyorum eninde sonunda, ama ayıramazsam Osmangazi Üniversitesinde de bir mimarlık kuralım. Dediler ki, iki tane mimarlık bir şehirde ne oluyor? Sayın oda başkanı hani sayıların çoğaldığından şikâyet ediyor, aslında ziraatte de pek çok konuda öyle olmuştur, şimdi de iletişimde enflasyon var. İletişimi de ilk kuran üniversite burasıdır, iletişim bilimleri diye. Onda da zor anlatmıştık meramımızı YÖK’e.

Dedim ki rekabet etsinler, mimarlıkta rekabeti bir araya getirelim, mimarlık eğitiminde de rekabeti bir araya getirelim diye. Doğru yanlış tartışılır tabii. Dolayısıyla onun için iki tanedir burada.

Dün bir mimar ziyaretime geldi, 79 yaşında, bir gözü rahatsızlanmış. İstanbul’da Güzel Sanatlar Akademisi mezunuymuş, Bodrum’da yaşıyor şimdi ve dosyalarla geldi bana. Eskişehir’e birkaç defa gelmiş, gezmiş ve dosyaları masamın üzerine koydu. Ben dedi artık gözüm nedeniyle çalışmıyorum, ama bunları düşündüm taşındım kime bırakayım? Bu benim bütün meslek hayatım boyunca yaptığım çalışmalar vs... Bir açtık dosyaları, çizdiği her projenin tasarımı var, eskizleri var. Proje olarak değil, görsel olarak tasarımları var.

Hani şimdi sizler bilgisayarda hemen böyle onu koyup, bunu koyup, beş dakikada bir bilgisayar görseli çıkarıyorsunuz mimarlık eseri diye, elektroniğin bütün ustalıklarından yararlanarak. Cazibeli gözüküyor, ama yapılanlar öyle çıkmıyor sonunda meydana. Sulu boyayla boyamış, güzel güzel taramış. Bunları dedi sana emanet ediyorum. Mimarlık fakültesi öğrencilerimize o büyük belgeler, dosyalar dolusu, yararlanmalarını tavsiye ederim. Estetik, zevk, görüş, bakış açısı, perspektif her şey. Ondan sonra projeye döndürmüş hepsini.

Onunla da dertleştiğimiz epey. Şimdi bilgisayar gayet kolay, beş dakikada on dakikada çıkarıyorsunuz. Tabii ben burada kampusu meydana getirirken, oturup, hatta ne oturması önce tartışır, sonra da inşaatları gezerdim. İnşaatlar kaba

kısmı çıktıktan sonra tuğlalar dizilirken de projedeki hataları somut olarak görerek müdahale ederdim değiştirilirdi. Bilirler hoca arkadaşlarımız, inşaat da-
iresindekiler. Damlardan düştüm, çukurlara düştüm, kafam yarılır filan, inşaatların tepesinde geze geze biraz mimarcılık bulaşıklığı oldu bende. Bir de tabii estetik, güzel gözüksün bir şeyler diye biraz gayret gösterip, pek çok şeyi değiştirdim.

Şimdi belediye başkanı olduktan sonra, tabii çarpık gelişmiş, çirkinliklerle dolu bir şehir... İlk kavgam mimarlarla başladı, şehirdeki mimar arkadaşlarla. Öyle değil mi? Bilirler işte büyük bir kısmı. Nasıl çirkin binalar. Dedik ki oturduk Belediye Meclisinde, bir estetik kurulu veya komisyonu kuralım, binaların içi mülk sahiplerinin arzusuna göre mimarlar tarafından çizilebilir, ama ortak zevkimize, göz zevkimiz bütün Eskişehir'de yaşayanların zevkidir, toplumsal zevktir. Ona karışırız bal gibi dedik ve mutlaka çizilen projelerin cephesinin renginden şeklinden malzemesine varıncaya kadar mutlaka bu komisyondan geçecek, damgalanacak, bina bittikten sonra iskân ruhsatı için mutlaka o tasdik edilmiş resimler çizimlerle gelecek, gidecek heyetler bakacak, uygun değilse veremeyecekler.

İsyan etti mimar arkadaşlar, başladı şikâyetler. Efendim biz çiziyoruz, yapıyoruz, ama müteahhitler kendi bildiklerine göre yapıyorlar, istedikleri boyayı, istedikleri malzemeyi kullanıyorlar, istedikleri gibi değiştiriyorlar. Kardeşim sizin telif hakkınız yok muydu? Başkanın söylediği telif hakları da alınıyor şimdi elden. Niçin müsaade ediyorsunuz, niye dava açmıyorsunuz müteahhit de olsa, neden proje sözleşme yaparken telif hakları bana aittir diye, en azından projelerin altına niye yazıp imzalamıyorsunuz filan. Epey bir tartışmalar oldu. Galiba mahkemeye gittiler, idare mahkemesine. Hemen meraklıdır aydınlarımız da, bir şey yapamazlarsa hemen idare mahkemesine, çözüm yolu aramazlar, ortak bir noktada buluşup da, eğer bir şey istedikleri gibi olmuyorsa, istediklerine yakın olabilmesi için bir çözüm noktası bulabilmek gibi gayretleri yoktur, çok katıdırlar.

Fakat neyse ki dava lehimize, yok onların lehine sonuçlandı, ama atladıkları bir şey vardı davada, ondan dolayı komisyon yine Allaha şükür hayatta, hâlâ devam ediyor. O gün bugün de binaların, gezerseniz şehrin yeni gelişen yerlerinde değiştiğini göreceksiniz.

Tabii mimarlık eğitiminin şekline, bölüm olarak hangi fakültenin içerisinde olması lazım geldiği konusunu aşamadan rektörlüğüm bittiği için, daha fazla mücadele edemedik o konuda.

Şimdi tabii bir şey daha var. Mimar yetişmiş ekmek yiyecek. Müşterinin arzusu, müteahhidin arzusuna göre de hareket edecek, ama mesleki haysiyet diye bir şey vardır. Bir doktor hastasının arzusuna göre ilaç vermez. Hastasının ar-

zusuna göre de tedavi yapmaz; dolayısıyla ticari ihtiyacın dışında meslek onurunu ve haysiyetini çok iyi koruması lazım.

Başka bir şey daha getirdik bu arada. Biz tuttuk –bir de deprem işimize yaradı– Eskişehir Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliğini değiştirdik. Eski yönetmeliği aldık değiştirdik. Şimdi mimarlarla mücadele etmenin bir şekli de şu: Dedik ki, yapılacak her binanın cephesinde, görülebilir yere zemin katında binanın sahibi, mimarının ismi, taş a hak edilmiş olarak, mermer veya bir taş a, o binanın sicili olarak konulacak. Koymayanlara iskân ruhsatı verilmez. Dedik ki, işte bakın gelecek kuşaklar, orada ismi... Bir binaya bakarlar, bir de isminize bakarlar, ona göre size not verirler, ona göre dikkatli olun. Bu da onları teşvik eden, biraz daha özen göstermelerine yol açan nedenlerden biri oldu. Bazı binalarda göreceksiniz. Niye bazı binalarda diyorum? Ne yazık ki ruhsat verme yetkisi ve kontrol yetkisi olan belediyelerden AKP'li belediyeler hiç bu mecburiyeti aramıyorlar. Yani çok güzel bir usuldü, gelenekti bu, kaldı.

Daha başka şeyler vardı, işte engellileri düşünüyorduk, topluma açılacak yerlerde asansör mutlaka olacak, onlara göre tuvalet olacak. Eski yapılmış bina da ticarethane olacaks a, üst kat olacaks a mutlaka bu tadilatlar yapılacak. Başka bir şey daha yaptık. Ben hayatım boyunca kendi inşaat dairemde, üniversite de dahil, daha sonra da belediye başkanı olduktan sonra, binalarda mimarlarla mühendisler ve iç mimarlar ortak çalışma diye bir geleneği kuramadığımız için Türkiye'de, tesisat mühendisinin gelip kolunu kırıp boru geçirdiğini gördüm. Kirişleri kırıp filan çatıyı tutmaya çalıştığını yahut üst kat betonunu çalıştığını gördüm.

İç mimarlığını da tanıdık. İç mimarlara da dedik ki, mutlak surette eski binalarda tadilat gerekiyorsa proje çizeceksiniz, binanın mimarıyla telif hakkı konusunda anlaşacaksınız, onun da iznini alacaksınız, projeyi geçireceksiniz, tasdik edeceğiz, ondan sonra iç mimarlığınızı yaparsınız. Ama orada da bu sefer müteahhitlere söz geçiremeyen mimarlar, iç mimarlara telif hakkı konusunda dirsek çevirmeye başladılar. Halbuki birlikte çalışmaları lazım gelen insanlar. Nitekim Güzel Sanatlar Fakültesinde de İç Mimarlık bölümü vardı, bunu da kurmuştuk.

Şimdi bu yönetmeliklerde ne yazık ki geçenlerde, bütün şehirlerin kendilerine özgü imar yönetmeliklerini kaldırarak tek tip bir yönetmelik yaptılar. Tek tip kafa yetiştirmeye müsait bir zihniyetin, tek tip kafa yetiştirmeye yatkın bir iktidarın yapabileceği şeyler olarak normal karşılamak lazım. Bütün şehirleri zaten TOKİ'yle birbirine benzetmeye başladı.

Eskişehir'de TOKİ'nin yaptığı cinayetleri görüyorsunuz. Vadi Kent, İhlamur Kent, Karapınar Köyü filan, tam bir rezalet! Tabii bunu yapabilmek için de ne yaptı? Artık belediyelerin planları onlar için hiç önemli değil. TOKİ istediği

yere, istediği zaman, istediği projede bina yapıyor. Karayolları istediği yerden karayolu geçiriyor. Sizin planlarınıza bakmıyor, sormuyor bile. Sadece yapıyor ediyor, arkasından bakanlık karar almıştır, plan değişikliğini geçirin meclisten diye. Yaptığı, kelime bulamıyorum söylemek için, suç olmasın diye düşünüyorum. Onu getiriyor size dayatıyor.

Devlet Demir Yolları aynı şekilde dayatıyor. Eskişehir’de üniversitenin önünden geçen yolu görüyorsunuz. Dümdüz ovada yedi tane batçık. İşte sel olunca Porsuk seviyesinden aşağıda olduğu için atmak mümkün değil. Işık yanıyor 24 saat. Çünkü milyonlarca ton toprak hafriyatı ve kıyamet gibi 24 saat yanan elektrikler. Bizden çıkan paralar bunlar. Enerji tasarrufu ihtiyacında olan Türkiye’nin durumu ve de binlerce fore kazık çakarak yolları yaptılar. İnanılır gibi değil.

Bunlar Deli Dumrul filan da değil. Anadolu Üniversitesi Havaalanının ki, havacılık sektörünü kurmak için çok büyük hizmetleri olmuştur Anadolu Üniversitesinin, meydan yapmıştır devlete. Bakanlıklar, merkezi hükümet bir kuruluş para harcamadan. Uçak filoları vardır. Havaalanına giriş kapısının önünden çıkan bir batçık da oraya yapmışlar. Yani inanılmaz bir şey.

Dolayısıyla artık şehirlerde şehir planı, şehirlerde o şehir halkının kendi demokratik haklarını kullanarak seçtiği belediye meclislerindeki temsilcilerinin yaptığı planları filan dinlemiyor. Aklına ne eserse onu yapıyor. Hep de zarar yapıyor, hem de yanlış yapıyor. Stadyum yeri öyledir, gar binası öyledir.

1999’da ilk seçildiğimizde Eskişehir’in geleceğini düşünürken, demiryolu ortadan ikiye bölüyor, Porsuk ortadan ikiye bölüyor. Onların kuzeyinde güneyindeki sulama kanalları ikiye bölüyor. Şehrin kuzeyiyle güneyi arasında irtibat yok. Porsuk üzerinde köprüler var, hadi yeniledik filan onları, sağladık, afet riskine karşı hazırladık. Ama dedik ki, şu demiryolu yerin altına alınsın. Hava kuvvetlerinin oradan girsin, Çamlıca çıkışı, yani şehri bitişinden çıksın. Gar da, yeni bir gar binası yapılsın, aşağıya inilsin, gar aşağıda olsun, üstünde bir kabuk bulunabilir. Güzel bir şehircilik örneği verelim ve üç kilometreye yakın bir yol yapılacaktı, yerin altına alınacaktı. O üstü kapanan yolu da, kuzeyle güneyi bütün yollarının açıldığı bir ana bulvar yapacaktık, çok geniş bir bulvar yapacaktık, şehrin trafik sorunu belki 30-40 yıl ileriye yönelik çözülmüş olacaktı. Teklif bizdendi, o dönemin hükümeti kabul etti. Oktay Vural Ulaştırma Bakanıydı, Enis Öksüz Ulaştırma Bakanıydı. Krediyi de o zaman buldular, fakat bunlar geldi şimdi İbis Otelin oradan, şehrin göbeğinden çıkıyorlar, mevcut gar binası kullanılacak deniyor. Mevcut gar binasının önünde taksi durağı yapacak yer yok ve de kendi ifadeleri, 10 sene içinde 120 katar geçecek Eskişehir’den. Yolcular, İzmir hızlı treni, Bursa hızlı treni, diğerleri... Kaldırmaz ve şehri bir tek Mustafa Kemal Atatürk Caddesiyle bağlı. Rezil olacak, şehri önü tıkanacak.

Hayır dediler, biz boydan boya istediğimiz için, şehir girişinden şehir çıkışına kadar istediğimiz için. Şimdi şehrin merkezinden çıkıyorlar. Çünkü daha evvel hemzemin geçitler vardı açık demiryolunda. Bariyerler kapanıyor, trenler manevra yapıyor, millet karşıdan karşıya geçemiyordu, aralardan atlıyorlardı, trenlerin aralarından beklemeden. Kazalar, ölümler vs... Fakat hayır dediler, İbis Otelin oradan çıkacak, eski gar kullanılacak.

Neden? Tek adam emrettiği için. İşte o, helikoptere binip şu şuradan geçsin buradan geçsin... Eskişehir'i bilmez tanımaz, imar planlarını tanımaz, hiçbir şeyi bilmez ve ona goygoyculuk yapan yerel yöneticiler kendilerinden. Bir tek Mühendisler Odasının sesi çıkar, Mimarlar Odasının sesi bu konularda biraz az çıktı, ama çıkmaya başladı, onun için memnunum.

Olmadık bir yerde stadyum yapılıyor. İki gidiş iki geliş yola, üç gidiş yol bağlanıyor. Üç geliş gidişli yola iki geliş oluyor. Mevcut şehirdeki eski stadyumun olduğu yere, neyse biraz bağırdık çağırdık, gençler daha doğrusu, direnişten sonraki gençlerin de baskısı üzerine, plazalar yapacaklardı, TOKİ'ye vermişlerdi mevcut şehrin ortasındaki Atatürk Stadını, şimdi meydan yapacağız diyorlar. Kim yapacak belli değil, TOKİ'ye devretmişler. Bir karışıklıklar gidiyor.

Yani söylemek istediğim, şehrin mimarları, mühendisleri, akademisyenleri, gençlerin önünde değilse bile gençlerin arkasından giderek bunlara desteklemeli; söylemek istediklerimden biri bu.

Efendim şimdi size son olarak bir şeyi anlatacağım ki, fevkalade önemli. Biliyorsunuz büyük şehirlerin büyük bir kısmı il belediyesi yapıldı. Eskişehir'in hududu, büyükşehir belediyesinin hududu doğuda Ankara, kuzeyde Bolu, batıda Bilecik, güneyde Afyon, Kütahya ve Konya hudutlarına kadar geniş. Merkez şehrin dışında kırsal kesimde 400'e yakın köy ve 12 ilçe var. Beldeler vardı kapattılar beldeleri, köyler vardı 400 köy. Biliyorsunuz demokrasinin en saf, en belki de fazla üzerinde durmadığımız, ama ölçekleri dahilinde faydalı olan modelleriydi. Köy muhtarı, köylü muhtarını seçer, köy ihtiyar heyetini seçer. Onlar köyün tüzel kişiliğini kullanarak kooperatifler kurarlar, köyün arazileri varsa ekime ve biçime verirler, kredi alırlar, nikâh kıyarlar gerekirse. Köyler kalktı, köy muhtarları mahalle muhtarı oldu, Eskişehir'in mahallesi. 160 kilometre ötede, 130 kilometre ötede mahallelerim var.

Konya'nın durumunu da düşünün ne hale gelir. Beldeler vardı, o da demokrasinin bir basamak daha yukarısı, kamu yönetiminin. Belediye başkanlarını, belediye meclis üyelerini seçerler nüfuslarına göre. Onları da kaldırdılar, belediye başkanları mahalle muhtarı oldu. Bir ilçeler kaldı. Eskişehir'deki iki ilçe dışında, 12 ilçe dışarıda.

Şimdi bu köyler, 400 köy ve bu kadar ilçe hem... Köyler ilçelerin belediyelerini ve ilçe, yani kaymakamların olduğu ilçelerin belediye başkanlarını ve belediye meclis üyelerini seçecekler. Ayrıca büyükşehir, yani il belediye başkanlığı için oy kullanacaklar, bütün il nüfusu kullanacak. Bunların çoğunun hangi eğilimde olduğunu söylememe gerek var mı? Maksat bir siyasi çıkma hareketiyle Eskişehir'i alabilmek ve de köylüler büyük memnuniyet içerisinde. Onlara diyorlar ki, siz artık şehirli oldunuz, şehrin mahallesinde, Deliklitaş'ında, Doktorlar Caddesinde ne varsa sizde de o olacak. Bunu kim yapacak? Bunu belediye yapacak, yani biz yapacağız.

Yalnız bu tablo ne çıkarıyor biliyor musunuz? Bu kırsal kesim dediğim kesimde nüfus 70 bin civarında, ilçeler ve köylerde. Bunlar ilçelere verdikleri oylarla Büyükşehir Belediye Meclisine 29 üye gönderiyorlar. Eskişehir merkezi 765 bin nüfus, 16 üye seçiyor. Şimdi köyler mi şehir olacak, şehirlere mi köyleşecek? Çünkü belediye meclisinde her derecede planları yapacak olanlar kırsal kesim anlayışı. Bakalım ne olacak? Hani var ya bakalım ne olacak demiş, fıkrayı bilenler bilmeyenlere anlatsınlar, ben bu kürsüden anlatamam. Eninde sonunda bakalım ne olacağını hep beraber göreceğiz.

Ben hepinize başarılı bir seminer diliyorum. Tartışacağınız konular mimarlık da olsa, mimarlık eğitimi de olsa, aslında Türkiye'nin geleceğinin sorunlarıdır. Türkiye'nin şehirlerinin sorunudur, kasabalarının sorunudur, köylerinin sorunudur.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

Sunucu

Sayın Yılmaz Büyükerşen'e teşekkür ediyoruz. Konuşmasını yapmak üzere Eskişehir Vali Yardımcısı Sayın Bekir Şahin Tütüncü'yü davet ediyorum.

Bekir Şahin TÜTÜNCÜ

Sayın büyükşehir belediye başkanı, sayın rektörüm, çok değerli başkanlar, saygıdeğer hocalarımız, geleceğimizin teminatı sevgili gençler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütünleşme ve dayanışma bilinciyle 2001'den beri düzenlenen kurultayların yedincisine Türk dünyası kültür başkentimizin ev sahipliği yapmasından dolayı büyük mutluluk duymaktayız. Zira 2013 yılında şehrimiz bilim, sanat, sporun çeşitli dallarında gönüllerin birleşme ve buluşma noktası olmuştur.

Mimarlık disiplinler arası karakteriyle, kullanışlılık, sağlamlık ve güzellik ekseninde adeta yaşamımızı tasarlamaktadır. İnsanlığın en eski ve vazgeçilmez mesleği ve aynı zamanda sanatı olan mimarlık, medeniyetlerin karakteristik

özelliklerini yansıtmısıyla, medeniyetlerin tarihini de doğal olarak bünyesinde taşımaktadır.

Bilim, teknoloji ve sanat alanlarını buluşturan bir disiplin oluşu nedeniyle, çok yönlü birikime sahip olmayı gerektiren mimarlığın eğitimi ve mesleki sorunlarının konuşulması, bu konularda ortak akıl geliştirilmesi, sadece bu mesleği değil, bizim yaşamımızı da şekillendirmektedir.

Mimarlık ile eğitim kurumlarının ortak çalışma ortamında buluşmasını sağlama misyonu ile gerçekleştirilen mimarlık ve eğitim kurultayları, Türk mimarisinin şekillenmesinde önemli bir paya sahip olacaktır.

Kurultayların kesintiye uğramadan günümüze kadar uzanması, bu şekilde bir iş kültürü ve disiplin anlayışı, farklı alan ve dallara örnek olması açısından da göz ardı edilemeyecek bir öneme sahiptir.

Kurultayı düzenleyen Anadolu Üniversitemize, emeği geçenlere, katılımcılarımıza teşekkür ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

Sunucu

Sayın Bekir Şahin Tütüncü'ye teşekkür ediyoruz. İlk oturumumuza geçmeden önce 15 dakikalık ara veriyoruz.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

1. Gün

1. Oturum

“Yasama Sürecinin Mimarlık Ortamına Etkileri”

Prof. Dr. Ali CENGİZKAN
Oturum Yöneticisi

Prof. Dr. Ruşen KELEŞ
Ankara Üniversitesi

Acar AVUNDUK
Mimar

Berna ÇELİK YEŞİLKAYA
Mimarlar Odası Hukuk Danışmanı

Oturum Yöneticisi

Değerli konuklar, sevgili öğrenciler; Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII'nin ilk oturumuna hoş geldiniz. Bu oturumun başlığı, ellerinizdeki programda vardır sanırım: Yasama Sürecinin Mimarlık Ortamına Etkileri.

Küçük bir pasaj okuyarak başlamak istiyorum ben. Onu bir bağlam yaratıcı öge olarak kullanmak istiyorum.

Hüsnükuruntu ürünü bir efsaneye göre, yeterince paramız olsaydı –genellikle yüz milyar dolar üzerinde uzlaşılır– on yılda tüm gecekonduları yeryüzünden silebilir, dünün ya da dünden önceki günün banliyöleri olan geniş, tekdüze, gri kuşaklardaki çürümeyi tersine çevirebilir, sürekli yer değiştiren orta sınıfı ve onun peşinden giden vergileri bir yere bağlayabilir, hatta belki trafik sorununu bile çözebiliriz.

Ama gelin ilk birkaç milyar dolarla neler inşa ettiğimize bir bakalım: Sözde yerini aldıkları gecekondular mahallelerinden daha beter suç, vahşet ve genel sosyal umutsuzluk yuvaları haline gelen sosyal konut projeleri. Tam anlamıyla yavanlık ve tekdüzelik kuyuları olan, şehir hayatının neşesini ya da canlılığını asla içeri sızdırmayan, orta gelirliyle yönelik konut projeleri. Manasızlığını sönük bir kabalıkla azaltan, daha doğrusu azaltmaya çalışan lüks konut projeleri. İyi bir kitapçının bile tutunamadığı kültür merkezleri. Eğleşecek yer bulma imkânı nispeten kısıtlı avarelerden başka kimsenin uğramadığı sosyal merkezler. Banliyö tipi standart zincir alışveriş merkezlerinin donuk kopyaları olan ticaret merkezleri. Hiçbir yerden hiçbir yere gitmeyen ve kimsenin kullanmadığı gezinti yolları. Büyük şehirlerin bağırsaklarını deşen otoyollar. Şehrin yeniden inşası böyle olmaz. Buna şehrin talan edilmesi denir.

Bu projelerin çirkin yüzeyinin altına baktığımızda daha da feci bir manzarayla karşılaşırız. Teoride, projelerin çevrelerindeki şehir alanlarına faydalara dokunacağı varsayılır, ama bu nadiren gerçekleşir. Bu kolu bacağı kesilmiş alanlar umumiyetle kangrene çevirir. Bahsettiğimiz planlama tarzına göre, insanlara konut bulmak için halka fiyat etiketleri iliştilir ve etiketli kitlelerin ayıklanıp atılan kısmı çevresindeki şehre karşı giderek artan bir şüphe ve gerilim hissi duyar. Bu türden iki ya da daha fazla düşman adacık bitiştiğinde ortaya çıkan sonuç “dengeli bir mahalle” diye adlandırılır. Tekelci alışveriş merkezleri ve anıtsal kültür merkezlerinin, halkla ilişkiler şamatasıyla örülmüş bir örtünün altında sakladığı şey, şehirlerin samimi ve kendiliğinden hayatından hem ticaretin hem de kültürün çıkartılması olduğudur.

Şehirle ilgili üç paragraflık bir metin okudum. Bu metnin üretildiği bağlamla Türkiye arasında bayağı bir kilometre var ve bayağı bir tarih var kuşkusuz. Jane Jacobs'un *Büyük Amerikan Şehirlerinin Ölümü ve Yaşamı* kitabı 2011'de Türkçeye kazandırıldı. Kitabı hepimiz biliyoruz. Yazımı 1961, yani 1945 sonrası, II. Dünya Savaşı sonrası Amerikan şehirlerinde –tırnak içinde– “vah-

şî kapitalizm”in ya da para toplamak isteyen bir davranış kalıbının biçiminin Amerikan kentlerini ne hale getirdiği üzerine. Daha da ilginç akademî dışından dikkat çeken bir yazar. Hâlâ bestseller olan bir yayın şu anda elimdeki kitap ve 2011 yılında, çok zamanlıca Türkçeye çevrildi.

Başta kasten isim vermeden okudum, çünkü tanımladığı tarif ettiği ortam tıpatıp, yani bir-iki minör sözcük değişimi yapsanız, az önce Yılmaz Büyükerşen’in yaptığı konuşmanın kimi yerlerine ilâştirilebilir rahatlıkla. Kuşkusuz şehir bağlamında olduğunu söyledim, ama böyle bir şehir üretme biçimi ve kapitalinin, böyle bir üretim tarzının, bu tarzın yaklaşımının ve ayrıntılarının nasıl bir mimari satın alacağını, nasıl bir mimariyi güdüleyeceği, nasıl bir mimari kanala ancak izin vereceği de ortada; hepimiz biliyoruz.

Bence Türkiye mimarlığı 130 yıldır en sorunlu yıllarını aylarını yaşıyor. Türkiye mimarlık alanı, Türkiye’de mimarlık mesleği, dolayısıyla Türkiye’de mimarlık eğitimi, en büyük saldırılarla karşı karşıya geldi son 10-11 yılda. İçinde olduğumuz başlayacağımız oturdaki çok değerli konuşmacılara sözü vermeden önce bu çerçeveyi –hepimizin bildiği bu çerçeve bu– sunup, bir kez daha gözlerimizin önünde canlandırmaya çalıştım. Çünkü bu çerçevenin çok değişik yerinde, çok farklı aktörlerin, çok farklı biçimler içinde çalışmalarına ihtiyaç var. Çok daha aktif biçimde çalışmalarına ihtiyaç var. Buna yasama alanı da dahil.

Yasama, hukuk denildiği zaman, özellikle hukuku üreten bir sürecin adı yasama biliyorsunuz. Türkiye’de hukukun varlığı üzerine de, en azından son beş yıldır çok ciddi tartışmalarla karşı karşıyayız. Sadece imar alanında ve yapı alanında değil, sanat alanında, telifler alanında, kişi ve insan hakları özelinde pek çok boyutta varlığını tartışıyoruz. Ama giderek son iki yıldır korkarım hukuk onu önceleyen meşruiyet alanında, yani haklar ve meşruiyet alanıyla da onun yok sayılmasıyla da ilintili bir hale geldi.

Hukukun işlemesi çoğunlukla yasama sürecinin içinde üretilmiş olan bir toplumsal anlaşmayla, bir konsensüsle üzerinde mutabık kaldığımız ve diyelim ki İmar Yasası budur dediğimiz, İmar Yönetmeliği budur dediğimiz ve herkeşe kapsayıcı olarak uygulanan bir kurallar bütününün işleyişi aynı zamanda. Ancak o kurallar bütünü varsa, kâğıt üzerinde yazılıysa, hatta çok yakın yıllarda değişikliklere maruz kaldıysa, değiştirildiyse, ama epeydir uygulanmıyorsa ne yaparsınız? Bu meşruiyet krizi yeni gelmedi dolayısıyla. Türkiye’de Taksim Meydanı ve Gezi Parkı olaylarıyla başlayan, yani Mayıs 2013’ten beri olan bir süreç olmadığını biliyoruz bu konunun. Kentli hakları konusunda bir konsensüsümüz olduğu söylenebilir mi artık? Ya da şu anda Atatürk Orman Çiftliğinde yürümekte olan başkanlık sarayı olduğu ifade edilen, ama özellikle bütün bilgileri, yerleşim kararları, zamanlaması, müelliflik durumları, kütlesi ve inşâ sürecinin kendisi ve nereye kurulduğu dahil olmak üzere bütün ay-

rıntıları, özellikle buradaki mimarlık eğitimi alanında ve mimarlık meslek alanındaki örgütlenmelerden kaçırıldığını biliyoruz. Müelliflerden haberimiz yok, herkesten saklanıyor.

Bu durumda meşruiyet alanının zedelenmesi çok doğal ve bunlar son bir yıl içinde özellikle yargıdaki davalara çok yansımış durumda. Yerel yönetimler açısından baktığımızda, belki Ankara Büyükşehir Belediyesinin uygulamasına baktığımızda, yargıdaki kararlara zaten 20 yıldır yansımış durumda.

Şunu kastediyorum: Yasama üzerinde tartışalım, ama yasamanın bir fikir birliği, bir konsensüs olan arkasındaki haklar ve meşruiyet zeminiyle ilgili olduğunu unutmayalım. Yasama sonucu üretilmiş olan kuralların nasıl izleneceğini ve yasamadaki niyetlerle hukukun kuralları arasındaki makasın, giderek açılan makasın nasıl hangi araçlarla kapatılması gerektiğini, hangi çabalarla bunun üstesinden gelineceğini de ayrıca bir süreç kararına bağlayalım.

Çok kritik bir eşikte olduğumuzu düşünüyorum ben. Bu kritik eşikte, bu oturdaki değerli konuşmacıların da açacakları başlıkların çok zorlu başlıklar olduğunu düşünüyorum. Ben burada bırakayım ve değerli konuşmacılara söz vermeye başlayayım.

Sayın Ruşen Keleş, biliyorsunuz bu alanın en tanınmış isimlerinden. Yalnızca akademisyen değil, aynı zamanda bir fikir adamı olarak mimarlık telif hakları ve Türkiye'nin yöresel planlaması konusunda en yetkin isimlerden birisi. Buyurun hocam.

Ruşen KELEŞ

Çok teşekkür ederim sayın başkan. Değerli konuklar, mimarlık topluluğunun seçkin üyeleri; hepinizi sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum. Böyle bir toplantıda bana söz verme inceliğini gösteren Mimarlar Odası'nın değerli yöneticilerine teşekkür etmekle sözlerime başlıyorum.

Son kez Eskişehir'de haziran ayının ilk haftasında oldum. Birlikte gerçekleştirdiğimiz bir program nedeniyle değerli arkadaşımız Oktay Ekinci'yle buradaydık. Kendisini saygıyla ve rahmetle anıyorum. Onun gibi, yine son aylarda yitirdiğimiz başka değerli mimar arkadaşlarımız için de saygılarımı ifade etmek istiyorum.

Bugün toplantıda bize verilen konu "Yasama Sürecinin Mimarlık Ortamına Etkileri" başlığını taşıyor. Anayasamızın 7. maddesi, sayın başkanımızın da belirtmiş olduğu gibi, yasama yetkisini Türk ulusu adına, Türkiye Büyük Millet Meclis'inin kullanacağını söylemektedir. Aynı zamanda, Anayasa bu yetkiyi başka hiçbir kimseye ya da kurula devretmek esnekliğine de sahip olmadığını göstermektedir.

Yasama süreci denildiğinde, yine başkanımızın bize hatırlattığı gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri arasında olan yasaların önerilmesi, görüşülmesi ve yürürlüğe sokulması aşamalarından ibaret olan bir süreci anlıyoruz.

Tabii her ne kadar yasama yetkisini Anayasamız Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne vermiş ise de, Anayasanın 91. maddesi bazı konularda, ivedi durumlarda hükümete de yasa gücünde kararnameler çıkarmak yetkisini tanımıştır. Ancak bu konular temel haklara, kişisel ve siyasal haklara ilişkin konular olamıyor. Bunlar dışında kalan konularda, ivedi durumlarda hükümet Anayasanın 91. maddesinin kendisine tanımış olduğu yetkiyi kullanarak, yasa gücünde kararnamelerle düzenlemeler yapabilmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden çıkan yasalar, bildiğiniz gibi, yargı denetimine açıktır. Yasaların Anayasaya uygunluğunu Anayasa Mahkememiz denetleyebilmektedir. Tıpkı bunun gibi, yürütme erkinin işlemleri ve eylemleri de Anayasamızın 125. maddesine göre yargının denetimine açık bulunmaktadır.

Anayasa ya da yasama süreci hakkında bu kadar kısa bir giriş yeterlidir zannediyorum. Gelelim mimarlık ortamına. Mimarlık ortamının temel, son zamanlarda en çok kullanılan sözcüklerden bir tanesi "bileşenler" olduğu için, sözcüğü ben de sevmediğim halde –"temel bileşenleri" diyeyim– temel bileşenleri, mimarlar, yani sizlersiniz. Bu konuda söylemeye çalışacaklarım, aslında sizin hiç yabancı olmadığınız konulardır. Ben, Türkçe sözlüklerdeki deyimiyile tereciye tere satan durumunda olacağım.

Mimarlık sanı, tabii özel yasalarda gösterilmiş olan eğitim süreçlerinden geçmiş olan kimselere veriliyor. Bu kimliklerimizle mimarlar, mesleki çalışmalarını özgürce sürdürebilmek bireysel ve mesleki çıkarlarını koruyabilmek için Anayasanın güvencesi altında olan örgütlenme haklarını da kullanıyorlar ve üst örgütler de oluşturabiliyorlar.

Bu konuyla ilgili olan Anayasa maddesi hepimizin çok yakından bildiğiniz gibi, 135. maddedir; mimarlık mesleğini çok yakından ilgilendiren bir madde. Tabii sadece mimarlık mesleğini değil, kamu kuruluşu niteliğindeki bütün meslek kuruluşlarını ilgilendiren bir şemsiye maddedir bu 135. madde. Meslek odaları, bunların kuracakları üst kuruluşlar, belli bir mesleğe sahip olanların ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki çalışmalarını kolaylaştırmak, mesleğin genel çıkarlarına, yani toplum ve kamu yararı ideallerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek kuruluşlarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve ahlaklı olmayı egemen kılmak bu örgütlenmelerin başlıca amacıdır.

Meslek örgütleri yasayla kuruluyor ve bunların organları da yargının gözetimi altında seçimlerini yapabiliyorlar. Gerçek anlamda özerkliklerini sağlایa-

bilmek için, siyasal partilerin bu seçimlerde etkili olması da Anayasa kuralıyla önlenmiş durumdadır bildiğiniz gibi.

Burada dikkatimizi çeken bir nokta var: 135. maddenin, yani kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla ilgili düzenleme ile mesleğin ve meslek üyelerinin çıkarlarıyla, toplum yararı arasında bir denge kurulmak istenmektedir. Meslek örgütlerinin özerk kuruluşlar olarak örgütlenmeleri amacı 135. maddenin temelinde vardır.

Bu yaklaşımın bir sonucu olarak, meslek kuruluşları amaçları dışında çalışmalar yapamazlar. Az önce de söylediğim gibi, meslek kuruluşlarıyla siyasal partilerin ilişkileri de önlenmişti. Bu açıklamalara şunu da eklemek gerekir ki; yalnız iç hukuk kurallarımız değil, fakat Türkiye'nin Anayasasının 90. maddesine göre onaylanmış olduğu ve dolayısıyla taraf haline gelmiş olduğu uluslararası sözleşmelerin bu açıdan Türkiye'yi bağlayıcı birtakım kurallar da bu konulardaki düzenlemelerin çerçevesini çizmiş bulunmaktadır.

Dolayısıyla mimarlık mesleğiyle ilgili düzenlemeler yapılırken, bu uluslararası hukuk belgelerindeki kuralların mutlak surette göz önünde bulundurulması gerekir. Bir de onaylanmış olmadığımız sözleşmeler olabilir. Avrupa Birliği'ne üye olmak için yıllardan beri beklemekte olan bir Türkiye, aday statüsü niteliği dolayısıyla da, Avrupa Birliğinin birtakım yönergeleriyle bağlı durumdadır. Atacağı adımları o yönergelerdeki kurallardan farklı şekilde düzenlemek esnekliğine sahip olamıyor.

Şimdi bu genel açıklamaları yaptıktan sonra izninizle, 12 Haziran 2011 tarihinde bir genel seçim yapıldı Türkiye'de biliyorsunuz. Genel seçime iki ay kala 6 Nisan 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden, biraz önce niteliğini kısaca söylemeye çalıştığım bir yetki yasası geçti. Kanun hükmündeki kararnamelerin hangi konularda çıkarılabileceğine ilişkin olarak önce bir yasa çıkarıyor parlamento. Bu 6223 sayılı yasadır.

Hükümet bu yetki yasasına dayanarak birkaç kanun hükmündeki kararnameyi, seçime iki ay kala hemen yürürlüğe koydu. Bildiğiniz gibi, bunlardan bir tanesiyle Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı kuruluyordu. Aradan birkaç hafta geçtikten sonra, bu düzenlemedeki yanlışlık anlaşıldığı için, konu başka bir şekilde düzenlenmiş ve bir başka yasa gücünde kararname ile önce Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, sonra da Orman ve Su İşleri Bakanlığı kurulmuştur.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığını kuran 644 sayılı kanun hükmündeki kararnamenin 2. maddesinin ç) fıkrası bakanlığa şu yetkiyi veriyor: Ben bu söylediklerimi kitaplardan okumuyorum, Mimarlar Odasının aylık bültenlerinden, o arkadaşlardan rica ettiğim notlardan yararlanarak söylüyorum.

Diyor ki kanun hükmündeki kararname: Enerji ve telekomünikasyon tesislerine ilişkin etütleri, harita –dikkat buyurun– plan, parselasyon planlarını ve değişikliklerini resen, yani doğrudan doğruya yapmak, yaptırmak, onaylamak ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izinlerini dahi verebilmek yetkisine sahipsiniz diyor bakanlığa.

Açış konuşmalarında bazı arkadaşlarımızın da belirtmiş olduğu gibi, bu açıkça Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı adı verilen sözleşmeye aykırıdır. Çünkü yerel nitelikte olan kamu hizmetlerinin mutlak surette halka en yakın olan yönetimler tarafından, yani belediyeler ve benzeri yerel yönetim örgütlerince yerine getirilmesini gerektirmektedir.

Öte yandan bu yasa gücünde kararname, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı çatısı altında çeşitli genel müdürlükler oluşturuyor. Bunlardan bir tanesi de Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü. Halbuki mesleki hizmetlerle ilgili olarak, pek çok hizmet kamu hizmeti niteliğindedir. Anayasa "kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu" adını verdiği bu kuruluşlara vermiştir bu türlü mesleki denetim işlerini.

Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne şu görevler verilmiş: Hizmet alanlarında çalışan gerçek veya tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumluluklarına ve kayıtlarının tutulmasına ilişkin esasları belirlemek, mesleki yeterlilikleriyle kuruluş yeterliliklerini değerlendirerek, bunlara tescil ve yeterlilik belgesi vermek; iki, planlama projelendirme yapım ve kamulaştırma iş ve işlemlerinde görev alacak bilirkişilerin niteliklerine ve mesleki yeterliliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve son olarak da kamuya ya da özel sektöre ait her türlü yapı ve tesisin projelerinin ve yapım işlerinin denetlenmesinde görev alacak mimar ve mühendislerle, yardımcı kontrol elemanlarının yapı denetim kuruluşlarının ve müşavirlik kuruluşlarının niteliklerine görev yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları belirlemek.

Uzatmayalım, bu düzenleme, gördüğünüz gibi, bugün ve uzun süreden beri Anayasanın vermiş olduğu yetkiye göre çıkarılan yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, meslek örgütleriniz tarafından yapılmakta olan işlerin hemen hemen tümünü alma, bunlara el koyma yetkisini bir merkezi örgüte, bakanlığa veren bir düzenlemedir.

Yasa gücündeki kararnamelerle ilgili yetki yasalarında hükümete hangi konulara ilişkin konularda düzenleme yapabilme yetkisi verilmekte olduğu, açıkça belirtilir. Halbuki şimdi saymış olduğum merkezileştirilmekte olan yetkilerle ilgili olan 6223 sayılı yetki yasası, hükümetin hangi yasalarda değişiklik yapabileceğini açıkça göstermiş bulunuyor. Bunlar arasında odaların görev alanlarını çizen 6235 sayılı Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği Yasası yok-

tur. Dolayısıyla hükümet, bu düzenlemeyle, yetkisinin dışına çıkmış oluyor. Bu düzenlemeyi o yasa gücünde kararnameyle yapmakla. Bu düzenlemenin bu şekliyle Anayasanın 91. maddesine aykırı sayılması gerekmektedir.

Birer hizmet yerinden yönetim kuruluşu olan özerk yapılı bu kuruluşlar üzerinde merkezi yönetimin vesayet yetkileri, onların özerk yapılarının tümüyle çiğnenmesine olanak vermez. Yapıların tasarımı, projelendirilmesi, projelerin uygulanması aşamasında kendi yasaları uyarınca bugüne değin çok önemli roller üstlenmiş olan odaların devre dışı bırakılması, bir başka deyişle işlevsizleştirilmesi herhangi bir biçimde savunulamaz.

Bu durum böyle olduğu içindir ki, az önce kurallarından bahsetmiş olduğum 644 sayılı kanun hükmündeki kararnameyle yapılan düzenlemeleri Anayasaya aykırıdırlar diye ana muhalefet partisi iptal istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne iptal istemiyle götürmüş bulunuyor. Anayasa Mahkemesi Kasım 2012 tarihinde aldığı bir kararla, kararnamenin bütününe değil, yalnızca iki konuda, fakat yalnızca iki konuda Anayasaya aykırılık savını kabul edilmeye değer görmüştür. Öteki konularda ise, iptal kararı vermekten kaçınmıştır.

İptal etmiş olduğu konular nelerdir? Biri, 3194 sayılı İmar Yasasının kent planlamasına ilişkin kurallarında değişiklik yapan düzenleme; ikincisi de, 4708 sayılı Yapı Denetimine ilişkin yasada sözünü etmiş olduğumuz 648 sayılı kanun hükmündeki kararnameyle yapılan değişiklikler.

Hemen dikkatinize sunmak durumundayım ki, Anayasa Mahkemesinin iptal etmiş olduğu bu düzenlemeler, iptal edilmiş olan kuralların içeriğinde bir değişiklik yapılmasına gerek görülmeksizin yeniden, sanki didişmek göreviymiş gibi parlamento tarafından Temmuz 2013 tarihinde çıkarılan 6495 sayılı bir yasayla, adına her ne kadar "torba yasa" deniliyorsa da, gerçekte çuval boyutlarında olan bir yasayla parlamentodan yeniden geçirilerek yürürlüğe sokulmuştur.

Bunlar 3194 sayılı İmar ve 4708 sayılı Yapı Denetimi yasalarında yapılmış olan değişikliklerle ilgilidir. Bunun gibi önemli olan bir nokta da şudur: Anayasa Mahkemesinin 648 sayılı kanun hükmündeki kararnameyle yapılan ve kentsel ve kırsal yaşam çevrelerini çok yakından ilgilendiren, Milli Parklar Yasası gibi, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunmasına ilişkin 2763 sayılı yasa gibi yasaların çok önemli maddelerini ilgilendiren konulardaki itirazları Anayasa Mahkemesi görmezden gelmiştir.

"Torba yasa" dediğimiz ve 2013 Haziran ayında çıkarılan 6495 sayılı yasayla, İmar Yasasının 8. maddesine üç fıkra daha eklenmiştir. Sizleri çok yakından ilgilendiren bir değişiklik de bu düzenleme ile getiriliyor. Bu da şudur: Meslek odalarının denetim yetkileri daha da sınırlandırılıyor. Örneğin belediyelerin

çatısı altında –sabahki konuşmalarda Büyükerşen sözünü etti– oluşturulması söz konusu olan estetik kurullar eliyle, belki de hiç de estetik olmayan bir biçimde, uluslararası sözleşmelere de aykırı olarak mimarlık projelerinin özgün olup olmadıklarına karar verebilecek ve mimari proje müelliflerinin telif hakları da bu kurullar tarafından belirlenecektir.

Bu alanda son olarak atılmış olan negatif adımlara örnek olarak, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği ve Yapı Denetim Yönetmeliğinde yapılmış olan değişiklikleri de sizlerin dikkatinize sunmak isterim.

Birkaç dakikada sonuçlandıracağım, sayın başkanım, teknik konularla. Kamu yönetiminin ve kamusal denetimini vazgeçilmez öğelerinden bir tanesi odanızca bugüne kadar yapılmakta olan mesleki denetimdir. Bu bağlamda ilgili yönetimler yapı izni ve yapı kullanma izniyle ilgili belgeleri vermeden önce Mimarlar Odasınınca düzenlenen, mimarın siciline ilişkin bilgileri ve yapı bilgilerini içeren bir belgeyi, sicil durum belgesinin hazırlanmasını üstlenmiş durumdadırlar.

Sicil durum belgesine ek olarak, denetime esas olmak üzere aranan başka belgeler olduğunu da biliyorsunuz. Hatırlatmak için söyleyeyim; yapı izni ve yapı kullanma belgelerinin birer örneği meslek odalarına iletiliyor. İkinci olarak, oda üyelerinin hazırladıkları projelerin odanın mesleki denetiminden geçmesi gerekiyor. Son olarak, kültürel miras niteliğindeki yapılar ve alanlarla ilgili olarak, koruma kurullarınca onaylanacak projelerin de odanın denetiminden geçmesi zorunluluğu var.

Bütün bu zorunluluklara karşın, az önce sözü edilen 4 Mayıs 2011 tarihli bir yazıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi, sınırları içerisindeki 39 ilçe belediyesine bir yazı gönderiyor ve diyor ki, artık projelerde oda vizesi aramayacaksınız. Bunu İstanbul Büyükşehir Belediyesi yapıyor. Oysa yapılan işlemin adı vize değil, bir tip denetim. İstanbul Büyükşehir Belediyesi bunu gözden uzak tutuyor. Unutulan bir nokta da, yapılan işlemin hukuki dayanağının 6235 sayılı Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Yasasının belirli maddeleri olması. Yasalara aykırı olarak bir belediyenin kendi sınırları içindeki ilçe belediyelerine talimat vermesi söz konusu olamaz. Bu, hem yasaya, hem ahlaka aykırıdır.

Bir Mesleki Denetim Yönetmeliğiniz var sizin. Bu Mesleki Denetim Yönetmeliğinde, mesleki uygulamalarda kamu yararının, meslek haklarının ve meslek etiğinin korunması, proje müellifinin haklarının gözetilmesi, haksız rekabetin önlenmesi, mesleki sorumlulukların tanımlanması, mesleki değerlendirmenin temelini oluşturacak olan sicillerin tutulması gibi görevler yer alıyor.

Gerçekte hükümetçe yapılan ve yapılmak istenen değişiklik, odaların özerk ve kamusal kimliklerini yok saymaktır. Odaların bu işlevinden rahatsızlık duyan bir anlayıştan kaynaklanmaktadır bütün bu değişiklikler, bana sorarsanız.

Bunların çok daha genel bir tutumun yansıması ve sonuçları olduğunu söylemek kanımca bir abartma değildir.

Bu acaba neden böyledir? Çünkü genel olarak odalar ve özel olarak da saygıdeğer Mimarlar Odası şu konularda toplum ve kamu yararına olan duruşunu en az benim bilebildiğim kadarıyla 50 yıldan beri sürdürmektedir. Mülkiyet hakkına saygı, kamunun mülkiyeti, idare malları, kıyıların korunması, toprakların korunması, meraların, çayırların korunması, çevrenin korunması, orman alanlarının korunması, doğal ve kültürel varlıkların korunması vs... Bu liste uzatılabilir.

Bu konulara ilişkin toplum yararına görüşlerini gerekli gördüğünde kamuoyuyla paylaşmaktan çekinmeyen Mimarlar Odası'nın davranışları her dönemde siyasal iktidarlarca yadırganmıştır. Zaman zaman, daha iki yıl önce birçoklarınızın bulunduğu, Kültür Üniversitesinden buradaki kimi değerli meslektaşlarımız da oradaydılar. Orada da buna benzer bir toplantıya, o günün Bayındırlık ve İskân Bakanının gönderdiği bir kutlama mesajını okurken yaşadık. Toplantıyı ben yönetmekte idim ve yanımda da sevgili Zekâî Görgülü vardı. Mesajı o okudu. Ben de birkaç ekleme yapmak gereksinmesini duydum.

Diyordu ki sayın bakan, "Ey mimar arkadaşlar, siz Mimarlar Odası olarak, kendi işinize bakın, kendi görev alanınızın sınırları dışına çıkmazsanız iyi olur." Açıkça bu mesajı vermek istiyordu. Ben eleştirel birkaç cümleyi o vesileyle değerli mimar arkadaşlarımızın dikkatine iki yıl önce sunmuş ve Mimarlar Odası'nın asıl yapması gerekenin, sayın bakanın söylediğinin tam tersi olduğunu vurgulamıştım.

Devlet Denetleme Kurulu da aynı tarihlerde hazırladığı kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yeniden düzenlenmesine ilişkin bir raporda bakanın kilerle örtüşen görüşleri dile getiriyordu. 1980'li yılların başından beri benimsenen yeni liberal anlayışlara göre, toplum yararına olan şey bütün bu değerleri korumak değil pazarlamak, moda olan terimiyle "ekonomiye kazandırmak"tır. Bir başka deyişle ifade etmek gerekirse, onları atıl durumda bırakmaktan uzak durmaktır. Rant yaratmak, paylaşmak, yandaşlara kaynak aktarmak ve gelir dağılımındaki dengesizliği daha da büyütme, sanki kamusal politikaların yeni biçimi ve amacı haline gelmiştir. Gerçekte siyasal iktidarlar ve bugünkü siyasal iktidar, uluslararası ekonomik düzenin kendisi için öngörmüş ve biçmiş olduğu işlevi yerine getirmekle yükümlü olduğu izlenimini vermektedir.

Siyasal iktidarlar egemenliğin kendilerine tanımış olduğu yasama, yürütme ve yargı erklerini kullanırken belli amaçlara ulaşabilmek için Anayasa, yasa, tüzük ve benzeri araçlardan yararlanırlar. Söz konusu bu araçların usulüne uygun olarak gereği gibi kullanılması, oy, çoğunluk, altı çizili olarak sandık, bi-

çimsel ve araçsal koşullardır. Bunların rasyonel bir biçimde kullanılmakta olması, iktidarın yaptıklarına ancak “araç rasyonelliği” kazandırabilir. Ama az önce sayın başkanımızın da bize anımsatmış olduğu gibi, ünlü Alman toplum-bilimcisi Max Weber bir ayrım yapıyor: “amaç rasyonelliği” ve “araç rasyonelliği”. Max Weber’in yapmış olduğu sınıflandırma esas alınır, bu yapılan şeylere hiçbir zaman çıkarılan yasaların biçimsel olarak, usulüne uygun olarak çıkarılması bir amaç rasyonelliği kazandırmaya yetmez. Amaç rasyonelliği, varılmak istenen hedeflerin toplum yararına yöneltilebilmesinin sağlanmasıdır. Bu güdülen amaçların ciddi bir şekilde sorgulanmasıdır.

Bunlar yapılmadıkça, tasarrufun idarenin eyleminin, işleminin veya yasama-nın çıkarmış olduğu yasal belgelerin hukuka uygunluğundan söz edilebilse bile, meşruiyetinden kesinlikle söz edilemez. Hele de 21. yüzyılda bile sorun-larımıza çözüm ararken, gençliğinizin dogmatik din kurallarına göre yetiştiril-mesinden medet umuyorsanız, kaç yüzyıl gerilerde kaldığınız açıkça anlaşılır.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Oturum Yöneticisi

Çok çok teşekkür ederim hocam. Ruşen Keleş, özellikle son iki yıl içinde mi-marlık alanını hedef alan, onu ilgilendiren yasa değişiklikleriyle ilgili bir hızlı özetleme yaptı. Aslında bunun arkasında çok fazla ayrıntı ve çok fazla uygu-lama paralelliği olduğunu hepimiz biliyoruz. Ama sadece iki yıllık süreç içinde yaşananlar bile, hedefin nereye doğru gittiğine ilişkin çok ciddi kaygılar uyan-dırıyor.

Sonunda herhalde tartışma ortamı da yaratmamız gerekiyor. Onun için biraz belki sunuşları hızlandıırsak bu noktada, bir 15 dakikalık tartışma bile bize çok şey katabilir.

Buyurun Acar Avunduk.

Acar AVUNDUK

Değerli misafirler, değerli meslektaşlar ve sevgili genç öğrenciler; en önem-lisi de bu son söylediğim tabii. Lütfen dikkatlice dinleyin. Bir parça hem yu-muşaklık olsun, hem de dinlenelim diye dia sunumlu bir konuşma hazırladım ben. Burada tabii somut örnekleriyle bazı şeylere değineceğim. Ruşen Hoca da çok yerinde olarak değindi, birtakım tanımlamalar yaptı. Son dönemlerdeki mimarlık mesleğimize, yasama sürecindeki ciddi etkiler neler? Onlara bir ba-kacağz sırayla.

Şimdi efendim, Taksim Topçu Kışlasında, Gezi Parkından, üçüncü Boğaz köprüsünden, tüp geçidinden, Haliç’inden, kentsel dönüşümlerden, Tarla-ba-

şı Balat'tan çok fazlaca bahsetmeyeceğim. Bunları hepiniz zaten yıl boyunca yeterince dinlediniz, belki benden de çok iyi biliyorsunuz.

Kısaca burada telif haklarımızdan, müelliflik haklarımızdan, nihayet “torba yasalar”dan bahsedeceğim. 2003-2004 yıllarından itibaren ülkemizde hem yeni olsun, hem de eski eser alanında olsun çok yoğun bir inşaat faaliyeti başladı. İktidar en fazla bu alanda ağırlığını koydu. İnşaat ya Resulullah dedi, bütün parklar, bütün yeşil sahalar her yer inşaat.

Telif hakları açısından konuyu bir parça irdeleyelim. İnşaatlar devam ederken, ciddi anlamda rantlar yaratılırken, ekonomi güzel yürürken telif haklarına nasıl yansıyor bazı konular? Özellikle benim ilgi alanım koruma-restorasyon alanı olduğu için örnekleri o alanda sunmaya çalışacağım. Ama bilirsiniz ki, yeni tasarım alanında da durum pek farklı değil.

Şekil 1: İnşaat Ya Resulullah.

Gelelim örneklere: Divriği Ulu Camii proje ihalesi, bakın kelimesi kelimesine, satırı satırına aynen alınmış, proje ihale şartnamesinden bu madde konulmuştur. Bir tanesini okuyacağım, diğerlerini okumayacağım, sıkılırsınız çünkü. “Bu ihale konusu işe ait bütün belgeler, dokümanlar, bilgiler ve daha sonraki uygulamalarda kullanılmak üzere idare tarafından satın alınmış ve projelere ait tüm işleme, çoğaltma, yayma, temsil, umuma iletmeye, fikri ve müelliflik hakları –açıkça yazıyor– söz konusu belge, bilgi ve dokümanların yayın hakkı idareyle birlikte Vakıflar Genel Müdürlüğüne aittir. Ancak proje müellifi –lütfediyor orada da bir nazikâne– Kültür ve Turizm Bakanlığının yazılı izniyle projeyi yayınlama hakkını alabilir.” Tüm hakları senin elinden alıyor, sadece lütfediyor, isterse bir yayın hakkı vereceğim diyor.

Şekil 2: Divriği Ulu Camii.

Şekil 3: Bursa Cumalıkızık.

Devam ediyoruz ikinci örnek, Bursa Cumalıkızık. Bilesiniz ki maddeler aynı şekilde, daha da abartılı ifadeler var. İstanbul Üniversitesi Rektörlük binası, aynı şekilde... Bunlar aslında Türkiye'nin en önemli yapıları, bir yerde diyelim, restorasyon alanındaki en önemli çalışmalar. Bakın bu telif haklarının en önemli bir bölümü vardı. Mimarlar Odamız yıllar yılı örgütlü bir mücadeleyle, 40-50 yılda bir hak kazandırmıştı. Proje müelliflerinin hepsi mesleki kontrollük alma hakkına sahipti. Yasalarda bu çok açık, yönetmeliklerde çok açık, hatta Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 660 sayılı bir ilke kararı vardır, çok açıkça kurul kararlarında yazılır, projeyi yapan mimarın mesleki uygulama kontrollüğü hakkı vardır. Kurul kararına da bu aynen yazılıyor, ama ne yazık ki uygulamada bunların hiçbirini yaptırılmıyor.

Örneğin bu caminin projelerini yaptık, önemli de bir ödül kazandı hatta proje, ama uygulamada ne yapıldı? Haberimiz bile yok, bizleri şantiyeye bile sokmadılar. Tabii genelde bu örneği bütün hepsine yayabilirsiniz.

Bakın demin bahsettiğim gibi, oysa Anıtlar Yüksek Kurulunun 680 sayılı ilke kararı; "müellif mimar uygulamadan sorumludur" diyor. Yani yapının projesini yapan insanı bir de sorumlu tutuyor. Oysa idare şantiyeye bile sokmuyor.

Devam ediyoruz, çok da ilginç maddeler. Tabii bunlar hep "torba yasa"larla, kanun hükmündeki kararnamelerle, ek yönetmeliklerle çıkarılıyor; ihalede yeterlilik konusu. Eşitlik ilkesine de aykırı maddeler. Bir müteahhit mesela, bir iş

T.C. BAŞBAKANLIK VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
İŞVEREN	İSTANBUL VAKIFLAR I. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KONTROL	VAKIFLAR I. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
İŞİN ADI	İSTANBUL - EMINÖNÜ SÜLEYMANİYE CAMİİ 2009-2010 YILI TAMAMLAMA VE ÇEVRE DÜZENLEMESİ UYGULAMA (RESTORASYON) İŞİ
YÜKLENİCİ FİRMA	GÜRYAPI İNŞAAT Taah.Turiz. San.ve Dış. Tic. A.Ş.
ŞANTIYE ŞEFİ	Rest. Uzm. Y. Mimar Nilgün OLGUN
KORUMA KURUL KARARI TARİHİ - NO	İstanbul IV. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu 14.02.2007 /1047 Karar
SÖZLEŞME TARİHİ	14.04.2009
YER TESLİM TARİHİ	17.04.2009
İŞ BİTİM TARİHİ	10.03.2010
İŞİN BEDELİ	14.120.000,00 TL

Şekil 4: İstanbul Süleymaniye Camii Restorasyon Projesi inşaat tabelası.

T.C. BAŞBAKANLIK VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
İŞ VEREN	İSTANBUL VAKIFLAR BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KONTROL	VAKIFLAR BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
İŞİN ADI	FATİH CAMİİ ve İ. MAHMUT KÜTÜPHANESİ 2009-2010 YILLARI UYGULAMA (RESTORASYONU) İŞİ
YÜKLENİCİ FİRMA	YILMAZ YAPI TAAH. ve TİC. LTD. ŞTİ.
ŞANTIYE ŞEFİ	Rest. Uzm. Y. Mimar Sevinç KARAHAN
KORUMA KURUL KARARI TARİHİ - NO	İstanbul IV. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu 31-01-2007 / 1004 Karar
SÖZLEŞME TARİHİ	10.04.2009
YER TESLİM TARİHİ	15.04.2009
İŞ BİTİM TARİHİ	15.06.2011

Şekil 5: İstanbul Fatih Camii Restorasyon Projesi inşaat tabelası.

bitirme belgesiyle 15 yıl boyunca iş alabiliyor. İş bitirme belgesi 15 yıl geçerli. Oysa mimarlarda bu sadece 5 yıl için geçerli.

Yine bir başka önemli konu, "mimarın adı yok". Ünlü bir roman vardı, tanınmış kadın romancı yazarımız *Kadının Adı Yok* diye bir roman yazmıştı sevgili dostlar, oradan yararlandım bu ismi koydum. Bütün inşaat tabelalarını dolaşın son dönemlerde. İnşaat tanıtım panolarında herkesin adı var; işveren idare var, belediye başkanları var, kontroller var, çok saygı duyduğumuz bilim insanları onlar da var, tabii ki olacaklar, ama bir tek kişinin^, proje müellifin mimarın adı yok.

Buyurun sırasıyla bakalım, birkaç da örnek getirdim göresiniz diye. Süleymaniye Camii, koskoca Süleymaniye Camii; insan düşünüyor, acaba son dönem restorasyon projelerini Koca Sinan mezardan kalktı da mı çizdi? Nerede bunun mimarı, son dönemde bu restorasyon projesini yapan diye... Herkes var, neredeyse caminin faraşçısı bile var efendim, ama ben mimarı bulamadım.

Devam ediyoruz, bu da Fatih Camii, onda da proje müellifi yok. Şantiye şefleri var, hepsi değerli arkadaşlarımız, kıymetli meslektaşlarımız, ama proje müel-

Şekil 6: İstanbul Fatih Zeyrek Sarnıcı Restorasyon Projesi inşaat tabelası.

lifi yok. Fatih Zeyrek Sarnıcı, belediye başkanı var, müteahhitler var, yine proje müellifini bulamıyoruz, o da yok. Kuleli Askeri Lisesi, müteahhitler var, herkes var, proje müellifi yok.

Efendim bu toplum yüzyıllardır mimarlarıyla övünen, mimarlarıyla gurur duyan bir toplumdur. Hani söz açıldığında ecdat diyoruz, şu diyoruz, bu diyoruz, ne kadar iftihar ediyoruz değil mi? Koca Sinanlar, Davut Ağalar, Sedefkâr Mehmet Ağalar, Mimar Kemalettin, Balyan ailesi, Mimar Vedat Tek, Sedad Hakkı Eldem, Turgut Cansever ve bunlar gibi... Bunlar hep üstadımız. Bu isimler bu toplumun hep iftihar ettiği, şükranla andığı isimlerdir. Günümüzde mimarların adını yok saymak acaba neden? Bunu anlamak ve anlatmak mümkün değil bence. Ben anlayamadım bugüne kadar, ama tabii belki bugünkü idarenin, siyasi gücün yaklaşımını gösteriyor.

Bir son bomba veya son dalgalar dedik buna aslında, “torba yasa”lar. Demin hocamız da ifade etti, Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun Tasarısı, bu sonra da bir yönetmelikte galiba gündeme de oturdu. Sevgili meslektaşlar, artık teknikerler de proje çizecek, şantiye şefliği yapabilecek, haberiniz olsun. Eğer bin metrekareye kadar yapılarda, bir teknikeri proje çizmiş olarak görürseniz, yasa da, yönetmelikte açıkça bu var. Mimarın olmadığı yerde rahatlıkla proje de çizebilir diyor, şantiye şefliği de yapabilir diyor. Hiç şaşırmayın.

Kıyılarda, bir dönemde çok uğraşarak çıkarılan bir yasa vardı. Kıyılarda 100 metre yapı yapma yasağı, bu 10 metreye düşürülüyor. Demin yine Ruşen Hocamız ifade etti, tabiat alanları, arkeolojik sitler, kentsel sitler... Bu gibi alanlarda çevre düzeni planı, nâzım imar planı yapmak ve onaylamak artık Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkisine bırakılıyor. Telif hakları büyük ölçüde kaldırılıyor.

 T.C. İSTANBUL İL ÖZEL İDARESİ İMAR YATIRIM VE İNŞAAT DAİRE BAŞKANLIĞI	
İSTANBUL - ÜSKÜDAR KULELİ ASKERİ LİSESİ TARİHİ ANA BİNA GÜÇLENDİRME, DIŞ CEPHE RESTORASYONU VE AYDINLATMA İŞİ	
	
KOORDİNE MAKAMI DENETİM KONTROL AMİRİ KONTROL ŞEFİ KONTROL KONTROL KONTROL	M.S.B. İSTANBUL İNŞAAT EMLAK BÖLGE BAŞKANLIĞI YATIRIM İNŞAAT MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM NURDOLU Yat. İnş. Müdürü GÖKHAN ERGÜVEN Y. Mimar NİHAL DİNG ERNAL İnş. Muh. BETÜL DİNLENC Y. Mimar F. GÜLEŞ KIZILKAYASI Mimar HAREN ALKİŞ Etk. El. Muh.
İŞE BAŞLAMA / BİTİŞ TARİHİ İHALE BEDELİ	19.10.2009 / 22.03.2011 9.398.485.42 TL + KDV
YÜKLENİCİ FİRMA	 ALBA İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
PROJE MÜDÜRÜ ŞANTİYE ŞEFİ	Res. Mimar Azmi DELİBALTA İnş. Muh. Selçuk ARAZ

Şekil 7: İstanbul Üsküdar Kuleli Askeri Lisesi Restorasyon Projesi inşaat tabelası.

Sabah Büyükşehir Belediye Başkanımız Yılmaz Bey estetik kuruldan bahsetti. Belki iyi niyetli bir yaklaşım, çok da uygun kişileri, uygun kriterlerdeki kişiler seçip estetik kurula üye yapıyorsanız, belki sağlıklı sonuçlar çıkabilir oradan. Ama bugün bir de iyi niyetli olmayan bir estetik kurul düşünün ya da uygun kriterlerdeki kişilerin seçilemediği, bilinçli olarak seçilmediği kurullar düşünün; oradan çıkacak sonuçlara tabii çok şaşıracağız herhalde. Bunlar mutlaka çakma yapıları, çakma camileri veya taklit yapıları belki korunması gerekli yapılar olarak kabul edecek.

Geliyoruz bir başka konuya. Yapı sahibi öldü veya yapı yıkıldığında telif hakkı son buluyor. Yani şimdi Sedat Hakkı Eldem öldü ya da Turgut Cansever üstadımız öldü, bunların telif hak-

larını yok mu sayacağız? Müellif mimarın mesleki uygulama sorumluluğu zaten darbe yemiştir, artık hiç söz konusu olmayacak bundan sonra.

Son sözler veya bu konuşmanın birkaç cümle ile özetini şöyle ifade etmek istiyorum: Demokratik –çok severek kullanıyorlar ya o deyimi, her gün televizyonlarda izliyorsunuz– çağdaş hukuk devletinde önce devlet, kamu idareleri, vakıflar, yerel yönetimler, bilhassa Kültür Bakanlığı, sonradan da işverenler ve sermaye hukuka uygun hareket etmeli ve mimarların kazanılmış haklarını ortadan kaldırmaya çalışmamalıdır. Ayrıca mimarlara verilen bu haklar bir lütuf değil, aksine onların omuzlarına binen büyük bir mesleki ve toplumsal sorumluluktur.

Tüm bu konularda eğer örgütlü bir mücadele meslek odalarımız gibi vermezsek, bu durumda düşeceğimiz durum ne yazı ki budur. Son diamız, lütfen hepimiz tanıyoruz, bir reklam filminde geçti bu. “Tüm bu projeleri kaldırın çöpe atın” diyor bir işveren, bir inşaat şirketi sahibi.

Teşekkür ediyorum.

Oturum Yöneticisi

Sevgili Acar Avunduk'a çok teşekkür ediyoruz. O da aynı dönemin yasama kararlarının şimdilik uygulama içindeki kimi örneklerine değindi, ama yalnızca bu kadarı bile çok çarpıcı. Çok çok teşekkürler.

Son konuşmacımız Berna Çelik Yeşilkaya, Mimarlar Odası Hukuk Müşavirliğinden.

Berna ÇELİK YEŞİLKAYA

Teşekkür ederim. Son konuşmacı olmanın şanssızlığını yaşıyorum, tekrarlar olacak. Şimdiden sabrınıza şığınıyorum.

Yasal düzenlemelerin meslek ortamına etkilerini aslında birbirinden bağımsız olmamakla birlikte doğrudan meslek alanlarına yönelik düzenlemelerle, meslek odasının faaliyetlerine ilişkin düzenlemeler olarak iki başlık altında değerlendirebiliriz.

Bu yönde düzenlemeler, hocamın da az önce ifade ettiği gibi 2011 yılında çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle başlamıştı. Esasen anayasalarda olağanüstü dönemlerde istisnai bir yetki olarak kullanılan ve yasama yetkisini fiilen ortadan kaldırdığı için tartışmalı olan kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin hükümete verildiği bir kanuna dayalı olarak, 3 Mayıs 2011 ve 3 Kasım 2011 tarihleri arasında çıkarılan 34 kanun hükmünde kararnameyle, kamu yönetimi ve yönetim yargı sistemi ilişkisi bakımından önemli değişiklikler getirilmiştir.

İşte bu süreçte kurulan Çevre Şehircilik Bakanlığına, kamuyu yakından ilgilendiren ve kentlerde çok büyük rantlara konu olan imar yetkileri verilmişti. Bunların neler olduğunu az önce hocam çok detaylı açıkladı. Bu düzenlemelerde merkezi yönetim güçlendirilirken, yerel yönetimlerin yetkilerinin alınarak, etkinliklerin zayıflatıldığını görüyoruz.

Demokratik katılımcı yönetim anlayışıyla bağdaşmayan bu yaklaşım, sadece yapılaş yöntemlerinde değil, yasal düzenlemelerin içeriğinde de kendisini göstermektedir. Öyle ki sınırsız yetkilere bağlı olarak gerçekleştirilen uygulamalara karşı, hukuk yollarına başvurulmasına dahi tahammül edilememekte. Bu süreçte ortaya çıkan bazı kanun taslaklarında şehircilik ve imar alanında kamu menfaatlerinin ihlal edildiği durumlarda, mevzuat ve uygulamalara karşı açtığı davalarla kamusal bir görev ifa eden meslek odalarının dava açma ehliyetlerinin kaldırılması yönünde düzenlemelere dahi yer verilmişti.

Öte yandan kentsel dönüşüm uygulamalarında açılan davalarda, yürütmenin durdurulması müessesesinin kaldırılması ve yine birçoğunda kendisinin taraf

olduğu davalarda görev yapacak bilirkişilerin kriterlerinin bakanlık tarafından belirlenmesi gibi hukuksuz yasal düzenlemeler getirildi.

644 ve 648 sayılı kanun hükmünde kararnameler ile yapılan önemli değişikliklerden biri de, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda yapılan değişikliklerdi. Doğal sit alanlarıyla ilgili yetkiler Kültür ve Turizm Bakanlığından alınarak Çevre Şehircilik Bakanlığına verilmiş, tüm ve tek başına bakanın seçtiği, bakanlık görevlilerinden oluşan tabiat varlıklarını koruma kurullarının kararlarıyla bugün doğal sit alanı olan Atatürk Orman Çiftliği veya ODTÜ'deki uygulamalar gerçekleştirilmektedir.

Diğer yandan arkeolojik ve tarihi sit alanlarındaki uygulamalarla ilgili görevleri olan koruma kurullarının yapısı da değiştirilmiştir. Üniversitelerden seçilen üye sayıları azaltılmıştır. Koruma Yüksek Kurulunun tüm üyeleri bürokratlardan oluşmaktadır. Taksim Topçu Kışlasına ilişkin koruma kurulunun ret kararıyla ilgili ifade edilen “biz de reddi reddederiz” sözü, işte bu getirilen yasal düzenlemelerle rahatlıkla ifade edilebilmiştir.

Kamu yararı bilim ve evrensel hukuk ilkelerinin göz ardı edildiği düzenleme ve uygulamaların yargısal denetiminde de sorunlar yaşanmaktadır. Sıkça rastladığımız bir diğer durum ise, yargı kararlarını ortadan kaldıran yasa düzenlemeleri yapılmasıdır. Yine çok rahatlıkla, özel durumlara özgü kanun hükümleri yürürlüğe konulmaktadır. Her kanuni olanın hukuki olduğu düşünülmekte, hukukilik-kanunilik ayrımı silinmektedir.

Bu çerçevede meslek alanlarında da bilim ve evrensel hukuk ilkeleriyle bağdaşmayan pek çok yasa ve yönetmelik düzenlemeleri yürürlüğe konulmuştur. Bunlardan 3 Nisan 2012 tarihinde Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği ve Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle, yapı ruhsatları verilirken mimar ve mühendislerin meslek odalarından almaları gereken sicil durum belgelerinin kaldırılarak, yapı üretim alanında disiplinsiz bir ortama yol açıldığı görülüyor.

Yapılan bu değişikliklerin sonucunda, sahte, tescil belgesi olmayan, disiplin cezası nedeniyle kısıtlı olan ya da üstlenmesi gerekenin üstünde denetim görevi üstlenen mimar ve mühendislerin yapı üretim sürecinde yer aldığı görülmüştür.

Bürokrasinin azaltılması adına yapıldığı bilinen bu yönetmelik değişikliklerinin yol açtığı kamu zararı ve disiplinsiz ortam, meslek odalarının etkinliğini zayıflatmak, üyeleriyle bağlarını koparmak adına göz ardı edilmektedir.

Bu süreçte Yapı Denetimi ve İmar Kanununda da değişiklikler içeren pek çok yasa tasarısı gündeme gelmiş, yine 6235 sayılı TMMOB Kanununda değişikli getiren bir “torba yasa”da, meslek odalarının organlarının seçim sistemleri-

ne yönelik değişiklikleri içeren taslaklar ortama sürülmüştür ve bunlar şimdi-lik bekletilmektedir.

Meslek alanını etkileyen bir diğer yasa ise, torba yasa niteliğindeki 6495 sayılı yasadaki düzenlemelerdir. 2 Ağustos 2013 tarihli *Resmî Gazete*'de yayımlanan ve toplam 47 kanunda değişiklik içeren 6495 sayılı kanunla, İmar Kanununun 8. maddesine, Meclis genel kurulunda da iç tüzüğe uygun olmadığı için büyük tartışmalara yol açan bir önergeyle, bir kısım bentler eklenmiştir.

8. maddeye eklenen (ı) bendiyle, yine meslek odalarının kendi kuruluş yasalarındaki yetkilerle yürütmekte oldukları mesleki denetim uygulamasının önüne geçmek üzere, projelerin meslek odalarının vize ve onayına tabi tutulamayacağı yönünde bir düzenleme getirilmiştir.

Meslek odalarının üyeleriyle ilişkisi ve faaliyetlerini ilgilendiren bir düzenlemenin, meslek topluluğunun görüşüne dahi başvurulmadan apar topar yasalaştırılmaya çalışılması, yerinden yönetim anlayışıyla da bağdaşmamaktadır. Bu yasa maddesine neden ihtiyaç duyulduğu, kanunun gerekçesinde de açıklanmamıştır. Ama amacın meslek odalarının etkinliğini zayıflatmak, kuralsız, denetimsiz yapılaşmanın önündeki engelleri kaldırmak olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

“Torba kanun” ile İmar Kanununun 8. maddesine eklenen bir diğer bent, mimarların mesleki haklarını doğrudan ilgilendiren telif haklarına yönelik bir düzenlemedir. Bu bentte özetle, belediyeler bünyesinde mimari estetik komisyonlar kurulması, bu komisyonun, yapıların ve mimari projelerin özgün fikir ifade edip etmediğine karar vermeye yetkili oldukları, özgün fikir ifade etmeyenlerde yapılacak değişikliklerde, ilk müellifin izninin alınmasına gerek bulunmadığı kuralıdır.

Hemen belirtmek gerekir, bu düzenlemeyi bakanlık daha önce yönetmelik düzenlemesi şeklinde uygulamaya koymaya çalışmıştı. Biz buna dava açmış-tık. Fakat dava devam ederken, her zaman olduğu gibi iptal edileceği anlaşılır olmalı ki, hemen bir kanun maddesiyle tekrar uygulama sürdürülmeye çalışılıyor.

Burada geçen mimari projeler ve mimarlık eserleri, fikri mülkiyet hakları kapsamında yer alıyor. Fikri mülkiyet haklarını bertaraf eden bu hükümler, en başta uluslararası sözleşmelere aykırıdır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 27. maddesinde, herkesin sahibi bulunduğu her türlü bilim, edebiyat ve sanat eserinden doğan manevi ve maddi yararlarının korunmasını isteme hakkı olduğu, fikri hakkının korunmasını istemenin evrensel bir hak olduğu kuralı yer alır.

Yine eser sahiplerinin haklarını korumak amacıyla kurulan Bern Birliği Sözleşmesinde, mimarlık eserleri edebiyat ve sanat eserleri olarak nitelendirilmiş ve koruma kapsamına alınmıştır. Türkiye bu sözleşmeye 1952 yılında katılmıştır.

1951 yılında kabul edilen Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda, mimarlık projeleri ilim ve edebiyat eseri, estetik değeri bulunan mimari yapılar ise güzel sanat eseri kategorisinde eser olarak sayılmıştır.

Ne bu yasaya göre, ne de uluslararası sözleşmelerde eser sahibi olmak ve hakları kullanabilmek için bir kurul ya da komisyon kararına ihtiyaç bulunmamaktadır. Yine eser sahibinin eserinin değiştirilmesini men etme hakkı vardır. Fakat İmar Kanuna getirilen maddede, hukuki belirlilikten uzak bir düzenlemeyle, kimlerden oluşacağı dahi belli olmayan bir kurulun vereceği kararlarla bu hakların kullanılması ortadan kaldırılmaktadır. Anayasaya da aykırı olan bu maddelerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulduğunu ve sonucunun beklendiğini de burada bilgi olarak vermiş olalım.

Getirilen bu kanun hükmünün uygulanmasıyla, mimari tasarımı estetik yönden değerlendirecek kurul üyelerinin estetik algı düzeyleriyle kentsel çevreler yaratılmış olacaktır. Son dönemde, özellikle kamu projelerinde mimari üslup olarak Selçuklu ve Osmanlı mimarisinin tercih edildiği, Ankara Atatürk Bulvarındaki çok sayıdaki yapının cephelerinin Selçuklu mimarisine göre değiştirileceğinin yetkililer tarafından ifade edildiği gözetildiğinde, devlet eliyle bir mimari kimlik oluşturulduğu görülmektedir.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Evet, Berna Hanım da kurum içinden çok farklı yargı paketleriyle de yakından kendisi uğraştığı için, yine aynı iki yıl içindeki gelişmelere odaklanarak o bilgileri bize aktardılar. Teşekkür ediyorum.

Tartışma için hâlâ zamanımız olduğunu düşünüyorum ben. Tam bir saatte tamamladık üç konuşmacıyla oturumumuzu. Ben kendilerine tekrar teşekkür ediyorum.

Başta çizdiğimiz çerçevede, belki şunları da eklemek gerekiyor: Bir kez, mimarlık alanında bu değişikliklerle maruz kalınan riskler, sadece mimarlık alanını ilgilendiren riskler değil; yani bu çok önemli, bizim hayat alanımızı, varlığımızı ilgilendiren riskler.

Yıllar önce AB'ye giriş koşullarını tartışma süreci içinde, öncelikli olarak görüşülmesi gereken meslekler arasında tıp, hukuk ve mimarlık öne çıkmıştı hatırlanacaktır. Bu tüm dünyada bir konvansiyonel yaklaşım; tıp da, hukuk da, mimarlık da insan yaşamını etkileyen, doğrudan etkileyen meslekler.

Sayılan, ayrıntıları verilen, bazen yapıları üzerinden ya da uygulamaları üzerinden isimleri verilen noktalardaki değişiklikler, bizi örneğin çok kısa vadede,

önümüzdeki yıllardan başlayarak coğrafyamızdan etmeye başlayacak. Kıyılarımızı yitiriyoruz, ormanlarımızı yitiriyoruz, yeraltı kaynaklarımızı yitiriyoruz, insan varlığının sürdürülmesinde en önemli şey olan hava, toprak, yeraltı zenginliğini yitiriyoruz ve bunu plansız biçimde yitiriyoruz.

Özellikle toplumsal ortama çıkışıyla mayıs sonunda Gezi olayları, Taksim'deki kışla uygulamasına karşı çıkış gibi başlayan süreçte toplum olarak sanıyorum bir kez daha herkes, yani yalnızca mimarlar ve planıcılar camiası olarak daha bilen uzman kesimler değil, ama herkese yayılan şu hak ihlalleri listesi ortaya çıktı: Kentli hakları ihlal ediliyor, kentlinin hangi kentte yaşayacağına ilişkin haklar ihlal ediliyor, kentlinin kentte nasıl yaşayacağına ilişkin haklar ihlal ediliyor ve bir dizi, yani mimarlık alanına daraltılmayacak düzeyde, indirgenmeyecek düzeyde... Ama geldiğimiz noktada, son iki haftadır tartıştığımız şey, bizi, yine mimarlık eğitim alanını doğrudan ilgilendiren mikro politikalar ya da beden politikaları üzerinden, yine mekânla ilgili süreçler de denetime açılıyor. Ben hangi evde, kiminle nasıl yaşayacağım? Yani yaşarken nasıl toplumun üst sözleşmelerinde, anayasasında yer almayan, yer alması mümkün olmayan bazı şeyler kurallaştırılmaya ve mimarlık alanının, mimarlık eğitim alanının özellikle uzman olduğu alandaki yetkiler hiçe sayılarak yapılmaya çalışılıyor.

Burada o zaman risk aynı zamanda, hani havamızı, ülkemizi, bastığımız toprağı kaybetmek, geleceğimizi kaybetmek kesinlikle, ama bu büyüklüğü nedeniyle de kendi meslek odamıza bırakılmayacak bir savaş, savaşın uğraşı içine daveti de çağırıyor o riskin büyüklüğü. Yani bir örgütsel niteliğin, yönetim biçiminin farklı kalıplarda olabileceği açıktır, yani belli bir müşavere içinde o yapılabilir. Ama hedeflenen şey aslında daha büyük toplumun varlığını geleceğini ilgilendiren şeyler olduğu için, ben meslek odalarının tepkilerinin ve karşı çıkışlarının yalnızca şu anda seçtiğimiz, orada bizleri temsil eden kişilere gruplara bırakılmaması gerektiğini, daha geniş bir zeminde bir muhalefet ortamı ve cephesi oluşturulması gerektiğini düşünüyorum.

Soru alabiliriz isterseniz. Belki daha da özetleyeyim; daha da uzun süre, bu akşama kadar konuşabiliriz, örnekletebiliriz, açabiliriz bu ortamı, ama bir şey yapma zamanı artık; öyle düşünüyorum. Bir şey yapmamız gerekiyor. Yani daha ciddi adımlar atmamız gerekiyor, tepkimizi daha iyi göstermemiz gerekiyor, bir şey yapmamız gerekiyor.

Buyurun Doğan Bey.

Doğan HASOL

Sayın başkan, biraz önce söylediğiniz konuyla ilişkili olarak küçük bir açıklama eklemek istiyorum. İstanbul Serbest Mimarlar Derneği bütün bu konularda odamızın yanındadır. Ayrıca şunu belirteyim: Süresi içinde bu konuda bir

dava açıldı Danıştay'da, özellikle telif hakları konusunda. Bir, yürütmenin durdurulması istendi; ikincisi, konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesi istendi. Bilgi olarak ben bunu sunmak istedim.

Teşekkür ederim. Gerçekten dertli bir durumdayız. Yani artık mimar adaylarını bence sinirleri güçlü kişiler arasından seçmek lazım. Bundan sonra okullar filan öyle yapmalı diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Buyurun Cengiz Bey.

Cengiz BEKTAŞ

Herhalde yanlış anladım. Yani hakkı yenen, hakkı çiğnemenin insanın savaşıma girişmesini, hatta Mimarlar Odasının bile daha üst platformlarda böyle bir savaşıma girişilmesini söyler gibi oldunuz. Herhalde yanlış anladım diye düşünüyorum. Çünkü örneğin, benim yapımın cephesine Selçuklu bilmedikleri, gerçekten ne olup olmadığını bilmedikleri bir cephe yapıştıracaklar. Şimdiden ben dava açmaya çağırıyorum. Bunu yapamam, çünkü suç sabit değil ve böyle bir suç karşısında bütün meslek camiasının birden ilk hareketi göstermesi gerekir diye düşünüyorum.

Yani işte söyledim, yanlış anlamış olabilirim diye, ama açıklamak gerekiyor. Çünkü ben bazı konularda hukukçuya başvurduğum zaman, örneğin bir yapım Bayındırlık Bakanlığı'nda dört katken bir katı kesilip üç katlı olarak kendileri yaptı bir yarışma projesinde. Çok güvendiğim bir hukukçuya, bir partinin en üst düzeylerinde yer almış bir dostumuza, sanatçı aynı zamanda kendisi yahut da yazar, bunu söylediğimde "Cengiz ne olacak, parasını vermiş değişiklik yapamaz mı?" diyebiliyor.

Yani diğer katmanları aydınlatmak zorundayız başka platformlarda. Ama temelde önce Mimarlar Odası olarak hepimiz, hatta bence Serbest Mimarlar Derneğiyle Mimarlar Odası beraber olabilir mesela böyle bir şeyler. Ayrı ayrı değil, yani o da ayrıca bir bölünmeyi gösteriyor. Bunu da ben altını çizerek söylemek istiyorum.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederim. Başka...

Esin ACARLIOĞLU

Çıkan bütün bu kanun maddelerinden gördüğümüz kadarıyla, mimarlık üzerine yapılanlardan gördüğümüz kadarıyla, esas buradaki ana amaca dikkat

çekmek istiyorum. Bilinçli bir şekilde ülkemizde son yıllarda eğitilmişlerin itibarsızlaştırılması başlamıştır diye düşünüyorum. Yani yalnızca bu mimarlık alanında çıkan yasalarla değil, diğer meslek alanlarını da böyle yasalarla, farklı enteresan bir gelişmeye gidiyoruz diye düşünüyorum.

Hele hele herkes tarafından yapılabileceği düşünülen bizim mesleğimizin alanında bile, bir sürü kanunlarla yeni bir kontrole getiriliyor. İşte bu tıpta, mühendisliklerde, meslek odalarında eğitilenlerin hepsinde, yani temel olarak bütün bu çıkan kanunların altında eğitilmişlerin itibarsızlaştırılması politikası yatıyor diye düşünüyorum.

Oturum Yöneticisi

Sağ olun, teşekkürler. Başka...

Nur ESİN

Efendim, elimizdeki bir olanağın farkına vardı zaten Mimarlar Odası. Mesleğe yeni adım atmış olan genç mimar adaylarımıza kucak açtı ve onları bünyesine aldı. Hem mesleği öğretme bakımından, hem ortama alıştırmaya bakımından, ama hem de başka tür bir eğitim. Mimarlar Odasıyla her buluşmamızda bizler yıllarımızı verdiğimiz bu meslekte yepyeni şeyler öğreniyoruz, yeni ayrıntılara giriyoruz.

Bunun için de, çok miktarda mimarlık öğrencisi adayı var. Üniversiteler açılıyor diye yakınıyoruz, ama çok sayıda genç aramıza katılıyor. Dolayısıyla bu örgütlenmemizde büyük şehirlerde yaşadığımız, onlara arada stajlarda yahut da atölye çalışmalarıyla bir araya getirme işlevimizi biraz daha yürekli bir şekilde yaygınlaştırıp, sağlamaya devam edebilir miyiz? Bundan çok yarar sağladık, daha da büyük yarar sağlayacağız diye düşünüyorum.

Çünkü bu eğitimi hiçbir boyutuyla okulda vermemiz mümkün değil. Her tasarım stüdyosunda yaşam eğitimi vermekle birlikte, buna rağmen yetersiz. Onun için de odalarımıza sahip çıkmak, bunu korumak adına ben çok yararlı görüyorum bu başlamış olan çalışmaları. Aktif olarak da eğitim ortamının da, burada yapılmış olan çalışmaların tümünü kabul etmesi, staj olarak benimsemesi ve bunlara el vermesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler. Buyurun hocam, galiba yok şu anda. Sizinle kapatalım.

Ruşen KELEŞ

Sanıyorum ki, bu ve benzeri konuşmalar, mimarlığı meslek olarak seçmiş ya da mesleğe yeni başlamış olanların moralinin bozulmasında önemli etkiler yapar. Yani, genel manzara onların geleceğe ilişkin umutları üzerinde maalesef birtakım olumsuz etkiler yapabilir. Bu gençlerin moralini yükseltebilmek amacıyla birtakım toplantılar ve eğitim çalışmaları yapmanın yararlı olacağını düşünüyorum. Bunları Mimarlar Odamız gündeme alırsa iyi olur.

İkinci olarak, oda ile ilgili düzenlemeler yapılırken, kendi yetkileriyle ilgili olarak oda mensuplarına danışılmadığı genel bir şikâyet konusudur. Hukukçu arkadaşımız Berna Hanımın da belirttiği gibi, odalar da, yerel yönetimler gibi, özerk olmaları gereken kuruluşlardır. Ticaret ve Sanayi Odaları da bu kategoriye girer. Bunlara “hizmet yerinden yönetim kuruluşları” adı veriliyor. Kendilerini ilgilendiren konularda hükümetçe kararlar alınırken, düzenlemeler yapılırken ve yasalar çıkarılırken, odaların görüşlerine başvurulması gerekir. Bu, hukukun genel kurallarının gereği olduğu kadar, devletçe taraf olduğumuz Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı adlı sözleşme de bunun böyle olmasını zorunlu saymaktadır. Hele de, Avrupa Konseyi’nin 2009 yılında, katılım konusuna ilişkin olarak kabul ettiği ek protokole göre de, yerel birimlere danışmak gereklidir. Düzenlemeler yapılırken Mimarlar Odası temsilcilerinin katılıma davet edilmeleri gerekir. Oda, bu konu üzerinde ısrarla durmalıdır.

Son günlerde kulağıma gelen bir noktayı daha dikkatinize sunmak isterim. Berna Hanım, son zamanlarda Osmanlı ve Selçuklu mimarisinin ön plana çıkarılmak istendiğinden söz etti. Bu bağlamda, özerk kuruluşlar olmaları gereken üniversitemizin, kendi yerleşkelerinin sınırları içinde gerçekleştirecekleri yapılaşma etkinliklerinde siyasal iktidarlardan talimat ya da buyruk almaları gerekir. Oysa bir üniversitemizde, eski bir öğrencim olan dekan arkadaştan duyduğuma göre, söz konusu üniversitemizin rektörü, yapılması söz konusu olan Mimarlık Fakültesi binasının Osmanlı tarzı bir yapı olması rica-sında bulunmuş. Kuşku yok ki, böyle bir tavır siyasal iktidara yaranma ya da hoş görünme kaygısından kaynaklanmaktadır. Özerk bir üniversitenin karar süreçleri içinde bu türlü tavırlar hoş karşılanamaz. Bu noktayı da, değerli mimar arkadaşlarımızın dikkatlerine sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Çok sağ olun hocam. Evet, bizden kaynaklanmayan bir yarım saatlik gecikme oldu, ama sanırım yemek şimdi 13.00-14.00 arasına alınmış durumda fiilen.

Çok çok teşekkürler oturumumuza katıldığınız için.

Sunucu

Değerli katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz. Ancak kısa bir duyurumuz var. MİDEKON toplantısına katılacak hocalarımız, saat 13.30'da öğrenci merkezi önünde buluşabilirler. 13.30'da tekrar başlayacağız.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

1. Gün

2. Oturum

“Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu”

Prof. Dr. Füsun ALİOĞLU
Oturum Yöneticisi

Prof. Dr. Nur ÇAĞLAR
MiMeKK Başkanı

Sunucu

Programın bu bölümünde Prof. Dr. Sayın Füsun Alioğlu yöneticiliğinde “Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu” başlıklı ikinci oturum yapılacaktır. Sayın Füsun Alioğlu’nu ve Prof. Dr. Sayın Nur Çağlar’ı davet ediyorum.

Oturum Yöneticisi

Herkese merhaba, bu öğleden sonra oturumu için. Biz şu anda Mesleğe Kabul Kuruluyla ilgili bir tartışma ortamı yaratmak üzere kısa bir sunum yapmak istiyoruz, temel prensibimiz bu. Ben bir giriş yapacağım kuşkusuz, bütün oturum başkanları gibi, ama Nur Hocamız Mesleğe Kabul Kuruluyla ilgili kısa bir tanıtım yapacak size ve hedefimiz bundan sonrasında sizin sorularınızla bu oturumu yönetmek olacak.

Tabii Mesleğe Kabul Kurulu, bir kısmınızın mutlaka haberi vardır, belki bir kısmınız duymamıştır. “Neden böyle bir şey gerekli?” diye çok kısaca belki konuşmak gerekir. Şimdi biz nitelikli yapılı çevreye olan gereksinimimizden söz ediyoruz, nitelikli bir yapılı çevrenin herhangi bir felaket karşısında ne kadar daha dayanıklı olduğunu biliyoruz; deprem, sel ya da tayfunlar gibi ya da başka şeyler gibi. Nitelikli yapılı çevrede de estetik konularını daha iyi olabilirdi diye tartışıyoruz, bu çevrelere baktığımızda.

Peki, nitelikli yapılı çevre nerelerde rastladığımız bir şey diye sordüğümüzda şöyle bir şey görüyoruz biz. Böyle bir çevrenin üretildiği ortamlar, ülkeler diyelim daha kısaca, burada mimarlık unvanını almanın ve bu mesleği uygulamanın belli koşullara bağlandığını görüyoruz Avrupa ülkelerinde, İngiltere’de, Amerika’da... Nedir bu koşullar diye baktığımızda, bunlardan bir tanesi eğitim koşulu. Belli bir süre eğitim görmesi gerekiyor. Bunu kredi olarak da ifade edebilirler. Avrupa ülkelerinde biliyorsunuz Bologna süreciyle birlikte 3 artı 2 modeli benimsendi, 3 yıl 180 AKST, artı 2 yıl tekrar okunuyor. Fakat eğitim koşulu yeterli değil. Akabinde sizin bir pratikte bulunmuş olmanız gerekiyor, bir yıl, iki yıl, hangi ülke ne istiyorsa... Yani ülkelerin yasaları, mevzuatı belirliyor bunu. Bazen de bir sınav istiyorlar, tıpkı Amerika’da olduğu gibi ARE sınavı. Eğitim koşuluyla ve pratiğin yerine getirilmesi yeterli bulunmuyor, bir ARE sınavı isteniyor; unvanı almak ve meslek uygulamasını yapabilmek için.

Peki, bizim ülkemizde hepiniz çok iyi biliyorsunuz, dört yıllık herhangi bir mimarlık lisans bölümünü bitirdiğinizde, odaya kaydınızı yaptırabilirsiniz, hiçbir

engel yoktur bu konuda ve unvanınızı alırsınız, mesleğinizi uygularsınız. Ama bizim yapılı çevremiz nitelikli değil diye rahatlıkla söyleyebiliyoruz.

Bu bağlantıyı unutmadan, ülkemizin de içine girdiği birtakım süreçler var. Avrupa Birliği süreci var, mimarlık konusunda imzalanan ortaklaşa deklarasyonlar var, UIA'nın deklarasyonları, mutabakat metinleri var, AB'nin direktifleri var. Bütün bunlara uyma yolundaymış gibi gözüken de bir yönetimimiz var. Tabii bütün bu parametreler birleşince, Mimarlar Odası da daha önceki bütün eğitim kurultaylarında tartıştığı bir konuyu, yani mesleğe kabulün bir kurul haline getirilmesi meselesini 2011 yılında karara bağlayarak bu kurulu kurdu. 2011 yılından itibaren, yani 2-3 senelik deneyimi olan bir kuruldan söz ediyoruz.

Şimdi bu aşamada ben sözü Nur Çağlar Hocama vereceğim, TOBB Üniversitesinden, Mesleğe Kabul Kurulu Başkanı Nur Hocamız. Size bu üç yılın bir hikâyesini anlatacak, bir tartışma ortamı yaratmak üzere.

Buyurun hocam, çok teşekkürler.

Nur ÇAĞLAR

Ben teşekkür ederim. Değerli meslektaşlarımı, sayın başkanları ve hocalarımı saygı ve sevgiyle selamlıyorum ben de konuşmama başlamadan önce.

Mesleğe Kabul Kurulu, Füsun Hoca'nın da söylediği gibi 2011 yılında kuruldu, ama daha öncesinde yapılmış çalışmalar da vardı. Üç senedir biz ne yaptık, geldiğimiz noktada durum nedir? Onları sizinle, bir kısmını da hatırlatarak paylaşmak istiyorum. Çünkü daha önce çeşitli vesilelerle sunmuştuk MOBBİG'lerde, önceki kurultayda paylaşmıştı, ama kısa bir hatırlatma yapıp, sizin tartışmanıza açmanın daha verimli olacağını düşünüyorum.

Bu arada bizim kurulumuz biraz sonra isimlerini de söyleyeceğim beş kişilik bir kurul ve bütün arkadaşlarım buradalar. Konuşmalar sırasında da bana destek vereceklerinden eminim.

Şimdi bu sunum ana kurgusunu çeşitli grupların sürdürdüğü çalışmaların değerlendirilerek, çok yönlü mimarlık ortamına sunulurken tartışmaya açılması oluşturmaktadır. Bu bizim sunumumuzun konusu.

Daha önce bu Mesleğe Kabul Kurulu için çalışmış, oluşumunda katkı koymuş diğer kurullarımız var biliyorsunuz. MİDEKON, MOBBİG, MİAK, SMGM gibi ve daha önceki kurultaylarda ve akademiyle odanın birlikte çalıştığı diğer kurullarda ele alınmıştı. Bunlardan dolayı bize koydukları katkılardan dolayı da bu kurullara, çalışanlarına çok teşekkür ediyoruz.

Bir de geçmişini bir miktar hatırlayalım. IV. Mimarlık ve Eğitim Kurultayında, isimlerini gördüğünüz meslektaşlarımız, Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Ku-

rulu Çalışma Grubunda görev almışlardı. Onlara çok teşekkür ediyoruz. V. Kurultayda ise, yine isimlerini gördüğünüz arkadaşlarımız bu konuda çalışmışlardı ve ilk çalışma esaslarını da onlar oluşturmuşlardı. Kendilerine yine teşekkür ediyoruz.

Biz 42. dönemde çalışmaya başladık. 42. dönem Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu çalışanları Nur Çağlar, Füsun Alioğlu, Alper Ünlü, Ali Ekinci, Metin Karadağ idi, yürütücü sekreterliğimizi de İlker Ertuğrul yapmıştı ve bundan önceki VI. Kurultayda da İzmir’de sizlere çalışmalarımızı özetlemiştik.

42. dönemden sonra kurulumuzda değişiklikler oldu. 43. dönem Mimarlık ve Mesleğe Kabul Kurulu şu anda burada bulunan ben Nur Çağlar, Füsun Alioğlu, Güven Arif Sargin, Metin Karadağ, Bülend Ceylan ve Sibel Baş’tan oluşmakta.

Şimdi bir kuruluşumuzu hatırlayalım. Mimarlar Odasının 42. dönem yönetim kurulunun 14 Mayıs 2011 tarihli 21/5 no’lu kararına göre kurulduk. Mimarlık bölümünden mezun olan ve odaya kayıt olacıklara yönelik kayıt koşullarını belirlemek, yükümlü olacıkları programları oluşturmak ve Mimarlık ve Eğitim Kurultayı -VI’da yer alacak Mesleğe Kabul Kurulu oturumuna yönelik çalışma yapmak üzere Mimarlar Odası Mesleğe Kabul Kurulunun kurulmasına, Mesleğe Kabul Kurulu üyelerinin gelecek toplantıda belirlenmesine karar vermiştir. Bu bizim kuruluşumuza ait olan karar.

Yaptığımız çalışmalar sonucunda biz Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulunu şöyle tanımladık: Mimarlık alanında mesleğe kabul koşullarının düşünsel ve eylemsel zeminini ve temel ilkelerini belirlemek, üst kurul ve çeşitli alt ve destek kurullarının yapılanması ve çalışması esaslarının oluşturulması ve geliştirilmesi üzerine çalışmalar yapacak olan bir kuruldur.

Görev tanımımızı da şöyle yaptık: Mimar unvanı ve mimarlık mesleğini yapma yetkisi kazanılmasının biçimi, koşulları ve yetkili kurullarının tanımlanabilmesi için gerekli olan yasal zeminin oluşturulması sürecinde görev alacak olan operasyonel bir kuruldur.

Bunları bir miktar hatırlatmak için izniniz olursa söylemek istiyorum. Görev açılımımız şöyle; mimarlık pratiği için tavsiye edilen uluslararası profesyonel standartları metninde, mesleğe kayıt tescil ruhsat işlemi, bir bireyin bağımsız mimar olarak mesleğini uygulamaya yeterli kişisel birikime sahip olduğunun resmi olarak ve yasal açıdan tanınması olarak tanımlanmaktadır.

Peki, ne bu kurulun amacı? Kurulumuzun amacı şu: Meslek pratiğinde, özellikle Avrupa Birliği uyum süreçlerinde ortaya çıkan, mimar unvanı kazanma ve mimarlık mesleğini yapmaya ilişkin önemli bir yasal düzenleme boşluğunu, eksikliğini gidermek yönünde iyi niyetli özenli ve içtenlikli çalışmalar sürdür-

meyi amaçladık. Böyle de sürdürmeye çalıştık bugüne kadar. Bu amaç için de bağımsız, esnek, kapsayıcı, yaratıcı bir kurul yapısının olması için gerekli temel ilkelerimizi sorguladık.

Özetle ilkelerimiz şöyle: Yaratıcı, derinlikli, ayrıntılı, kapsayıcı bir çalışma, bağımsız yapılanma, MİAK, SMGM, MİDEKON, MOBBİG ve benzeri oluşumlarla da işbirliği ve eşgüdüm sağlanması.

Çalışmalarımızın kapsamı da şöyle şekillendi, başlarda en azından: Mimarlık alanının içinde bulunduğu mevcut koşullarda yapılması gerekenler, mimarlık alanının yeniden biçimlenmesi durumunda yapılması gerekenler. Bütün bunları tartışarak, tartarak belirledik çalışmalarımızı.

Şimdi çalışmalarımızı yaparken de, mevcut durumu inceledik, mevzuatımızı, eğitimimizi, uygulamalarımızı inceledik. Uluslararası örnekleri inceledik ve bunlar üzerinde bir durum değerlendirmesi yaptık. Bu bağlamda da, daha önce hazırlanmış olan ve hani üzerinde daha az çalışılmış olan yönetmelik taslağımızı ele aldık ve Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu çalışma taslağı olarak yeniden hazırladık. Bunu da yine İzmir’de yaptığımız altıncı kurultayda sizlerin görüşüne sunmuştuk.

Peki, böyle bir çalışmayı neden yaptık, gerekçelerimiz nelerdi? Hemen çok özetle, sabahleyin de aslında oturumlarda ele alındı ama... Mimarlık okulları sayısının hızla artması... 82’ye ulaşmış dedi konuşmacılardan birisi. VI. Kurultay sırasında 62 okul dediğimizi hatırlıyorum, iki yılda 20 okul daha eklenmiş. Tabii okullar arasında ortaya çıkan niteliksel ve niceliksel farklılıklar var. Bunların büyü bir çoğunluğu da okulların bir kısmının öğretim üyesinden yoksun olarak açılmış olmasından kaynaklanıyor, öğretim üyesi sayımız çok az açılan okullara göre.

YÖK tarafından diplomaları denk kabul edilen yurtdışındaki okullardan mezun olanların da meslek odalarına kayıt olması zorunluluğu geldi. Bu noktada YÖK’ün zaten kayıt yapılması için denklik vermesi gerekiyordu, denkliklerle ilgili çıkan sorunlarımız var. UIA’nın uluslararası meslek standartları mutabakat metnimiz var. Yasal olarak da, Eylül 2005’te yayımlanan YÖK kararı, Mesleki Yeterlilik Kurumu kurulmasını öngören 2006 yılında yürürlüğe girmiş olan yasamız, hizmet ticaretine ilişkin çok taraflı sözleşmeler, mevzuat eksikliği... Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Kanunumuz 1938 tarihli biliyorsunuz.

Oluşma sürecinde biz çalışmalarımızın şöyle gelişeceğini öngörmüştük. Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulu hazırladığı taslak yönetmeliği MEK-VI ortamına sunar ki sunmuştur, tartışır ve süregelen çalışmalarla geliştirir, inceltir ve Mimarlar Odası Genel Kurulunun onayına sunar. Yönetmelik genel kurulun ona-

yından sonra yürürlüğe girer. Ödevimizin bu kısmını yapamadık. Neden yapamadığımız konusunu arkadaşlarımız da açarlar, sizlerin tartışmasına da sunarız biraz sonra.

Çalışma sürecimizi de şöyle öngörmüştük: Mezun olup okulunun diplomasını alan aday, Mimarlık Mesleğe Kabul Kuruluna başvurur. Kurul başlıca altı alanda inceleme yapar. Mezun olunan okulun ulusal veya uluslararası akreditasyonu, eğitim sürecini tanımlayan belgeler, transkriptler, diploma ekleri ve benzerleri gib, okul dönemi ve/veya sonrası stajlar, portfolyo, mülakat ve sınav başarısı.

Sınava girer aday, mimarlık temel alanlarına ilişkin aşamalı ve ulusal düzeyde, periyodik olarak açılan sınav sonrasında düzeyi belirlenen adaya, duruma göre uyması gereken eğitim uygulama ve staj programı bildirilir. MiMeKK mimar adayının tamamladığı süreçlerdeki performansına göre mimar unvanı almasına ve mesleği yapabilmesine karar verir noktasına maalesef hâlâ gelemedik.

Neden gelemedik? MiMeKK çalışma taslağı ve yönetmeliğı henüz yürürlüğe girmedi. Yasal ve benzeri değişiklikler karşısında, maalesef bizim yasal zeminimiz olmadığı için bir sürdürülebilirlik sağlayamadık. Yönetmelik yürürlüğe girdikten sonraki mezunlar ve önceki mezunlara yönelik kapsayıcılığını tartışmayı öngörmüştük, ama henüz zaten böyle bir ayırım noktasına gelemedik. MiMeKK ve Mimarlar Odası Yönetim Kurulu arasında karar ve onay ilişkileri demıştik. Zaten bu ilişkileri tartışacak konuma da henüz gelemedik.

Tabii hiç olumsuz bir tablo çizmek istemiyoruz Cengiz Hocam, biz de hiç istemiyoruz, ama geldiğimiz süreçte durum budur. Geçtiğimiz Maltepe Üniversitesinde yaptığımız MOBBİG sırasında arkadaşlara söylemiştim. Ne yaptığımızı sanıyorsunuz bizim, diye. Vallahi sadece yurtdışından başvuran diplomalar üzerinde çalışma şansımız oldu. Günümüz itibarıyla bunlar 67 tane, biraz sonra grafiklerini de sunacağım. Maalesef ulusal düzeydeki diplomalara ve unvanlara söz söyleme hakkını ve yasal zeminini henüz elde edemedik.

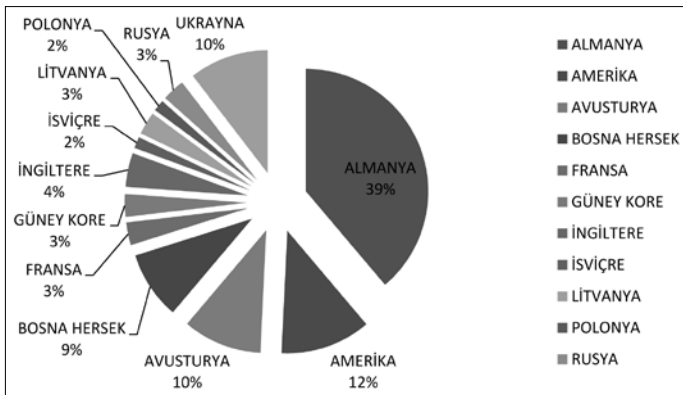
Bütün bu süreçte bunları elde edebilmek için çıkan çelişkileri acaba çözebilir miyiz diye YÖK nezdinde de girişimlerimiz oldu. Çünkü diploma denklikleri için YÖK'e başvuruluyor ve YÖK hemen aşağı yukarı sorgulamadan, sadece kurum tanıdığı için denkliği veriyor. Üç yıllık, iki buçuk yıllık, 192 kredi ACTS, işte dört yıla varmaya beş kalmış, ama gibi birçok transkripti ve diploma eki olan diplomanın denkliği YÖK'ten geçiyor. Bu arada tabii derslerin içerikleri de söz konusu. Mimarlığa ilişkin mi, mühendislik alanında mı, nasıl bir diplomaya sahip olduğunu da derslere bakarak karar verme güçlüğü çektik çoğu zaman.

Bu nedenle biz aslında 42. dönem çalışma grubu olarak, Gökhan Çetinsaya YÖK başkanı olarak yeni göreve başladığında kendisini ziyaret ettik, 42. dönem grubuyla birlikte. Sıkıntılarımızı anlattık, kendisine kocaman, bütün çalışmalarımızı kapsayan gerçekten kocaman bir dosya ilettik, ama sonradan bize konuyla ilgili bir geri dönüş olmadı.

Bunun üzerine çok tesadüfî bir şekilde genel sekreter yardımcısı YÖK'ün Nur Gümüşsoy Uncu'yu tanıdım bir yerde ve kendisini ziyaret edebileceğimizi öğrendim. Onun üzerine 43. dönem çalışma grubu Nur Gümüşsoy Uncu'yu ziyaret etti, konuyu kendisiyle de tartıştık. Bundan da bir sonuç alamadığımız durumda, yeniden kendisini aradık ve o bizi denklik birimiyle, hukuk müşavirliğiyle, uluslararası ilişkiler birimiyle, onları temsil eden kişilerle bir araya getiren bir toplantı yaptı. Toplantıya MİAK Başkanı Nur Esin de katıldı ve kendileriyle de bu konuyu tartıştık. Aldığımız yanıt da, çok çelişkili olan –yine açılmak üzere söylüyorum– birkaç şey var. Mimar unvanını, efendim, YÖK zaten veriyormuş. Biliyor muydunuz bilmiyorum?

Nasıl veriyormuş bu unvanı? Diploma sahibinin başvurusu üzerine veriyormuş. Diploma sahibi nasıl başvuru yapıyormuş? Efendim, benim elimdeki diploma budur, acaba benim meslek adım nedir, diye soruyormuş YÖK'e, YÖK de diyor-muş ki, sen mimarsın. Bu unvan vermekle vermemek arasında tuhaf bir durum.

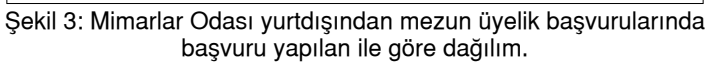
Diploma denkliklerinde ise, YÖK sadece kurumu tanıdığı için, yasal olarak bu denkliği vermek zorundaymış. Öyle 3 + 2 mi, 5 + 8 mi gibi hesaplamalar yapmazmış. Zaten baştan kurumlar arası, kurumlar birbirine akredite olurken buna benzer bir anlaşma yapılmış ve bu anlaşma üzerine denklikler verilmiş. Bu anlaşmamız böyle dediler bize ve biz bunun yasal durumunu henüz... Yani ben tam olarak da kavrayamadım, ama niye böyle yapıldığını... Hani açmaz olarak, çelişki olarak elimizde duruyor. Sizlerin görüşüne de hem bilgi olarak, hem de tartışma açılır amacıyla sunuyorum.

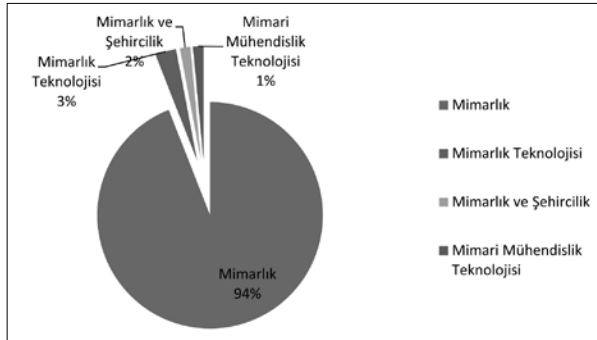

Şekil 1: Mimarlar Odası yurtdışından mezun üyelik başvurularında mezun olunan ülkelere göre dağılım.

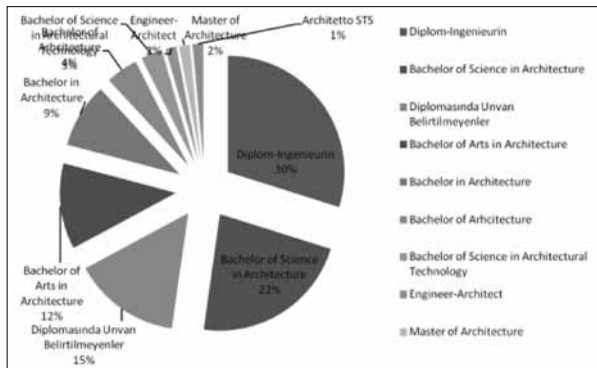
[illegible]

DEBITO: MILIARDA LIRE

Mezun olunan bölümler farklı, söylemiştim. Mimarlık, mimarlık teknolojisi, mimarlık ve şehircilik, mimari mühendislik teknolojisi gibi çeşitli bölümlerden diplomalar geliyor. Anılan unvanlara göre dağılımlar.

Mezun olunan yıllara göre, bunların büyük bir çoğunluğu zaten 2000 sonrası mezun olanlar. Aslında en büyük dilimi 2010-13 arasında olanlar oluşturuyor. 1970-80 arasında da sadece bir tane zannediyorum dosya başvurusu var.

Bu dosyaları incelerken karşılaştığımız en önemli sorunlarımız da, başvuru belgelerinin eksik olması. Bu belgelere ilişkin aslında bütün birimlere biz şunlarla başvurulması gerekiyor diye bir bilgiyi verdik. Giderek bu eksiklikler giderildi sayılabilir, ama yabancı dilden çevirilerde yetersizlik, yanlışlık ve yorum farklılıkları var. Özellikle yeminli tercüme bürolarının çevirileri hemen hemen hepsi birbirinden farklı olarak gelip, çelişki yaratabiliyor. Hatta bazen hiç mimarlıkla ilgili bir ders almamış olan bir transkriptin mimarlık diye çevrilerek gelen bir diplomasıyla da karşılaşılabiliyoruz.

Tabii üç yıl ve 180 ACTS mezunlarımız var başvuran. Dört yıl okuduğu halde, 240 ACTS'in altında eğitim almış olan başvurular var. Biraz önce paylaştığım gibi okulun adı, eğitim programının adı ve kapsamındaki belirsizlikler, ders içeriklerindeki belirsizlikler, çift ana dal eğitiminin getirdiği bazı sorunlar ve YÖK'ün verdiği diploma denklikleri de bizim çalışma koşullarımızı olumsuz etkileyen çelişkiler.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum. 43. dönem MiMeKK'ten söz almak isteyen varsa, Bülend Hanım, Güven Hocam, Metin Bey, öncelikle sizlere söz verelim.

Bülend CEYLAN

Teşekkür ederim, MiMeKK Başkanım Nur Hocamın bizlere de söz olanağı tanımısına.

Kendileri gayet güzel özetlediler çalışmalarımızı. Burada tabii en çok üzerinde durduğumuz konu, MiMeKK'in yasal dayanağının oluşması. Önümüzde nisan da Mimarlar Odası Genel Kurulumuz var. Belli bir sürecimiz de var. Bu süreç içerisinde yönetmelik taslağımızı Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kuruluna sunacağımız çabayı göstereceğimiz inancındayım.

Teşekkür ediyorum.

Güven Arif SARGIN

Çok fazla sözüm yok, çünkü ayrıntılı bir şekilde paylaştığınızı düşünüyorum son iki yıla yakın süregelen çalışmalarla ilgili gelişmeleri ve sorunları. Sorunları daha önceki benzer toplantılarda da paylaşmıştık, hatta bir önceki MOBBİG toplantısında ve ondan önceki MOBBİG toplantısında da yer yer ses tonumuzu da yükselterek, bundan sonra MiMeKK'in nasıl yapılması ve nasıl faaliyetlerini sürdürmesi gerektiği konusundaki düşüncelerimizi de biz meslektaş-

larımızla, meslek örgütümüz yöneticileriyle de paylaşmış ve hatta olası önerilere dair ipuçlarını da vermiştik yeniden yapılanması konusunda.

Bu konunun ivedilikle gündeme alınması, tartışılması, daha geniş tabanlı oturumlarda tartışılmasına ihtiyaç duyduğumuzu belirtmiştik. Hatta çok iyi hatırlıyorum, Maltepe Üniversitesindeki toplantıda eski Mimarlar Odası Başkanımız Bülent Tuna'nın önerisiyle bir çalıştayın oluşturulması ve o çalıştaydan çıkacak sonuçlar üzerine de birtakım stratejilerin geliştirilmesi konusunda görüş birliğine varılmıştı.

Sorun sizin istatistikte de gösterdiğiniz gibi durağan bir şekilde devam etmiyor. Tam tersine katlanarak, böyle aritmetik diziyle de değil, neredeyse logaritmik bir şeyle katlanarak süre geliyor. 2013'te gösterdiğiniz rakamla, daha önceki rakam arasında inanılmaz... Bir öğrenci şimdi 67 başvuru dosyasından bahsediyoruz. Dolayısıyla bunun daha da katlanarak artacağının farkındalığıyla, örgüt olarak ve mimarlık okulları yöneticileri olarak kendi ortak platformlarımızda çözümler üretilmesi gerektiğine ben gerçekten inanıyorum.

Bir kez de şeyi söyleyerek sonlandırayım. Dün gerçekleştirdiğimiz MYK sırasında da gündeme gelen konular var. Özellikle hukuki süreçlerin başladığı ve odamızın bu süreçler içerisinde –tırnak içerisinde kullanıyorum– yasal açıdan “cephe kaybettiğine” dair de işaretler gelmeye başladı ve buna benzer kazanımların, dosya sahipleri tarafından kazanımların daha da artacağına dair de bir yorum yapıldı hukuk müşavirliğimizce.

Berna Hanımı göremiyorum, ama dün kendisi bizi çok ayrıntılı bir şekilde bilgilendirdi. Bu acil bir konu, uluslararası ortama eklemlenme konusundaki sıkıntılarımız, ama öte taraftan beklentileri karşılayabilmek adına bizim stratejiler geliştirmemiz ve kararlar üretmemiz ve Bülend Hanımın söylediği gibi yasal dayanağımızı da hızlıca üretmemiz gerektiğine inanıyorum.

Tekrar ettim özür dilerim, ama bazen tekrar ederek herhalde içselleştiriyoruz bazı konuları.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler Bülend Hanım ve Güven Bey. Buyurun Metin Bey.

Metin KARADAĞ

Ben sadece teşekkür edecektim. Ancak konuşmalar sırasında bir-iki not, sadece salonun katılımı için bir-iki örnek sunmak istiyorum. Hani bir söz vardır “hayatta yalnızca çekice sahip olan biri, her şeyi çivi görür” algısı o boyuttadır. YÖK'ün denklik kurumu da böyle. Ellerin sadece 1997 Lizbon Şartı var. Bu Lizbon Şartıyla her şeyi çivi görüyor.

Bir örnek vereyim, çok abartılı bir örnek olduğu için şey yapıyorum. Gelen örnek, yurtdışında üç yıl ormancılık ürünleri işletmeciliği okumuş, bir yıl da sahne sanatları tasarımı mimarisi okumuş. Şimdi Lizbon Şartına göre üç, bir daha dört, tamam. İçinde de mimarlık geçiyor, denkliği ver odaya gönder kayıt için. Hemen tabii bu tür şeylere oda dava açıyor iptali için. Yani bu aykırı örneği, konuyu Türkiye ölçeğine, işte geçen kurultaylarda 40 iken ikiye katlanması, okul sayısının ikiye katlanması, mezun sayısının dörde katlanması ve hızla da devam ediyor. İçeriğe dair bu iki günlük toplantılarda eğitimin düzeyi ve içeriğiyle ilgili sıkıntıları sürekli... Şu ana kadar zaten dile getirildi. Hele bir de yarın akşama kadar anlatılacakları görseniz.

Bu konuda benim dileğim, Bülent Beyin MOBBİG toplantısında dile getirdiği çalışmayı –geçtiğimiz dönemin yoğunluğu nedeniyle yapamadık, bir araya gelemedik, kurul üyeleri farklı şehirlerde ve kendi gündemleri de yoğun– Bülent Beyin önerdiği çalışmayı yapıp, Mimarlar Odası Genel Kuruluna elimizdeki taslak yönetmeliği yönetmelik olarak onaylanması için sunmak. Bu konuda tabii hazır Merkez Yönetim Kurulu üyeleri de buradayken böyle bir sesli kendi aramızda dile getirmiş olalım.

Teşekkürler.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler Metin Bey. Bülend Beyin bir sözü var.

Bülend TUNA

Teşekkür ederim yaptığınız çalışmalara, sunuşunuza. Mesleğe Kabul Kurulu kurultaylarda başından beri dile getirdiğimiz konunun bütünü içerisindeki bir yapılanma önerisi, o çerçevede değerlendirilmesi gerekir. Yani her şey kötü olabilir, ama sadece Mesleğe Kabul Kurulu'yla, böylesi bir süzgeci çok iyi kurarak, bütün o kötü eğitimleri önleyemeyiz. Bunu hepimiz biliyoruz, ama bir kez daha dile getirmek istedim.

Dolayısıyla bu bütün içerisinde MİAK'la, SMGM'yle, lisans ve lisansüstü eğitimlerin iyileştirilmesiyle, uluslararası standartlardaki eğitimin gerçekleşmesi için çaba gösterilmesiyle beraber, Mesleğe Kabul Kurulumuzun da oluşması sürecini yaşıyoruz. Ama sorunlar var, öncelikle mevzuattan kaynaklanan sorunlar var. Elimizdeki tek yasal dayanak Mimarlar Odası'nın kanunu, başka yok. Mimarlar Odası'nın kendi kanunu çerçevesinde yapılabilecekler de sınırlı. Bu çerçevede götürmeye çalışıyoruz, ama bu okul artışlarıyla, küreselleşmenin getirdiği öğrenci hareketliliğiyle, sürecin çok hızlı bir şekilde bir yere varacağını da düşünmemiz ve ona göre hazırlıklı olmamız gerekiyor.

Eskiden yurtdışından gelen diplomalar çok sınırlı sayıdaydı, ama şimdi çok fazla kişinin yurtdışında mimarlık okuduğunu biliyoruz. Çok farklı okullardan diplomalar gelecek karşımıza. Türkiye’de 83 bölüm var, bunların çok farklı eğitim verdiğini, çoğunun yetersizliğinin kendi öğretim üyelerince de kabul edildiğini biliyoruz. Ama ne yazık ki bunlar içerisinde bir eleme yapma şansımız bugün için yok. Bunu her ortamda dile getiriyoruz ve bunun çözülmesi için baskı yapıyoruz. Ama ne Mesleğe Kabul Kurulu’nun, ne Mimarlar Odası’nın bu konuda aykırı bir karar verme keyfiyeti yok. Bunu herkes için hatırlatıyorum, sizler biliyorsunuz. Size bakarak konuşuyorum, ama şüphesiz salona söylüyorum. Yani getirilecek yeni önerilerle ilgili olarak bu konulara dikkat edilmesi için söylüyorum.

Geçmişte şöyle bir örnek yaşadık. Kuzey Kıbrıs’ta şu anda beş okul var, altıncısı da vardı, Uluslararası Girne Amerikan Üniversitesi. YÖK bu okulun idaresini uyardı, “sizin eğitiminiz kötü ve düzeltin, şunları şunları yapın” diye. Süreci hızlıca özetliyorum. Okul bu gereklilikleri yerine getiremedi ve kapattı kendisini. Öğrencilerini başka okullara dağıttı. Fakat bu süre içerisinde mezun olan 58 kişi YÖK’e başvurdu. YÖK bunlara denklik vermedi önce, fakat dava açtılar ve kazandılar. YÖK’ün yetersiz olduğunu söylediği ve okulun da kendisini yetersiz kabul ettiği ve kapattığı bir okuldan mezun olan 58 meslektaşımız şu anda aramızda mesleğini yapıyor.

Düşünün ki YÖK’ün şu anda “yeterlidir, bu okulların diplomalarını kabul etmelisiniz” diye bize yazıyla bildirdiği okullardan mezun olanların eğitimlerinin eksik olduğunu bilsek bile, ne yazık ki şu andaki mevzuat çerçevesinde bir şey diyemiyoruz.

Bu hiçbir şey yapamayacağımız anlamına gelmiyor. Birincisi kendi mevzuatımızı geliştirmek için çaba harcıyoruz, harcamaya da devam edeceğiz. Ayrıca bunun zihinlerde oluşmasını sağlamamız gerekir. Sizler de dile getirdiniz, dört yılda mezun olup da, buradan alınacak yetkiyle ömür boyu bunun kullanıldığı bir meslek alışkanlığı artık gidecek. Bu konuyu daha önce Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi’nde de, başka ortamlarda da tartıştık. Bunun parçalarından bir tanesi de bu.

“Mesleki Yeterliliklerin Belirlenmesi ve Karşılıklı Tanınması Hakkındaki Direktif” AB’ye uyum yasaları çerçevesinde geliştirildi. Aynı zamanda bu direktif çerçevesindeki düzenleme, Avrupa Birliği’yle ABD arasındaki bir anlaşmayla ABD tarafından da kabul edildi; diplomaların ya da meslek yetkisinin ehliyetinin karşılıklı tanınması. Türkiye belli bir süre sonra sürece dahil olacaksa bu düzenleme geçerli olacaktır. Şu anda durgunluk sürüyor Avrupa Birliği sürecinde. Bu uyum yasası hazırды, çok geliştirilmişti, yıllarca uğraştık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği’nde. Böyle olursa, bu diplomaların denkliği konusunda ki bir sorunu halletmiş oluruz diye düşünüyorum.

İkinci bir sorun şu, belki bunu da zihinsel olarak tartışmamız gerekir: Türkiye’de yetkilendirme lisans eğitime dayalı, yurtdışında da birçok yerde lisans eğitime dayalı, ama ABD’de lisansüstü eğitime dayalı bir yetkilendirme de mümkün olabiliyor. Türkiye’deki lisans ve lisansüstünün toplamından daha iyi bir eğitim aldığını bilmemize rağmen, bu kişilere yetki verememenin sıkıntısını da yaşıyoruz. Böyle diplomalar ileride arttığında, belki Türkiye’de bu tür eğitimleri YÖK’le görüşülerek tamamlama eğitimi şeklinde bir olanak olabilir mi? Türkiye üniversitelerinde bu seçeneklerin tartışılması, önümüzdeki süreçte geliştirilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Bir de başka bir konu daha var. Şimdi Türkiye’de 43 bin civarında mimar var, 5 bin civarında da her sene yeni öğrenci katılıyor. Bunlar ileride, mezun olduktan sonra şubelerimize başvuracaklar. Mesleğe Kabul Kurulu şimdi sadece yurtdışından gelen diplomaları inceliyor. İleride “kendisine nasıl bir misyon biçiyor”un tartışılması lazım. İlkeleri belirleyen ve bu ilkeler çerçevesinde kayıt yapılmalıdır diye şubelere yetki veren bir yapı mı oluşmalıdır? Ya da bütün başvuruları kabul eden, kısa bir süre sonra yılda 5 bin başvurudan bahsediyoruz, bunların hepsini inceleyen bir kurum mu olmalıdır? O zaman onun yapısı farklı olacaktır. Bunun tartışılması, işte belki de o çalıştay gibi oluşumlarda irdelenmesi gereken husustur diye düşünüyorum.

Oturum Yöneticisi

Ben teşekkür ederim. Biz bir önceki Mimarlık Eğitim Kurultayında, aslında bu seçenekleri oldukça kapsamlı vermiştik, ama ne yazık ki basılamadı kurultay kitapçığı. Onun üstüne de çeşitli çözüm önerilerini aramızda tartıştık. Birazcık da söz ettiği Nur Hocam, ama şöyle bir şey ilave etmek isterim sizden önce.

Kurul olarak ve Mimarlar Odası da tabii kuşkusuz çözüme inanıyoruz. Yani gelen adayı yurtdışından da olsa, yurtiçi yetkisi olduğunda yurtiçinden de olsa gelen adaya hayır demekten ziyade çözüm getirmek gerekiyor. Diyelim ki Amerika’da üç yıl yüksek lisans eğitimi yapmış birisi, mimarlık alanında Amerika eğitim koşulunu kabul ediyorsa, bizim dikkatli davranıp ona göre belki üç yılı Amerika kabul ediyor, biz kabul edebilmemiz için nasıl bir çözüm önerisi getirmemiz gerekiyor, nasıl bir yol, mecra açmamız gerekiyor?

Aramızda defalarca tartıştığımız bir konu bu. Bence oldukça da olgun noktalara gelindi. Aslında YÖK’le üç görüşme yaptık, üçünde de bu çözüm önerilerini geliştirmek, iyi ilişkiler kurmak üzerine. Yani bugün devletin yönetim mekanizması Mimarlar Odasıyla çatışıyor gibi görünmesine rağmen, biz Mimarlar Odasının bir kurulu olarak YÖK’le görüştük, onlar da bunu kabul ettiler. Doğrusunu isterseniz biz bunları olumlu adımlar olarak görüyoruz, çünkü Türkiye bu konuyu çözmek zorunda.

Bize YÖK'le son görüşmemizde şöyle bir şey ifade ettiler. Son Bologna süreci tartışmalarında enformel eğitimle, meslek uygulama yetkisi almak gibi bir kavramdan söz ettiler. Yani formel eğitim bir tarafa, o zaman hani hemşire olmak, doktor olmak, hukukçu olmak, mimar olmak, belli koşulları sağlamışsa kişi aldığı meslek içi eğitimlerle pratiklerle, buna yol açmak gibi bir eğilimi var Bologna sürecinde. Türkiye de bunu çok sempatiyle bakıyor. Dolayısıyla Türkiye aslında mesleklerin uygulanmasına ilişkin denetim mekanizmasını zaten kurmak zorunda.

Teşekkür ederim. Sizin bir sözünüz vardı Nur Hanım. Salondan başka söz isteyen, Güven Beyin var. Başka... Cengiz Hocam. Nur Hanım buyurun.

Nur ÇAĞLAR

Benim şöyle bir sözüm vardı; biraz tamamlamak üzerine, biraz da Bülend Tuna'nın söylediklerini açmak üzerine. Biz aslında bir hazırlık yaptık. Tabii odanın bize böyle bir zemin sağlayarak yaptığı çok önemli bir girişim bu Mesleğe Kabul Kurulunun oluşması için en azından hazırlık çalışmalarımızı yaptık. Bunun için bir çalışma taslağı hazırladık.

Aslında diğer oluşumları, yine oda bünyesinde ve sonradan özerkliğini alarak çalışmaya başlamış, mesela MİAK'ın YÖK tarafından tanınmış olması durumu da bizi çok yüreklendirdi ve cesaretlendirdi. Biraz onun üzerine de gittik. SMGM'nin desteği olabilirdi, onlar üzerine de çalıştık aslında bütün bu organlarla birlikte. Bu taslağımızın da onların görüşleriyle de değişebileceğini düşündük.

Fakat taslağın bu haliyle, adı bu olarak kabul edilmesinin, siz de söylediniz ki, yasal zemini yok. Ama belki şöyle bir şey olabilirdi; odaya kayıt yapma koşullarını değiştirebilirdik. Böyle bir şeyi başkanlarımın görüşüne de sunuyorum ayrıca. Odaya kayıt olma koşullarını biraz yönetmeliğe yaklaştırmak üzere bazı girişimlerimiz belki olabilir diye düşünerek. Ola ki biraz kamuoyu yaratılır, biraz yumuşak bir geçiş olur, birazcık işte zaten kayıt olmakta olanlar az eksiklerle bunu yapabilirler. Onun için de çok itiraz etmeden belki yapabilirler gibi girişimlerimiz var.

Hani siz bize bir çalıştay yapılıns dediğiniz zaman, o çalıştay işte geçtiğimiz altı ay içerisinde, üç ayı da yaz tatiline çıkarsanız bir araya gelip de yapılamadı, ama onun yerine YÖK'le bir toplantımız yapılabilirdi. Hani belki adını Mesleğe Kabul Kurulu demeyip, “odaya kayıt koşulları” olarak farklılaştırırsak, benim önerim bu. Şu anda belki bilmiyorum bunun koşulları da konuşulup anlaşılabilir üzerinde diye düşünüyorum.

Onun dışında, gerçekten yine geçen toplantıda da dile getirdiğimiz gibi, biz yurtdışından başvuran diplomaların polisi olmak istemiyoruz, bu değil bizim

görevimiz, bunun için burada değiliz, bunun için çalışmıyoruz veya kurulurken de bunun için çalışmadık. Ayrıca beni gerçekten üzüyor ki, yurtdışından başvuran 67 diplomayla boğuşurken, 6700 diploma kayıt oluyor ve onların o yurtdışındaki okulların eğitim programlarının nitelikleri üzerine biz tartışırken, kendi coğrafyamızda yer alan 82 okulun belki de 70'inin niteliği üzerine tartışma şansımız olmuyor.

Tabii o nitelikleri hepimiz biliyoruz, ama çok güzel bir sözü vardı Alexander'ın "aile sırrı gibi üstüne oturduk birbirimizin gözüne bakarak söyleyemiyoruz" di-yordu. Birbirimizin gözüne bakarak söyleyemiyoruz, ama işte nitelikli çevre şu bu gibi tartışmalarımız da giderek daha çok zedelenir hale geliyor. Bunun için bence çok ivedilikle ve bilmiyorum belki çalıştay şu bu, ama daha farklı acele yöntemlerle de... Bu acele olduğu zaman kötü olacağı anlamına gelmiyor, çünkü zaten üç senedir biz bunun üzerinde yeteri kadar çalıştık, çok çabuk inceltebileceğimizi de düşünüyoruz elimizdeki araçlarla. Keşke o araçların bir kısmı da bize sunulsa, hepsini arayıp da bulma şansımız çok zor, bulamıyoruz diye, şu anda hani bizden önce yapılan üç-dört yıllık çalışmanın bizim de gerçekten üç yılda çok yoğun emek verdik bu işe. Bu çalışmaların da boşa gitmeden sonuca ulaşabilmesini diliyorum.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler Nur Hanım. Güven Beyin bir sözü vardı, sonra Cengiz Beyin sözü var.

Güven Arif SARGIN

Müsaade ederseniz bir ekleme yapmak isterim, onun için söz aldım; biraz önceki açıklamalarıma ilave olarak.

Şimdi mesleğe kabul aslında tamamıyla bir süreç yönetimi olarak algılanmalı. Dolayısıyla bu sürece müdahil olan diğer aktörlere de, paydaşlara da ne tür görevler düştüğü konusunda da önümüzdeki süreç içerisinde tartışmalarımızda bir zenginlik katmakta fayda var.

Şimdi bir örnek üzerinden gideceğim ve çok yakın zamandaki bir örnek üzerinden, ne demek istediğimi açabilmek adına. Biliyorsunuz Yükseköğrenim Kurumu kendisine denklik için başvuran öğrencilerin dosyalarını eğer tanımlayamıyorsa, bir belirsizlik olduğunu hissediyorsa, yakın çevresindeki üniversitelere sormak adına gönderiyor. Bağlı bulunduğum kurumla YÖK arasındaki mesafe kuş uçuşunda bir buçuk kilometre olduğu için, ağırlıklı olarak dosyaları alan ve hani kendi bünyemizde değerlendiren kurumlardan bir tanesiyiz.

Çok yakın zamanda, altı aylık bir süreç içerisinde benzer bir dosya geldi. Eğitim Komisyonumuza havale ettik ve komisyonumuz yeterli olmadığı gerek-

çesiyle ve belirsizlikler içerdği gerekçesiyle iade etti ve biz de bir üst yazıyla YÖK'e bu diplomanın Türkiye'deki diplomalara denk olmadığı konusunda bir bilgiyi aktarmış olduk.

Üç ay içerisinde ek bilgilerle belgelerle birlikte dosya tekrar gündemimize geldi. Aynı dosya ve yeniden ek bilgilerle değerlendirilmesini ister. Eğitim komisyonumuz yine değerlendirdi ve belirsizliklerin giderilmediğini düşündüğü ve o derslerin, alınan derslerin de yetersiz olduğu gerekçesiyle denk olmadığını söyledi ve biz iade ettik.

Buraya toplantıya gelmeden hemen bir gün önce, aynı dosya bir kez daha geldi YÖK aracılığıyla ve bu kez soru çok ilginçti. İlgili adayın hangi dersleri alması koşuluyla diplomasının denk sayılabileceği konusunda bilginin ivedilikle Yükseköğrenim Kurumuna, ilgili daire başkanlığına bildirilmesi diye.

Şimdi burada bize çok önemli bir görev veriliyor aslında. Biz kendi kurumumuzun iç yapısı, müfredat vesairesine bakarak, hangi dersleri alsa iyi olabilir diye bir görüş belirtebiliriz, ama bu görüş sadece benim kurumumu bağlar. Dolayısıyla bizim ortak paydada bu tür soruları yanıtlayabilecek bir paletimizin olması gerektiğini de düşünüyorum. Farklılıklar gösterecektir her dosya, her dosyaya ilişkin yorum yapılmasının elzem olduğunun farkındayız, ama öte taraftan biraz önce Bülend Beyin söylediği gibi ya lisans seviyesindeki eksik eğitimle ya da lisansüstü seviyesindeki bir diplomayla geldiğinde, bizim koşullarımızı hangi ek eğitimle karşılaması gerektiğine ilişkin bir dağarcımızda bilgi ve bunun altlığının oluşması gerektiğine de ben inanıyorum. Dolayısıyla kurum olarak bana sorulduğunda, o altlığa bakarak yanıt verebilmem de önü açılmalı diye düşünüyorum.

Bunu şunun için anlattım: Bu paydaşlardan bir tanesi de bizleriz, mimarlık okullarının kendileri, ama uzlaştığımız da bir zeminin olması gerektiğine inanıyorum, bu gibi tekil örnekleri de yanıtlayabilmek adına. Şu anda bu dosyayı cevaplamadık, hâlâ Eğitim Komisyonuna yine belki vererek kendi içimizde bir fikir üreteceğiz, ama bunun ne tür bir bağlayıcılığı olacağı konusundaki endişelerimiz de şiddetle devam ediyor.

Çok teşekkür ederim Hocam.

Oturum Yöneticisi

Ben teşekkür ederim. Buyurun Cengiz Bey.

Cengiz BEKTAŞ

Aslında temelde Nur Hanım söyledi benim söylemek istediklerimi aralarda. Bir kere mimarın mimar olduğuna kim karar verebilir? Avukat mı? YÖK'ün içinde

mimar var mı o kurulda? Nihayet size dersleri soruyorlar, dersleri bilerek okul zaten onu yapıyor, o kararı veremez ki.

Nur ÇAĞLAR

Ben çok özür dilerim sorunuza yanlış cevap vermeyeyim diye Füsün Hanıma danıştım. Aslında Nuran Kara, Yıldız Üniversitesi Mimarlık Bölümünden biliyorsunuz, YÖK'te şu anda benim bildiğim görev yapan tek mimar, doçentlik komisyonlarında görev yapan tek mimar. Denklik biriminde değil.

Cengiz BEKTAŞ

Bakın öğretim görevlisi olmak başka, uygulamacı mimar olmak başka. Siz odaya kayıt olduğunuz zaman uygulamacı mimar oluyorsunuz. Hiçbir ülkede odaya kayıt olmadan insana mimar adını veremezsiniz, polislik olaydır. Benim mezun olduğum okuldan sadece mimarlık dalında eğitim yapmıştır diye verilir belge. Diploma da öyledir.

Bu bir kere temelde yanlış, biz kendi sorunumuzu böyle içinde mimar olmayan kurumlara gittiğimiz sürece bunu çözemeyiz. Ama sizin söylediğiniz gibi, önce biz kendi içimizde çözmeliyiz. Kusura bakmayın, ben size de soracağım, sizin kurulunuz içinde uygulamacı mimar var mı?

Oturum Yöneticisi

Başka bir yerden size cevap vereyim.

Cengiz BEKTAŞ

Hayır, dümdüz verin ne olur, var mı yok mu? Kim var?

Oturum Yöneticisi

Bülend Hanım.

Cengiz BEKTAŞ

Tamam, peki, ama beş kişiden bir kişi. Yani o zaman biz de yanlışız.

Oturum Yöneticisi

Cengiz Bey, Türkiye'de yalnız sadece eğitim koşulu işlediğini hatırlatmak isterim.

Cengiz BEKTAŞ

Şimdi bakın Londra'da üç yıl eğitim gören Kıbrıslı kişi, Kıbrıs'ta mimar şeyini alabiliyor değil mi, öyle oldu ve sonra Kıbrıs Mimarlar Odası buna karşı çıktı

ve engelledi. Şimdi sizin söylediğinizden şu yanlışlık da geldi bana. Yani düzeltin diye söylüyorum. Yani Amerika üç yılda, hayır Amerika'da 62 yıl uğraşıp da odaya kayıp olamayan var. Bir yıl süren sınavlarla, 16 ayrı disiplinden sınav veriyorlar. Ne olursanız olun, isterseniz allameyi cihan olun.

Oda kendi içine almadan önce, bunu sınamak zorunda; biz önce kendimiz çözmeliyiz bu işi.

Oturum Yöneticisi

Ben konuyu açtığınız için çok teşekkür ediyorum, cevap verebilmek için de izin istiyorum. Hemen zaten ekranda da görülüyor neler önerdiğimiz. Biz zaten bu kurulun, yeni kurulların kurulmasında, bağımsız kurulların kurulmasında, bölgelere ve çok çeşitli uzmanlık alanlarına göre gelecek dosyaları ve başvuruları incelemek üzere çeşitlenmesine yönelik yönetmelik çalışmamızı yaptık.

Hani bu beş kişilik kurul içerisinde uygulamacı var mı? Başvuruların hepsi uygulamaya yönelik olarak çalışmıyor. Şu anda hani büro sicilleri filan da tabii odanın yetkisinde, ama bu Mesleğe Kabul Kurulunun yönteminin biraz daha farklı olması gerek. Mimarlık tarihi alanında uzman olup da, bir üniversitenin tarih kürsüsünde görev yapan kişi de odaya kayıt olabilmek için başvuruyor. Ama biz başvuruların niteliklerine göre de çok farklı, hani genel olarak burada eğitim süreci, okul dönemi, portfolyo mülakat dedik, ama bunun sonunda yapılacak olan sınavların da başvuru uzmanlıklarına göre de ayrışabilmesi için yönetmelik hazırlıklarımızı yaptık.

Dolayısıyla sizin tabii eleştiriniz çok haklı, çok teşekkür ederim yeniden açmaya olanak sağladığınız için, ama ben de düşünmüştüm ki, hem süremiz çok kırsıtlı, hem de belli bir sürekliliği var bu kurultayların ve geçtiğimiz kurultayda da ayrıntılı olarak yönetmelik taslağımızın sunumunu yapmıştık. Ondan beri de bir arpa boyu yol gittiğimiz için, onu yinelemek istemedim doğrusu. Ama inan ki her türlü uyarınıza çok teşekkür ederek, gerçekten bütün bunların hepsini dikkate alarak biz ayrıntılı bir çalışma yaptık. O çalışmanın operasyon sırasında da yeniden güçleneceğini ve değişime uğrayacağını da öngörerek belli bir noktada kestik. Çünkü uygulamaya dökemediğimiz, zaman işlerlik kazandıramadığımız zaman üzerinde daha çok çalışmamızın gereği olmadığını düşünerek.

Ama biz her türlü yetkiyi üzerinde barındıran bir kurul olmayacağız, oda da bize böyle bir yetki vermiyor. Özerklik edindiğimiz zaman da bütün bu yetkileri kendimizde toplayacağımızı öne sürmedik. Aksine mümkün olduğu kadar çeşitlenen, kapsayıcı, çok farklı alt kurullarla çalışabilen, bölgelere göre dağılabilen bir yapılanmaya gideceğimizin sözünü zaten yönetmelik taslağında vermiştik. Burada da çok üstü kapalı olarak sözünü ettim.

Çok lafı uzatmayayım, ama dikkate alıyorum hocam, demek için açıklamalarımı yaptım.

Cengiz BEKTAŞ

Küçük bir ekleme daha yapıp, sonra... Yani aslında sizi eleştirmek için değil, yani genelde durumu biraz daha doğru saptayabilmek için.

Bakın, özel okullar açıldığı zaman ... haksız rekabet diye bir dava açtı. Ona belgeleri de ben birtakım sormacalardan sonra hazırladım ve gerçekten haksız rekabet olduğu kabul edildi, özel okullar devletleştirildi. Şu anda cümleler biçiminde söyledim koca koca konuları. Yani bir de haksızlık ettim belki, bir kentin adını verdim. Hiç önemli değil o. Yani iki üniversitede eğer düzey farklılığı varsa bu haksız rekabet demektir; çünkü ikisi de odaya kayıt olabiliyor. Odaya kayıt olduğunuz zaman da bitiyor. Yani kabul kurulu var zaten. Odaya kaydedildiği zaman bitti. Beş yıl sonra kendiniz söylediniz, 62 taneyken okul 82 tane oldu. Daha sonra daha da olacak. Üye sayısı belki işte 43 binden 63 bine çıkacak ve gittikçe, hani çorbaya su katmak gibi bir şey ve günün birinde ne olacak?

Buraya gelmek için önce bizim kendimizin hazır olması lazım ve onu da siz söylediniz, onu baştan söyledim, şunlar şunlar olmalı. Biz Mimarlar Odası olarak gerçekten sizin kurulunuzu, belki de başka türlü de tamamlayarak, bu kararları alabilecek... Karar almak meselesi önce biz kendimize inanıp bir taslak hazırlamak. Yani bunu yapmamız gerekiyor diye düşünüyorum.

Oturum Yöneticisi

Ali Ekinci'nin bir sözü vardı.

Ali EKİNCİ

Teşekkür ederim. Öncelikle sunumunuz için teşekkür ederim sizlere. Şimdi mesleğe kabul hem çok iddialı, hem de çok önemli bir kurum. Neden iddialı? Çünkü kişinin mimarlık yapmasına karar vereceksiniz. Mimarlık yapmak için yetki alan kişi de, kentlerimizde hepimizin gördüğü, hepimizin sabah akşam önünden geçtiği yapıları yapacak, estetik ya da kötü binalar yapacak. Birileri de gelip uğraşıp, onu düzeltmeye çaba sarf edecek. Ama burada temel sorun galiba şurada: Şimdi biz liseden mezun olan arkadaşlarımızı meslek seçmeye zorluyoruz. Seçiyor mesleğini. Aileler çocuklarını mimar olmak üzere mimarlık bölümlerine gönderiyor.

Peki, bizim mimarlık bölümlerinde eğitim ortak bir standarda erişmemiş ki. Yani Van'dan –Cengiz Hocam söylediği için söylüyorum– mezun olan çocuğun Van'da okuması, onun kendisinin oluşturduğu bir suç değil ya da İstanbul'da

okuyan bir arkadaşımızın kendisinin yarattığı bir şey değil. Orada ona bir şey sunuluyor, onu alarak hayata atılıyor. Nasıl dengeleyeceğiz bunu?

Şimdi mesleğe kabul komisyonunun önüne bunun ikisi de geldi, ne yapacak? O eğitimi vermiş, yani o eğitimi toplum olarak, devlet olarak biz o yapının önüne sunmuşuz. Şimdi temel sorun burada. Eğer bu düzeltilemezse, yani bu okullar arası dengesizlik giderilemezse, okullarda mimarlık eğitiminin kalitesi artırılmazsa, mutlaka biz burada çok zorlanacağız.

Şu anda Türkiye’de 43 bin mimar var, hatta 43.026 oldu, her gün artıyor bu. Ben kendi adıma, Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu üyesi olarak kendi adıma şunu söylüyorum: Türkiye’de mimar sayısı 6 bini geçmiyor. Çok iyimser bir beklentiyle bunu söylüyorum, ama mimar unvanı alan kişi 43 bin. Bunu nasıl gidereceğiz? Bu çelişkiyi bizim gidermemiz lazım.

Ben biraz sonra konuşmamda bir-iki örnek vereceğim, çok önemli örnekler. Biz aslında halkımıza da ihanet ediyoruz bir anlamda. Ben kentleri dolaşıyorum. Kentleri dolaşırken heyecan duymuyorum, zevk almıyorum, ama mimarlığın sosyolojiyle bir bağlantısı var, psikolojiyle bir bağlantısı var. Benim hakkım var mı başka birinin psikolojisini bozmaya? Yani bir mekâna giriyorsunuz muhteşem renkler var, orada mutlu oluyorsunuz. Bir mekâna giriyorsunuz size eğitim veriyorlar orada. Eğitim verilen yerin renkleri sizi boğuyor bir kere.

Yani bu anlamda evet çok önemli mesleğe kabul, ama altlığının çok net oluşturulması gerek diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler. Üç söz hakkı daha var, çok kısaca onları almak istiyorum. Doğan Bey buyurun.

Doğan HASOL

Teşekkür ederim. Efendim şimdi burada bir kere yetki gaspı var, YÖK yetki gaspı yapıyor şu anda. YÖK’ün böyle bir yetkisi yok. YÖK eğitimi düzenlemek durumunda, yükseköğretimi düzenlemek durumunda; yoksa mezun ettiklerinin hangi meslek dalına girecekleri, o meslek için yeterlilikleri var mı yok mu? Bu onun görevi değil.

İşte yıllar önce, biraz önce Cengiz değindi, 1968-1969 özel yüksekokulların doludizgin gittikleri dönemlerdi. O dönemde Mimarlar Odası o okullardan mezun olanları kaydetmedi. Yeterli bulmadığı için kaydetmedi bir; ikincisi, o okullar Anayasaya aykırı olarak kurulmuştu, onun için kabul etmedi.

Nitekim o odaya kabul edilemeyen mimar adayları gittiler mahkemeye başvurdular. Bu işin mahkemesi görüldü, konu Anayasa Mahkemesine kadar gitti. Sonunda Anayasa Mahkemesi özel yüksekokulların kapatılmasına ya da devletleştirilmesine karar verdi. Yani bu iyi bir mücadeleydi, hakikaten Mimarlar Odasının verdiği en iyi mücadelelerden biridir bu.

Şimdi biraz benzer durumla karşı karşıyayız. Yani YÖK'le bizim mücadele etmemiz lazım, odanın YÖK'le mücadele etmesi lazım. Yani uzlaşmak mümkün değil, çünkü onlar gasp ettikleri bir yetkiyle size karşı duruyorlar. Bu okul doğurganlığının durdurulması lazım, her şeyden önce doğurganlığın durdurulması lazım; yoksa her ile üç mimarlık okulu hedefiyle okulları istediğiniz kadar çoğaltın, oralardan mimar çıkmaz. Böyle bir umut yok. Dolayısıyla mücadelenin başka bir platformda yapılması gerektiğine ben inanıyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Ben teşekkür ederim. Şimdi Necip Bey söz istemişti. Bülend Bey ve Nur Esin var. Yalnız bir sonraki oturuma...

Necip MUTLU

İki dakika söyleyeceğim. Öncelikle Mesleğe Kabul Kurulumuza teşekkür ediyorum yaptığı çalışmalardan dolayı. Açık açık söylemek gerekirse, Mesleğe Kabul Kurulunun yabancı ülkelerdeki okullardan mezunların denkliğini onaylamak gibi bir görevi yok, bizim ricamızla bunu yapıyor. Burada özellikle hakkını vermek gerekiyor kurulun. Ama önemli bir problem alanı bu ve Doğan Ağabeye aynen katılıyorum, YÖK'un bu denklik biriminin yaptığı –bütün bölümler için de geçerli bence– kabul edilir bir şey değil ve bunun üzerine gitmek lazım.

Hatta biraz önce MİDEKON toplantısı öncesi oradaki birkaç dekan arkadaşla özellikle söyledim, MİDEKON'un bu konuyu gündeme taşıması... Biraz önce Ali Ekinci'nin söylediği, Doğan Beyin söylediği, bu sorunlar aşılmazsa mesleğe girişte de aynı sorunlar devam edecek. Bu konuda akademik ortamla, Mimarlar Odasının ortak bir tavırla beraber bu süreci götürmesi gerektiğine inanıyorum.

Bugünkü tartışmadan çıkan konu şu: Mesleğe Kabul Kurulu tabii ki yasal dayanağı yok, keşke olsa, biz de bunu hemen yönetmeliğini oluştursak, daha da geliştirek ve sürdürsek. Yasal dayanağının olmasını sağlamamız gerekiyor, birincisi bu. İkincisi de, Mesleğe Kabul Kurulu yasal dayanağı varmış gibi sürecin götürülmesi ve bu eğitim ortamının sorunlarının ve mesleğe geçiş ortamının sorunlarının daha geniş platformda tartışılarak toparlanması gerekiyor ki, yasal dayanak olduktan sonra daha sağlıklı bir meslek ortamını sağlayalım.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Selahattin Bey buyurun.

Selahattin ÖNÜR

Evet, zaten benim söyleyeceğim şeye yakın söyledi. Şimdi burada bir karışıklık oldu galiba; diploma denkliğinin kabulüyle, mesleğe kabul konusu ayrı; dolayısıyla bu denklik konusundaki konuyu karıştırmamak lazım.

Aslında burada YÖK'ün yaptığı mesleğe kabul anlamında bir yetki gaspı değil. Aslında eninde sonunda diploma denkliğini onaylayan YÖK'tür. Ancak YÖK bunu yaparken, daha önceki, bu YÖK'ten önce, 90'lı yılların sonuna doğru ve daha sonraları, dışarıdan gelen bu tür şeyler için YÖK ODTÜ'den sürekli bir... Hatta mühendislikler için de, mühendislik bölümlerinden sınav yapmasını istedi. Bununla ilgili olarak mimarlıktan da istedi. Demin Güven'in bahsettiği bir anlamda o. Biz belki 6-7 yıl süreyle her yıl değişik birim dallarından arkadaşların hazırladıkları sorularla yazılı bir sınav yapıyorduk. Bir de bunu geçtikten sonra da, bir eskiz problemi gibi bir şey hazırlamıştık.

Bunlardan hiçbirisi, bu girenlerin hiçbirisi bu sınavı geçip de eskiz sınavını alma şansına ulaşamadı. Yani hepsi gerçekten akademik olarak, en azından bizdeki arkadaşların hazırladığı sorular çerçevesinde yeterli olmadıklarını gösteriyor.

Şimdi o anladığım kadarıyla kalkmış durumda. Yine de YÖK denklik için başvuruyor, devamlı odaya yolluyor. Oda daha önce MİAK'a yolluyordu, şimdi de yakın görüşü için herhalde mesleğe kabule gönderiyor, ama... Pardon oda yolluyor size.

Nur ÇAĞLAR

Biz hocam zaten odanın bünyesinde çalışıyoruz şu anda. Onlara yardımcı olmak üzere...

Selahattin ÖNÜR

Benim demek istediğim aynı şey, yani odaya geliyor bu, işte odada şu sırada kim bunu inceler diye. Anladığım kadarıyla şimdi size yollamaya başlamışlar. Dolayısıyla bu ikisini karıştırmayalım.

Nur ÇAĞLAR

Denklikle ilgili söylediklerim çok farklı. Lisans diplomasına sahip olan başvurduğu için odaya, mesleğe kabul olmak üzere başvurduğu için, üç yıllıklara da

denklik veriyor, lisans denkliği YÖK. Dolayısıyla odaya başvuru hakkı kazanıyor. Benim söylediğim denklikle ilgili kısmı buydu.

Selahattin ÖNÜR

Öyle bir sorun vardı, o zaten MİAK'a gelirken de bunu açıkça belirtmiştik. Üç yıllık şey, şu andaki hani lisans diploması veriyor, ama bunun hiçbir şekilde bizim dört yıllıkla ilgisi olmadığı. Dolayısıyla onlar geri gitmişti. Hatta bazı davalar...

Nur ÇAĞLAR

Gitmiyor efendim, yargıdan haklı olarak geri geliyor.

Selahattin ÖNÜR

Öyle mi? O zaman bu yeni bir gelişme.

Oturum Yöneticisi

Nur Esin'e söz verebilir miyiz? Öteki oturum başkanı şu anda herhalde rahatsızdır. Buyurun Nur Hocam.

Nur ESİN

Selahattin Hocama katılıyorum. Burada bir yetki gaspı yok. Yalnız bizim kendimizin yapmamız gereken, yani başkasından beklemememiz gereken, hatta belki hukuki tabanın da oluşmasını beklemekle boşuna vakit kaybettiğimiz bir mesleği yerine getirebilmenin –sınavı mıdır?– isminin ne konulması gerektiğini bilmediğim koşullar zincirin oluşturulması için biz kafa yormaya başlamalıyız.

YÖK'teki toplantıda –ben de yandan dahil olduğum için o toplantıya– orada o hanım çok açıkça ifade ettiler. Tek dertleri mimarlık olmayan ve çok değişik mesleklerle yüz yüze gelen bu kurul, kendi içinde meslekleri paylaşıp, genç çocuklara bırakmışlar. Onlar da ellerinden geldiği kadar altından kalkıyor ve yaptığımız eğitimlere denk midir?.. Bunu söylemek... Asla mesleği yapıp yapamayacakları konusunda bir iddiaları yok. Onların gözünden görüldüğü zaman olay çok net görünüyor.

Bizim açımızdan baktığımız zaman, kanunumuz olmadığı için biz bocalıyoruz. Bunun çıkmaması için de ellerinden gelen gayreti yönetim gösteriyor. Yani bu kısır döngüye bizi sokmuş durumdalar. Ama şu an gördüğümüz kadarıyla beklemeye tahammülü olmayan bir durum haline geldi ve belki dikkatimiz bundan böyle o tarafa doğru... Hangi kurul yapar? Siz mi başkası mı sorunu değil, hepimizin ortak sorunu olarak artık buna eğilmemiz gerekeceği anlaşılıyor.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Meslek odasının sorumluluk alanında olan bir şey. Teşekkürler. Buyurun.

Ekrem BODAMYALIZADE

Bu kurul tek tip bir mimarı mesleğe kabul etmekle mi çalıştı? Yoksa bundan başka akademisyen, uygulamacı, işte şantiyecisi şeklinde bir sınıflandırma üzerinde çalıştı mı?

Nur ÇAĞLAR

Başkanın affına sığınarak, hemen ve çok çabuk cevap veriyorum. Her iki şeyde de, geçtiğimiz kurultayda da bu kurultayda da, biraz önce de bununla ilgili durumumuzu, üçüncü kez de Cengiz Hocamın sorusu üzerine Sevgili Ekrem açıkladım. Onun için tekrarlamak istemiyorum. Çeşitlilik, kapsayıcılık ve tek kurul değil, çok alt kurulla çalışıyor olmanın biz pratik hazırlığını yaptık. Ama şu anda uygulamaya geçemedik. İşaret bekliyoruz Necip Beyden, haydi diyecek.

Oturum Yöneticisi

Son sözü Neslihan Hocamıza veriyorum.

Neslihan DOSTOĞLU

Bir Nur Hocanın söylediği, son olarak söylediği bir konu üzerinde biraz açıklama beklediğimi ifade etmek istiyorum. Daha önce üç yıl eğitim alan öğrenciler ya da mezunlar denklik alamıyorlardı. Fakat biraz önce belirttiniz ki, mahkemeden kazanıyorlar. Ben bunu gerçekten daha önce duymamıştım. Şu anda üç seneyi bitirenler, ilave bir sene de okumadan... Örneğin Kıbrıs'ta bir sene ilave okumaları isteniyordu. Şu anda üç seneyi bitirenler mahkemeden de onay aldıklarına göre Mimarlar Odasına kayıt olabiliyorlar mı?

Oturum Yöneticisi

Evet, maalesef.

Necip MUTLU

Şimdi YÖK bir kere üç yılı bitirenlere denklik veriyor, bunu koymak lazım. Denklik alamıyor değil, YÖK veriyor denklik belgesi. Biz üç yılı bitirenleri kaydetmiyorduk, ama son mahkeme kararı kayıt olmasına karar verdiği için, tabii hukuk kararını uygulamak zorundasınız. Bir örnek çıktı şimdiye kadar, ama bundan sonrası yargıda tekrar aynı şekilde olur mu bilemiyoruz. Bu üç yıllarla

ilgili YÖK’e her dosya için ayrıca bir dava açma konusunda zaten biz karar aldık, yani her dosya açısından...

Oturum Yöneticisi

Bir şeyi ilave etmek isterim. YÖK’le son görüşmemizde denklik birimi başkanı bize şunu söyledi: YÖK denklik verebilir üç yıla, ama meslek odası uygulama yetkisi vermesin dedi, ama bunun mevzuatı yok. Bunu söylediler bize.

Çok teşekkür ederim sabrınız için. Umarım Mesleğe Kabul Kurulunda Mimarlar Odasının önünü –biz geçiciyiz çünkü, varlığımız kalıcı değil– açacak bir tartışma olmuştur.

Çok teşekkürler.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

1. Gün

3. Oturum

“Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi”

Prof. Dr. Murat GÜNAYDIN

Oturum Yöneticisi

Ali EKİNCİ

SMGM Yürütme Kurulu Başkanı

Sunucu

Değerli katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz. Şimdi programın bu bölümünde Prof. Dr. Sayın Murat Günaydın yöneticiliğinde “Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi” başlıklı üçüncü oturumumuz olacak. Sayın Murat Günaydın ve Ali Ekinci’yi buraya davet ediyorum.

Oturum Yöneticisi

Evet, oturumumuza hoş geldiniz. Sürekli Mesleki Gelişim Merkeziyle ilgili hem Ali Beyin bir sunumu olacak, hem de arkasından öneriler ve tartışmalar, sorular-cevaplar kısmımız olacak; Ali Beyle öyle şey yaptık. Dolayısıyla son 15-20 dakikayı belki tartışma-önerilere ya da yarım saati ona ayıracağız. Ali Bey bir genel değerlendirme yapacak bize Sürekli Mesleki Gelişim Merkeziyle ilgili. Böyle başlayalım isterseniz.

Tabii ben de birkaç şey söyleyeyim aslında başlamadan önce, müsaadenizle Ali Bey. İki sene önce de bu grubun oturum başkanlığını yapmıştım. Orada şöyle bir şey başıma gelmişti, Ali Bey hatırlayacak belki. Dört kişilik bir ekip vardı. Dört kişilik ekibin içinden birisi dedi ki, ben dedi hiç konuşmak istemiyorum kurultayda, değerlendirme yapmak istemiyorum; ancak soru gelirse konuşacağım, dedi. Özellikle beni tembihledi, lütfen bana söz vermeyin! Ben de oturum başkanayım, tamam, dedim, söz vermeyeyim, madem öyle... Özellikle ısrar etti ve en köşeye de oturdu.

Oturum açtım, tabii bir saat bitti, oturumu kapatıyorum. Söz alabilir miyim dedi. Oturum başkanı olarak tabii mecburen tabii buyurun efendim... Ben de şaşır-dım. Çünkü bana özellikle dedi, soru gelmediği sürece ben konuşmak istemiyorum ve dedi ki, bana söz verilmedi, konuşma izni verilmedi, dedi. Ben şimdi biraz değerlendirmek istiyorum, dedi ve ondan sonra 10-15 dakika bir değerlendirme yaptı. Orada benim düştüğüm durumu düşünün. Şimdi Ali Bey dedi ki ben konuşmak istiyorum baştan. Ali Bey dedim yarım saat 40 dakika ne kadar isterseniz siz konuşun, ama son 20-25 dakikada genel değerlendirmele-re de açalım.

Çok kısaca ben de Sürekli Eğitim Merkeziyle ilgili şöyle birkaç yorum yapmak istiyorum kendi açımdan. İlk kurulurken, çünkü Sürekli Eğitim Merkezi ilk kurulurken Göksel Bey vardı herhalde, o ilk baştaki ekipte ben de çalıştım, 2000’lerin başında. Kuruluş aşamasında çalıştık, yönetmeliklerin oluşturulması aşamasında çalıştık. Mesleğimizin doğasında sürekli gelişim var. Kurultaylarda

şöyle bir şey oluyor. Her kurultayda biz bu konuyu gündeme getiriyoruz ve gerçekten tartışmalar yapılıyor.

Güzel yanı, hem mevcut durumu değerlendiriyoruz kurul olarak, hem de bundan sonraki hedeflerimiz konusunda fikirler, öneriler geliştiriyoruz ve bilgi alış-verişi yapıyoruz. En önemli şeylerden birisi hedef koymak, yani buradaki kurultaylardaki görevlerden en önemlisi hedef koymak ve farkındalığı artırmak, aramızdaki iletişimi artırmak. Ben mesela önceden beri izliyorum, sabahtan da çok güzel şeyler öğrendim, notlarımı da aldım. Hedef koymak önemli, yani hedef koymak için doğru bilgiye ihtiyacımız var, doğru bilgi de buradan çıkıyor zaten, tartışmalardan çıkıyor.

Yani kurultayın bir özelliğinin hedef koymak olduğunun altını çizmek istiyorum. Yani mevcut durumun analizi, değerlendirilmesi ve hedef koyma. Bu konuda da katkılar önemli. Neler önerilebilir? Yani en sonunda belki Ali Beyin değerlendirmesinden sonra belki sizden öneriler gelecektir. Böyle diyerek, isterse- niz Ali Beye sözü bırakayım ve bir saatimize başlayalım, daha doğrusu 55 da- kikamız Ali Bey.

Ali EKİNCİ

Teşekkür ederim Murat Hocam. Konuşmak istiyorum hakikaten. Geçen otu- rumumuzda olduğu gibi konuşmamayı yeğlemedik hiçbir zaman. Her ortam- da konuşmak gerekiyor. Türkiye'nin aslında konuşmaya ihtiyacı var. İnsanlar konuştuğunda isyan duyguları kabarıyor; insanlar konuştuğunda kendilerini kabul- lendirebiliyorlar; insanlar konuştuğunda başkalarının yanlışlarını topluma daha iyi sergileyebiliyorlar; bu nedenle konuşmak lazım, her ortamda konuşmak la- zım. Yani günümüzün belki de temel sorunu bu. Sayın genel başkanımız söy- ledi; her yer mimarlı, her yer direniş... Gerçekten her yerde artık konuşmak ge- rekiyor, mimarların konuşması gerekiyor.

Şimdi Eskişehir'e ben daha önce, yaklaşık bundan 15 yıl önce, 20 yıl önce, 25 yıl önce çeşitli nedenlerle gelip, bu kenti tanımıştım. Sıradan bir kentti Es- kişehir. Yanında Kütahya vardı, orası da sıradan bir kentti. Bir tarafında Afyon vardı, çok sıradan bir kentti. Sonra birden Eskişehir aradan sıyrıldı. Eskişehir ülkenin gözbebeği oldu, Eskişehir bir dünya kenti olma yolunda bir çaba sarf etti. Eskişehir'e turlar düzenlenmeye başlandı kendi görmek için, kentin yaşa- mını koklamak için.

Ne oldu Eskişehir'e, niye böyle oldu? Eskişehir'in bir belediye başkanı, daha önce buradaki üniversitenin rektörü, önce üniversiteyi çok kaliteli bir hale getir- di. Sonra o hocamız bilimin ve bilginin ışığında kenti yaşanabilir bir mekân ha- line dönüştürdü. Araştırdı, ekip olarak çalıştı ve çok güzel şeyler yaptı. Kimse- nin hayal edemediği, kimsenin düşünemediği şeyleri cesaretle, bir sanat ada-

mı titizliğiyle gerçekleştirdi ve hepimiz Eskişehir'e artık övünerek gıptayla bakıyoruz.

Gelecekte Eskişehir'in yönetiminde kimler olursa olsun, Eskişehir'in bu övünülecek boyutu hiç unutulmayacak. O nedenle Eskişehir'e bu sefer gelirken çok keyifle geldim ve bu toplantının burada olmasından da büyük keyif aldım. Çünkü kentteki gelişim, insanların yaşam tarzını nasıl geliştiriyor? Onu görme fırsatını edindik. Daha önce de gelmiştim. Mimarlık mesleği, şehircilik mesleği, sanatın diğer alanları, insanların yaşam alanını ne kadar yakından etkiliyor, ne kadar çağdaş bir yapıya kavuşturuyor? Onu gösteren güzel örneklerden biri Eskişehir; bu yüzden Eskişehir'i görmekten ve burada olmaktan da büyük keyif alıyorum.

Şimdi Eskişehir'e gelmeden bir gün önce CNN'de programda bir yapıyı tanıtmak üzere "25 dakika koltuklarınıza yaslanın ve bizi izleyin" dedi program sunucusu. Bir mimari eseri tanıtacağım dedi, onun içinde gezeceğim dedi ve oradaki yaşamı sizlerle paylaşacağım, 25 dakikanızı alacağım, dedi. Büyük bir heyecanla ve merakla, acaba Türkiye'nin hangi köşesinden neyi tanıtacak diye bekledim. Azerbaycan'a götürdü bizi. Haydar Aliyev Kültür Merkezinin tanıtımını yaptı bize. Muhteşem bir yapı ve dedi ki, bunu bir Türk mimar yaptı. Sonra düzeltmesini yaptı, Kıbrıs doğumlu bir Türk mimar arkadaşımız bunun projesini yapmış, ama Zaha Hadid'in bürosunda çalışan, oradan yetişen bir mimar olduğunu söyledi ve bu arkadaşımız İstanbul Teknik Üniversitesinden mezun olduğunu öğrendim sonradan.

25 dakika bize binayı gezdirdi. Çok büyük bir hayranlıkla, heyecan duyarak, keyif alarak, o programı izledim. Sonra sabah erkenden İzmir'den arabayla Eskişehir'e geliyorum, yolumuz Kütahya'dan geçiyor. Bir binanın önünden geçiyorum, Kütahya Kültür Merkezi... Bir gün önce Haydar Aliyev Kültür Merkezini izlemiştik, bir gün sonra Türkiye'deki bir kültür merkezini izliyoruz. İnanın hiç heyecan duymadım, hatta çok üzüldüm. Yani kültür merkezi mi bu acaba diye. Ama bunun ikisini de yapan mimar. Kütahya'daki o kültür merkezini de yapan mimar ve Kütahya'da yaşayanlar o kültür merkezinin önünden sabah akşam geçiyorlar, yaşamlarının bir parçası o.

Azerbaycan'da yapılan kültür merkezine bakan evlerin fiyatları yüzde 30 oranında artmış. Eminim Kütahya'daki kültür merkezine bakan evlerin fiyatlarında da bir yüzde 20'ye yakın düşüş vardır. Tavsiye ederim, Kütahya'daki kültür merkezini görün lütfen.

Şimdi Kütahya'daki kültür merkezini yapan arkadaş bir mimar, Bakü'deki kültür merkezini yapan bir mimar; burada bir sorun var. Sorun mimarda mı, mimarlık ortamında mı, mimarlık eğitiminde mi, bizlerde mi? Bir yerde bir sorun var. Çünkü ikisinin de titrine bakarsanız "mimar" diyor. İkisi de mimarsa biri ne-

den bu kadar kötü bir bina yapıyor, biri neden bu kadar güzel bir bina yapıyor? Birinde bir sanat eseri var, ekolojik bir yapı yapmış, güneş ışığını değerlendiriyor, doğal havalandırmayı değerlendiriyor. İçinde gezerken mutlu oluyorsunuz, huzur veriyor size ve birinin dıştan gördüğünüz zaman içinde bir garabet duygusu beliriyor.

Bunu sorgulamamız gerek. Bunu sorgularken de, Türkiye’de çok hızla mimarlık bölümlerinin arttığını görüyoruz. İşte altı ay önce 70’lerde olan mimarlık bölüm sayısı, şu anda zannediyorum 86 oldu ve yıllık kontenjanımız da 5 bine yaklaştı. Şimdi eğitime hiç kimse karşı çıkamaz. Eğitim çok ulvi bir şey ve bunun mutlaka gerçekleşmesi lazım. Ama yapılan eğitim mi? Onu tartışmak lazım. Eğitimin formasyonlarını ortaya koyup, onun kalitesini ortaya koyup, onun gereklerini isteme hakkımız var bizim.

Şimdi mimara baktığımız zaman mimar kimdir, ne yapar diyoruz. Mimar –çok böyle basit basit söyleyeceğim– bir konut yapar, mimar bir cami yapar, mimar bir okul yapar, mimar bir kütüphane yapar, bir eğlence merkezi yapar, bir alışveriş merkezi yapar, su oyunlarıyla ilgili bir merkez yapar, bir parkı dizayn eder... Yani aklınıza gelebilecek hayatın her alanını mimar organize eder ve yapar. Bunu yapması için bu mimarın hayatın her alanını tanıması ve bilmesi lazım. Hayatın her alanını bir insan üniversiteden alacağı beş yıllık, dört yıllık, üç yıllık eğitimlerle yapabilir mi? Hayatımızda böyle bir şey gerçekleşebilir mi? Mümkün değil.

Neden mümkün değil? Bir kere zaman yerinde durmuyor, zaman çok hızlı değişiyor. Hele günümüzde artık teknoloji o kadar hız kazandı ki, artık yetişmek, bazen gününbirlik bilgiler edinmekle mümkün. Şimdi böyle bir ortamda okuldan mezun olan insanların kendilerini yenilemedikleri takdirde, kendilerini yeni koşullara adapte edemedikleri takdirde, yeni nesli tanımaları, insanlara yeni yaşam alanlarını sunmaları, insanların yaşamlarını değiştirmek için çaba sarf etmeleri çok olanaklı değil.

Bilgisayar yaşamımıza girdikten sonra proje çizimleri çok farklılaştı. Kabuk sistemiyle geliştirilen projeleri serbest elle ya da cetvelle çizmemiz çok zordu. Ama şimdi bilgisayarda bir günde, üç günde, beş günde, bir ayda neyse çok heykel gibi binalar yapabiliyorsunuz, buna imkân sunuyor artık bilgisayar ve siz orada bütün detaylarını bütün tekniğini kâğıda dökabiliyorsunuz, bunu yapım ustalarına sunabiliyorsunuz.

O zaman bir mimarın mutlaka teknolojiye bu gelişmeleri bilmesi gerekiyor. Yani eğer iyi bir mimarsanız, iyi bir bilgisayar uzmanı da olmanız lazım, bunu başaramazsanız olmaz; iyi bir mimarın teknolojik diğer gelişmeleri bilmesi lazım, camı bilmesi lazım, çeliği bilmesi lazım, betonu bilmesi lazım. Eskiden, çok da eskiden değil, yaklaşık bundan 15 yıl önce 20 yıl önce binalarda kalıp

sökme süresi 15 gündü. Bayındırlık Bakanlığı şart koşuyordu, kalıbı yapacaksınız 15 gün sonra sökebilirsiniz ancak. Şimdi altı saatte, sekiz saatte kalıplar sökülüp, bir üst döşemeye geçilebiliyor.

Eskiden vinç yoktu yaşamımızda, hazır beton yoktu yaşamımızda, şimdi artık her şey o teknolojinin donanımlarıyla yapılmaya başladı; yani yapım hızı çok arttı. O zaman mimarın hızlanması zorunluluğu var. Mimarın o zaman teknolojinin bütün alanlarındaki bu gelişmeleri bilmesi lazım. Bilmediği takdirde mimar yeni bir şey yaratamaz.

Şunu yapar: Yani şu anda odaya kayıtlı 43.026 mimarımız var ve kentlerimizi, sahil kasabalarımızı gezdiğimiz zaman, binaların birbirinin benzeri olduğunu görüyorsunuz. Evet, teknolojiyi öğrenmeden bir binayı kopya çekerek, yapıştırarak, ozalitçiden bilgiler alarak, ruhsat alıp binayı yaptırabilirsiniz, ama bunun adı mimarlık değil.

Son dönemlerde yeni bir tartışma açıldı. Kızlarla erkekler aynı evlerde yaşayabilecekler mi yaşamayacaklar mı? Mimariyi çok yakından ilgilendiriyor. Eğer siz kızlarla erkekleri aynı evde yaşatacaksanız ya da yaşatmayacaksanız, o evin iç düzenini farklılaştırmanız lazım. Mescitler gündeme geldi, artık apartmanlarda belirli sayıyı aşınca mescit yapma zorunluluğu var. Mimarın mescit nedir öğrenmesi lazım. Ben bilmiyorum, bir mescitte nasıl ibadet edilir ben bilmiyorum, ama öyle bir proje benim karşıma geldiği zaman, benim herhalde bunu öğrenmem lazım. Yoksa yapamam, doğruyu yapamam ya da yapar gibi görünüp, müşteriyi kandırırım. O zaman çok basit bir şeydir, bunu benim bilmem lazım.

Camilerle Cem Evleri yan yana olmalı tartışmasını gündeme getirdik. Şimdi camiyi yapan mimarlar, Cem Evini de yapan mimarlar. O zaman mimarın hem Cem Evi kültürünü öğrenmesi lazım, hem cami kültürünü öğrenmesi lazım. Bunun ikisini de bilmezse bu kompleksi yapamaz.

Alışveriş merkezleriyle büroları, konutları iç içe yapmaya başladılar. Katları artırdılar. Bayramda Vietnam, Kamboçya, Tayland tarafına bir geziye gitmiştim. Rehberimiz Tayland'da 74. katta yemek yedireceğini söyledi. Ben ürperdim, yani 74. katta nasıl yemek yerir? Onun verdiği keyif zevk nedir ki acaba? Böyle bir üstüne basa basa, övüne övüne söylüyor. Çıkmak bir işkenceydi, 74. kata çıkmak bir işkenceydi, 74. katta yemek yemek de bir işkence. Hiçbir özelliği yoktu, ama bir yeşilliğin içerisinde bir yerlerde yemekler yedik, onun keyfi çok daha başkaydı. Ama bir mimarın 74 katlı bir binada nasıl bir yemekhane olur, nasıl bir restoran olur, orada nelere dikkat etmesi gerekir? Bunu iyi bilmesi, iyi tahlil etmesi gerekiyor. Bunu bilmediği takdirde, yani o 76 katlı binanın konstrüksiyon özelliklerini, manzara özelliklerini, asansör özelliklerini bilmeden bunu başarma şansı yok. Olayı çözmüşler, çıkış işkence, inişte o karam-

sar havayı dağıtmak için de asansörden çevreyi gösteriyorlar ve ısıtılar içerisinde şehri görerek iniyorsunuz. Orada biraz kızgınlığınız geçiyor.

Şimdi mimarlıkta eğer kendimizi geliştirmek istiyorsak, teknolojiyle çok iç içe olacak şekilde buradaki gelişmeleri bilmemiz lazım. Ama sadece teknolojiyi mi bileceğiz? Hukuku bileceğiz, hukuk hayatımızın her alanı. Sevgili hocam hukukla ilgili bize sunumunu yaptı, çok güzel bir açılandı. Hukuk sürekli değişiyor. Türkiye'deki 43 bin mimarın, 40 binine sorun, mimarların kendileriyle ilgili hukuk alanını bilmiyorlar. Bunu gözlemlerimizle aktarıyorum.

Şimdi hukuk bizim için her şey. Benim hukuku bilmem lazım. İmar hukukunu çok bilmem lazım. İmar hukukunu bileceğim ki, imar hukuku konusunda değişiklikleri de önerebileceğim ben. Onun olumsuz yanlarını da önereceğim. Bilmediğim takdirde bunu başaramam. Diğer alanlarda, mesleki alanda, örgütlenme alanında, yaşam alanında hukuk mutlaka bilinmesi gereken bir şey ve özellikle de günümüz Türkiye'sinde çok hızla değişen bu yapılanmada bizim hukuku mutlaka öğrenmemiz lazım.

Sadece hukuk mu? Sosyolojiyi bilmemiz lazım. Şimdi yeni konseptlerde artık güvenli 5 bin, 10 bin kişinin yaşadığı siteler yapılıyor. O sitelerdeki yaşam tarzlarını bilmemiz lazım. Mimarın yaptığı projelerle yeni yaşam tarzları sunuluyor. Sosyolojiyle iç içeyiz. İnsanların yaşamlarını, insanların nasıl gelişebileceklerini inceleyip, onları öğrenmemiz lazım.

Psikolojiyi öğrenmemiz lazım; bir mimarın mutlaka psikolojiyi bilmesi lazım. Bizim meslek odamıza gelen projelerin yüzde 95'inde hiçbir mimar yaptığı projenin içinde şu odanın rengi bu olacak, bu binanın dış rengi bu olacaktır demez. Ya müteahhide bırakır, ya kalfaya bırakır, ya ustaya bırakır. Ama orada yaşayacak insana o rengi sen analiz edeceksin, sen bileceksin, sen önereceksin onu. Bir yemekhanede neyi, hangi rengi kullanacaksın? Bir eğitim yapısında hangi rengi kullanacaksın? Bir kültür merkezinde hangi rengi kullanacaksın? Mimarın önermesi lazım, ama bu da yok.

Şimdi bir mimarın bu kadar çok çeşitli alanı bilmesi, tek başına bilmesi mümkün değil. Mimarlar Odası bu anlamda üzerine düşen görevi, bundan yaklaşık 10 yıl önce bir genel kurulunda, Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi kurma kararı alarak, mimarlara bu alanda kendilerini yenileme fırsatı sağlama olanağını yarattı. Bütün bu okuldan mezun olduktan sonra gelişen alanlarda mimarlar kendilerini yenileyebilsinler diye Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi, oluşturduğu eğitim alanlarıyla mimarların eksiklerini gidermek için 10 yıldır çaba sarf ediyor.

Bu konuda SMGM'nin kuruluşuna önyak olan, bunun kurulmasını sağlayan, kurulduktan sonra bunu hayata geçiren bütün arkadaşlarıma da huzurlarınız-

da teşekkür ediyorum. Çok önemli bir iş başarmışlardır bu arkadaşlar, çünkü ondan önce insanlar tekti, ama artık tek değiller.

Şimdi Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi, kendini birkaç alanda yenilemeye çaba gösteriyor. O da gelişen koşullara göre eğitim alanını biraz genişletmeye çalıştı; yüz yüze eğitimler, uzaktan eğitimler, sertifikalı eğitimler olmak üzere eğitim alanlarını geliştirdi. SMGM kurulurken, bir mimarın yılda 15 saat eğitim alma mecburiyetini getirmişti, ama mahkeme kararıyla bu ortadan kaldırıldı. Mahkeme kararına kadar yaklaşık 20 bin mimar arkadaşımız Sürekli Mesleki Gelişim Merkezinin açtığı eğitimlerde eğitim aldı, ama mahkeme kararından sonra birdenbire bu düştü. Mimarın sanki eğitime ihtiyacı yokmuş hissi uyandı.

Şu anda ortalama yıllık 2000 ila 2500 arasında bir sayı Mimarlar Odası Sürekli Gelişim Merkezinden eğitim almaktadır. 43 bin mimarı düşündüğümüz zaman bu oran çok az. Uzaktan eğitimi hayata geçirdik, çok değerli konularımız var orada, ama uzaktan eğitim, yani günün hangi saatinde, ne zaman müsait olursa internet ortamında girilebilecek eğitimlerde şu ana kadar alınan eğitim sayısı 2 bin.

Bu konuda belki bizlerin eksiği var, belki arkadaşlarımızın eksiği var, belki ülkenin genel bir sorunu bu, ama bu konuyu tartışmamız lazım, bu konuda ufkumuzu biraz daha farklılaştırmamız lazım. Fakat unutulmaması gereken tek nokta; mimar güvenilir bir çevreyi yaratmak için, sağlıklı bir çevreyi yaratmak için, estetik bir çevreyi yaratmak için, moralli bir çevreyi yaratmak için, çağdaş bir çevreyi yaratmak için sürekli kendisini yenilemek, teknolojiden, hukuktan, sosyolojiden, psikolojiden yararlanarak ufkunu zenginleştirmek zorunda. Aksi takdirde halkımıza çok doğru projeleri sunamayacağı kanısındayım.

Şimdi değerli arkadaşlar, tabii bizim konumuz değil, ama bir-iki cümleyle de bilgi aktarmak istiyorum. Gelişmiş ülkelere baktığımız zaman, insanlar mimarlıklarını okuldan aldıkları diplomayla devam ettiremiyorlar. Amerika Birleşik Devletlerinde mimarlık eğitimi beş yıl, ama okuldan mezun olan mimarlık yapmıyor. Bunun mutlaka iki yıl gidip bir yerde, bir büroda, bir şantiyede, bir yerde çalışması gerekiyor. O çalışmadan sonra bir sınava girip sınavı başarması lazım, sonra bu yetkili alabiliyor ve her sene de eğitim alma zorunluluğu var. O eğitimin sonunda da sınavları var, bunu başarması lazım.

Amerika dünyanın gelişmiş ülkelerinin belki başında yer alan ülkelerden biri, ama o böyle bir uygulama yapıyor. İngiltere'ye bakıyorsunuz, İngiltere 3+2 sistemi uyguluyor, 3 yıl sonra mezun olan kişinin İngiltere'de mimarlık yapma şansı yok. Ancak onun üzerine iki yıl gidip tecrübe edinmesi lazım. Sonra üstüne bir 2 yıllık daha eğitim alması lazım ve her yıl eğitimden geçmesi lazım. Almanya'ya bakıyorsunuz, Almanya beş yıllık mimarlık eğitiminden sonra iki yıllık orada da kendini geliştirme, staj gibi bir anlamda zorunluluğu var ve sonra her yıl eğitim alması gerekiyor, her yıl açılan sınavı başarması gerekiyor.

Gelişmiş ülkeler bunları yaparken, bizim ülkemizde okuldan mezun olana hemen pat diye mimarlığı yapma yetkisini veriyoruz. Bu kadar kolay değildir bu mimarlık, bu kadar insanların yaşamını ilgilendiren, kentleri ilgilendiren, hepimizin her gün gördüğü ortamı ilgilendiren bir şey, bu kadar basit bir şey olması gerekiyor.

Bununla ilgili Mimarlar Odası gerekli mücadeleyi veriyor, ama bu mücadele mutlaka akademisyenlerle, mutlaka öğrencilerle, mutlaka toplumun diğer kesimleriyle birlikte verilmesi gereken bir mücadele. Eğer içinde yaşadığımız kent, yaşanılır bir kent olsun diyorsak, Eskişehir örneğinde olduğu gibi hepimizin övüneceği bir kent olsun diyorsak, mutlaka sorgulayıcı eleştirici ve konuşmacı olup, o mimarın o yöneticinin yaptığı hataları dillendirmemiz lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum hepinize, sağ olun.

Oturum Yöneticisi

Ali Bey teşekkür ederiz. Şimdi hem tartışma, hem öneriler kısmına geldik. Tartışma ve öneriler kısmına geçmeden önce ben küçük bir olay aktarayım size. Bunu birkaç sene önce duymuştum, sürekli mesleki gelişimle ilgili. Aslında sürekli mesleki gelişimin önemli katkılarından birisi de, meslektaşlarımızı bir araya getirmesi. Yani sadece eğitim öğretim olarak görmeyelim olayı, meslektaşlarımızı bir araya getirme potansiyeli...

Makine mühendislerinden şöyle bir olay dinlemiştim, ilginçti. İklimlendirme cihazları satışı yapan bir Koreli firma, Türkiye'deki makine mühendislerine eğitim vermek amacıyla ve tesislerini gezdirmek üzere Kore'ye davet etmiş. Kore'de bunlara fabrikalarını gezdirmişler, sonra da böyle bir salona almışlar, cihazlarının teknik özelliklerini anlatan bir sunum yapmışlar.

Sorularınız var mı, cihazlarımızla ilgili yaşadığınız sorunlar var mı Türkiye'de uygulamada demişler. İşte Türkiye'deki mühendislerden birisi demiş ki, evet biz şu sorunu yaşıyoruz, kalkmış bir soru sormuş, nemlenmeyle ilgili bir sorun yaşıyorlarmış soğutma cihazlarında. Koreli mühendisler bu konuyla daha önce karşılaşmadık demişler, birkaç mühendis arkadaş. Demişler ki, bunu biz araştıralım, size cevabını verelim diye olayı ileriye ertelemişler.

Fakat çözüm yine bizim soran mühendislerin arasından çıkmış. Yan tarafta oturan arkadaş demiş ki, biz onu şöyle çözüyoruz, mesela Aydın'da şöyle çözüyoruz, Aydın'daki uygulamalarımızda şöyle çözüyoruz ve çok etkili çözüm alıyoruz diye. Koreliler de onu not etmiş, yani Türkler bunu nasıl çözüyorsa, kendi cihazlarıyla ilgili şeyi Koreliler de not etmiş. Yani aslında bazı bilgiler kendi içimizde, onu demek istiyorum. Meslektaşlar arasındaki paylaşım bile insanın gelişiminde önemli. Hani üç eğitim modu saydık burada; yüz yüze

eğitim, sertifikalı eğitimler, uzaktan eğitim notlarımız var. Fakat bu eğitim notlarının yanında meslektaşlarımızın bir araya gelerek, kendi aralarındaki paylaşımları yapması da aslında bir nevi eğitim. Zaten sürekli mesleki gelişim de bunu sağlıyor bir nevi yaptığı etkinliklerle aktivitelerle.

Hani bunu arada böyle bir küçük anekdot olarak aktarmak istedim. İsterseniz sürekli mesleki gelişimle ilgili Ali Beyin sunumuna yönelik genel değerlendirme ve önerileriniz varsa buyurun. Ali Beye teşekkür ederiz bu arada.

Bülend TUNA

Sunuşlarınızda değindiğiniz Eskişehir Belediyesi'nin çalışmalarıyla ilgili ve Bakü'deki Zaha Hadid yapısıyla ilgili görüşlerimi arada aktarmayı tercih ediyorum. Çünkü konuyu biraz dağıtmak tehlikesi var diye burada söylemek istemiyorum.

Biraz önce Mesleğe Kabul Kurulu'yla ilgili çalışmaları değerlendirdik. Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi'nin de Mesleğe Kabul Kurulu'yla ortak çalışma yapma perspektifi var, onu dile getirmek istedim. Fazla açmayacağım, ama bir satır olarak belirtmek istiyorum. Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi, mimarlık eğitimindeki eksikleri gidermek üzere oluşmamıştır, başka bir amacı vardır. Ama mimarlık eğitimi ne kadar iyi olursa olsun, yine de eğitim süreci içerisinde, o müfredatta olmayan bazı konular vardır, bunlara kurultaylarda çok değinildi, bugün değinilmediği için belirtiyorum. Mesleğe Kabul Kurulu'nun belki eğitimden sonraki meslek pratiği süreci içerisinde, Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi'yle beraber oluşturacağı bir takım eğitimler, ortak çalışmalar olabilir. Buna yönelik hazırlık yapılması gerekir. Nasıl Mesleğe Kabul Kurulu bir hazırlık yapıyor, geliştirmeye çalışıyorsa, bu konuda Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi'nin de yapması gerekir.

Sürekli mesleki gelişimle ilgili yükümlülüklerin olduğu dönemde hazırlanan bazı çalışmalar, "mimarlık hizmetlerindeki temel kavramlar" gibi, meslektaşlarımızın ilk elde karşılaşacakları mevzuatla ilgili birtakım sorunlar gibi çalışmaların güncellenmesi ve elimizin altında hazır bulundurulması gerekir. İleride böyle bir yükümlülük geldiği anda, çok büyük miktarlarda eğitimlerin hızlıca açılması gerekebilir. Bunu önemle hatırlatmak istiyorum.

Genel olarak yetkilendirme konusunda hukuk bir engel koydu, ama bazı alanlardaki çalışmalarla ilgili olarak Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi'nin eğitimlerine bağlı yetkilendirmeler var. Bunların geliştirilmesini çok istiyorduk; bilirkişilik ya da enerji kimlik belgesi uzmanlığı gibi ya da diğerleri gibi. Bunların artırılmasına yönelik çalışmalarda bir perspektif var mı? Bunların geliştirilmesi lazım.

Ben de bir gözlemimi aktarayım. Her akşam haberlerde günün trafik kazaları, günün kadın ölümlerinden sonra, günün yangınlarını izlemeye başladık ve yan-

gın tamamıyla bizim konumuz. Zorunlu olduğu zamanlarda yangın konusunda eğitimimiz olmasına rağmen, şu anda o konuda bir çabamızın olmadığını, olamadığını biliyorum. Eğitim var, ama kimse istemiyor, bu konuda, sizin biraz önce belirttiğiniz gibi, eğitimin niye olması gerektiği yönündeki yönlendirmelerin belediyelere, meslektaşlarımıza, yeni mezunlara verilmesi gerekir. Belki de bu konularda kamu çalışanlarına, hastanelerdeki yangın gibi birtakım özel alanlara, tehlikeli madde kullanan işyerleri yangınları gibi alanlara yönelik farklı eğitimlerin kurgulandığının bildirilmesi, bir teşvik olması mümkün diye düşünüyorum.

Her kurultayda dile getirdik, zaman zaman bunların yapıldığını da biliyorum, ama eksikliği olduğu için tekrar kayıtlara geçmesini istiyorum. Odamızın sicil kayıtlarındaki eksikliklerin giderilmesi gerekir. Üye tanıtım belgelerinin eki olarak üyenin aldığı SMGM eğitimlerinin de verilmesini istedik. Bunu teşvik olsun diye istedik. Ayrıca üyelerimizin yazdığı yazıların, katıldığı yarışmaların otomatik olarak sicillerine işlenmesi konusunda birtakım eksiklikler olduğunu da biliyorum. Bunların giderilmesi ve odadan alınacak belgelerde kullansın kullanmasın meslektaşlarımıza elindeki bilgileri güncelleme kapsamında bir fırsat vermek anlamında, bu eklerinin verilmesi gerekir diye düşünüyorum. Bunu da hatırlatmak istedim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederiz Bülend Bey. Buyurun Ali Bey.

Ali EKİNCİ

SMGM'nin çalışmalarını burada aktarmak istemedim ben, çünkü geçtiğimiz kurultayda SMGM'nin çalışmalarını aktarmıştık. Yani onun bir tekrarını tekrar burada sunmak istemedim, o nedenle konuyu biraz farklı alana çekip, acaba farklı tartışma ortamlarına yönelebilir miyiz, diye biraz o alana yöneldik.

SMGM eğitim alanlarını çeşitlendirmek için çaba sarf ediyor. Mesela örnekler vereyim: Bilirkişilik alanı artık tamamen kurumsallaştı. Enerji kimlik belgesiyle ilgili sertifikalandırma eğitimi hemen hemen bütün Türkiye'de yapılıyor. Gayrimenkul değerlendirme uzmanlığı eğitimi şubelerden talep geldikçe yapılıyor. Onun dışında enerji etkin yapılarla ilgili eğitimlerimiz devam ediyor. Ama sonuçta şöyle bir olay var: Şubelerden talep gelecek.

Türk Ticaret Kanunu bütün mimarların hayatını yakından etkileyen bir kanundu. İzmir'de bir eğitim açtı arkadaşlarımız. Eğitime 7 kişi geldi. Yani acaba eğitimi iptal mi edelim tartışması da oldu. 7 kişiden ikisi yöneticiydi, yani o toplantıyı düzenledikleri için oradaydılar. Gelen sayısı 5 kişiydi.

Böyle bir zayıf yanımız var; bir ilgisizlik var, eğitime karşı genelde bir ilgisizlik var. İnsanlar bir şeyleri çok öğrenmeye meyilli değiller. Biraz biat kültürü var.

Yani rekabet çok gelişmemiş. Okuldan mezun olan herkes, kendini bu alanın en iyi ustası olarak kabul ediyor ve başka birinin ona bir şey öğretmesini kabullenemiyor. Ama sertifikalı eğitimlerde bu zorunluluk olduğu için, o bir anlamda kurumsallaşarak devam ediyor.

Mesela son gelişme iş güvenliği uzmanlığıyla ilgili bir girişimimiz var. İş güvenliği uzmanlığı bütün herkesi çok ilgilendirdiği için, bir de 2017'den sonra mimar ve mühendisler iş güvenliği uzmanlığı belgesini almadıkları takdirde şantiye şefliği yapamayacaklar. O nedenle birden binlerce insan bu alana müracaat etmeye başladı.

Şimdi bakanlık bu alandaki yetkileri, eğitimi özel sektöre devretti, 220 saatlik bir eğitim. Bakanlıkla son görüşmemiz vardı, birtakım koşullar öne sürdüler. Bizim bunu yapabilmemiz için 500 bin lira para ayırmamız ve bir mekân ayırmamız gerekiyordu. Açıkçası böyle bir şeyi hemen şu aşamada göğüsleyemedik. 500 bin lirayı gözden çıkarıp, odanın bu mali sıkıntılar ortamında bunu göze alamadık, ama müthiş de bir talep var.

Bakanlık sadece bunu da yapmadı, şart getirdi. İşte gelip binanızı inceleyeceğiz, incelediğimiz binanızda alkolle ilgili bir şey olmayacak. Alkolle ilgili bir şey varsa, o zaman asla orada izin vermeyiz, bu eğitimi yapamazsınız. Bizim İstanbul binamız pırıl pırıl bir bina, dersliklerimiz çok güzel, ama üst katında alkolü bir yerimiz var. Kesinlikle olmaz dediler. Ankara'daki binamız olabilir mi? Yangın merdiveni yapmanız lazım dediler.

Şimdi her şeyde bir engel çıkarmaya çalışıyorlar. Bazı şeylerin adımı atılıyor, ama engel çıkarmaya çalışıyorlar. Fakat şunu yaptık: İzmir'de belediyenin talebi üzerine, Buca Belediyesine kamu ihale eğitimini verdik. Çok üzülerek orada şunu gördüm, eğitimi verenlerden biri bendim. Buca Belediyesinde bir de operasyon olmuştu. Orada ihale komisyonu başkanı bayan bir inşaat mühendisi arkadaşımızdı, Bergama Cezaevinde bir ay yatmışlar ve üç bayan aynı ranzanın altındaki karyolada beraber yattık, yer yokluğundan, demişti.

Şimdi böyle bir süreçte ne yapması lazım oradaki o teknik kadronun? Ezbere bilmesi lazım Kamu İhale Kanununu. 43 kişiydi eğitimde olanlar, sadece temizlik ihalesini yapan teknik olmayan insanlar İhale Kanununu biliyordu, öbür teknik arkadaşların hiçbiri bilmiyordu. Böyle bir toplumuz. Yani cezaevinde yatıyor, cezaevinde eziyet çekiyor, ama dönüp bunu öğrenmiyor, o işe devam ediyor yine. Böyle sıkıntılarımız var. Bu toplumun duyarsızlığından demek istemiyorum, ama biraz sorgulamamızda sorunlar var. O nedenle belki bu Gezi olayları bir tetikleyici unsur olacak toplumda, eğitim alanında da belki bir unsur olacak. İnsanlar belki konuşmaya, konuştuğça da bilmediği şeyleri daha iyi öğrenmeye çalışacaklar, böyle kapatacağız gibi düşünüyorum.

Oturum Yöneticisi

Ali Bey teşekkür ederim. Bu arada ben bir öneri yapayım, Bülend Bey sizin sorunuz üzerine. Acaba Mesleğe Kabul Kurulu'nun adı, "Mesleğe Kabul ve Devam Kurulu" olarak değiştirilebilir mi? Mesleğe kabul ve devam olabilir mi? Çünkü devam ayrı bir şart gerektirecek değil mi? Çünkü sizin sorunuz devam...

Bülend TUNA

Bu konu ayrı iki yapılandırmayı gerektiriyor. Bir tanesi oda öncesi süreci tanımlıyor ve odaya geçiş aşamasını örgütlüyor, öteki ise oda içerisinde değişik çalışma alanlarına göre yetki vermenin belli koşullarını belirliyor.

Oturum Yöneticisi

Bülent Bey teşekkür ederim. Benim anladığım kadarıyla Ruşen Beyin de sunumundan anladığım kadarıyla, biz eğer kendi alanımızı düzenlemek için çaba göstermezsek, yani bu konuda girişimlerde bulunmazsak, Ali Beyin de söylediği gibi, hukuksal bazda kendi alanımızı düzenleyecek yönetmelikleri geliştirmek konusunda, "kamusal mülkiyetin trajedisi" diye bir şey var, mimarlık mesleğinin gerçekten trajedisini yaşıyoruz o zaman. Yani mimarlık mesleği sadece eğitimle kabul olunan... Eğitimin standardını şu anda denetleyemiyoruz, fakat onu da kabul ediyoruz odaya. Bununla kabul olunan ve bir trajedi yaşanıyor. O da kamusal mülkiyet trajedisi kavramı gibi yani. Hemen hemen her okuldan, neredeyse üç yıllık okullardan da onu duyduk, mezun olup meslek icrasını yapan arkadaşlar başlamış.

Dolayısıyla bu hani liberal politikalar, ekonomiyi Ticaret Kanunu belirlerken, tüccarı basiretli olarak kabul ediyor; tüccar diyor basiretlidir. Basiretliden bakarsanız, doğru işi yapan, sağduyusuna güvenen, etik olan insan diye kabul ediyor basiretli tüccarı böyle tanımlıyor Ticaret Kanunları. Yani bu kabulü yapıyor ki, kurallar da böyledir diyor. Biz de sanki hani mimarlıkta basiretli mimar kabulümüz var, eğitimi alan her mimar basiretli mimardır diye gidiyoruz ve biraz bu düzenleyici kuralları geliştirmemiz gerekiyor.

Sayın hocam buyurun siz bir söz hakkınız var.

Cengiz BEKTAŞ

Şimdi iki noktayı söyleyeceğim, muhakkak dile gelmesi gerekiyor. Bir tanesi, bundan 10 yıl kadar önce bir çağrı aldık. Alman işçi sınıfı "hayat boyu eğitim" diye bir çağrıda bulundu. Yani bu yalnız mimarlar için, yalnız hukukçular için değil, herkes bu çağda bunu yapmak zorunda, birincisi bu. Yani burada bakın dikkat ederseniz arkadaş hiç öğrenci arkadaş kalmadı. Yani var da, işte sabahki yoğunlukta değil. Yani bizim konularımız böyle kapalı şekilde kalınca olmuyor.

İkincisi, bir de bellek. Yani yinelemek gerekiyor bir şeyi. Bu işgal etiği işlemek-
teyken, içkiyi çok seven bir arkadaşımız gitti Donkişotluk yaptı, bir dava açtı
ve bu işi bitirdi. Şimdi biz karşı dava açmayacak mıyız bir gün? Hadi bir yıl, iki
yıl, üç yıl geçti, ama açmamız lazım. Öyle değil mi? Bu kadar. Yani bu davayı
açacağız ve gerçekten hepimizin yaşam boyu bir eğitim izlencesini gerçekleşt-
tirmemiz gerektiğini öğreneceğiz.

Oturum Yöneticisi

Cengiz Hocam teşekkür ederiz. Buyurun. Pardon bu arada, Ali Beyin yorumu
olacak mı acaba? Tamam, buyurun efendim.

Semra AYDINLI

Gerçekten bu benim üzerinde düşündüğüm bir konu, özellikle hayat boyu öğ-
renme, yaşam boyu öğrenme... Bu bizim aslında eğitimimizi de çok ilgilendi-
riyor. Yani Ali Bey bahsetti, katılım yok. Bunu ben çok duydum, yani böyle bir
merkez oluşturuluyor, ama kimse katılmıyor. Bir farkındalık oluşturmak, me-
rak uyandıracak bir kişilik geliştirmek, işte sorgulama dediniz, o eleştirel dü-
şünmeyi geliştirecek. Yani şimdi eğitim aslında artık bunlara kayıyor. Baktığı-
mız zaman batıdaki okullarda, özellikle hani ne öğreteceğiz yerine, bu tür bir
formasyon kazandırmaya yönelik oluyor. Yani böyle bir formasyon kazanma-
mış olan bireylerin, daha sonra istediğiniz kadar kurs açın, merkez kurun, ama
işte böyle hani birtakım sertifikalar almak, birtakım dayatmalar oluyor bir yer-
de de, hani şunu alırsanız siz ancak şu işi yapabilirsiniz, şantiyede görev ya-
pabilirsiniz gibi...

Yani böyle bir kendiliğinden bir bilincin oluşması gerekiyor diye düşünüyorum;
bu da tabii eğitimle ilgili bir şey. Belki şimdi Nur arkadaşımız sunacak, bu ak-
reditasyonda belki de akredite edilmesi gereken şey bireyin ne kazandığı. Eği-
tim de aslında ona gidiyor. Yani şimdi artık “öğrenci merkezli” diyoruz mesela.
“Öğrenci merkezli” dediğimizde, öğrenci nasıl bir formasyon kazanacak? Yani
biz eğitimciler de artık vermemiz gereken şeylerin farklı olduğunun bilincinde
olmamız gerekiyor. Onu söylemek istedim.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederiz. Evet, Ali Bey buyurun.

Ali EKİNCİ

Hocam bir gözlemimi paylaşmak istiyorum. İki tane alan var, birisi tıp ala-
nı. Tıp alanında doktorlar kendilerini yenilemek için açılan ara kurslar ya da
ara eğitimlere sabah saat 08.00’de başlıyorlar, akşam 18.00’e kadar salonları

dolu, dışarı çıkan olmuyor. Üstelik para veriyorlar onlar. Yani her biri 400 lira, 500 lira, 700 lira, neyse böyle bir para veriyorlar.

Ama eğer iki gün sürüyorsa, iki gün boyunca o otelin salonu tıka basa dolu ve dinleyip tartışıp, oradan yeni bir bilgiyle gidiyorlar. Neden? Çünkü tıp alanında üç ay içerisinde kendini yenileyemeyen bir doktor geri düşmüş sayılıyor. Artık ona çok itibar edilmiyor. Bizim meslek alanımızda bunun sekiz ayla bir yıl olduğu yönünde söylemler var. Kendini yenilemeyen bir mimar geri plana düşüyor, ama müşterilerimiz böyle değil, onu seçemiyorlar.

Bir ikinci alan da, özellikle gayrimenkul alanında son dönemlerde çok yapılmaya başlıyor. İşte İstanbul'daki A otelinde GYODER'in öncülüğünde yapılan Avrupa'dan da getirilen üç-beş uzmanın konuşmacı olarak katıldığı toplantılar, 1500 Euro'ya kadar fiyatları olan toplantılar ve oteller tıka basa doluyor.

Şimdi ilginç bir şeydir, yani mimarlık mesleği bir anlamda o gayrimenkulü üreten meslek. Mimarlığın başarılı olması gayrimenkulün biraz daha da değer kazanmasını sağlıyor. Yani son dönemlere baktığımız zaman, artık bazı gayrimenkullerin mimarların adlarıyla reklamı yapılmaya başlandı, "bu eser filanca mimarın eseridir" diye. Başarılı bir şey sunabiliyorsanız, toplumda karşılığını buluyor bu. Ama toplumda böyle bir iki alan var.

Bizim mimarlar grubunu davet ettiğimiz toplantılarda, ne yazık ki o bahsettiğim iki kesimdeki heyecanı yakalayamıyoruz. Yani burada kusur bizde mi, başka bir şeyde mi? Bilmiyorum, ama ortada böyle bir sorunumuz var.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederim Ali Bey.'in bir lafı var, yönetim ... kendisi: "Kusuru insanlarda aramayalım, yalnız sistemden sorumlu insanlara bakalım" diyor. Yani kurgulayan, sistemi kurgulayan, kuralları koyan insanlara bakalım, yani yöneticilere bakalım diyor, ama tekil olarak insanlar hani sistemin genel kurgusunun içinde pek fazla yapabilecekleri bir şey yok. Tabii sistemi kurgulayan yönetici gruplar ve bizim gibi kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğinde odalar sistemi kurguladıkları için sorumlu burada da. Ben öyle görüyorum en azından olayı.

Teşekkür ederiz Ali Bey açıklamanız için. Son bir soru daha alayım, çünkü iki-üç dakika içinde süremiz bitiyor. Eğer değerlendirme veya soru yoksa nikotin ve kafein için yarım saatlik mola vereceğiz. 15 dakikaymış pardon...

Arkadaşlar 15 dakika mola. Teşekkür ederiz katılımcılara.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

1. Gün

4. Oturum

“Mimarlık Akreditasyon Kurulu”

Bülend CEYLAN

Oturum Yöneticisi

Prof. Dr. Nur ESİN

MİAK Kurulu Başkanı

Oturum Yöneticisi

Sevgi ve saygılarımla oturuma başlarken, MİAK Mimarlık Akreditasyon Kurulu ve MiMeKK Mesleğe Kabul Kurulunun oluşturulmasına biraz değinmek istiyorum.

Mimarlar Odası kuruluşundan bugüne mimarlık eğitiminin esas ögesi olan akademisyenlerle yakın iletişim içinde olmuştur. Meslek odasının ana ödevlerinden biri olan mesleğin niteliğinin artırılması ve geliştirilmesinin, mimarlık eğitiminin nitelikli olmasıyla başladığı bilinciyle, mimarlık eğitim kurultayları başlatıldı ve sürdürülmekte.

1990'lı yılların sonlarında başlatılan MOBBİG Mimarlık Bölüm Başkanları İletişim Grubu çalışmalarını sürdürmeye başladı ve hâlâ sürdürmekte. 2000'in başlarında Mimarlar Odamızın yayınladığı ve toplumla paylaştığı Mimarlık Politikaları ve Mimarlık Yasa Taslağında, mimarların mesleğe kabul koşullarının ilk maddeleri oluşmaya başladı.

Bu metinlere göre, mimarlık programından mezun olan bir kişinin –bildiğiniz gibi 2006'dan itibaren diplomalara artık mesleki unvan yazılmıyor– mimarlık mesleğini uygulayabilmesi için ve mimar unvanını kullanabilmesi için akredite edilmiş bir okuldan mezun olduktan ve en az bir yıl akredite edilmiş bir büro veya kuruluşta meslek pratiği, başka bir deyişle staj yapması koşuluyla meslek odasına kayıt edilmesi, mesleğe kabul edilerek mimar unvanını kullanması öngörülmüştür.

Bu öngörünün gereği olarak MOBBİG ve Mimarlar Odasının işbirliğiyle MİAK kuruldu. 2006 yılında Mimarlar Odası Genel Kurulunda kabul edilen MİAK Yönetmeliğiyle de yasal zemine kavuşan MİAK çalışmalarına başladı.

Değerli Hocam MİAK Başkanı Nur Esin size MİAK'ı anlatacak. Benim bu açıklamayı yapmadaki amacım, Mimarlık Politikası ve Mimarlık Yasa Taslağında yer alan Mesleğe Kabul Kurulu'nun amacına değinmek. Artan vakıf üniversiteleri ve her şehirde bir üniversite açılmasıyla devreye giren mimarlık programlarında yetişecek, niteliği tartışılabilir mimarların, meslek ortamına katılması ve deneyimli bir mimar ile eşit sorumluluk üstlenme hakkına sahip olması, mesleğin niteliğini tartışır hale getirmiştir.

Bu nedenle Mesleğe Kabul Kurulunun işlevi, mesleğin niteliğinin korunması açısından çok önemlidir. Kurulun bir üyesi olarak gereğini yapmak üzere çaba

gösterdiğimizi ifade etmek isterim. MİAK tarafından nitelikli bir okul olduğunun belgelenmesi sonunda programın eğitiminin yeterli olduğu ve oradan mezun olan nitelikli öğrencilerin mimar olarak, mimarlık ortamına katılacakları ve bunu da Mesleğe Kabul Kurulunun tescil edeceğini öngörüyoruz. Özür dilerim sözü uzattım, sözü size bırakıyorum hocam, buyurunuz.

Nur ESİN

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sevgili öğrencilerime de kucak dolusu sevgiler buradan, hepiniz çok önemlisiniz bizler için. Bunu bir kere daha anlatmak istiyoruz, çünkü bu yaptığımız bütün işler, sabahtan beri dinledikleriniz, daha önceden öğrendikleriniz, tümü gönüllü çalışmalar biçiminde, yaşamımızı daha iyi hale getirebilmek, daha kaliteli eğitim ortamlarını sizlere sunabilmek içindir.

“Akreditasyon” sözcüğü gündeme geldiği zaman, genellikle itici bir kavram olarak karşımıza geldi. Şundan: Çünkü biz yaptığımız işlerden çok memnunuz, kaliteli düzgün işler yapıyoruz, gerçekten de elimizden geleni yapıyoruz, etik olarak bu değerlere sahibiz. Öğrenciler olarak da beklentilerimiz var ve bunları uyguluyoruz yerine getiriyoruz. Bütün bu zorlama gibi görünen şeylere ne gerek var düşüncesiyle başlamış ilk akreditasyon.

Ama bu karşı çıkışlar bir süre sonra gerçek dünyanın değişkenliği, hızı, öğrenilmesi gereken konuların çokluğu, karmaşıklığı gibi nedenlerle, yavaş yavaş kendini tanıma biçiminde bir dönüşüm geçirmiş ve biz akreditasyonu bugün belki de batı ülkelerinde alındığı gibi bir ölçme, değerlendirme, sıralama, skalaya koyma, işte kime daha fazla bütçe verileceğine karar verme aracı gibi değil, doğrudan doğruya bir geliştirme, öz benliğini tanıma aracı olarak gördük, kabul ettik ve bu şekilde bir kurul oluşumuna Mimarlar Odamızla birlikte yol verdik, yolunu açtık. Bunun için de gönüllü çalışma biçiminde sürüyor.

Şimdi biraz akreditasyon kavramı üzerinde oynayan 20 tane dia size hazırladım. Biz bulabildiğimiz her ortamda, Bülend Hanım da bizim aramızdan, kurucu üyelerinden, genellikle hafızamızdır, bütün yapılmış olan daha önceki çalışmaları ona danışırız. Burada size biraz daha eğlenceli, günün şu saatinde eğlenceli 20 dia sunacağım. Arkasından da çeşitli ortamlarda sözünü etme olanağı bulduğumuz bilgileri bir kez daha getirdik. Onun için de onu çok değiştirmedim, bir önceki MOBBİG toplantımızda sunduğum biçimiyle size getirdim. Onun ilk başlarda ne olur ciddiye almadığımızı düşünmeyin, tam tersine birazcık daha havayı değiştirmek amaçlıdır.

Bu tabii biz kendimizi tekrar ettiğimizi düşünmemize sebep de, bu konu üzerinde çok fazla kafa yormamız, çeşitli toplantılarda, çeşitli tartışma ortamlarına getirmemiz ve herkesin bildiğini varsaymamız. Halbuki çok da kolay anlaşılmayan konular olduğunu zaman zaman fark ediyoruz.

Akreditasyon ne değildir? Tersten başlayacak olursak. Akreditasyon başvuran üniversitelerin üzerindeki bir Demokles kılıcı değildir. Biz YÖK'ün bir aracı değiliz. Yani devlet bürokrasisinin bir aracı gibi görmeyiniz bu kurumu. Bir karşılaştırma aracı da değildir. Elmalarla armutları karşılaştıramayız. şu an 80'e varan program sayımızla üniversitemizle, çok farklı yapılar sergileyen programlarımız var. Bunların kendi özelliklerini doğru değerlendirebilmemiz lazım. Dolayısıyla herhangi bir sıralamayı da amaçlamıyoruz bu hedefte.

Tek tipleştirme bize gelen eleştirilerin en büyüğüdür. Acaba standart bir eğitim modeli oluşturulması yönünde mi akreditasyon yol gösterecek herkese? O da değil, tam tersine birtakım özgünlüklerin peşine düşüyoruz.

Para tuzağı olup olmadığı konusu: Az önce söylediğim gibi, Türkiye koşullarında gönüllü bir çalışma olarak sürdürdüğümüz bu çalışmalar, gerek okullarınızı ziyaret eden, ders programlarınızı inceleyen öğretim üyeleri, mimarlar, gerekse diğer kurullarda çalışan arkadaşlarımız hepsi gönüllü çalışıyorlar ve bu iş karşılığında para almıyoruz, ama yine de masraflı bir şey. Tabii ki gidilen okula ve bizi baştan sona çok destekleyen Mimarlar Odasına büyük külfetler yine yüklüyoruz.

Bunun eşdeğerlerine baktığınız zaman, RIBA'ya bakıyorsanız İngiltere'deki kuruluşun kendi akreditasyon kurullarında aldığı paralar, NAAB'a bakıyorsanız Amerika Birleşik Devletleri'nin aldığı paralar; bunlara bakıldığı zaman çok büyük fark var. Onlar ciddi biçimde bunun karşılığını talep ederek gelen kurumlar. Hatta daha da yakın çevremize bakalım; birlikte iş yapmaya karar verdiğimizi mühendislik akreditasyon kurulları, veterinerlik, hemşirelik, tıp, fen edebiyat –aklıma gelmeyen varsa sonra ilave ederim– bu kurumların da akreditasyon kurulları para karşılığında akreditasyon işlemini gerçekteştiriyorlar. Yani şu anda başvurmak isteyen –reklamımızı da yapalım– niyet mektubu göndermek isteyen okullar için hâlâ biz çok iyi olanaklarla çalışmamızı sürdürüyoruz.

Akreditasyon nedir? Bu sefer de nasıl gördüğümüzü söylemek istiyoruz. Biz akreditasyonu bir tür yenilenme ve güncellenme süreci olarak görüyoruz okullarımız için. Burada iyi ve kötü yok. Bakın şu resimleri hepsine teşekkür ediyorum, web sayfalarının hepsinin tek tek referansını vermem gerekirdi, ama çok hızlı bir biçimde eledim, aldım, görsellerden seçtiğim birkaç şey üzerinden anlatabileceğimi düşündüğüm için.

Örneğin buradaki kırmızı yaprak parçalarında yeşile doğru bir gidiş var. Kırmızının mı yeşilini mi iyi olduğuna kim karar verecek? Yok böyle bir şey. Bu bir dönüşüm süreci. Zamanı içinde iyi kurulmuş, gelişmiş bir şey. Zamanı da hızla değişime karşılık verebilecek şekilde yeşile dönüşüyor. Yahut da bir kozadan çıkan kelebek güzel, evet onun tırtıl hali pek de güzel görünmüyor, ama iki-

si de doğanın özene bezene yarattığı, her şeyiyle tamam olan bütünler. Dolayısıyla bu değişim/transformasyon süreci olarak görmek durumundayız. Kötü bir şeyi alıp da iyi hale getirmiyoruz. Bunu böyle kabul etmeliyiz.

Tekrar tanımlarına dönüp bakarsak, genellikle kalitenin güvence altına alınması, kalitenin geliştirilmesi... Yani var olan niteliklerimizi daha iyi hale getirmek anlamında ortaya koyuyoruz. Artık tekrarlamıyorum, hep mimarlık eğitiminin kalitesinden bahsediyoruz çünkü. akreditasyonun aynı şekilde bir kabul, bir dış gözlem unsuru olduğunu da tekrarlamalıyız. Yani insan kendi kendisinin niteliklerini tam olarak göremeyebilir, eksikliklerini de tam olarak göremeyebilir. Bu değerlendirmeyi yapabilmesi için tamamen bir dış gözleme ihtiyaç duyulduğu açık. Sorarız sabah çıkıyorken, her şeyimiz tamam mı? Ayna bize biri dış gözlem sağlar ya da birisinden bir fikir alırız. Bunun gibi, eğitimde de kendi içine yoğrulduğumuz, detaylarına girdiğimiz ortamda maalesef bütünü kaçırabiliyoruz. Bunu da kendi deneyimlerimizle de gördük, akreditasyon için gidilmiş, ziyaret edilmiş okulların, bazen kendilerini fark etmedikleri olağüstü güzel nitelikleri olduğunu ve bunların raporlarında belirtilmesi, hatta o okulların kendi duyurularında da ön plana çıkarılması gerektiği teklifleri ziyaret eden üyelerden geldi.

Dolayısıyla bu süreç, aslında kolay da bir süreç değil. Sizin ders gruplarınız var. Bir program açılıyorken, hep tartıştığımız gibi, o programın nasıl en iyi şekilde konulabileceği diye söz ettiğimiz zaman örneklerini açıyoruz. Şu ana kadar deneyim kazanmış okulların programlarından yararlanarak bir program oluşturmaya çalışıyoruz.

Bu çok normal, doğal bir süreç; ancak bu doğal süreç içerisinde zaman içerisinde biz kendi bulunduğumuz konuyla ilgili ve bizi çevreleyen çevrenin, insan kaynakları olabilir bu, maddi durum olabilir, tarihi doğal çevre olabilir, birtakım özelliklerimiz var ya da içinde bulunduğumuz organizasyondan bizi besleyecek olan başka alt organizasyonlar olabilir. Yavaş yavaş biz bu süreçte kendimizi tanımaya ve kendimizi daha ileri nasıl götürebiliriz diye bakmaya çalışıyoruz. Bu bardaklardan fışkıran şeyler, örneğin yeşil benim dersim. Ben kendi dersimde mutluyum, rengim de güzel, ama ben dışarı fışkırıp daha özgürce kendimi ifade etme şansını bulabilir miyim, bu bana bir araç olabilir mi? Başka ortaklıklar kurabilir miyim? Derken sonunda altta gördüğünüz şekil benzeri değişken, esnek, duruma göre, ama kendi bir estetik bütünlüğü olan. Büyükersen Hocamız, başkanımız burada olsaydı, ona da söyleseydim estetikle ilgili düşüncelerimi. Paylaşmadığım bazı düşünceleri var, o haklarımı saklı tutarak.

Dolayısıyla özgürlüklerimizi anlatmaya çalışacağız. Ama akreditasyona karar vermek ve bununla ilgili çalışmak tabii özveri gerektiren bir süreç. Çok açıkça söylemeliyiz, üç zorlu süreci var sistemin. Bir tanesi çok fazla ön hazırlık ya-

pılması gerekiyor. Geceli gündüzlü bir adanmışlık süreci bu ve buna katılımın da neredeyse tam olması gerekiyor; öğrencisiyle, öğretim üyesiyle, çalışanlarıyla, diğer insan kaynaklarıyla, idari yapısıyla.

Onun ötesinde, özgün niteliklerimizi anlamamız bir hayli zaman alıyor. Dersler için hazırladığımız programlar içerisinde diyoruz ki, dersinizin şu şu bilgi becerilerden hangisini karşıladığını düşünürsünüz? Gerçek seviyesini bulması biraz zamana ihtiyaç olan bir durum. Çünkü siz başka türlü görüyorsunuz, öğrenciniz başka türlü görüyor, idare başka türlü görüyor. Ortada bir yerde buluşup gerçeğin keşfedilmesi süreci de oldukça sancılı bir süreç. Hatta çatışmalar oluyor.

Programda kırmızının oranının niye çok olduğu, mavinin niye az olduğu, dünyanın başka tarafa gittiği... Özellikle soyutlayarak söylüyorum, ama birçok fakültelerde yaşanan olayları hepimiz biliyoruz. Bir çeşit güç savaşıdır yaşam. Bu güç savaşını kendi evliliklerimizde, aile ilişkilerimizde yaşadığımız gibi, çalıştığımız ortamlarda da hep karşılaşır, yaşarız. Bir bulma süreci, onun için de zor, zorluğu oradan geliyor, insanla ilgili.

Üçüncü görev ise, bütün bu niteliklerinizi fark ettiniz, adanmışlığınızı da tamamladınız, ama bu sefer bunu anlaşılabilir bir dile getirme yolunu nasıl bulacaksınız? Bize değerlendirilmek üzere gönderilen şu boyutlarda, sabahki yemek kitabı aklıma geliyor. Onu hep gofret olarak görmek istedim, daha hafif olsun diye. Gerçekten bu boyutlarda öz değerlendirmeler çıkıyor. İşte onun da daha anlaşılabilir, kullanılabilir boyuta indirgenmesi çok zor bir görev. Gerçekten dil bakımından da... Türkçe o kadar tatlı bir dil ki, çok güzel, çok sevdiğim bir dil. Böyle tam günümüze uygun esneklikler taşıyan. İşte insanı içine kavrayan bir yandan bırakan filan zor bir dil, zor; yani bir şeyi raporlamak en zor şeylerden birisi. Dolayısıyla üçüncü zor görevi de atlattıktan sonra, şimdi bu zor görevin içeriğini nasıl dolduracağımıza biraz yakından bakalım.

Akreditasyonda ne bekleniyor bir bölümden ya da programdan ya da öğrenciden? Hangi bilgi becerileri kazanmış olduğu test ediliyor, anlaşılmaya çalışılıyor? Bakıyoruz, bir kere parça parça ona aktarılmış olan yahut onun alması için önu açılmış olan bilgi beceri türlerinde bir bütünleşme var mı? Yoksa bugün bunu alıp, yeteri miktarda notunu aldıktan sonra öbürüne atlayarak, böyle bir kopukluk içerisinde mi gidiyor? Zaten çizgisel de değil eğitim. Eğitim paralel süreçler biçiminde giden bir şey. Karmaşık ilişkiler içerisinde beynimize yerleşiyor. Dolayısıyla birini bitirdim, tamam o, yeterli notumu aldım, buna geçtim, onu aldım, bunu geçtim süreci asla olmadığı için, bütünleştirebilme problemi de zaman içine yayılı olarak ortaya çıkıyor. Fakat tabii deneyimli öğretim üyeleri, öğretim kadroları bunları önceden öngörüyorlar kendi yaşamlarında ve neyi ne kadar, hangi dozda ve hangi ortamda sunacaklarıyla ilgili bir kabuller zinciri üzerine kuruluyor eğitim programları.

Ders ve projeler öğrenenin düşünce ufkunu açmalı, diyoruz, beklentimiz bu. Standartlaşmış, yıllardır tekrar eden, artık nasıl anlatacağını bilen bir hocanın girip de, sekiz bininci defa aynı şeyi anlatması değil hiçbir zaman akreditasyonun beklentisi. Çünkü artık biz sizi öğrenci görmüyoruz, pasif de görmüyoruz. Orada oturup sizin için bir şeyler hazırlayalım, bunu anlatalım, en doğrusunu da biz biliyoruz zaten, yaşıyoruz da ilerlemiş, siz bunu öğrenin, siz de aktarın. Böyle bir şey yok. Her şeyin değişken, esnek olduğu, değiştiği bir ortamdayız. Dolayısıyla sizi aslında besleyecek ve bize de faydası olacak, yani öğreneni ve öğretmeye soyunanı yahut o da öğrenen diye kabul edersek, onun da zihinsel beslenme ortamlarının yaratılması gerekiyor sizler için. Bize çok yük var öğrenci adına.

Eleştiriye, değişime, dönüşüme açık olmalı program. En zor şeylerden biri budur, programın kendi kendini eleştirmesi zordur. Hatta biz birbirimizin dersinin içeriğinin nasıl değiştiğini bile 15 sene bilmeden gitmişizdir, bir yerde dinlemişizdir, ne kadar güzel bir şey oluyormuş orada diye. Yani bu haberleşme, iletişim ortamının kopukluklarını da bu yolla aşıyoruz. Çünkü bir defa gözden geçirme süreci başladığı zaman, kıra dökme de olsa bir şekilde bir öz değerlendirme başlamış oluyor.

Özgünlüğün peşinde olmak ise, tabii en büyük beklentimiz. Onun nasıl kurulacağı da yine zor bir görev, belki de dördüncü zor görev; kendini tanımlayan bir program için. Öğrenen kendi gelişim çizgisini kuracak, artık Semra Hanımın da ifade ettiği gibi, bizim MİAK'taki bütün tartışmalarımızın esası, yeni eğitim modeli, hangi yaşta olursa olsun birey olarak kabulü, bireye uygun olarak bu ortamların sunulması, seçmeli ders altında görünen, sonra da yanına parantez içinde zorunlu seçmeli ders olarak verilen şeylerden vazgeçmeye başlamamız, sizin gerçekten seçebilmeniz, bu seçimi yapıyorken bilinçli olarak kendi yolunuzu görebilmeniz, biraz ufkunuz hakkında düşünmeniz beklentileri var.

Aynı şekilde yeniden gündeme gelen bir başka konu da, yeni açılan üniversitelerimizde, özellikle vakıf üniversitelerimizde, biliyorsunuz bunlar aynı zamanda para karşılığı eğitim verilen, öğretim üyelerine de para ödenen, dolayısıyla kredilerin beklenenin daha altında kredilere düşürülmesi yoluyla daha az para ödenmesi zaman zaman hedeflenebilen yahut da sağlanmış olan nitelikli öğretim üyelerinin zamanlarının maksimum nasıl kullanılabileceği üzerine kurgulanan programlar olabiliyor. Ama şunu unutmamalıyız: Bizim birisinin zihnini açabilmemiz için, önce kendi zihnimizi açabilmemiz lazım. Kendini geliştirmesine olanak vermezseniz öğretim üyenizin, o mutlaka bunu yapabileceği başka bir yere kayacaktır, akacaktır, çok akışkan bir ortamdayız.

Öğrenciler değilse bile, öğretim üyeleri oldukça akışkan bir ortamda, kendilerine bu olanağın sunulacağı yerlerin arayışı içindeler ve onları da haklı görmek durumundayız. Onun için bunu da belirtmeliyiz, o da bir öğrenendir.

Akreditasyonsuz olmaz mı? Benim Sevgili NeziH Ayıran Hocam, kürsü arkadaşım, Kıbrıs'ta şimdi. Her toplantımızda elini kaldırıp "Bunu yapmasak olmaz mı? Neyimiz yanlış?" sorusunu sorar, bizi güldürür. Biz ona anlatırken tekrar düşünürüz, hakikaten olmaz mı akreditasyonsuz? Akreditasyonsuz aslında bayağı da güzel, kolay gidiyor. Eski alışkanlıklar, kurallar olması, yani biz kürsüler ortadan kalktı çok sinirlendik, kürsü bir aileydi, niye böyle şeyler oldu? Hâlâ da sinirlenirim bir ucundan, çünkü kürsüme çok bağlıydım, okuluma da çok bağlıydım. Oturmuş bir kurum kültürümüz vardı. Şimdi hangi kurum kültüründen bahsediyoruz diye düşünüyorum. Eleştiriyorum, ama bir yandan da diyorum ki, bugünün ortamı artık öyle tek kurumlu bir birey beklemiyor ki. Kurum birçok yerlerden bu bilgilerini edinecek, kendi yolunu çizecek, çok şey tanıyacak. O zaman kurumlar da zaten biraz değişkenler. "Ben gideyim de şuradaki oturmuş bir üniversite mi, bakayım nasılmış o?" diye arayacağı üniversite sayısı da belki çok az olacak.

Dağınıklık vardı, çünkü alışkın olduğumuz için, arşivleme gereği duymuyoruz. Zaten her şeyimizi biliyoruz, belirli bir düzeni tutturmuş gidiyoruz. Kurumsal öncelikler ön planda ve bilen bir kurum var karşımızda. Halbuki diğer tarafa bakın, bireysel öncelikler gündeme gelmiş bütün dünya çapında ve öğrenen bir kurum var, buna cevap verebilmek üzere. Daha bunu tam olarak gerçekleştirmedik, bu dönüşümü yapamadık. Zihinsel olarak bizler bu akreditasyon üzerinde kafa yoran, vaktini ayıran, çalışan bizler hiçbirimiz bunu gerçekleştiremedik doğrusunu söylemek gerekirse. Ama hedefimiz sizler için olabildiği kadar bireyselleşmiş eğitimin yolunu açabilmek, kişi kişi sizi değerlendirebilmek.

Marilyn Monroe'yu da çok severim, onun için buraya koydum. Gerçekten ben klasik bir insan olduğum için, orijinal resmine bakmayı yeğliyorum hâlâ. Ama eminim siz öbür taraftaki estetiği de görmeye başladınız ve biz de bu bir buluşma düzleminde olabilmeliyiz sizlerle.

Öğrenme ortamı her zaman, bugün buna çok değinildi, öğrenme zamanı da her yerde öğreneceğiz ve her zaman öğreneceğiz. Sürekli mesleki gelişimde de gündeme geldi, diğer konularda da... Kendi eğitim modellerinizi sizler önerirsiniz ve size danışmanlık edeceğiz bilebildiğimiz kadarıyla ve açık uçlu bırakmak durumundayız öğretim üyeleri olarak, çünkü sizlerden bize öyle yansımalar oluyor ki, gerçekten hak veriyoruz ve o yönde yüreklendiriyoruz.

Şimdi bunları neye dayandırıyoruz, yani bütün dünya bunları neye dayandırmış? Biliyorsunuz Vietnam Savaşından tutun da, yapılmış olan tıptaki bütün ilerlemelere, nöroloji alanındaki ilerlemelere, psikolojiye yansımalarına baktığımız, okuduğumuz zaman, bütün bu bizim anlayabileceğimiz dile dönüştürülmüş bilim kitaplarını okuduğumuz zaman görüyoruz ki, artık çoklu zekânın ön planda tutulduğu, bir tek IQ matematik puanıyla alıyoruz diyoruz, ama baş-

ka niteliklerimizin de arandığı, beyninizin aktif olduğunun kabul edildiği, sağ ve sol beyninizi aynı anda çalıştırabilmemize imkân veren, yani hem sanatçı yönünüzü, hem de matematik yönünüzü, analitik yönünüzü bir arada çalıştırabildiğinizde ancak gerçek bir kişilik olacağınızı, tekini çalıştırırsanız bir otistik olacağınızı, beyninizi ortadan bölüp de, bir tarafıyla bir tarafını farklı hareket ettiremeyeceğinizi, insan olmanın boyutunun bu olduğunu öğrendik bütün bu tıp çalışmalarından.

Nöronların iletişimlerinin öğrenilebileceğini de öğrendik. Nöron kaybı, nöron kaybı evet, bir tarafı beynin gitmiş, fakat konuşma yetisini zorlaya zorlaya başka bir tarafa yüklemenin mümkün olabildiğini öğrendik nörolojiden. Dolayısıyla belirli bir aya kadar konuşma yetisini öğrenememiş çocukların bundan sonra çok zor konuşabileceği söylenirken, şimdi denilebiliyor ki belirli yetiler beynin diğer aktif olmayan bölgelerini aktif hale getirerek, yeni nöron ilişkileri kurarak çalışılabilir. Ama bunlar hep zor süreçler, ama yapılamaz süreçler değil, bunu da görüyoruz.

Biz öğrenme ortamının stüdyo olduğunu öngörüyoruz kendi kurullarımızda. Neden stüdyo? Stüdyo aslında bir –tırnak içinde– “kapsayıcı” bir terim. Gerçekten masası olan, çizim yeri olan stüdyoyu kastetmiyoruz, stüdyo, stüdyo ortamı... Yani deneyebildiğiniz, hareket edebildiğiniz, söz ifade edebildiğiniz, kalkıp dolaşıp görebildiğiniz, internetinizi açabildiğiniz, çıktı alabildiğiniz, diğer her yer neresiyse oralar stüdyo. Kapalı kapıların arkasındaki ortamları kastetmiyoruz. Dolayısıyla her yer stüdyo sizin için.

Okulun içindeyiz, ben Mühendislik Mimarlık Fakültesi adı altında bir bünyedeyim. Öğrencilerime ilk söylediğim şey şu oluyor: Bu okul sizindir. Dolayısıyla bu okulun her mekânı sizin düzgün kullanımınız için size açıktır. Değilse ben buradayım, onu kullanacağız. Yani her yer bizim stüdyomuzdur.

Aynı şekilde okulun sınırları içerisinde de taşmamız gerektiği ortada. Neden okuldayız? Bir önceki sunumumda, başka bir kurultay sunumumda, Emel Aközer Hocamız bizi örgütlemişti. Orada şeyi anlatmaya çalıştım, okullaşma filan da kalkıyor zaten, okula ihtiyaç olmayacak. Birkaç tane adı belli okula, ona da kimliği için gidilecek.

Şimdi yavaş yavaş fikrimi değiştirmeye başlıyorum. Nedenini de söyleyeyim size, çünkü okul ortamı bir sosyal ortam. Hele Türkiye için, çok önemli. Ne bir sosyal merkezimiz var, ne bir gençlik merkezimiz var aktif olarak çalışılabilen. AVM’lerin içinde kalmış olan oturulacak ve para tuzağı olan köşelerden başka bir yer sunamadık biz gençlerimize. Bunu sunamadık, ama üniversite ortamları sunduk. Bu ortamlar onların sosyalleşebileceği, kendi yaşlılarıyla bir araya gelebilecekleri, bir miktar sınırlarını zorlayabilecekleri yerler, kendilerini tanıyabilecekleri yerler.

Ayrıca eğer her yer stüdyoysa, bu stüdyonun içerisinde –şimdi şöyle bir geçelim– bazı mekânlara girersiniz, mekânların hikâyeleri vardır. O hikâyeleri dinlediğiniz için, o mekâna bir yakınlık duyarsınız, onunla ilgili bir şey beyninizin bir tarafına yer eder. Stüdyo ortamlarında paylaştığınız tüm deneyimler, şakalar, gülüşmeler, partiler, kızgınlıklar, ağlamalar. Hepsini bunları öğrenmenizin arka planında size yardımcı olan şeylerdir. Empati kurma becerinizi de bu ortamlarda kazanırsınız.

Sayın rektörüm ifade etti, “Mimarlık alanında uzaktan eğitime doğru geçmek için bize yol gösteriniz” dedi. Tabii ki bu konuda çalışmamız gerektiğine inanıyoruz. İlk çalışanlardan biri de arkadaşımız burada uzmanlıkları olan, gerek Yıldız’dan, gerek İTÜ’den arkadaşlarımız burada. Buna gerçekten inanıyoruz, ama bir taraftan da yüz yüze olmanın ve grup içindeki o sinerjiden yararlanmanın faydasını çok yaşıyoruz ve görüyoruz.

Bunu sağlayabilecek başka ortamımız yoksa, mümkünse bir miktar daha mimarlık süreçlerimizi, bu tanımladığımız hareketli ortamlarda gerçekleştirelim. Stüdyo dışına taşalım, estetikte tekrar buluşalım. Estetik eğitiminin en zor eğitim olduğunu biliyoruz. Estetik eğitimi yavaş yavaş oturan, beyinde yavaş yavaş yerleşen, gördükçe oturan, devamlı sorgulanan, neden diye sorgulanan bir şey. Biz de zaten Büyükerşen başkanımızı bayağı bir sıkıştırmıştık, neden balık balığa benziyor, hiç mi soyut sanat yok bu memlekette? Sizin Eskişehir’de her şey gerçeğin aynısı. Yaptım demişti, –burada olsa bana katılacak– yaptım depoda duruyor, zamanı gelince onları da çıkaracağım, demişti, unutmadım. Sormak isterdim çıkardı mı hiç acaba birkaçını diye.

Esasında estetik eğitimi neden önemli? Çünkü mimarlık ya da tasarım eğitiminin, mimarlığın altında tanımlayabileceğimiz tasarım eğitimi verilen bütün alanların, bütün kardeş alanlarımızın hepsinin içinde olması gereken, daha doğrusu yaşayan bireyin mutlaka hangi alanda olursa olsun kazanması gereken bir beceri türü, estetiği görüp anlayabilmek, buna karşı duyarlılık geliştirebilmek. Belki dört senede sizi meslek adamı yetiştiremeyebiliriz, estetik alanda hiç yetiştirdiğimizi iddia edemeyiz, ama biraz buluşmalarınızı sağlayabiliriz. Bu da güzel bir şey, hatta sizin kendi yaratılarınıza o gözle bakmanızı sağlayabiliriz ki, bu daha da güzel bir şey.

Yine işte birkaç mesaj, yani bu “stüdyo” dediğimiz ortam karmakarışık bir yer aslında, hareket halinde bir yer. Neden karmakarışık bir yer? Benim çok sevdiğim hocam Nihat Toydemir Hocam, Mehmet Nihat Beyi anıyoruz, Nihat Bey dekan yardımcısı olduğu zaman bıktı usandı stüdyoların karmakarışık ortamından, bütün masaları yere çaktı vidaladı. Gittik ki bir sabah, bütün masalar vidalanmış. Ne oldu? Çünkü sınav yapılacak, masalar karman çorman, mekân yok Taşkıışla’da, bütün masalar vidalandı. Sonra birinci masa, ikinci masa, beşinci masa derken yerler, masalar, herkes tekrar özgürleşti.

Şimdi hiç unutmadığım çok güzel bir anı, rahmetle yâd ediyoruz hocamızı da... Şimdi kaotik ortamın da aslında kendi içinde belirgin kalıpları, örüntüleri var. Yani biz o balansı ararken, dengeyi ararken yavaş yavaş bir şeyleri yerli yerine oturtuyoruz. Eğer sınıfınızda birazcık daha rahat olup da, o stüdyo ortamında öğrencilerin askeri nizamda durmasını sağlamayıp da, azıcık daha onların konuşmasına, gülmesine izin verip, 10 dakika sonra başlarsanız sizi dinliyorlar. Ama birinci de giremezsin, edemezsin, yapamazsın dediğiniz zaman, hiç uğraşmayın! Ondan sonrasında gerçekten kendinizi üzmüş olursunuz. Tepki alıyorsunuz, buna gerek yok.

Onun için biraz biz tabii bu eğitimleri görmüyoruz, insan ruhuyla ilgili bir şey öğrenmeden pat stüdyoya atılıyor, orada yavaş yavaş öğrenmeye çalışıyoruz, ama artık günümüzde bunlara ulaşmak da çok kolay. Zaten öğrenci yüzünden size tepkisini... Öğrenci deyip duruyorum, Semra Hanımdan ve diğer arkadaşlarımdan özür diliyorum, öğrenen demeliyim, dilimi düzeltmeliyim. Öğrenen zaten tepkisini gözülle size bildiriyor.

Şimdi ağ teorisi çok... Bunlar tabii yeni değil, bunlar çok eski kuramlar hepsi. Fakat bakıyoruz yavaş yavaş yerleşerek tüm yaşamımızda, “sosyal ağlar” diyoruz, onların içine giriyoruz, görmediğimiz birtakım ağlardaki patlamaları, küçük küçük mesajlarımız geliyor onlardan, izlemeye başlıyoruz. Başka bir şeyin daha farkına varıyoruz. Doğasında bir ölçüde çok küçük ölçekten çok büyük ölçeğe kadar benzer bir model kullanmaya başlıyor. Bakın bu kaosu içerisinde bir beyin hücrelerinin modeliyle evrene bakışımızda, özellikle bu son teleskoplarla evrene açıldığımız zaman gördüğümüz görüntü neredeyse aynı. İkisini de aynı oranda bilmiyoruz daha, öğreniyoruz.

Şimdi stüdyoyu, tabii bu durumda “stüdyo” dediğimiz –tırnak içindeki– bu mekânı öğrenenin bir şeyler kapıldığı, öğrendiği, paylaştığı mekânı, ağ ve iletişim ortamı diye görmek çok mümkün. Böyle görmeye başladığımız zaman da, tabii bunun sanaldaki karşılığının ne olacağını, gerçekteki karşılığının ne olacağını, nasıl bir birleşim olacağı... Yepyeni kapılar açan, yeni düşünce dinamiklerini harekete geçiren bir süreç olacak. Hepimiz için aslında çok cazip.

“Çoklu evrenler” dediğimiz zaman, bize nasıl yansıyor? Hemen söyleyelim. Bir kere çoklu okumalar. Yaptığınız ürününüz, eseriniz yahut da sizin için öyle bir şey ifade eden bir şey karşınızdaki öğrenen için hiç de öyle bir şey ifade etmiyor. Bir kere onu, anlaşma düzeyini bulmamız lazım. Farklılıkların olabileceğini öngörmemiz lazım, eşzamanlılıkların olabileceğini öngörmeniz lazım ve bu olanaklar dünyasıyla onu bir an önce yüzleştirmeniz lazım. Çünkü hep ara yüzlerde yaşıyoruz. Doğa ve sanat iç içe geçmiş. Bir beyin modelini birinci sarı siyahlı çizgide görüyorsunuz. Öbür tarafa bakıyorsunuz, sarı soyut resim diye açın görün, aynı şeyler neredeyse mikroskoptaki gibi çıkıyor.

Sadece o da değil, yeni güncel teknolojilerin bize doğru getirdiği değişik form denemeleri. Bu form denemelerini isterseniz maketlerle, çok elle tutulabilir malzemelerle gerçekleştirin, isterseniz diğer programlarda oluşturun. Dünya nereye doğru gidiyor diye bir baktığımız zaman “Neden kendimizi yenilemeliyiz?” sorusunun cevabını buluyoruz. Evet, akreditasyon çok zor bir meslek, çok özveri gerektiren bir şey, ama bunu yapmazsak da ne olabileceğini görüyorsunuz karşınızda. Çocuğunuzu, öğreneninizi çıkarıp attığınız ortamın nasıl bir ortam olduğu hakkında da bir farkındalığımız olması gerekiyor.

Teknoloji de bize yardımcı doğrusu. O alanı çok iyi bilmiyoruz, ama nanoteknolojinin getirilerini yavaş yavaş görmeye başlayacağız, çok hızlı o taraflara doğru gidiyoruz. Şimdi eskiden biraz ütöpik olan şeylerin yavaş yavaş yapılabilir olduğunu da öğrenmeye başlıyoruz. Şimdi geldik işin, heybenin ağ kısmına. Heybenin ağ kısmı meslek eğitimidir. Çünkü siz aslında hayali ve romantik bir eğitimin içerisinde, öyle ne idüğü belirsiz, ne yapmak istediği anlaşılamayan birileri olarak çıkmayacaksınız. Sizler meslek insanı olarak çıkacaksınız bütün etiğiyle, tüm değerleriyle ve tüm yöntemleri, kurallarıyla, normlarıyla.

Buna böyle baktığınız zaman, meslek heybenin gerçekten ağır kısmı ve bizim dört yıllık akreditasyon veriyoruz eski koşullar belgemiz demeyeyim de, kanunumuza göre dört yıllık veriyoruz. Hedeflenenimiz daha uzun, onun bile yeteceği şüpheli. Çünkü hep konuşuyoruz, sürekli bir eğitim ortamı bu. İşin de anlaşılması, yine bu süreklilik içinde mümkün olabiliyor. İşin çünkü kendi tanımlanmış koşulları var.

Oraya girmek istemiyorum, aslında bizim odamızla birlikteliğimizden birçok ürün elde ettik, çok güzel çalışmalar yaptık. Bundan sonraki çalışmalarımızı belki artık meslekle eğitimin ara kesitinde neler yapmamız gerektiğine doğru evrilmeliyiz ve ona daha çok kafa yormalıyız.

Uygulama ortamının başka bir ortam olduğunu biliyoruz. Nasıl eğitim ortamının biz böyle her şeyiyle kaotik, çok yapı, heterojen, aynı zamanda hiyerarşik yapılarda olabildiğini görüyorsak, diğer taraftan bakıyoruz ki, mesleğin uygulanması da öyle. Siz hiçbir zaman böyle durmuş, oturmuş bir ekonominin içinde olmuyorsunuz, açtığınız büronuzdaki işin garantisi yok, aldığınız personelinizle ne kadar zaman sürdürebileceğinizin garantisi yok. Bütün garantisi olmayan bu değişkenliğin içerisinde, bu rekabetin içerisinde siz meslek insanı olarak ayakta durmaya çalışacaksınız. Size verebileceğimiz değişmez tek şey, belki de meslek etiği ve kişilik etiği olacaktır ve öğrenmenin sizin tarafınızdan nasıl sürdürülebileceğinin, bilebildiğimiz kadarıyla yolu ve yöntemi.

Mimarlık Bölümü/Programı	Akreditasyon Yılı	Sonraki Ziyaret Yılı
Anadolu Üniversitesi Müh. Mim. Fakültesi Mim. Bölümü	2008	2010
	2010	2013 başvuru yenilemiştir
TC İstanbul Kültür Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	2010	2013 başvuru yenilemiştir
Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	2010	2016
Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	2011	2017
Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü	2011	2017
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü	2012	Ziyaret sürecindedir.
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	2013	Öz değerlendirme raporu hazırlığı sürecindedir.

Şekil 1: Mimarlar Odası Mimarlık Akreditasyon Kurulu tarafından akredite edilen programlar

MİAK neler yaptı? Şimdi tekrar kısımımıza geçiyoruz. Bundan sonraki sıkıcı kısım aslında, ama güzel de bir taraftan. Çünkü MİAK ilk başladığı zamanlarda, Mimarlık Akreditasyon Kurulu açılımı, öğrencilerimiz için de tekrarlamakta fayda var. Bu kurul bu hedeflerle yola çıktı. Birçok hedeflerle yola çıktı. Kalitenin yükseltilmesi bunlardan en açık, net görüneni olmakla birlikte, aynı zamanda mesleklerin serbest dolaşımı nedeniyle dışarıdan gelecek olanlar, bizim kendi içerideki yapımız, neyi nasıl yetiştirdiğimiz... Artık Mimarlar Odası ve eğitim ortamı bir bütün olarak sahneye baktığı için, ayrışmadığı için, siz okuttunuz yapamadınız da biz yapıyoruz filan gibi bir şey asla yok. Tamamen bir bütünlük içerisinde baktığımız zaman, bazı kurumların kurulması gerektiği ortaya çıktı.

Şimdi Cengiz Bey ifade ettiler, bu Avrupa'nın dayatması olarak geçtiğimiz bir Bologna süreçlerinin filan nasıl bir düşünce yapısının arkasından ortaya çıktığını. Aslında yadsımamamız lazım, bütün bu ortaya koyduğumuz akreditasyonlar filan da aynı düşünce yapısından doğru çıktı. Bizim yapmaya çalıştığımız şey, oradan bile çıkmış olsa bunu yararımıza kullanabilir miyiz? Doğruyu söylemekte fayda var. Çıkış noktaları hep aynı bunların. Aynı bütünün parçaları içerisinde, bunların karşılaştırılabilir olması, kolaylıklar sağlanması, mesleklerin değişik ülkelerde icrasıyla ilgili pratiklikler getirilmesi. Özellikle de bakacak olursanız, bu kalite değerlendirme süreçleri, akreditasyon süreçleri, buna benzer validasyon süreçleri. Hepsine bakacak olursanız, örneğin üzerinde güneş batmayan İngiltere İmparatorluğunun hegemonyası altında olan bir vakitler, sonradan ayrılmış, ama ortaklıkları süren ülkelerdeki mesleki uygulama-

maları ve eğitim ortamlarının da bir standartlaşma, bir minimumların konulabilmesi diye başlamış, ortak imzalar atılmış filan.

Bunları bırakalım şimdi diye düşünüyoruz. Şimdi biz geldiğimiz dünyayı tanımaya çalışalım ve bize rektörümüzün ifade etmiş olduğu gibi, yeni bir gençlik var karşımızda. O gençlik bizden daha fazla hâkim teknolojiye, daha fazla bilgiye ya da enformasyonsa bunun adı her neyse, ona daha çok hâkim, daha fazla yüz yüze geliyor ve aynı anda bizler, yani klasik öğretenin bize öğrettiği, biraz zeki olanlarımız yedi artı iki, biraz daha az zeki olanlarımız ise yedi eksi iki etmeni bir arada değerlendirebiliyor. Ama şimdiki 10 yaşında, 9 yaşındaki çocuklar rahat rahat, işte ikili ekran kuşağı diye tarif edildi, daha çok iş ben gördüm, ekranları açtıktan gerçekten o iki ekranı, bu tarafta da model yapıyordu, şu tarafta da transformasyon yapabilen oyuncağının da durumuyla ilgileniyordu. Dört işi bir anda yapıyordu ve küçük bir çocuktan bunu yapan.

Bunları yaparken de ne onda bir hata yapıyor, ne yaptığı modelde bir hata yapıyor, ne de burada izlediği programlarda bir hata yapıyor. Benim kafam o kadar çok şeyi almaya yatkın değil. Şimdi yeni duruma adaptasyon için, biz bunu bir araç olarak kullanalım. Zaten biz beş yıl akredite edip de sizi, tamam çıktınız artık Avrupa'da ya da Amerika'da akreditasyonunuz kabul edildi, rahat rahat gidebilirsiniz diyecek pozisyonda değiliz, kanunumuz da çıkmadı. Ama olabilen kalitelerimizi fark edelim ve bunları geliştirelim. Yarın kanunumuz çıktığında da hazır olalım, her şey için hazırlıklı olalım.

Onun için de beklentilerimiz budur. Bütün bu zor işlere o yüzden sizleri hep davet ediyoruz. Neler yaptığımıza bakarsak... YÖK'le ilişki kurduk. Çünkü sonuç olarak biz bunu paralı bir düzene geçirecek olursak, bu bütçeleri sağlayacak olan yerler yine devlet kuruluşları. Onlardan bir akreditasyon almalı. Ondan sonra neler yaptık? Şu anda burada kısaca başvurduk, tarihleriyle başvurduk. Okullarımızın başvurularını değerlendirdik. Öğrenen bir kurum olarak organizasyon olarak biz de bu süreçten çok şey öğrendik, belgelerimizi geliştirme sürecine koyulduk.

Aynı zamanda da diğer alanlarda yapılmış olan akreditasyon çalışmalarıyla ilişkilendik, onlarla bir ortak platformda buluştuk, toplantılar yaptık, ne olup bittiği hakkında öğrenelim istedik. Onların YÖK'le ilişkileri nedir, onlar nasıl yasallaşma sürecine girdiler? Girdiler mi girmediler mi? Amatörce mi götürmek daha iyi? Bütün bunları tartıştık.

Fikir birliklerine vardık. Yani bulunduğumuz ortamda eğitimin hangi meslekte olduğundan bağımsız olarak, ortak bazı problemlerimizi yaşadığımızı da görerek, daha sık bir araya gelme. Birleşme, bütünleşme, dayanışma temamızla da burada ufak da olsa bir ilişki kurabiliyoruz. Bu ilişkiyi gerçekleştirdik. Şu anda ne zaman istesek birbirimizden fikir alabilecek kadar yakınız.

Süreçler ve koşullar belgemizi de tarif etmeye başladık. Süreçler belgemizi de tarif etmeye başladık. Süreçler belgemizi değiştirebilmek daha kolay. Tabii özüne ilişkin olmayan bazı düzeltmeler yaptık. Koşullar belgesi ise, oldukça vaktimizi aldı. Çok uzun, çok yoğun toplantılarla tartıştık. Tartıştığımız şeylerin neler olduğunu baştaki 20 diada anlattım.

Bir kere bizler bu fikirlerde uzlaşıyor muyuz? Aynı dili konuşuyor muyuz? Bunu nasıl ifadelendireceğiz? Söylemiştim ya raporlamak çok zor diye. Altı sayfalık bir koşullar süreci belgesini yazmak çok çok zor bir şey ve bunun için gerçekten ciddi biçimde çalıştık, severek, isteyerek, tartışarak, kavga ederek, hepsini yaptık bunların ve mutluyuz; iyi ki yaptık.

Şimdi ilkelerimiz ne oldu dersek, bir değişiklik olduğu için, eskiden yapılmış uygulamaları gözden kaçırmamak... Çünkü akreditasyon devam eden bir süreçtir. Yarıda tamam vazgeçtik, hani bizim ülkemizde çok meşhurdur, ben geldim, o zaman her şeyi siliyorum, kendi kurumumu getiriyorum, kendi çalışma arkadaşlarım, kendi kurallarım... Böyle olmasın istedik, bu devamlılığı sağlayabilelim istedik.

Dünyada ne olup bittiğine baktık. Bizde ne tür yönetmelikler çıkmış, bizi bağlayan ne var bugün güncelde onlara baktık. Yeterlilikler Komisyonu diye bir şey var, Yeterlilikler Çerçevesi diye bazı şeyler var. Bunlar neler tarif ediyorlar? Onları anlamaya çalıştık. Aynı şekilde farklı düzeylerin arasındaki zihinsel beceri farklarını görmeye çalıştık. NAAB, RIBA, bizim önümüzdeki en deneyimli unsurlar olarak, onlara, bu kurumlara nasıl bakılabilir? Onu gördük.

Aynı zamanda Selahattin Hocam burada, ODTÜ'nün sürdürdüğü çok... Çok teşekkür ediyoruz kendisine de. Hem kurul üyesi olarak, hem de bu araştırmayla ilgili olarak bizi baştan beri çok bilgilendirdi. Onun sonuçlarından yararlandık ve sonuç olarak işte Selahattin Hocam çıka çıka bunu çıkarttık gördüğünüz gibi.

Şimdi tabii NAAB sahnesinden baktığınız zaman, onların da bir gruplamaya gittiğini görüyorsunuz ve üçlü temel, yani entelektüel beceriler, bizim bu Yeterlilikler Çerçevesi gibi tarif edilen kazanılması gereken entelektüel beceriler, meslekle ilgili beceriler gibi ayrıştırarak üç ayrı grupta topluyor. Bir tanesi de, işte bu konu alanlarıyla ilgili beceriler.

Bizim de daha yakın olduğumuz ve programlarımızın daha çok adapte olduğu böyle temelde olmazsa olmaz, bu konularda bilgilense bir öğrenenin, mimar olma yönünde gidemeyeceği, en temelleri nasıl veririz diye baktığımızda bunları gördük. Bunları açmaya ve anlamaya çalıştık.

Yapmak istediğimiz şu oldu: Bunca zamandır edindiğimiz deneyimden derse bağlanmış olan bilgi becerilerin doğru bir şey olmadığını, bilgi becerilerin bir bütün olarak belki de bir grup dersin yahut da stüdyonun yahut da uygulamanın yahut da atölye çalışmasının birlikte kazandıracağı bir şey olduğunu görmeye

başladık. Değerlendiricilerimiz de bunu böyle görmeye başladılar. Ders ders almanın hiçbir anlam ifade etmediğini, derslerin isimlerinin içeriklerinin hoca-dan hocaya, günden güne değişebildiğini, onun bir anlamı olmadığını... Nite-liğine ise, bu tür bir bütünlükte bulunabileceği ortaya çıktı.

Öneri Kriterler	Mevcut 35 Kriter
A) Mimarlık/Tasarım - Yaratıcı Düşünme Mimarlık eğitimi , kültür, sanat, bilim, toplum, çevre, teknoloji vb alanların mimarlık ile ilişkisini sorgulama, yeniden düşünme, çeşitli temsil araçlarını kullanarak kavramsallaştırma, tasarlama, gerçekleştirebilme kapasitesinin geliştirilmesini amaçlamalıdır . 1. Eleştirel düşünme 2. İletişim 3. Araştırma 4. Tasarım 5. Erişilebilirlik 6. Sürdürülebilir tasarım	1. Konuşma ve yazma becerileri 2. Eleştirel düşünme becerisi 3. Grafik anlatım becerisi 4. Araştırma becerisi 5. Biçimsel kompozisyon sistemleri 6. Tasarım becerileri 12. Örneklerden yararlanma becerisi 15. Erişilebilirlik 16. Sürdürülebilir tasarım 27. Teknik dokümantasyon

Şekil 2: Mimarlar Odası Mimarlık Akreditasyon Kurulu - mezunların sahip olması beklenen bilgi ve beceriler

Biz de bu nedenle bu bütünlüğü okunabilir hale getirelim, ama bir taraftan da eldeki eski 35 bilgi beceri sıraladığımız listemizle de bir uyumlandırılim yaklaşımı içerisinde olduk. Bunda mimarlık tasarım yaratıcılığı düşünme diye ayırdığımız bir alan oldu. Ne amaçladığımızı çıkartmaya çalıştık. Sorgulama ve eleştirme diye özetleyebilirim. Tasarımın ve belki de insan olmanın temel nite-liğini orada ortaya koymaya çalıştık.

Öneri Kriterler	Mevcut 35 Kriter
B) Mimarlık/Tarih-Kültür-Sanat-Kuram Mimarlık eğitimi , küresel ve yerel ölçekte mimarlık örneklerine, sanat kuram ve pratiklerine ilişkin bilgiyi, tarihsel ve kültürel ilişkiler bağlamında kavratmayı; kültürel mirası çevresel duyarlılık ve etik sorumlulukla koruma bilinci kazandırmayı amaçlamalıdır . 1. Dünya mimarlığı 2. Yerel mimarlık 3. Kültürel miras ve koruma 4. Tarih-kültür-sanat-kuram 5. Kültürel çeşitlilik	8. Batı mimarlığı 9. Batı dışı mimarlık 10. Ulusal ve bölgesel mimarlık 11. Tarihi çevre koruma ve restorasyon 14. Kültürel farklılıklar

Şekil 3: Mimarlar Odası Mimarlık Akreditasyon Kurulu - mezunların sahip olması beklenen bilgi ve beceriler

Tarih, sanat, kuram, kültür gibi bizim vazgeçilmezimiz olan, insan olmamızdan gelen özelliklerimizi koymaya çalıştık bir ucuna. Çevremiz ve kenet duyarlılığımızla ilgili vazgeçemeyeceğimiz yine bir başka boyutu çıkarttır. Teknoloji boyutu olmadan, biz teknik adamlarız, sonunda profesyonel mimarlar yetiştirmeyi hedefliyoruz. Onun için teknoloji boyutumuzun olması gerektiğini çıkarttık.

Öneri Kriterler	Mevcut 35 Kriter
C) Mimarlık/Çevre-Kent-Toplum Mimarlık eğitimi , doğal ve yapıli çevrenin ekolojik olarak dengeli ve sürdürülebilir bir yaklaşımla ele alınması anlayışını kazandırmayı amaçlamalıdır . 1. Sürdürülebilirlik 2. Doğa ve insan 3. Kent, toplum ve çevre 4. Toplumsal sorumluluk 5. Coğrafi koşullar	13. İnsan davranışları 18. Arazi koşulları

Şekil 4: Mimarlar Odası Mimarlık Akreditasyon Kurulu - mezunların sahip olması beklenen bilgi ve beceriler

Öneri Kriterler	Mevcut 35 Kriter
D) Mimarlık/Teknoloji Mimarlık eğitimi , teknik tasarım süreçleri ve bina hizmet sistemleri hakkındaki bilgilerin tasarım sürecinde bir bütüne dönüştürülmesi konusunda farkındalık yaratmayı amaçlamalıdır . 1. Yaşam güvenliği 2. Taşıyıcı sistemler 3. Yapı fiziki ve çevresel sistemler 4. Bina kabuğu sistemleri 5. Bina servis sistemleri 6. Yapı malzemeleri ve uygulamaları 7. Bina sistemlerinin bütünleştirilmesi	19. Taşıyıcı sistemleri anlama 21. Yaşam güvenliği 20. Çevresel sistemler 22. Bina kabuğu sistemleri 23. Bina servis sistemleri 24. Bina sistemlerinin entegrasyonu 25. Yapı malzemeleri ve uygulamaları

Şekil 5: Mimarlar Odası Mimarlık Akreditasyon Kurulu - mezunların sahip olması beklenen bilgi ve beceriler

Öneri Kriterler	Mevcut 35 Kriter
E) Mimarlık/Meslek Mimarlık eğitimi , disiplinler arası çalışmalarda bilgi üretimine yönelik taktik ve tasarım stratejileri geliştirebilen, yaratıcı düşünme becerisine sahip, girişimci, risk alabilen; işveren, toplum, kamu yararı, yasal sınırlamalar konusunda etik sorumluluk ve eleştirel bir tavır geliştirebilen, işbirliği ve liderlik yetilerine sahip meslek insanı yetiştirmeyi amaçlamalıdır . 1. Program hazırlama ve değerlendirme 2. Geniş kapsamlı proje geliştirme 3. Bina maliyetinin gözetilmesi 4. Mimar-işveren ilişkisi 5. Takım çalışması ve işbirliği 6. Proje yönetimi 7. Uygulama yönetimi 8. Liderlik 9. Yasal haklar ve sorumluluklar 10. Meslek pratiği 11. Meslek etiği	7. Takım çalışması becerileri 17. Program hazırlama 26. Yapım maliyeti kontrolü 28. Mimarlıkta müşterinin rolü 29. Geniş kapsamlı tasarım yapma becerisi 30. Mimarın yönetsel rolü 31. Mimari uygulama 32. Profesyonel gelişme 33. Liderlik 34. Yasal sorumluluklar 35. Etik ve mesleki hükümler

Şekil 6: Mimarlar Odası Mimarlık Akreditasyon Kurulu – mezunların sahip olması beklenen bilgi ve beceriler

Şimdi buna bakıp da, bir Süpermen beklentisinde olduğumuzu düşünmeyiniz, bunlar zaten yaptığınız, öğrendiğiniz şeyler. Sadece bir sistematığe oturtuyunuz, yerli yerine oturtma eylemidir bu yaptığımız, tanıma eylemidir ve meslek adına neler verebiliyoruz? Onları tanımlamaya çalıştık. Bunların altında açıklamalarını oturtmaya çalıştık ve bunların karşı taraftaki mevcut kriterlerle... Bir bölüm başkanı, bir program yürütücüsü bunu eline aldığı zaman kullanılabilir bir araca dönüştürme girişimleri diye bunu tarif edebilirsiniz. Bunlarla ilgili çalışmalarda bulunduk. Hızlıca geçiyorum.

Ayrıntılı açıklamalarını yaptık. Dolayısıyla belirli taslaklar oluşturduk. Bizim burada tartışma ortamına açmak istediğimiz şey de şudur: Bu yaklaşım biçimimiz, en başta söylediğimiz eğitime, insana, bireye bakışımız doğru mudur, değil midir? Sizlerin katacağınız, eksik gördüğünüz şeyler var mıdır? Tartışmalı boyutları var mıdır? Ben kendi kendime bile tartışıyorum, bana bile zor gelen şey, kim bilir bununla ilk tanışan kişilere nasıl görünecektir diye de bakıyoruz.

Tabii hileler de kullanıyoruz, çok açıkça söyleyebilirim. Büyük okullarımıza gittiğimizde, siz zaten kaliteli ve düzeyli bir eğitim veriyorsunuz, bunda bir tartış-

mamız yok. Ama siz bu sürecin içine girerseniz, yeni başlayanlara ağabeylik ablalık edersiniz. Lütfen bu sorumluluğu üstleniniz diye gidiyoruz. Yenilere de gidiyoruz diyoruz ki, yeni başladınız, bunlar yapılacak, bari başlangıçtan sıkı tutarak giderseniz, bu kadar değişken, hocaların oradan oraya kaydığı, öğrencilerin çeşitli nedenlerle yer değiştirdiği bir ortamda belirli arşivlemeler ve işin zor olan kısmına ilişkin yol almak mümkün olabilir ve paylaşmak mümkün olabilir, diyoruz. Onun için de hangi okula gidersem onlara göre bir konuşma yaptığımı itiraf ediyorum. Tek bir konuşma metnim yok.

Biz MİAK Mimarlık Akreditasyon Kurulu olarak hepinize bizi dinlediğiniz için, özellikle de öğrencilerimiz, öğrenenlerimize buraya katıldıkları için ve dinledikleri için çok teşekkür ediyoruz. Sorularınız için her zaman açığız, sadece bu ortam değil, her ortamda açığız. Hatta söz verip gidemediğimiz bölümler, programlar var, onlardan da ben özür diliyorum. Hâlâ bana mesajlar geliyor. Uygun zamanlar bulup, onlarla da tek tek gidip ilgileneceğiz ve görüşeceğiz. Bundan da büyük keyif alıyoruz, bunu söylemeliyiz ve bayrak yarışıdır bu, yarın hemen sizlere devretmek üzere buradayız.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar efendim.

Oturum Yöneticisi

Sevgili Nur Hocama çok teşekkür ediyorum. Stüdyonuzda bir öğrenen olmak isterim her zaman için, çok teşekkürler. Nur Hocam aslında çok güzel mesajlar verdi, akreditasyona çok farklı bir bakış açısıyla yaklaştı. Aslında bundan sonraki oturum olan öğrenci forumunda da, öğrencilerin tartışmasına birçok başlık verdi. Tekrar teşekkür ediyorum.

Şimdi sorularınız ve katkılarınız için söz sizlerde, buyurunuz.

Nur ESİN

Ben bir soruyla başlayabilir miyim hocam? Bu da değişiklik olsun. Ben öğrenci olsam şöyle sorardım: Her Allahın günü yeni bir şey çıkartıyorsunuz karşımıza, biz denek miyiz? Üzerimizde bir sürü program deneniyor, işte eğitim modelleri değişiyor, bir de akreditasyon çıkarttınız karşımıza. Sorsanıza, ben çok aldım bu soruyu da, onun için bir sizin adınıza sorayım.

Oturum Yöneticisi

Evet, bu sorunun cevabıyla başlayalım isterseniz.

Nur ESİN

Açıkça söylüyorum siz bir deneksiniz. Bunu açıkça söyleyebilirim, açık yüreklilikle. Çünkü burası bir laboratuvar ortamı, hepimiz öğrendiğimiz için biz de

deneğiz. Yani bizim için de yabancı olan şeyler oluyor ve hep beraber ileriye doğruya gidiyoruz. Evet, doğru, eskiden söyleyemiyordum, olur mu canım, işte sizin adınıza geliştiriyoruz, ulvi şeylerimiz var... Daha hâlâ ulvi hedeflerimiz var, ama hepimiz deneğiz. Hepimiz test ediyoruz ve arıyoruz. Açık yürekli olmayı öğrendim süreç içerisinde. Daha düzgün konuşalım, düz konuşalım, hepimiz deneğiz.

Teşekkür ediyorum.

Oturum Yöneticisi

Ben de teşekkür ederim. Evet buyurunuz. Buyursunlar Cengiz Bey.

Cengiz BEKTAŞ

Daha önce açıklanmamış, belki eskilerde konuşulmuş, ama çok uzun süredir önerdiğimiz şeylerden biri YÖK'te ilk kez önermiştim; bütün disiplinlerin bir arada öğrenilmesi. Yani bir mimarın tesisat mühendisiyle, statikçiyle, elektrik mühendisiyle, peyzaj mimarıyla, iç mimarla nasıl çalışacağını öğrenmesi gerekiyor. Bunun için en azından bir projenin, bu dalgalanma içinde hep birlikte yapılması gerekmiyor mu? Çünkü uygulama alanına çıktığı zaman bir mimar, inanın bugüne kadar saptayamadım, statik mühendisiyle nasıl çalışacağını bilmiyor. Statik mühendisi de mimarlarla nasıl çalışacağını bilmiyor. Ben sabahleyin çok uzatmak telaşından böyle kısa kestim. Öğrencilerin en çok yakındıkları konulardan biri de bu; yani kiminle nasıl çalışacağını bilmemek. O yüzden kendi uzmanlık dallarımızın içine olmayacak şeyleri sokmaya çalışıyoruz ve onlar boşuna oluyor yani gerçekten. Çünkü biraz önce söyledim, yangın konusunda bir uzman, yetişkin bir uzman varken, ben onun kurallarını neden öğreneyim? Ona saygı duymam lazım ve bunu başkalarından bize karşı böyle bekliyoruz, sonra biz kendimiz o saygıyı göstermiyoruz. Bunu ne olur biraz açın.

Çok teşekkür, ayrıca ben konuşmanızdan sadece bir mimar olarak değil, insan olarak her zaman yararlandım. Siz bir şey söylemiştiniz yıllarca önce bana, şimdi bugün aynı şeyi siz yaptınız bana. Yani bundan sonra hep acaba bugün bana ne yeni bir şey söyleyecek diye bakacağım size.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler, cevap vermek ister misiniz hocam?

Nur ESİN

Evet, yapamadıklarımızdan bir tanesini daha belirttiniz. "Yapamadığımız" deme sebebim, sadece biz bu ihtiyacı duymuyoruz, benim üniversitemde strüktür denemeleri yapıyoruz, önce form arayıp sonra strüktüre geçiyoruz, yalan yanlış strüktürler, ama cazip güzel görünüyor. İnşaat mühendisliği öğ-

rencilerimiz bize geldiler, dediler neden biz sizinle hiç ortak bir şey yapmıyoruz ki? Biz sadece kare şeklinde prizmalar üzerinde strüktür denemeleri yapıyoruz. Burada çok güzel şeyler olup bitiyor. Bizde dedim zaten strüktür bildiğimizi iddia etmiyoruz, biz de form ararken ne yaparız diye bakıyoruz. Böyle ortak bir şey yapamaz mıyız? Yani bu ihtiyacı karşılıklı duyduğumuzu düşünüyorum, ama elimizi kaldırıp da en ufak bir ders ya da proje koyduğumuzu hatırlamıyorum 30 senelik yaşamım içinde. Biz de burada da bunu göz ardı ettik. Onun için notlarımızı aldık, çok teşekkür ediyorum. Bu konu üzerine gidelim.

Bir başka konuyu, siz sözü açmışken hatırladığım için söylemek istiyorum... Yaptığımız Danışma Kurulu toplantılarımızda, özellikle akreditasyon başlığı altında bizim doçentlik temel alanının altında belirlenmiş olan şehircilik, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı ve endüstri ürünleri tasarımı alanıyla mimarlık alanının, bu grupların hepsinin bir araya gelip bir akreditasyon şemsiyesi altında, herkesin kendi öz niteliklerine uygun olarak bir akreditasyon süreci belirleyeceği bir oluşuma doğru gidebilir miyiz? Çünkü Mimarlar Odamızla birlikteyiz, çok mutluyuz, gayet iyi bir ilişkimiz var, olması gerektiğine de inanıyoruz. Ancak daha özgürleşmiş yapılar olarak işbirliği yaparsak daha iyi bir sonuç alabileceğimiz için, Mimarlar Odası kaç senedir bizi özgürleştirmeye çalışıyor. Biz de diyoruz ki, hayır olamayız, burada iyiyiz, bir yere gitmiyoruz filan gibi, tembellik ediyoruz.

Aslında bu birliktelik için birtakım ön görüşmelerde bulundum. Fakat henüz bir olgunluk seviyesinin ortada olmadığı meydana çıktı. Örneğin peyzaj mimarlarına, siz ara ara toplanıyorsunuz, bu tür bizim MOBBİG benzeri bir yapınız var mı yahut da ben odaya mı gitmeliyim konuşmalıyım? Şu an size cevap verebilecek bir kişi adı vermekte zorlanıyorum. Çünkü bizde bu tür bir, fikri bir birliktelik bile henüz başlamadı dedi.

Biraz başladığını zannettiğim endüstri ürünleri tasarımcısı arkadaşlarımın da, bir kısmının okul değişiklikleri, bu kaymalar nedeniyle bir miktar daha örgütlenme ihtiyacı içinde olduğunu gördüm. Peyzajda da aynı durum, şehircilikte de aynı durum... Nuran Zeren Gülersoy Hocamla konuştum, o çok inanmış ve bu konuda çalışmış bir insan olarak, çok çaba gösterdik bölüm başkanlarımızı bir araya toplamak istedik, bu ihtiyaçlardan da bahsettik, fakat ardı gelmedi, dedi. Bunun da demek bir olgunlaşma ve pışma süreci vardır diyerek, o konuda da bir girişimde bulunamadık. Ama bir önce söylediğimiz konu, doğru dan bizim sorumluluk alanımızda ve bizim yapabileceğimiz bir şey. Onun için de çok teşekkür ediyorum size. Sağ olun.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler. Ben bir ekleme yapmak istiyorum Cengiz Hocamın söylemlerinden yola çıkarak. Hakikaten bir uygulama projesinin hayata geçmesi, mini-

mum dört disiplinin –ki şimdi daha farklı disiplinler de devreye girdi– bir arada çalışması ve sonuçlanmasıyla değerli hale geliyor ve hatasız imalata yönelebiliyor.

Bugün biliyorsunuz uygulama trendleri içerisinde yalın düşünce kavramının, yalın inşaata uyarlaması söz konusu ve bunun da birinci basamağı modelleme. Yani binayı sahada uygulamaya geçmeden, dijital ortamda tüm binanın uygulamasında görev alacak disiplinlerin bir arada projeyi dijital ortamda inşa ettikten sonra inşaata geçmek ve bununla birlikte de tam zamanında bitirmek, öngörülen keşifle binayı bitirmek kavramları ki, Londra Olimpiyatlarında kısmen bu uygulanmıştır. Ama bizde ülkemizde ne yazık ki mimarlardan şunu duyuyoruz: Ben projemi yapıp mal sahibine verdim, statik projeyi kim yaptı bilmiyorum, mekanik projeyi kim yaptı bilmiyorum, sonra inşaat ortaya çıktığında da statikçi istemediği bir yere kolon koymuş, mekanikçi bir yerden baca çıkarmış ve tanımadığı, projesine uymayan bir binayla karşılaşılıyor. O nedenle bunun çok önemli olduğunu bir kez de ben dile getirmek istedim.

Buyurunuz Mehmet Hocam.

Mehmet Şener KÜÇÜKDOĞU

Şimdi Cengiz Beyin söylediği bahsettiği konu, aslında yıllardır benim şahsen son derece dertlendiğim ve bunun yaşama geçirilmesi için, mimarlık eğitimi içerisinde yaşama geçirilmesi için de, gerek İstanbul Teknik Üniversitesinde bulunduğum süre içerisinde ve gerekse de son 10 yıldır İstanbul Kültür Üniversitesi Mimarlık Bölümünde bunun çabalarını göstermeye çalışıyorum. Bunun için mücadele de ediyorum, ettim de...

Şimdi tabii olayın çok boyutları var. Aslında bu biraz evvelki 35 maddeden söz etti Nur Hanım. Onlara bakacak olursak, tabii mimari tasarım süreci hepimizin bildiği gibi, herkesin bildiği gibi basitten karmaşığa doğru yarıyıllar ilerledikçe problemler öğrenene öğrene o şekilde veriliyor ve –ben de düzeltiyorum dili– birlikte bir stüdyo ortamında bu çalışmalar geliştiriliyor.

Bunun yanında farklı yarıyıllarda birtakım teorik dersler veriliyor, bir bilgi veriliyor, farkındalık kazandırılmaya çalışılıyor. Bazı derslerle de beceriler kazandırılmaya çalışılıyor. Ama bütün mesele, ana omurga, mimari tasarım omurgası içerisinde bütün bunların birleştirilebilmesi, öğrencinin özümseyebilmesi ve bu gittikçe karmaşığa giden problemde, almış olduğu bilgileri tasarım becerisine dönüştürebilmesidir amaç. Bu çalışma içerisinde de kuşkusuz bu öğrenci bilgi olarak aldığı birtakım alt sistemlerin tasarımına yönelik. Aslında alt sistemlerin tasarımında çeşitli mühendisler kuşkusuz görev alacaktır, onlar bunların hesaplarını yapıp, projelendirmesini yapacaktır, ama bunlar tek bir proje olacaktır, tek bir ürün çıkartacaktır, bir beden gibi. Bu bedenin sinir sistemi

gibi, iskelet sistemi gibi, damar, kan dolaşım sistemi gibi, sindirim sistemi gibi bütün, ama hepsi de yerli yerinde olmalıdır.

Şimdi bütün sıkıntı şuradan çıkıyor: Bu bazı üniversitelerimizde mimari tasarım ile uygulama projesi ayrı şeyler değil, bu ayrıştırıldığı için bu sorunlar çıkıyor. Halbuki tasarım sürecinin içinde öğrenen bu formasyona kavuşmalıdır, bunun farkındalığına ulaşmalıdır ve o projede ilerledikçe yarıyıllar, bunun taşıyıcı sistemiyle mimari mekânların düzenlenmesi, mekân organizasyonunun uyuşumu... Bir havalandırma sistemiyle, o havalandırma sisteminin yatay ve düşeydeki gidiş ve şartları, bacası... Şurada öğrenen arkadaşlarım var; yaptığınız projelerin içinde baca planınız var mı? Yok. Bacasız bina var mı? O da yok.

Yani en basitinden söylüyorum, baca! Başka bir şey söylemiyorum. Asansör var, binanın üstüne çıkıyor kulesi, ama cephelerinin hiçbirisinde yok. Şimdi bunu, işte mimari tasarımın bütünü içinde görmek lazım, ayrı uygulama projesi dersi olmaması lazım. Bunu yönetecek olan kim? İşte yönetenlerin, bu dersi veren kişilerin de bu yönetebilecek niteliğe sahip olması, birikime sahip olması gerekiyor. Onun için de sevgili meslektaşlarımın uygulama yapması gerekiyor, uygulamanın içinde olması gerekiyor. Sadece kendi odalarına kapanıp makale yazmakla mimarlık öğretilmez. Makale yazıp doçent ve profesör olunur, ama mimarlık öğretmek için yüzmek lazım. Yüzmeyi bileceksiniz ki yüzmeyi öğretebilesin.

Bunu aşarsak, bunları aşarsak hepimiz elbirliğiyle, Cengiz Beyin de ifade ettiği, benim de yıllardır tamamen taraftar olduğum ve ben bunu uygulamaya çalışıyorum kendi bulunduğum kurumlarda bu anlamda projeler yaptırmaya çalışıyorum. Belki ben de bu dersleri almış arkadaşlarımız varsa, biraz evvel fuayede rastladım. Ben teknik üniversitedeyken benden böyle bir uygulama projesi yapmıştı. Buradaysa kendisi el kaldırsın. Yok galiba.

Teşekkür ederim, çok uzattım galiba.

Oturum Yöneticisi

Ben de teşekkür ederim. Metin Bey... Mehmet Hocam bu arada şunu söyleyeyim: Piyasada biliyorsunuz ruhsat projesi ve uygulama projesi var, okulda da fikir projesi veya tasarım projesi ve uygulama projesine dönüşmüş anlaşılan.

Metin KARADAĞ

Öncelikle ben hocama bu keyifli sunumu için çok teşekkür ediyorum, çok keyifliydi. Son cümlelizden hareketle, ruhsat eki, proje ruhsatın eki, ruhsat projenin eki değil. Şu an yaşanan Türkiye'deki durum.

2006 yılında bir MİAK kurulduğundan bu yana 8 yıl geçti. Bu süre içerisinde, yani MİAK'ın kurulduğu tarihte okul sayısı 40'tı, şimdi 80 küsura geldi ve sunumlarda da gördük, beş okul, bazıları ikiye kez akredite oldular. Salona da sormak bakımından, bu sayıyı nasıl artırabiliriz? Bu sayı tüm okullara nasıl yayılabilir? Çünkü uzun bir zaman 2006'yla 2013 arasındaki süreç.

Bir konu var, 2005 yılında fikri çalışmalarına başladığımız ve 2007 yılında da Mimarlık ve Eğitim Kurultayının dördüncüsünde ODTÜ'de sunumunu yaptığımız bir çalışma vardı. Mimarlık eğitiminde dersler ve tarihçeleri çalışması. Bu çalışmayı kurultaydan önce her yere duyurmuştuk. Yalnız bir çalışma geldi, o hocamız da burada, Şebnem Hocam Kıbrıs'tan. Şu an odanın web sayfasında, Mimarlık Eğitim Kurultayı linkine girildiğinde kenarda gözükür, mimarlık eğitiminde dersler ve tarihçeleri çalışması. O tıklandığında okulların listesi vardır, bir tane çalışma orada duruyor.

O da şudur: Tüm herkese eşit olarak 20 kare görüntü, slayt görüntü olarak dersinizi nasıl ve ne olarak veriyorsunuz anlatın gibi bir şey. Yani serbest, hiç kimseye ölçü getirmeksizin tek bir şey vardı, 20 kare görüntü olsun demiştik. Dediğim gibi bir çalışma geldi. Bu mimarlık eğitiminde dersler ve tarihçeleri çalışmasının bir bölümüydü. Bu sadece hocaların, ders veren hocaların kendini sunması, hiçbir kriter, ölçek, sizin akreditasyon tanımında vurguladığınız noktalara da doğrudan katılan bir biçimde.

Bir diğer çalışma da üçlü anket çalışmasıydı. Onu henüz çalışma grubu olarak tamamlayamadığım için web sayfasına koyamadık. O da şu: UIA UNESCO Eğitim Şartını biliyorsunuz YÖK kabul etti mimarlık eğitiminde 11 maddeyi. İşte NAAB'ın 35 maddesi var, üç madde de Türkiye özgün koşullardan dolayı eklendi, eklenmiş olarak dile getiriliyor. Üçlü anketin sorusu şuydu: Bu 11 başlıktaki eğitimleri öğrenenler hangi yıl içinde almalıdır? Birinci anket. İkinci anket ise, bu 11 ile 38'i eşleştirme ve onlar da hangi yılda alınmalıdır biçimindeydi. Bu tabii şimdi burada sözel olarak tarif edildiği için, grafik görüntüsü çıkmıyor. Bunu her bir okulun kendisinin yanıtlayabileceği bir biçimde hazırlamaya çalışıyoruz.

Burada keseyim, teşekkürler.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederim. Gülen Hocam.

Gülen ÇAĞDAŞ

Burada Cengiz Hocaların bıraktığı yerden devam etmek istiyorum. Farklı disiplinlerin mimarlık proje sürecinde devreye girmesi tabii ki çok önemli; bu nedenle daha önce MOBBİG toplantılarında hep gündeme gelen konuştuğu-

muz, hatta üzerinde rapor hazırlanıp komisyon üyelerimiz tarafından oldukça ayrıntılı raporların hazırlanıp sunulduğu bir konuyu tekrar gündeme getirmek istiyorum izninizle.

Asgari koşulların yeniden belirlenmesi, mimarlık bölümlerinin açılmasında asgari koşulların yeniden belirlenmesi, çünkü üç öğretim üyesiyle bölüm açılmaya başlandı artık. Bu konuda ben şunu düşünüyorum. Bu kurultayda bir karar alınması gerekiyor. Bu koşulların yeniden gözden geçirilip, üzerinde çalışılması ve MİDEKON üyesi sayın hocalarımız buradalar, bu çalışmanın ardından YÖK'e duyurulması. Biz elimizden geleni yapalım. Bu konuda bu kararları kabul etmiş olarak oturup beklemeyelim. Çünkü üç öğretim üyesiyle açılan bir bölümden, biraz önce Nur Hocanın da söylediği gibi, bu esnek ve değişken ortamda bir hoca ayrıldığı zaman o bölüm işlemez hale geliyor. Dolayısıyla bütün bunları göz önünde bulundurmamız gerekiyor.

Bir de Bülend Hanıma teşekkür etmek istiyorum, önemli bir konuya değindiniz; yapı bilgi modelleri, binaların yapılmadan önce modellenmesi. Dolayısıyla bu da yeni bir disiplini, diğer işte Cengiz Hocanın bahsettiği inşaat mühendisliği, tesisat mühendisliği gibi diğer disiplinlerle tekrar birlikte çalışılmasını gerektiren bir başka disiplin olarak mimarlık alanına dahil etmiş bulunuyor. Yurtdışındaki iş ilanlarına baktığımız zaman, yapı bilgi modelleri konusunda uzmanlar arandığını, direktörler arandığını görüyoruz. Bu çok önemli bir konu, göz ardı edilmemesi gereken bir konu ve artık bazı ülkelerde yapı bilgi modellerini kullanmayan bürolara ofislere iş verilmiyor. Yakın bir gelecekte bunun Türkiye'de de yürürlüğe girmesi gerektiğini düşünüyorum kendi adıma. Bu konunun çalışanlarından biri olarak, ama bu konuyu siz gündeme getirdiğiniz için tekrar teşekkür ederim.

Bunları vurgulamak istedim, fakat asgari koşulların özellikle yeniden belirlenmesi ve burada bir karar alınması, bu kurultayın sonunda bir karar alınması, üzerinde çalışılması ve YÖK'e MİDEKON aracılığıyla iletilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Ben teşekkür ediyorum. Not aldım değerlendirme bölümünde de bu konu görüşülüp kayda alınacaktır. Doğan Hocam lütfen...

Doğan HASOL

Efendim Cengiz çok iyi bir noktaya temas etti; disiplinler arası ilişki. Bunun çok sıkı bir ilişki olması lazım ki, bugün artık binalar öyle çok kolay yapılmıyor. Yani eskiden olduğu gibi, hani eskiden mimara "orquestra şefi" der-

dik. Bence o zaman orkestra şefi değildi, mimar kuartet şefiydi. İşte ne vardı? Mimari, elektrik, tesisat ve statik dediğimiz strüktür. Bundan ibaretti. Bugün bunlardan da ibaret değil, o kadar çok değişik disiplin var ki mimarlığın içinde, bunların hepsinin dikkate alınması lazım. Ama bunun işte üç öğretim üyeli fakültelerde yapılması hiç kolay değil. Biz biraz daha olması gerekeni düşünelim.

Ben bunu başımdan geçmiş iki öyküyle, bildiğim iki öyküyle desteklemek istiyorum. Bir tanesi, yıllar önceydi, İstanbul Teknik Üniversitesinin bir yapı kulübü vardı öğrencilerin kurduğu. Oraya beni bir konuşma için davet etmişlerdi. Çoğunluğu İnşaat Fakültesi mensubuydu. Tabii onlara ne anlatayım diye düşündüm, çok değişik uygulanmış strüktürlerden örnekler götürdüm, uygulanmış örnekler. O sunuştan sonra fakülteden bir profesör geldi dedi ki, Doğan Bey ben sizin bu konuşmanızı daha önce dinlemiş olsaydı, strüktür derslerini çok farklı anlatırdım, dedi. Bu ilginç tabii, yani bu diyalogun kurulmamasının nelere mal olduğunu görüyoruz. Biraz önce Nur Hanımın gayet güzel söylediği gibi, işte bildiğimiz apartman strüktürleri çözmekle uğraşıyorlar ve hâlâ birçok fakültede onunla uğraşan insanlar var. Öğrenciye de yalnızca bunu aktarıyorlar. Öğrenci de betonarmenin bundan ibaret olduğunu zannediyor yahut çelik sisteminin bundan ibaret olduğunu zannediyor; bu çok önemli, bu birinci öykü.

İkinci öykü, bir yerde de galiba yazdım ben bunu. Bizim kızımız Ayşe Teknik Üniversiteyi bitirdikten sonra mastır için Harvard'a gitmişti. Şimdi Harvard'la ... Boston'da birbirine çok yakın okullardır ve ilişkiyi teşvik ederler. Yani mutlaka Harvard'da bir şey yapacaksanız ... ders almış olmanız lazımdır, oraya gideceksinizdir. İşte Amerika'da bilindiği gibi erken gelene erken hizmet verilir sistemi. Bir ders almaya niyetleniyor, gittiği zaman üniversiteye, bakın akşamdan gitmesi lazım. Sabah içeri girecek hocayla görüşecek ve derse kabul edilecek. Öyle kapıda bir dizi insan, işte sabah herkes koşturarak gidiyor, aynı hoca ya gidenler gidiyorlar. Sıra Ayşe'ye geldiği zaman giriyor içeriye, hoca ünlü bir ekonomist. Niçin benden ders almak istiyorsun diyor. Ayşe diyor ki, işte siz şöyle ünlü bir ekonomistsiniz, ben sizi biliyorum, ününüzü biliyorum. Diyor ki, bunların hepsini bir kenara bırak, sen bana ne vereceksin, bana ne öğreteceksin, ben senden ne öğrenebilirim?

Tabii çok güzel bir ders. Ayşe diyor ki ben Türkiye'den geldim, değişik bir iklimden geliyorum, değişik bir ortamdan geliyorum, ayrıca mimarım, sizden farklı bir mesleği temsil ediyorum. Şimdi oldu diyor ve derse kabul ediliyor. Bu iyi bir örnek tabii, üzerinde durulması gereken bir örnek diye düşünüyorum.

Ayrıca sunuşunuz için tebrik ederim, fevkalade güzel bir sunuş dinledik. Çok teşekkürler.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederim. Söz isteyen üç meslektaşımız var, süreyi aşmışız. Meslektaşlarımızın konuşmayı kısa geliştirmesini rica ediyorum. Neslihan Hocam buyurun.

Neslihan DOSTOĞLU

Öncelikle ben de çok sevgili Nur Esin'e bu harika sunumu için teşekkür ederim, zevkle dinledim gerçekten. Dinlerken de kendisini, aslında bu kadar özverili olarak çalışan, kendisinin, başkan yardımcısının ve tüm kurul üyelerini bir kez daha kutlamak istedim. Mimarlar Odasını da aslında kutlamak istiyorum. Çünkü gerçekten onların MOBBİG'le ortaklaşa bu çalışmalara hiçbir karşılık beklemezsizin bu kadar zamandır destek vermeleri çok önemli bir konu.

Sizin de belirttiğiniz gibi Amerika'da İngiltere'de çok farklı şekilde bunlar sürdürülüyor. Aslında pek çok konuya el atmış durumdayız, öğretim üyeleri ve mimarlık ortamı olarak. Örneğin, Amerika'da akreditasyon yapılırken, mimarlığa Mesleğe Kabul Kurulundan mutlaka bir üye ... Mimarlar Birliğine ek olarak bulunuyor.

Hani bizde aslında her türlü çalışma var, fakat işte bütün bu kanunun çıkması, yasaların net olmaması açısından bir türlü tam istediğimiz olgunluğa gelemiyor bunlar, ama bütün bu çalışmaların da devam etmesi gerektiğini ve o yasalaşma süreci tamamlandığında aslında bizim de çok daha olgun bir noktaya geleceğimizi düşünüyorum. Ben de gerçekten 83 kurum içinde 5 tane kurumun bu süreci yaşamış olmasına çok üzülüyorum ve herkesi, burada bulunan tüm akademisyen arkadaşlarımı ve öğrenci arkadaşlarımı, gittikleri zaman bölümlerine bölüm başkanlarıyla konuşmak üzere, niye biz akredite olmuyoruz diye sorgulamalarını özellikle rica ediyorum.

Hakikaten bunda kaybedecek bir şey yok. Hepimizin birbirimizden öğrenecek konularımız var. Gerçekten bu süreç içinde hem fiziksel ortamın iyileşmesi, hem eğitimin tekrar gözden geçirilmesi, birbirimizi daha iyi tanımamız mümkün oluyor ve burada şunu da vurgulamak istiyorum: Akreditasyon bir tek tipleştirme asla değildir. Her kurumun kendi farklı yönlerini ve daha iyi yönlerini ortaya çıkarabileceği bir süreçtir. Ama bu çok önemli, kalitenin daha iyileşmesi için mutlaka yaşanması gereken bir süreç olduğunu düşünüyorum. Öğrenci arkadaşlara da, öğrenen arkadaşlara da bu konuda kendi bölümlerinde taleplerini iletmelerini önermek istiyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Şebnem Hanım lütfen. Ben bu arada MİAK'ın üyelerinden biri, aynı zamanda Mesleğe Kabul Kurulu üyemizdir Sayın Füsun Hocam...

Şebnem HOŞKARA

Ben başka bir dayanışma noktasıyla ilgili hocama bir soru sormak istiyorum. Geçtiğimiz günlerde öğrendim net olarak. Diğer ülkelerdeki akreditasyon kuruluşlarının bir araya gelip, bir iletişim ortamı oluşturdukları bir platform varmış. Şimdi ben biliyorum MİAK kuruluşundan itibaren NAAB ve RIBA'yı takip ederek, hani bize en yakın ve en gelişmiş olduğunu düşündüğümüz akreditasyon kuruluşları, ama farklı ülkelerde farklı yapılar olduğunu da biliyoruz.

Böyle bir platformla herhangi bir iletişiminiz oldu mu veya olsun diye bir niyetiniz var mı? Çünkü bunun da önemli olduğunu düşünüyorum. Özellikle üniversitelerimizin farklı ülkelerden de öğrenciler almaya başladığı durumlarda ve bu Erasmus programlarıyla başka ülkelerden öğrenci hareketliliği olduğu noktalarda bunun da önemli olduğunu düşünüyorum.

Bu konuyla ilgili, yani tabii yapacak çok şey var, hepsini aynı anda yapmak da çok zor biliyorum, ama böyle bir adım da atılırsa sanırım iyi olacak diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler.

Nur ESİN

Bu söylediğiniz anlamda bir platformdan haberdar olduğunuza sevindik, biz katılmak isteriz. Uluslararası çalışmalar konusunda Hasan Ali Bıçak Hocam, YÖDAK Başkanı Kıbrıs'tan, bize çok el verdi, yol gösterdi. Fakat üye olmamız gereken bir üst, bizi akredite edecek kurumların aidatları çok yüksek. Biz bu koşullarımız içerisinde şu anda onu yapma cesareti bulmadık, istemedik onu.

Halbuki odamız veririz demişti, sözünüz vardı, ama biz yine de çok uygun bulmadık. Fakat bu sizin söylediğiniz platform daha güzel bir oluşum. Yani daha bizi bilgilendirecek ve doyuracak bir şey. Sizden de bilgileri alarak, o konuyu çalışacağız.

Teşekkür ediyorum.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler. Yaşar Bey buyurun lütfen.

Yaşar COŞKUN

Ben öncelikle Nur Hocamıza çok teşekkür ediyorum, çok dikkatli ve zevkli dinledim sizi. Sonuçta beş maddeye bağladınız önerileri. Ben ona bir öneri, kat-

kı adına da “mimarlık ve uygulama” diyorum. Çünkü ben yıllardır uygulamacı mimar olarak çalışıyorum ve uygulamanın ancak eğitimde çok önemli olduğuna yürekten inanıyorum. Hatta UIA toplantısı, İstanbul’da yapılan toplantıda ünlü mimarlardan ... şunu söylemişti, 50 yaşından sonra mimar olunur diye. Ben katılmıştım ona, belki yaşımız da artık oldu diye katılıyoruz ona. Çünkü o aslında bir birikim ve deneyim ve uygulama neticesinde mimar olduğunun bir söylemiydi.

Ben bir anımı anlatarak bunu kanıtlamak istiyorum. Öğrenciyken bizler özellikle yapı bilgisi dersinde, işte ahşap çatı yaptığımızda, işte 1/5 detay, işte aşık, mertek, göğüsleme... Şuradan 1/5 detay çiz bakalım. Düşün, düşün, düşün, çizemiyoruz bir türlü, çünkü ben liseden gelmişim, meslek lisesinden gelmediğimiz için daha zorlanıyorduk orada. O bende bir etkidir. 92 yılında Almanya Bremen’e gittiğimde, yeni mimar olmuş bir genç arkadaş, size gelin benim meslek lisemi gezdireyim dedi. Meslek lisesine gittim, gezdirdi. Lise de çok büyük, diyorlar orada, çok büyük sınıflar. Bir sınıfa girdik, ahşap kalıp çakılmış, bir yanda da öğrenciler kalıp çakıyor. Başka bir hale geçiyorsunuz inşaat demiri, bir yandan demiri işliyorlar bir yandan önde örnek var. En çok etkilendiğim, bir hale girdik, müthiş bir çatı. Her şeyi görüyorsunuz, neresinden bakarsanız. Müthiş etkilenmişim orada. Yani ben çok zorlandığım bir noktayı orada görmem, ya dedim biz üniversiteyi bitirdik tuğlayı tanımadık. Halbuki bizi bir çıkarsalar, işte tuğla bu, alın elinize biraz çimento harç filan bir ördürselerdi bize, müthiş daha etkili olur diye düşünüyorum.

Belki bu katkı olur diye bu yaşadığımı anlatmak istedim. Teşekkür ediyorum.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler. Başta Nur Hocama bu güzel sunumu için ve sizlerin değerli katkılarınız için çok teşekkür ediyorum. Öğrenci arkadaşlarımdan, yeni deyişle öğrenen arkadaşlarımdan da özür diliyorum zamanlarını çaldığımız için, çok teşekkürler.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

1. Gün

5. Oturum

“Öğrenci Forumu”

Cansu DOĞUSAL

Oturum Yöneticisi

Ali GÖKTEN, Emine COŞKUN,
Erhan DOĞAN, Güneş DANIŞMAN,
Furkan ŞEN, Mustafa Mert AYTEKİN, Ozan TAŞLI
Öğrenci Temsilciler Kurulu

Sunucu

Değerli katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz. Bu bölümde öğrenci forumumuz var. Mimarlar Odası Öğrenci Temsilciler Kurulumuzu buraya çağırıyorum.

Oturum Yöneticisi

Değerli hocalarımız, sevgili arkadaşlar, merhabalar. Biz Mimarlar Odası'nın üçüncü dönem Öğrenci Temsilciler Kurulu üyeleriyiz. 26 Ekim'de yine Eskişehir'de Osmangazi Üniversitesinde bir öğrenci forumu düzenledik Mimarlar Odası'nın öncülüğünde. Hatta Sevgili Cengiz Bektaş Hocamız yine konuşmalarıyla katkı sağladı.

Bizim için aslında çok verimli bir forum oldu bu. Çünkü bu foruma beklediğimizden de çok fazla bir katılım, yaklaşık 90 kişi gibi, daha fazla hatta bir katılım sağladık ve Türkiye'nin dört bir yanından öğrenciler vardı, Türkiye'nin farklı şehirlerindeki farklı üniversitelerinden gelen öğrenciler vardı.

Ortak sorunlarımız, işte paylaşımlarımızı, nasıl çözümler getirebileceğimizi, birbirimize göre avantajlarımız dezavantajlarımızı gördük ve hani çok güzel geçti bizim için. Bugün de burada bunları paylaşmak için bulunuyoruz. Aslında günün başından beri Cengiz Hoca, Mehmet Hoca, Nur Esin başta olmak üzere diğer bütün hocalarımız da, aslında bizim sorunlarımızı dile getirdiler, ama biz bir toparlayalım istedik açıkçası böyle, sizinle paylaşmak istedik diğer öğrencilerle konuştuklarımızı.

Forumda konuştuğumuz başlıkları öncelikle ben size aktarayım, daha sonra arkadaşlarımız zaten bu başlıklarla ilgili konuştuğumuz şeyleri açacaklar. Öncelikle mimarlık eğitiminin asgari koşullarından bahsettik. Bu hani okullarda acaba birbirimize göre ne durumdayız, nasılız?.. İşte hocalarımız, gördüğümüz dersler gibi. Mimarlık Öğrencileri İletişim Grubumuzdan bahsettik, belki iletişimimizi daha iyi nasıl sağlarız diye. Mimarlık bölümlerinin atölye çalışmalarından bahsettik. Mimarlık eğitiminde stajın nasıl bir prosedürünün olması gerektiğinden bahsettik.

Şimdi arkadaşlarımız bununla ilgili daha ayrıntılı konuşmalar yapacak. Önce Furkan, evet sen başlayabilirsin bence.

Furkan ŞEN

Teşekkür ediyorum. Aslında önce şununla başlamam lazım bence. Bize burada bu konuşma fırsatı verildiği için sizlere çok teşekkür ediyoruz biz. Can-

su bahsetti, bir öğrenci forumu düzenledik, kendi aramızda kendi dertlerimizi paylaştık, bazı sıkıntıları tespit ettik, ama bunları size aktaramadığımız sürece çok da bir anlamı olmuyor.

Başlıklara ayırmıştık, mimarlık eğitiminin asgari koşulları üzerinde konuştuğumuz zaman, tespit ettiğimiz aslında birçok şey var. Yani belki de en büyük problem asgari koşullarla ilgiliydi. Çünkü herkesin bir derdi var, her okuldan. Yani saydığımız belli başlı bölgeler var sabahtan beri, ama sadece onlarla sınırlı değil, Türkiye'nin her yerindeki her okulda öğrenci arkadaşlar asgari koşullarla ilgili problem çekiyorlar.

İlk göze çarpanlar nelerdi? Şimdi sabahtan beri aslında konuşuyoruz, mimarlık eğitimi dört duvar arasından çıkması lazım, doğaya açılması lazım. Ama bunu gerçekleştirirken de, aslında bir dört duvara ihtiyacımız var, bir yerde de bir üretim yapılması lazım. Bu dört duvar arasının nitelikleri ne olmalı? Bununla ilgili her okulda problem, her okuldan öğrenciler söz alıp, bize şikâyetlerini anlattılar.

Bunun yanı sıra şimdi bölümlerin farklı idari bünyeler altında bulunması, yani bir mimarlık fakültesi altında değil de, güzel sanatlar altında olması, mühendislik fakültesi altında olması... İşte bunu tartışıyoruz zaten. İdarecilerin ya da dekanların mimarlık disiplininden gelmemiş olması da aslında büyük problem olabiliyor. Çünkü mimarlık bölümü geri plana atılabiliyor. Şimdi tabii öncelikler listesi var, her konuda var. Öncelikler listesinde mimarlık geri plana atılıyor. Bunu anlıyorum, ama bunun yanı sıra insanlar, yani kullanıcılar mimarlıktan en önce onlar etkileniyorlar. Yani bir yerde mimarlığı geri plana atıyoruz, ama ilk etkilendiğimiz şey de mimarlık. Bunu anlamakta güçlük çekiyoruz, arkadaşlar da katılıyorlar aynı şekilde.

Ders programlarıyla ilgili sıkıntılar var. Ders programları genellikle eğitimci, yani eğitmen odaklı hazırlanıyor. Öğrenen odaklı olmuyor çoğu zaman. İşte farklı disiplinlerden dersler alıyoruz; mekanik dersleri, statik dersleri, elektrik dersleri... Mimarlık mühendislik fakültesi altında değilse zaten kuruluş, bu dersleri almak için kampus içerisinde farklı fakültelere gitmek zorunda kalıyoruz. Aslında 50-60 kişinin kendi yerini değiştirmesinden, hocaların öğrenenlere gelmesi daha mantıklı olabilir diye konuşuldu.

Bunun yanı sıra ders programlarının saatleri yine hocalara uygun şekilde ayarlanıyor, ama Bologna sürecinden bahsediyoruz. Bologna sürecinde ders saatleri azaltılıp, öğrencilere daha çok araştırma zamanı verilmesi... Bunlar hep konuşuluyor, tartışılıyor, ama ne kadar uygulanıyor? Bunlar da dikkatimi çeken konulardı.

Onun dışında mimarlık okullarının kontrolsüz artışlarından biz de bahsettik. Burada bizim fark ettiğimiz durum, YÖK'le MİAK arasındaki çelişki. YÖK

MİAK'ı tanıyor, ama aynı zamanda MİAK için uygun olmayan okulları açıyor. Bu da çelişkili bir durum, yine öğrencilerin fark ettiği bir durum.

Başka bir konuya geçtiğim zaman mimarlık eğitiminde iletişim... Asgari koşullarla bayağı vakit kaybettik. "Vakit kaybetmek" demeyelim, aslında bayağı bir tartıştık. Diğer konulara geçtiğimiz zaman, mimarlık eğitiminde öğrenciler arası iletişimin çok az olduğunu fark ettik biz. Workshoplar vs yapılıyor, ediliyor, ama kimse diğer okullarda neler olduğunu çok bilemiyor. Bu da önemli bir sıkıntıydı.

Aynı zamanda bazı şubelerde odayla ilgili problemler var. Ben burada sözü Emine'ye bırakıyorum.

Emine COŞKUN

Çünkü ben biraz yakınacağım, evet. İstanbul Büyükkent Şubesi öğrenci temsilcisiyim, Okan Üniversitesi son sınıf mimarlık öğrencisiyim. Biz "mimarlık eğitiminde iletişim" dedik, böyle bir alt başlık, konu seçtik.

Evet, bizim öğrenciler arasında ciddi bir iletişim problemimiz var. Bunu zaten nasıl yenebiliriz, neler yapabiliriz? Forumda tartıştık konuştuk, en kısa zaman da çözüm yollarına ulaşacağız, ama asıl bizim çok kaygılı olduğumuz bir durum var, odayla iletişimimiz. Burada hem özeleştirme yapmamız gerekecek, hem de eleştiriyoruz. Ben İstanbul Büyükkent Şubesi öğrenci temsilcisiyim, ama temsilci olduğumdan beri odamda hiçbir toplantı gerçekleştirilmedi.

Deniz Hocam burada, kendisiyle hiçbir zaman bir araya gelmedik. Muhakkak çok yoğunlar, muhakkak odadaki her çalışan çok yoğun. Özellikle Gezi direnişiyle birlikte, haziran ayıyla birlikte çok farklı yoğunluklar oldu, hak veriyoruz. Hükümetin politik açıdan bambaşka bir baskısı var görüyoruz, ama şunu da bilmelerini istiyoruz: Biz de sizinle birlikte direniyoruz, biz de meydanlardaydık, biz de sokaklardaydık. Sizinle birlikte gece gündüz, yeri geldi biz de gaz yedik, biz de cop yedik vs vs... Biz de direniyoruz ve çaresizce şunu dile getirmek istiyoruz: Siz bize muhtaçsınız. Muhtaçsınız, çünkü sizin başka seçeneğiniz yok. Çünkü bize görev vereceksiniz, sizlerden sonra biz varız, ama şunu bilin biz size muhtaç değiliz. Çünkü biz zaten direniyoruz, sokaklardayız, meydanlardayız, ama en güvendiğimiz yer yine odamız. Odamızın çatısı altında olmak istiyoruz.

Bence bunu burada konuşmalıyız. Çünkü biliyorum ki forumda bunu çok tartıştık, dile getirdik. Temsilciliklerle öğrenciler arasında muazzam bir iletişim kopukluğu var. Biz bunu nasıl yaşadık? İşte bunu izah edeyim en baştan. Çok teşekkür edeceğim bu arada Mimarlar Odası Genel Sekreter Yardımcımız Sibel Hanıma, bizimle en baştan beri çok ilgileniyor, üzerimizde çok emeği var; burada olmamızın ve forumu gerçekleştirmemizin ve sizinle burada kucaklaşmamızın...

Şuna da değinmek istiyorum: Enteresan bir şekilde genel merkezle iletişim halindeyiz, ama kendi odalarımızla, belki şubelerle ya da Antalya burada iyi bir örnek, biz Furkan'a çok özeniyoruz, Antalya'da muhteşem etkinlikler yapıyorlar, buradan onu takdir ediyoruz. Ama biz bunu çoğumuz temsilciliklerde göremiyoruz.

Mesela şöyle sıkıntılar yaşadık. Bize genel merkez bir iletişim bilgisi listesi verdi ve biz arkadaşlarımızı arıyoruz, işte x kişi arkadaşımıza ulaşamıyoruz, çünkü yanlış bir telefon, yanlış bir mail adresi. Evet, arkadaşlar şöyle bir şey yapmış olabilirler. Burada mesela bir mail listesi, bir iletişim bilgisi için bir kâğıt döndürmüş olsak tabiri caizse, belki de orada bir harfin yanlış yazılması ya da bir rakamın yanlış yazılması, evet iletişim kopukluğuna neden olacaktır, ama bu çözülmeyecek bir problem değil.

Bir arkadaşlarımızı, biraz tirajı komik olacak, ama sosyal medyadan taradık da bulduk. Yani Hatay'daki, Diyarbakır'daki, Mardin'deki arkadaşımızı, öğrenci temsilcisi arkadaşlarımıza Facebook'tan ulaştık. Bunlar biraz tirajı komik, ama aynı zamanda enteresan da şeylerdi.

Bizim çok ciddi bir problemimiz var, odamız bize çok uzak. Enteresan bir şekilde temsilcilikler bize uzak. Biz istiyoruz ki bizimle iletişim halinde olun, bizimle çalışın. Bizimle çalıştığınız müddetçe başarılı olacaksınız, yoksa bir yerde siz de tıkanıyorsunuz. Sizden ricamız, affınıza sığınarak, hatamız varsa da özür diliyoruz, özeleştiriyapmanızı rica ediyoruz. Bunu zaten en büyük Gezi direnişinde de görmüşsünüzdür. Ben en başta sokaklardaydım, ama alanlarda odam yerine hiç tanımadığım insanlarla sokaklarda mücadele ediyordum. Dilerdim ki odamla birlikte mücadele edeyim ve biliyorum ki odam da mücadele ediyor, ama birbirimizi sokaklarda, meydanlarda ya da şurada burada bulamıyorduk. Bu arada çok da sığınmışımdır odaya, yani Karaköy Şubesinde çok uyudum, bunu da eklemek isterim. Ama çok ciddi bir iletişim problemimiz var, bunu bir an önce çözmek zorundasınız.

Bunu hem akademide yaşıyoruz, hem odalarda yaşıyoruz. Bununla ilgili çok kaygılarımız var ve eminim buradaki öğrenci arkadaşlarımın da bununla ilgili ciddi kaygıları vardır. Mesela Osmangazi Üniversitesinden burada çok fazla bir arkadaşımızı göremiyoruz maalesef, ama forumda çok fazla vardı. Farklı illerden çok fazla arkadaşımız vardı. Antep'ten, Ankara'dan, Mardin'den inanılmaz güzel bir katılım vardı. İnanın hepsi aç, size aç, sizin bilginize, donanınıza, sizin sıcaklığınıza, samimiyetinize hepimizin ihtiyacı var. Birlikte sizinle çalışmak istiyoruz, sizin de bizimle çalışmaya ihtiyacınız var, bunu da biliyoruz.

Bir de şöyle bir durum yaşadık, bunu da eleştiriyorum burada. Mesela biz öğrenci forumunu gerçekleştirmeden önce, dedik ki afişlerimizi kendimiz yapalım. İzin verin sosyal medyada duyurusunu biz yapalım. Twitter'da, Facebook'ta,

çünkü bugün teknoloji çağındayız ve bu zaten hem Gezi direnişi ya da farklı olayları gündeme taşıırken, sosyal medyanın ne kadar büyük katkısı olduğunu biliyorsunuz, ama önümüze inanılmaz böyle setler çekildi, duvarlar örüldü tabiri caizse. Biz kendi afişimizi bile tasarlayamadık. Belki de biz karikatürlü bir afiş tasarlayacaktık, belki de çok renkli olacaktı, belki de buradan bir arkadaşım bambaşka bir şey tasarlayacaktı, ama siz bize bunun iznini vermediniz. Gerek genel merkez vermedi, gerek o kişi vermedi, bu kişi vermedi. Kişileri suçlamıyoruz. Biz burada sizi tanıdığımız için burada da dile getirmek istedik.

Bize sanırım güvenmiyorsunuz, ama sizin bizden başka çareniz yok, bize güvenmek zorundasınız. Çünkü şöyle bir çelişki var, 6 ay sonra 7 ay sonra mezun olacağım, o zaman mı güveneceksiniz bana? Öğrenciyken güvenmiyorsunuz, aynı kurumun içerisinde mücadele veriyoruz, 7 ay sonra güveneceksiniz, bilemiyorum zamanı mı şey yapmalıyız, ay mı atlamalıyız, yıl mı atlamalıyız? Lütfen özeleştiriy yapınız, sizden bunu rica ediyoruz. Aramızda ciddi bir iletişim kopukluğu var. Varsa o setleri duvarları yıkalım, yıkmak zorundayız, bugün birlikte çalışmak zorundayız. Çünkü sizden sonra biz olacağız, sizin bize ihtiyacımız var, bizim size ihtiyacımız var.

Umarım bundan sonra karşılıklı daha iyi bir iletişim kurarız diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Katılımcı

İletişimden bahsetmişken atlamayalım. Biz öğrenciler arasında daha rahat bir iletişim sağlayabilmek için sosyal medyada bir platform düşünüyoruz ve istiyoruz ki, odanın ismini de kullanalım. Mimarlar Odasının ismini de kullanabilir miyiz? Bunu aslında biraz da soru gibi buradan hani... Bir sonraki ÖTK toplantısında bunu netleştirmek istiyoruz, çünkü bu zamana kadar hiçbir zaman netleştiremedik. Çünkü resmi bir isim kullanıldığı zaman aslında insanların ya da öğrencilerin o platforma güveni artıyor, yani orayı takip ediyorlar; bunu fark ettik.

Kendi aramızda birçok platform oluşturuluyor. Belki de her okulun Facebook'ta sayfası vardır. Yani çok fazla var, ama ne kadar güvenli takip ediliyor? Burada güvenden kasıt, paylaşımların nitelikli olması, yani çok farklı paylaşımlar yapıldığı zaman insanlar orayı takip etmekten vazgeçiyorlar. Biz istiyoruz ki o yüzden resmi bir isim kullanabilirsek ve onun da paylaşımı tabii ki kontrollü olacak şekilde oradaki paylaşımlar, iletişimi daha güçlü kuvvetli hale getirebiliriz öğrenciler arasında diye düşünüyoruz.

Emine COŞKUN

Bir de burada eklemek istediğimiz yine bir şey olacak. Biz afişler, yani afiş tasarlamak istedik arkadaşlar, tasarlayamadık. Sonra bize bir afiş getirdiler, şu

afişin yeşil rengi. Afişi çok sevmedik, okullarımıza asarken de severek asma-
dık, ama asmak zorunda kaldık. Ne boyutunu sevdik, ne yazılarını sevdik,
puntoları vs hiç bize göre uygun değildi, ama asmak zorundaydık, bir şekilde
bunun duyurusunu yapmak durumundaydık.

Her neyse dedik ki madem böyle bir afiş var, biz gidelim Facebook'tan,
Twitter'dan diğer oda temsilcilikleriyle iletişim halinde olalım ve onlardan rica
edelim, en azından sayfalarında, ulaşamıyorum iletişim kopukluğumuz var di-
yoruz ya, rica ediyoruz, mesaj atıyoruz Facebook'tan, lütfen bunu sayfanızda
paylaşınız. Biz böyle böyle İstanbul'dan öğrenci temsilcisiyiz ya da öğrenci-
lerinize lütfen ulaşınız biz ulaşamıyoruz vs vs... Neyse Facebook'ta biz bunu
Mimarlar Odası Facebook grubunda paylaşmak istediğimizde, küçücük bir ...
dosyayı tam dört gün bekledi. Yani şurada şöyle birçok çelişki var. Eğer yet-
miyorsa... Sibel Hanım bize şöyle bir bilgi vermişti, yanlış aktarırsam da ken-
disinin düzeltmesini istedim, ama yok şu anda. Sosyal medyayla ilgili sanı-
rım bir kişi ilgileniyormuş, muhakkak da yetişemiyor, çok yoğun, inanılmaz
çalışıyordur. Çünkü eminim çok ince eleyip sık dokuyorlardır, o şekilde akta-
rım gerçekleşiyordur, ama yetmiyorsa burada biz varız. O zaman bu görevleri
bize verin, çünkü biz bu görevlerde çok iyiyiz. Hepimizin belki de akıllı telefon-
ları var, Twitter'da birçok şeyi takip ediyoruz, sizi dinlerken belki de twit attık,
belki de Facebook'tan bir şey yazdık ya da sizin burada fotoğrafınızı çektik,
Facebook'ta paylaştık. Bize güvenmek zorundasınız. İzin verin bazı alanlar-
da kabul edin biz sizden daha iyiyiz, bize güvenin, bize görev verin, biz görev
bekliyoruz. Açıkçası sizden görev bekliyoruz. Çünkü başka türlü bu iş olmaya-
cak, siz bize görev vermek zorundasınız. Bunu en iyisi, en doğru, en kısa bir
şekilde nasıl yapabiliriz? Tabii sizin de odadan bağımsız hareket etmeden, si-
zin de kontrolünüz altında, bunu da konuşursak burada çok seviniriz. Çünkü
bu büyük bir sıkıntı diye düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Birazcık atölye çalışmalarından da bahsedelim özel olarak.

Emine COŞKUN

Atölye çalışmalarında bir ödenek problemi demişiz, bir de demişiz ki atölye ça-
lışmalarındaki eğitimcilerin rolü. Evet, yine burada iletişim eksikliği var. Yani
geçen sene bir hocamın kendi kişisel inisiyatifiyle Anadolu Üniversitesinde-
ki arkadaşlarımla ortak atölye çalışması yaptık ve çok keyifliydi, eğlenceliydi.
Yani kendi cüzi imkânlarımızla bir şeyler yapmaya çalıştık ve çok keyifliydi.

Birçok arkadaş Eskişehir'e ilk kez gelmişti, onlar da bizimle ilk kez çalışma
imkânı bulmuştu vs... Burada mesela çok aman aman, yani bir şeyleri çok

böyle yoğun çalışmalar yürütüldüğünü düşünmüyorum, anlık fikirler geliştirdik. Her şey çok envai bir şekilde gelişti, ama keyifliydi. Neden bunlar sık sık yapılmıyor? Burada birçok hocamız var, çok teşekkür ediyoruz buradasınız, sizin burada olmanız bile bizi umutlandırıyor. Yani buradaki hocalarımızın burada olması bizim umutlanıyor. Arkadan sabahtan beri görüyorum, kameralar çekiyor, fotoğraflar çekiliyor. İmkân olsa da gelmeyenlere sabahtan akşama kadar burada konuşulanları izletebilsem; çünkü sitemimiz varsa onlara sitemimiz var burada olmayanlar için.

Neden bu okullar arası atölye çalışmaları sık yapılmıyor? Bunda bizim yapmamız gereken nedir, hocalarımızın yapması gereken nedir? Eğitimcinin burada rolünün çok fazla olduğunu düşünüyoruz. Bunların çok zor olduğunu düşünmüyoruz. Bir yerden bir yere gitmek, evet belki yol masrafları, konaklama ücretleri vs problemler olabilir, ama bunlar aşılamayacak problemler diye düşünüyoruz. Burada eksiklerimiz var, okullar arası böyle de bir iletişimsizliğimiz var.

Bir de ödenek problemi dedik. Mesela Hatay'da bu sene UMÖB Uluslararası Mimarlık Öğrenci Buluşması etkinliği düzenlenecek. Arkadaşlar dediler ki bize, öğrenci forumunda tanıştık kendileriyle, biz böyle bir etkinlik düzenliyoruz, ama bizim ciddi bir şekilde bütçeye ihtiyacımız var. Ortalama bir öğrencinin UMÖB'e katılma bedeli 120 ila 150 Türk Lirası arasında değişiyor. Onlar dediler ki, biz birçok arkadaşımızı da dahil etmek istiyoruz bu etkinliğe, nasıl yapabiliriz, ödeneği nasıl sağlayabiliriz? Bizde dedik ki, hatta Sait arkadaş –Anadolu Üniversitesi mimarlık öğrencisi– daha önce bir etkinlik yapmışlardı ve sponsor yoluyla bu tarz çalışmaların desteklenebileceğini söylemişti.

Biz de buradan dile getirelim. Böyle bir çalışma var Hatay'da UMÖB'de, belki katkı sağlamak istersiniz şimdiden, belki sizlerin referansıylar... Tarih çok net olmamakla birlikte 13 Ocak hocam, 13-17 Ocak arası diyelim, henüz netleşmedi çünkü.

Katılımcı

Bütün üniversitelerin sömestr zamanına denk geliyor ve hani aslında üniversite öğrencileri kendileri bir şeyleri organize edip, bir arada olup, işte bir sürü atölye çalışmaları yapıyorlar. Çağırabildikleri, ulaşabildikleri hocalarına ulaşıyorlar. Yani hem üniversitedeki, Türkiye içinde farklı üniversite öğrencilerinin kaynaşmasının yanı sıra, hem bilgi paylaşımı, hem ortak çalışma... Yani çok önemli bir şey bu UMÖB, yılda iki kere düzenlenen bir şey ve hepsi farklı illerde gerçekleşiyor, ama en büyük sıkıntı olarak ödenek problemi karşımıza çıkıyor.

Buradan da hani bunu dile getirirsek, belki öyle en azından bir referans buluruz diye düşünerek, burada dile getirelim istedik.

Katılımcı

Kayda geçilsin, en azından Kültür Üniversitesinden ben onu teklif ediyorum. Yani üç öğrenci mi gelecek, kurumları temsilen kaç kişi gönderelim? Hayır, üniversitelerin bu imkânları var aslında, biraz zorlanırsa ortaya çıkıyor. Çünkü kulüpler birliği var, o kulüplerin ayrı bütçeleri var, onlara ayrı bütçe tahsis ediyor ve bu bütçelerin kapsamında gidebilirler veya başka olanaklar bulunabilir. Üniversitenin çeşitli ödeme alanları var, onlar vasıtasıyla yöneticilerinizi biraz zorlayın, ben de rica ediyorum buradan imkân yaratsınlar. Çünkü çok büyük meblağlar değil.

Teşekkür ederim.

Katılımcı

Son olarak bir de staj konusunu gündeme getirmiştik kurulumuzda, ondan da birazcık bahsettikten sonra sizin görüşlerinizi almak isteriz açıkçası.

Katılımcı

Evet, staj da üzerinde bayağı durduğumuz bir konuydu. Çünkü önemli bir konu, biz de farkındayız bunun. Ama işte her şeyden önce stajların yapısını incelemek gerekiyor bence. Çünkü Cengiz Hocam da sabah bahsetti, 20 günde ne öğreniyoruz? Yani şantiye stajından örnek vermek gerekirse, 20 günde şantiyenin hangi bölümü, hangi kapsamını görüyoruz? Bunun bayağı bir üzerinde durduk.

Nasıl yapabiliriz? Çözümü de arıyoruz tabii kendi içimizde. Acaba dedik hani 20 gün üst üste gitmektense, bu ders kapsamına alınsa, haftada iki gün, ama bir dönem boyunca bu şantiyeye gidilse mi mantıklı olur? Üzerinde durmamız lazım diye düşünüyoruz, sizlerin desteğine ihtiyacımız var.

Bir ikincisi, staj yapılan yerlerin niteliği. Büro stajından örnek vermek gerekirse, işte çok önemli büroların isimleri duyuluyor. Birçok arkadaş orada staj yapmaya çalışıyor. Sırf ismi var diye orada staj yapmaya çalışıyoruz, uğraşıyoruz, ama orada bize ne öğretiliyor? Tamam, aslında çok büyük işler yapılıyor o büroda, fakat biz o işlerin neresinde kalıyoruz? Çay kahve doldurmak mı? Tabii ki olacak, ama sadece bundan ibaret mi olmalı? Bunu da aslında denetleyen bir kurum kurulabilir mi? Bunu istiyoruz öğrenciler olarak. Yani staj denetleme, sadece staj kapsamında o büroların denetlenmesi, yani staj akreditasyon kurulu olabilir.

Dediğim gibi, staj yerinde sadece ayak işleri yapılıyor, ama önemli işleri, önemli alınan kararların hiçbirinde öğrenciye ya da stajyere danışılmıyor. Ama işte iki sene sonra mezun olduğumuz zaman o kararları biz almak, tek başı-

mıza kendimiz almak durumunda kalıyoruz. “Ayak işleri” diye tabir ediyorum, ama bunlar tabii ki olacak zaten, onlar niye bunları yapıyoruz gibi değil, onu da belirtelim. Ama bunun yanında diğer geri kalan işlerde de bulunmak isteriz. Bu da nasıl olur bilmiyorum, denetleme kurulu bizim ilk aklımıza gelen.

Bunları da sizinle paylaşmak istedik. Aslında konular bu kadar. Çok teşekkür ediyoruz.

Katılımcı

Merhaba, ben izninizle bir şeyler eklemek istiyorum. Birincisi stajla ilgili. Forum yaptığımız zaman ve ben kendim staj raporu yazdığım zaman, arkadaşlarımla haklı bir serzeniş vardı. Bazı okullarda staj raporu olarak ya da stajda neler görmemiz gerekiyor şeklinde bir açıklama, öğretmenlerden bir anlatım gerçekleşiyormuş, ama ben Gazi’de okuyorum, benim okulumda ya da başka yerlerde stajda şunlar şunlar olmalı, ama nasıl rapor yazacağımızı üst dönemlerin raporlarını rica minnet bularak öğreniyoruz ya da bazı şeyleri görüyoruz, ama onu görmemiz gerekip gerekmediğini bilmiyoruz, algılayamıyoruz. İlerideki dönemlerde ne kadar bundan yararlanacağımızı kestiremiyoruz.

Burada okul yönetimlerinden bir sürü hocalarımız var. Rica ediyoruz, lütfen staj için hem büro, hem şantiye, hem de ODTÜ’de arkeoloji stajı da yapıyor. Lütfen stajyer öğrencilerin neler görmesi gerektiği, bunu nasıl raporlaması gerektiği, nasıl sunması gerektiği hakkında kısaca bilgi verilsin.

İkincisi, fiziki yetersizliklerden bahsetti arkadaşlarım. Bunlara somut örnekler vermek istiyorum. Mesela Antalya’da okuyor arkadaşım, yeni kurulmuş bölümleri, ilk mezunu onlar olacak. Antalya’da iki tane derslik var, üç tane sınıf, atölyesini aynı derslikte sürdürmeye çalışıyormuş. Osmangazi Üniversitesinde keza öyle. Bizim orada toplantı yaptığımız alanda dört tane farklı stüdyonun masalar etrafında toplanarak, belki birbirlerinin sesini duyarak çalışmak zorunda kaldıklarını söylediler. Ya da dekanların toplantı odalarında ders işlemek zorunda olduklarını söyleyen arkadaşlarımız var. Mesela bizim okulda artık çok fazla öğrenci alımı yapıldığı için, stüdyoya sığamıyoruz, iki sırada koridora çıkıyoruz.

Başka var mıydı fiziki yetersizlik?

Katılımcı

Aslında ben bir şeyler eklemek istiyorum. Bu fiziki yetersizlik, mekânların yetersizliklerinden bahsediyoruz, ama aslında şöyle de bir durum var. Bu mekânlar bence hiçbir zaman yetmez. Zaten bir asgari koşuldan bahsedeceksek, bu asgari koşul sabit bir seviye midir, yoksa her geçen gün o seviyenin artması mı lazım? Çünkü biz zaten işimiz gereği sürekli daha iyisini, bir son-

raki adımı bulmamız gerekiyor. Yani bir seviye yakaladık tamam burada iyiyiz değil, her zaman için daha ötesini düşünmemiz, daha iyisini yapmaya çalışmamız gerekiyor bence; çünkü bunları öğreniyoruz biz sizlerden.

Bu durumda, şimdi fiziki mekân yetersiz olabilir, ama hocaların ve öğrencilerin oradaki tutumu bence çok önemli. Onun örneğini vermiştim forumda. Atölye bulamadık, ama hocamız o kadar özverili ki, kendi dekanlık odasını bize açıyor ve orada bize dersini gösterebiliyor. Yani aslında gönüller bir olunca samanlık seyrân olabiliyor.

Bu özveriyi aslında sizlerden istiyoruz, çünkü öğrenciler olarak biz, Emine de bahsetti, biz sizden istiyoruz, biz açız. Bunu da belirtmek isterim.

Katılımcı

Ben bir şey daha ekleyeceğim. Bizim Öğrenci Temsilciler Kurulunda bir arkadaşımız var, burada şu an yok, Yozgat'ta okuyor. Şu an galiba Farabi'yle Gazi'ye geçiş yaptı, ama bir senelik ya da bir dönemlik. Arkadaşımız kendi okullarında üç öğretmenle dört sene boyunca okuduklarını ve okullarında kütüphane olmadığını, onun dışında bulunduğu şehir sebebiyle mimarlık etkinliklerine katılamadıklarını, Ankara'ya bağlı Yozgat, ama Ankara'dan da uzak kaldığını ve hiçbir şekilde gelişmeden mezun olduklarını hissettiğini, diğer okullardan mimar arkadaşlarıyla buluştuklarında bunun eksikliğini çok yaşadığını söylemişlerdi.

Ben bunu bizim şubenin, yani Ankara Şubenin yönetim kuruluna da aktardım. Bütçe sebebiyle bir şeyler yapamadıklarını dile getirdiler, ama bu tür şeylere de belki hem oda bünyesinde hem de okulların yönetimleri bünyesinde bir şeyler aranabilir. En azından kütüphane kurulabilir. Yani araştırma yapmadan üniversiteden mezun olan arkadaşlarımız var demek oluyor bu. Bilmiyorum, önemli bir şey bence.

Teşekkür ederim.

Katılımcı

Biz derdimizin dermanının aslında MİAK'ta olduğunu da biliyoruz. Yani Cengiz Hocam da, Nur Hocam da bunu, kaygılarımızı böyle çok pozitif bir şekilde aslında dile getirdiler. MİAK'ın derdimize derman olacağını, yaramıza merhem olacağını biliyoruz, ama zaman o kadar çabuk hızla geçiyor ki ve ben ne zaman birinci sınıf oldum, ne zaman son sınıf oldum bilmiyorum. MİAK'ın da iki sene, dört sene ve altı senede akredite ettiğini biliyoruz, ama zaman çok hızlı geçiyor.

Acaba burada okullar, hocalarımız, akademisyenler ne yapmalı? Belki de kendi devrimlerini kendileri yaratmalılar. Ne bileyim, özerklik mi ilan etmeliler, bilemiyorum. Çünkü YÖK'ten bir şeyler beklemek, YÖK'ten zaten bir şey beklen-

miyor o ayrı. Evet, YÖK bazı şeylere izin vermiyor, odayı kısıtlıyor vs vs ama bence hocalarımız kendi devrimlerini yapsınlar. Birlikte çünkü çok güzel şeyler yapılabilir. Masa mı yok? Masayı biz birlikte yaparız. Bir şeyler mi yok? Yani yapılabilir, bunlar yapılmayacak şeyler değil. Sadece onların biraz daha onlar öncü olursa, bize bir adım gelirse, biz koşa koşa geleceğiz. Bunu belirtmek istiyoruz. Teşekkürler.

Ozan TAŞLI

Çok ufak bir şey söylemek istiyorum. Öncelikle bu fırsatı bizlere tanıdığınız için çok teşekkür ederim hepinize.

“Siz biz olsaydınız şu anda ne yapardınız, neleri değiştirmeye çalışırdınız?” sorusuna cevap verirsiniz...

Katılımcı

Biz çok teşekkür ediyoruz bizi dinlediğiniz için. Eğer öyle bir sürçülisan ettiyseniz affola! Çok teşekkür ediyoruz, sizin görüşleriniz bizim için çok önemli, çok sağ olun.

Cengiz BEKTAŞ

Ben şöyle bir şey sormak istiyorum. Daha önce başka, yani yıllarca önce dile getirdiğim bir öneri. Yani birinci sınıftan sonra size staja en az iki ay desek kızar mısınız buna? Çünkü 20 günde, sabah söyledim, ben adını öğrenemiyordum. Size devamlı iş verilemez. Yani 20 günlük bir iş olmaz mimarlıkta. İşte o zaman git gel olur, yani git götür, al getir gibilerden.

Bakın başka ülkelerde, yani İngiltere'den gelen stajyerler şöyle geliyorlar. İki yıl okuduktan sonra bir yıl dışarıya atıyorlar onları. Geliyor bende bir yıl geçiriyor ve onunla ben proje yapabiliyorum. O projeyi yayınlayabiliyorum. Başka bir olanak daha var, Roma Üniversitesi öğrenci yolluyor. Beraber bir proje yapıyoruz. O üniversite onu basıyor. Yani bunlar çok önemli olanaklar. Birinci sınıfta ve ikinci sınıfta aslında çok ... olmasın diye iki ay dedim, niye üç ay olmasın?

Yani bir mimar öğrencisi denize girerek mi staj yapsın? Ben Milli Eğitim Bakanlığına sordum, siz tavla oynayarak mı tatil yapıyorsunuz? Yani nasıl bir mimarlık öğrencisi benimle beraber üç ay olursa, ben kendim için söylemiyorum, ben çünkü o bölümü çalıştırmıyorum şu anda. Yani o şey değil, ama üç ay olursa benim onunla paylaşacağım şey çok daha başka. Buna razı mısınız?

Çiğdem POLATOĞLU

Cengiz Hocam teşekkür ederim, mikrofonu bana verdiği için ben de... Gerçekten şuna inanıyorum: İstedikten sonra yapamayacağımız hiçbir şey yok. Dev-

let üniversitesindeyim, kurumumla gurur duyuyorum. Mimar Sinan ve İTÜ'den ikisinin de mezunu olduğum için ikisini de tanıyorum, güçlü üniversiteleriz. İsteddiğimiz zaman gerçekten her şeyi yapabiliyoruz, oradan devam etmek istiyorum. Bazen inanılmaz çok zor gelen şeyleri üst yönetimimizden, rektörlükten elde ediyoruz. Bazen çok kolay olan şeyleri kesin alırsınız diyorum, hayır alamıyoruz, ama bir şekilde dediğim gibi istedikten sonra yapabiliyoruz.

Sizin söylediklerinizle ilgili de, hani o konuda çok çalıştığım için birkaç şey söylemek istiyorum. Atölye çalışmalarından bahsettiniz. Bir dönem yaklaşık 10 tane, belki de daha fazladır, ulusal ve uluslararası atölye çalışmasını ekip arkadaşlarımla beraber yürüttüm, organize olmasına gayret gösterdim. Paramız hiç yoktu, sponsozumuz yoktu, daha o işlerde çok acemiyiz. Misafir gelen öğrencileri bizim öğrencilerimiz kendi evlerinde misafir ettiler.

Birazcık bilinir hale geldikten sonra okulumuzu da zorladık. Onlar şey yaptılar, işte uygundu yurdu açtılar bizde misafir ettiğimiz zaman, hiç sorun olmadı. Sonra biraz daha palazlandık diyeyim. Şu anda büyük bir çalışma yapıyoruz. Ben buradan sonra da Van'a Yüzüncü Yıl Üniversitesine gideceğim, bir haftayı orada geçireceğim.

Bu çalışma bakın bir bütçesi var, ama bütçe tamamen sponsorlarımızla... İlk defa okul dışından bu kadar katılımcı sponsoru olan bir çalışmamız var. Nisan'da planlamaya başladık, projemize çok inandılar. Bu sayede iki okuldan 40 öğrenci ki, Van'a daha çok ağırlık verdik, 30 öğrenci onlardan, 10 bizden, bir 10 kişi kadar da hocalarımız var. Semineri, her şeyi, kitabı ve hatta sponsorluğu duyanlar, niye bizim haberimiz yok, biz de olalım, dediler. Çok kolay gelmedik bu noktaya, ama siz de hani bunları yaşayacaksınız değil. Hayır, siz sürecin buradan sonrasını devam edeceksiniz. Gerçekten inandığınız ve karşınızdakileri inandıran ve yararını görecekleri bir çalışma planı sunmak durumundasınız.

Ödeneklerden bahsettiniz. Ben kendi kurumumda yılda üç-dört tane toplantıya katılıyorum, sadece birinin parasını alabiliyorum. Çünkü rektörlüğüm de bana, bu para, diyor, bütün üniversitenindir, diyor, bir kere gitme hakkınız var, ama ikinciye üçüncüyü gitmek için her başvuran gittikten sonra, para kalırsa size veririm, diyor. Mimarlık öğrencileri ne yazık ki bütün o camia içinde, üniversite içinde şanssız konumdayız, mimarlık ve şehircilik. Bir gittikten sonra, daha doğrusu bir bile gidemiyorlar, rektörlük hemen, siz çok yere gidiyorsunuz, geziyorsunuz diyor. Gezmek... Gezelim bazen de. Bizim için çok önemli olduğunu ne yazık ki mühendislerle anlatmakta çok zorluk çekiyoruz. Gezmeden nasıl görülür? Anlayamıyorlar. Bizim stüdyolarda 10-15 kişilerle maksimum çalışmamız gerektiğini kesinlikle anlayamıyorlar. Yani şimdi bizlere proje gruplarımız 20'ye çıktı. Tamam, peki, diyoruz. Dolayısıyla şu anda Van'a gideceğimiz şeyde belki bizim öğrenciler alamayacak okuldan ödenek, ama biz onu sponsorlarımızla halledeceğiz. Ama yapamayacağımız şey yok.

Bu arada sizin Hatay duyurunuzu da ben bizim Yıldız'da görmedim ya da o nasıl duyuruldu? Orayı da kaçırmış olabilirim.

Son bir şey de, dediniz ki sınıflar çok kalabalık. Hani benden daha uzun yıllardır üniversitede olan hocalarım da bilir. Ne yazık ki YÖK değiştiremediğimiz bir şemsiye olarak bir zaman konmuş, ben öğrenciyken galiba konuldu. Onunla da yaşıyoruz. Biz ne kadar sayımızı şu kadara indirelim dersek, Eti Hocam da burada sayıları o vermişti. 200 kişi diyelim bir okulun öğrencisi ve iki hocası var. Hoca başına 100 kişi düştüğü yerde, siz İstanbul, Ankara, İzmir diyelim ya da Trabzon diyelim, başka nereyi isterseniz söyleyin, kalkıp da 65 hocam var, ben 75 öğrenci almak istiyorum... Size YÖK bunu vermiyor. Herkes eşit eğitim, madem oradaki hoca 100 kişiye bir hoca giriyorsa, sen atölyede istiyorsan 50 kişiye gir diyor. O da sebebi, yani o bizim de şikâyet ettiğimiz bir şey. Nitelikli bir mimarlık eğitiminin nasıl olması... Yurtdışında gidiyoruz stüdyolara atölyelere katılıyoruz, yani inanılmaz bir şey. O işte işbirliklerini görüyoruz disiplinler arası, aynı atölyede hem kent plancısı var, hem inşaat mühendisi var, tasarım hocası var, ama şu anda bizde ne yazık ki, çok genç bir nüfusumuz var, herkesin okuması, yani herkesin anayasal hakkı okumak. Böyle bir yükümüz var aşıkçası. O nasıl aşılar bilmem.

Çok konuştum, teşekkür ederim, ama sizlerin dertleriniz bizim de dertlerimiz, aşmaya çalıştığımız. Yani bu popülist bir söylem değil, içinde beraber yaşıyoruz. Bazılarını dediğim gibi aşabiliyoruz, ama diğerlerini de zaman içinde aşacağız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

Mehmet Şener KÜÇÜKDOĞU

Evet, unutmuş, daha unutmadıkları var. Öncelikle Furkan, bir daha söylediklerine dikkat et, bak öğrenci evleriyle ilgili çıkaracakları tedbirleri bu defa derslikler için de çıkarabilirler. Kızlı oğlanlı ne yapıyorlar belli değil diye.

Evet, şimdi tabii keşke ben isterdim ki sizin bu ekim ayında mı yaptınız burada toplantınızı? Hani keşke ben de orada olsaydım veya başka arkadaşlarım olsaydı. Benim gibi bu konularla ilgilenen, bilgili olan arkadaşlar. Çünkü sizin bir takım endişeleriniz var ya, bunlara sahiden çok hak veriyorum, dile getirdiğiniz.

Cengiz Beyin dile getirdiği staj meselesine de geleceğim. Şimdi biz öğleden sonra Dekanlar Konseyi toplantısı yaptık ve YÖK'e bildirmek üzere birtakım başlıkları da aldık. Burada başkanımız galiba gitti, ayrıldı. Onun da izniyle ben bazı başlıklardan size açılım yapayım.

İki yıl önceki kurultayda sunduğumuz bir rapor vardı. Hocalarımızın da katkılarıyla, Füsün Hanım ve diğer arkadaşlarımızın, Neslihan Hanım, epey kala-

balık bir grup ve bayağı bir uzun çalışma yaptık. Mimarlık bölümlerinin açılmasında aranması gereken asgari koşullar neler olmalı? Bu bayağı uzun bir araştırmanın ve çalışmanın sonucunda çıkan bir rapordur.

Burada sadece hocanın sayısı değil, hocanın niteliği... Öğrenci sayısına bağlı olarak hangi uzmanlık alanında ne kadar hoca olması gerektiğinden tutun, hoca başına düşecek öğrenci sayısı ve kitaplık... Hoş koridor da sergi alanı, derslik stüdyo pek tabii, maket atölyesi vs gibi bütün bunların bir mimarlık bölümünün, işte bilgisayar laboratuvarı, bütün bunların bir mimarlık bölümünün kurulmasında mutlaka öğrenci sayısına da bağlı olarak, kontenjanlara da bağlı olarak asgari ne olmalı? Bunu şimdi biz öğleden sonra yaptığımız toplantıda YÖK'e bildirmek üzere diğer dekan arkadaşlarımızdan da görev olarak aldık. Bu rapor ayrıca güncellendi arkadaşlarımızla, bu ayın *Mimarlık* dergisinde de bu rapor basılacak.

Dolayısıyla bu endişelerinizi biz de yıllardan beri duyuyoruz. Çünkü Türkiye'de –birden bire mantar gibi, özellikle son yıllarda hızla arttı– 83 tane mimarlık bölümü var. Yani gerek vakıfların, gerekse devletin açtığı bu bölümlerde, sağlıklı eğitim yapılması asla beklenemez. Bu öğrenen için de, orada öğrenen gençler için de ve öğretici durumunda olan arkadaşlarımız için de, gençlerimiz için de son derece zor koşullar. Onların gelecekleri açısından, onların akademik gelecekleri açısından da çok zor.

İki öğretim üyesiyle, iki-üç öğretim üyesiyle, o insanlar sabahtan akşama derse girerlerse, kendi akademik çalışmalarını, araştırmalarını, kendi özel yaşamlarını nasıl sürdürebilirler? Yani olayın bu boyutları var. Dolayısıyla bu endişelerinize tamamen katılıyoruz, ama bilin ki bu konuda yaptığımız çalışmalar... Bunları da okuyabilirsiniz. Gerek bu kurultayın sayfalarından, raporlarından, basılı raporlarından ve gerekse *Mimarlık* dergisinin önümüzdeki sayısında okuyabilirsiniz.

İkincisi, staj meselesi: Bu staj meselesini de konuştuk ve onunla ilgili de YÖK'te bir girişimde bulunacağız. Bu Bologna uzmanları var ya şimdi Türkiye'de, bunlar ne derse o olacak. Bunu Ankara'ya gittiğimde –tesadüf YÖK'ün bir toplantısında bizim üniversiteyi temsilen beni görevlendirdiler, ben gittim– bunlarla tartıştım, ama ikna etmek mümkün değil, çünkü başka frekansta insanlar.

Yani şudur ikna edemediğimiz: Staj diyor eğitimin bir parçasıdır, derstir, ders olarak göreceksiniz, bu 240 AKTS'nin içine alacaksınız. Şimdi üniversitelerde bu AKTS alma yarışındalar ya, bizim Kültür de aldı. Alabilmek için, bu 240 AKTS'nin içine sokacaksınız, sokabilmek için hangi dersi feda edeceksiniz? Onun için süresini azaltıyorsunuz. Tamamen karşıyım, ama bizim programımızda da 20 gün şantiye, 20 gün büro stajı var. Olacak şey değil, ama bunun mücadelesini vereceğiz. Bununla ilgili gideceğiz, bunu derse kapsamından...

Çünkü bu derslerle birlikte yapılan bir iş değil bu staj, ayrı zamanda yapılıyor. Örgün eğitimin yapıldığı dönemde yapılmıyor ki onların AKTS'leriyle aynı potaya konulsun. Ayrı, dersin olmadığı zamanda yapılıyor bu staj. Onun için buna not verilmesinin de anlamı yok. Staj yükümlülüğünü yerine getirmiştir der diplomanın ekinde, biter gider.

Dolayısıyla üniversiteler de o zaman, bölümler de bu stajların gerçekten olması gereken süreler... Bir de stajla mesleki deneyimi de bazen biraz karıştırıyor. Şimdi mesleki deneyim aslında yurtdışında yapılan bu bir senelik, iki senelik eğitimden sonra yetkinlik belgesini alabilmek için yaptıkları çalışma, aslında bir mesleki deneyim çalışması. O eğitim süresi içerisinde gidip gördüğü stajdan farklı bir şey. Yani onun için onun altını ayrıca çizmek istiyorum.

Bu staj biraz da farkında olma meselesi. Anlatabildim mi? Dolayısıyla bunda da tamamen Cengiz Beye yerden göğe hak veriyorum, sizlere hak veriyorum, ama bu konuda da bu sürenin buraya inmesinin nedenini anlatmaya çalıştım anlatabildimse ve bunu da 240 AKTS'nin dışına çıkarmak için de YÖK'te gerekli girişimlerde bulunacağız.

Çok konuştum galiba, teşekkür ederim.

Katılımcı

Merhaba, sizlerle birlikte olmak çok iyi, hakikaten bizim varlık nedenimizsiniz. Yani ortaçağda da eğitimi öyle açıklıyorlar. Eğitimin nedeni öğrenmek isteyen kişi, yani talebe, talepkâr. Eski değil mi hocalarım, yanlış söylemiyorum. Talep eden, talebe oradan geliyor.

Daha modern bir terminolojiyle söyleyeyim; mimarlık ortamının vazgeçilmez paydaşları vardır. Mimarlık ortamının vazgeçilmeze paydaşlarından bir tanesi sizsiniz. Dolayısıyla gerçekten birbirimizi beslememiz gerekiyor, birbirimize muhtacız. Ama benim de Yıldız Üniversitesinde ben uzun yıllar, 26 yıl çalıştım, sonra emekli oldum, Kadir Has Üniversitesindeyim şimdi, bölüm başkanlığım var. Gerçekten istemek, ama gerekçeli olarak istemek çok önemli bir şey.

O sıkışık dönemlerimizde, arkadaşlarım çok iyi biliyorlar, biz jürileri cumartesine attık. Yani fiziki mekân, yani çözüm bulmak zor değil. Evet, daracık mekânlarda yaşayabiliriz, siz çok doğru söylediniz. Yani konforu istemenin sonu yok, sınırı yok, ama bunu çözmek mümkün dar mekânlarda da.

Burada da asıl görev size düşüyor, bunu unutmayın. Özellikle bugün vakıf üniversitelerinde öğrenci, sadece öğrenci olarak da görülüyor. Yani vakıf üniversiteleri size muhtaçlar, bunu unutmayın. Dolayısıyla sizin talepleriniz çok önemli arkadaşlar, ama bunu hani biz mekân istiyoruz diye gerekçeli yazarak istemeniz gerekiyor.

Çok güzel söyledi Çiğdemciğim, bütçeleyerek, gerekçesini koyarak, bunun getireceği ilişkileri doğru tanımlayarak bunu istediğiniz zaman bizi de rahatlatırsınız. Çünkü mimarlık ortamı, mimarlık eğitimi, aslında diğer hiçbir eğitime benzemez. Neden? Öğrencinizle göz göze, diz dize, yan yana bu eğitimi yaparsınız. Dolayısıyla burada karşılıklı talepleri biz çok samimi olarak algılayınız, siz de öyle algılayınız.

Benim gerçekten bunca yılın deneyimine bağlı olarak, benden daha deneyimli hocalarım var, ama istemeniz, yazmanız, talep etmeniz ve örgütlü bir biçimde yapmanız çok önemli diyorum.

Teşekkür ederim.

Bu arada bir şey daha söylemek isterim. Günnur Hoca da beni destekler herhalde. Biz hem Mimarlık Mesleğe Kabul Kurulunda, hem de Mimarlık Akreditasyon Kurulunda bir paydaşımızın eksik olduğunu düşünüyoruz. Özellikle danışma kurullarında öğrencilerin katılımını sağlamak üzere de bir girişimimiz var, bunu da söylemek isterim. Değil mi? Doğru söyledim.

Katılımcı

Çok küçük bir şey eklemem gerekiyor, 19.00'da burası kapanıyormuş, sanırım birkaç dakikamız var... Buyurun hocam.

Deniz İNCEDAYI

İstanbul Büyükşehir Şubesi adına konuşacağım kısaca. Birincisi tabii ki böyle bir ortamda çok kısa oldu, ama beraber olmak çok güzel. Ekimdeki belki toplantıda da beraber olsaydık daha iyi olurdu. İşin içinde, bu sunuşları hazırlarken, bunu sürdürmemiz lazım, birincisi bu. Çok teşekkür ediyorum hepinize, bu düşünce emekleriniz için, katkılarınız için. Söylediğiniz her şey çok önemli kuşkusuz, ama ben de birkaç şey eklemek istiyorum.

Ben sadece şuna itiraz ediyorum, sizin söylediğiniz, özellikle “Bize güvenin, güvenmiyorsunuz” sözüne çok itiraz ediyorum, çünkü kesinlikle biz size güveniyoruz, ondan emin olabilirsiniz. Bir kere çıkış noktamız o zaten ve o olmalı. Biz eğitime ve de hani sürece öyle bakan insanlarız. Sizler gerçek akreditasyon kurulusunuz. Bilmiyorum Nur Hocam da belki doğrulayacak. Temsilcilerle belki katılacaksınız, ama gerçekten akreditasyon, geleceğin bakış açısı, zaten felsefesini getiriyor. O anlamda bir yaklaşım meselesi.

Burada Nur Hocama ben de bu vesileyle mikrofonu alabilmişken çok teşekkür ediyorum, çok çok güzel özetledi özünü sürecin ve akreditasyona aday bir bölüm olarak da söylüyorum bunu. O anlamda bir kere size çok güveniyoruz. Yani size gerçekten ihtiyacımız var ve de çok güveniyoruz, çıkış noktamız da o.

Ufak bir düzeltme, İstanbul Büyükşehir Şube adına ve de üzıldüm, hani biz demek ki yeterince süreci ya da ilişkiyi kuramamışız. Halbuki bizim çok önem verdiğimiz bir konu. Her yönetim kurulunda sıklıkla gündeme getirdiğimiz bir konu, daha fazlasını nasıl yaparız diye. Zaten kendimiz destekliyoruz öğrenci temsilcilerini ve öğrenci adaylıklarını Mimarlar Odasına. Ama benden hiçbir görüşme talebiniz olmadı. Benim adımı andınız, ama olsaydı ben hiçbir zaman hayır demem, her şeyden vakit ayırıp da sizlerle özellikle bir araya gelmeye çabalardım. Yani zaten onu yürüten bir komisyonumuz var, ben yokum onun içinde.

Sonra workshoplar, atölyeler, yani varımızı yoğumuzu onlara adanmış durumdayız. Özellikle Mimarlar Odası ve İstanbul Şube olarak. İşte Kent Düşlerini kurumsallaştırdık. Hepinizi ben de oradan tanıyorum ve de hani onun dışında her türlü başvuruya açtığımız workshoplara, ulusal, uluslararası düzeyde. Yani biz de ona bir anlamda akreditasyon felsefesine benzer şekilde çok inanıyoruz. Yani okul mekânlarının içinden kesinlikle dışarı çıkmalı eğitim. Bugün okulda, Nur Hocam çok güzel anlattı, konulara nasıl yaklaşılabileceği, nasıl araştırmacı ve sorgulamacı olunacağı felsefesi ya da fikri belki verilmeli en üst düzeyde, ama gerçek akreditasyon hakikaten bunu hayata geçirmekte ve de böyle bir öğrenim ve de ömür boyu öğrenim, yaşam boyu öğrenim sürecine adapte etmekte diye düşünüyorum.

Bir şey daha ekleyecektim: Sizin yerinizde olsaydım ne yapardım, diye bir soru geldi. Kesinlikle şunu yapardım, yani Füsün Hocama da katılarak, sizden talep, mesela mimarlık bölümlerine yeni ders talepleri, eksikliğini gördüğünüz hangi alanlar varsa, onlar hiç gelmiyor, yani buralarda tabii böyle çok sınırlı fırsatımız oluyor, ama mekân ve de işte fiziki koşullardan öte bence, esas yani içeriğe yönelik talepler de gelmiyor. Şöyle: Bu dersin yenilenmesini istiyoruz ya da bu içeriğe bunun eklenmesini istiyoruz, şu konuda ders istiyoruz...

Ben bölüm başkanlığı da yaptığım süreçten biliyorum ki, öyle birkaç seçmeli dersi en azından koyabildik programa, ama neden? Çok güzel talepler geldi. İşte o talepleri sizin hakikaten yazılı ve resmi şekilde, prosedüre uygun şekilde oluşturmanız, takip etmeniz gerekiyor. Yoksa burada birçok hocanız, gerçekten işte birçok fikirleri paylaşıyoruz. Gerçi paylaşmamak mümkün değil, zaten siz-biz filan diye bir ayırım yapmamak lazım. Biz ne kadar öğrenciysek, siz de o kadar öğretim üyesisiniz yarın yani.

Çok teşekkür ediyorum, ama biraz daha belki biz de eksiklerimizi gidererek iletişimi güçlendirmek lazım. Sizin de taleplerinizi bekliyoruz. Teşekkürler.

Gülen ÇAĞDAŞ

Şimdi size birtakım konularla ilgili olarak önce bir küçük soru sormak istiyorum. Akademisyenlerle iletişim kopukluğundan bahsettiniz. Bunu biraz

açar mısınız lütfen? İletişim kopukluğu derken, ders içi saatlerde mi bir kopukluk, ders dışı zamanlarda mı bir kopukluk, dersle ilgili şikâyetlerimizi iletmede mi bir kopukluk ya da bütün programla ilgili? Bu konuda biraz açıklama yapabilir misiniz lütfen? Biz de sizlerden öğreniyoruz. Çünkü her sene derslerimiz bittiğinde dönem sonunda öğrenci arkadaşlarımızdan ya da Nur'un deyimiyle öğrenen arkadaşlarımızdan geri dönüş alıyoruz. Dersle ilgili görüşlerimizi, hatta isimlerini açık bir şekilde yazmadan yazılı olarak bize iletmelerini istiyoruz, anketler alıyoruz ve bunlarla kendimizi iyileştirmeye çalışıyoruz.

Biraz burada açabilirseniz bu iletişim kopukluğu konusunu, belki bir-iki görüş alışverişinde bulunabiliriz. Çok kısaca söyleyebilir misiniz?

Katılımcı

İletişim kopukluğu dedik. Mesela biz hocalarımızla ortak çalışmalar yapmak istediğimizde ya da stüdyo çalışmalarında, evet bu yine şeye girecek belki, ama mesela çok kalabalık oluyoruz. Bir bu anlamda iletişim kopukluğu yaşıyoruz. Bir de bazen hocalarımıza samimi bir şekilde ulaşamıyoruz. Yani belki onlara maille ulaşabiliyoruz, belki onlara soru sorabiliyoruz, ama bazen soru sormaya dahi korkuyoruz.

Gülen ÇAĞDAŞ

Niye korkuyorsunuz, o kadar korkunç insanlar mıyız?

Katılımcı

Hayır, bunu kişisel veya şu ya da bu kişi gibi değil ya da bir kurum olarak atfetmiyorum hocam, ama bazen bu oluyor ve bu çok sık yaşanıyor. Bizim forumda özellikle çok dile gelen bir durumdu. Çekiniyoruz. Neden çekiniyoruz? Birçok sebepten dolayı çekiniyoruz. Bazen bir bakış olabilir, bazen bir duruş olabilir, bazen de tek bir kelime olabilir. Belki eleştiri alırken çok yıkıcı olabiliyor, çok kırıncı olabiliyor. Bazen bizim de sanki insan olduğumuz, öğrenci olduğumuz, küçük bir mimar olduğumuz unutuluyor gibi. Bunlara sanki daha dikkat edilebilir.

Gülen ÇAĞDAŞ

Projelerinizi savunabilecek şekilde ürettiğinizde ve o üretimin arkasında durduğunuzda çekinmeyin lütfen.

Katılımcı

Peki.

Gülen ÇAĞDAŞ

Çok kısa bir-iki bir şey daha eklemek istiyorum. Şimdi atölye çalışmalarından bahsettiniz, neden daha sık olmuyor diye. Tabii bunlar yarıyıl içine denk gelince, zaten 14 haftalık bir eğitim süremiz var. Onun bir haftasından daha fazlasını atölyeye ayıramıyoruz. Ancak ders dışı zamanlarda atölyeler olabilir. Bu konuda haklısınız, daha sık atölyeler yapılması gerekiyor belki. Ama bazı öğrenci arkadaşlarımızın kendi girişimleriyle, İTÜ'deki atölyeleri takip ettiklerini ve katıldıklarını biliyorum.

Bir-iki örnekle çok hızlı örnek vereceğim. öğretim elemanı gelip bir atölye çalışması yapmıştı ve Diyarbakır'dan bir öğrenci gelip katıldı. Sayısal bir programlama ile modelleme çalışması yapıldı. Araştırma görevlisi arkadaşlarımızın bana söyledikleri, sadece yabancı dilde bir sıkıntı çıktı, programlama konusunda çok daha zeki ve çok daha başarılıydı, dediler.

Gerçekten, dolayısıyla takip etmeniz gerekiyor. Yeditepe Üniversitesinden bir arkadaşımız geçen seneki bir atölyemize katıldı ve ondan sonra lisansüstüne başvurdu. Lisansüstünde de mülakatta başarılı olup programa kabul edildi.

Bunları biraz önce Füsun Hocanın söylediği gibi, siz hangi konuda nasıl bir atölye çalışması istiyorsanız ve buna kimler katılacaksa, lütfen bir grup oluşturun ve hocalara yazın. Şimdi biz gelip burada bir atölye çalışması yapalım dediğimiz zaman, herkesin ders programı belli, zamanlar kısıtlı, öğrenci bulunamayabilir. Benim doktora öğrencim, ilk doktora öğrencim Uludağ'da şu anda doçent. İki sene önce hocam burada şöyle bir atölye çalışması yapabilir miyiz dedi, topladı öğrencilerini. Biz de gittik asistan arkadaşla birlikte, orada atölye çalışması yaptık. Talep edin, gerçekten isteyin, organize olun. Şu kadar öğrenci var, şöyle bir konuda atölye çalışması istiyoruz. Bütün hocalara yazın, kim bakalım sahip çıkacak ve gelecek? Bu yarışma ortamını açın bence.

Bir başka, çok kısa bir şey daha söylemek istiyorum... Peki, teşekkür ederim.

Katılımcı

Mikrofonu almışken bir de ben konuşayım mı? Burada hocalarımız hep konuştular tabii; bir uygulamacı mimar olarak ben de birkaç şey söylemek istiyorum.

Ben serbest çalışmanın yanında Bayındırlık'ta çalıştım ve her yazın bizim dairede staja gelen çok arkadaş olur, öğrenci arkadaşlar olur. Şununla da karışlaştım: Genellikle bana verirlerdi, arkadaşlar da olur, ama stajyer arkadaşlar geliyor, defterini veriyor, bir tanışıyoruz ve benim yanıma bir de stajın son günü gelenler çok oldu. Sadece tek taraflı bakmayalım, bu da bir sıkıntı karşılıklı.

Bir de şeye ben hep çalışmışımdır, öğrencilerimize en az iki-üç günlük bir program dahilinde inşaatın her aşamasında, yer tesliminde, hafriyatta, işte temelde, zeminde, ince iş aşamasında inşaatlarımız, o olanağımız vardı. Bir minibüsle bütün stajyerleri toplayıp götürüyorum inşaatla. Bunu severek gelen arkadaşlarımız da var, ama çoğu arkadaşlarımız da maalesef çok pratiği ve inşaatı sevmiyor, mimarlığa gelmiş. İkna ederek götüremediğim maalesef çoğu da oluyor, yani yarıdan çoğu. Yani böyle de bakmak lazım.

Bir kerede yılmayacaksınız. Çünkü sizin staj yaptığınız, ister resmi kurumda olsun ister serbestte, insanların yükümlü oldukları bir iş de var, yetiştirdikleri iş de var. Her an, o an size konsantre olamayabilirler. Zaman zaman oluyor bu. O anda açıklama yapamamış olabilirler, ama bu sizinle ilgilenmiyor anlamına gelmez hiçbir zaman. Siz öğreneceksiniz tabii, bu sefer olmazsa bir daha gideceksiniz. Yani bu tabii ki staj şartlarının düzgün olduğunu Türkiye’de, bir planı olduğunu, bir şey olduğunu söylemiyorum, ama bu şartlarda siz mimar olacaksınız. Bu şartlarda pratikte olan arkadaşlar size yardımcı olacak. Bundan maksimum faydalanmakta iki taraf olarak da sorumluluklarımızı bilmemiz lazım, ona göre iyi kullanmamız lazım.

Teşekkür ederim.

Sait DİDİN

Herkese merhaba, Anadolu Üniversitesi öğrencisiyim. Büyüklerime de çok çok saygılarımı sunarım. Şimdi bu bölüm biraz hoca forumu gibi oldu. İlk defa öğrencilerden ben söz almış oldum, umarım başka da olur.

Benim değinmek istediğim ilk noktalardan bir tanesi, belki tanıştığımız arkadaşlarımız bilirler, 2011 dönemi ÖTK’nın kurucu üyelerinden biriyim. Şimdi bizim dönemimizde yapılmış olan bir rapor vardı. Türkiye çapında düzenlenmiş olan bir rapor. Mimarlık öğrencilerinin eğitim sorunları raporu. Bu forumda da aynı şeyi ben gözlemliyorum. Tek bir soruyla şunu sormak isterim: Bizim şu an elimizde böyle bir raporumuz var mı? Yani sizin şu an mesela aktardığınız şeylerin kâğıda dökülmüş bir raporu var mı? Bu önemli bir şey.

Çünkü bir saat, yarım saat bilemiyorum, bir süredir konuşuyoruz, bunlar hep sözel şeyler. Bunlar her sene, her türlü ortamda konuşulan şeyler. Bunlar iki sene önce de konuşuluyordu ve bunların çok daha fazlalarını da konuştuk. Umarım onlar şu an elinizde vardır; onların lütfen bir değerlendirmesini yapmak lazım.

İkinci diyeceğim şey, bu temsilciliklerin aktif olup olmaması üzerine bir sorunuz var Türkiye çapında. Hani ben en azından kendi üniversitem için söyleyeyim, Anadolu Üniversitesi için söyleyeyim, Osmangazi de aynı şekilde, bizim 2011’de kurduğumuz dönemdeki çalışmalarla, şu andaki çalışmalara bakıldı-

ğında arasında çok ciddi bir uçurum var. O da nereden kaynaklanıyor? Ben açıkçası tek bir nedene bağlıyorum onu; etkinliklerin reklam olarak kullanılması. Bu ne anlama geliyor? Bizim o dönem içerisinde yaptığımız, hocalarımın da az evvel söylediği gibi çok ciddi bir örgütlenmeydi bu. Yaptığımız tüm çalışmalar bir senelik bir takvim içerisinde, yani nerede ne zaman nasıl olacağına dair tüm çalışmalarımız belliydi. Bu bir prensip meselesi; yani biz o kadar prensipli çalıştık ki, neyin nerede olacağını, bir senelik çalışma çok net bir şekilde belliydi. Şimdi biz bu tür çalışmalara yer vermezsek, bu tür çalışmalarla kendimizi ispatlamazsak –bu önemli bir şey– gelecek olan yeni arkadaşlarımızı kazanamayız. Bu bir reklamdır, yani etkinlikler her zaman reklamdır.

Diğer, üçüncü olarak söyleyeceğim şey, Füsün Hocamın da çok güzel söylediği bir şey. Öğrenciler arası örgütlenme sorunu, bir de bu arz-talep meselesi. Ben kendimden bir örnek vereyim: Ben okulumu 2004 senesinde kazandım. Kazandığım sene daha bölüm neticelenmeden ki, bunun bir tanesi de mimarlık, ben bir mimarlık bürosunda soluğumu aldım, dedim ki benim böyle böyle bir durum var, ben de bir şeyler öğrenmeye geldim deyip girdim.

Şimdi bu benimki bir örnek olsun diye söylüyorum. Aslında bu stajla alakalı, bizim zamanla şununla bunun arasındaki tek bir problemimiz olmaması lazım. Neden? Bu bir istek meselesi, bu bir öğrenme isteği meselesi. Hani bunun adı staj olduğu zaman 20 gün olur, 40 gün olur. Eğer biz öğrenci olarak bu talebimizi, bu içten gelen talebimizi kendimiz ortaya koyarsak, zaten bu tür şeylerimiz sorun olmaktan çıkacaktır.

Bu üç nokta benim aklıma her zaman takılan şeylerdir. Teşekkür ederim.

Katılımcı

Ben öğrenci değilim, ama öğrenci gözüyle bir değerlendirme yapmak istiyorum. KTÜ'den arkadaşım sordu, siz öğrenci olsaydınız ne isterdiniz, diye. Ben öğrenci olsaydım şunu isterdim diye düşünüyorum: Mimarlık eğitiminde okul içerisindeki formel yapıların dışında, artık okul dışında olan enformel yapıların, öğrenci yarışmaları, workshoplar, buna benzeyen birçok etkinliğin ağırlığının gittikçe arttığını düşünüyorum ve bu enformel yapıların hiçbirinin öğrenci mezuniyet şablonlarına veya akreditasyonda yeri yok. Bu enformel yapıları takip eden de birçok mobil öğrenci grubu oluşmuş durumda. Bu mobil öğrencilerin mezuniyet süresi uzun, ama mezun olduklarında daha kendine güvenli, sosyal başarısı yüksek öğrenciler olarak yer alıyorlar.

Biz bunun en yakın örneğini... Geçen yıl öğrenciler bir tasarım festivali düzenlediler ve işte davetli hocalarla birçok öğrenci katıldı. O öğrencilerle yapılan tartışmalarda, bir kısmının kendi okulunda birçok derse girmediğini, ama birçok workshopı da kaçırmadığını ve hani başarıyla devam ettiğini ben kendim

de duymuş oldum. Bu nedenle bu tür enformel yapıların maddi olarak da mezuniyet şablonlarında veya akreditasyonda hızla yer alması gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

Ahsen TALAS

2012 yılı mezunuyum Anadolu Üniversitesinden. Anadolu Üniversitesi 2008’de akredite olmuştu sanırım. Yani akredite olan bir okuldan mezun oldum.

Aslında sizin de dediğiniz gibi, sizin istediğiniz gibi pek çok şeyin aslında kendi okulumuzda olduğunu gördüm, ama pek çok şeyin uygulanmadığını da gördüm kendi zamanımda. Bunların uygulanması için de bayağı çaba sarf ettik biz. Sait sayesinde ben de mesela Mimarlar Odasına Öğrenci Komisyonunda çalıştım. O dönemler hakikaten grup olarak, yani sadece tek kişiyle olabilecek bir şey değil bu, tek bir hocayla da olabilecek bir şey değil bu. 10 kişilik de olsa bir ekibin bir şeyler üretebileceğini ben gerçekten o dönem gördüm ve mimarlığa gerçekten âşık oldum. İsteyerek girmiştik zaten bu bölüme. Halka ait bir şeyler yapacağız biz hani mimar olduktan sonra, okuldan mezun olduktan sonra, ama kampuslarda izole edilmiş bir ortamda eğitim görüyoruz. Dört duvar arasında belki, ama ufkumuz açılsın, diyoruz, yurtdışına bakıyoruz, örneklerle bakıyoruz, ama kendi bulunduğumuz şehre de pek bakamıyoruz, onlarla birlikte etkinlikler yapamıyoruz.

Belki küçük bir bölgeden bakıp... Ona geleceğim... MEVA diye bir grup vardı bizim, 9 kişilik Osmangazi ve Anadolu Üniversitesinden 9 kişilik bir ekiple köy okuluna, Bozan’da bir köy okuluna çok amaçlı salon düzenlemiştik ve burada hakikaten ne okula, ne Mimarlar Odasına hiçbir yere bağlı olmadan yaptık bunu. Sonradan daha organize olalım diye Mimarlar Odasına girmeye çalıştık, ama olmadı. Çok resmi işlemler girdi işin içine ve bir türlü istediğimize ulaşamadık. Çünkü biz hiyerarşinin olmadığı bir gruptuk, yani hani paylaşım- dı. Belki okulda olan öğrenci-öğretmen ya da öğrenen-öğretici durumunun da öyle olması gerekiyor.

Öğrenciden kaynaklı bir şey bu, anlatabiliyor muyum? Gerçekten grup halinde, tek kişi de değil, grup halinde bir şey sunabiliyorsanız karşınızdakine, o kişi gerçekten yetiyor, özveriyle yapıyor, hatta kendi reklamı bile oluyor, başkasının reklamı da oluyor, okulunun reklamı da oluyor.

Diyeceklerim bunlar. Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Başka bir öğrenci arkadaşımız konuşmak istiyor mu acaba?

Ali EKİNCİ

Mimarların sürekli öğrenmesi lazım, onu savunuyoruz zaten. Onun için zaman zaman öğreneceğiz, zaman zaman öğreteceğiz, paylaşacağız. Herkesten bir şey öğreneceğiz.

Ben arkadaşımızın bir söylemine biraz dikkat çekmek için söz aldım. Şimdi Mimarlar Odasıyla, Mimarlar Odasının hatta mimar üyeleriyle öğrenci üyeler hiç bir zaman karşı karşıya değildir, beraber bir bütündür. Mimarlar Odasını besleyen üniversitelerimizdeki mimarlık öğrencileri. Biz birbirimize muhtacız, muhtaç değiliz şeklinde yaklaşım çok doğru gelmiyor bana. Biz hepimiz bir bütünüz.

Siz yarın okullardan mezun olacaksınız, gelip oda üyesi olacaksınız, biz beraber olacağız, biz oradan gitmeyeceğiz, siz geliyorsunuz diye biz gitmeyeceğiz, biz oradayız. Sizlerle beraber olacağız, ama orada. Bunu bu şekilde lütfen algılayalım ve Mimarlar Odasının hakikaten beslenecek yeri üniversiteler, sizlersiniz. Biz sizlerden bir şeyler öğreneceğiz, siz de bizlerden bir şeyler öğreneceksiniz, beraber mücadele edeceğiz. Çünkü Mimarlar Odasının temel amacı, ülkemizdeki mimarlık ortamının sağlıklılaştırılması için bir mücadele, kamu adına bir mücadele, bunu veriyoruz; bu aynı zamanda geleceğin mimarları olarak sizlerin hakları.

Mesela telif haklarımız elimizden alınmak isteniyor. Bu bizim şu anda en büyük sorunumuz, ama sizin de en büyük sorununuz, çünkü bu hakkınız elden alınıyor. O nedenle beraberiz, birlikteyiz, mücadelede yan yanayız, aynı Gezi'de olduğu gibi, Türkiye'nin her tarafında olduğu gibi o mücadelede omuz omuza olacağız, ama birlikteliği hep vurgulayarak olacağız.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Son Ekrem Beye söz vermek istiyorum, çünkü başından beri el kaldırıyor.

Katılımcı

Son Karadeniz Teknik Üniversitesinden arkadaş cevap verdi, ama ben şimdi 33 seneden sonra mimarlık okumak istesem Türk üniversitelerinde, ilk bakacağım şey meslek odasının akredite ettiği okul hangisidir? Tabii siz üç-dört sınıf olabilirsiniz ve değiştirmeyebilirsiniz, ama mezun olduğunuz zaman sizlerin bu yönlendirmesi çok önemli.

İngiltere'ye dahi gitseniz, orada da RIBA'nın akredite ettiği okul en iyi okul. Yani Amerika'ya gitseniz orada Amerikan Mimarlar Birliğinin akredite ettiği okul... Yani hiçbir zaman meslek odalarının gösterdiği işareten sapmamamız gerekir diye düşünüyorum.

Tabii Nur Hoca, daha çok yeni, beş-altı üniversite akredite oldu, ama en azından bu akredite olmuş üniversitelere yönlendirse, şu anki Türkiye Cumhuriyeti'nin içerisinde olduğu durumdan çok kötü nemalanan mimarlık eğitimi biraz düzelme yoluna gidebilir. Onun için ben tekrar Türkiye Cumhuriyetinde mimarlık okuyacaksam, odanın akredite ettiği bir okulda okumayı tercih ederim.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkür ederiz, sizi bu saate kadar tuttuk, çok sağ olun.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

2. Gün

6. Oturum

“Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi - I”

Prof. Dr. Deniz İNCEDAYI

Oturum Yöneticisi

Doğan HASOL

Prof. Dr. Neslihan DOSTOĞLU

İstanbul Kültür Üniversitesi

Sunucu

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı ikinci gün programına hoş geldiniz. Programın bu bölümünde Prof. Dr. Sayın Deniz İncedayı yöneticiliğinde “Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi” başlıklı birinci oturumumuz yapılacak. Sayın İncedayı, Sayın Neslihan Dostoğlu ve Sayın Doğan Hasol.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler. Değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım, değerli konuklar ve sevgili öğrenciler; ben hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum, bugünün ilk oturumuna başlarken.

Öncelikle ben de yitirdiğimiz çok değerli ve kurultaylara da büyük emeği olan meslektaşlarımızı, sevgili arkadaşlarımızı saygıyla bir kez daha anarak sözlerime başlamak istiyorum. Aynı zamanda teşekkür ediyorum, organizasyonda emeği geçen Mimarlar Odası ve tüm katılımcılarına, Danışma Kuruluna, bu sürece destek veren tüm kurum ve kuruluşlara.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayının gerçekten ülkemiz için, bu kadar hızlı dönüşüm sürecini yaşayan ülkemiz için önemli olduğunu söylemeliyim bir eğitimci olarak. Kuşkusuz hızlı giden değişim, dönüşüm ve yaşanan sorunlar, yeni parametrelerle beraber eğitim de sürekli bir gözden geçirilmeyi, sürekli desteklenmeyi, güncellenmeyi bekliyor. Bu anlamda kurultaylar periyodik düzenlemeleriyle önemli bir çalışma alanına dönüştü. Bu konuda değerli hocalarımızın çok önemli katkıları var. Hem kendimizi sorgulama, özeleştirme yapabilmeye ve de yenilikler önerebilme, yapıcı eleştiriler yapabilme anlamında, bir de hepsinden önemlisi, bir araya gelerek bu diyalogu sürdürme, güçlendirme anlamında çok önemli bir işlev üstlendiğini bir kez daha hepinizin bildiği bir şey, ama tekrar etmek istiyorum.

Aslında yurtdışı çalışmalarında da düzenli eğitim komisyonu çalışmaları, eğitim alanı çalışmaları aynı anlayışla sürdürülüyor izlediğim kadarıyla. Kuşkusuz bunlar, her kurultay, kendi içinde birtakım sonuçlardan öte, sürece katkı olarak anlam ve önem taşıyor diye altını çizmek istiyorum. Biz buradaki toplantılar sonrasında, tabii ki deklarasyonlarla somut önerilerimizi dile getireceğiz, ama bir taraftan da süreç her gün gelişmelere açık şekilde, eğitim alanı demek değişim demek ve toplumların yaşadığı değişimlere ya da yeni araç-gereçlere paralel olarak önemli önermeler gerektiriyor.

Biz Mimarlık ve Eğitim Kurultayı olarak bu süreçte önemli bir ayak oluşturuyoruz. Mimarlar Odası o anlamda önemli bir işlevi üstlenmiş durumda. Kültür-sanat alanına desteğini sürdürmesi hepimiz için çok önemli, diye söyleyebilirim.

Sonuçta da, ben çok fazla uzatmayacağım, ama tabii ki bu bir küresel hizmet olarak da görülmeli. Çünkü uluslararası platformlarda da varlığımızı sürdürüyoruz, çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Kendi deneyimlerimizi orada bazı noktalarda aktarabilmek, değişimlere neden olabilmek ya da örnekler oluşturabilmek hepimiz için önemli. Özellikle de bugün yaşadığımız küresel iletişim eşliğinde diyeyim ya da devrimi sürecinde giderek bu iş daha da önem kazandı ya da daha çok kolaylaştı belki bir anlamda. Kendisi kolaylaştığı gibi, bir anlamda da önemli bir kolaylaştırıcı oldu. Çünkü farkındalık bu süreçle beraber, yeni araç-gereçlerle beraber önemli bir başlık olarak karşımıza çıktı ve sağladığı iletişim kolaylıkları, erişim kolaylıkları; bilgiye olsun, kişiye olsun, bize yeni perspektifler, yeni bakış açıları oluşturdu.

Tabii ki en önemli şey, burada da kurultaylarda sıklıkla dile getirildiği gibi, disiplinler arası işbirliği ve de kendi aramızda işbirliği. “Kendi aramızda” derken, buradaki çalışmaların yönetimlerle, akademiyla, kuşkusuz uzmanlarla ve sivil toplum örgütleriyle paylaşılması, ortak önerilere dönüştürülebilmesi... Bu zaten meslek odalarının belki var olduğu günden beri edinmiş olduğu bir misyon, ama eğitim ve de temellendirme çalışmalarının bu anlamda mimarlığı, kentsel planlamaya bakış, özellikle odağında çevre kalitesine, yaşam kalitesine temelden başlayarak, belki ilköğrenimden başlayarak önemli katkıları bugün daha da beklenir oldu. Farkındalık, sahipleniş ve de “direniş” demeyeceğim, ama “mücadele” diyelim, bu anlamda yapılan olumsuzluklar karşısında özel bir anlam kazandı biliyorsunuz bugünün toplumu için, bizler için.

Tabii ki çevre kalitesi, yaşam kalitesi, fiziki meselelerin ötesinde, sosyal haklara, eğitim haklarına, psikolojik faktörlere de uzanıyor. Güven duygusuna, aidiyet duygusuna, kültürel sahipleniş ya da aidiyet duygularına da uzanıyor. Çok boyutlu bir perspektifin içinde irdelenmeli. O anlamlarıyla da kurultay birçok alt başlıkla çalıştı hepinizin bildiği gibi ve de bugün de burada bu değerli çalışma gruplarının iki tanesinin önemli sunuşlarını, ortak sunuşlarını izleyeceğiz.

İzin verirseniz, önce değerli konuşmacılarımıza söz vereceğim, ardından sizlerin soru ve katkılarıyla oturumu kapatacağız. İlk konuşmacımız değerli hocam Doğan Hasol. Toplum, mimarlık ve eğitim çalışma alanına ait sunuşu bizlerle paylaşacak. İlk sözü kendilerine vermek istiyorum. Buyurun Sayın Doğan Hasol.

Doğan HASOL

Çok teşekkür ederim. Değerli katılımcılar, sevgili meslektaşlarım, kritik bir dönemden geçiyoruz. Bu dönemde böyle bir toplantının yapılması, bence toplantıyı çok daha anlamlı kılıyor. Mimarlık ve Eğitim Kurultayları yıllardan beri düzenleniyor, hepsinin faydalı olduğuna inanıyorum, ama bugün özellikle içinde bulunduğumuz koşullarda, bu kurultayın daha fazla bir anlam ve önem kazandığını düşünüyorum.

Toplum, Mimarlık ve Eğitim Grubu olarak biz bu çalışmayı Deniz İncedayı ve Mehmet Şener Küçükdoğu'yla birlikte yaptık. Sunma görevi bana verildi, onun için ben karşınızdayım şu anda.

Önce toplumdan söz edelim. Mimarlık mimarın tek başına yaptığı bir iş değil, toplumun yetişmişliği ile toplumun kalitesiyle çok yakından ilgili. İnsanlar genelde farkında olmasalar da, hep mimarlık ortamlarında yaşıyorlar. O ortamlar onların beğeni, bilinç, görgü düzeyini yansıtmakta. Kentler, meydanlar, halka açık alanlar, yapılar, orada yaşayanların katkılarıyla oluşarak biçimleniyor ve o yörenin ortak kültürel düzeyini oluşturuyor ve o düzey hakkında dünyaya fikir veriyor. Orada insanlar nasıl yaşamışlar, ne yapmaktalar, şu anda nasıl yaşıyorlar... Yani şehirler bir yerde orada yaşayan insanların aynası oluyor, onların düzeyini yansıtıyor. İnsanlar bu durumun ne kadar farkındalar?.. Kanımca, pek farkında değiller. Tıpkı, Molière'in "Kibarlık Budalası" (*Le Bourgeois Gentilhomme*) oyunundaki gibi. Oyunun kahramanı Mösyö Jourdain sınıf atlamak için, daha görgülü bir burjuva olabilmek için hoca tutar. Aldığı dersler arasında kendisinin yıllardan beri konuşmakta olduğu dilin şiir değil de nesir olduğunu öğrenir. Çok şaşırır buna. Bunca yıldır konuştuğu dilin nesir olduğunun farkında değildir, ama yıllardan beri konuşmaktadır Mösyö Jourdain.

Bizim toplumumuz da böyle... Mimarlık ortamlarının içinde yaşadığı halde, yaşadığı çevrenin farkında değil. İnsanlara bunun bir şekilde aktarılması gerekiyor. Mimarlık sadece mimarın yaptığı bir iş değil, toplumla birlikte yapılıyor. Toplumun çeşitli kesimleri var. İşte kamu kesimi... Kamu kesimi tabii çok önemli, yapılaşmanın önemli unsurlarından biri. Özel kesim var, yatırımcılar var, mal sahipleri var...

Bunların hepsinin ortak kültürel paydasıyla ancak mimarlık yapıtı ortaya çıkıyor. "İyi mimarlık için, mimarın iyi olması yetmez" diyorum ben uzun zamandan beri. Bu gerçekten de böyle. Mimarın iyi olması yetmiyor, toplumun iyi olması gerekiyor. Ünlü mimar Jacques Herzog'un bir televizyon programını izledim. Orada "mimar iyi bir diplomat olmak zorundadır" diyordu. Gerçekten de mimar, özellikle de bugünün mimarı birtakım sıkıntılı durumlarla karşı karşıyadır. Gerçi bugünün diyorum ama acaba durum tarihte farklı mıydı? Sinan dö-

nemi çok mu farklıydı? Kanuni karşısında iyi bir diplomat olmayı beceremeydi, acaba yaptıklarını yapabilir miydi diye düşünüyorum.

Şimdi aslında “dayanışma hakları” olarak tanımlanan çağdaş üçüncü kuşak insan hakları var. Bunun üzerinde isterseniz çok kısaca duralım. Bu haklar nedir? Uzun zamandan beri inceleniyor, 1776 Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi’yle başlayan insan hakları tanımları var. Daha sonra da 1789 Fransız İhtilali’nin getirdikleri... Bunlar 18. yüzyılda görülen kişi özgürlüğüne dayanan siyasal haklar. Bir parantez açıp şunu söyleyelim: Bu hakların arasında toplantı ve gösteri yürüyüşleri de var. Yani bizde hâlâ yasak sayılan, öyle sanılan toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkı, daha birinci kuşak klasik haklar arasında bulunuyor.

İkinci gruba gelince, bunlar sosyal haklar... 19. ve 20. yüzyılda Sanayi Devriminin gelişmesiyle işçi hakları ortaya çıkıyor. Hazırladığımız bildirinin dipnotunda geniş bir makale var bu konuda. Oradan da yararlanabilirsiniz diye düşünüyorum. Üçüncü grup haklara gelince... Üçüncü kuşak haklar 1945 sonrasında, yani II. Dünya Savaşı’ndan sonra ortaya çıkan dayanışma hakları...

Şimdi bakın, üçüncü kuşak hakların, yani dayanışma haklarının başında çevre hakkı ve insanlığın ortak malvarlığına saygı hakkı geliyor. Mimari koruma da kuşkusuz, bunun içinde. Üçüncü kuşak insan hakları arasında, mimarlığı da düşünmek lazım; o kapsamda düşündüğümüzde “mimarlık da bir insan hakkıdır” diyebiliriz. Başbakan bir konuşmasında, “konut insan hakkıdır” dedi. Evet, gerçekten de konut insan hakları arasında sayılıyor. Mimarlık da, mimarlık mirasının korunması da insan hakkıdır. Dolayısıyla, bunun üzerinde durmakta yarar var.

Doğadan sonra yeryüzünün çehresini en çok etkileyen olgu yapılaşma, daha doğrusu insan eliyle üretilen çevreler. Bunun anonim olsun, mimar eliyle olsun sanata dönüşmüşüne mimarlık dememiz doğru olur. Mimarlık da böylece kültürün en önemli göstergelerinden biridir. İşte biraz önce de söylediğim gibi, toplumun aynası...

Çevrelerin yaratılmasında mimarın rolü büyüktür. O nedenle mimarın da buna göre yetiştirilmiş olması gerekiyor. O da yetmiyor... Toplumun da, işverenlerin de ona göre eğitilmiş olması gerekiyor, doğru, düzgün bir şeyler yapabilmek için. Bir örnekle açalım: Sinan büyük yapıtlar verebildiyse kendi çağında, bunu ilkin yeteneğine borçludur; ikincisi, uzun ömrüne; üçüncüsü de, işverenlerinin dirayetine, anlayışına, çağdaşlığına borçludur demek lazım. Yani bir Kanuni Süleyman olmasaydı Mimar Sinan ne kadar olurdu bilemiyorum.

Bugün yaşadığımız sıkıntıların içinde bu çok açık bir şekilde görülüyor. Bugün mimarlığımız sıkıntı içinde. İş verme düzeninde olduğu gibi birçok konuda sıkıntılar var. Bunları biraz sonra kısaca özetlemeye çalışacağım.

Mimari yaratmada, biraz önce de söylediğim gibi, mimar kadar, ona işveren kurum ya da kişilerin anlayışının da payı var; bu da onların kültürel düzeyleriyle orantılı, anlayışlarıyla orantılı. Kamunun bu alanda sorumlukları var; bunlardan birincisi, yaptığı işleri iyi yapmak. Kamu, yatırımlarında mimarlığı gözetmek, geleceğe bırakacağımız mirasın doğru dürüst yaratılmasını sağlamak zorundadır. “Zorundadır”, bunun altını çiziyorum; çünkü bunu bizim paramızla, bu toplumun parasıyla yapıyor ve gelecek kuşaklara karşı borcu var. Onlara bırakacağımız miras çok önemli. Herhalde 16. yüzyıl yapılarını taklit ederek ya da Osmanlı, Selçuklu taklidi birtakım cepheler üreterek bunları geleceğe miras diye bırakamayız. Gelecek kuşaklar bizimle alay ederler.

Kamunun başka bir sorumluluğu, topluma, özel kesime örnek oluşturmaları... Yani davranışlarıyla, yaptıklarıyla özel kesime örnek oluşturmaları gerekiyor. Ne yazık ki bugün öyle bir durumla karşı karşıya değiliz.

Ülkemizde iyi bir birikim yapamadık. 1950’li yıllarda tarım toplumundan sanayi toplumuna geçerken savaş sonrasının getirdiği sıkıntılar söz konusuydu. Bütün bunların arasında şehirlerimizin çehresini gecekondu ve kaçak yapılar belirledi ne yazık ki. Bir de, kimi kamu yöneticilerinin yaptıkları gerekli gereksiz müdahaleler şehirlerimizin çehresini değiştirdi.

Daha sonraki yıllarda ikinci konut salgını çıktı, o da kıyılarımızı bitirdi. Son 25-30 yılda ise, neoliberal ekonomi ve küreselleşme etkisi altında arsalar sermaye birikiminin aracı haline getirildi. Özellikle büyük kentlerde arsa rantı köpürtülmeye çalışıldı. Biliyorsunuz, bugün de inşaat sayesinde kalkınmaya çalışıyoruz. İnşaat dışında önemli bir üretim yok. Son yıllarda öğrencilerin mimarlık okullarına girişte ilgisi çok arttı. Kanaatimce bu ilginin arkasında, bugün köpürtülmekte olan inşaat yatırımları var. Her taraf şantiye halinde; İstanbul’a gittiğiniz zaman vinçleri görüyorsunuz, her taraftan yapılar fıskırıyor. Kısacası, memleketimden insan manzaraları yerine, memleketimden gökdelen manzaraları söz konusu şu anda.

İmar planları kentlerin çoğunda yok, var olanlara da itibar edilmiyor. Yapılmakta olan uygulamalar tamamen onların dışında. Bir yandan da bazı iyi mimarlık örneklerini yıkarak kaybediyoruz; özellikle de Cumhuriyet dönemi eserlerini. Sokak dokuları, meydanlar, anıtsal ağaçlar, çeşitli öğeler, sivil mimarlık örnekleri, kent ölçeği kaybediliyor. Park ve bahçeleri, yeşil alanları kaybediyoruz. İşte Taksim direnişi boşuna olmamıştır. Bu, toplum bilincinin yansımasıdır. Gerçek bir insan hakkı arayışı ortaya konmuştur, kentleşme bilinci ortaya konmuştur. Bunun iyi anlaşılması gerekir.

Bir başka noktaya daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Bugün dünyada dördüncü erk olarak artık medya değil, STK’lar ve uzman kuruluşlar kabul ediliyor. Yani yasama, yürütme ve yargı üçlüsünün ardından, 4. erk olarak STK’lar ve uzman kuruluşlar geliyor. Dış dünyada durum böyle, Türkiye için söylemiyorum.

O kuruluşlar vasıtasıyla toplum zaten bütün bu yapılanlara katkıda bulunabiliyor. Kişilerin tek tek direnmeleri yeterli değil, ama meslek kuruluşları, örneğin Mimarlar Odası onlar adına konuşur. Mimarlar Odası'nın yaptığı siyaset değildir... Siyasetse de meslek siyasetidir. Şehirlerimizin nasıl gelişeceği konusunda söz söylemek herhalde meslek odalarımızın hakkıdır. Herkesin hakkından daha fazla meslek odalarının söz hakkı vardır, çünkü bilgisi ve birikimi vardır.

Biz grup olarak konuyu beş ana başlık altında irdeledik. Raporda bunu bulursunuz; şu anda anlattıklarımın birçoğu bu raporun dışında. Birincisi, toplum-mimarlık ilişkisi üzerine idi. İkincisi, toplum-planlama-siyaset; onu özetlemiş oldum diye düşünüyorum. Üçüncüsü, toplum-mimarlık-siyaset... Dördüncüsü, toplumun eğitimi; beşincisi de, mimarın bugünkü koşullar ve günün gereklilikleri karşısında eğitimi.

Toplum-mimarlık-siyaset... Bir ülkede mimarlık toplumun benimsediği ölçüde gelişir. Toplum mimarlığı ne kadar istiyor? Toplum mimarlığı istiyor mu? Yöneticiler mimarlığı istiyor mu? Önemini kavramış durumda mı? Bu çok önemli. İsteddiği mimarlığın niteliğinin, ne olduğunun da ayrıca tartışılması gerekir.

Türkiye'de Bayındırlık Bakanlığı'nın işlevsizleştirilmesinden sonra, birtakım garip gelişmeler oldu. Sonunda, her idareye kendi binasını yaptırma yetkisi tanındı. Bayındırlık Bakanlığı'nda iyi bir bilgi birikimi vardı. Bayındırlık Bakanlığı 1950'li yıllarda mimarlığın kalesi gibiydi. Yapı ve İmar İşleri Reisliği vardı; başında da çok dırayetli mimarlar. Örneğin bir Orhan Alsaç'ı anmak isterim, Adnan Kocaaslan, Neriman Birce... Hâlâ unutamadığım isimler bunlar. Önemli her konu yarışmaya çıkarılır, sonuç yarışmayla elde edilirdi. Böyle bir anlayış vardı. Bayındırlık Bakanlığı konuyu biliyordu.

Bugün, işte görüyorsunuz adliye sarayları yapılıyor, Avrupa'nın en büyük adliye sarayı, dünyanın en büyük adliye sarayı diye... Tabii en büyük adliye saraylarını yapmakla, dünyanın en adil ülkesi de olunmuyor. Desek ki tamam mimarlık eksik, ama hiç değilse o sayede dünyanın en adil ülkesi olabildik mi? Hayır, Türkiye'de erkler ayrımı da tecavüze uğramış durumda.

Bugün tam bir dağınıklık söz konusu; belediyeler bir kenara bırakılmış, merkezi yönetim ve bakanlık büyük yetki sahibi, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı büyük yetki sahibi. Bir örnek vereyim size. İstanbul'da Karayolları'nın Zincirlikuyu'daki eski arazisi, ÖİB tarafından yeni bir imar durumu üretilerek çok pahalı satıldı. Yani bir yerde pahalı satabilmek için şehir planlarına aykırı olarak, şehrin doğrularına aykırı olarak birtakım uygulamalar yapılıyor. Çoğu parsel bazında uygulamalar bunlar. İşte yoğun ve yüksek yapılaşmayı görüyoruz. Hatta bazı göz yummalarla inşaat emsali ikiye üçe katlanabiliyor.

Yeşil mimarlık yaptık diyoruz, arsanın tümünü kullanıyoruz, ağaç dikecek yer kalmıyor. Toprağın altında yedi kat bodrum yapılıyor; ağaç için bile bir metre-kare boşluk yok, sonra da yeşil inşaat yapıyoruz deniliyor. Çatılara çalılar dikiliyor. Bu olacak şey değil.

İşte kamu, bilinçsizlik ve bilgisizlik içinde... Her kurum kendi bildiğince uygulamalar yapıyor. Zaman zaman başbakanın da talimatlar verdiğini görüyoruz. “Selçuklu, Osmanlı tarzı yapılar yapın” diye. Bilinçli mimarlıkta böyle bir şey yok, bunlar ancak geriye dönüş özentili mimarlıklar... Bu tür mimarlık ancak bunalım dönemlerinde olur. Şu anda bir bunalım döneminde olduğumuzu kabul edersek, yapılmakta olan onunla uyumludur. Bir bunalım döneminde değilsek, yapılmakta olan yüzde yüz yanlıştır.

Bizim Selçuklu mimarlığına, Osmanlı mimarlığına saygımız büyüktür, ama onlardan medet umacak halimiz yok. Onlar kendi çağlarının mimarlığını ürettiler. Bizler bu çağın mimarlığını yapacağız. Cami bile yapsak, çağdaş yorumla, özgün mimariyle yapacağız. Ne oldu? Ataşehir’de mimari değeri olmayan bir cami yaptılar ve Mimar Sinan adını verdiler. Çok üzülüyorum, herhalde Mimar Sinan’ın da kemikleri sızlıyordur.

Şimdi Çamlıca’da yapılacak olan cami de ondan çok farklı değil. O da öyle bir şey olacak. Üstelik 30 bin kişilik. İnsanlar Çamlıca’ya nasıl taşınacak? Bir teleferik projesi var. Acaba kaç saatte taşınabilir 30 bin kişi bir teleferikle bir yaktan ötekine? Bütün bunlar devletin mimarlığa olan bakışındaki çarpıklığı ortaya koyuyor; gerçekten tutarsız bir durum söz konusu.

Mimarlık bir sanat dalı olarak, sanatların anası olarak, özgün olanı yaratmak zorunda. Bütün sanat dallarında olduğu gibi yeni bir şeyler söylemek zorunda. Bunu aklı başında mimarlar biliyor mutlaka, ama işverenler acaba bunun farkında mı, toplum bunun farkında mı?

Bugün için bazı saptamalar yapacak olursak, meslek odalarının, meslek derneklerinin bütün çabalarına rağmen, hâlâ ülkenin mimarlık prosedürleri tam değil. Mühendislik ve mimarlık hakkında bir kanun var, 1938 tarihli. O yasa yalnızca bu işlerin idari olarak nasıl yapılacağını tarif ediyor. Bir de son zamanlarda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı merak saldı bu işlere... Birtakım yeni “torba yasa”lar çıkarıyor. Ben bu yeni icat (!) “torba yasa”lara “çorba yasa” diyorum. Çünkü bir torbanın içine 40 ayrı yasayla ilgili maddeleri koyarsanız yaptığınız, çorba olur.

Hukukçular bunun içinden nasıl çıkar? Onu da çok merak ediyorum. Bir konuyu ele aldığınızda yasaya bakarsınız ona göre gidersiniz; tıpkı Fransa’nın Mimarlık Yasası gibi. Bugün Avrupa ülkelerinin pek çoğunda bu anlamda yasalar ya da yürürlükte olan mimarlık politikaları var. Biraz sonra o konuya daha geniş bir şekilde değinmek istiyorum.

Bizde durum nedir? Tekrarlamak pahasına da olsa söylemek istiyorum. Bugün ülkenin mimarlık konusunda ne bir resmi politikası ne de bir yasası vardır. Oysa Avrupa'da bunlar var; biz de Avrupa Birliği'ne girmeye talibiz. Ne kadar samimiyiz bu istekte, bilmiyorum, ama öyle bir görünümümüz var. Ama davranışlarımız tutarsız. Bakın İstanbul'un 1/100.000 ölçekli bir çevre düzeni planı var. Bu planda üçüncü havaalanı yok, üçüncü köprü yoktu sonradan ilave edildi. Birer milyonluk iki şehir, bunlar da yok. Avrasya Tüneli yok, Kanal-İstanbul da yok. Ayrıca bir parantez açalım isterseniz, biraz daha vaktimiz var. Kanal-İstanbul, gemiler için yolu kısaltmıyor, Boğazdan parasız geçiş yerine paralı geçiş getiriyor. Acaba gemiler Kanal-İstanbul'u niçin tercih edecekler?

Kentsel tasarım anlayışı da göz ardı edilmekte; doğal ve tarihsel çevrelerin korunması zayıf, proje yaptırma düzeni tutarsız. İş müteahhitlere veriliyor, müteahhitlerin insafıyla mimarlara yansıyor. Kamu kesimi mimarlık konusunda ne yaptığının farkında değil, bekledikleri mimarlık da bugünü ve geleceği unutmüş, yalnızca geriye bakıyor, geçmişten medet umuyor. Kamu, özel kesime yol göstericilikte de hiç başarılı değil. Kendi tutumu böyle tutarsız olunca, yol göstericilikte de tabii başarılı olması mümkün değil.

Bize her fırsatta, "hep şikâyet edersiniz, ama öneri getirmezsiniz" derler. Şu önerileri yapmalıyız: Kaybedilen tüm değerlerimize rağmen, daha fazla gecikmeden değerlerimizi korumak zorundayız. Yerel yönetimlerin ve ilgili bakanlıkların planlama konulardaki yetkileri kesinlikle yeniden düzenlenmeli. Bugün tam bir yetki kargaşası içindeyiz. İlgili meslek örgütlerinin ve kentlilerin de görüşünü alarak, onlara saygı duyarak karar mekanizmaları oluşturulmalı. Toplum, ilköğretimden başlayarak tarihsel, doğal ve yapısal çevreye duyarlı olarak yetiştirilmeli; kent planlama, kentsel tasarım ve mimarlık mesleklerinin ve ürünlerinin farkında olan ve onlara duyarlı bireylerden oluşmalı. Bunun için ilk ve ortaokullarda okutulan bazı derslerin içeriklerinin gözden geçirilmesi lazım.

Başka öneriler de var, ama onları burada tekrarlamayalım; zaten yazılı olarak bulacaksınız. Ayrıca demokrasi, insan hakları ve estetik gibi dersler bu amaçla yeniden düzenlenmeli. Gerçekten de mimarlık bir insan hakkıdır, bunun vurgulanması gerekiyor.

Avrupa ülkelerinde, örneğin Fransa'nın bir mimarlık yasası var. O mimarlık yasasının birinci maddesinde, "mimarlık kültürün bir dışavurumudur" deniyor. Başta da söylediğim gibi, mimarlık kültürün aynasıdır, toplumun aynasıdır. 1990'dan itibaren Avrupa ülkelerinin pek çoğunda mimarlık yasaları çıkarıldı ya da mimarlık politikaları, kabul ve ilan edildi. Örnek: Finlandiya'nın mimarlık politikasıdır. Gelen bütün hükümetler bunu uyguluyor. Finlandiya mimarlıklar ülkesidir ve bununla övünür. O duruma inşallah biz de geliriz günün birinde.

Bizde odaların yoğun çabalarına rağmen henüz bir düzen kurulamadı. Bir an önce ülke mimarlık politikasının bizde de hazırlanıp devreye sokulması gerekiyor. Bunu hep devlet yapacak diye bekledik, ama benim bir süreden beri bütün arkadaşlara önerim şu: Mimarlık politikasını biz hazırlayıp ilan edelim, empoze edelim. Demeliyiz ki “bizim mimarlık politikamız budur, buna devlet de uymak zorundadır.” Mimarlık meslek alanının en yetkili kuruluşu olarak Mimarlar Odası bunu söyleyebilir. Söylerse Mimarlar Odası söyler, onun bir ağırlığı vardır. Bunu en kısa zamanda kesinlikle yapmak zorundayız.

Yeni bir parantez açarak söyleyeyim; bu konuda yapılmış çalışmalar da var: Mimarlık Vakfı’nda, Mimarlar Odası’nda... Bu vesileyle Sevgili Oktay Ekinci’yi bir kez daha anmak istiyorum. Onunla birlikte yaptığımız birtakım çalışmalar oldu. Mimarlık Yasası aşağı yukarı hazırdır, Mimarlık politikası da öyle, ama güncel koşullar biraz daha dikkate alınarak elden geçirilmeli ve politika bir an önce duyurulmalı, yayılmalı.

Mimarlar Odası’nın gücü şu anda sadece Türkiye içinde değil, yurtdışında da artmıştır. Özellikle 2005’te İstanbul’da yapılan UIA Dünya Mimarlar toplantısından sonra Mimarlar Odası’nın etkinliği daha da artmıştır. Bugün dış dünyada Mimarlar Odası söz sahibidir. Bunu da ayrıca belirtmek istiyorum.

Mimarın eğitimi konusunu da birkaç dakika içinde özetleyeceğim. Küresel değişimle birlikte yaşanan toplumsal çevresel değişimler var. Mimarlık eğitimi ne bunların etkisi olacaktır. Her şey dönüşüyor değişiyor, mimarlık eğitiminin de dönüşüp değişmesi gerekir. Bugün bu perspektiften baktığımızda, mimarlık hizmeti ve mimari tasarım süreci, uluslararası çevre ve kentsel gelişme sorunlarının bir parçası olarak ağırlık kazanmaktadır.

Gelinen noktada, mimarlık eğitiminde de dönüşüm zorunlu olacak. Ayrıca yaşanan hızlı kentleşme ve dönüşüm karşısında bilim alanına ve bilim insanlarına önemli bir akademik sorumluluk düşmektedir. Yani bu konular okulların da görevi olmaktadır. Eğitim içeriğini yeniden düzenlemek gerekiyor. Bir yandan Avrupa Birliği süreci ve Uluslararası Mimarlar Birliği ölçütlerine uygun değişiklikler yapılması gerekiyor. Diğer yandan da yerel düzeyde sosyal ve kültürel özelliklerin tasarım sürecindeki katkıları ve etkileri üzerinde durulmalı, düşünülmeli, tartışmalar açılmalı, yeni yöntemler modeller geliştirilmeli.

Toplumsal bakışından söz ettik. Olumlu ve olumsuz yönleriyle mimarlık eğitimi açısından veri olarak ele alınmalı toplumun mimarlığa bakışı; çünkü bunlar iç içe. Mimarın eğitimi, toplumun mimarlık konusundaki eğitimi, bunlar iç içe konulardır. Öte yandan mesleğe kabul sisteminin yanı sıra mimarlık eğitiminin yeterli kalite güvencesinin sağlanması amacıyla okulların akreditasyonu sisteminin bir an önce geliştirilmesi, bu konuda YÖK nezdinde yoğun girişimlerde bulunulması kaçınılmazdır. Dün bu konuyu uzun boylu konuştuk. Bugün

bu kopukluklar ülke çapında önemli değerlerin ve tarihi alanların kaybına neden olmakta. Bazı konularda geç kalınsa da, kente çevreye, topluma geri dönülemeyecek zararlar verilmiş olsa da, ısrarla konunun peşinden gitmek zorundayız.

Mimarlık alanında sürekli eğitimin içeriği, toplumsal kültürel değerlendirmeler ve eğitimde yeni düşünme biçimleri yöntemler açısından ele alınarak tartışılmalıdır.

Bizim sunumumuz özetle böyle... Teşekkür ederim ilginiz için.

Oturum Yöneticisi

Biz de çok teşekkür ediyoruz Sevgili Doğan Hasol Hocamıza. Gerçekten çok kapsamlı, aslında çok tartışma boyutları içeren bir sunuştu. Kısa bir derlemeye yetindik, ama içinden herhalde tartışılacak çok başlık çıkacak.

Ben bu sunuştan esinlenerek çok kısa bir-iki tane vurguyla, sözü diğer konuşmacımıza vereceğim, vahim bir durumu tekrar belgelemek üzere. Gerçekten mimarlık bilim alanıyla kuşkusuz beslenen çok değerli bir sanat alanı, bir sanat üretimi diye baktığımızda bu çelişkileri vurgulamak istiyorum. Bugün tam da tersine yöneticilerimizin yeni yasalarla telif haklarını yok etmeye çalıştıklarını, yani mimari eserin aslında sanat eseri sahibine ait olmasını sorguladıklarını görüyoruz. Gerçekten bugünkü bilimin ya da çağın dışında bir yaklaşımla rahatlıkla karşılaşabiliyoruz.

İkinci önemli çelişki de, Doğan Hocam çok güzel anlattı, topluma, bireylere mimarlık fikrinin öneminin anlatılması ya da benimsetilmesi gerçekten önemli, bunu her zaman vurguluyoruz, ama bir taraftan da baktığımızda, yöneticilerimiz bundan ne kadar haberdar? İşte yapılan projeler nasıl bu fikirlerden kopuk geliyor. Her türlü boyutuyla kopuk ve de hatta entelektüel insanlarımız bile... Gazetelerde ben okuduğumu hatırlıyorum hayretle; mekânda demokrasi ne demek? İşte ne kadar yanlış kavramlar kullanıyor, insanların kafası karıştırılıyor, demokratik birey olur, işte Meclis üyesi olur, seçim olur, ama niye meydan olsun, diye örneğin. Yani yazan çizen insanlarımızın bile bu konuda ne kadar geride olduğunu da hatırlamakta fayda var.

Ben şimdi ikinci sunuş için Sevgili Neslihan Dostoğlu'na söz vermek istiyorum. Neslihan Hanım da kendi grubu adına özet sunuşunu yapacak. "Mimarlık Eğitiminde Değişimler ve Güncel Beklentiler, Avrupa Birliği Çerçevesi" başlığıyla. Buyurun Sayın Neslihan Hanım.

Neslihan DOSTOĞLU

Sayın kurultay başkanı, Mimarlar Odası'nın ve üniversitelerin değerli yöneticileri, öğretim üyeleri ve sevgili öğrenciler; öncelikle VII. Mimarlık ve Eğitim

Kurultayı'nın son yıllarda Türkiye'de mesleki hakların ve çağdaş yaklaşımların göz ardı edildiği, şeffaflık, katılım, insan ve çevre hakları gibi kavramların önemsenmediği bir ortamda düzenlenmesini çok anlamlı bulduğumu söyleyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Eskişehir'de yapılan bu toplantıda konuşmak, benim için özellikle anlamlı, çünkü 1988-90 döneminde henüz yardımcı doçent iken çok severek çalıştığım Anadolu Üniversitesi'nden değerli arkadaşlarımla ve öğrencilerimle birlikteyim.

Şu anda perdede yansıttığım gibi, MEK-VII kapsamında oluşturulan Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi Çalışma Grubu'nun "Mimarlık Eğitiminde Değişimler ve Güncel Beklentiler" alt grubu üyeleri olan Neslihan Dostoğlu, Fusun Alioğlu, Güven Arif Sargın, Gökçe Ketizmen Önal, Aysen Ciravoğlu ve Figen Gül'ün birlikte hazırladıkları raporu sizlere sunacağım.

Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitim Çalışma Grubu'nun dört alt grubu vardı. Birinci grup, biraz önce Sayın Doğan Hasol'un sunumuyla çalışmalarını bizlere aktardı. İkinci olarak biz sunuyoruz, daha sonra da diğer iki grup sunuşlarını yapacaklar.

Bu çalışmaya başlarken, akademisyen olmanın getirdiği bir sistematik içinde, amacımızı, çalışmamızın kapsamını, yöntemimizi belirlemeye çalıştık. Çeşitli toplantılar gerçekleştirdik. Amacımız ulusal ve uluslararası düzeyde 'mimarlık eğitimi' ortamının geldiği noktanın 'değişimler ve güncel beklentiler' doğrultusunda değerlendirilmesinin yapılması idi. Ulusal ve uluslararası güncel durumu saptamayı, örnekler üzerinden bir tartışma ortamını oluşturmayı, genel bir değerlendirme yapmayı kapsam olarak belirledik. Yöntem olarak da, özellikle Girit'te her yıl yapılan ENHSA toplantılarını, Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da mimarlık eğitimindeki güncel gelişmeleri, Bologna sürecini ve Türkiye'nin yaklaşımlarını değerlendirmeyi hedefledik.

Tarihsel sürece baktığımızda kısaca şunu söyleyebilirim: Geleneksel eğitim, öğretim ve mesleki örgütlenmeler 18. yüzyılın ikinci yarısında Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkardığı yeni sosyal ekonomik ve kültürel yapı sürecinde yeniden ele alınmaya başlamıştır. Beaux-Arts bu dönemde kurulmuş, burada uygulanan mimarlık eğitimi yaklaşımı uzun süre çeşitli akademik ortamlarda etkili olmuştur.

Ancak 20. yüzyılın başlarında gelişen ve çeşitlenen modern eğitim kurumları ve mesleki örgütlenmelerle birlikte, mimarlık eğitimiyle ilgili değerlendirmeler ivme kazanmıştır. Bu süreçte, International Union of Architects, yani Uluslararası Mimarlar Birliği 1948 yılında kurulmuş ve her üç yılda bir farklı temalarla toplanarak, mimarlıkla ilgili önemli konuları masaya yatırarak değişimlere dikkat çekmiştir. Burada UIA toplantılarının başlıklarından birkaç örnek sunmak istiyorum.

rum. Örneğin, 1948'de "Yeni Görevler Karşısında Mimar" başlıklı bir tema var. 1951'de "Mimar Yeni Görevleriyle Nasıl Baş Edecek?", 1953'te "Mimarın Konumu" ve 1965'te "Mimarın Eğitilmesi" gibi temalar gündeme gelmiştir.

Mesleki kurumların yanı sıra eğitim odaklı kuruluşlar da, bu küresel yapılanma karşısında mimarlık eğitiminin alması gereken pozisyonları tartışmaktadır. Bunlardan bir tanesi, Avrupa Mimarlık Okulları Başkanları Ağı olarak tercüme edebileceğimiz ENHSA'dır. Bu grup 1997 yılından beri her yıl eylül ayında toplantı yapmaktadır. Son ikisinin üzerinde daha detaylı duracağım, ama başlıklar üzerinden kısaca geçmek istiyorum.

Örneğin 2002 yılında "Ortak Bir Avrupa Yüksek Öğretim Alanına Doğru", 2006 yılında "Yeni Direktif - Yeni Yönler: Bu Yeni Bağlamda Mimarlık Okullarımızın Akademik Hedefi Nedir?", 2011 yılında "Azla Çoğu Yapmak: Zorlu Zamanlarda Mimarlık Eğitimi" gibi temalarla toplantılar düzenlenmiş ve Avrupa'daki pek çok mimarlık okulunun bölüm başkanları bu toplantılara katılarak mimarlık eğitimindeki güncel gelişmeler üzerine değerlendirmeler yapmıştır.

ENHSA toplantılarında aşağıda yer alan temalar ele alınmıştır:

- 2002 yılında, "Ortak bir Avrupa Yüksek Öğretim Alanına Doğru"
- 2003 yılında, "Avrupa Mimarlık Yüksek Öğretim Alanını Şekillendirmek"
- 2004 yılında, "Avrupa Yüksek Öğretim Alanı için Mimarlık Müfredatını Şekillendirmek"
- 2005 yılında, "Gelecek Mücadeleleri Oluşturan/Haber Veren Mevcut Pozisyonlar: Yüksek Öğretim Alanına Doğru Yeni Ufuklar ve Sentezleri"
- 2006 yılında, "Yeni Direktif-Yeni Yönler: Bu Yeni Bağlamda Mimarlık Okullarımızın Akademik Hedefi Nedir?"
- 2007 yılında, "Avrupa Yüksek Öğretim Alanından Geçerken"
- 2008 yılında "Mezunların Sürdürülebilir Kariyeri"
- 2009 yılında, "Avrupa Mimarlık Yükseköğretim Alanının Eleştirel Haritalanması"
- 2010 yılında, "Gelecek İçin Öğrenmek: Belirsizlik Çağında Mimarlık Okullarının Yeni Sorumlulukları"
- 2011 yılında "Azla Çoğu Yapmak: Zorlu Zamanlarda Mimarlık Eğitimi"

Çalışma grubumuz özellikle ENHSA'nın 2012 ve 2013 toplantılarını daha detaylı ele almıştır, çünkü Mimarlık ve Eğitim Kurultayları biliyorsunuz iki yılda bir yapılmaktadır. Dolayısıyla bu iki yıllık süre içinde neler ön plana çıkmış, bir önceki kurultaydan bugüne kadar dünyada üzerinde durulan konular neler olmuş şeklinde konuya yaklaşmıştır. 2012 yılında 15. ENHSA toplantısında "Mimarlık Eğitiminin Verildiği Ortam ve Çevrelerde, Öğrenme Yetkinliği ve Kalitesinin Nasıl Artırılacağı ve/veya İyileştirileceği" konusu ele alınmıştır. Bu kapsamda öğrenim kalitesi ve müfredat yapısı, öğretim elemanlarının geliştirilmesi, öğretim yöntemleri ve öğrenci temini/kazanımı boyutlarıyla konu tartışılmıştır.

Bu son başlığın üzerinde biraz daha durmak istiyorum. 15. ENHSA toplantısında nitelikli bir öğrenci kitlesinin elde edilebilmesi için ülkeler bazında farklılaşan yöntemler karşılaştırmalı olarak tartışılmış, okulların yüzleştikleri niteliksel sorunlar gözden geçirilmiş ve özellikle öğrenci hareketliliğinin yoğunlaştığı Avrupa Birliği sınırları içerisinde okullar/öğrenciler arasındaki eşdeğerliliği sağlayacak kurumsal araçların neler olduğu sorusu gündeme taşınmıştır.

Benim de katıldığım 2013 Eylül ayındaki 16. Girit Hanya toplantısında başlık “Değişimle Yüzleşmek”ti. Anlamalı bir başlıktı bence. Söz konusu toplantıda özellikle Avrupa ülkelerinde hissedilen ekonomik sorunlar ve buna bağlı olarak sosyal ve kültürel sorunlar toplantı sırasında tartışıldı. Küresel ölçekli finansal taleplerin, profesyonel ve akademik çevrelerde hangi formüller, araçlar ve yöntemlerle aşılabileceği üzerine yoğunlaşıldı.

Toplantıda ele alınan konulardan bir tanesi de değişimi yönetmek, küreselleşen dünyada profil değişimiydi. Mimarlık okullarına kaydolarak eğitim alan genç nüfusun, artık farklı bir profile sahip olduğu vurgulandı. Mezunların klasik mimar tanımına uygun düşmediği ve geleneksel mimarlık pratiğinden uzak, farklı alanlarda ve zengin bir palet içerisinde profesyonel hayata atıldıkları değerlendirildi. Günümüzde Avrupa’da mimarlık okulu sayısının artmasına rağmen, her yıl bu okullara kayıt yaptıran öğrencilerin sayısında bir düşüş olduğu, çünkü Avrupa ve Amerika’da büyük bir ekonomik krizle mücadele edildiği ve dolayısıyla inşaat sektörünün bu krizlerden en hızlı etkilenen sektör olarak, mimarlara eskisinden daha az talepte bulunduğu ifade edildi. Mimarlık okullarının yeni pazar-talep ilişkileri konusuna yeterince yanıt veremediği için sorunlar yaşandığı vurgulandı.

Ayrıca değişimi yönetmek, politik roller ve mimarlar için profesyonel etkinlikler konusu ele alındı ve yeni Avrupa Birliği direktifiyle iki yeni formül üzerinde durulduğu belirtildi. Son olarak da, mimarlık eğitimindeki ağırlar masaya yatırıldı. Türkiye’de de pek çok okulun uyguladığı Erasmus sistemi ve diğer ağırlar değerlendirildi, değişen paradigmalara başat yeni birlikteliklerin nasıl ve hangi araçlarla kurulacağı ele alındı.

Özet olarak, bu toplantıda yeni ve zorlayıcı koşulların aşılma yöntemleri, krizlerin ne tür fırsatlara çevrilebileceği, yeni profil oluşumu sonucunda ortaya çıkan farklılıkların mutlaka göz önüne alınması gerektiği ve Avrupa Birliği direktifinin de yeni ciddi yapılanmalara yol açacağı konuşuldu.

Çalışma grubu olarak biz bu güncel tartışmalardan yola çıktık ve Avrupa’daki gelişmelere, Amerika’ya ve Türkiye’ye yeniden baktık. Avrupa’da Fransa, İtalya, İngiltere ve Almanya olarak dört ülke belirledik ve bu ülkelerde mimarlık eğitimindeki gelişmeleri mercek altına aldık. Ben burada sizlere önce Fransa’daki gelişmeleri özetleyerek aktarmak istiyorum. Bu bilgiler broşürde ve daha sonra yayımlanacak Kurultay kitabında çok daha kapsamlı olarak ele alınacak.

Şekil 1: Fransa'da eğitim veren mimarlık okulları.

Fransa'da 20 adet mimarlık okulu var. Kültür ve İletişim Bakanlığı'nın himayesi altında olan bu okullar mimarlık alanıyla ilgili formasyon veriyorlar. Bu formasyon, mimarlık disiplinine özgü eğitimi içermekte (mimari ve kentsel tasarım, kent ve mimarlık teorisi ve tarihi, mekânın temsili). Söz konusu eğitim, sanat, sosyoloji, tarih, bilim-teknik, şehir planlama, peyzaj, enformatik, yaşayan diller gibi farklı disiplinler tarafından verilen bilgilerle zenginleştirilmekte.

Fransa'da 3 + 2 sistemi uygulanıyor. 180 AKTS'lik 3 yıllık bir lisans eğitimi, ardından 120 AKTS'lik bir yüksek lisans eğitimi ve bunun arkasından da uygulama temelli 1 yıllık çalışma tamamlanıyor. Bu uygulama sonucunda öğrenciler hem mesleki uygulama çalışmalarını, hem de aldıkları kuramsal dersleri içeren tezlerini bir jürinin önünde savunuyorlar. Bu savunmayı yaptıktan sonra HMONP diye bir derece alıyorlar ve Fransa Mimarlar Odası'na kayıt yaptırabiliyorlar. Bir başka deyişle, mimar olma süreci bir sistem olarak sunuluyor ve öğrenciler bu paketin bütün aşamalarını geçmek zorundalar. Dün de konuşulduğu gibi YÖK yurtdışında yapılan üç yıllık bir eğitimi bizim lisans eğitimimize eşdeğer olarak kabul ediyor ve onaylıyor, ancak bunun ne kadar yanlış olduğunu, buradaki sisteme baktığımızda rahatlıkla görebiliyoruz. Sadece üç yılı tamamlayan kişiler Avrupa'da mimarlık yapma yetkisine sahip olamıyor. Üç yılın ardından iki yıl yüksek lisansını yapıyor, daha sonra bir yıllık bir uygulama süreci geçiriyor ve bir sınavı geçiyor, ondan sonra bir mimar olarak imza atabiliyor. Dolayısıyla bunun sadece ilk aşamasını, Türkiye'de mimarlık yapabileme yetkisini vermek için kullanmak son derece yanlış.

Fransa'daki Devlet Mimarlık Okullarının dokuz misyonu bulunmaktadır:

1. Profesyonel mimar olmak isteyenlere ilk eğitimlerini vermek,
2. Mimari ve kentsel ölçekte araştırmalar yapmak,
3. Araştırmayı amaçlayan ve araştırmadan kaynaklanan eğitim vermek,
4. Mimarlık alanında ve mimarlıkla ilişkili alanlarda özelleştirilmiş dersler önermek,
5. Mimari uygulamalarda halen çalışmakta olan kişilerin mimarlık diploması almasını sağlayacak şekilde sürekli eğitim vermek,
6. Profesyonel mimarların yaşam boyu eğitimini sağlamak,
7. Akademisyenlerin yetiştirilmesine katkıda bulunmak,
8. Mimarlık kültürünün yaygınlaştırılmasını ve gençler, özellikle de okul çocukları arasında mimari farkındalığı teşvik etmek,
9. Bilim ve uluslararası kültür topluluğunun içinde bilgi ve deneyim paylaşımını, özellikle yabancı kurumlarla işbirliği programlarının geliştirilmesi yoluyla sağlamak.

Vakit darlığı nedeniyle bu misyonlardan birkaç tanesini aktarmak istiyorum. Profesyonel mimar olmak isteyenlere ilk eğitimlerini vermek, araştırmayı amaçlayan ve araştırmadan kaynaklanan eğitim vermek, mimarlık kültürünün yaygınlaştırılmasını ve gençler, özellikle de okul çocukları arasında mimari farkındalığı teşvik etmek gibi dokuz tane misyon.

Burada Fransa'daki harita üzerinde mimarlık okullarının konumlarını görüyoruz. Yaklaşık olarak 19.000 öğrencinin mimarlık eğitimini sürdürdüğü 20 mimarlık okulunun 6 tanesi Paris'in içinde bulunduğu Île-de-France bölgesinde yer alıyor. Her sene yaklaşık olarak 2800 öğrenci ilk seneye kaydoluyor. Türkiye'de olduğu gibi, kız öğrencilerin oranı Avrupa'da ve Amerika'da giderek artmakta. Şu anda Fransa'da öğrencilerin yüzde 57'si kız öğrencilerden, yüzde 12'si de yabancı öğrencilerden oluşuyor.

Fransa'da 2013 yılında, 2011 adet mimarlık mezununun yüzde 25'inin yüksek lisans sonrası başka uzmanlaşma formasyonlarına kayıt yaptırdığını görüyoruz. Buna karşılık, üç yılı tamamlayan öğrencilerin yüzde 75'inin, iki yıllık yüksek lisans programına ve onun arkasından gelen uygulama kısmına devam ettiği tespit edilmiş durumda. Örneğin bu sene mezun olan 2100 öğrencinin yüzde 75'i sisteme devam ediyor. Sadece yüzde 25'i çeşitli nedenlerle buna devam etmeyip, kendilerine farklı yollar çizebiliyorlar.

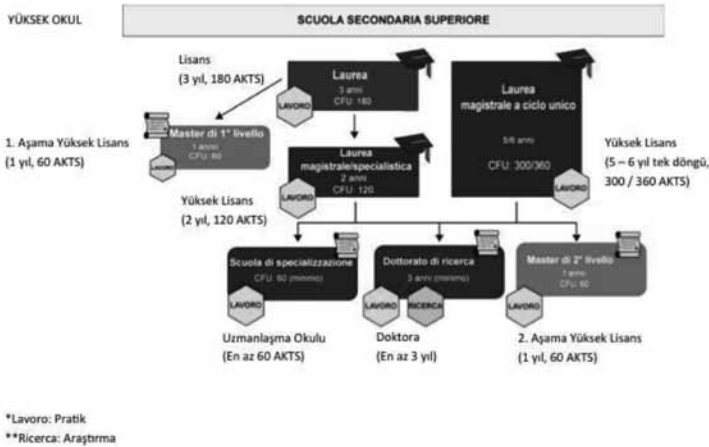
İkinci olarak İtalya'yı ele alacağım. İtalya'da eğitimle ilgili birtakım güncellemeler, gelişmeler söz konusu. 2012 yılında bir yasa onaylanmış durumda. Eskiden beri İtalya'da bir sınav var, ama zorunlu pratik mevcut değil. Ancak 2012'de İtalya'da bir yasa çıkmış durumda ve artık 18 ay pratik yapma bir zorunluluk haline gelmiş bulunuyor. Bunun arkasından sınava giriliyor. Sınav Üniversite Bakanlığı tarafından organize ediliyor ve Adalet Bakanlığı tarafından da kontrol ediliyor; oldukça sistematik ve kuralları olan bir sistem.

Yapılan araştırmalar İtalya'da da mimarlık öğrenci sayısının giderek azaldığını göstermektedir. Örneğin, 2012 yılında sayı 8500'e düşmüş durumda. İtalya'da 28 mimarlık fakültesi var. Bunlar farklı sistemler uyguluyorlar ve çeşitli diplomalar veriyorlar ve yine Fransa'da olduğu gibi, 3 yıl lisans, ardından 2 yıl yüksek lisans eğitimlerini veya 5 yıl kesintisiz lisans eğitimlerini tamamlayanlar 18 ay pratik yaptıktan sonra sınava girme hakkını elde ediyor. Üç yıllık mimarlık lisans eğitiminin üstüne yapılan iki yıllık yüksek lisans mimarlık alanında olabileceği gibi peyzaj mimarlığı, planlama gibi farklı alanlarda da olabiliyor. Bütün alternatiflerin Ulusal Mesleki Oda içinde yer almayı hak ettirdiğini de ifade etmek istiyorum.

İtalya'da "mimar" profesyonel unvanı ve dolayısıyla ilgili meslek, yasal olarak tamamen koruma altındadır. Mesleğin düzeni ve korunmasıyla ilgili otorite, Mimarlar, Plancılar, Peyzaj Mimarları ve Konservatörler Ulusal Odası'dır. Gelecekte sadece mimarları ilgilendiren yasal çerçeve, artık plancıları, peyzaj mimarlarını ve konservatörleri de içerecek şekilde genişletilmiş durumdadır.

Oda, konseyleri ve birimleri aracılığıyla üyelerine, müşterilere ve ilgili kamu kurumlarına veya özel kuruluşlara çeşitli tavsiyelerde bulunabiliyor, üyelerinin müşterilerine verdikleri faturaların doğruluğunu ve uygunluğunu kontrol edebiliyor.

Biraz önce belirttiğim gibi, 18 aylık pratikten sonra sınava girilebiliyor. Bu sınavda çeşitli yazılı soruların cevaplanması, uygulamaya yönelik egzersizlerin yapılması ve arkasından sözlü bir kolokyuma katılım gerekli; gerçekten zorlu bir süreç. Burada da bir tablo halinde sistemi görüyoruz. Lisans eğitiminden sonra izlenecek yollar İtalya'da sistematize edilmiş durumda. Broşürde tabloya detaylı olarak bakabilirsiniz.

Şekil 2: İtalya Yükseköğretim sisteminde Lisans eğitiminden sonra izlenecek yollar.

İNGİLTERE'DE MİMARLIK OKULLARI	OKUL HAKKINDA	EĞİTİM MODELİ	ÖĞRETİM ELEMANI SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ORAN (# ÖĞRETİM ELEMANI/# ÖĞRENCİ)	STAJ/ MESLEKİ DENEYİM ŞARTI
University of Cambridge - Department of Architecture	Kuruluş Yılı: 1912 (101 yıllık) Bölüm başkanının açıklamasına göre mimarlık bölümü kentsel ve bağlamsal tasarım konusunda güçlü olmasının yanı sıra, tarih ve felsefe eğitimi açısından üne sahip olup, sürdürülebilir yapı ve kentsel tasarım araştırmalarında üstün başarılarla imza atmıştır.	3+2	Öğretim üyesi (tam zamanlı): 35 Profesör: 6 (including 2 visiting) Lecturer: 10 Design fellow: 19 Professional Practice: 1	Toplam: 219 Lisans: 121 Y. Lisans: 42 Doktora: 56	Genel: 6,20 Stüdyo: 11,5	Lisans ve yüksek lisans programlarında 12 ay olmak üzere profesyonel deneyim için toplam iki kez "yearout" bulunmaktadır. Ek olarak, lisans ve yüksek lisans programlarını tamamlayanlar için bir post-graduate sertifika programı yer almaktadır. (ARB (Architects' Registration Board) /RIBA Part 3) Bu program ders, seminer, tartışma ve atölyelerden oluşmaktadır.
University of Bath- Department of Architecture and Civil Engineering	Kuruluş Yılı: 1856'da teknik okul olarak kuruldu. 1966'da üniversite statüsünü aldı. Mimarlık ve İnşaat Mühendisliği bölümü, İngiltere'de disiplinler arası çalışmalar yürüten özelliğe sahip tek okuldur. Araştırma ve eğitimin çekirdeğini sürdürülebilirlik oluştururken, bu eğitim programlarına ve araştırma çalışmalarına yoğun şekilde yansıtılmaktadır.	4+2	Öğretim üyesi (tam zamanlı): 51 Profesör: 8 Lecturer: 26 Teaching Fellow: 17	Toplam: 750 Lisans: 600 Y. Lisans: 100 Doktora: 50	Genel: 15 Stüdyo: 44	Lisans ve yüksek lisans programlarında 12 ay olmak üzere profesyonel deneyim için toplam iki kez "yearout" bulunmaktadır.

Şekil 3: İngiltere'de mimarlık eğitimi veren okullar.

İngiltere'deki mimarlık eğitimiyle ilgili, çeşitli okulları içeren bir tablo oluşturmaya çalıştık. Burada hepsinin üzerinden geçmeyeceğim, ama özellikle sadece üçüncü sütuna bakmanızı rica ediyorum. İngiltere örneğinde 3 + 2, 4 + 2 kurusu egemen. Almanya'ya bakıyoruz; orada da 4 + 2, 3 + 2.

Özet olarak, Avrupa'da mimarlık eğitiminde söz sahibi olan dört ülkeyi, İngiltere, Almanya, Fransa ve İtalya'yı inceledik ve hepsinde aşamalı bir mimarlık eğitimi kurgusunun bulunduğunu ve bu kurgunun her bir aşamasının da çeşitli kurallarla tanımlandığını net olarak gördük.

ALMANYA'DA MİMARLIK OKULLARI	OKUL HAKKINDA	EĞİTİM MODELİ	ÖĞRETİM ELEMANI SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ORAN (# ÖĞRETİM ELEMANI/# ÖĞRENCİ)	STAJ/ MESLEKİ DENEYİM ŞARTI (Almanya'da lisanslı mimar olabilmek için en az, 10 dönem eğitimin ardından 2 yıl mesleki deneyime sahip olmak gerekmektedir.)
Fakultät Architektur und Stadtplanung an der Universität Stuttgart	Kuruluş Yılı: 1829 (184 yıllık) Almanya'daki en eski üniversitelerindendir, TU9 içerisinde yer alır. Araştırma tabanlı, teknik bir okuldur. Araştırma konuları genel olarak; sürdürülebilir kentsel ve peyzaj tasarımı, yeni yapı teknikleri ve malzemelerle, uygulama alanlarının denenmesi üzerine yoğunlaşmıştır.	4+2 Mimarlık ve Şehir Planlama (BSc) 8 sem Mimarlık ve Şehir Planlama (MSc) 4 sem	Bölüm başına düşen tam zamanlı öğrt. elemanı sayısı: 23 (Toplam 15 enstitü içinde 16 bölüm bulunmaktadır.)	Toplam ana dal öğr. sayısı: 1153 Lisans: 666 Y. Lisans: -	Genel: 0,32 Stüdyo:	
Fakultät für Architektur und Landschaft an der Universität Hannover	Kuruluş Yılı: 1831 (182 yıllık) Almanya'daki en eski ve geniş bilim ve teknoloji üniversitelerindendir, TU9 içerisinde yer alır. Uygulama ve araştırma tabanlı disiplinlerarası bir eğitim sistemine sahiptir. Araştırma konuları genel olarak sürdürülebilirlik üzerinden üç ana amaca yöneliktir: refleksif tasarım, kentsel ve kırsal gelişimin geleceği ile peyzaj, kültür ve teknoloji alanlarındaki çok işlevsellik.	3+2 Mimarlık (B) 6 sem Mimarlık ve Kentsel Tasarım (MSc) 4 sem (European Master in Territorial Development) (Mas) 4 sem	Bölüm başına düşen tam zamanlı öğrt. elemanı sayısı: 13 (Toplam 9 enstitü içinde 19 bölüm bulunmaktadır.)	Toplam ana dal öğr. sayısı: 614 Lisans: 369 Y. Lisans: 120 Doktora: -	Genel: 0,4 Stüdyo:	
Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft FB Architektur	Kuruluş Yılı: 1973 (40 yıllık) Devlet onaylı bir sanat akademisidir. Sanatsal eğitimle bilimsel uygulamayı birlikte yürütmek adına, lisans eğitimi proje dersleri süresince sanatsal-teknik becerileri geliştirmeye ve uygulamaya yönelik çalışmalara olanak sağlar.	4+2 Mimarlık ve Kentsel Çevre (B) 8 sem (Process Architecture) (M) 4 sem	Bölüm başına düşen tam zamanlı öğrt. elemanı sayısı: 9 (Toplam 8 bölüm bulunmaktadır.)	Toplam ana dal öğr. sayısı: 87 Lisans: 66 Y. Lisans: 15	Genel: 0,8 Stüdyo:	

Şekil 4: Almanya'da mimarlık eğitimi veren okullar

Şimdi Amerika'ya bakıyoruz. Amerika'da mimar unvanını kullanabilmek için üç temel şart var; eğitim, staj ve sınav. Avrupa'dakine benzer bir durum. Amerika'da akreditasyona çok önem veriliyor. Gerçekten de, ancak NAAB'dan akreditasyon almış programlardan alınan profesyonel dereceler, NCARB'a kayıtlı lisanslı mimar olabilmek için gerekli olan eğitim şartını karşılayabilmekte.

ARE (THE ARCHITECT REGISTRATION EXAMINATION) [MİMARLIK KAYIT SINAVI] BÖLÜMLERİ	İÇERİK
Programlama, Planlama ve Uygulama (Programming, Planning & Practice) Alan Bölgeleme (Site Zoning)	85 çoktan seçmeli soru ve alan bölgeleme eskizi
Yakın Çevre Planlama ve Tasarım (Site Planning & Design) Yakın Çevre Tasarımı (Site Design) Yakın Çevre Düzenleme (Site Grading)	85 çoktan seçmeli soru ve alan bölgeleme eskizi
Bina Tasarımı ve İnşaat Sistemleri (Building Design & Construction Systems) Merdiven Tasarımı (Stair Design) Çatı Planı (Roof Plan) Ulaşılabilirlik/ Rampa (Accessibility / Ramp)	85 çoktan seçmeli soru ve ulaşılabilirlik, çatı planı ve merdiven tasarımı ile ilgili üç eskiz
Şematik Tasarım (Schematic Design) Bina Düzenleme (Building Layout) İç Mekan Düzenleme (Interior Layout)	Bina ve iç mekân tasarımı ile ilgili iki eskiz
Strüktürel Sistemler (Structural Systems) Strüktürel Düzenleme (Structural Layout)	125 çoktan seçmeli soru ve bir tane strüktür plan çizimi
Bina Sistemleri (Building Systems) Mekanik ve Elektrik Planları (Mechanical & Electrical Plan)	95 çoktan seçmeli soru ve bir mekanik ve elektrik planı çizimi
İnşaat Dokümanları (Construction Documents & Services) Bina Kesiti (Building Section)	100 çoktan seçmeli soru ve bir bina kesit çizimi

Şekil 5: Amerika Birleşik Devletleri Mimarlık Kayıt Sınavı.

Dün akreditasyonla ilgili Sayın Nur Esin bir sunum yaptı. Maalesef Türkiye'de 88 mimarlık bölümü olmasına rağmen 5 kurum akredite edilmiş durumda. Ben Türkiye'de akreditasyona yeteri kadar önem verilmediğini düşünüyorum. Dün öğrenci arkadaşlara söyledim, şimdi de daha kalabalık bir salonda seslenmek istiyorum. Okullarınıza döndüğünüz zaman, lütfen bölüm başkanlarınıza giderek "hocam biz de akredite olalım, bu akreditasyonu yapalım, hep birlikte yapalım" demenizi arzu ediyorum. Bu gerçekten önemli çünkü ileride meslek yaşamız onaylandığı zaman, akredite olan ve olmayan kurumlar arasında fark olacağını düşünüyorum. Bu konuda bir kez daha sizin dikkatinizi çekmek istiyorum.

Amerika'da, biraz önce söylediğim gibi, eğer akredite edilmiş bir kurumdan mezunsanız mimar olarak imza atabilme konumuna gelmeniz daha kolaylaşıyor. Amerika'da mimarlık alanında profesyonel dereceler lisans, yüksek lisans ve doktora olarak tanımlanıyor.

Staj koşulu ise şöyle özetlenebilir: 4 + 2 veya da 5 yıllık kesintisiz bir eğitim sisteminden sonra, 5600 saatlik ve 16 farklı alanda iş deneyimini içeren bir staj süreci geçirmeniz gerekiyor. Sınav koşulu ise mimarlık kayıt sınavının başarılmasıyla ilgili. Sınav çoktan seçmeli ve grafik sorular içeren yedi bölümden oluşuyor.

Amerika çok ilginç bir ülke; hem çok fazla okul var, hem de çok farklı seçenekler sunulabiliyor. Birinci seçenekte 5 yıllık mimarlık okulundan mezun olduktan sonra 3 yıl pratik ve ardından sınav var. Bir başka deyişle, sınava girmeden önce 8 yıllık bir süreci başarıyla tamamlamak gerekiyor.

İkinci seçenek 4 yıllık mimarlık lisans eğitimiyle ilgili. Genellikle 4 yıllık mimarlık bölümleri Amerika'da akredite edilmiyor. 4 yıllık bir mimarlık lisans eğitiminin ardından, 2 yıllık bir yüksek lisans eğitiminin tamamlanması ve 6 yıllık bu eğitim sürecinin arkasından 3 yıl pratik geliyor. Sonuç olarak, sınava girebilmek için 9 yıllık bir süre gerekiyor.

Üçüncü seçenek ise mimarlık eğitimi veren kurumlar dışında eğitim alan kişileri ilgilendiriyor. Sistem belli koşullarla buna da açık. Diyelim ki sanat tarihi, mühendislik veya psikoloji okudunuz. Ama lisans eğitiminizi tamamladıktan sonra dediniz ki, yanlış karar vermişim, mimar olmak istiyorum. 4 yıl farklı bir alanda eğitim yaptıktan sonra, mimarlık bölümü sizi 3 veya 3,5 yıllık yüksek lisans programına kabul edebiliyor. 2 yıllık değil de 3 veya 3,5 yıllık bir yüksek lisans programının ardından 3 yıllık pratik ve ardından sınav. Bu seçenekte de sınav öncesine kadar 10-10,5 yıllık bir süreç var. Aslında Amerika'da başka alternatifler de mevcut. Diyelim ki farklı bir ülkede mezun olup Amerika'ya gelerseniz, sisteme dahil olabilmemiz için izlenecek yollar var, süre nedeniyle üzerinde durmayacağım.

Biraz önce sözünü ettiğim alternatif yollardan sonra ortak amaç mimarlık kayıt sınavında (The Architect Registration Examination) başarılı olmak. Amerika'daki bu önemli sınav ile ilgili hazırladığımız tabloya bakmanızı rica ediyorum. Yedi tane bölüm kapsamında soru soruluyor. Örneğin birinci bölümde programlama, planlama ve uygulama alanında 85 tane çoktan seçmeli soru ve bununla ilgili bir eskiz sınavından geçiyorsunuz. Bina tasarımı ve inşaat sistemleri bölümüyle ilgili bir örnek daha vermek istiyorum. Merdiven tasarımı, çatı planı, ulaşılabilirlik, rampa, bunlarla ilgili 85 tane soru yanıtlıyorsunuz. Yani inanılmaz zor bir süreçten geçiyorsunuz. Ülkemizde ise 4 yılı bitirdikten hemen sonra bütün haklarıyla mimarlık yapma hakkını elde ediyor-

sunuz. Ne pratik yapma zorunluluğu, ne de sınav var. Avrupa ve Amerika'da bu mümkün değil. Bunun için de okullar akredite olmak istiyorlar, çünkü bu sınavları ancak gerekli bilgi ve becerilerle donatılmış öğrencilerin geçebileceklerinin farkındalar.

Ülkemizde bu tür kurallar yok, ancak hem akademisyenler olarak bizler, hem de Mimarlar Odası birlikte yapmış oldukları çalışmalarda, Türkiye'de mimarlık eğitiminin belli bir sistematik içinde yürütölmesi için öneriler geliştiriyor.

Şimdi biraz da Bologna sürecinden söz etmek istiyorum. Öncelikle Bologna sürecinin amacını özetleyeceğim. Deniliyor ki; "...Avrupa yükseköğretim alanı içerisinde yer alan ülke vatandaşları, yükseköğrenim görmek ya da çalışmak amaçları ile Avrupa'da kolayca dolaşabileceklerdir. Avrupa, gerek yükseköğretim ve gerekse iş imkânları açısından dünyanın diğer bölgelerinden kişiler tarafından tercih edilir hale getirilecektir..." Bu süreçte, hükümetler/devletler arasında herhangi bir anlaşma yok, yayımlanan bildirilerin yasal bir bağlayıcılığı bulunmamakta, hükümetler ve devletler, öngörülen hedefleri kabul edip etmeme konusunda serbest bırakılmaktadır.

Bologna süreciyle ilgili bazı yanlış algılamalar olabiliyor. Özellikle tek tip eğitimin benimsendiği yönünde eleştiriler var. Ancak Bologna süreci temel olarak çeşitlilik ve birlik arasında bir denge kurulmasını öngörüyor. Yükseköğretim sistemlerinin kendilerine özgü farklılıklarının korunarak, birbirleriyle karşılaştırılabilir olmasını ve uyumlu hale getirilmesini içeriyor. Bir ülkeden ya da yükseköğrenim sisteminden bir diğerine geçişin kolaylaşmasını, öğrenciler ve öğretim görevlilerinin hareketliliğinin ve istihdamının artırılmasını hedefliyor. Dolayısıyla burada bir tekipleştirme kaygısı yok.

Bologna Süreci'nin 10 eylem başlığı var. Bunların birkaçını açıklamak istiyorum: Bunlar, kolay anlaşılır ve birbirleriyle karşılaştırılabilir yükseköğretim diploma ve/veya dereceleri oluşturmak, yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri ağını oluşturmak ve yaygınlaştırmak, öğrencilerin ve yükseköğretim kurumlarının sürece aktif katılımını sağlamak, yaşam boyu öğrenimi teşvik etmek.

EHEA (European Higher Education Area) [Avrupa Yükseköğretim Alanı] ile ERA (European Research Area) [Avrupa Araştırma Alanı] öğrenci ve öğretim üyesi hareketliliğini sağlamak için sürece dahil olmak isteyenlerin gerçekleştirmesi gereken 4 ana başlık belirlemiştir. Bunlar:

- Diploma ve derecelerin tanınması,
- Kalite güvencesi,
- Yüksek Öğretim Yeterlilikler Çerçevesi,
- Öğrenci katılımı ve sosyal boyut'tur.

Son olarak 2012 yılında Bologna Bakanlar Konferansı'nda kabul edilen B k-reş Bildirgesi'nden söz etmek istiyorum. Bu bildirgede çok etkileyici cümle-ler var. Bunlardan bazıları üzerinde duracağım. Hepinizin bildiği gibi mali kriz Avrupa'yı sarsmış durumda ve bu konu pek çok toplantıda  ne çıkıyor. Y k-sek ğretime ayrılan fonların azalmasından ve mezunların iş bulmalarıyla ilgili belirsizliklerden bahsediliyor. Bükreş Bildirgesi'nde geleceğe yatırım yapmak üzere mümkün olan en fazla kaynağın yükseköğretime tahsis edilmesi taah-h t ediliyor. Ekonomik büyüme ve demokrasilerin sürdürülebilir gelişimi için ih-tiya  duyulan yaratıcı, yenilikçi, eleştirel düşünen ve sorumluluk sahibi mezun-lar eğitmeleri için yükseköğretim kurumlarının destekleneceği vurgulanıyor.

Ama biz ulusal raporlarımıza baktığımızda farklı değerlendirmeler var. 2007-2009 raporunda, yükseköğretim mezunlarının yüzde 78,6'sının iş bulduğu, kalite güvencesinde öğrencilerin katılımının söz konusu olduğu ifade edilmek-tedir. Bu ifadelerin tam olarak gerçekleri yansıtmadığını, ayrıca yaşam boyu öğrenim ve eğitimde esneklik açısından, ülkemizdeki durumun hedefin geri-sinde kaldığını açıklıkla görüyoruz. Ulusal rapora göre, sistemin tek mağduru meslek liseleri. Ayrıca yükseköğrenime olan talebin, kontenjanların yüzde 25 artırılmasıyla çözümlendiği ifade ediliyor.

Bologna sürecinde Y K'e bağlı mimarlık programlarına baktığımız zaman; diploma eki, AKTS etiketi, Yükseköğretim Yeterlilikler  er evesi konusunda Türkiye'de çeşitli çalışmalar yapıldığını görüyoruz. Ama biraz önce Bologna'yla ilgili genel değerlendirmemi yaparken de vurguladım, Türkiye'de şöyle bir so-run var: Türkiye'de programlar maalesef tek tipleşmeye doğru gidiyorlar, Bo-logna süreciyle birlikte. Halbuki Bologna sürecinin tanımında asıl önemsenen konu, tek tip bir yükseköğretim sisteminin aksine, özgünlüklerin ortaya  ıkarıl-ması. Ulusal mimarlık programlarının tanımlamalarında ise bulunan coğrafya, akademik kadro ve benzeri parametrelerden kaynaklı özgün tanımlamalar yok.

Çalışmamızda Türkiye için sayısal değerleri inceleyince, 2009 yılının bir kırıl-ma noktası olduğunu tespit ettik. 2009 yılına kadar Türkiye'de yeni bölümlerin açılmasından ziyade bir kontenjan artışı anlayışının genel olarak benimsen-miş olduğu görülebiliyor, ancak 2009 yılından sonra hem mimarlık bölüm sa-yısında, hem de  ğrenci sayısında inanılmaz bir artış var. Rakamlarla biraz sonra tabloda da açıklayacağım. Mimarlık bölümlerinin sayısı 2005 yılında 36 iken, yüzde 22,2 artarak 2009 yılında 44'e çıkıyor. Öğrenci kontenjanı da yüz-de 53,6'lık bir artışla 2009 yılında 2976'ya ulaşıyor.

Sonraki süreçte ise, bu oranlar katlanarak artıyor. Örneğin, 2009 yılından son-ra, 2013 yılına kadar bölüm sayısı yüzde 100 artıyor. Bakın arkadaşlar, 2005'ten 2009'a kadar yüzde 22'lik bir artış varken, 2009'dan günümüze yüzde 100'l k bir artış var. 2005-2009 döneminde  ğrenci sayısında yüzde 53'l k bir artıştan söz ederken, 2009'dan sonra yüzde 96'lık bir artıştan bahsedebiliriz (şekil 6 ve 7).

	Normal ya da Ücretli Kontenjan	Okul Birinciliği	Burslu, L.Ö.(Tam, %50, %25)	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
GENEL TOPLAM	4174	71	1589	5834	5019	4098	3649	2976	2700	1945	1918	1937
TC Toplam	3024	71	1257	5252	4414	3466	2988	2377	2166	1664	1623	1616
T.C. Devlet Üniversiteleri	2192	71	0	2263	1939	1789	1738	1462	1460	1192	1202	1192
T.C. Vakıf Üniversiteleri	1732	0	1257	2989	2475	1697	1250	915	706	472	421	424
KKTC Üniversiteleri	150	0	312	462	520	527	561	514	504	251	265	291
Dğer Toplam	100	0	20	120	85	105	100	85	30	30	30	30
Mimarlık Okulu Sayısı												
				88	72	61	52	44	42	39	37	36
Vakıf				43	35	24	17	12	10	9	9	9
KKTC, Azerbaycan ve Saraybosna				8	8	8	7	7	7	7	7	7
Devlet				37	29	29	28	25	25	23	21	20

Şekil 6: Mimarlık Lisans Eğitiminde 2005-2013 Yılları Arasındaki Bölüm ve Öğrenci Sayıları

Kurum	2005-2009		2009-Kasım 2013	
	Okul Sayısı	Öğrenci Kon.	Okul Sayısı	Öğrenci Kon.
Devlet Üniversiteleri	20-25	1192-1462	25-37	1462-2263
Vakıf Üniversiteleri	9-12	424-915	12-43	915-2989
KKTC	5	291-514	5	514-462
Azerbaycan ve Saraybosna	2	30-85	2-3	85-120
TOPLAM	36-44	1937-2976	44-88	2976-5834
ARTIŞ ORANI	%22.2	%53.6	%100	%96

Şekil 7: Mimarlık Lisans Eğitiminde 2005-2013 Yılları Arasındaki Bölüm ve Öğrenci Sayılarındaki Değişim

Günümüzde Türkiye'deki mimarlık bölümlerinin sayısı düşündürücüdür. Türkiye'de ek kontenjanların devreye girmesi ile Kasım 2013'te mimarlık bölümü sayısı 88'e çıkmıştır. Ayrıca halen üniversitelerde mimarlık adı geçen fakültesi olup da henüz öğrenci alımına başlamamış 13 adet üniversite vardır. Bu üniversitelerden 7'sinde mimarlık lisans programı tanımlanmış görünmektedir. Bu bağlamda, önümüzdeki yıl mimarlık programları sayısının 101'e çıkma olasılığı bulunmaktadır.

Bu tablodaki rakamlar biraz küçük olduğundan tam olarak göremeyebilirsiniz, ama burada 2005 yılından 2013 yılına kadarki durumu çeşitli satırlardaki rakamlarla somutlaştırmaya çalıştık. Şöyle açıklamak istiyorum: örneğin devlet üniversiteleri, 2005'ten 2013'e kadar kaç kişi birinci sınıfa kayıt olmuş? Vakıf üniversitelerinde kaç kişi var, bunların oranları nedir? Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üniversitelerinde ve diğer ülkelerin üniversitelerinde durum nedir? Bunların hepsini tespit ettik.

Yine Türkiye için değerlendirmemize baktığımızda, artış oranları vurgulanmış olarak bu tabloda da yer alıyor. Şunu söylemek istiyoruz ki, gerek Avrupa, gerekse Amerika'daki mimarlık eğitiminin ve meslek uygulamasının kalite güvencesine yönelik kurumsal yapılaşmasına karşın, ülkemiz henüz önemli adımlar atmamış görünmekte. Mimarlık okulları sayısının hızla artması, okullar arasında niteliksel ve niceliksel farklılıklar yaratmakta. Bu okullar arasında eğitim öğretim geleneği, eğitimin düzeyi, öğretim elemanının nitelik ve niceliği, mekânsal sosyal ve teknolojik olanaklar açısından eşitsizlikler bulunuyor.

Türkiye'deki mimarlık eğitim programlarını akredite etmeye yetkin tek kuruluş MİAK'tır. Benzer kuruluşlar farklı ülkelerde mevcut olup (Amerika Birleşik Devletleri'nde NAAB, İngiltere'de RIBA gibi), yurtdışında akredite olan kurumların veya programların mezunları daha üst düzey eğitim programlarına katılmaya ya da gerekli stajların tamamlanmasından sonra mesleki uygulama yapmaya hak kazanırlar.

Ancak Türkiye'de bu süreçler uygulanmadığı için akreditasyon konusu henüz başlangıç aşamasındadır. Tüm akreditasyon kurullarında olduğu gibi MİAK'a başvuru, mimarlık programlarının kendi istekleriyle gerçekleşmektedir. Bu kapsamda, bugüne kadar beş mimarlık programı "akreditasyon süreci"ne girmiş ve dış gözleme tabi tutulmuştur. Ayrıca üç mimarlık programı da bu süreçte girme niyetini belirtmiştir. YÖK'e bağlı seksen sekiz mimarlık bölümünün bulunduğu Türkiye'de bu sayının henüz yetersiz olduğu açıktır.

4 yıllık bir mimarlık lisans programı çerçevesinde baktığımızda, Avrupa ve Amerika'dakinden farklı olarak, sadece 4 yıllık bir eğitimin mimar olarak kabul edilmeye yettiğini görüyoruz. Bugün artık herkes için tasarım, sürdürülebilirlik gibi çok temel ölçütlerle tanımlanan evrensel tasarım ilkelerine, dünya ta-

rihinde hiç olmadığı kadar gereksinim vardır. Özellikle inşaat sektörünün sürekli büyüdüğü ve büyütüldüğü ülkemizde, mimarlık ortamının iki temel alanı olan eğitim ve meslek pratiğine ilişkin kalitenin güvence altına alınması ivedilikli konulardır.

Eğitimde kalite güvencesini sağlayan koşulların başında mezunun edinmesi gereken bilgi, beceri ve yetkinlikler gelmektedir. Ülkemizdeki inşaat sektörünün kontrol edilemeyen hızının 2 yıl sonra daha vahim bir tablo ile karşılaşabileceğinin haberini verdiğini düşünerek, mimarlık ortamının tüm paydaşlarının ortak bir tavır etrafında toplanması dileğimizdir.

Dinlediğiniz için teşekkür ederiz.

Oturum Yöneticisi

Biz de çok teşekkür ediyoruz değerli meslektaşım Neslihan Dostoğlu'na ve tüm çalışma grubuna teşekkür ediyorum.

Gerçekten çok önemli vurgular ve de hakikaten son vurgu da çok önemliydi; tüm bileşenlerin bir arada bu işi izlemesi, sonuçlara dönüştürmesi. Ben çok küçük bir not, bir bilgi notu paylaşacağım, sonra tartışmaya geçeceğiz. Neslihan Hanım çok güzel vurguladı yurtdışındaki örnekleri. Ben de son dönemde karşılaştığım dikkate değer bir örneği paylaşmak istiyorum. Fransa'da 3 + 2 şeklinde mimarlık eğitim sistemi kurgulanmış durumda. Ama bugünlerde artık sadece ikilik, yani yüksek lisans diye adlandırdıkları bölüme dair de akreditasyon başvuruları oluyor, Uluslararası Mimarlar Birliğinin RIBA'yla birlikte yürüttüğü akreditasyon sisteminde.

En son örneğin –benim ilgimi çeken bir örnekti– sadece yüksek lisans eğitimi vermek üzere kurulan Lion'da bir mimarlık okulu, bizim dün burada özel olarak dile getirdiğimiz gibi, disiplinler arası bir eğitim strüktürünü benimsemiş durumda. Açıklamasını yapmıştı benim katıldığım bir toplantıda ve bu strüktürün üç ana taşıyıcısı da nöroloji bilimleri, sosyal bilimler ve kentsel planlama, mimarlık alanı. Yani aslında çok iddialı bir disiplinler arası yapılanmayı da önererek, sadece yüksek lisans okulu olarak akreditasyona, yani kurulma aşamasında, ama akreditasyona da hazırlık aşamasında bir okul. Yani bu noktalarla taşınmış durumda.

Ben izninizle şimdi, 20 dakika zannediyorum gecikmiş olarak başladık, ama maksimum 15 dakika olarak tartışmaya açmak istiyorum. Çok sayıda katılımcı var, öğrenci sayımız da çok. Çok teşekkür ediyorum, çok memnunuz. Bir 15 dakikalık sürede sorularınızı değerli konuşmacılarımıza yönlendirebilirsiniz, katkılarınızı da alabiliriz.

Cengiz Hocamla başlayalım.

Cengiz BEKTAŞ

1970'lerin başında biz şöyle bir hesap yapıyorduk. Bir mimar ancak üç kişiye iş dağıtılabilir. Yani 100 kişilik bir mimarlık bürosunda mimarlık yapılamaz. Bu uluslararası kabul görmüş bir şey değil, ilk kez konu eden de Kutaki adlı bir Japon, Mayekawa'nın öğrencisi. Bir mimar üç yardımcısıyla ancak bir yılda 50 bin metrekaresel bir yapıyı planlayabilir. Bu da genel kabul görmüş saptama.

Buna göre Türkiye'nin mimar gereği ne kadar? 1973 veya 74'tü, tam anımsamayabilirim, o zaman 3 bin mimarla Türkiye'nin mimar gereksinimi tamamlanıyordu. Yani ondan fazla mimar yetiştirmek için okul açmak sadece bir ticaret olayı oluyordu. Şimdi vakıf üniversitelerinin var olan devlet üniversitelerinin sayısını aşması da bunun bir kanıtı. Şimdi ne yapacağız bu kadar mimarı? Onun üzerinden mi eğitimi hesaplayacağız, her şeyi yapacağız. Bu gerçekten çok boşuna bir güç harcamak demek olmuyor mu diye soruyorum; bu çünkü çok önemli bir nokta.

Dünden beri de –o da garip– 82, 83, 86 değişik sayılar veriliyor. Biz bunların üzerinden nasıl gideceğiz? Benim için mimarlık bir formasyon eğitimidir. Yani birtakım ülkelerde önce hukuk eğitimi yapılır, ondan sonra ... yapar istediği dalda. Bana göre gerçekten mimarlık eğitimi böyle bir olaydır. Ona karşı değilim, ama biz onları yetiştirmek uygulayacağımız... gerçekten ülkeye mimarlık ortamının güzel yaşanılır kılınması için çalışacakları yetiştirme ayrı çalışmamız gerekir gibi düşünüyorum. Bunu soruyorum.

İkinci bir olay: Bazen bana şey gibi geliyor, yani açların önünde ben ananasın nasıl yeneceğini anlatıyorum örneğin. Türkiye'nin yüzde 44'ü kerpiçte yaşıyor arkadaşlar ve kerpiç yapı malzemesi olarak kabul edilmiyor Deprem Yönetmeliğimizde. Bir zamanlar komünist Çin için şöyle bir karikatür yayımlanmıştı Almanya'da. Milyonlarca insan bir duvarın arkasında, iki batılı tartışıyor. Bir tanesi diyor ki, onlar yok ki. Yani biz de şimdi bu yüzde 44 için diyoruz ki, onlar yok ki!

Gerçekten örneğin Fransa, ben çok fazla bilmiyorum belki, Fransa'dan çok daha ileri mimarlık yapıtları gerçekleştirmiş ülkeler var. Yani Fransa'da mimarlık eğitimi yapmak bana çok fazla enteresan gelmiyor örneğin. Yani bu bir düşünce, tartışılabilir bir şey. Ama bu örnekleri alarak biz bu tarafa gidersek başka bir sonuca gelebiliriz. Yani orada burada böyle böyle... Şimdi biz nasıl yapalım? Bu bir bilimsel çalışma yöntemidir doğrudur, ama her durum için değil.

Bir de Türkiye'nin durumu var. Türkiye'nin durumu, Doğan'ın yansıttığı gibi, yani kuzeyden güneye bir tane doğru çizerseniz Ankara'dan geçsin, Eskişehir'den geçsin filan. Bu tarafı için geçerli. Yani bu çizginin sağ tarafı için

geçerli olmadığı şu anda bulunduğumuz sorunlarla apaçık ortada. Bu yalanı daha ne kadar sürdüreceğiz arkadaşlar? Kendi cebimize yalan söylemekten çok daha feci bir durumdayız. Ne kadar yalan söyleyeceğiz kendimize?

Bunu dile getirmek istedim. Çünkü genç arkadaşlar da sanmasınlar ki o kadar sorumsuzuz. Bunun sakın eleştiri olarak almayalım, ama ben istiyorum ki şimdi Türkiye’de Bedri Rahmi’nin bir şiiri vardır; bana bir imam yolla ki, bana hem okuma yazma öğretsin, hem de ölü yıkasın. Ben böyle bir mimar yetiştirmek zorundayım belki de. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

İsterseniz soruları alalım, cevaplara geçelim, daha iyi olacak galiba. Nur Hocam vardı, sonra Acar Bey. Öğrencilerden de biraz öncelik vereceğiz.

Nur ESİN

Teşekkür ederim. Yine çok heyecanlandım. Tüm bu kongre boyunca kafamın içinde oluşmaya başlayan düşünceler, yavaş yavaş kendi kendime haklı olduğumu söylemekten hep korkarım, ama giderek bir yere doğru gidiyor.

Biz Cengiz Beyin de güzel ifade ettiği gibi, biraz elitist olarak bir kenarda kendi içimizde kavruluyoruz. Burada çok güzel şeyler söylüyoruz, sonra bunu dışarıda yüzleştirdiğimizde daha gerçekçi olarak görüyoruz. Bu vakıf okulları gerçeğinde de hepimiz dışarı çıktığımız zaman yönümüz değişti, kendimizi hoca gibi hissettik orada bir taraftan. Bir taraftan da ne kadar aciz olduğumuzu da gördük.

Şimdi olayın bu tarafında dün öğrenci forumunda arkadaşımız bar bar bağırdı, buradayız, biz gücüz, bizi kullanın, bilmem kaç bin kişi geliyoruz, arka arkaya geliyoruz, Türkiye’nin her yerinden geliyoruz. Şimdi bizim böyle bir gücümüz var ve Mimarlar Odasına inanmış bir güç bu. Mimarlık mesleğine niçin geliyorlar? Onu da açıkça konuşalım, statü için geliyorlar. Soruyorum bütün öğrencilerime, şu anda statüsü en yüksek görünen meslek olduğu için seçtiğini söylüyor. Çok gerçekçi, doğru söylüyor. Onun için de bunu da görelim.

Biz misyonerlik hiç yapmadık, ihtiyaç duymadık. Çünkü kendi yağımızda kavrulduk. Biraz dışarı mı açılmalıyız? Bu öğrenci gücümüzü misyonerliğimiz için, yani halkımıza ulaşıp da onlara mimarlığı anlatmak için kullanmamalı mıyız? Kendi sivil toplum etkinliklerimizi en iyi yapabildiğimizi birbirimize defalarca ispat ediyoruz; bu yetmiyor. Bunu başkalarının ayağına götürmenin nasıl bir yolunu bulacağız? Soruyorum, kendi kendime de soruyorum, ama öğrencilerimizin paneli bana büyük bir güç verdi ve ben bu negatif tablonun aslında çok

pozitif bir tablo olduğunu, özellikle daha kanunumuz çıkmamış, devinim dönemindeyken, artma dönemindeyken, bu kadar ortalıktayken bunu bir güç olarak kullanabilmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Acar AVUNDUK

Teşekkür ederim. Öncelikle derinlikli, içeriği oldukça güçlü, iyi hazırlanmış bir çalışma dinledik. Bunun için sizlere teşekkür ediyorum, bunu belirtmek isterim, sonra da iki kısa konuda katkıda bulunmak adına bazı bilgiler aktaracağım. Doğan Bey özellikle konuşmasında Koca Sinan'ın iyi bir işveren bulduğunu, Sultan Süleyman olmasa bu yapıları yapamayacağını ifade etmişti. Son derece doğru, gerçekçi bir yaklaşımdır, kabul etmek lazım.

Bir tarihi belgeden ufak bir bahisle konunun nasıl geliştiğini Sinan zamanında belirtiyim. Edirne'deki Selimiye Camiini yapıyor Koca Sinan, ana duvarları, gövde duvarlarını çıkmış, kısmen bezemeye geçecek. O aşamada bezemelerin nasıl olacağını padişaha, caminin banisine II. Sarı Selim'e danışıyor. Belge aynen şöyle efendim mektupta. Diyor ki: "Mimarım, mihrabın sağında ve solunda çiniler istiyorum. Fatiha ayeti de olursa, bunlar benim için yeterli. Bundan sonrası sizin sanatınıza ve hünerinize kalmıştır" diyor. Ne kadar yüce bir davranış; koca padişah mimara bu kadar geniş yetki tanımış, olanaklar tanımış. Bugün ise, işverenimiz geliyor, banyonun tuvaletin, neredeyse lavabonun cinsine kadar karışıyor ve müdahale ediyor; birinci örnek bu. Kısaca iyi işveren, eşittir iyi mimar; bu noktayı koymak lazım.

İkinci konuya gelelim; bizlerin, mimarların sorumluluğu, bir de böyle bakmak lazım meseleye. Benim hocalarım o güzel okulu, eski adı Güzel Sanatlar Akademisi, günümüzdeki adı Mimar Sinan, sizlerin de bulunduğunuz o seçkin öğretim kurumu Sedat Hakkı Eldem'ler, Muhlis Türkmen'ler, Orhan Şahin'ler ve Hamdi Şensoy hocaları, ölenlere rahmet diliyorum bir kez daha, kalanlara da sağlık diliyorum. Bize şunu öğretmişlerdi: "Mimar önce kendi evine kendi sokağına, mahallesine ve nihayet kentine karşı da sorumludur. Mimar üstelik her projeyi yapma hakkına da sahip değildir. Bazı projeleri reddetmeyi de bilebilmelidir" derlerdi ve bizleri böyle yetiştirdiler.

Şimdi gelelim günümüz eğitiminde anlayış nedir acaba? Çok merak ediyorum. Bu anlayış hâlâ sürüyor mu? Yoksa biraz sonra vereceğim örnek gibi çok farklı bir noktaya mı geldi? Örneğin Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin hepimizin saygı duyduğu, çok değerli korumacı bir duayen hocamız vardır, Cevat Erdem Hocamız. Aynen şöyle nakletti bize bir anekdot olarak, hem de bizim okulda dedi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi gibi bir kurumda 2012 yılında bir mülakatta talebelere şu soruyu sordum diyordu, rant nedir acaba? Ne an-

lıyorsanız ifade edin. Gelen cevaplardan birisi çok enteresandı diyor. Talebe aynen şöyle yazmıştı diyor: “Hocam rant her şeydir, insan rant için doğar, rant için yaşar, her şey ranttır yaşamda.” Arkadaşımızı alnından öptük ve gönderdik diyor okuldan, gelinen nokta bu diyor.

Değerli meslektaşlarım, galiba bu kadar ilginin olması, mimarlık eğitimine şuna buna, özel okullar, vakıflar, her şey bunu ifade ediyor, her şey rant için oldu galiba.

Teşekkür ediyorum.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkür ederiz. Bir öğrenci arkadaşımız, sonra Nizamettin Bey.

Katılımcı

Öncelikle teşekkür ediyorum. Benim bir sorum olacaktı. Son birkaç asırda modernizm, postmodernizm gibi mimari akımlar ortaya çıktı. Peki, Türkiye olarak bizim yeni bir mimari akım oluşturmamız için, gerek mimarlık mesleği açısından, gerek eğitim açısından ne gibi gelişmelere ışık tutabiliriz? Bunu sormak istiyorum.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederiz. Konuşmacılarımız son sözlerini şey yapacaklar. Şimdi iki kişi daha, Çiğdem Hanım galiba. Pardon Nizamettin Bey var önce, Çiğdem, Semra, Bülend Beyle çok kısa olmak üzere bitirelim, konuşmaları alalım, vaktimizi aşık.

Nizamettin KAYA

Evet, ben de bu güzel iki sunumdan dolayı çok teşekkür ediyorum hocalarımıza. Doğan Hasol Bey, aslında Türkiye’deki mimarlık ortamını özetledi. Ben de bir serbest mimar olarak, bir oda yöneticisi olarak bu süreçler içerisinde üç temel sorunun aşılmadığı sürece Türkiye’de sağlıklı bir mimarlık ortamının yaratılacağını düşünmüyorum açıkçası.

Bunlardan biri, tabii ki toplumun mimarlık kültürünün geliştirilmesidir. Bununla ilgili işlemlerin yapılabilmesi için, merkezi hükümetin aslında bu konuda herhangi bir hedefi yok. Bu hedefsizlik de, bugünkü mimarlık ortamının yaratılmasına ve 4 yıllık bir mimarlık eğitiminin de şu anki koşullarda çok yeterli olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu noktada eğitim alan ve iyi bir eğitim alan mimarlık öğrencisinin, piyasa tarafından talebi yok. Yine odadaki kayıtlardan incelediğimizde, projelerin çoğunluğunu daha düşük eğitim almış kişilerin yaptığını çok net olarak görüyoruz. Mesleğini iyi yapmaya çalışan birçok mimar da,

sistemin dışında başka alanlarda kendilerini gösteriyorlar. Bu bir kere önemli bir saptama.

İkincisi, yine bahsedildiği üzere, bu sektörün en önemli ayaklarından biri müteahhitlik. Türkiye’de her alanda belli standartlar varken, hiçbir eğitim almadan müteahhitlik yapabilen bir ortamda bunu 4 yıllık eğitim almış bir mimarla karşı karşıya getiriyorsunuz. Bu mimar 7 yıl eğitim alsa ne olur, ne fark edecek? Mimarlık yapabilen ve yapmak isteyen bir mimarın önündeki en büyük handikap olarak bunun da mutlaka yasal olarak bir sürece girmesi lazım.

Üçüncüsü de, tabii mimarlık yapabilme koşulları. Az önce Neslihan Hocanın çok ayrıntılı olarak anlattığı bu koşulların yeniden belirlenmesi gerekir. Türkiye’de çok farklı düzeylerde eğitimin verildiği üniversiteler olduğundan bahsettik ki, bu standartlar çok farklı üniversiteler arasında. Böyle bir ortamda da sağlıklı bir mimarlık yapılması mümkün değil.

Burada Neslihan Hocama şunu sormak istiyorum. Mimarlık okullarındaki artışı çok çarpıcı bir şekilde dile getirdi. Acaba bu artış yapılırken, mimarlık bölümlerindeki hocalarımızda da böyle bir artış olmuş mu? Yoksa bu artışın dışında artış mı? Böyle bir araştırmanız var mı? Onu soracaktım.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler. Çiğdem Hanım buyurun.

Çiğdem POLATOĞLU

Bu sefer çok kısa konuşacağım. Sadece herkesin acaba düşündüklerine bir şey olur mu? İstanbul’da Yıldız Teknik Üniversitesi’nden geldim. Şu anda Cengiz Hoca’nın dediği orta noktadayız, Eskişehir’de. Pazartesi günü Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi’ne gideceğim, işbirliklerimiz var demiştim dün. Onlarla bir hafta beraber olacağız. Depremin üzerinden üç yıl geçti, hâlâ geçici bir hangarda eğitimlerini sürdürüyorlar. Pırıl pırıl muhteşem çocuklar. İlk defa bu sene Van Yüzüncü Yıl mimarlık mezunu verecek ve sadece beş hocaları var. Gerçekten o çizginin kayışının çok vahim olduğunu söylemek istedim.

Onlara destek olmaya çalışıyoruz, ama bu kadar bireysel, evet bir damla, bir damla, mutlaka bir şeyleri değiştireceğiz, ama bence işi gerçekten başından... Yani bu mücadeleyi hukukçu olmadığım için hiç bilmiyorum, benim aklımla niye yapamadık, niye aşamıyoruz politikayı?.. Gerçekten güçlü bir yasa, bu kadar ülkeleri imrenerek izliyoruz. Gidiyoruz oralarda da ders veriyoruz, ama bazı şeylerin değişmesini istiyorsak, evet, yapabiliriz. Dediğim gibi hukuk şeyinde nasıl bastırırız daha bilmiyorum, politikacı tanıdığım hiç kimse yok, ama gerçekten bu yasanın olması lazım. Bizim arkamızda dayanacağımız bir şey olmalı. Şu anda odamız da bir sürü yetkileri gitti, onu da konuştuk. Ama en

önemlisi, ülkemizde bu kadar genç nüfus varken, bu okullar daha da açılacak. Dört yılda yüzde 90 değil, belki bir sonraki, iki sonra konuşurken daha fazla olduğu diyeceğiz o genç nüfus okusun diye. Bunun sonu yok, ama bir şekilde bu adaleti sağlamak durumundayız diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler. Sevgili Semra Aydınlı...

Semra AYDINLI

Teşekkür ederim. Özellikle bu oturumdaki tüm sunumlar çok ufuk açıcı, aydınlatıcı, yeniden birtakım şeyleri düşünmeme yardımcı olan ve bütün konuşmalar ve ortamı olumlu veya olumsuz bir şekilde dile getiren katkıları da düşünerek şöyle bir şey kısaca söylemek istiyorum.

Eğitimde bir şeylerin topyekûn değişmesi gerekiyor galiba; özellikle bizim koşullarımızda. Bakıyoruz Avrupa’da, Amerika’da birtakım şeylerin, hani öncekiler niye verilmiş, hani bireye verilmiş. Neslihan’ın sunduğu çarpıcı örnekler de var. Mimarın, yani “mimarlık eğitimi” de konuşulmuyor artık, “mimarın eğitimi” deniliyor. Demek ki bir birey yetiştirme durumu var bizim için. Demek ki birey yetiştirirken nelere dikkat etmemiz gerekiyor; yani eğitimde birtakım şeylerin böyle topyekûn değişmesi... Belki de bu rant meselesi ya da işte sayısal artışlar her alanda. Bunlarla baş edebilmemiz için mimarın bir durumu, yani bir duruş nasıl geliştirebilir? Belki eğitimde öncelikle vereceğimiz şey, işte bu yaratıcı akıl mıdır? Eleştirel düşünme diyor mesela NAAB birinci sıraya koymuş, eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesi diyor. Bu nasıl bir şeydir? Bunlar üzerinde biraz tartışmamız gerekiyor galiba. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Bir de bir şey daha unuttum söyleyeceğim. Bu meslek pratiği dün de konuşuldu, bugün de belki konuşulacak. Denetimde meslek pratiği dedim bir yerde. O mesela çok önemli bir şey. Bizde yani staj olarak ya da işte bitirsin iki yıl bir yerlerde çalışsın diyoruz, ama bu da bizim tabii odayla işbirliğimizi de güçlendiriyor. Yani akademi ve oda arasındaki bu staj meselesi. Hani eğitimin önemli bir parçası olarak görüyorum ben. Yani sadece bizim okulda öğrettiklerimizin hiçbir zaman yetmediğini, hep öğrencilerden geri dönüş alıyoruz. Bu işbirliği içinde, bu bürolar, ofisler ya da şantiyelerdeki o eğitim nasıl denetimli olabilir eğitimle beraber birlikte? Bu da önemli bir konu diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler katkılarınız için. Bülend Bey, son katkımız ya da sorumuz olacak.

Bülend TUNA

Ben de sunuşlara çok teşekkür ediyorum. Burada raporunuzda var, fakat özetlerken atladınız. Altını çizmek için ve tartışma açılsın diye özellikle söylemek istiyorum.

İtalya'da 3 yıllık lisans eğitimi tamamlayanlar sınırlı uygulamalarda bulunabiliyorlar. Bunu biliyoruz, oda yöneticileri olarak. Bazı başka ülkelerde de var. Türkiye'deki sorun, yapı üretim sürecinin amorfliğundan kaynaklanıyor. Yani bilgiye dayalı bir yetkilendirme olmadığını biliyoruz. 4 yıllık eğitimi bitirip de alınan bu yetkiyle ömür boyu iş yapıldığını biliyoruz.

Bunun yapı üretim sürecindeki, özellikle kamunun, kamu ihalelerinde olsun diğer örnek projelerde olsun, bu tür yetkilendirmeler bir tartışma konusudur. Hemen olur ya da olmaz demiyorum, belli ölçekteki yapıların, işte burada belirtildiği gibi, 3 yıllıkların yetkisi dahilinde olabilmesi bir örnektir. Buna değinmek istedim.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler. Ben şimdi ilk sözü Neslihan Hanıma vermek istiyorum, toparlayıcı yanıtlar verecek. Buyurun.

Neslihan DOSTOĞLU

Öncelikle sorular için teşekkür ederim. Sorular aslında hani birbirini destekleyici nitelikte, onun için isim belirtmeden genel olarak söz etmek istiyorum, yanıtlamak istiyorum.

Türkiye'de durum gerçekten içler acısı diyebilirim. 83 tane Cengiz Hocam. Çünkü bu YÖK'ün sayfasından alınmış bir rakam, 83 adet mimarlık bölümü var. Fakat bizim duyularımıza göre bunun şu anda 90'lara, hani açılacak olanlarla birlikte 90'lara ulaştığı, 2013'te öğrenci alan bölümler bunlar, ama bu sayının 90'ları geçtiği, 100'e yaklaştığı da konuşuluyor. Ama resmi olarak 2013'te öğrenci alan bölüm 83.

Tabii ki bu sayının artması, içeriğinin de benzer bir şekilde niteliksel olarak artması anlamına gelmiyor. Dün de siz açış konuşmanızda da söz etmişsiniz. Üç öğretim üyesiyle bir mimarlık bölümü veya başka herhangi bir bölüm Türkiye'de açılabilir. Ancak mimar bile olması şart değil, örneğin Güneydoğu Anadolu'da bir okul, ismini vermek istemiyorum, üç peyzaj mimarıyla kurul-

muştı. Daha sonra mimarlar katıldılar buraya, ama hani üç peyzaj mimarı ve ziraat fakültesi mezunu. Bu şekilde açılarak devam eden kurumlar var.

Bizim MOBBİG toplantılarında karşılaştığımız Gaziantep'ten bir örnek vardı. Tek bir hocayla ve 100 metrekare içinde son üç yıldır ve yüzde yüz İngilizce bir program yürüttüğünü biliyoruz. Son MOBBİG toplantısında o hocaların da artık Gaziantep'ten ayrıldığını ve bir vakıf üniversitesine geçtiğini duyduk. Yani tek hocaları vardı, ne oldu şu anda bilmiyorum.

Hakikaten içler acısı bir durum var. Bu duruma bir son vermemiz gerektiği kanaatindeyiz ve bir önceki kurultayda mimarlık bölümlerinin açılmasıyla ilgili asgari koşulları belirlemek üzere bir başka komisyon içinde de ben görev almıştım. Bu rapor gerçekten çok ses getirdi. İki senedir pek çok yeni kurulan bölüm bu raporu bizlerden istediler ve gönderdik ve en son olarak da şu anda çıkmış veya çıkmak üzere olan *Mimarlık* dergisinde de bu yazımız yayınlanıyor, onu da güncelledik.

Bu yazıda da göreceksiniz ki, hani öğretim üyelerinde kesinlikle paralel bir artış yoktur ve gerçekten bunun ele alınması gerekiyor. Sanıyorum Mehmet Hocamla da konuşmuştuk, MİDEKON toplantısında bu konunun özellikle YÖK'e taşınması, hani bu yeni bölümlerin açılmasında uyulması gereken şartların YÖK tarafından mutlaka dikkate alınması hususunda dekanlarımız böyle bir görev üstlenmiş durumdalar ve bunu YÖK'e taşıyacaklar.

Tabii bir sürü yapılması gereken iş var. 4 sene yeter mi yetmez mi? Ben dünyanın hiçbir yerinde 4 yılı bitirip, sadece 4 yıllık bir eğitim sonrasında mesleğe atılma olayını görmedim, duymadım. Bu Hindistan'da da yok, Ürdün'de de yok, Suriye'de de yok, işte Afrika ülkelerinde bile yok. Suriye'de 17 yıl diyor hoca. Ben hakikaten Türkiye haricinde böyle bir eğitim sistemi görmedim.

Şimdi bu sistem, aynısı olmayabilir, 3 + 2 olsun diye bir düşüncemiz yok. Zaten oda ve akademisyenler 4 + 1 formülü üzerinde anlaşmışlardı yıllar önce. 4 yıllık eğitim arkasından işte 1 yıllık tekrar bir eğitim ve uygulama olacaktı ve ondan sonra hayata atılacak gibi bir anlaşma olmuştu, fakat bu da uygulamaya geçmedi.

Gerçekten ben uzun yıllardır eğitim konusunda çok emek veren bir kişi olarak, zaman zaman çok umutsuzluğa kapıldığım durumlar olabiliyor. Bu kadar uğraşıyoruz, ama hiçbir yere varamıyoruz. Fakat yine de bıkmadan usanmadan, özellikle arka sıralarda olan genç arkadaşlarımızın gözlerindeki umut ışıklarını gördükçe, yine bu işe sarılarak ve hani denizyıldızı hikâyesi gibi, elimizden geldiği kadar, en azından kendi çevremizde yapabildiklerimizi yapmaya, bu tür ortamlarda en azından bütün düşüncelerimizi ve ideallerimizi ortaya koymaya gayret ediyoruz. Umuyoruz ki yasamız bir an önce çıkar ve gerek mes-

lek ortamında, meslek odalarıyla ilgili, gerekse eğitim ortamıyla ilgili beklentilerimiz gerçekleşir.

Ben bu kadarla yetineceğim.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler. Tabii çok uzun tartışmalı konular, ama özür diliyoruz. Bu zaman kısıtlaması biraz bizi de kısaltmaya zorladı. Buyurun hocam son söz sizin.

Doğan HASOL

Evet, soruların birçoğunun içinde yanıtları da vardı zaten. Onun için hepsini yanıtlamak gibi bir durumumuz yok. Şimdi yıllar önce de buna benzer bir durum vardı. O tarihte özel okulların kapatılması mücadelesi verilmişti 60'lı yıllarda. Hakikaten onlar böyle pıtrak gibi çoğalmaktaydı ve nitelikleri tartışılacak kadar kötüydü.

O okulların kapatılması, Mimarlar Odasının ve İnşaat Mühendisleri Odasının mücadelesiyle sağlanmıştır. Konu Anayasa Mahkemesine taşınmıştır ve Anayasa Mahkemesi bu okulların kapatılmasını yahut devletleştirilmesini öngörmüştür ve bu işlem yapılmıştır.

Ondan sonra yine hükümet politikalarının birçoğu, okul sayılarının artırılması doğrultusunda oldu. Sayın Süleyman Demirel'in başbakan olduğu dönemdedi. Ben *Yapı* dergisinde bu defa kamu okullarını, resmi okulların durumunu, özellikle öğretim elemanı bakımından inceleyen yayınlar yaptım. Hatta politikanın içinde olan bir arkadaşımız, bunu başbakana gönder, çok sevinecektir dedi; hem mimarlık okullarını irdeliyordum, hem... Web sitemde var bulabilirsiniz onu, yıllar öncesinin. Bu söylediğim Demirel'in cumhurbaşkanlığı fiilan değil, başbakanlığı döneminde olan şey. O tarihte hakikaten yine, mesele bir Dicle Üniversitesi örneğini hatırlıyorum. Bir orman mühendisi, yahut maden mühendisi vardı, bir elektrik mühendisi, bir de işte o tarihlerde piyasada çalışan bir mimar vardı ve onlar mezun verdiler, o kadroyla mimar ürettiler.

Şimdi bu bir aldatmaca aslında, yani bugün olan da o. Yani 83 okul var, 83 okulun pek çoğu bu niteliklere sahip değil. Yani mimar yetiştirecek kapasitede değiller. Bu saptama çok açık, yani arayışlarından da biliyoruz. Hepsi doktora yapmış eleman peşinde. "Doktora diplomanızı değerlendirmek istemez misiniz?" diye bazı arkadaşlarımıza teklifler geliyor. Tıpkı işte eczanelerin mesul müdür arayışları gibi. Durum bundan ibarettir. Şimdi büyük bir aldatmaca var.

Biraz önce söylediğimde, işte odamız mimarlık politikasını zorunlu olarak yaygın dediğim şeye şunu da eklemek istiyorum öneri olarak: Akreditasyon siste-

mine sahip çıksın ve okulları akredite ediyorum diye çıksın ortaya. Okulları Mimarlar Odası kuracağı çok yetkin kadrolarla akredite etmeye girsın ve ilan etsin. Akredite olmayan okullara itibar etmeyin desin, bir noktaya geldikten sonra tabii.

Şimdi okullar gelişmiyor mu? Tabii geliyor. İşte Van için de şu anda çaba gösteriliyor. Cengiz'in söylediği kadar, öyle Türkiye'nin ortasından bir çizgi çiz, bu tarafı böyle bu tarafı, pek öyle değil. Yıllar önce de, işte Karadeniz Teknik Üniversitesi kuruldu. Karadeniz Teknik Üniversitesi kurulduğu zaman ben de öğretimin içindeydim. Karadeniz'de değil, ama İstanbul Teknik Üniversitesinde. "Uçan hocalar" deyimi vardı o tarihte. Uçan hocalar, işte Karadeniz Teknik Üniversitesine... Trabzon'a doğrudan uçak da yok, Ankara üzerinden giderler, bir gün kalırlar, iki gün, dönerler. Ama sanıyorum ki İstanbul Teknik Üniversitesinin desteğiyle Karadeniz Teknik Üniversitesi bir yere geldi.

Mimarlık eğitimi 7 yıl olsa ne olur diyen bir arkadaşımıza; bu sistem içinde 7 yıl olsa ne olur, 15 yıl olsa ne olur? Yani hocası yok, bir şeyi yok. İnanın onlar daha çabuk mezun ediyorlar zaten. Yani bu öğrenci başımıza dert olmasın. Şu anda öğrenciler aldatılıyor, bir kere bu saptamayı yapalım. Bir aldatmacanın içindeyiz, bu sisteme bir şekilde müdahale etmesi lazım odanın. Yapabileceğine de inanıyorum. Özel okulların kapatılması sınavında gösterdiği başarıyı burada da gösterebilir diye düşünüyorum.

Cengiz'in bir sözü vardı, Bedri Rahmi'den mülhem: "İmam ölü yıkasın" diyor-du. Bugün artık imamlar ölü yıkamıyor. Bunu ekleyeyim. Evet, sonuçta böyle...

Bir arkadaşımızın arkadan bir şeyi vardı, ama burada bir kaza geçirdik biz. O sırada tam duyamadık, anlayamadık. İsterseniz tekrarlayalım yahut dışarıda konuşalım. Nasıl isterseniz.

Oturum Yöneticisi

Neslihan Hanımın zannediyorum küçük bir eki olacak, unuttuğu bir cümle.

Neslihan DOSTOĞLU

Ben Doğan Hocanın söylediklerine de bir ek yapmak istiyorum. Bu vakıf üniversitesi, devlet üniversitesi artışıyla ilgili bir konuda bir yorum yapmak istiyorum. Yani devlet üniversiteleri iyidir, vakıf üniversiteleri kötüdür, 68'li yıllarda şöyle oldu gibi bir ayırım bence çok hatalı olur. Çünkü pek çok devlet üniversitesi bugün, hani işte o bahsettiğimiz üç tane öğretim üyesiyle açılmaya çalışılıyor, iki tane asistanla sürdürülüyor. Dolayısıyla böyle bir durum yok. Çok iyi vakıf üniversiteleri var, kendilerini ispat etmiş ve iyi bir eğitim yapmaya çalışan. Ama öğrencilerimizin hakikaten sorgulamayı öğrenmeleri, eleştirel bakış sahibi olmayı öğrenmeleri, soru sormayı öğrenmeleri çok önemli.

Akademisyenlerin üzerine de çok fazla yük var. Özellikle yeni kurulan bölümlerde, üç kişinin bütün bir bölümü idare etmeye çalışması, akademisyenler açısından da son derece zorluklar yaratıyor. Bir yandan akademik ilerlemeler var, bir yandan şehircilikten yapıya, yapıdan mimarlık tarihine, mimarlık tarihinden tasarım derslerine giren aynı hocalar var. Dolayısıyla hani bu konuların da bilinmesi ve öğrenciler tarafından da algılanması gerektiğini düşündüm.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Şimdi bir yanıt hakkı doğdu. Doğan bir cümle rica edeyim.

Doğan HASOL

Bir noktayı belirtmek isterim. Ben vakıf üniversitesi ayrımı yapmadım, 83 okuldan bahsediyorum, hepsinin akredite olması lazım.

Oturum Yöneticisi

Burada özetle mimarlık eğitiminin ne büyük bir sorumluluk olduğunu bugün ülkemiz ve dünya için söyleyebiliriz. Ben bir temenniyle bitirmek istiyorum, çok önemli bir terim, Doğan Hocam söyledi, mimarlıkların ülkesi. Biz neden aday olmayalım, bu kadar zengin bir coğrafyada kültürler, yeraltında yerüstünde bu denli zengin kültürlerin üstünde otururken, içinde yaşarken? Gerçekten ben bu çabaların uzun vadede sonuç vereceğine inanıyorum. Bu kadar emek, bu kadar değerli bilgi birikimi, kurultaylarla desteklenen sürecin kuşkusuz önemli sonuçlara, katkılara gebe olduğuna inanıyorum. Mimarlık politikası, meslek yasası konusunda biraz daha belki ısrarcı olmakta yarar var; hep birlikte olalım diyorum.

Katkılarınız için, değerli katılımlarınız için çok çok teşekkür ediyorum ve 10 dakika borçlanarak bu oturumu kapatıyorum. Teşekkürler.

Sunucu

Değerli katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz. 15 dakikalık bir ara veriyoruz.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

2. Gün

7. Oturum

“Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi - II”

Prof. Dr. Güven Arif SARGIN

Oturum Yöneticisi

Doç. Dr. Emel AKÖZER

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Çiğdem POLATOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi

Oturum Yöneticisi

Hepinizi saygıyla selamlıyorum; ikinci günün ikinci oturumuna hoş geldiniz. Bugün üç konuşmacımız var. Meslektaşlarım Sayın Selahattin Önür –aynı zamanda hocamdır, bunu gururla altını çizerek belirtiyorum–, Sayın Emel Aközer ve Sayın Çiğdem Polatoğlu. Üç konuşmacı, ama iki sunum üzerinden ilerleyeceğiz, anladığım kadarıyla.

Sırasıyla sunumlara geçmeden önce, müsaade ederseniz biraz zamanınızı almak, bu oturum öncesinde girizgâh niteliğinde birkaç söz söylemek ve yorumda bulunmak isterim. Biraz da ortamı ısıtmak ve sonrasında da tartışmalara vesile olabilmek adına, bu girizgâhı/güzellemeyi yapmak istiyorum.

Hepinizin bildiği gibi, siyasi iktidar yaklaşık 10 gün önce dillendirdiği sert çıkışıyla, salt gündemi değiştirmekle kalmadı, ezber bozan bir söylemle bizim bütün zihni yapımızı da bir anlamda bozdu. Bozduğunu iddia edebiliriz, çünkü daha önce kamu/kamusal/kamusallık ile ilgili tartışmalarımıza –tırnak içerisinde kullanıyorum– yeni bir kavram daha yalın bir biçimde sokuşturulmuş oldu; bu kavram, kendi kullanımlarıyla, “mahrem”. Aslında biz mimarların, meslek erbabının çok da bilmediği konular değil bunlar; gerek akademik, gerekse mesleki uygulamalarımız sürecinde sıklıkla başvurduğumuz, yorumlamaya çalıştığımız iki temel kavramdan bahsediyoruz; “kamu” ve “mahrem”.

Kamusal/kamuyla ilgili meselenin, ülkenin gündemine yeniden oturması ve farklı veçheleriyle tartışmaya açılması nedeniyle bence hem akademik, hem de profesyonel perspektifte derinlemesine tahlilleri gerektiriyor. Mahremiyet ise, kutsiyet addedilen bir başka kavram ve geleneksel anlamda, tarihsel bir kategori olarak neredeyse gündelik hayatımızda tam da içinde ve tabuymuşçasına tahlil etmekten, özellikle gündelik hayatımıza göndermeyle tartışmaktan kaçındığımız bir kavram –aynı zamanda tarihsel bir olgu olduğunu da kabul etmek gerekiyor.

Belki de, tam da bu noktada siyasi iktidara teşekkür etmek gerekiyor. Çünkü hem bu süreç içerisinde tabu addettiğimiz şeyin, yani kutsiyet addedilen bu kavramın tartışıkça yıkılmaya başladığına tanıklık ediyoruz. Öte yandan ve daha da önemlisi, biz meslek erbapları için bu tarihsel kategoriye yeniden düşünme, yorumlama ve farklı veçheleriyle tartışma olanağı oluşuyor –dolayısıyla siyasi iktidarın bize yardımcı olduğu iddia edilebilir.

Burada mimarın rolünün önemli olduğunu belirtmek isterim: Meslek erbabı, hem kamu ve hem de mahrem üzerine iktidar uygulayan siyasi bir özne konumunda. Kamu ile ilgili derdimizi ki, gezi olaylarında vücut bulan kamusal alan/mekân ile ilgili meselemizde, mimarın siyasi bir özne olarak nerede konumlandırılması gerektiğine dair derinlemesine tartışmaları kendi aramızda fazlasıyla yaptık. Benzer biçimde, mahrem konusu gündeme geldiğinde, mimarın mahremiyetin de sınırlarını çizen, dolayısıyla bu tarihsel kategoriyi yeri geldiğinde yeniden üreten bir aktör olarak toplumsal işlev sürdürdüğünü bilmemiz gerekiyor. Dolayısıyla bu konuda da sorumluluğumuz olduğunun farkındalığıyla hareket etmemiz beklenilebilir.

Biz meslek insanlarının, kamu/kamusal/kamusalılık ve mahrem/mahremiyet ile ilgili meselemizi –yine tırnak içerisinde kullanıyorum– “mülkiyet” kavramı üzerinden ağırlıklı olarak sürdürdüğümüzü söylemeliyim –kamusal alan ilgili tartışmamızı bir altlık olarak mülkiyet üzerinden ve mülkiyet ilişkileri üzerinden yapıyoruz. Mahremle ilgili tartışmalarımızı da mülkiyet ilişkileri üzerinden yürüttüğümüzü, burada açık bir şekilde belirtmemiz gerekiyor. Örnek vermek gerekirse, Sayın Hasol’un birinci oturumda Zorlu Center üzerinden bizimle paylaştığı yapı kompleksi, kentsel ölçekten başlayarak, neredeyse mikro-mekâna ilişkin müthiş bir manipölasyonu içeriyor ve bu manipölasyon, mülkiyet ilişkilerini düzenlemek, kurmak, sürdürmek vs adına açık ya da üstü-örtülü bir biçimde yapılıyor. Dolayısıyla verdiğimiz örneğin altlığında bile, kamu tartışması olduğu kadar, o kamuyu yapan ve o yapı kompleksi içerisindeki mahrem mikro-mekânları kuran, düzenleyen, inşa eden mülkiyet ilişkilerini de tartışır buluyoruz kendimizi.

Bu noktada, mülkiyetle ilgili davamızı biraz daha açabilmek adına üç temel eksende soru yöneltmek (konuşmacılarımıza) ve iddialarımı biraz daha derinleştirmek istiyorum; üçüncü sorumdan sonra, konuşmacılarımıza sırasıyla sunumlarını yapabilmeleri adına hep birlikte fırsat tanıyalım.

Birinci sorum: Emek-sermaye çelişkisi mülkiyet bazında nasıl aşılabilir ve bu çelişkiyi yorumlamak/çözümlemek adına mimarın sorumluluğu/ödevi/rolü ne olmalıdır? Bu soru bağlamında, Zorlu Center örneğine dönersek eğer, adı geçen mimari eserin müelliflerinin olduğunu biliyoruz ve bu durum, telif haklarıyla birlikte son derece somut bir gerçekliğe işaret ediyor. Sadece bir mimar da değil, mimarlardan bahsediyoruz üretim sürecinin tamamı göz önüne getirildiğinde. Dolayısıyla, eserin tasarımından üretimine uzanan tüm aşamalarında, mimar olarak addettiğimiz öznelerin emek-sermaye çelişkisi bağlamında etkin bir rol üstlendiğini savlayarak tartışmamızı sürdürmemiz gerekebilir –şeytanın avukatlığını oynayarak!

Bu çelişki, sermayedar lehine 1980 sonrası yeniden yapılandırıldı; bunun hepimiz farkındayız ve yine birinci oturumda söylendiği üzere –dün de çok sık-

lıkla tekrar edildi, özellikle birinci günün ilk oturumunda– neoliberal siyasa ile güçlendirilen bu yapı gittikçe azmanlaşan bir tabiatı haiz. Dolayısıyla salt iktisat politikaları bağlamında değil, sosyal politikalar bağlamında da bu çelişkinin, mimarı tam da bu çelişkinin göbeğine yerleştirerek, nasıl aşılabileceğine dair senaryolar, stratejiler üretmekle yükümlü olduğumuzu düşünüyorum. Bence buradaki temel soru, mimarlık aracılığıyla ve mimar eliyle “sosyal sermaye” bu süreç içerisinde nasıl oluşturulabilir, olmalıdır.

İkinci soru: Mülkiyet ilişkileri bağlamında kullanım değeri ve değişim değeri döngüsünü nasıl yorumlamamız gerekir? Yine birinci örneğe dönersek eğer, Zorlu Center meselesinde de salt bir kullanım değerinden bahsetmek mümkün değil –burada, tam anlamıyla bir değişim değeri söz konusu ve dolayısıyla kent toprağına dayalı bir sermaye birikimi modeliyle meşruiyet kazanan bir rant/kâr/kazanç olgusundan bahsetmekle yükümlü olduğumuzu özellikle anımsatmak isterim.

Bu tür bir sermaye birikimi modelinin, yani toprağı işleyen ve özellikle kent toprağına dayalı sermaye birikimini biricik model kabul eden bu sistemin sonuçlarını değerlendirmek gerekmez mi? Burada siyaseten işlerlik kazandırılan şeyin, kullanım değerini baskılayan, değişim değerine ilkesel anlamda öncelik veren, dolayısıyla “mahrem” ve “kamu” üzerinden kapitalist mülkiyet ilişkilerini yeniden kuran bir model olduğunu kabul etmemiz gerekiyor.

Bütün bu kabulün altında ise, ikinci önemli sorumuzu yöneltebileceğimizi düşünüyorum: Mimar bu döngünün neresindedir? Bizim için daha da değerli olan, mimarlık eğitimi veren kurumların kendilerini bu döngü içerisinde nasıl konumlandıklarıdır. Burada, kurumsal bir sorumluluğumuzun olduğunu farkındalığıyla hareket etmemiz gerektiğine dair bir alt metni, sizinle özellikle paylaşmak isterim.

Üçüncü soru ise iktidar meselesine dair olmalıdır –özellikle, mülkiyet ve iktidar ilişkisinin bu denli aşikâr olduğu bir dönemde. Dolayısıyla “Mimar kendi erkini kullanırken hangi tür iktidara yakınlaşmalıdır?”, sorusu acil yanıtlanmayı bekliyor olabilir. Egemen iktidarı eleştirirken “Yeni ve özgürleştirici iktidar modellerini kendi meslek formasyonumuz içerisinde üretebilmek olası mı?” diye sormamız gerektiğine inanıyorum. Üstelik bunların denendiğini ve tarihsel örnekler olduğunu da biliyoruz: Örneğin 1925’lerde Sovyetler, “sosyal kondensör” diye tanımladıkları yeni modeller üzerinden, mülkiyete dair meselemizi altüst etmeyi başarmışlardı. Dolayısıyla, klasik kamu ve mahrem tartışmalarına ilişkin kategorileri neredeyse sönmüştürdükleri bir *avangart* dönem olduğunu hepimiz yakinen biliyoruz –tabii 1930’lar sonrasının başka bir dönem ve yöneliş olduğunu kabul ederek.

Bu üç sorudan sonra kendi girizgâhımı tamamlamak adına, 19. yüzyılda yaşamış döneminde meşhur, ama günümüzde nedense çok da fazla okunmayan bir anarşist düşünürün sözleriyle, tahlillerimi/sorularımı biraz daha zenginleştirmek istiyorum. Pierre-Joseph Proudhon 1840’larda *Mülkiyet Nedir?* başlık-

lı kitabında –tırnak içerisinde kullanıyorum– “mülkiyet hırsızlıktır” der ve uzun uzadıya bu meseleyi tartışmaya açar. Bazı bölümlerinde kente ve mekâna ilişkin göndermelerinin de olduğunu bilerek, bu referansı, bu panel öncesinde özellikle vermek istiyorum.

Kendisi, Bakunin, Kropotkin gibi dönemin anarşistlerini çok etkilemiştir; öte yandan, en çok eleştirel teorisinin kurucularından genç Karl Marx’ı etkilediğini hepimiz yakinen biliyoruz. Bunun da rastlantısal olmadığını altını çizmek isterim. Bizim için geçerli olan mesele ise, yukarıda zikrettiğim tahlillerle çok ilintili: Eğer mülkiyet hırsızlık savından hareket edersek, mimar, meslek erbabı kendisini nasıl konumlandırmalı? Özellikle mimarlık okulları mülkiyet meselesi üzerine ne tür yorumlar yapabilme kapasitesini haiz olmalıdır?

Hepimizin yakinen bildiği mimarlık tarihçi ve kuramcısı Frampton, yakın zamanlarda yazdığı bir makalesinde, biraz önce betimlemeye çalıştığım sorunun, yani mülkiyeti yeniden tartışmaya açmakla yükümlü olan mimar ve mimarlık kurumlarıyla bağlantılı olmak üzere –tırnak içerisinde– ahlaki bir sorumluluk içerdiğini söyler –özellikle ahlaki diyerek, etik tartışmasına yancı bir başka tartışma açar– etik ve ahlak ayrımının ayrıntıda değerlendirilmesini Sevgili Hocam Emel Aközer’e bırakıyorum. Neden “ahlaki bir sorumluluk” içerdiğini iddia ederek, “etik bir sorumluluk” sorusundan imtina ettiğinin derinlemesine bir tartışmayı hak ettiğine inanıyorum –sanırım bu panelde salt bu ayrıma değil, mimarlıkla ilgili meselemizin hem ahlaki ve hem de etik bir alana denk düştüğü tartışılacaktır.

Dolayısıyla mimarlık eğitiminin lisans veya lisansüstü programlarında, bu ahlaki sorumluluğu nasıl içselleştirecek ve nasıl bir toplum tahayyülü ile yanıt arayacağız? Kısa bir süre önce gerçekleştirdiğimiz, Girne Amerikan Üniversitesi’nin ev sahipliğinde bir araya geldiğimiz MOBBİG 37 toplantısında, Sayın Aközer’in konuşmasına bir göndermeyle, uzun uzadıya tartıştığım girizgâhımı sonlandırmak isterim: Sayın Aközer’in konuşmasının akabinde, ikinci gün kendi aramızda bu meseleyi derinlemesine olmasa da tahlil edebilme olanağımız oldu ve aynı soruyu bir kez daha masaya yatırdık: “Nasıl bir mimarlık eğitimi?” ve aslında, “Nasıl bir toplum istiyoruz?” Sn. Aközer, “birinci soru ikinci sorudan bağımsız düşünülemez” demişti; dolayısıyla benim sorum da, mimarlıkla ilgili meselemizi profesyonel ya da eğitim alanı ayrımına gitmeden, nasıl ele alacağımız üzerine yoğunlaşacak: “Nasıl bir toplumsal tahayyülümüz ya da eş-tahayyüllerimiz olmalı?”

Söz sizin sevgili hocam.

Emel AKÖZER

Giriş konuşması için Güven Arif Sargın’a çok teşekkür ediyorum. Başlarken Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi Çalışma Grubu’nda yer almaktan onur

duyduğumu belirtmek isterim. Kurultay hazırlık çalışmalarında emeği geçen herkese ve tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Alt Çalışma Grubumuzun¹ raporu “İnsan Hakları, Demokrasi, Akademik ve Meslek Alanının Değerleri Açısından Yeterlilikler Çerçevesi” başlığını taşıyor.

Bu raporun bir kopyası kurultay dokümanları arasında yer aldı. Rapordaki başlıkların tümüne bu sunumda yer vermek mümkün değil, sadece birkaçına kısaca değinmek istiyorum. Raporda ele alınan bazı konularda bir önceki sunuşta çok değerli katkılar yapıldı. Konuşmacılara en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Bu konulara geri dönmeyeceğim.

Raporda, Avrupa yeterlilikler çerçeveleriyle (“Avrupa Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi” ve yaşam boyu öğrenim için “Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi”) birlikte sektörel meslekler için üçüncü bir referans çerçevesi oluşturan Mesleki Yeterlilikler Direktifi’nin (Directive 2005/36/EC) modernizasyonu sürecindeki gelişmeler üzerinde duruluyor. Bu çerçevede Avrupa Üniversite Birliği’nin (European University Association – EUA) ve Avrupa Mimarlar Konseyi’nin (The Architects’ Council of Europe – ACE) Avrupa yeterlilikler çerçeveleri ile Mesleki Yeterlilikler Direktifi arasında gerekli uyumun sağlanması konusundaki yaklaşımlarında ortaya çıkan farklılık da vurgulanıyor. Bu uyumsuzluk, ulusal bağlamda büyük ölçüde gözden kaçan bir konudur. Bu konunun tartışılmasının önemli olduğunu düşünüyorum.

Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi (TYS) ile Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ), Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) ve Yükseköğretim Yasa Tasarısı İçin Taslak Öneri arasında öğrenme hedefleri/yetenlik tanımları açısından farklılıklara da raporda yer veriliyor; özellikle ortak bir kavramsal/kuramsal çerçevenin olmayışının yarattığı sonuçlar da vurgulanıyor. Bu konu üzerinde de burada çok uzun durmayacağım.

Kapsanan konular arasında ‘insan hakları’ ve ‘demokrasi kültürü’ kavramlarıyla ilişkileri açısından ‘öğrenme hedefleri’ ve ‘yetenlik’ kavramları var. Bu sunuşta asıl üzerinde durmak istediğimiz, odaklanmak istediğimiz konu, insan hakları, demokrasi, akademik alanın değerleri ve Bologna süreci bağlamında öğrenme hedefleri; bu çerçevede mimarlık eğitimi onaylama ve uyumlaştırma sistemlerinin tanımladığı öğrenci başarımlarını ölçütlerinde etik tutuma ilişkin önermeler; etik ve meslek pratiği.

Çok kısaca Mesleki Yeterlilikler Direktifi’nin modernizasyonu sürecindeki önemli gelişmelerden söz etmek istiyorum. ‘Sektörel’ meslek alanlarını ve bu alanlar

¹ Akademik ve Meslek Alanının Değerleri Açısından Yeterlilikler Çerçevesi Alt Çalışma Grubu (Doç. Dr. Emel Aközer, Prof. Dr. Selahattin Önür, Prof. Dr. Murat Günaydın). Sunuş Alt Çalışma Grubu Raporu’nun bir özeti niteliğindedir.

arasında yer alan mimarlığı da ilgilendiren Mesleki Yeterlilikler Direktifi²ni² değiştiren metin, Girne’de yapılan XXXVII. MOBİG Toplantısı’ndan kısa bir süre sonra, 9 Ekim 2013’te Avrupa Parlamentosu tarafından oylanarak kabul edildi.

Avrupa Parlamentosu’nun kabul ettiği son metinde, mimarlık eğitimi konusundaki Madde 46, asgari öğretim süresiyle ilgili iki alternatif getiriyor. Bunlar bir önceki sunumda tartışıldı. Mevcut *Direktif*ten farklı olarak, benimsenen yeni metinde mimarlık eğitiminin kazandırması beklenen ‘bilgi’ ve ‘beceriler’in yanı sıra, ‘yetkinlikler’den de söz ediliyor (Avrupa Parlamentosu, 9 Ekim 2013; Madde 46, paragraf 2). Buna karşılık ilgili tanımlardaki farklılık, yapılarda iç konfor koşullarının sağlanması ve benzeri teknik konularla ilgili bilgi tanımına “sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde” ifadesinin eklenmesinden öteye geçmiyor (paragraf 2). Bu konuya sunumun sonunda değineceğim.

Bilindiği gibi Avrupa Komisyonu, Direktif’in modernizasyonu konusunda 2011’de paydaşların ve ilgili tarafların katıldığı bir kamuoyuna danışma süreci gerçekleştirmişti (Avrupa Komisyonu, 2011a). Katılımcılardan gelen yanıtların özetlendiği raporda, mimarların sahip olması gereken bilgi ve becerilerle ilgili tanımların yeterli olduğu ve değiştirilmemesi konusunda genel bir oydaşma sağlandığı, meslek kuruluşlarının bu görüşe katıldığı ifade edilmişti (Avrupa Komisyonu 2011b; s. 18). Burada söz konusu tanımların 1985’te benimsenmiş olduğunu belirtmek isterim.

Avrupa Üniversite Birliği’nin ve Avrupa Mimarlar Konseyi’nin bu çerçevedeki yaklaşımlarındaki farklılık konusunda kısaca şunu söyleyebilirim: Mesleki Yeterlilikler Direktifi’nin modernizasyonu sürecinde bu iki Avrupa kurumu arasındaki yaklaşım farkı, Avrupa’da akademik alanın ve meslek alanının öncelikle-riyle ilgili ve mimarlık eğitiminin geleceği açısından da önem taşıyor.

Avrupa Mimarlar Konseyi, esas olarak akademik öğrenimi tamamlayıcı nitelikteki profesyonel staj konusuyla birlikte, mimarlık eğitiminin asgari süresine odaklanmıştır ve Direktif’in modernizasyonundan sonra da, orta ve uzun dönemdeki politikalarının odağında bu konuların yer alacağı görülmektedir (bkz. ACE, 6 Haziran 2012). Mesleki Yeterlilikler Direktifi’nin revizyonu sürecinde en etkin paydaşlardan biri olan bu kuruluş, yaşam boyu öğrenim politikalarıyla da öncelikle ‘sürekli mesleki gelişim’ çerçevesinde ilgilenmektedir.

Buna karşılık süreç içerisinde geliştirilen bazı öneriler konusunda Avrupa Üniversitesi Birliği tarafından dile getirilen kaygılar, öncelikle öğrenme hedefleri-

² Mesleki Yeterlilikler Direktifi’nin kapsadığı ‘sektörel meslekler’ kategorisinde uzman hekimlerin, genel bakımdan sorumlu hemşirelerin, diş pratisyenlerinin, veteriner cerrahların, ebelerin, eczacıların ve mimarların yeterlilikleri yer almaktadır. Direktif, sağlık ve kamu esenliği açısından önem taşıyan bu yedi alan için eğitim ve öğretimde asgari koşulları tanımlamaktadır (Davies, 2006; s. A3.3-1, 5; Davies, 2009; s. A3.3-2, 2).

le ilgilidir. Avrupa Üniversite Birliği, Avrupa Konseyi'nin yürüttüğü kamuoyuna danışma sürecinde de, öğretimin içeriğini belirleyerek, 'belirlenmiş bilgi paketleri' aracılığıyla uyumlaştırma (*harmonization*) ile 'öğrenme hedefleri' aracılığıyla ilişkilendirme arasındaki farklılığa dikkat çekmiştir (EUA, 2011). Bu kuruluşa göre, Avrupa yeterlilikler çerçeveleri esas olarak ikincisini amaçlamaktadır. Mesleki yeterliliklerin de öğrenme hedeflerine/yetenliklere dayandırılması, Avrupa'da akademik ortamda uyum açısından önemli görülmektedir.

Bologna süreci bağlamında öğrenme hedefleri, Avrupa Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi üzerindeki çalışmaların ilk aşamalarından başlayarak, yükseköğretimin Avrupa Konseyi tarafından vurgulanan dört amacıyla ilişkilendirilmiştir. Bu amaçlar bilindiği gibi şöyle sıralanmıştır:

- Öğrenenlerin iş piyasası için hazırlanması...

Selahattin ÖNÜR

Bu rantla ilgili olarak değil...

Emel AKÖZER

- Demokratik toplumun etkin yurttaşları olarak hayata hazırlanması,
- Kişisel gelişim,
- Geniş ileri düzeyde bir bilgi temelinin geliştirilmesi ve sürdürülmesi (bu üniversitenin araştırma konusundaki öz görevleriyle ilgili bir konudur). (Bologna Yeterlilikler Çerçeveleri Çalışma Grubu, 2005; s. 23)

Yurttaşlıkla ilgili amaç, Bologna Yeterlilikler Çerçeveleri Çalışma Grubu (2005) tarafından şu sözcüklerle ifade edilmektedir: "Demokratik toplumlar için vazgeçilmez olan demokratik kurumlar ve yasalar, işlevlerini ancak hoşgörölü ve farklılığın ve açık tartışmanın kabul gördüğü bir demokrasi kültürüne sahip toplumlarda yerine getirilebilir. Demokrasi eninde sonunda eğitilmiş yurttaşların etkin katılımına bağlıdır. Bu nedenle demokrasi kültürünün geliştirilmesinde her seviyedeki eğitim anahtar bir rol oynar. Yurttaşların etkin katılımı, aktarılabilir becerilerin yanı sıra, *demokratik tutumların ve değerlerin geliştirilmesini, aynı zamanda çeşitli alanlarda kapsamlı bir eğitimi ve eleştirel düşünme yetisini gerektirmektedir.*" (s. 24, vurgu benim) Eleştirel düşünme yetisi, örneğin National Architectural Accrediting Board (NAAB) öğrenci başarı ölçütleri kapsamında da vurgulanmıştır.

Yükseköğretimin bu amaçları, daha önce Bologna Bildirgesi'nde, Prag ve Berlin bildirilerinde dile getirilmişti (Sayın Neslihan Dostoğlu konuşmasında bu konulara değinmişti). Avrupa Yükseköğretim Alanı Üzerine Budapeşte-Viyana Bildirgesi'nde de (2010) yükseköğretimin barış, demokrasi ve toplumsal tutu-

num açısından önemi vurgulanmaktadır. Bu konuların Avrupa'nın içinde bulunduğu tarihsel süreç içinde değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Bildirgede, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın gerçekleştirilmesinde, akademik toplumun anahtar rolünün, "öğrenenlerin kişisel gelişimlerine, aynı zamanda demokratik toplumların yurttaşları olarak kariyerleri ve yaşamları için önem taşıyan bilgi beceri ve yetkinlikleri kazanmalarına olanak sağlanması" olduğu belirtilmiştir.

Bu bağlamda anahtar sözcüğün "yetkinlik" olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Avrupa yeterlilikler çerçevelerinde yükseköğretimin üç evresi için öğrenme hedefleri, mesleki bilgi kavrayış ve becerilerden ayrı olarak, bir dizi yetkinlikle tanımlanmaktadır. Bu yetkinlikler, kişisel gelişimle birlikte "*demokrasi kültürü ve toplumsal sürdürülebilirlik*" açısından da önem taşıyan yetkinliklerdir.

Öğrenme hedeflerini ya da yetkinlikleri temel alan farklı yaklaşımlar mevcut. Bologna Süreci içinde farklı aktörler yer alıyor, farklı ülkelerde farklı uygulamalar söz konusu ve öğrenme hedefleri de farklı bağlamlarda çok farklı biçimlerde uygulanabiliyor ve yorumlanabiliyor.

Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen "Avrupa Eğitim Yapılarında *Tuning*" projesi kapsamında, Eğitim Alanı Grubu'nun (Tuning Education Subject Area Group) hazırladığı rapor, bu konuda diğer *Tuning* raporlarında pek öne çıkmayan bir eleştiriye de yer veriyordu. Bu eleştiri, yetkinliklere/öğrenme hedeflerine dayalı öğrenim yaklaşımıyla ilişkilendirilen "*tick-box*" uygulamalarına ve bölük pörçüklüğe yol açan davranışçı, indirgemeci ve "*araççı ve işveren odaklı*" modellerle ilgiliydi (Tuning Education Subject Area Group, 2009; s. 37). "*Tick-box*" uygulamaları, Türkiye'de YÖK tarafından yürütülen Bologna Projesi kapsamında yapılan bazı çalışmalarda da karşımıza çıkmıştır.

Yaygın olarak benimsenen bu uygulamaya karşılık, örneğin Sjur Bergan'ın 2009'da Leuven ve Louvain-la-Neuve'deki Bologna Süreci konferansında yaptığı konuşmada, öğrenme hedefleri bütünüyle farklı bir paradigma içinde ele alınmaktadır. Bergan (2009) içinde yaşadığımız toplumların ihtiyaçlarına dikkat çekerek şunları söylemektedir: "Bilgi çok önemli, ama bilgiyi kavrayışla ve eyleme yetisiyle birleştirmedikçe iyi yurttaşlar olamayız. Bunlar, sözün gerçek anlamındaki öğrenme hedefleridir. Uzmanları olduğu kadar entelektüellere – daha geniş bağlamı görebilen... *tek başına teknik açıdan mümkün olanı değil, aynı zamanda etik açıdan savunulabilir olanı yapan* kişilere ihtiyacımız var." (Bergan ve CoE, 2009; s. 2, 3, vurgu benim)

Bergan'ın Avrupa Konseyi Yükseköğretim ve Tarih Eğitimi Bölümü Başkanı ve Avrupa Konseyi temsilcisi olarak yaptığı bu konuşmada vurguladığı; 'teknik açıdan mümkün olan' ve 'etik açıdan savunulabilir olan' arasındaki ayrımın bilgisiy-

le hareket etmek, bazı meslek alanlarında diğerlerine göre çok daha önemlidir. Thomas Hammarberg (2008), Avrupa Konseyi'nin Uluslararası Yükseköğretim, Yurttaş Sorumluluğu ve Demokrasi Konsorsiyumu (International Consortium for Higher Education, Civic Responsibility and Democracy) ile birlikte düzenlediği ve Avrupa Üniversite Birliği'nin de temsil edildiği, "Yükseköğretim ve Demokrasi Kültürü" konulu forumda (22-23 Temmuz 2006), insan hakları toplumunun temel dayanakları olarak nitelendirdiği meslek gruplarının bir bölümü şöyle sıralamıştır: "öğretmenler, hukukçular, gazeteciler, sosyal çalışmacılar, hekimler ve diğer sağlık personeli, askerler ve polisler" (s. 91). Hammarberg (2008) bu grupların tutumlarının, bilgi ve yetkinliklerinin pek çok kişiyi etkilediğini hatırlatır. Yapılı çevreyle ilgili meslek gruplarına yer vermemiştir, ama bu meslek gruplarından kişilerin 'teknik açıdan mümkün olan' ile 'etik açıdan savunulabilir olan' arasındaki ayrımı dikkate almadan yaptıkları işlerin hayatlarımızı nasıl etkilediği konusunda sayısız örnek vermek mümkündür.

Bugün içinde yaşadığımız gittikçe karmaşılaşan dünyada, teknik açıdan mümkün olanın, aynı zamanda etik açıdan savunulabilir olup olmadığını tartışabilen mimarlara, plancılara ve mühendislere duyulan gereksinim, belki geçmişte olduğundan çok daha fazladır.

Sorun bu konuda gerekli yetkinliklerin kazanılmasının, müfredata eklenecek yeni bir 'bilgi paketi' yoluyla sağlanmasının pek mümkün olmamasıdır. Eğitim öğretim süresinin uzatılması da tek başına yeterli değildir (bu konu da daha önce vurgulanmıştı). Mesleki pratik içerisinde karşılaşılan etik sorunlar konusunda meslek etiklerinin, ya da örneğin Karsten Harries'in (2002) 'etikçi' olarak adlandırdığı uzmanların da pek yardımı olmayabilmektedir. Mimarların sorumluluğunu uzmanlar yüklenememektedirler.

Herkes için yaşam boyu öğrenim ve yetkinliklere dayalı, öğrenen/öğrenme merkezli öğrenim kavramları bu bağlamda önem kazanmaktadır ve tartışılmaları gerekmektedir. Bu konuda Avrupa'da ve küresel ölçekte, yükseköğretimin birçok alanında gelişmekte olan ortak tutumları mimarlık alanında da gözlemek mümkündür. Bu konuda sözü Sayın Selahattin Önür'e bırakıyorum.

Kaynaklar

Avrupa Komisyonu (EC). 2011b, *Public Consultation on the Modernisation of the Professional Qualifications Directive (Directive 2005/36/EC): Summary of Responses*. Brüksel. Erişim: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/news/20110706-summary-replies-public-consultation-pdq_en.pdf

Avrupa Komisyonu (EC). 2011a, *Consultation Paper on the Professional Qualifications Directive*. Brüksel. Erişim: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2011/professional_qualifications/consultation_paper_en.pdf

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE). 6 Haziran 2012, *Architects' Council of Europe Proposed Amendments to the Proposal for a Directive of the European Parliament and of*

the Council amending Directive 2005/36/EC on the Recognition of Professional Qualifications and on Regulation of Administrative Cooperation Through the Internal Market Information System. Erişim: http://www.ace-cae.eu/public/contents/getdocument/content_id/1419].

Avrupa Parlamentosu. 9 Ekim 2013, *European Parliament Legislative Resolution of 9 October 2013 on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council Amending Directive 2005/36/EC on the Recognition of Professional Qualifications*. Erişim: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2013-0408+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN#BKMD-17>

Avrupa Üniversitesi Birliği (EUA). 2011, *Modernising the Professional Qualifications Directive: European University Association Response to European Commission's Consultation on Green Paper COM(2011)367*, Brüksel. <http://www.eua.be/eua-work-and-policy-area/building-the-european-higher-education-area/bologna-and-professional-qualifications.aspx>

Bergan, S., ve Council of Europe (CoE). 28 Nisan 2009, *Introductory Statement at the Ministerial Meeting of the Bologna Process*. Erişim: <http://www.ond.vlaanderen.be>

Bologna Yeterlilikler Çerçevesi Çalışma Grubu (*Bologna Working Group on Qualifications Frameworks*). 2005, *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*. Ministry of Science Technology and Innovation, Copenhagen. Erişim: http://www.ehea.info/Uploads/Documents/050218_QF_EHEA.pdf

Davies, H. 2006, "The Bologna Process and the Recognition of Professional Qualifications", *EUA Bologna Handbook*, B 2.4-1, Raabe Verlag, Berlin.

Davies, H. 2009, "The Bologna Process and the Recognition of Professional Qualifications: An Update on Developments", *EUA Bologna Handbook*, 3.3-1, Raabe Verlag, Berlin.

Hammarberg, T. 2008, "Democratic Culture: a Human Rights Perspective", J. Huber ve I. Harkavy (Ed.), *Higher Education and Democratic Culture: Citizenship, Human Rights and Civic Responsibility*, Council of Europe Higher Education Series No. 8, ss. 91-95,

Harries, K. 2002, "The Responsibility of the Architect", *The Reflective Practitioner*, College of Architecture and Urban Studies, Virginia Tech., ss. 4-13.

Tuning Education SAG. 2009, *Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Education*, Universidad de Deusto, Bilbao.

Selahattin ÖNÜR

Bildiğiniz üzere, mesleki örgütlerin mesleki etik kuralları vardır, AIA, ACE, RIBA, Mimarlar Odası'nın olduğu gibi. Bunlar öğrenci başarımlarını ölçütleri ile büyük oranda örtüşen kurallardır.

NAAB'ın 2009 ve 2014 Koşullar Belgesi revizyon çalışmalarında mimarlık etiği, öğrenci başarımlarını ölçütlerinin saptanmasında özellikle ele alınmıştır.

Farklı alan ve dönemlerde yapılan eğitimlerin uluslararası olarak değerlendirilmeye başlandığı günümüzde, NAAB ve RIBA mimarlık eğitimi değerlendir-

me ve onaylama kuruluşlarının kullandığı öğrenci başarımlar ölçütleri ve Avrupa Mesleki Yeterlilikler Direktifi ile mimarlık sektörel yeterlik çerçevesi çalışmalarındaki ölçütler [(Tuning - Architectural Subject Area Group (SAG)) arasında ortak olarak içerilen mesleki sorumluluk ve etik davranışla ilgili önermeleri, 8 belirli başlık altında toplayabiliriz:

“Mimarlık Eğitimi Onaylama ve Uyumlaştırma Sistemleri”nin Öğrenci Başarımlar Ölçütlerinde (Bilgi/Beceri/Yetkinlik) Ortak Olarak Yer Aldığı Görülen Etik Tutuma İlişkin Önermeler

Genel Önermeler: Tasarım eğitimi ile kazanılması hedeflenenler, etik farkındalığa ve davranışa ve başka kişi ve toplulukların iyiliğini, refahını ve mutluluğunu gözetmeye temel oluşturmalıdır. Tasarım eğitimi ve mesleki uygulamada karşılaşılan, toplumsal, politik ve kültürel durumlarda karar verme ve yaratıcı eylemin içerdiği etik konuların kavranması ve bu etik konulara sadık kalınması gerekir.

Yapı Teknolojisi ve Sistemleri Üzerine: Teknolojinin yarattığı sonuçların farkındalığı etik konular gündeme getirmektedir. Yapı malzemeleri, bileşenleri ve yapı sistemlerinin fiziksel özelliklerini ve yapılacak seçimlerin çevresel etkisini anlamak ve önemsemek eğitimle kazanılacak deneyimlerle olanaklıdır. Yapı malzeme ve sistemlerinin (su ve elektrik tesisatı, düşey dolaşım, güvenlik ve yangın koruma sistemleri gibi) başarımları, pahaları, çevresel etkileri ve yenisinden kullanılabilirliklerine ilişkin olarak uygun seçim yapma ve uygulama ilkelelerinin kavranması gerekir.

İnsan-Çevre İlişkisi Üzerine: Mimari yaratımlarda insan üzerine düşünülenleri yorumlama becerisinin kazanılması önemlidir. İnsanlar ve mimari yapılar arasındaki ve de bu yapılarla çevreleri arasındaki ilişkiler ile, yapılar ve aralarındaki mekânları insan gereksinim ve ölçeğiyle ilişkilendirmenin gereğini anlama, bu yorumlama becerisi ile kazanılır. İnsan davranışı ile doğal ve yapılı çevrenin tasarımı arasındaki ilişkileri anlamak gereklidir.

Fiziksel, duyuşsal ve bilişsel engellilikleri bulunan kişilere başkalarına bağımlı olmaksızın kullanım sağlayan yerler, olanak ve sistemler tasarlama becerisi de, bu kişiler hakkında bilinen ve düşünülenlerin yorumlanması ile olanaklıdır.

Mimarın Toplumdaki Rolü Üzerine: Mimarın insan yaşamının niteliğini iyileştirme sorumluluğu bilinmelidir. Mesleki çalışmalarında kamusal çıkarı gözetme, tarihi değer ve kalıtlara saygılı olma, kamunun ve kişinin çıkarlarını tanımlama ve bağdaştırma sorumlulukları bulunmaktadır. Mimarlık mesleği ve mimarın toplumdaki rolü, özellikle de mimarın toplumsal etmenleri gözetken programların hazırlanmasındaki rolü kavranmalıdır.

Profesyonelliğin ne demek olduğunu ve mimarın iş yaptığı özel veya tüzel kişiye, kullanıcılara, yapımcılara, birlikte çalıştığı diğer mesleklerden kişilere ve toplumun geneline karşı görev ve sorumluluklarının bilincinde olunmalıdır.

Mimarlık-Kültür İlişkisi Üzerine: *Mimari yaratma ile toplumun kültürel değerleri (tarihsel kaynaklar ve mimari gelenekler dahil) arasındaki ilişkinin eleştirel olarak kavranması ve kültürel özelliklere saygı gösterme ile birlikte yorumlanması beklenir. Değişik kültürler ve kişilerin çeşitliliğinin (gereksimler, davranış normları, toplumsal ve mekânsal örgütlenmeler gibi) mimarın toplumsal rolü ve sorumlulukları bakımından ne anlama geldiği anlaşılmalıdır.*

Yasalar Üzerine: *Mimarın yasal, mesleki ve konumuna ilişkin sorumlulukları ile mimari tasarımların onaylanması sürecinde uyulması beklenen çeşitli yasa ve normları (toprak yasası, imar kuralları, çevre yönetmeliği, koruma ve sağlık ve güvenlikle ilgili yasalar gibi) içeren örgüt, yönetmelik ve süreçlerin bilinmesi gerekir.*

Kullanıcı Gereksinimleri Üzerine: *Kullanıcı gereksinimlerinin mimarının estetik yönleri ve teknik gereklilikleri ile bütünleşik olarak karşılanma becerisi gelişmelidir. Kullanıcıların toplumsal ve bireysel gereksinimlerini ve isteklerini anlamanın önemi anlaşılmalıdır. Bu gereksinim ve istekleri, yasalar, uygun performans standartları ve sağlık ve güvenlik gerekliliklerine uygun olarak karşılayacak tasarımlar hazırlama becerisi gelişmelidir.*

Çevresel Etkiler Üzerine: *Mimarın yaratıcı etkinliğinin yapıyı ve doğal çevrenin sürdürülebilir gelişmesindeki sorumluluğu anlaşılmalıdır. Yapıların çevrede oluşturacakları etkiler ve uyulması gereken sürdürülebilir tasarım kuralları hakkında bilinçlenilmelidir. Doğal ve yapıyı kaynakları koruyan ve dönüşümlü kullanan, kullanıcılar için sağlıklı çevreler sağlayan ve etkin enerji, biyoklimatik ve sıfır-karbon tasarımları ile yapı etkinliklerinin gelecek nesillere olacak olumsuz etkilerini en aza indirecek projeler tasarlama becerisi gelişmelidir. Yapı projelerinin bugünün ve geleceğin toplumlarına olacak potansiyel etkileri kavranmalıdır. Bunun için de kentlerin geçmişte ve günümüzdeki tasarım ve gelişmelerinin yaptığı etkilerin bilinmesi önemlidir.*

Araştırma Üzerine: *Araştırmada etik hususların ve profesyonel davranış kurallarına olan gereksinimin farkında olunması gerekir (örneğin, katkıların belirtilmesi; bunun için de, kaynakları doğru ve uygun bir biçimde gösterme bilgi ve becerisinin kazanılması).*

Mimarlık meslek pratiğinde izlenen etik sorunların köklerinin eğitim kurumlarında yatmadığını söyleyebilir miyiz? Mimarın topluma karşı sorumluluk anlayışını kazanması nerede başlar? İyimserlik, saygı, paylaşım, katılımcılık ve

yenilikçilik ile bu değerlerin dayandığı özgürlük, demokrasi, özgüven ve bireysel ve toplumsal sorumluluk anlayışının desteklendiği bir öğrenim ortamında, mimarlık öğrencisinin mesleğine, mesleğinin sorumluluklarına ve geleceğine ilişkin yaklaşımı daha eğitiminin başında şekillenecektir. Mimarlık öğrencileri de daha eğitimlerinin başında tıpta olduğu gibi Hipokrat yemini gibi bir metinle tanıştırılabilir mi?

Öğrenci başarımlarını ölçütlerindeki önermeler, mimarlık meslek uygulamasında ortaya çıkabilen etik sorunların köklerinin eğitim uygulamalarında olduğu kanısı ölçüsünde önem kazanmaktadır. Yine de, bu önermeler, neyin doğru, neyin yanlış olduğuna ilişkin uyulması gereken normlardan çok, etik konuların belirtilmesine ve bu konularla ilgili bilinçlenmeye, bilgilenmeye ve beceri kazanmaya yöneliktir. Bu durumda etik anlamda doğru ve yanlış, var olan bilgi ve normları da sorgulayabilen bağımsız düşünce ve eleştirel akla dayanmak durumundadır. Günümüzde yaşanan süreçlerin özellikleri ve karmaşıklığına ayak uyduramayan, yetkin olmayan kurumsal normların inandırıcılıkları giderek azalmaktadır (Flusser, s. 66). Bu durumda, mimari etiği için bağımsız düşünce ve eleştirel akla dayanan bir yaklaşımın önemli bir geçerliliği olduğundan söz edebiliriz.

Estetik, teknik ve işlevsel anlamda doğrular ve yanlışlar konusunda bilgi, beceri ve yetkinlikler edinen mimarın “dışsal etmenlerin” doğru ve yanlışları üzerine de bilgilenme, sorgulama/düşünme ve yorumlama gereksinimi vardır. Mimar ve tüm yapıları çevreyi yapanlar, kişi ve toplumun iyiliği, refahı ve mutluluğu için iyi ve doğru olanı; insan hakları, toplumsal cinsiyet (“gender”), özgürlük, bağımsızlık, demokrasi kavramlarının kazandığı çağdaş içeriği izlemek durumundadır. Sayın İlhan Tekeli bir sempozyum sunuşunda,* araştırma alanlarında bilgiye ilişkin olarak dış ve iç tarih kavramları üzerinde durmuştu. Mimarlık alanının da bir iç tarihi olduğu kadar, “dışsal etmenler” üzerine bilgilenildiği ölçüde bir dış tarihi vardır. Herhalde mimarların toplumun ihtiyaçları ile üretimleri arasında ilişki kurabilmeleri için o tarihi izlemeye ve genişletmeye gereksinimleri bulunmaktadır.

Teşekkür ederim.

Söylediklerimiz aslında hepimizin yaşadığımız ve dile getirmeye çalıştığımız şeyler; aslında hepimiz kendimizi alkışlıyoruz.

Kaynaklar

Aközer, E. (2013). Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi ve Mimarlık Eğitimi: Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Güçlükler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 3(1), 27-37. DOI: 10.5961/jhes.2013.056

Aközer, E., Özkar, M. Öner, S. (24 Şubat 2012). Türkiye Mimarlık Eğitimi Yeterlilikler Çerçevesi (TMYÇ) ve Yetkinliklere Dayalı ve Öğrenen Merkezli Lisans, Yüksek Li-

sans, Doktora Programları için Eylem Araştırma Projesi (Temmuz 2008 - Nisan 2010). *Bologna Sürecinde Öğrenen/Öğrenme Merkezli Yaklaşımlar ve Mimarlık Eğitimi Sempozyumu*, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara. (Yayımlanmamış bildirisi)

Avrupa Komisyonu (EC) (12 Haziran 2013). Memo: Commissioner Michel Barnier welcomes the trilogue agreement on the modernisation of the Professional Qualifications Directive. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-552_en.htm

Avrupa Komisyonu (EC) (2011a). *Consultation paper on the Professional Qualifications Directive*. Brüksel. Erişim: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2011/professional_qualifications/consultation_paper_en.pdf

Avrupa Komisyonu (EC) (2011b). *Public consultation on the modernisation of the Professional Qualifications Directive (Directive 2005/36/EC): Summary of responses*. Brüksel. Erişim: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/news/20110706-summary-replies-public-consultation-pdq_en.pdf

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE). (2013). *ACE-Info*. 63.

Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Education. Publicaciones de la Universidad de Deusto, Bilbao, 2009, s.37

http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/Publications/Education_brochure.pdf

ENHSA - Towards a Competences Based Architectural Education in Europe, November 2007

<http://www.unideusto.org/tuningeu/subject-areas/architecture.html>

2009 Conditions for Accreditation. The National Architectural Accrediting Board, Inc., July 10, 2009, s.9

http://www.naab.org/accreditation/2009_Conditions.aspx

2014 Conditions for Accreditation. The National Architectural Accrediting Board, Inc., August 29, 2013, s.10

http://www.naab.org/accreditation/2014_Conditions.aspx

RIBA procedures for validation and validation criteria for UK and international courses and examinations, RIBA Education Department, 25 July 2011 <http://www.architecture.com/Files/RIBAProfessionalServices/Education/Validation/ValidationProcedures2011.pdf>

Flusser, V. *The Shape of Things / A Philosophy of Design*. Reaktion Books, 1999

*) Tekeli İlhan, "Türkiye'nin Yüksek Öğretim Stratejisi – Eğitim Vizyonu". *Learner/Learning Centred Approaches in the Context of the Bologna Process: Implications for Architectural Education Sempozyumu*, 24 Şubat 2012.

Emel AKÖZER

Sayın Önür Hipokrat yemininden söz etti. Bu akla hemen şu ilkeyi getiriyor: "Hastalarımın zarar vermektan kaçınacağım". 'Zarar vermeyin', Amerika Pey-

zaj Mimarları Birliği'nin başlattığı Sürdürülebilir Alanlar Girişimi'nin (The Sustainable Sites Initiative – SITES) hazırladığı kılavuzda da, sürdürülebilir çevreler için bir ilke olarak benimseniyor ve içeriği şöyle tanımlanıyor: “Yapı alanında yakın çevresinin niteliğini düşürecek değişiklikler yapmayın. Sürdürülebilir tasarım yaklaşımıyla, daha önce yapılan müdahalenin ya da gelişimin etkilediği alanlarda, ekosistem kaynaklarının yeniden oluşabilmesi için fırsat yaratan projelerin arkasında durun.” (The Sustainable Sites Initiative, 2009; s. 10) Bu aynı zamanda her projeyi yapmayın ya da üzerinize almayın anlamına da geliyor.

Sürdürülebilir Alanlar Girişimi'nin tanımladığı ilkeler arasında ‘ihtiyatlılık ilkesi’ de var. O da şöyle tanımlanıyor: “İnsan ve çevre sağlığı için risk yaratacak kararlar verirken ihtiyatlı olun. Bazı eylemler geri dönüşü olmayan zararlara neden olabilir. Hiçbir şey yapmamak da dahil olmak üzere, tüm almaşıklar dizisini gözden geçirin ve etkilenen tüm taraflardan gelebilecek katkılara açık olun.” (The Sustainable Sites Initiative, 2009; s. 10) Katılımcı süreçlerin de vurgulandığı bir ilke bu.

Bu bağlamda tanımlanan ilkeler, gerçekte mimarlık eğitimiyle bütünleştirilmeye çalışılan araştırma alanı için de geçerli ilkelerdir. Araştırma etiği çerçevesinde bu ilkeler şöyle tanımlanıyor:

- iyi olanı yapmalı,
- zarar vermemeli,
- insana saygılı olmalı,
- adil olmalı (Kitchener ve Kitchener 2009, 5-22).

Bunlar meslek alanında da araştırma yaparken de önemli olan konular. Sayın Murat Günaydın'ın İnsan Hakları, Demokrasi, Akademik ve Meslek Alanının Değerleri Açısından Yeterlilikler Çerçevesi Alt Çalışma Grubu çalışmalarına ‘etik ve meslek pratiği’ konusundaki değerli katkısını tartışmalarda açmak yararlı olacaktır. Ben sözü Yunus Emre'nin sekiz yüzyıl önce söylediği bir sözün çağdaş bir yorumuyla bitirmek istiyorum. Bu yorum, 1999 tarihli CHP Demokratikleşme ve İnsan Hakları Raporu'nda yer alıyor. Bütün bu tartıştığımız konular, kişi değeriyle, kişi değerinin bilinmesiyle, kişinin, İoanna Kuçuradı'nın sözcükleriyle, kayıtsız şartsız ana değer olduğunun bilinmesiyle ilgili. Yunus Emre şöyle söylüyor:

*Okumaktan mana ne,
Kişi hakkı bilmektir;
Kişi hakkı bilmezsin,
Ha bir kuru emektir.*

Çok teşekkür ediyorum.

Kaynaklar

Kitchener, K. S., ve Kitchener, R. F. 2009, "Social Science Research Ethics: Historical and Philosophical Issues", P. E. Ginsberg ve D. M. Mertens (Ed.), *Social Research Ethics*, SAGE Publications, ss. 5-22.

The Sustainable Sites Initiative (SITES). 2009, *Guiding Principles of a Sustainable Site*. [Sürdürülebilir bir Çevre için Kılavuz İlkeler]. American Society of Landscape Architects, http://www.sustainablesites.org/report/The%20Case%20for%20Sustainable%20Landscapes_2009.pdf

Selahattin ÖNÜR

Bu lafı etmek için kaç kuşaktan geçmiştir? 18 etaptan mı geçmiştir Yunus Emre? Neydi o sabah konuşurken, bu lafı edebilmek için 18 sınavdan geçmiş olmak, aşamadan geçip bunu söylemiş.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkür ediyorum, hakikaten ortaya atılan bir dolu soruya ilişkin yanıt üreten iki ayrı sunum oldu.

Evet hocam buyurun, lütfen.

Çiğdem POLATOĞLU

Sayın kurultay başkanı, sevgili katılımcılar, hocalarım arkadaşlarım; bir gelecek olsun diye değil, ama dün Sevgili Eyüp Muhcu sevgi ve saygıyla anmıştı; ben de akademik hayatımın çeşitli evrelerinde kesişen yollarla çok şey öğrendiğim Sevgili Oktay Ekinci'yi, Emre Madran'ı ve Gürhan Tümer hocalarımı anmak istiyorum. Bir de Hakkı Önel Hocama da ayrıca minnet sunmak istiyorum. Çünkü okuldaki ilk asistanlık yıllarımda, beni yanılmıyorsam II. Kurultaydı, bir çalışma grubuna katarak, mimarlığın sınıfta hocanın yanında asistanlık etmek ya da akademide öğrendiklerimin ötesinde mimarlık meslek alanından ve toplumla ilişkiler yüzünü gösterdiği için.

Bugün baktığım zaman biz hep şey diyoruz, işte benim hocalarım, ah bizim zamanımızdaki eğitim şöyleydi diyor. Sonra ben bir baktım kendime, ah bizim zamanımızda eğitim böyleydi der gördüm kendimi, ama çok da doğru olmadığımızı düşünüyorum. Çünkü bugün baktığım zaman şimdiki gençlerin çok daha toplum olaylarına, çevrelerine karşı daha bilinçli, bizim bakmadığımız bir gözle baktıklarını görüyorum ve bence bu çok keyifli. Dolayısıyla aslında böyle biçimlenen bir lisans mimarlık eğitimi var.

Bizim çalışmamız Neslihan Hocamın o grubun sunduğu lisans mimarlık eğitiminin bir üst aşamasına götürecek olan lisansüstü çalışmaya odaklanıyor. Bir önceki kurultayda, İzmir'de de Rengin Hocamın sunduğu, Türkiye Yüksek-

köğretim Yeterlilikler Çerçevesi bağlamında, sadece Türkiye'deki 13 mimarlık okulunun, bu yeterlilikler çerçevesi bağlamında nasıl yorumladıkları programlarını, nasıl yetkinlikler belirledikleri üzerine sınırlı bir çalışma yapmıştık.

Grubumuzun sadece Orhan Hocam bizimle değil, Rengin Hocam, Gülen Hocam, Eti Hocam burada, Sevgili Şebnem, Nazan ve Aysen Çelen bizlerle beraber. Dolayısıyla tüm ekip sorularınıza, görüşlerinize hazırız. Onlar da benim unuttuğum yerleri aktaracaklar size.

Doğal olarak metin basılı olduğu için, tabloları her şeyi buraya koymuş olmakla birlikte, metinden onlar izlenebilir. Ama şöyle bir hızlı bakış yapıp, özellikle bu konudaki sonuçlarımıza gelmek istiyorum.

Çalışmamız lisansüstü eğitimi ve yüksek lisans doktora odaklanmasını hedefledik. Ama burada yola çıkışımız, işte Türkiye'yle Avrupa'yı karşılaştıralım, Türkiye'yi birbiriyle karşılaştıralım. Hayır, hiç öyle bir şey değildi. Bu da Orhan Hocamın bir önermesiydi, kavramsal bir harita yapalım dedi. Türkiye ve Avrupa'da acaba lisansüstü eğitim nasıl? Neden Avrupa dersiniz de, doğal olarak Bologna'yı imzalamış olmamızdan dolayı ve bütün programlarımızı da onun koşulları bağlamında yenilediğimiz için Avrupa'yı örneklem alanı olarak aldık. Amerika ya da Uzakdoğu ülkelerini bu tartışmaya, çalışmaya konu etmedik.

Aramızda tartıştığımız konular son derece spontane geliyordu. Lisansüstünde acaba uzmanlaşma nereye gidiyor? Daha önceki konuşmalarda Neslihan Hocam bahsetti, bir profil değişimi var, bunu göreceğiz. Bologna'nın amacı doğrultusunda, aslında Avrupa'nın yetiştirmek istediği mimar hedefleri var. Dolayısıyla lisansüstü eğitimi bununla çok örtüşüyor. Acaba bizim hedeflerimiz ne ve bu bağlamda Türkiye için biz uzmanlaşmayı nereye doğru götürüyoruz konusunu araştırmak istedik.

Bu konular ekseninde de çalışma grubumuz mimarlık temel alanında çeşitlenen lisansüstü programlarını hem ülkeler, okullar, ana bilim dalları, programlar, disiplinler arası ilişkilere önem vererek, hem de temamıza uygunluk açısından inceleyerek mevcut durumu ortaya koymayı, yeni açılacak lisansüstü programların, kurumun, üniversitenin kendi vizyon ve misyonu doğrultusunda, akademik kadrosu ve bölgesel sorunlarını da gözetenek, mimarlığın alt disiplinlerinde uzmanlaşmayı hedefleyen programlar geliştirilmesini hedef tutacak bir çalışma yapmayı da hedefledik.

Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Avrupa ülkelerinin lisansüstü programlarını, yüksek lisans ve doktora olarak programlar neler var baktık. Misyon ve yeterliliklerini inceledik. Ayrıca lisansüstü çalışmalarda işbirliği ve dayanışma konularında ne tür çalışmalar, programlar varı incelemeye çalıştık.

Kapsama baktığımız zaman, daha önceki çalışmamızdan da bir ders alarak, bütün yelpazeye baktık diyeyim. Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Cumhuriyetinde mimarlık lisansüstü veren şu anda 43 okulun hepsi, ama Avrupa'da birazcık tabii ki bütün hepsi değil, ama orada da oldukça iyi bir sayıya ulaştığımızı düşünüyorum. Avrupa Birliği'ndeki 13 ülkeden, Avusturya, İsviçre, Fransa, İsveç, İspanya, Çek Cumhuriyeti, İtalya, Almanya, Polonya, Macaristan, Portekiz, Danimarka, Hollanda, yani kuzeyi güneyi ortası gibi diyebilirim, 42 mimarlık okulunun lisansüstü eğitimlerini, demin bahsettiğim yüksek lisans ve doktora program adları, işleyişleri, süre ve ortaklıkları kapsamında irdeledik ve burada bulguları sizlere sunmak istiyorum.

Okul Adı	Yüksek Lisans	Doktora
Anadolu Üniversitesi	X	X
Atılım Üniversitesi		(bütünleşik)
Bahçeşehir Üniversitesi	X	X
Balıkesir Üniversitesi	X	
Beykent Üniversitesi	X	
Çukurova Üniversitesi	X	
Dicle Üniversitesi	X	
Doğu Akdeniz Üniversitesi	X	X
Dokuz Eylül Üniversitesi	X	X
Erciyes Üniversitesi	X	
Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi	X	X

Şekil 1: Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Lisansüstü Eğitim Verilen Mimarlık Okulları

Dediğim gibi, bu tablolarımızı metinde çok daha net olarak işleyebilirsiniz. Tüm şu anda 83 mimarlık okulunun içinde, 43 okul söz konusu. Bu 43 okulun 39'u Türkiye'de 4 tanesi de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde lisansüstü eğitimi olan okullardır. Bu tablolarda hangilerinde yüksek lisans, hangilerinde doktora, hangileri bütünleşik diye görebilirsiniz.

Okul Adı	Yüksek Lisans	Doktora
Gazi Üniversitesi	X	X
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	X	
Girne Amerikan Üniversitesi	X	X
Haliç Üniversitesi	X	
İstanbul Arel Üniversitesi		X (Yanı sıra bütünleşik)
İstanbul Aydın Üniversitesi	X	
İstanbul Bilgi Üniversitesi	X	
İstanbul Kültür Üniversitesi	X	X
İstanbul Sabahattin Zaim Üni.*	X	
İstanbul Teknik Üniversitesi	X	X
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	X	X

Şekil 2: Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Lisansüstü Eğitim Verilen Mimarlık Okulları

Yanlarında tek yıldız ve iki yıldız olan okullarımız var. Bunlar da mesela İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde kent çalışmaları ve yönetimi programı disiplinler arası, kültür varlıklarını koruma programı disiplinler arası, Kadir Has Üniversitesinde var. Ayrıca, uluslararası bağlamdaki işbirlikleri şu an burada yok. Daha sonra gelen tablolarda bunları da irdledik.

Okul Adı	Yüksek Lisans	Doktora
İzmir Ekonomi Üniversitesi	X	
Kadir Has Üniversitesi**	X	
Karabük Üniversitesi	X	X
Karadeniz Teknik Üniversitesi	X	X
Kocaeli Üniversitesi	X	
KTO Karatay Üniversitesi	X	X
Lefke Avrupa Üniversitesi	X	X
Maltepe Üniversitesi	X	X
Mardin Artuklu Üniversitesi	X	X
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üni.	X	X
Okan Üniversitesi	X	X

Şekil 3: Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Lisansüstü Eğitim Verilen Mimarlık Okulları

Türkiye ve KKTC'deki yüksek lisans programlarına baktığımız zaman, niteliksel bir şey yapmak istemedik. Yani işte mimarlık programı altında 12 tane alt program var, 11 tane var gibi bir nicelik yerine, nitelik olarak bakmak istedik. Tabii hepimizin bildiği gibi, işin ilk yola çıkışında bütün program ana olarak mimarlık ana bilim dalı olarak bizde geçiyor. Bunun altında dağılan program adları var ve ilk yola çıkışta da dediğim gibi, bina bilgisi, yapı bilgisi, restorasyon, mimarlık tarihi ana program adlarıydı. Özellikle köklü ya da eski kurulmuş üniversitelerde bu adlar mutlaka var, ama yelpazenin gittikçe genişlediğini ki, biz hiçbirini atlamadık, birbirine benzeyen isimler, hani program adları vardı, hayır, onu koymayalım, demedik. Tüm şeyi, şu andaki bu 43 okulda karşınıza çıkabilecek geniş yelpazeye bakarsak, her türlü alanda kendinize uygun bir mimarlık lisans programını bitirdiyseniz, lisansüstü için inanılmaz bir şekilde mimarlık ana bilim dalı içinde veya başka alanlarda yönelebileceğiniz programlar bulabiliyorsunuz.

Okul Adı	Yüksek Lisans	Doktora
Ortadoğu Teknik Üniversitesi	X	X
Selçuk Üniversitesi	X	X
Süleyman Demirel Üniversitesi	X	
TOBB Üniversitesi	X	
Trakya Üniversitesi	X	X
Uludağ Üniversitesi	X	X
Yakındoğu Üniversitesi	X	X
Yaşar Üniversitesi	X	
Yeditepe Üniversitesi	X	
Yıldız Teknik Üniversitesi	X	X

Şekil 4: Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Lisansüstü Eğitim Verilen Mimarlık Okulları

Doktora programları tabii ki uzmanlaşmanın artık gittikçe basamakları yukarıya doğru çıktıkça, geride kalan ya da süzülen bir olgu söz konusu olduğu için, doktora programında daha net, daha sade bir yapılanma söz konusu.

Burada şu anda İTÜ örneğini görüyor olabilirsiniz, ama şu anda İTÜ demek orada çok önemli değil. Bütün programlarımızda, Türkiye’de baktığımız zaman, mesela bir tane mimari tasarım, yurtdışı da şeylik olsun diye... Dediğim gibi çok bir karşılaştırma değil, çünkü yola çıkış amaçlarında farklılık var. Ama mesela mimari tasarım... Hemen hemen tüm okullarda ortak geçen bazı kavramlar söz konusu. Farklı bakışı açılarından irdelemek, alternatif çözümler üretmek, sürdürülebilirlik, ama burada Türkiye’deki öncülüğü araştırmalarda. Sonra bütüncül bir biçimde sentezlemek... Yani bu bütüncül yaklaşım çok önemli, disiplinler arası araştırma çok önemli, kuram ile uygulama arasındaki etkileşimi vurgulamak, yeni misyonlarda karşımıza çıkıyor.

Tasarım eğitimi dediğim gibi bu programa özel olduğu için kalitesini yükseltme, yine farklı araştırma, yaklaşım ve yöntemlerini, tekniklerini, ileri mimari tasarım araştırmalarında kullanabilmeyi öğretmek diye programın bir misyonu var. Her programın ortak bazı terimler, kavramlar olmasına rağmen kendi özgülüğünü yansıtan misyon örnekleri olduğunu da söyleyelim.

Yine yeterlilikler konusunda baktığımız zaman ki, biz daha önce yaptığımız çalışmamızda lisansüstüne az girmiştik, ama yayınlanan o raporumuzda da, yine seçtiğimiz o 13 okul vardı. Ben buraya sadece sade olarak almak istedim. Hemen hemen tüm okulların ana hedefleri, öğrencilere kazandırmak istedikleri yeterlilikler, yetkinlikler açısından baktığımız zaman, çok yönlülük, yaratıcılık ve eleştirel bakabilmeyi öğretmek ana hedefleri arasında. Yine uygulama ve kuram arasındaki alanların farkını öğretmek. Gerçek dünyadaki mimari tasarım sorunlarını eleştirirken niteliksel ve niceliksel araştırma yapabilmek, araştırmacılığı ön plana çıkarmak. Teknoloji ve insan faktörleri, sanat ve bilimi birleştirip üst seviyede düşünebilen, derinlemesine araştırma yapabilen mimari tasarımcı formasyonu vermek diye karşımıza çıktı.

ÜLKE	OKUL
ALMANYA	TECHNICAL UNIVERSITY OF BERLİN BAUHAUS UNIVERSITY WEİMAR
AVUSTURYA	GRAZ UNIVERSITY VIENNA UNIVERSITY TECHNOLOGY
ÇEK CUMHURİYETİ	CTU İN PRAGUE, FACULTY OF ARCHITECTURE
DANİMARKA	AALBORG UNIVERSITY AARHUS SCHOOL OF ARCHITECTURE

FRANSA	ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE MARNE LA VALLEE ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE GRENOBLE ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE MARSEILLE ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE MONTPELLIER ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE NANCY ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE PARIS - BELLEVILLE
HOLLANDA	TU DELFT / TU EINDHOVEN

Şekil 5: Avrupa ülkeleri ve Mimarlık Okulları

Avrupa mimarlık okullarına baktığımız zaman, tabii demin size söylediğim 13 ülke ve oradan seçtiğimiz okullar bağlamında irdeleme yaptık. Tabii Avrupa Türkiye'nin daha homojen yapısına karşılık, Avrupa'da çok daha esnek bir örüntü söz konusu. Okulların özgünlüklerini, demin Neslihan Hocam onu çok güzel vurguladı aslında. Herkes Bologna sürecinin gerçekten o tek tipleştirme-si, yani bizim okulumuzda da işte ilk akreditasyon tam alan bir kurumuz, ama yine de hani o kadar açık fikirli insanlar olması gereken bir yerde bile, hep böyle endişeler vardı. İşte biz onların kurallarına mı uyacağız?

ÜLKE	OKUL
FRANSA	ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE BRETAGNE ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE ST. ETIENNE ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE STRASBOURG ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE BORDEAUX ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE TOULOUSE ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE LYONÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE VERSAILLES ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE PARIS – MALAQUAIS
HOLLANDA	TU DELFT / TU EINDHOVEN
İSPANYA	UNIVERSITAT POLITECNICO DE VALENCIA
İSVEÇ	CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLAN SEKTIONEN FOR ARKITEKTUR LUND UNIVERSITY SCHOOL OF ARCHITECTURE ROYAL INSTITUTE OF TECHNOLOGY (STVL) SCHOOL OF ARCHITECTURE - STOCKHOLM UMEÅ UNIVERSITY SCHOOL OF ARCHITECTURE (UZAKTAN EĞİTİM YL PROGRAMI)

Şekil 6: Avrupa ülkeleri ve Mimarlık Okulları

Hayır, öyle bir şey değil aslında ve Avrupa'ya eğer gerçekten niceliksel ve niteliksel olarak bakılırsa, bu kadar okul, ortak bir şemsiye, evet var, fakat bütün bu ortaklıklar, ortak şemsiyenin altında hepsi, özellikle lisansüstünde bu daha da belirgin olarak ortaya çıkıyor. Programlarıyla kendi özgünlüklerini, uzman kadrosunu, ben bu alanda size bu yetkinliği kazandırırım diyor. Bence o çok hoş bir şey.

ÜLKE	OKUL
İSVİÇRE	ETH ZURICH UNIVERSITY HES-SO UNIVERSITY APPLIED SCIENCES AND ARTS WESTERN SWITZERLAND
İTALYA	POLITECNICO DI TORINO
MACARİSTAN	BUDAPEST UNIVERSITY OF TECHNOLOGY AND ECONOMICS CORVINUS UNIVERSITY BUDAPEST MOHOLY - NAGY UNIVERSITY OF ART AND DESIGN BUDAPEST
POLONYA	SZECHENYI ISTVAN UNIVERSTY POLITECHNIKA KRAKOWSKA LODZ SCHOOL OF ART AND DESIGN
PORTEKİZ	ISCTE - UNIVERSITY OF LISBON UNIVERSIDADE AUTONOMA DE LISBOA UNIVERSITY OF MINHO UNIVERSITY OF PORTO UNIVERSITY OF COIMBRA

Şekil 7: Avrupa ülkeleri ve Mimarlık Okulları

Programlara baktığımız zaman ilk karşımıza çıkan farklılık, hemen hemen hepsinde, birazdan da göreceksiniz, orijinal adını da bıraktık. Açıkçası o biraz da benim şeyim oldu grubumuza, böyle kalsın, dedim. Belki daha sonra başka için tekrar yanına Türkçelerini de yazarız. Evet, geçmesine rağmen, mimarlık artık tek bir program adı ve onun altında bir yapılanma yerine, başka dalların, o değişen profil, toplumsal ilişkiler ve gereksinimler bağlamında başka ana program adlarının karşımıza çıktığını gördüm.

Mesela bu bir okulun şeyi, dediğim gibi okullar arası bir karşılaştırma yapmadığımız için, size okul adlarını özellikle vermedik. Bir okulun mimarlıktaki, ama mimarlık diye ... benim programlarım bunlardır diyor veya çeşitli başka adlar altında, sadece mimarlık diye geçenler var göreceksiniz. Ama disiplinleri birleştiren ve okulun özelliğine göre 10 tane, 20 tane program adı değil, sadece belki üç tane programı var, ama o konuda da Avrupa'nın söz sahibi okulu olmuş durumdalar diyeyim.

Evet, bunlar metinde olduğu için geçiyor. Fransızca olan okullarımız, onlar biraz bizi zorladı. Doktora geldiğimiz zaman, doktora da çok daha sınırlı bir şeyimiz var. Mimarlık tasarım, yani çok net alanları belirlemişler ki, bu bizim bütün 42 okulun ortak şeyidir. Karşımıza çıkan her değışikliğı koyduğumuz programdır. Yani şunu şunun altında birleştirelim değıl, çok daha net bir uzmanlık alanı tanımlıyorlar mimarlık ve tasarımda ya da kentsel tasarımda ya da mimarlık kuramında, tarihinde ve inşaat alanında.

Doktora için sizinle paylaşacak çok özel misyonlar açıkçası bulamadım, ama onlarda da yine doktora da daha üst düzey bir yetkinlik ve bilgi ve beceri kazandırmak ve bunları istemek söz konusu.

Şimdi burada biraz zorlandığımızı söyleyebilirim. Mesela üniversitesinin diye, tam bizdeki gibi öyle bir misyon değıl. Açıkçası misyonda anlatmak istediklerimizi daha çok o yeterlilikte anlatmışlar. Mesela bu yine bize uysun diye, tasarım programının eğitim hedeflerini aldık. Hem burada işte ne kadar süreceğini anlatıyor, ama bir yandan da özellikle tasarıma odaklanan bir eğitimleri söz konusu. Ama yeterliliklere geldiğimiz zaman, karşımıza oldukça geniş tariflenmiş bir yeterlilikler var. Hem eğitim hedefleri ana rolleri. Şimdi bir kere en başta direktifle belirlenen entelektüel Avrupalı mimar yaratma hedefleri var. Profillerini bunun üzerinde koyuyorlar. İyi insan ilişkileri ve bilimsel-teknik altyapıya sahip olmasını, mimari tasarım temelli, derinlemesine ayrıntılı bir kültürel, çevresel, teknik ve sorunları ele alacakları, işleyebilecekleri ve bunları da çağdaş tasarım aktiviteleri içinde yapmalarını hedefliyorlar. Bu konuda yeterliliklerde de, bizim üç tane daha ekleyip 14'e çıkardığımız 11 direktifi kullanıyorlar.

Yine bu yüksek lisanstan mezun olan Avrupalı mimarların, toplumsal, kamu ve özel kurumlarda çok yüksek sorumluluklara sahip olmalarını, olacakları, aynı zamanda inşaat ve bir alanın gelişiminde başlıca rol oynayacakları ve bunu yapmak için de çok iyi kentsel projelere, mimari ürünler, mimari projeler ya da kentsel projelere adım atacakları ve yeni standartları bilmeleri ve yüksek bir mimari kaliteye sahip olmaları gündeme geliyor.

Son ana başlığımız, lisansüstü çalışmalarda işbirliğı ve dayanışma nasıl diye bir araştırmamız oldu. Şimdi bu aslında programlara kabul, fakat bu da bizim grubumuz arasında bir tartışma yaptık. Hani burada yer alsın mı almasın mı? Ama disiplinler arası işbirliğinin bir başlangıcı sayılabilecek disiplinler arası bir iletişim ortamı yaratır diye Sevgili Şebnem önerdi.

ÜNİVERSİTE	PROGRAM	KABUL KOŞULLARI
ANADOLU	İLERİ TEKNOLOJİLER / KÜLTÜR VARLIKLARININ BELGELENMESİ	İlgili disiplinlerin lisans mezunları
BAHÇEŞEHİR	İÇ MEKÂN TASARIMI	Mimar, iç mimar, endüstri ürünü tasarımcıları
BİLGİ		
MİMARLIK TARİHİ, TEORİSİ VE ELEŞTİRİ		
YAPIM YÖNETİMİ	Tüm disiplinlere açık Mimarlık, iç mimarlık, inşaat mühendisliği lisans diplomalıları	
DEÜ		
KENTSEL KORUMA PLANLAMASI PROGRAMI		
KENTSEL TASARIM	Bilimsel hazırlık programı ile farklı disiplinlerden mezunlar Mimarlık lisans	
DOĞU AKDENİZ	İÇ MİMARLIK	İç mimarlık, mimarlık, endüstriyel tasarım, peyzaj mimarlığı ve kentsel tasarım lisans diplomalıları

Şekil 8: Lisansüstü çalışmalarda işbirliği ve dayanışma

ÜNİVERSİTE	PROGRAM	KABUL KOŞULLARI
GEDİK	PEYZAJ MİMARLIĞI	Mimarlar, kent plancıları, inşaat mühendisleri ve diğer tasarım bölümlerinden mezun olan lisans diplomalıları
GEDİZ	KENTSEL YENİLEME	Mimarlık, inşaat mühendisliği, hukuk, harita-kadastro, peyzaj mimarlığı bölümlerinden mezun olan lisans diplomalıları
İSTANBUL SEBAHATTİN ZAİM	KENT ÇALIŞMALARI VE YÖNETİMİ	Dört yıllık ilgili lisans bölümlerinden mezunlar
İTÜ	MİMARİ TASARIM	Mimarlık, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı, şehir ve bölge planlama, endüstri ürünleri tasarımı, inşaat mühendisliği (bilimsel hazırlık), gemi mühendisliği (bilimsel hazırlık), İTÜ'den diğer mühendisliklerden (bilimsel hazırlık) mezun olanlar
İTÜ	MİMARİ TASARIMDA BİLİŞİM	Mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı, bilgisayar mühendisliği (bilimsel hazırlık), elektrik elektronik mühendisliği (bilimsel hazırlık), enformasyon teknolojileri (bilimsel hazırlık)

Şekil 9: Lisansüstü çalışmalarda işbirliği ve dayanışma

ÜNİVERSİTE	PROGRAM	KABUL KOŞULLARI
İTÜ	GAYRİMENKUL GELİŞTİRME	Şehir ve bölge planlama, mimarlık, inşaat mühendisliği, geomatik mühendisliği, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, hukuk, iktisat, işletme
İTÜ	KENTSEL TASARIM	Mimarlık, peyzaj mimarlığı, şehir ve bölge planlama
İTÜ	PROJE VE YAPIM YÖNETİMİ	Mimarlık, inşaat mühendisliği, işletme mühendisliği
İTÜ	KONUT VE DEPREM (SBE)	En az dört yıllık yüksek öğretim kurumundan mezunlar (mimarlık, şehir ve bölge planlama, inşaat)
İTÜ	SANAT TARİHİ (SBE)	Arkeoloji, sosyoloji, felsefe, psikoloji, tarih, edebiyat, iletişim, endüstri tasarımı, mühendislik, mimarlık, tiyatro, sinema, resim bölümü lisanslılar

Şekil 10: Lisansüstü çalışmalarda işbirliği ve dayanışma

ÜNİVERSİTE	PROGRAM	KABUL KOŞULLARI
İTÜ	İÇ MİMARİ TASARIM (SBE)	İç mimarlık, mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı bölümü lisanslılar
İKÜ	İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI	Mimarlık, iç mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı, peyzaj, şehir ve bölge planlama gibi fiziksel planlama alanlarından mezun olanlar
İYTE	ENERJİ MÜHENDİSLİĞİ PROGRAMI	Mühendislik, bilim ve mimarlık/kent planlama disiplinlerinden mezun olanlar
KADİR HAS	KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA	Çeşitli bilim dalları
YAŞAR	İÇ MİMARLIK	İç mimarlık, iç mimarlık ve çevre tasarımı, mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı, peyzaj mimarlığı lisanslılar
YEDİTEPE	MİMARLIK / MİMARİ YAPI VE TEKNOLOJİLERİ MİMARLIK / ŞEHİRCİLİK – KENTSEL TASARIM	Mimarlar, farklı dallarda lisans derecesini tamamlamış olan genç mühendisler, iç mimarlar, peyzaj mimarları, kentsel tasarımcılar, şehir ve bölge planlamacılar

Şekil 11: Lisansüstü çalışmalarda işbirliği ve dayanışma

Çünkü diyelim ki, Bahçeşehir’de diyelim –bir tane isim söyleyeceğim– iç mekân tasarımı, mimar, iç mimar, endüstri ürünü tasarımcılarını alıyor. Demek ki onlar beraber olacaklar. Başka programlarda, mesela Anadolu Üniversitesi şu anda içinde olduğumuz ... programı ilgili disiplinlerin tüm lisans mezunlarına açık. Bilgi’de var, tüm disiplinlere açık mimarlık, iç mimarlık, inşaat mühendisliğinin hepsini beraber aldığı yapım üretimi gibi farklı programlar,

farklı lisans mezunlarına ev sahipliği yapıyorlar. Mesela Gediz’de kentsel yenileme, mimarlık, inşaat mühendisliği, hukuk, harita kadastro, peyzaj mimarlığı bölümlerinden bütün herkese açık. Dolayısıyla belki de disiplinler arası işbirliğinin ilk adımını, disiplinler arası iletişim olarak, burada beraber eğitim görerek yapabiliyorlar.

ÜNİVERSİTE	PROGRAM	İŞBİRLİĞİ
ODTÜ*	MİMARLIKTA SAYISAL TASARIM VE ÜRETİM TEKNOLOJİLERİ ETKİLEŞİM İÇİN TASARIM DEPREM MÜHENDİSLİĞİ VE MÜHENDİSLİK SİSMOLOJİSİ	ODTÜ-TU DELFT ORTAK YL ODTÜ-TU DELFT ORTAK YL ODTÜ-THE INSTITUTE FOR ADVANCED STUDY OF PAVIA, THE UNI., OF PAVIA, THE UNI. OF PATRAS, THE UNI., OF GRENOBLE JOSEPH FOURIER
İTÜ	İÇ MİMARİ TASARIM (İMİAD)	EDINBURGH COLLEGE OF ART-İSKOÇYA, FACHHOCHSCHULE FÜR TECHNIK STUTTGART-ALMANYA, LAHTI POLYTECHNIC, SCUOLA UNIVERSITERIA PROFESSIONALE DELLA SVIZZERA-İSVİÇRE VE İTÜ-TÜRKİYE
YTÜ	MİMARLIK (LİSANS)	GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ

Şekil 12: Türkiye’de Uluslararası İşbirliği ile Yürütülen Ortak Programlar

Şimdi bir sonraki adım da, uluslararası işbirliğiyle yürütülen ortak programlara baktık. Bu çalışmanın bir taslağını, ilk verilerini MOBBİG’de bölüm başkanlarıyla paylaşmıştık Girne’de. Orada Sayın Güven Hoca bizi uyardı. ODTÜ’nün şu anda var olan programları konusunda yeni oluşum içindeler, ama biz onu çıkarmadık buradan. Yine de ilk onlarla başladığımda İTÜ’de var, iç mimari tasarımı Edinburg’la beraber yapıyorlar. YTÜ’nün mesela yeni bir lisans programı var Girne Amerikan’la ortak olan bir program. Onun yüksek lisansı olacağı için de şimdi koydum. Üniversitenin, mesela YTÜ’nün ben içinde olduğum için biliyorum, daha önce Napoli Üniversitesiyle yürüttüğü yapı fiziğinde yüksek lisans ortak çift diploma aldıkları programı vardı, ama şu anda devam etmiyor.

Bunun yanı sıra ulusal işbirliğiyle yürütülen ortak programlar var. Mesela Türkiye’de bunu bir örnek olarak veriyoruz, başka ilişkiler de var. İki üniversitenin dayanışmasına örnek olarak bakarsak; Gaziantep Üniversitesiyle Okan Üniversitesi birlikte yürütüyorlar ve eğitimin Gaziantep’te gerçekleştirildiği disiplinler arası ortak kentsel dönüşüm yüksek lisans programı var, tezsiz. Ayrıca İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsünde yer alan kentsel tasarım, gayrimenkul geliştirme programları da İTÜ Mimarlık Bölümü, Şehir ve Bölge Planlama Bölü-

mü işbirliğiyle Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yer alan konut ve deprem programı ise Mimarlık Bölümü ve Şehir Planlama Bölümü desteğiyle yürütülüyor.

ÜNİVERSİTE	ÜLKE	DERECE
UNIVERSIDADE AUTÓNOMA DE LISBOA	Portekiz	Mimarlık derecesi ile bütünleşik YL derecesi (MA)
University of Minho	Portekiz	Mimarlık derecesi ile bütünleşik YL derecesi (MA)
CTU in Prague, Faculty of Architecture	Çek Cumhuriyeti	İngilizce YL derecesi
Universitat Politècnica de Valencia	İspanya	Erasmus Mundus YL
Universitat Politècnica de Valencia	İspanya	Mimarlık, İnşaat, Kentsel ve Peyzaj Doktora Programı: <u>Programa dahil bölümler:</u> Mimarlık Bölümü Mimari Bölümü Mimari Grafik Anlatım Bölümü Uygulamalı Fizik Bölümü Yapıların Sürekli Medya Mekaniği ve Teorisi Anabilim Dalı Mimari Tasarım Bölümü Planlama Bölümü
Hes-So University of Applied Science and Arts Western Switzerland	İsviçre	Haute peyzaj, mühendislik, mimari (HEPIA) Cenevre (EIG), Fribourg Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi (EIA-FR) ve Mimarlık Okulu, Génie (HSB)

Şekil 13: Avrupa Mimarlık Okullarında Ortak-Bütünleşik Programlar

Avrupa mimarlık okullarına baktığımız zaman, bütünleşik programlar ve ortak programlar var. Mimarlık derecesi veren bütünleşik programlar, farklı kurumlarla beraber olabiliyor veya kendi, mesela Valensiya’da karşımıza çıktı, mimarlık, inşaat, kentsel ve peyzaj doktora programı, programın adı sadece bu. Buna dahil olan mimarlık bölümü, mimari grafik anlatım bölümü, uygulamalı fizik bölümü, yapıların sürekli medya mekaniği ve teorisi anabilim dalı, mimari tasarım bölümü ve planlama bölümünün hepsinin beraber ortak bir doktora programı olarak karşımıza çıktı.

Şimdi demin de söylemiştim, 43 okul işledik. 43 okulu da size söylemiştim. Türkiye’de 39 adedi, dediğim gibi 4 tanesi de Kıbrıs’ta ve baktığımız zaman bu kurumların, 39 kurumun 37’si yüksek lisans, 22’si de doktora eğitimi veriyor ve bu mimarlık okulları da üç büyük şehir dediğimiz İstanbul, Ankara, İz-

mir dışında Bursa, Adana, Balıkesir, Eskişehir, Diyarbakır, Kocaeli, Trabzon, Konya, Isparta, Karabük, Mardin ve Kayseri illerinde yer alıyor.

Son şöyle biliyoruz eğitimimizin önündeki süre kısıtlaması kaldırıldı, 2005 sonrası tezsiz yüksek programlar var. Sonra fen bilimleri şemsiyesi altında yer alıyor mimarlık anabilim dalı lisansüstü çalışmaları, ama sosyal bilimler altında da konumlanan programlar var. Demin de söylediğim zaman, öncelikle bina bilgisi, yapı bilgisi, restorasyon ve mimarlık tarihi anabilim dalı başlıklarında başlayan lisansüstü programlar, süreç içinde gereksinimlerle de ve okulun uzmanlığına bağlı olarak da odaklaşarak farklı adlar alıyor ve farklı yeni programlar açılıyor.

Özellikle vakıf üniversitelerinde de yurtdışındaki program adlarıyla benzeşen disiplinler arası programın varlığı da dikkatimizi çekti. Mimarlık anabilim dalı demiştik, onun dışında yer alan lisansüstü program alanları da mimarlık temel alanıyla ilişkili olarak yine mimarlık içine giriyor. Mesela iç mimarlık, endüstri ürünleri, şehircilik, bina işletme ile yapı mühendislik ara kesitinde yer alan, mesela mimari mühendislik, konut ve deprem, deprem mühendisliği ve mühendislik sismolojisi gibi farklı alanlarda mimarlık anabilim dalında yer alıyor.

Bizim çalışmanın daha özelleşen sonuçlarına bakacak olursak, sonuçta yine de kapsamı ve içeriği sınırlıydı, ama Türkiye’de dediğim gibi, en azından Türkiye’de tüm okullara bakabilmiştik. Hem Türkiye’de, hem Avrupa’da doğal bir sonuç olarak yüksek lisans programının sayıca doktora göre daha çok, tipki lisans okullarının daha fazla olması gibi.

Tabii ki Bologna’nın ortaya koyduğu ortak çerçeveden dolayı eğitim süresi yüksek lisansta iki yıl ve dört yarıyıl ve 120 AKTS olarak kredilendiriliyor. Türkiye’de baktığımız zaman lisansüstü eğitimi genellikle bir yıl ders, bir yıl tez aşaması olarak planlanıyor ve derslerin çoğu seçme ders. Ama Avrupa’daki okullara baktığımız zaman, bunun tam tersini gördük. Proje, evet çok önemli, kurguya baktığımız zaman ders, proje, bitirme çalışması ki, o da tez ya da proje olabiliyor ve tasarım odaklı, tasarıma ağırlık verilen bir kurgu söz konusu.

Ders dağılımı ise, bizdekinin tam tersi olarak zorunlu dersler daha fazla. Çünkü diyelim ki ekodizayn diye bir alanı seçtiyse, o alandaki zorunlu dersleri, daha doğrusu programa özgü dersleri aldıktan sonra yüzde 20’leri aşağı yukarı tutan bir ayrıca seçme ders alabiliyor. Bizdekiyle en önemli farklılık buydu.

Bizde değerlendirmenin üç ya da beş kişilik bir jüriyle yapıldığını biliyoruz. Avrupa’da da benzer çalışmalar var. Ama hem yüksek lisanstan da başlayarak, özellikle ama doktora da etkili olan kurumsal ya da ulusal düzeyde yapılan sınavlar söz konusu.

Kurumlar ve programlar arası işbirliği açısından ele alındığında, disiplinler arası programların da mimar kökenli öğrenci alabildiğini gördük. Mesela arkeometri, nanoteknoloji, enerji mühendisliği ve deprem mühendisliği. Mimar kökenli yüksek lisans öğrencisi alan yakın dallar ise, hepimizin bildiği gibi iç mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı, şehir ve bölge planlama, kentsel yenileme ve gayrimenkul geliştirme gibi programlar.

Doktora eğitimine baktığımız zaman, eğitim süresi bizde dört yıl ve 240 AKTS, Avrupa'da değişiklik göstermekle birlikte genelde üç yıla başlıyor ve 180 AKTS. Çalışmanın içeriğine baktığımız zaman yeterlilik, tez izleme jürileri ve sonuçta yapılan beş kişilik bir jüri önünde tez savunma sınavıyla bir değerlendirme söz konusu. Avrupa'da tezlerin değerlendirmesi ise, tez konusuna yönelik sunum ve tartışmalarla, kurum ya da ulusal düzeyde yapılan bir sınavla belgeleniyor.

Mimar kimliği ve mimardan beklenenler süreç içerisinde farklılık göstermiştir. Giderek disiplinler arası ve çoklu disiplinler çalışmalarının artması, çeşitli alanlarda farklı disiplinlerden uzmanların birlikte çalışmalarının gerekliliği, disiplinler arası araştırmaların ve dolayısıyla programların yaygınlaştırılması sonucunu doğurmuştur.

Süreç içindeki sayılar irdelendiğinde, 10 yıl içinde lisans eğitimi veren mimarlık okulu sayısı ve kontenjanı kadar çarpıcı bir artış olmamakla birlikte, lisansüstü eğitim veren programlarda da bir artış var. Neslihan Hocam demin lisans programında hem okulların sayısı, hem de giren öğrencilerde yüzde 90'lara kadar artan bir artışı bize gösterdi. Buraya almamıştım metnimizde var. Mesela 2003'te 17 tane lisansüstü, yüksek lisans eğitim veren kurum varken, 2008'de beş yıl sonra Kıbrıs'tan 3 okulun da katılmasıyla 28, bugün ise demin söylediğim gibi sayı 43'e çıktı. Çünkü Doğan Hocama da bir şeyde bulunmak istiyorum. O da ne dedi? Liselerde işte mimarlığa çok yoğun bir ilgi var. Aslında lisansüstü eğitimde de bu sefer mimarlık lisanstan mezun olanlar, ben ilk asistanlığa işe girdiğim zaman hocalarıma yardımcı olurken, 10 kişi mi ilan edilmiş, programa başvuran belki 10 kişi olurdu, belki 8 kişi olurdu. Şimdi 10 kişi ilan ediyoruz, 50-60 kişi başvuruyor. Bir gün artık yetmiyor değerlendirme çalışmalarımızı yapmak için.

Öğrenciler aslında belki resmi olarak eğitimi 4 yıldan, 4 + 2 bir şey yapamadık, ama onlar doğal olarak bunu yapmak gerektiğinin bilincindeler. Yani gençlerimiz çok bilinçli. Böyle bir artış var.

Son slaydım. Türkiye ve Avrupa mimarlık okullarında lisansüstü programlarında sonuçta Bologna sürecinin ana bir şemsiyesi uygulanıyor. O ilkelerle eğitime bir yön verilmesi söz konusu. YÖK'ün çerçeve yönetmeliğindeki minimum koşulların sağlanması zorunluluğu nedeniyle, süre ve AKTS açısından deði-

şiklik görülmemesine rağmen, her kurum kimliğine, hedeflerine, yürütücü kadrosunun uzmanlığına göre değişen misyonlar ortaya koymakta ve programlarını buna göre belirleyerek özgünlüğünü göstermektedir.

Bütün bu saptamalar sonucunda yeni açılacak olan lisansüstü programlarında kaliteyi artırıcı özgün öneriler geliştirilmesi beklenmektedir.

Sabrınıza teşekkür ediyorum, çalışma grubumuz adına hepinize teşekkür ediyoruz.

Oturum Yöneticisi

Sevgili hocam çok teşekkür ediyorum. Çok teşekkürler, çok ayrıntılı da bir çalışmaydı bu da. Şimdi Sevgili Sibel tarafından farklı yollarla uyarılıyorum. Sosyal medyayı da kullanmaya başladı, zamanı doğru... Dolayısıyla ben Necip Beyden değil, ama Sibel'den daha çok korkuyorum. Onun için müsaade ederseniz 15 dakika kadar soru-yanıt bölümümüze ayıralım, 13.30'a kadar. 14.00'te de başlamak zorundayız, öğleden sonra hem bir oturumumuz daha var, daha sonra da Sayın Cengiz Bektaş'ın başkanlığında bir değerlendirme, Bülend Tuna da katılacaklar, bir değerlendirme ve forum olacak. Dolayısıyla ona da yeteri kadar vakit ayırıp, tartışabilelim istiyorum.

Onun için hemen sorularımızı alalım. Eğer sizlerden bir soru, yorum, değerlendirme varsa. Buyurun hocam.

Katılımcı

Teşekkür ederim. Etik meselesi çok son yıllarda merak ettiğim bir konuydu, çok güzel çok iyi bilgilendim sunumunuzdan, çok teşekkür ederim. Ama yine böyle kafamda bazı sorular var, onları iletmek istiyorum ya da bazı düşünceler var, acaba doğru mu diye endişe ettiğim düşüncelerimi aktarmak istiyorum.

Şimdi bu etik, Selahattin Beyin sunumunda da vardı, her konuyu ilgilendiriyor; özellikle eleştirel düşünmeyle, bireyin gelişmesiyle ilgili. Şimdi bu çevrede görüyoruz, işte Selçuklu mimarisi, Osmanlı mimarisi, bu bir etik sorun değil mi? Yani böyle bir mimari kopyalama da bir etik sorun değil mi? Çünkü hep biz arkadaşlarla da böyle etik, biz bunun dersini veriyoruz diyorlar mesela. Meslek etiği diye bir ders var İTÜ'de, bilmiyorum diğer programlarda da vardır. Yani bu meslek etiğiyle mi ilgili, yoksa işte bu eleştirel düşünmenin içerdiği bütün stüdyolarla mı ilgili? İşte taklit ya da kopya neyse, bunlar etik meseleler değil mi? Onu merak ediyorum. Bu sanki bu bağlamda değerlendirilebilecek gibi geldi.

Oturum Yöneticisi

Hemen mi yanıtlayalım, yoksa diğer soruları da alalım, dolayısıyla öyle daha hızlandırırız değil mi? Sayın hocam buyurun.

Katılımcı

Çok teşekkürler, ben de öncelikle sunuşlara teşekkür etmek istiyorum değerli bilgiler için. Çok kısa iki düşüncemi aktaracağım, zaman kısıtlılığı nedeniyle.

Sevgili Emel ve Selahattin Hocama bir not olarak aktaracağım. Emel Hocanın sunuşunun sonunda zarar verme ve Yunus Emre'nin güzel bir mesajıyla bitirdi. Ben ona bir ilave niteliğinde daha doğrusu, biraz daha farklı bir bakış açısı. Bugün aslında kişinin haklarından çok, çevrenin de, yani bütünü içinde, işte flora, fauna, bitki, doğa, insan dengelerinin birlikte ele alındığını da belki biz mimarlar olarak ekleyebiliriz.

Bir de Hipokrat yemini tabii ki çok önemli. Meslek alanımızla, uzun yıllardır söyleniyor, ben de katılıyorum; çok önemli bir değer olur bunun yerleşmesi, ama yöneticilerimizden de bunu beklemeli. Yani yerel yönetim seçimleri öncesindeyiz. Çünkü onlar Hipokrat yeminini adeta benimsemiş durumdalar. Acar Hoca çok güzel anlattı. Gerçekten buna da aslında acaba biz kurultay sonucu gibi böyle bir öneri getirebilir miyiz? Yöneticilerimizin esas bu yemini benimsemeleri lazım Hipokrat yerine.

Teşekkürler.

Oturum Yöneticisi

Nasıl tanımladınız hocam? Hipo-rant dediniz galiba.

Katılımcı

Hipokrat yemini.

Oturum Yöneticisi

Buyurun Hocam.

Murat GÜNAYDIN

Emel Hocama ve Selahattin Hocama teşekkür ediyorum. Kısa bir tartışma yapmıştım daha önce bir hazırlık toplantısında, onunla ilgili bir katkı yapmak istiyorum.

Etik derken meslek etiğini hep konuşuyoruz, çok da güzel, doğru olanı yapmak. Etiğin boyutları konusunda, etik değişik boyutlara sahip, bunlardan birisi etiğin insanın kendisiyle ilgili boyutu; yani etik kökenbilim olarak baktığımızda *ethos*'tan geliyor, *ethos* 'yaşam şekli', yani Yunancada bir kelime, 'yaşam şekli, tarzı'. İnsanın kendisi, yani ruhsal sağlığı, fiziksel sağlığı, ailesi ve çevresi de var. Yani etiğe bu açıdan bakarsak genel anlamda, meslek etiği de bunun içinde bir parça olarak görürsek, bence daha sağlıklı olacaktır.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkürler. Doğan Bey istedi. Buyurun hocam.

Doğan HASOL

Bu Hipokrat yemini gibi, daha önceki seçim dönemlerinde, özellikle yerel seçim dönemlerinde benim hazırlayıp yayınladığım bir belediye başkanı andı vardı. *Cumhuriyet* gazetesine de verdim, önümüzdeki günlerde yayınlanacak diye düşünüyorum. Onu söylemek istedim. Teşekkürler.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkürler bilgilendirme için.

Osman TATAL

Çiğdem Hocama bir soru yöneltmek istiyorum. Acaba yüksek lisans ya da lisansüstü programlarından mezun olan öğrencilerin takibine ilişkin bir çalışma yapılıyor mu? Genel olarak da söylüyorum. Şunun için: Bu programları alan öğrenciler, mezuniyet sonrası ya da lisansüstünü tamamlayan öğrenciler, bu lisansüstünde aldığı dersleri... Bir dönem askerlik için kayıt yaptıranlar vardı, bir dönem etiket için kayıt yaptıranlar vardı. Acaba bunlarla şu andaki lisansüstü programları nasıl örtüşüyor? Ona ilişkin bir çalışma araştırma var mı? Sadece merak ettiğim için sordum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Bir soru da Eti Hocam.

Eti AKYÜZ LEVİ

Arkaya yanıt bağlamında kalktım, isterseniz hani bütün soruları...

Oturum Yöneticisi

Almış gibi olduk aslında bütün soruları, çok da fazla görmüyorum. Sizden sonra diğer konuşmacılarımızdan soruların yanıtını alırız.

Eti AKYÜZ LEVİ

Teşekkürler. Şimdi arkadan bir soru gelmişti, lisansüstü eğitim yapan mimarlık alanında, işte farklı dallarda lisansüstü eğitim yapanların daha sonra o konularda iş durumu söz konusu oluyor mu, bunların bir takibi var mı diye.

Herhalde diğer üniversitelerde de vardır, ama bizim yakın zamanda Fen Bilimleri Enstitüsü bağlamında doldurduğumuz bir form oldu. Tabii bazı öğrencilerle sürekli iletişim içerisindeyiz, ama mezunlar derneği çok yoğun da çalışmıyor bazı kurumlarda. Daha çok çeşitli toplantılarda öğrencileri görüp konuşarak bilgi sahibi oluyoruz ya da izleyebiliyoruz.

Mesela pek çok daldan, bizim kendi grubumuzda ilgili alanlarda çalışıyor öğrenciler, ama çok farklı alanlarda çalışanlar da var. Onunla ilgili aslında kurumlar bir istatistik tutmaya çalışıyorlar.

Bunu eklemek istedim. Teşekkürler.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkür ederim. Sorulara yanıt vermek istersiniz diye düşünüyorum, Emel Hanım ve Selahattin Bey herhalde. Buyurun hocam.

Emel AKÖZER

Çok teşekkür ediyorum sorular için. Bu toplantıya katılmadan önce İoanna Kuçuradi'nin *Türkiye Mühendislik Haberleri*'nde yayımlanan bir yazısını tekrar okumuştum. Yazının başlığı "Etik ve Etikler", bu ikisi arasında bir ayrım yapıyor. 'Etikler' meslek etiklerini de kapsıyor. Meslek etiği belli bir alanın davranış kodları, kuralları gibi düşünülebilir. Bu bağlamda 'etik' felsefenin bir alanı olarak 'etik' anlamına geliyor.

Meslek etiklerinin de etik ilkeler üzerinde temellendirilmesi gerekiyor. Yani meslek alanında normların gözden geçirilmesi, etik ilkelere dayalı olarak gözden geçirilmesi önemli. Bu konunun insan haklarıyla şöyle bir ilişkisi var: Aslında insan hakları olarak gelişen, tanımlanan ilkeler, birinci maddesinden başlayarak etik ilkeler. Meslek etiklerinin insan hakları temelinde geliştirilmesi gerekiyor.

Çevre etiğinden söz ediliyor, bu çok tartışmalı bir konu. Aslında insan temel değer olarak alındığı zaman çevreye de değer veriyoruz. Çevreyi korumak için örneğin, bir grup insanı yerinden yurdundan edebilir miyiz? Bu etik bir sorundur. İnsana temel değer olarak yaklaştığımız zaman çevreyle ilgili de doğru önermeler geliştirebiliriz diye düşünüyorum.

Bu konudaki eğitimle ilgili yine İoanna Kuçuradi'den bir alıntı yapmak istemiştim, zaman olmadığı için yapamadım, şimdi yapabilirim. Bu alıntı bir norma uygun davranmak ile etik bakımdan değerli ya da doğru eylemde bulunmak arasındaki farka ilişkin. Şöyle diyor Kuçuradi:

"Kişiler normlara göre davranmaya zorlanabilirler, ama değer koruyucu şekilde eylemde bulunmayı istemeye, bu konuda irade göstermeye zorlanamaz-

lar. Ne var ki kişiler, değer koruyarak eylemde bulunma istemesini oluşturacak şekilde eğitilebilirler ve yaşamda –bu arada meslek yaşamlarında da– böyle eylemde bulunabilmek için gerekli olan felsefi değer bilgisiyle donatılabilirler. Çünkü böyle bir isteme ve bilgi (felsefenin bir alanı olarak etik bilgisi), eylemde bulunulacak durumun bilgisiyle birlikte, belirli, gerçek, tek tek durumlarda [önceden öngöremediğimiz tek tek durumlarda] değer koruyucu ya da en az harcayıcı şekilde eylemde bulunabilmenin asgari koşullarıdır.” (Kuçuradi, 2003) Yani etik konusunun müfredata alınması gibi bir şey söz konusu olmayabilir ama bu konuların tartışıldığı bir *ethos*un, kurumsal *ethos*un yaratılması önemli diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

Kaynaklar

Kuçuradi, İ. 2003, “‘Etik’ ve ‘Etikler’”, *TMH– Türkiye Mühendislik Haberleri*, 423(2003/1).

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederim Emel Hanım. Selahattin Bey buyurun.

Selahattin ÖNÜR

Aslında bir kere *ethos* ve etik konusunda ... birbirinden doğma tabii. Birisi herhalde söylendi, *ethos* ruh, bir karakter, bir şey, etik de buna uygun davranıp davranmama. Doğru mu davranıyorsun yahut yanlış mı davranıyorsun konusu.

Şimdi Semra Hanımın bahsettiği şey, Selçuklu şeyi, bugün hani böyle bir şey dayatma. Bir kere dayatmanın kendisi zaten etik olmayan bir şey. Yoksa hani tabii ki ... şeyi olabilir. Ancak şu da var: Bu çerçevede, bazen tartışabiliriz de etik anlayışları. Yani bir yerde bunun diyelim bir anlamda çağdaş *ethos*, çağdaş durumlara uygun bir şey midir? Sonra gerisindeki motif nedir, samimi midir, dürüst müdür, aldatmacı mıdır? Aldatan, belli bir kalıbı dayatmaya dayanan bir şey de, bunu gerçekten etik bir sorun olarak tanımlayabiliriz.

Deniz Hanımın bahsettiği bir şey vardı, çevrenin de hakları diye. Bu doğru, aslında etik bir yazara göre çağlardan beri antroposentrik, insan odaklı olarak gelmiş. Ancak 70’lerden sonra çevre etiği diye bir konu felsefeciler tarafından önemsenmeye başlıyor. Dolayısıyla bugün bizim şeyimizde, bunu da ona dahil etmemiz lazım. Demin Emel Hanımın bahsettiği gibi çok değişik etikler, hatta yine aynı yazarın şöyle bir şeyi var. Birisi deontoloji anlamında, yani mesleği doğru uygulanması veya görev bilinci olarak, diğeri, mimari eylemin fiziksel çevreye etkisi; bir de bu konu var. Daha doğrusu insanlara etkisi, fiziksel etkisi, insanlara olan etkisi, psikolojik etkisi. Onun dışında bir başka konu, kültürel olarak uygun mu? Mesela şöyle bir örnek veriyor bir yerde. Yani çok iyi

bir yapı olabilir, ama kültürel olarak bir şekilde tepki gösterici bir şey olabilir Diyelim ki buna karşı alerjisi olan bir ortama yapılması gibi mesela. Veyahut bir de, bahsettiğiniz gibi çevre üzerine fiziksel etkisi. Bunların hepsi etik olarak farklı şeylerden mimaride konuştuğumuz şeyler.

Fakat bir de şöyle, mimarlık etiği diye bir şeyden bahsedebilir miyiz? Bundan da bahsedebileceğimiz, bunun kendi başına bir şey olduğu söyleniyor. O da şöyle: Tamamen, sadece ve sadece tasarım açısından, tasarım anlamında tartışabileceğimiz bir etik. Yani bu da tabii çoğu kimse şey olmayabilir, farklı görüşleri olabilir, ama kimsenin mimari tasarım, dün Ali Beyin bir şeyi vardı, mimari formlara karşı duyduğumuz, tasarımcının yaptığı hatalar açısından bizi etkileyen ve eleştirmek durumunda olduğumuz... Bu da bir mimari etik olarak geçebilir. Dolayısıyla bu anlamda farklı kategori türlerde etik konular belirlemek mümkün.

Bunlar dışında, herhalde bilemiyorum bu yeterli oldu mu? Soru soranların yetinmediği bir şey varsa...

Oturum Yöneticisi

Zamanı iyi kullanmış olduk. Çok faydalandığım bir oturum oldu, kendi sorularımın yanıtlarını da bulmuş oldum. Özellikle ahlaki sorumluluk ve etik sorumluluk arasındaki ayrımı da bu tartışma sırasında daha derinlemesine tartışma imkânımız oldu.

Çok teşekkür ediyorum. Saat 14.00'te görüşüyoruz.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

2. Gün

8. Oturum

“Mimarlık Eğitiminde Staj”

Birol AKÇORAL
Oturum Yöneticisi

Yrd. Doç. Dr. Hikmet SİVRİ GÖKMEN
Dokuz Eylül Üniversitesi

Sunucu

Programın bu bölümünde Sayın Birol Akçoral yöneticiliğinde “Mimarlık Eğitiminde Staj” başlıklı oturumumuz yapılacak. Sayın Birol Akçoral ve Sayın Hikmet Gökmen.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederim. Sayın kurultay başkanımız, değerli meslektaşlar ve öğrenci arkadaşlarımıza saygılarımı sunarak “Mimarlık Eğitiminde Staj” konulu oturumu açıyorum.

Öncelikle daha önceki dönemlerde stajla ilgili yapılmış çalışmalardan dolayı, yaptıkları çalışmalardan dolayı, değerli meslektaşlarımıza ve öğrenci temsilcisi arkadaşlarımıza teşekkür etmek istiyorum.

Önceki kurultaylarda da staj ile ilgili değerli çalışmalar yapılmış. Bu çalışmalar içinde anketler ve sayısal bazı çalışmalar var, öğrenci görüşleri var. Hikmet Gökmen hocamız biraz daha ayrıntılı olarak bunları bize aktaracak.

Staj önemli bir konu; mimarlık eğitiminde, okul dışında bir çalışma. Aslında öğrenci arkadaşlarımızın okul dışında, mesleğin icra edildiği alanlarla ilk karşılaşmaları diyebiliriz. Staj için bir ofise gittiklerinde, mimari tasarım, projelendirme, detay çözmekten ziyade, ortamı görme şansı buluyorlar. Belki de ilk kez mesleğin ortamını görüyorlar. Müşteriler, belediyeler veya diğer mesleklerden insanlarla olan ilişkilerin gözlemlendiği, deneyimlendiği bir süreç.

Şantiyeler de benzer şekilde, uygulama, malzeme, ekipman, insan ilişkileri, şantiye organizasyonu gibi birçok konu ile ilk kez karşılaşılacak bir ortam. Demirin ağırlığının, betonun kıvamının veya diğer malzemelerin ilk kez hissedildiği yerler. Tabii ki bir zamanlar bizde bu süreçleri yaşamış ve olabildiğince bir şeyler öğrenmeye çalışmıştık.

Ben şimdi sözü, staj çalışma grubunun yaptığı çalışmaları sunmak üzere, Hikmet Gökmen Hocamıza vermek istiyorum. Buyurun.

Hikmet SİVRİ GÖKMEN

Evet, ikinci günün öğleden sonra oturumunda hepinizi saygıyla selamlıyorum ve konuşmama dün Nur Hocamın yaptığı bir konuşmadan referans vererek başlamak istiyorum.

Nur Hocam konuşmasında şöyle dedi: Mesleğimiz öyle bir meslek ki, ne okulla bitiyor, ne de stajlarla. Mesleğin hangi kanalında olursanız olun hep öğreniyorsunuz. Hayatta hep bir stajın içindesin. Ben bu noktada öğrencilik ve meslek hayatımda bana hep bir şeyler öğrettikleri için, son günlerine kadar Sayın Ahmet Eyice, Sayın Gürhan Tümer, Hakkı Önel, Emre Madran ve Oktay Ekinci'yi saygıyla anıyorum. İyi ki hayatımda onlarla temas etmişim, tezgâhlarından geçmişim, çıraqları olmuşum. Çünkü akademisyenlikte de, bu işe 83 yılında başladım, ama başladığım günden bu yana hep bir şeyler öğreniyorsunuz birlikte olduğunuz insanlarla. Tabii ki bugün biz daha çok eğitim hayatındaki stajı paylaşacağız, ama en son bir anımı, nisan ayında Emre Madran'la yaşadığım bir anıyı anlatmak istiyorum.

Kırk İzmirli öğrenciyi Ankara'ya götürmeye, geziye bir seçme ders kapsamında karar verdim. Herkes dedi ki ne yüreklisin. Kırk dördüncü sınıf öğrencisiyle Ankara... Ama çocukların çoğu görmemişti, hep beraber bindik otobüse gittik. Emre Hocaya da birkaç gün önce telefon ettim. Hocam dedim, İzmir'den bir öğrenci grubuyla geliyorum, "İzmirli mi geliyor, ne istiyorsun Hikmet benden?" dedi. Söz verdiği saatte, saat tam 13.00'te Büyük Millet Meclisinin önünde bizimle buluştu, saat 17.30'a kadar Turgut Cansever'in binasına kadar bütün binaları dolaşarak, aslında üç buçuk ayda Cumhuriyet tarihi dersinde verilebilecek bütün bilgiyi o üç buçuk saatte genç arkadaşlarımıza aktardı.

Öğrenciler de bundan çok keyif aldı ve sürekli olarak ceplerinden küçük kartlar çıkartıp, bazı şeyleri hatırlamıyorum, bakmam gerekir deyip, onlar için bizim için de bir gece önceden çalışmıştı. Bu beni gerçekten 50 küsur yaşında çok etkiledi. Hep bir şeyler öğreniyoruz. O yüzden genç arkadaşlarımdan şunu rica ediyorum. Yani ne şantiye stajı, ne büro stajı, ne de okul bitince hayat bitmiyor, meslek eğitimi hiç bitmiyor. Bunu lütfen kendinize bir yaşam felsefesi olarak alın ve eğitimini bu doğrultuda sürdürün. Yani bunu 30 yıllık öğretim üyesinin genç arkadaşlardan ricası olarak kabul edin.

Evet, biz çalışma grubu olarak çalışmalarımızda... Böyle hocaları anarken biraz heyecanlandım kusura bakmayın. Çünkü Ahmet Eyice benim doktora hocam, Gürhan Tümer de birinci sınıftan son günlere kadar çok yoğun birlikte olduğumuz bir kişilikte.

Evet, çalışma grubumuz 12 Temmuz, 20 Eylül ve 22 Ekim tarihlerinde üç toplantı yaptı kendi arasında ve 20 Eylül tarihinde de serbest mimarların katılımıyla birkaç saatlik bir çalıştay gerçekleştirdik. Bu toplantıda çalışma grubu olarak şöyle kısaca daha önceki kurultaylarda neler yaptığımızın da üzerinden geçtik. Bu bilgiyi sadece genç arkadaşlarımı, hani bugüne nasıl geldiğimizi aktarmak için çok kısa spot başlıklarla vermeye çalışacağım.

“Eğitim Sürecinde Uygulama, Deneyim, Staj” başlığı altında çalışmalarını ele aldı I. Kurultay 2001 yılında. Okulların staj yönergeleri arasındaki farklılıklar açısından incelenmiş ve ortak sorunlar saptanmış. Ayrıca da yabancı ülkelere, yani Amerika ve Avrupa gibi ülkelerin örnekleri incelenmiş.

II. Kurultayda konu “Staj ve Meslek İçi Staj” başlığı ile ele alınmış ve meslek pratiği, mezuniyet sonrası staj telaffuz edilmeye başlanmış ve bunun üzerine Sürekli Mesleki Gelişim Merkezinin çalışmaları başladı. Mimarlık eğitiminin Avrupa Birliğindeki mimarlık eğitimine uyumlu bir yapıya kavuşturulması için de, aslında çok yoğun çalışmalar yaptık o dönemde. Ben o ara MOBBİG toplantılarına da bölüm başkan yardımcısı olarak katılıyordum. Hatta MOB-BİG toplantıları böyle altı ayda bir değil, araya buçuklu toplantılar konulup, program nasıl revize edilir?.. Gerçekten bu iki grup, hem kurultay grubu, hem MOBBİG grubu bu konularda çok yoğun emek harcadı. Ama bizi aşan üst mekanizmalarda hâlâ yaptığımız çalışmalar bekliyor.

Evet, III. Kurultayda konu “meslek pratiği” kavramı üzerinden tartışıldı ve meslek pratiğinin kapsamı, süresi, uygulama sorunları tartışılan en önemli konu başlıklarıydı. IV. Kurultayda mimarlık eğitiminde staj... Aslında 2007 yılında yapılan çalışmanın bir benzerini, daha küçük kapsamlısını biz bu dönem yaptık. Buna neden neydi? Araya bir Bologna süreci girdi ve ister istemez stajların eğitim programı, müfredat programı içindeki yapılandırılmasında bazı değişimler oldu.

Mimarlık Eğitiminde Staj Çalışma Grubu, mimarlık öğrencilerinin eğitim sürecinde yaptıkları zorunlu stajları, öğrencilerden elde ettikleri bilgiler ve görüşler doğrultusunda V. Kurultayla değerlendirdi. Bu kurultay sonucunda çalışma grubunun diğer bir kurultay için şöyle bir önerisi oldu: Artık bir sonraki kurultayda profesyonel yaşamdaki kişilerin, öğrencilerin zorunlu stajları konusundaki görüşlerinin alınması doğrultusunda bir öneri ortaya çıktı ve çalışma grubumuz VI. Kurultayda, hem mimarlık öğrencileriyle, hem profesyonellerle ve 2001 yılında yapılan yurtdışındaki uygulamaların tekrar 10 sene içinde yurtdışında ne tür değişiklikler var diye 2011 yılında da onlara baktık.

Bütün bu doğrultuda “Bu sene neyi yapabiliriz?” sorusunu tartıştığımızda, çalışmalarımızı iki aks üzerinde geliştirmeyi düşündük. Bir tanesi artan okul sayısı ve Bologna sürecinin etkilerini irdelemek ve çalışmalarımızın bu aksta yürütülmesini sağlamak üzerineydi. İkincisi de, mimarlık bürolarının staj konusu üzerindeki düşüncelerini saptamak üzerineydi. Bir de ayrıca sunumun sonunda Birol arkadaşım o konuyu bizlerle paylaşacak, çünkü Anadolu Üniversitesinde Erasmus stajı konusunda çalışıyor. Erasmus stajının ne olduğunu birazcık bu ortamla paylaşmak istiyoruz.

Evet, mimarlık okullarının staj bilgilerine baktığımızda, yani son verilere göre ülkemizde YÖK çatısı altında Türkiye’de 84, Kıbrıs’ta 5, Azerbaycan ve

Saraybosna'da 3 mimarlık okulu bulunmakta. Bunlar yani son verilerle bir kısmı bu okulların henüz eğitime başlamamış, ama girdiğiniz zaman az da olsa o iki-üç kişilik kadrolarını ve eğitim programlarını, hatta bir kısmının bu programlar içinde stajlarına birtakım değerler verdiğini de görüyoruz.

Çalışma grubumuz bu okulların stajlarına yönelik olarak, mimarlık bölümlerinin staj bilgilerini toplarken, yani işte Türkiye'deki mevcut okullar, bunlar hangi fakülteler altında, yani bunlar daha önceki kurultaylarda ve MOBBİG'lerde paylaşıldı. İşte mimarlık fakültesi var, tasarım ve mimarlık var, güzel sanatlar var, mühendislik mimarlık var, birçok var. Bunların devlet ve vakıf üniversitesi ve zorunlu olarak yaptırdıkları stajlar nelerdir? Gün sayıları, ön koşulları ve AKTS değerleri üzerinden bir değerlendirme yaptık.

Tablonun yanında sizdeki çıktılara bunu özellikle yansıtmadık. Çünkü siyah beyaz çıktıda bunu çok iyi alamıyoruz, ama yani şunu görebiliyoruz. Aslında siyah olanlar, tabloda koyu olanlar –yani hızlıca şöyle bir geçeceğim tabloyu– henüz öğretime başlamadı. Bir üstteki daha koyu gri de 2010-2011 yılında, 2011-2012'de başlayanlar, öğretime 2012-2013, yani bu yıl başlayanlar var. Böyle bir tablo gidiyor, ama beyazlar da şu anda eğitimi süren okullar. Yani bu tabloyu böyle aşağı indirdiğimizde, aslında bir 3-4 sene içinde Türkiye'deki öğrenci hareketimizi gözümüzün önüne getirmek istiyorum.

Evet, staj bilgilerine ulaşılabilmiş mimarlık okullarının tümünde zorunlu staj bulunmakta ve bu stajların çoğu genelde okullarda büro ve şantiye stajı olarak geçiyor. Fakat bunun yanı sıra bazı kurumlarda, 17 kurumda bunlara ek olarak röleve, topografya, araştırma, mimari ve kent okumaları gibi zorunlu stajlar bulunmakta.

Bunlardan farklı olarak bir tek Ankara'daki TOBB Üniversitesi, programlarını 8 yarıyılık programı 11 yarıyıl gibi, yani bazı yıllarda üç –hocam yanlışım varsa lütfen düzeltin– döneme ayırmış vaziyetler. Bunun içinde bizim diğer okullardaki öğrencilerin yaptığı 8 dönemi yapıyorlar, ama diğer 3 dönemde öğrencilerin mutlaka dışarıda başka bir ortamda, yani 14 haftayı başka bir şantiyede, yayın alanında, bürolarda, seçebildikleri farklı bir alanda, yani 250 küsur günlük stajı dışarıda yapmalarını öneriyorlar. Değişik bir model aslında, yani 84 okulda hep böyle çok kısa sürelerle sığdırılırken, istenirse demek ki başka modeller de geliştirilebiliyor.

Evet, genelde şantiye stajı ikinci yarıyıl sonunda, büro stajı üçüncü yarıyıl sonunda yapılmakta. Okullar eğer stajlarını çeşitlendirmedilerse, şantiye ve büro dışında staj yaptırmıyorlarsa, birinci senenin sonunda öğrenciler bir staj yapmıyorlar, ama ikinci sınıf sonundan itibaren de stajları başlıyor.

Şantiye stajı ve büro stajı yaptıran okulların bir kısmı, şantiye stajını büro stajı için ön koşul olarak görüyorlar. Diğer zorunlu stajların uygulandığı yıllar, okulların programlarına göre farklılık gösteriyor. Yani topografya stajını birinci yılda da yaptıran var, ikinci yılda da yaptıran var. Okulların kendi müfredat programlarına, ders içeriklerine bağlı olarak bunların dönemlerinde değişiklik... Tablolarda bir kısmının dönemleri yazılı.

Okulların staj süreleri de birbirinden farklı. 23 okulda 30 işgünü şantiye stajı, 30 işgünü de büro stajı yapılıyor. Toplam staj günlerine dört yıllık eğitim boyunca bakıldığında, en az 25 işgünüyle Okan Üniversitesi tek bir staj yapıyor ve bunun şantiye mi büro mu olduğu da bizim ulaştığımız bilgilerin içinde çok da net olarak tanımlanmış değil. En fazla da 252 iş günü, 42 haftayla TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinin yaptırdığı, TOBB'dan sonra da en yoğun stajı 48'er günlük üç döneme yayılan Orta Doğu Teknik Üniversitesinde görüyoruz. Orta Doğu Teknik Üniversitesi birinci yıl yapı stajı, ikinci yıl şantiye stajı, üçüncü yıl da büro stajı yapıyor ve bu stajlar birbirine ön şartlı, birinden geçmeden diğerine geçemiyorsunuz ve onların da staj süreleri 48 işgünüyle sınırlı. Yani en azından 48 işgünü olması gerekiyor.

Şimdi tabloda bizim karşımıza şöyle bir şey çıktı. Yani hafta olarak tanımlayanlar var, işgünü olarak tanımlayanlar var. Bizim komisyon olarak yaklaşımımız, aslında bunun işgünü üzerinden tanımlanması. Yani tatili bol olan bir ülkede, hafta olarak tanımladığımızda, işte yahut da ben en azından İzmir üzerinden baktığımda buna, İzmirli perşembe akşamından bir yerlere kaçarlar, cuma günleri yazın ofisler çalışmaz bile. Yani o zaman öğrenciye de hani ister istemez biz bu sefer tablonun öbür tarafındaki kişiler, zaten o esnekliği öğrenciler için yaratmış oluyoruz.

Evet, okullarda ders programı çok yoğun, bunu hepimiz biliyoruz ve stajın kredisi ya hiç yok ya da çok düşük bu nedenle. Özellikle bu Bologna sürecinden sonra 240'ın içine sığdırmak zorunda kaldığımızda, okullar bunlara çok farklı değerler verdiler. Yani 30 günlük bir stajın, 1 AKTS karşılığı olan okullar da var, 8 AKTS karşılığı olan okullar da var. Tabii bunları hep tartışıyoruz. Okullar arasında çeşitlilik olsun, ama bunlar işgünü hesabından yapıldığı zaman da AKTS değerleri ve o kişinin çalışma saatleri üzerinden yapıldığı zaman, hani bu kadar büyük uçurumlar çok doğru değil mi diye bence kurumların kendi arasında bunu tartışması gerekiyor.

Bazılarında ulusal kredi verilmiş, ama bazıları ulusal krediyi vermemiş. AKTS kredisi vermeyen ve AKTS'yi sıfır olarak kabul eden okullar da var. Yani onlar bunu nasıl beceriyorlar, diploma eklerinde artık bunların yazılması gerektiği, öğrencinin ne yaptığının, her şeyin yazılması gerektiği için, ben vermeyen okullarla bu konuyu da tartışmak istiyorum aslında.

MİMARLIK BÖLÜMLERİ STAJ BİLGİLERİ									
Sıra Adı	Fakülte	Devlet/ Vakıf	Staj Türü	Zorunlu	Staj Gün Sayısı	Ön Koşul	AKTS Kredisi	Açıklama	
1	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	30 30			
2	ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	D / V	Şantiye Büro Uygulama/ Araştırma	E E E	30 30 10	4 4 4	Uygulama / Araştırma stajını tamamlamış olmak. Uygulama / Araştırma stajını tamamlamış olmak. Akredite edilmiş yurtiçi / yurtdışı	Öğretime 2013- 2014 öğretim yılında başlanmıştır. Mimarlık fakültesi tarafından başlanmıştır.
3	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro Mimarî Alan Araştırması	E E	30 30 15	3 3 3		Öğretime 2011- 2012 öğretim yılında başlanmıştır.
4	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro Topografiya Rölöve Bilgisayar		- - - - -			Öğretime henüz başlanmamıştır.
5	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	30 30	0 0	4. yarıyıl sonu 6. yarıyıl sonu	
6	ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro Topografiya	E E E	- - -	2 2 1		Öğretime 2010- 2011 öğretim yılında başlanmıştır.

7	AMASYA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	30 30			Öğretime henüz başlanmamıştır.
8	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar	- - - - -	- - - - -	Henüz mezun vermemiştir.		Öğretime 2011- 2012 öğretim yılında başlanmıştır.
9	BAĞÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	30(24/36) 30(24/36)	2. sınıfın sonunda	8 8	
10	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye Büro	E E	30 30		1 2	
11	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	V	Şantiye Büro	E E	30 30	4. yarıyıl sonu 6. yarıyıl sonu	1 1	Öğretime 2012- 2013 öğretim yılında başlanmıştır.
12	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	30 30	2. sınıftan sonra yapılacak 2. sınıftan sonra yapılacak	5 5	
13	BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	V	Şantiye Büro	E E	4 hafta 4 hafta		6 6	Öğretime 2012- 2013 öğretim yılında başlanmıştır.
14	BOZOK ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	30 30	2. sınıf bahar dönemi sonunda Şantiye Stajını tamamlamış olmak	2 2	
15	BURSA ORHANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	V	Şantiye Büro	E E	30 30		0 0	Öğretime 2012- 2013 öğretim yılında başlanmıştır.

16	CANIK BAŞARI ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi	V	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar						Öğretime 2012- 2013 öğretim yılında başlanmıştır.
17	ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	20 20			6 6	Öğretime 2011- 2012 öğretim yılında başlanmıştır.
18	CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar						Öğretime henüz başlanmamıştır.
19	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro Topografya	E E E					
20	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar						Öğretime henüz başlanmamıştır.
21	DICLE ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	30 30			0 0	
22	DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ	Sanat ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro Topografya	E E E				6 5 2	

23	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro Topografya Rölöve	E E E E	6 Hafta 6 hafta 3 Hafta 3 Hafta	2. yarıyıl sonunda 6. yarıyıl sonunda Mim 2614 Mim 2614	2 2 1 1	
24	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	Sanat ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar					Öğretme 2013- 2014 öğretim yılında başlanmıştır.
25	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	25-35 25-35			
26	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	20 20			
27	FATİH SULTAN MEHMET VAKFI ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro Topografya	E E E	20 30 20		2 2 2	Öğretme 2010- 2011 öğretim yılında başlanmıştır.
28	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	6 Hafta 6 Hafta		0 0	
29	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro Topografya	E E E	20 20 20	topografya topogravya + şantiye	4 4 4	Öğretme 2010- 2011 öğretim yılında başlanmıştır.
30	GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	25 g 25		8 6	

31	GEDİK ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	V	Şantiye Büro	E E			5 4	Öğretim 2012-2013 öğretim yılında başlanmıştır.
32	GEDİZ ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	4 Hafta 4 Hafta		4 4	Öğretim 2011-2012 öğretim yılında başlanmıştır.
33	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	30 30		0 0	
34	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	V	Şantiye Büro	E			2	Öğretim 2010-2011 öğretim yılında başlanmıştır.
35	IŞIK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	V	Şantiye Büro	E E	30 30	1. yıl sonu 2. yıl sonu	2 2	Öğretim 2012-2013 öğretim yılında başlanmıştır.
36	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro		30 30			Staj yönetmeliğinde şantiye ve büro olarak belirtilmemiş, 30ar günlük iki yaz stajı şeklinde belirtilmiştir.
37	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro Topografya	E E E			4 4 4	Yerinde uygulama I, II, III olarak isimlendirilmekte
38	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E			2 2	
39	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	V	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar					Öğretim 2013-2014 öğretim yılında başlanmıştır.

40	İSTANBUL KEMERBURGAZ ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye	E	20	yok	5	Öğretime 2011-2012 öğretim yılında başlanmıştır. Mimarlık Stajı I ve II olarak isimlendirilmiştir.
41	İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Büro	E	20	yok	5	
42	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye	E	20	yok	4	
43	İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Büro	E	20	yok	4	
44	İZMİR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye	E	24-36		4	
45	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Büro	E	24-36		4	
46	KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ	Sanat ve Tasarım Fakültesi	V	Şantiye	E	4 Hafta		2	
47	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	Fethi Tokat Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Büro	E	4 Hafta		2	
48	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Topografya	E	3 Hafta		2	
49	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye	E	30	Topografya		
50	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Büro	E	30	Topografya-Rölöve-Şantiye		
51	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Topografya	E	20			
52	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Rölöve	E	10			
53	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye	E	30		0	Öğretime 2013-2014 öğretim yılında başlanmıştır.
54	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Büro	E	30		0	
55	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye	E	25		6	
56	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Büro	E	25		6	
57	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye	E	30			
58	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Büro	E	30			

55	MELİKŞAH ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye	E	30		2	Öğretim 2013-2014 öğretim yılında başlanmıştır.
				Büro	E	30		2	
56	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye	E	30			Ayrıca 20 günlük bir yaz stajı yapılmakta
				Büro	E	30			
57	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye	E	30	2. Yarıyıl tamamlandıktan sonra	0	
				Büro	E	30	2. Yarıyıl tamamlandıktan sonra	0	
58	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye	E	40		4	Öğretim 2010-2011 öğretim yılında başlanmıştır.
				Büro	E	40		4	
59	NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü	D	Şantiye					Öğretim 2013-2014 öğretim yılında başlanmıştır.
				Büro					
				Topografya					
				Rölöve					
				Bilgisayar					
60	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye	E				Öğretim 2010-2011 öğretim yılında başlanmıştır.
				Büro	E				
				Topografya	E				
61	NİĞDE ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye	E		4. Yılda	5	Öğretim 2013-2014 öğretim yılında başlanmıştır. Uç adet yaz stajı - toplam 60 gün
				Büro	E		3. Yılda	5	
				Rölöve	E		2. Yılda	5	
62	NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	V	Şantiye					Öğretim 2012-2013 öğretim yılında başlanmıştır.
				Büro					
				Topografya					
				Rölöve					
				Bilgisayar					

63	NUH NACİ YAZGAN ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	V	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar								Öğretime 2012- 2013 öğretim yılında başlanmıştır.
64	OKAN ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V		25							Tek staj
65	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro Yapı	48 48 48	ARCH 190 ARCH 290	0 0 0					
66	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar								Öğretime henüz başlanmamıştır.
67	ÖZYEĞİN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	V	Şantiye Büro ARAŞTIRMA	E E E	SEC 201 Sektörlere Giriş Dersi SEC 201 Sektörlere Giriş Dersi	2 2 2					Öğretime 2011- 2012 öğretim yılında başlanmıştır. Araştırma stajı birinci staj evresi olarak ele alınıyor.
68	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	D	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar								Öğretime henüz başlanmamıştır.

69	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar	- - - -				Öğretime henüz başlanmamıştır.
70	SAMSUN ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar					Öğretime henüz başlanmamıştır.
71	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E 30 E 30	4. yarıyıl sonunda 6. yarıyıl sonunda	3 3		
72	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E 30 E 30	4. yarıyıl sonunda Şantiye stajından sonra			
73	TED ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	V	Şantiye Büro	E 30 E 30	4. dönemin sonunda 6. dönemin sonunda/ şantiye stajı başarılı	1 1	Öğretime 2012- 2013 öğretim yılında başlanmıştır.	
74	TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü	V	ORTAK EĞİTİM ORTAK EĞİTİM ORTAK EĞİTİM	E 14 hafta E 14 hafta E 14 hafta E 14 hafta	2. yılda 3. dönemde 3. yılda 2. dönemde 4. yılda 1. dönemde	0 0 0	Öğretime 2011- 2012 öğretim yılında başlanmıştır. Toplam 42 hafta ortak eğitim (bir öğretim yılında 3 dönem bulunmaktadır)	
75	TOROS ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar					Öğretime 2013- 2014 öğretim yılında başlanmıştır.

76	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	20 (en az) 20 (en az)			70 iş günü staj zorunlu / serbest staj;20 gün
77	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	40 (20+20) 40 (20+20)	4 4		
78	ULUSLARARASI ANTALYA ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	V	Şantiye Büro Topografiya Rölöve Bilgisayar	E E E E E				Öğretime 2013-2014 öğretim yılında başlanmıştır.
79	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi	D	Şantiye Büro Topografiya Rölöve Bilgisayar	E E E E E				Öğretime 2010-2011 öğretim yılında başlanmıştır.
80	YAŞAR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	20 20	3 3		
81	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E		2 2		
82	YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	30 30			Öğretime 2010-2011 öğretim yılında başlanmıştır. Toplam 60 iş günü olan stajın 20 günü çalıştay, yarışma vb. alanlarda yapılabilir. Öğrenci yarışmaları 5 staj günü, ödül almışsa iki katı.

83	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	D	Şantiye Büro	E E	30 (en az) 30 (en az)			Zorunlu 30 günlük stajın üçüncü 30 günlük bölümü büro, şantiye veya araştırma projesi olarak yapılabilir.
84	ZİRVE ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	21 42			Öğretim 2010- 2011 öğretim yılında başlanmıştır.
85	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro Teknik Gezi + Rölöve + Çalıştay	E E E	36 36 36		3 3 3	
86	GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro Topografya Rölöve Bilgisayar		- - - - -			
87	LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Mühendislik Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	- -		1 1	
88	ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	- -		3 3	
89	YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü	V	Şantiye Büro	E E	- -	4. yarıyıl sonrası 6. yarıyıl sonrası		

Şekil 1: Türkiye ve KKTC Üniversiteleri Mimarlık Bölümleri Staj Bilgileri

Evet, staj konusunu konuşmak ve tartışmak üzere İstanbul'da 20 Eylül'de gerçekleştirdiğimiz çalıştayda, amacımız mimarlık bürolarının staj konusundaki görüşlerini, varsa yaşadıkları sorunları ve önerilerini saptamaktı. Bu çalıştay sonundaki tartışmalardan, biz kişilerden gelen yorumları şu başlıklar altında topladık: Ofislerin stajyer seçim kriterleri neler, stajyerler hakkında neler düşünüyorlar, stajyerlerden beklentileri, okullardan beklentileri –en çok bu madde var– ve gönderilen staj formları hakkındaki görüşleri, büro stajlarında öğrencilere yaptırdıkları çalışmalar ve birtakım önerileri var bizlere.

Staj yerleri seçerken genellikle bürolar kendi başvuran öğrenciyi tercih ediyorlar. Öğrenciden referans mektubu istiyorlar. Artık bir kısmı CV ya da portfolyo, hatta bu yetmeyip, yüz yüze görüşmeyi tercih eden ofisler de var. Müracaatlarda tek bir okul yerine, çeşitlilik olmasını istiyor bürolar, farklı okullardan öğrenciyi tanımak istiyorlar. Stajyerler hakkındaki görüşleri, genelde stajyerlerin seviyelerini, en azından bizim oturup sohbet ettiğimiz kişiler iyi buluyorlar. Onların kavrama yeteneklerinin güçlüğü, fakat ölçek kavramlarının tam gelişmediği konusunda hemfikirler. Bunun da bilgisayar uygulamalarından kaynaklandığını düşünüyorlar. Bu doğrultuda da ölçeği hissettirmek üzere genellikle stajyerlere elle çizim, maket yapma ya da özellikle 3. sınıf büro stajı yapanların, yani onu konuşmalarda belirttiler, piyasaya hazırlık açısından da sistem detayı çizdirdiklerini söylediler.

Evet, şimdi stajyerler hakkındaki büroların görüşlerine devam edersek, büroya kendi seçimleriyle gelen öğrenciler bürodaki işlerle daha ilgililer, işlere daha aktif katılıyorlar. Bu durumda aslında bunlardan kendilerinin de yararlandığını söylüyorlar. Bu aslında kaçınılmaz bir son, aynı şeyi zaman zaman biz stüdyolarda da, yani mimarlık eğitimi birinci tercihi olanla, tesadüfen mimarlığa gelen öğrenci arasında da bir fark vardır ya da zaman içinde onlar içinden de birtakım kazanımlarımız mutlaka oluyor, ama hiç sevmeden ve onu yapmayacağını bile bile okuyan öğrencilerimi de ben en azından biliyorum.

Tabii kendi seçimleriyle gelen öğrencilerden çok verim aldıklarını söylüyorlar. Öğrenci sayısının çok olduğunun onlar da farkındalar. Kabul edilmeyip açıkta kalan da çok öğrenci var. Bu durumdan bürolar memnun değiller, aslında öğrencileri reddetmek istemiyorlar. Bu doğrultuda da bize birtakım önerilerde bulundular. Stajdan kazanım konusunun tamamen öğrencinin tutumuyla ilgili olduğu görüşündeler. Yani orada hem tabii ki karşılıklı bir iletişim, ama bunun öncelikle öğrenciden gelmesini istiyorlar.

Bazı öğrencilerin de, bürodaki kazanımdan daha çok büronun ismiyle ilgilendiklerini söylediler. Evet, ne istediğini bilen stajyerle ilgili sorunları yok, ama ne istediğini tam olarak bilmeyen stajyerler için de, aslında bürolar alternatifler ve ortamlar sunmak üzere de düşünce geliştirilmesi görüşündeler. Yani onlar için ne yapılabilir, bu meslek nasıl sevdirebilir gibi görüşleri vardı arkadaşlarımızın.

Mesleği yapmakta istekli olanlar, yani aynen yine mimarlık okulu tercihindeki gibi, stajda da daha iyi performans gösteriyorlar. Büro çalışmalarında öğren-
cinin merakı, ilgisi ve katkısının çok önemli olduğunu söylüyorlar. Yani bunun
sadece bürodaki her işe katılmalarının önemli olduğu konusundalar. Yani ge-
lip sabah 9.00’da bilgisayarın başına geçip... Hayır yani gerekiyorsa, bir mi-
safir geldiyse ona insan bir çay koymakla, bir kahve yapmakla aslında hiçbir
şey kaybetmiyor. Başka kazanımları var, ama sürekli bunu yapmak anlamın-
da söylemiyorum bunu.

Stajyerlerden beklentileri şöyle: Öğrenci staj eksikliğini yalnızca tasarımcı mimar
olarak değil, artık farklı alanlarda çalışılacak eksen olarak da dikkate almalı.
Yani bu doğrultuda farklı inşaat firmalarını, malzeme sektörünü, hatta şunları
öneriyorlar ve okullar bunu niye kabul etmiyor diyorlar, yani gidip bir müze kre-
atörü olabilir, bütün yaz boyunca bir müzede, İstanbul Modern’de ya da baş-
ka bir yerde çalışan bir arkadaşımızinki de geçmeli. Yani o illaki bir ofiste otu-
rup hayat boyu tasarım yapmayabilir. Okulların da bunlara esnek davranma-
sı konusunda önerileri var. Onları öneri başlığında daha detaylı tartışacağım.

Mesleğin farklı alanlarda yapılabilmesi açısından stajlar düşünüldüğünde, staj
öğrencinin mezuniyetten sonraki hayatını belirleyecek bir yol olmalı. Aslında
staj yerlerimizi seçerken de, özellikle öğrenci arkadaşlara bu konuda sesleni-
yorum, “Ne yapmak istiyoruz?” sorusunu, alternatifleri çeşitlendirmek lazım ve
okulun bizi sınırladığı günlerle değil, bunu ne kadar artırabiliyorsak, zaman za-
man eğitim dönemimiz buna izin veriyorsa, onlarda da gidip bu işleri... Büro-
lar bu konuda aslında açıklar.

Evet, okullardan beklentilerine baktığımızda, okulların stajlardan beklentileri-
ni ve iş tanımlarını tam olarak belirlemelerini istiyorlar. Bunun çok iyi bir örne-
ğini, yani benim de çok hoşuma gitti kişisel olarak, Orta Doğu Teknik Üniver-
sitesinin sayfasında, şantiye stajı için 40’a yakın kalem tanımlanmış ve stajın
sonunda öğrenciden bu kalemlerden en azından 15 tanesini o 48 gün içinde
görmesini istiyorlar.

Bu neyi kazandırıyor? Zaman zaman sizin beklentilerinizi karşılayan dosya-
lar gelmediği günlerde, komisyonlar defterleri reddedebiliyor. Bu hem öğren-
ci açısından, hem okul açısından birçok şeyi aksatıyor aslında ve öğrenci as-
lında her şeyi iyi yaptığını inanıyor, bir kurum ya da bir kişi ona imza atıyor ve
retlerle karşılandığı zaman da bu hoş gitmiyor. Belki de okulların bunları çok
net öğrencileriyle tartışması, paylaşması gerekiyor.

Staj sürelerinin değişkenliğinden ofisler yine şikâyetçi ve sürekliliklerin farklı-
lık göstermesinin daha birbirine yakın olmasını öneriyorlar. Okullar stajlar ko-
nusunda öğrencilere yönlendirme yapmalı, staj yapılacak bürolarla ilgili listeler
olmalı ve bunlar güncellenmeli. Büroların çalışma alanları belirlenmeli ve bu

doğrultuda bir veri bankası oluşturulması yönünde çalışmalar yapılmalı. Yani bunu hem kurumlardan, hem odadan bekliyorlar.

Evet, okulların büroların ne türlü işler yaptığının bilgisine sahip olmanın yanı sıra, staj yerlerinin staj süresince de ara ara denetlenmesini istiyor bürolar. Yani öğrenci geliyor, ama ondan sonra hiçbir şey yok, ama sonra bu değerlendirme sürecinde bir sıkıntı yaşandığı zaman da, gerçekten imza atan kişiler bundan hoşnut olmuyorlar.

Okullar tarafından gönderilen değerlendirme formlarının farklılığından şikâyetçiler. Çünkü öğrenciye kazandırılacak becerilerin mutlaka bu formlarda yer almasını istiyorlar. Yani siz o bürodan o staj sürecinde neyi bekliyorsanız, öğrencinin neyi kazanmasını? Yani onların derdi öğrencinin devam etmesi, arkadaşlarıyla bürodaki uyumundan daha çok, büronun öğrencinin geleceğiyle ilgili nasıl bir değerlendirme yaptığının okul için de önemli bir kriter olması gerektiğine inanıyorlar.

Değerlendirmenin de üç yönü olması gerektiğini düşünüyorlar: Bunlardan bir tanesi, büronun öğrenciyi değerlendirmesi, öğrencinin büroyu değerlendirmesi, staj komisyonunun öğrenciyi değerlendirmesi. Galiba bizde şu anda, yani en azından birçok okulda, öğrencinin büroyu değerlendirmesi parçası eksik; yani büroların akredite olması da belki böyle yahut da bir yıl sonra siz öğrencilerinize bir yerleri önereceksiniz, bu değerlendirmeler üzerinden de yapabilirsiniz.

Staj tanımlarının genişletilmesinin gerekli olduğuna inanıyorlar ve okullar stajların kapsamlarını, alanlarını çok net bir şekilde tanımlamalı ve eğitim kurumları bu konuda çeşitli çalışmalar yapmalı, diyorlar. Hatta bunların belirli araştırma projelerine yönelebileceğine, birtakım daha bilimsel çalışmalara gideceğine inanıyorlar ve bütün bunların da stajyerin okul ve oda ilişkisiyle kurulacağını düşünüyorlar.

Büro stajlarında öğrencilere yaptırılan çalışmalardan genellikle –yani bunların daha önce de sözünü ettim, ama ölçeği hissettirebilmek amacıyla– çok şikâyetçiler. Yani kavramsal bilgileri çok yüksek, ama ölçek hakkında bilgileri yok diye şikâyetleri var büro stajına gelen öğrenciler için ki, büro stajı öğrencilerinin çoğu da dördüncü sınıfa geçmiş öğrenciler. Sistem detayı çizdiriyorlar, maket yaptırıyorlar, bürolardaki çalışma ortamını algılayabilmelerine yardımcı olmaya çalışıyorlar. Ortamı olumlu ve olumsuz tüm yönleriyle tanımalarına yardımcı olmak amacıyla zaman zaman yazı yazmak gibi sıkıcı işler de veriyorlar. Yani hep tasarım yapmak değil ofislerin hayatı.

Meslek etiğinin, iş yapma etiğinin kavranmasına yardımcı olmak istiyorlar. Kendi başlarına öğrencilerin yarışmaya girmelerini teşvik etmek ve destek olmak konusunda da talep gelirse, bu konuda da yardımcı olduklarını belirttiler.

Yani bunu şöyle değerlendirebiliriz. Aslında işveren mimarların stajlara ve staj yapan öğrencilere önem verdikleri, onların eğitimi ve gelişiminden kendilerini sorumlu gördükleri verilen yanıtlardan, o günkü toplantıdaki konuşmalardan ortaya çıkan en önemli sonuçlardan birisi.

Önerileri ne? Büro ve şantiye stajlarında çeşitlilik yaratılmalı, staj alanları genişletilmeli. Atölye çalışmaları, yaz okulları, çalıştaylar staj olarak kabul edilmeli. Arkeolojik kazı, sergi çalışmaları, müze işleri, televizyon filmi gibi farklı ortamlarda yapılabilecek staj türlerine olanak sağlanmalı. Atölye çalışmaları profesyonellerin katılımıyla okullarla birlikte ele alınmalı. Bu çalışmalarda öğrenci uzun süre o çalışmaya odaklandığı için, sürecin çok zengin ve verimli olduğuna inanıyorlar ve bu konunun okullar tarafından değerlendirilmesini istiyorlar. Profesyonellerin katıldığı yaz okullarını da bölümlerin kabul etmesini istiyorlar.

Tabii şöyle bir sıkıntı var bunda. Bu öğrencilerin sigortalanması, tabii ki iyi bir şey yaparken başka şeyler elden gidiyor. Yani öğrencileri sigortaladığınız zaman, okul bu parayı, sigorta ücretini ödüyor ve bir işyeri belirtmek zorunda. O zaman da karşınızda mutlaka işte bir ofis, bir şirket, başka bir şey oluyor. Yani böyle yapılan yaz okullarını, Mimarlar Odası tarafından yürütülen uzun soluklu, özellikle İstanbul'daki Kent Düşleri çalışmalarını öğrenci stajı olarak okullar kabul etmiyorlar. Mutlaka o SGK üzerinden bunu yaptıkları için... Yani buna bir yöntem bulunmasını istiyorlar. Özellikle o gün toplantıya katılan arkadaşlardan biri şunu söyledi. Yani büromun belirli bir kapasitesi var ve belirli bir sayıda bilgisayar var. Yani gönlüm çok çocuğa açık, ama yani onların önüne bilgisayar koymam gerekiyor, kabul edebildiğim de iki-üç kişi. O yüzden aslında böyle şeyler olup da, bizler de davet edilirse, 3 yerine 30 kişiyle belki temasta bulunabilirim, farklı şeyler olabilir diye birtakım önerileri var.

Şunu da söylüyorlar aslında: Bu noktada kendilerini eleştirip, hani öğrencilerden çok, özellikle artık sosyal medyadan onlara staj dönemlerinde çok mesaj geldiğini, işte onlarla birlikte mail yazdıklarını görüyorlar. Bunlar bir şekilde büroların da aslında öğrencileri kırmamak, reddetseler bile bir geri dönüş yapmasını, çünkü bunu da aslında hepimizin yapması gerektiği, yani olumlu ya da olumsuz geri dönmek gerektiği, hani bir şeyi de öğretmeye çalışıyorlar.

Evet, staj öğrencinin meslek hayatını belirlemeye yönelik bir ortam, bu nedenle seçeneklerin artması... Çok sayıda başvuru oluyor, bunu sistematize edecek bir sistem geliştirilmesi... Tabii bunlar, bugünden yarına yapılacak işler değil, ama bir dahaki kurultay için belki de bugünden başlamamız gereken çalışmalar. Öğrenci başvurduğu yerden ret cevabı almamalı. Büro stajı aslında mesleğin küçük bir alanı. Günümüzde alanlar çok farklı, okullar farklı staj türlerine olanak yaratmalı ve bunları gözü kapalı kabul etmeli, onaylamalı aslında. Sürelerle ilgili bilgiye daha önce değinmiştim.

Stajda çeşitlilik için, odayla ilişkiler nasıl geliştirilebilir? Bu yönde çalışmalar yapılmasını öneriyorlar. Staj yeri konusundaki sıkıntıları aşacak bir yöntem, kurultaylar sürecinde tartışılmalı ve geliştirilmeli, diyorlar. Okulların büroları akredite edeceği bir sistem geliştirilmesi konusunun yine kurultay süreçlerinde ele alınması konusunda bizlere önerilerde bulundular. Mutlaka tartışma ortamında bunları sizlerle en azından neler olabilir, neler yapabiliriz, bir sonraki çalışmalar neler olur, onları tartışacağız diye düşünüp, sözü burada Erasmus konusunda Birol arkadaşşıma veriyorum.

Oturum Yöneticisi

Hikmet Hocamıza teşekkür ediyorum. Staj çalışma grubu olarak, sonraki çalışmalara katkısı olur umuduyla, Erasmus Staj Hareketliliği'nden söz etmeyi uygun bulduk.

Yurtiçindeki stajlar kadar, aslında yurtdışındaki stajlar da çok önemli. Şu anki mevzuatta herhangi bir sıkıntı yok, yurtdışında öğrenciler kendi imkânları ile buldukları yerde zaten staj yapıyorlar. Bunu da üniversitenin istediği süre içinde yapıyorlar.

2007 yılından bu yana Erasmus Staj Hareketliliği adı altında bir faaliyet başladı ve bazı okullar bu faaliyetten yararlanıyorlar. Mimarlık öğrencileri de bu stajlara yoğun ilgi gösteriyorlar ve başvuruda bulunuyorlar.

Erasmus staj, yükseköğretim öğrencilerinin Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yapabileceği bir staj türü. Avrupa Birliği üyesi ülkelerin öğrencileri ise, sadece birlik üyesi ülkelerde değil, ayrıca çevre ülkeler adı verilen bazı ülkelerde de staj yapıyorlar. Çevre ülkelerin sayısı 13-15 civarında. Örnek vermek gerekirse; İsrail, Azerbaycan gibi ülkeler çevre ülke sayılıyor.

**ALMANYA
BELÇİKA
ÇEK CUMHURİYETİ
ESTONYA
FRANSA
HIRVATİSTAN
İNGİLTERE
İSPANYA
İTALYA
LİTVANYA
MACARİSTAN
POLONYA
ROMANYA
SLOVENYA**

**AVUSTURYA
BULGARİSTAN
DANİMARKA
FİNLANDİYA
GÜNEY KIBRIS RUM KESİMİ
HOLLANDA
İRLANDA
İSVEÇ
LETONYA
LÜKSEMBURG
MALTA
PORTEKİZ
SLOVAK CUMHURİYETİ
YUNANİSTAN**

Şekil 1: 2013-2014 Erasmus Staj Hareketliliği Ülkeler Listesi

Erasmus staj hareketliliği, Avrupa Birliği eğitim ve gençlik programlarının tanıtılması ve yürütülmesi amacıyla, ülkelerde kurulmuş bulunan ulusal ajanslar tarafından koordine ediliyor. Bu amaçlar için ulusal ajanslar kurulmuş ve aktif olarak çalışıyorlar. Ulusal Ajans ülkemizde 2002 yılında Devlet Planlama Teşkilatı'nın bünyesinde kurulmuş ve faaliyetlerine devam ediyor.

Erasmus programının iki ana başlığı var aslında, öğrenim ve staj diye. Öğrenim hareketinde birlik üyesi ülkelerdeki anlaşmalı üniversitelerden dersler alınıyor. Staj hareketliliğinde ise daha farklı bir çalışma yürütülüyor. Öğrenciler staj yerlerini kendileri buluyorlar. Erasmus staj programı, sadece lisans öğrencilerini değil, aynı zamanda yüksek lisans ve doktora öğrencilerini de bu programdan yararlandırıyor.

“Erasmus” adı, 2007-2013 yılı için geçerli. Ulusal ajansın açıkladığına göre, 2014'ten itibaren başka programları da içine alacak şekilde “Erasmus Plus” adıyla anılacak.

Erasmus staj, daha önce Leonardo da Vinci 2 döneminde A tipi projeler kapsamında, 2000 yılından itibaren ise hayat boyu öğrenme programıyla birlikte LLP Erasmus içinde öğrenci staj hareketliliği adı altında yürütülüyor.

Bir üniversitenin Erasmus staj hareketliliğinden yararlanabilmesi için, yani o üniversitenin öğrencilerinin bu faaliyetten faydalanabilmesi için, genişletilmiş Erasmus Üniversite beyannamesine sahip olması gerekiyor. Öğrenciler kayıtlı oldukları üniversitenin ilgili birimlerine başvurarak hareketlilikten faydalanabiliyorlar.

Erasmus staj süresi 3 ila 12 ay arasında, en az 3 ay en çok da 12 ay yapılabiliyor. Staj süresince öğrencilere hibe olarak mali destek sağlanıyor. Yükseköğrenim hayatları boyunca öğrenciler bu faaliyetten, hibeli olarak, en fazla bir kez yararlanabiliyorlar. Hibesiz olarak daha fazla yararlanma hakları var.

Erasmus staj, gidilen ülkedeki işletmelerde, eğitim merkezlerinde, kamu ya da özel sektörde yapılabiliyor. İstisnası ise, sadece Avrupa Birliği kurumlarıyla, Avrupa Birliği programlarını yürüten kuruluşlarda staj yapılamıyor. Bunun dışında meslekle ilgili her türlü sivil organizasyon dahil hepsinde staj yapma imkânı var.

Şu anda Avrupa Birliği ülkelerinin listesini vermemize gerek yok sanırım. Şimdi Erasmus stajın birkaç özelliğinden, uygulamada gördüğümüz şeylerden bahsetmek istiyorum. Staj yapacak öğrenciler ile staj yapılacak kurum veya kuruluş arasında bir sözleşme imzalanıyor. Bunu niçin söylüyorum? Şu anda biz yurtiçinde staj yaptığımızda herhangi bir kurumla veya şahısla, ofisle, şirketle bir sözleşme imzalamıyoruz, ama Erasmus stajda öğrenciyle kurum, şirket, ofis bir sözleşme imzalanıyor.

Kısaca şu bilgiler var bu sözleşmede: Taraflara ait bilgiler, öğrencinin kazanaacağı bilgi ve beceriler. Bilgi ve beceriler bölümü genellikle açık olarak bırakılıyor. Yani siz İtalya'da herhangi bir mimarlık ofisinde staj yapmak isterse-
niz, önce form oraya gidiyor boş olarak ve o firma diyor ki, ben stajyer alıyo-
rum, onu şu alana yönlendiriyorum. Örneğin tasarım veya modelleme, maket
veya başka bir şey gibi. Hangi alanda çalıştırılacağını buraya not ediyor. Açık
bir şey, önceden listelenmiş bir form yok. Staj süresince yapılması planlanan
görevler bu sözleşmede var. Staj süresince öğrencinin nasıl değerlendirilece-
ği bu formda var ve varsa diğer bilgiler, AKTS bilgilere gibi bilgiler bu sözleş-
mede bulunuyor.

Erasmus staj hareketliliği üzerine bir değerlendirme yapmak gerekirse;

Birincisi, Erasmus staj yapısı ve amacı itibarıyla başka bir ülkede staj yapma-
ya teşvik ediyor. Bu yapı farklı ülkelerle olan ilişkilerin gelişmesinde önemli rol
oynayabilir ve mimarlık bölümü mezunlarının ileride uluslararası piyasalarda
hareket kabiliyetinin artmasını sağlayabilir.

İkincisi, Erasmus staj mimarlık bölümleri açısından bakıldığında, ülkemizde-
ki ortalama 60 gün olan staj süresinden daha fazla bir staj süresi vaat ediyor.
En az 3 ay diyor ki, bu daha fazla tecrübe anlamına gelir. Erasmus stajda süre
esnek, 3 ay ile 12 ay arasında staj yapma olanağı var. Staj yapan öğrenciye
hibe veriliyor, bu da önemli bir nokta. Yurtiçinde staj yapan öğrenci arkadaş-
larımıza herhangi bir ödeme yapılmıyor, istisnaları dışında. Türkiye'de yeni ve
genel bir uygulama olarak 2007 yılından itibaren üniversiteler tüm öğrencile-
ri sigortalı yapmaya başladı. Bu bir kazanım, ama herhangi bir ücret ödenmi-
yor staj yapan öğrencilere.

Dezavantaj olarak şunu söyleyebiliriz: Erasmus stajda öğrenci kontenjan sa-
yısı sınırlı. Ulusal ajansın bütçesi kontenjan sayısını belirliyor. Ulusal ajanslar
üniversitelere belli bir ödeme yapıyorlar, giden öğrenci sayısına bağlı olarak
ya da kontenjanı bir şekilde ulusal ajans belirliyor aslında. Dolayısıyla her öğ-
rencinin bu staj hareketliliğinden faydalanma şansı yok. Ayrıca gitmek isteyen
öğrenciler için de eşikler var, sınavlar var. Kriterler arasında yabancı dil sına-
vı, not ortalaması gibi birtakım koşulları sayabiliriz.

Sonuç olarak Erasmus staj hareketliliği, mimarlık öğrencileri için önemli bir al-
ternatif olarak değerlendirilebilir. Bunun yaygınlaşması için çaba gösterilebilir.
Mimarlık meslek yasası çalışmaları açısından bakıldığında ise, belli noktalar-
da örnek bir model olarak tartışılması gerekir diyebiliriz.

HİKMET SİVRİ GÖKMEN

Bu doğrultuda hem Türkiye'deki staj profiline bürolardan gelen yanıtlara ve
Erasmus'a baktıktan sonra, biz çalışma grubu olarak ne diyoruz? Eğitimi des-

tekleyen bu stajların tüm aktörler tarafından önemsenmesi ve bu doğrultuda yaklaşılmasının önemli olduğu üzerinde duruyoruz.

Ülkemizde artan öğrenci sayısının çokluğu, yani günümüzde bu yıl 5511 kontenjan var ve şu anda Ekim 2013 verisiyle de aktif büro sayısı 8660. Öğrencilerin staj yeri bulma konusunda sıkıntıları var.

Öğrencilerin yaşadıkları ya da günümüzde okudukları kentlerde uygun staj yeri bulamaması ya da başka kentlere gitmek istemesi, staj taleplerinin belirli kentlerde yoğunlaşmasına neden oluyor. Bu 8660 büronun aslında yüzde 73'ü de üç büyük kentimize dağılmakta. Yani kimse de Gaziantep'te okuyorum –yani bu tamamen bir örnek– Gaziantep'te staj yapayım derdini yaşamıyor. Çok haklılar, daha farklı kentte, başka deneyimleri yaşamak istiyorlar.

Acaba bu doğrultuda okullar ya da meslek örgütü tarafından organize edilen atölye çalışmaları ya da Erasmus gibi yurtdışı örneklerini geliştirmemiz mümkün mü? Üniversiteler ve diğer katılımcı kurumlar ile birlikte, yani öğrenciler, Mimarlık Vakfı, yapı sektörü temsilcileri gibi, meslek odası içinde yeni bir kayıt ve izleme sistemini oluşturacak bir yapılanmanın oluşturulması yönünde çalışmaların başlatılması gerektiğine inanıyoruz.

Bu benzer bir önerinin, aslında yine 2003 yılında yapılan kurultayda eşgüdüm kurulu olarak bir çalışma grubunun kurulması, aynen MİAK gibi, Sürekli Mesleği Gelişim Merkezi ya da Mesleğe Kabul Kurulu gibi, artık staj işlerini bu kurultay şemsiye altında, yani 10 yıl önce de önerdiğimiz bir şeyi gündeme getirememişiz. Bazen başka yerlere akıyor hayat, ona yoğunlaşamıyorsunuz. Ama galiba bugünden itibaren bu konu için bir start almamız gerekiyor diye düşünüyorum.

Hepinize bizi dinlediğiniz için çok teşekkür ediyoruz, bütün çalışma grubu arkadaşlarım adına teşekkür ediyorum ve mümkün olduğu kadar bu konuyu sizlerle birlikte tartışmak istiyoruz. Teşekkürler.

Oturum Yöneticisi

Evet, Birol Gökmen Hocamıza teşekkür ediyoruz. Eğer tartışılmasını istediğiniz konular ya da sorularınız varsa bunları kabul etmeye hazırız.

Bülend TUNA

Teşekkür ediyorum sunuşunuz için. Ben son öneri üzerinde biraz durmak ve altını çizmek istiyorum. Bu eşgüdüm kurulu bilginin kurumsallaşması açısından çok önemli. Kurultaylar sürecinde değinildiği gibi, dile getirilen sorunlarla ilgili birtakım çözüm önerilerini hayata geçirdik; hayata geçmeyen önerilerden bir tanesi bu.

Şimdi biraz önce değinildiği gibi, birtakım bürolarda stajlardan bahsediliyor, şantiye stajı çeşitlendirilmesi gibi. Bu bilgilerin derlenmesi, bürolardaki bilgilerin geri besleme için okullara verilmesi ya da okullardaki bilgilerin odaya iletilmesi gibi konular, tek şube bünyesinde ya da tek okul çerçevesinde yapılmadığı için, merkezi bir yapıyı gerektiriyor. Bu birbirimizin alanına karışmak anlamında değil. Yıllardan beri ortak çalışma kültürünü edindik. Gerek eğitim süreci içerisindeki çalışmanın, stajın, gerek eğitimden sonra yapılacak olan meslek pratiğinin beraber ele alınması ve beraber aynı kültürün geliştirilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi bugün de değinildi, mesleğe kabul aşamalarında eğitimden sonra belli bir meslek pratiği yükümlülüğü geliyor. Türkiye pratiğinde en zor yapılacak olan şeylerden bir tanesi oydu. Nasıl bir meslek pratiği yapacağız? Yurtdışında Uluslararası Mimarlar Birliği ve ACE iki yıl meslek pratiğini zorunlu tuttu. Biz bir yılı yapalım diye bir geçiş süreci önerdik ve kabul edildi. Fakat hangi büroda, nasıl bir şekilde meslek pratiğini yaptıracaksınız? Zaten 20 bin öğrenci için staj yeri bulmakta zorlanıyorsunuz, bir de bu çıkanlar mimar olacaklar. Bunların belli bir sigortası ya da başka yükümlülükleri devreye girecek. Bunların organize edilebilmesi için de, bu bilgilere ihtiyaç var.

O yüzden staj ve meslek pratiğini beraber ele almak, beraber geliştirmek zorundayız. Daha önceki kurultaylardaki staj tartışmalarında şöyle bir konuya değinildiğini de hatırlıyorum: ABD’de ya da başka ülkelerde eğitimden sonraki gerekli olan meslek pratiği süresinin, eğitim süresi içerisindeki stajı da kapsamı mümkün olabiliyor. Yüksek sınıflarda okuyan, diyelim ki mezuniyetine iki ders kalmış, ama büroda neredeyse haftanın dört günü çalışan bir kişinin, oradaki çalışma süresinin sayılabileceği gibi özel durumlar da konuşuluyor ve bütün bunların birikeceği alanın ben böyle bir kurum olduğunu düşünüyorum.

Büroların akreditasyonunun okullar tarafından yapılması mümkün değil. Böyle bir şey olamaz, oda yapacaktır bunu. Ama oda da okullardan gelecek olan geri beslemelerle, öğrencilerin izlenimleriyle bunu yapabilir ve geliştirebilir. Büroların akreditasyonu çok kolay bir konu değil. Bunu özellikle bildirmek isterim.

Yurtdışında şöyle bir değerlendirme yapılmıştı. Farklı okullardan gelen ve aynı bürolarda çalışan öğrencilerin, mimarların değerlendirmelerini yapmaları istenmişti. Bu çok ilginç bir geri besleme sağladı okullara, “Şu okuldan gelenin tasarım bilgisi güçlü, ama yapı bilgisi zayıf” gibi örneğin. Farklı okullardan gelen ve aynı büroda çalışan kişilerle ilgili büro sahiplerinin gözlemlerinin okullar için iyi bir veri olacağını düşünüyorum; bunu sağlamak önemlidir.

Kamu inşaatlarında çalışmak çok önemli; eğer devlet böyle bir meslek pratiğini zorunlu tutuyorsa, kamu inşaatlarında ve en başta da tabii ki üniversitenin kendi inşaatlarında mimarlık öğrencilerine, tabii ki inşaat bölümü öğrenci-

lerine de, staj yeri kadrosu açmak zorundadır, bunu düzenlemek zorundadır, ama bildiğim kadarıyla üniversite inşaatlarında böyle bir şey yapılmamaktadır. Halbuki orada, işte öğrencilerin malayî eline alacakları ortamların, başlarında hocalarıyla beraber sağlanması mümkün olabilir.

Sınırlı sayıda yapabiliyorduk Mimarlar Odası olarak yaz okullarını, bazı sorunlar da çıktı. Şimdi birtakım mali külfetlerden kaynaklı yapımlar da duruyor. Bunlar çok önemli deneyimlerdi. Farklı okullardan gelen öğrencilerin bir yaz boyunca aynı ortamı paylaşmaları, birbirlerine deneylerini aktarmaları çok önemliydi. Bunun gelişmesi ve varsa sigorta gibi sorunların aşılması önemlidir diye düşünüyorum. Bunu kaydetmek istedim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederiz.

Necip MUTLU

Ben de staj eşgüdüm komitesinin yapılanmasıyla ilgili bir öneride bulunacağım. Bunun önemli olduğunu düşünüyorum, ama bunun da tabii mimarlık okulları tarafından benimsenmesi gerekiyor. Belki bizim MİAK deneyimimiz gibi bir deneyimin burada da yaşatılabilir. Mimarlar Odasının içinde bulunduğu işte MOBBİG'in belirlediği kişilerin bulunduğu bir yapılanma olabilir staj eşgüdüm komitesi ve okulların da bu sistem içinde, staj eşgüdüm tarafından yönlendirildiği bir yapılanmaya dönebilir. Bu anlamda da Bülend Beyin söylediği gibi, akredite edilen işyerleri üzerinden bir çalışma yürütülebilir.

Tabii akredite edilen derken, Türkiye'de şu anda 10 bin büro var. Bunların hepsi de stajyer alamaz, bunu çok net bilmemiz gerekiyor. Yani ciddi bir şekilde öğrenci sayısı arttıkça, bu staj konusu bir problem alanı olarak dönüşecek. Zaten sırf büro stajı veya şantiye stajının da bugün gerçekliği yok. Mimarlık alanının bu kadar çeşitlendiği bir ortamda, staj ortamlarının da çeşitlenmesi lazım.

Bu kapsamda da birçok çalışma alanının, hatta bu tür alanların izlenmesi bile bir staj çalışması gibi olabilir. Çünkü her bulunduğumuz ortamda mimarlık adına bir şey öğreniyorsanız, o da bir staj alanınızdır. Çünkü kuramsal bir eğitimin ötesinde bir çalışmadır. O yüzden Mimarlar Odasının birçok çalışmaları var, etkinlikleri var, eylemleri var. Bunların da staj olarak değerlendirilmesi konusu, belki eşgüdüm komitesi olursa, onların akredite edeceği çalışmalar gibi listelenebilir ve okullar tarafından da staj olarak değerlendirilebilir.

Bu konuları açmak istedim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederiz.

Cengiz BEKTAŞ

Ben sürdürmek istiyorum. Tek yol yok, özellikle öğrencinin belli eğitim dışında alabileceği birçok yol var. Yani Erasmus daha sonra Türkiye için... Aynı olayı Türkiye içinde yapmak... Bu birkaç kere dile de getirildi. Yani Van'daki öğrenciyle İstanbul'daki öğrenci arasında bir değişim sağlamak. Örneğin, ben gerçekten çok uğraştım, Yıldız Üniversitesiyle Makedonya'daki ... üniversiteleri arasında bir sözleşme imzalandı. Ben oraya konuk hoca olarak gittiğim için, o aracılığı benim yapmam gerekti. Oradan gelen öğrenciler, buradaki öğrencilerin evlerinde kaldılar. Yani oydu yöntem. Sonra buradaki arkadaşlarını alıp götürdüler Üsküp'e, oradaki öğrencilerin evlerinde kaldılar. Örneğin çarşı konusunda, biz zannediyoruz ki her şeyi dışarıdan alıyoruz. İstanbul çarşılarıyla Üsküp çarşıları arasında bir karşılaştırma üzerine çalıştılar. Bu belki de bir büroda yapılacak stajdan yahut da en az onun kadar önemli bir şey.

Bir başka konu, ben 20 yıldır yaz okulu yürütüyorum. Çocuklar ilk defa gerçekten karşılaşıyorlar orada. Mesela bir şeyde birincilik aldığı için ona katılabilme hakkını elde etmiş bir hanım geldi, ben o zaman kazma kürek çalışıyordum. Dedi ki Cengiz Bey nerede? Gösterdiler, işte şurada bak çalışıyor. Biraz sonra annem hastalanmış, ben geri dönüyorum, kusura bakmayın, dedi gitti. Yani böyle bir öğrenciyle 10 gün 15 gün bir yaz okulu yaptığınız zaman, burada en büyük handicap şey oldu. Üniversiteler bütünleme sınavı gibi yaz okulları yapmalı. Birbirlerine karıştırdılar bunu.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi ilk yıllarda ne kadar güzel, bir sürü yerlerde iz bıraktı. Okul yaptılar, tuvalet yaptılar, bilmem Batı Anadolu'da bir yerde bu genel tuvalet yapmak bile, öğrenciye zannediyorum bir sömestrde alacağı bilgiden çok daha fazla şey verdi. Hele okul yapmak, bunlar çok önemli.

Ben yayınladım yaz okuluyla ilgili deneyimlerimi. Aslında ben de Bülend de merkez yönetimindeyken benim bir önerim oldu. Her şubemiz yaz okulları örgütlemeli ve bir tane de örnek verdik, Konya'da yaptık. Maalesef Konyalı arkadaşlar ayrıldılar, ayrılmak zorundaydılar. Burada inanın ilk defa bir mağara evini röleve eden çocuklar akşam şaşkınlık içindeydiler. Yani hiç öyle bir şey duymamışlar bile. Mağaraya girip de, hani maymunlar gibi ses çıkararak ölümlendirdikleri zaman, mesleklerinin Anadolu'daki boyutları konusunda birazcık bilgi edindiler.

Yani bunlar sadece staj sözcüğünün sınırları içinde kalmadan çeşitlendirilmesi olanaklı diye düşünüyorum. Ben daha sonra da dile getireceğim, Hikmet'in çalışması çok ayrıntılı çok güzel. Ama ben şimdi gerçekten bu çeşitlemeler konusunda önerilerde, yine çalışma grubu olarak başkalarını da bekliyorum açıkçası.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederim hocam. Mehmet Hocama verebilirsek...

Mehmet Şener KÜÇÜKDOĞU

Ben öncelikle sizin sunumlarınıza çok teşekkür ediyorum. Hikmet Hanımın da sunumunda belirttiği gibi, gerçekten ilk kurultaydan bu yana süregelen bir konu, kurultayların vazgeçilmez bir başlığı. Ancak Bülend Bey de değindi, biz bunu bir türlü kurumsallaştıramadık. Bir türlü bu konuda istenen yolu alamadık diye düşünüyorum; hâlâ ortada yüzen bir şey.

Tabii çok boyutu var ve üstesinden gelinmesi oldukça da zor bir konu. Benden önce söylenene tamamen katılıyorum, çeşitlendirilmesi yönünde. Ancak “işyeri” diye, ben hep söylüyorum, “büro” dememek lazım. “Büro” dediğimiz zaman, evet Bülend Beyin söylediği gibi, o zaman Mimarlar Odası akredite edebilir, ama “işyeri” dediğimizde Mimarlar Odasını da aşar. Yani bir şantiye stajı, en basitinden bir şantiye stajı dediğimizde hangi şantiye, kimin şantiyesi, hangi firmanın, nasıl bir düzeni olan bir yer, ne boyutta iş yapıyor, nasıl bir deneyimi var? Bunları biliyorsunuz, yani bir inşaat müteahhidi olmak için hiçbir diplomaya ihtiyaç yok, büro açmak için var.

Herkes müteahhit olabiliyor ve herkes de her işi yapıyor. Bugün artık maalesef tarihi eserlerin restorasyonunda bile herhangi bir ehliyet aranmıyor. Önüne gelen adam, hayatında hiç tarihi eser restorasyonu yapmamış adam, iş ona teslim ediliyor ve çevremizde gördüğümüz, yakın çevremizde gördüğümüz, her birinizin kendi yaşadığı kentte belki gördüğü tarihi eserlerin restorasyonundaki işler acısı durum bunun bir sonucudur. Dolayısıyla bu işyerlerinin de akredite edilmesi önemli bir başlık. Onun için de ben, bunu daha evvel de dile getirmiştım. Mesleğe Kabul Kuruluna bağlı, onun bir alt örgütü olarak bir komite olmalı, bir çalışma grubu, bir kuruluş olmalı. Çünkü Mesleğe Kabul Kurulu bu meslek ehliyetini vereceksen, hep belirtildi, sadece eğitim şartını yerine getirmeyi aramayacak. Bunu nerede nasıl getirdiğini arayacak, ama bu mesleki deneyim kazanma açısından da bu işte bir sene mi olacak, iki sene mi çeşitli ülkelerde örneklerini gördünüz, iki gündür söyleniyor, bu süre içerisinde mesleki deneyim kazanacağı işyerini de Mesleğe Kabul Kurulunun kabul etmesi lazım. Demek ki Mesleğe Kabul Kuruluna bağlı olarak çalışan bir ofisin olması lazım ki, bu işyerlerinin akreditasyonunu yapabilsin. Onları takip etmek tabii, bir kere yapmayla olmaz, onun yaptığı işleri takip etmek lazım. Akreditasyon ömür boyu verilecek bir şey değil. O çizgisini sürdürebiliyor mu? Çünkü oraya biz bir meslektaşımızı meslek kazanması için gönderiyoruz, emanet ediyoruz. O bilgileri, o becerileri orada kazanabilmesi lazım.

Dolayısıyla tabii bunun çeşitlendirilmesinde, biraz önce ifade edildiği gibi belki arkeolojik kazı alanı bile bir işyeri olarak kabul edilecektir. Yine biraz önce sözünü ettiğim yine Mesleğe Kabul Kuruluna bağlı olarak çalışacak bir ofisin bu organizasyonu yapması gerekiyor. Tabii ortada Mesleğe Kabul Kurulu yok, yasal zemini de henüz oluşmadı ve onun zorunluluğu yok, ama dünkü sunumuna ben maalesef diğer toplantı nedeniyle bulunamadım, çok da merak ediyordum, bulunmak istiyordum, Mesleğe Kabul Kuruluyla ilgili çalışmalar bir hayli yol aldı. Ama diliyorum ki Mesleğe Kabul Kurulunun çalışma kapsamı içerisine bu da alınır ve bunun da örgütlenmesi yönünde önümüzdeki kurultaya kadar belli bir mesafe alırız ve bunu kurumsallaştırma yönünde, gerçekleştirme yönünde bir şeyler yaparız diye umuyorum.

Teşekkür ederiz.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederiz.

Acar AVUNDUK

Efendim bir de şöyle bakmak istiyorum staj konusuna. Aslında realitede böyle yürüyor maalesef işler. Bugüne kadar 35 yıllık büro hayatımda genellikle işleyiş şöyle oldu. Bir yerden büro ismi veya ismimiz öğreniliyor, genellikle de odadan sağ olsunlar ne zaman arasalar hep de olumlu cevap verdim, stajyerleri hiç geri çevirmedim. Ama aynen şöyle cereyan ediyor iş, anne baba veya bir tanıdık ile geliniyor. İfadeler aynen şöyle: Hocam kızımız –ya da oğlumuz– okulda çok yoruldu, çok çalıştı, dersleri başından aşkın, şimdi başımıza bir de staj işi çıkardı bu hocalar, lütfen yardımcı olun da şu staj defterlerini imzalayın da gidelim, birlikte tatile çıkacağız.

Ne dersiniz, şimdi bu duruma ne dersiniz? Tabii kıramıyorsunuz çoğunlukla dürüst olmak lazım, imzalayıp gönderiyorsunuz. Efendim eğitim aşamasında galiba bu stajın ciddiyeti, önemi ve özellikle de öğrenciye kazanımları iyi anlatılmalı diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Acar Hocamıza teşekkür ediyoruz. Söz savunmanın, öğrenci arkadaşlarımızdan tepki bekliyoruz.

Baran CANMA

Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencisiyim. Şimdi bu stajyerlerinin edinilmesi, zorunlu staj konusu hakkında bir önerim olacak. Bir örnek vermek

gerekirse, en basitinden mesela üçüncü havalimanı projesi, milyar dolarlık projeler mesela, tekliflerle ihaleye sunuluyor. Mesela şartnamede teklif maddelerinin arasına şey konulabilir mesela, hani kamuda çalıştırılmak üzere, işte atıyorum, 10 öğrenciyi mecburi staj her sene. İkinci üçüncü sınıflar zaten belli öğrenciler var, yaklaşık o proje iki-üç sene sürebiliyor. Bu üç sene içinde ikinci üçüncü sınıfta olan öğrenciler sınıf atlayacak, hem daha fazla öğrenci staj imkânı bulacak, hem de bu milyar dolarlık bütçede ki, o staj paraları çok küçük bir miktar. Hem böylelikle stajın maddi külfeti devlet ya da özel sektör tarafından karşılanır, hem böylelikle en azından bir nevi de olsa staj imkânı öğrenciye sağlanabilir ki, bunlar da geliştirilebilir.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederim. Ben bir tek projenin ismini kaçırdım.

Baran CANMA

Ben sadece örnek vermek istedim, üçüncü havalimanı, mesela milyar dolarlık bir ihale...

Oturum Yöneticisi

Anladım, teşekkür ederiz.

Katılımcı

Aslında bir şey söylemek istiyorum. Üçüncü havaalanı tartışmalı bir konu. Biliyorsunuz ben öğrencim orada çalışsın istemem bu yüzden. Yani bazı şeyleri de reddetmek gerektiğini düşünüyorum. Mimarlık sadece teknik bir şey değil.

Oturum Yöneticisi

Kamuya ait tüm ihalelerde tabii ki böyle bir şey aslında pratikte mümkün, yani bunu hayata geçirmek kolay. Yalnız sanıyorum bu belli süreçlerden geçmesi gerekiyor. Ama bir öneri olarak ve kayda geçmesi açısından önemli, o da bir şey açabilir bize.

Hikmet SİVRİ GÖKMEN

Şurada aslında kamu kurumlarından bazen, hani ben bir dönem fakültede yöneticilik yaptığım için biliyorum, şu inşaatımızda iki tane büro için, üç tane şantiye için elemana ihtiyacımız var diye yazılar geliyor. Fakat bu yazılar eğitim döneminin o kadar sonunda geliyor ki, yani ne öğrenciye ulaştırabiliyorsunuz... Müracaat edip, yani işte biliyorsunuz ki gelmiş yazı, Manisa'nın bir ilçesinden, yani çocuk da oralı. Bak oğlum sana göre bir yer var. Fakat tekrardan olumlu cevap gelmesi, sizin okulda işlettiğiniz süreçle, iş akışıyla, o anda

okulun staj akışını tanımladığınız süreçle uyuşmadığı için de, çocuklar bunlardan vazgeçiyor.

Tabii bunlar hep bu oluşturulan süreç içinde belki o kurumlara, okulların daha önceden yazı yazması gerekiyor. Yani ben en azından fakültede şunu biliyorum. Şehir Bölge Planlama Bölümü bu işi çok güzel hallediyor. Çünkü öğrencileri bir dönem stajlarını büyük bir çoğunlukla belediyelerde yapıyorlar. Yani o bölümler ciddi olarak çok erken zamanda bu kurumlara öğrenciler için yazılar yazıyorlar. Yani Dokuz Eylül'de bunu arkadaşlarımız yapıyor. Belki de hani takip ettiğimiz, ama işte iki-üç kişi için galiba hiçbirimiz bir şey yapmıyoruz.

Oturum Yöneticisi

YÖK'te gönderiyor değil mi hocam? Yükseköğretim Kurumu her yıl...

Hikmet SİVRİ GÖKMEN

Ben bir de salondan şunu rica edebilir miyim? Yani tabloda bizim eksiklerimiz olabilir. Lütfen okulları temsil eden arkadaşlarımız varsa, baskıya girmeden önce bizim bilgilerimizi düzeltme konusunda yardımcı olurlarsa kendi kurumlarına ait olarak, çok mutlu oluruz. Bugün ya da ileride mail üzerinden ulaştırabilirlerse çok seviniriz.

Katılımcı

Okan Üniversitesinin staj yönetmeliğini bulduk, tek staj olduğu sonucuna vardık. Belki de iki demek istiyorlar, ama çok net belirtmemişler. Yani böyle bir şeyde hata yapmak da istemeyiz. Bazı okullar kredi veriyor, bazıı vermiyor, bazısının verip vermediğini bilmiyoruz, yönetmelikte belirtilmemiş oluyor bazen. Yani yanlış olsun istemeyiz.

Bir de öğrenci almamış okullar toplamı 10 tane. Bu yıl ilk defa mezun verecek olanlar da 10 tane. 46 tane 2010'dan sonra açılan okul var. 1883 ila 2009 arasındaki okullar ise 38 tane ki, onların da önemli bir kısmı son yıllarda açıldı.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederiz hocam. Buyurun.

Eti AKYÜZ LEVİ

Ben öncelikle sunum için teşekkür ediyorum. Tabii mimarlık eğitiminde pratikle teorinin bütünleşmesinin gerekliliği kaçınılmaz. Yani bu da eğitim ortamında genelde staj adı altında gerçekleşiyor. Ama biz biliyoruz ki, aslında bilinçli öğrenciler ya da öğrenenler –buradaki terminolojiyle– bir şekilde enformel olarak birtakım şeyler yapmaya çabalıyorlar.

Yani öğrenciler, özellikle 3., 4. sınıflarda eğitim programlarının boşluklarında birtakım bürolar buluyorlar, orada kısmi zamanlı çalışıyorlar. Çeşitli yaz okullarını, çalıştayları takip ediyorlar, birtakım teknik gezilerle, yani enformel olarak pratik bilgiyi öğrenmeye yönelik aktivitelere katılıyorlar, etkinliklerde buluyorlar. Aslında bir tanımlı pratik bilgi dışında ilgisi olan öğrenciler bu konudaki eksiliğini gidermeye yönelik çalışmalar yapıyorlar. Anlamalı olan o diyebiliriz.

Teşekkür ederim.

Oturum Yöneticisi

Teşekkür ederiz.

Cengiz BEKTAŞ

Ben biri-iki şey eklemek istiyorum burada. Çünkü örneğin arkeolojik alanda kazı yapmayı stajdan saymıyor. Halbuki ben onu koşul koyuyorum, koşul olarak koyuyorum.

Oturum Yöneticisi

Sayan okullar var hocam, saymayan okullar var, standart değil.

Cengiz BEKTAŞ

Mesela öğrenci geliyor, onu stajdan saymıyor, diyor. Bu o kadar büyük bir eksiklik ki...

Oturum Yöneticisi

Son olarak Selahattin Hocama söz vermek istiyorum. Bir de Neslihan Hocam var, daha sonra...

Selahattin ÖNÜR

Staj konusunu aslında okulların kendi programlarına inisiyatiflerine bırakmak daha sağlıklı gibi görünüyor bana. Eğitim sonrasında bu mecburi, hani mesleğe... Okullara bırakılması çok daha yerinde olur diye düşünüyorum. Çünkü mesleğe kabul ile ilgili mezuniyet sonrası yapılacak stajdan farklı. Kimi okullar mesleğe oldukça bağlı kalarak staj yaptırıyor, kimisi bu tür eğitim dışındaki farklı enformel eğitim diye de ... çeşitli faaliyetler yaptırabiliyor. Kimi okullarda, hakikaten Türkiye gibi bir yerde mesela bu kazı alanlarındaki çalışma önemli gözüküyor. Belki bunu zamanı üçüncü yıl, özellikle mezuniyete doğru giderken olması da olabilir. Çünkü bazı öğrenciler restorasyon veya tarih alanlarında lisansüstü çalışma yapmayı düşünen kişiler olabiliyor.

Dolayısıyla bunların okulların programlamasına bırakmak çok daha yerinde olur diye düşünüyorum.

Katılımcı

Bu imkân kısmen var şu anda. Yarışma projeleri staj kabul edilebiliyor, çalışmaya katılımlar, yönergesinde...

Selahattin ÖNÜR

Ben şu andaki durumu doğrusu daha sağlıklı görüyorum. Ancak burada bir konu, demin sizin konuşmanızda bahsettiğiniz AKTS kredisi kimisi sıfır, kimisi 8 filan diye. Aslında böyle bir şey gerçekte yok. Çünkü doğru bakarsanız eğer, yani 8-10 kredi olması lazım, 30 saat bir staj varsa, en az 8 kredi olması lazım ki, bu normal kredisinden, yani akademik eğitimden çalan bir şey.

Aslında bilgim dahilinde bu yaz stajlarında yapılan çalışmaların herhangi bir kredisi, bu akademik kredilerden düşülemez. Arkadaşlarımız çeşitli cambazlıklara girdiler, hani bunu nasıl yaparız diye. Kimisi işte onun için 1 kredi, kimisi 2 kredi, gönlünden ne koparsa koymaya başladı. Şimdi böyle bir şey söz konusu olamaz. Bunun tekrardan irdelenmesini istiyorum. Benim yaptığım incelemeye göre, aslında bunu tamamen bizim Bologna uzmanlarımızın yaptığı bir hata, yanlış uygulama. Çünkü böyle bir şey yok mimarlık okulları için, ama şu var: Mimarlık için şöyle bir şey olabilir, 240 kredinin üzerine, artı bir kredilendirme varsa, bu da ECVET diye bir kredi sistemi var, AKTS gibi. O tamamen bu meslek alanındaki şeyler için, "The European Credit Transfer System for Vocational Education and Training" diye bir kredi sistemi.

Efendim benim bir önerim oydu, bilmem kaç ECVET kredisi olması gerekir diye bir şey, artı olarak belki mimarlık okulları için konabilir. Ama şu anda bizim yaptığımız 0, 2, 3, 5 filan bence doğru değil. Sadece ve sadece mezuniyette koşul olarak öğrencinin kaç staj öngörüorsa okul, o kadar stajı yapmış olması mezuniyet için gereklidir diye bir ifade koymak yeterli.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkür ederiz hocam. Neslihan Hocam buyurun.

Neslihan DOSTOĞLU

Hikmet Hoca'nın sunumunda 1 ila 8 kredi arasında dediniz, ama bu dağıttığınız tabloda toplam kredinin söylenmesi gerektiğini düşünüyorum. Mesela 12 kredilik toplam var. Hani onu bence bir tekrar, son bildirinizde düzeltebilirsiniz.

İkinci bir konu, ben Selahattin Hoca'nın söylediklerine tamamen katılıyorum. Stajın okulların her bir bölümün aslında karakterini veyahut mimarlık eğitimine

nasıl yaklaştığını gösterdiğini düşünüyorum. Bu anlamda ben de Orta Doğu Teknik Üniversitesi mezunu olarak, mesela yıllardır uygulanan bu toplu stajların çok değerli olduğunu, öğrencilere çok şey kattığını da düşünüyorum ve kesinlikle bu 240 kredinin dışına çıkarılması gerektiği kanaatindeyim. Hatta benim önerim, hani bir sonraki oturum forum olacak, bu konuda belki birtakım sonuç bildirgesine gidilecekse, bu konuda da bir öneri olabilir diye düşünüyorum. Çünkü gerçekten 240 kredinin içine alınması, birçok okulu istemediği değişiklikler veya uyarlamalar yapmak zorunda bıraktı. Oysa bu serbest bırakılırsa, hepimiz çok daha özgün kararlar alabiliriz ve asıl inandığımız eğitim sistemiyle bağdaştırabiliriz diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

Oturum Yöneticisi

Çok teşekkür ederim. Evet, “Mimarlık Eğitiminde Staj” konulu oturumu burada kapatıyorum. Çok teşekkür ederim.

Hikmet SİVRİ GÖKMEN

Aslında daha çok katkı aldık, bu herhalde kitaba girecek rapor için, ama Neslihan Hocamın söyledikleri, tabii ki biz yaptığımız toplantıdaki ve elde ettiğimiz bilgileri paylaştık. Çok haklılar, toplam sayıyı şundan yazmadık. Çünkü okullarda çeşitlilik var. Kimisi bir staj yaptırıyor, kimisi üç staj dört staj yaptırıyor. Yani o yüzden toplam değişiyor, ama bunlara tek staj başına, mesela Okan Üniversitesi o 25 günlük staja 1 kredi verirken, iki farklı örnek vardı. Bahçeşehir ve Maltepe yaptırdıkları bütün stajlara 8'er kredi veriyorlar ve bunlar aslında programlarına girdiğimizde, o dönemin ait oldukları dönemin müfredatında gözüküyor. Yani sizin 30 AKTS'niz birden 22'ye düşüyor.

Yani birçok okul, aslında o 30'un içindeki boşluğu doldurdu. Yani bunu çok açık olarak da arkadaşlarımız söylüyorlar. 28'se 2 verdik, 27'ye 3 verdik. Aslında o AKTS değerlerinin bir kısmı da, tamamen böyle ne ... üzerinden ne şey değil, 30'un içinde nasıl kendine yer bulduysa. Hatta bazen bunun döneminde olması gereken 4. ya da 6. yarıyıldan değil, 5. yarıyıldan, 7. yarıyıldan, eğitim müfredatında 5. yılda görüyorsunuz, ama ... diye geçiyor.

Oturum Yöneticisi

15 dakika ara veriyoruz.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - VII

2. Gün

9. Oturum

“Değerlendirme ve Forum”

Cengiz BEKTAŞ
Kurultay Başkanı

Bülend TUNA

Sunucu

Programın bu bölümünde değerlendirme ve forum yapılacak. Kurultay Başkanımız Sayın Cengiz Bektaş ve Bülend Tuna.

Ufak bir not ileteyim. Programımızın saat 18.00'de tamamlanması gerekiyor. İstanbul'a hareket edecek hocalarımızın da burada kalmalarını rica ediyoruz. Çünkü otobüsleri buradan hareket edecek.

Cengiz BEKTAŞ

Birazcık bekliyorum, galiba öğrenci arkadaşların çoğunluğu dışarıda. Yok mu? Tamam.

Tabii hepimiz bu türlü kurultaylara gerçekten pek çok kez katıldık. Benim konuştuğum birçok arkadaşım, ben baştan sona not tutarak saptamaya çalıştım söylenenleri, hepsini tabii ki saptayamadım, ama genel düşünce, bu kurultayın çok verimli geçtiği yönünde.

Niye öyle oldu? Çünkü bildiri veren arkadaşlar gerçekten sanki üniversitelerinde doktora tezi yahut de ne bileyim işte uzmanlık tezi verir gibi çok ciddi çalışmışlardı. Tabii bunun ikinci bir bölümü, ikinci bir aşaması var. O aşama, bunu sakın ola ki bir şey olarak almayın, yani devamı bir eleştiri gibi, kesinlikle öyle değil baştan söyleyeyim. Ama bir de şu var: Karşındaki anlamıyorsa, sen anlatamıyorsun demektir, ben buna inanıyorum. Yani eğer buradan yapılan konuşma, ne bileyim son dört sıradan anlaşılmamışsa, onu anlaşılır hale getirmek sorumluluğumuz var.

Bu şeyde benim genel saptadığım, belki benim geldiğim alanla ilgili bu, uygulamacılar eksik bu çalışmada. Çünkü bütün konularda, staj konusundan eğitim konusuna... Çünkü şey var, ben Paşabahçe Fabrikasını bardağı elime alıyorum öyle değerlendiriyorum, Paşabahçe'ye gitmiyorum yani bunun için. Ne ürün veriyor? Onun için biz ne kadar iyi şeyler söylersek söyleyelim, sonunda bu ürünle değerlendiriyoruz her şeyi.

Biraz önce oldu, çok fazla da girilmedi o tartışmaya, girilecek yer de değil. Efendim devlet üniversitesi, vakıf üniversitesi, bakıyorsunuz devlet üniversitesinin içi boşalmış, hepsi vakıf üniversitesinde. Bana soruyor, bilmem nereden telefon edip. Acaba işte çocuğumu İstanbul'da hangi üniversiteye vereyim? Ben de diyorum ki öğretim görevlilerinin listesini al bak ona göre. Yani

artık devlet üniversitesi filan da diyemiyoruz. Çünkü güvendiğimiz dağlara kar yağdı.

Bir önemli nokta, burada birçok sunuşun ucu –böyle saptayacağım ki gerisi gelsin– açık kaldı. Yani arkadaşlarım da bu çalışmayı çok ciddi, hakikaten efradını cami, ağyarını mani, onunla ilgili olanları tümüyle toparlamış, ama onun dışında olanları da dışta bırakmış... Ama hepimiz de bilelim ki bu da burada bitmedi. Sonra bunu sürdürelim. Yani bir sunuş şeyi istiyor, benim hiç hoşlanmadığım bir şey. Çünkü bir şey söylüyorsunuz, sonra hay Allah şunu da söyleseydim, şu da eksik kaldı gibi kendi kendinizi sonra rahatsız ediyorsunuz ciddi olarak.

Onun için belki bildiri veren arkadaşlar diyor Sevgili Bülend Tuna, kendileri de bu çalışmadan sonra bir daha gözden geçirerek, sunuş bildirisine girecek olan şeyleri bize önermeliler. Çünkü yine böyle katıldığım toplantılarda şu oluyor: Alalecele toparlayabilecek kişiler en son şeye geliyor. Ben onlardan değilim. Ondan sonra da, onların önemli buldukları şeyler giriyor sonuç bildirgesine, hiçbir şey elde edilmiyor.

Bu nedenle Bülend Tuna'nın önerisini önemli buluyorum. Gerçekten böyle bir şey yapalım. Hatta bu bize bir yol haritası da çizmiş olsun. Yani bir sonuç değil, tam tersine bu yolun açıklığını, onun ucunun kapanmayacağını, hep süreceğini düşünerek öyle bir belge hazırlamaya çalışalım diye öneriyorum ben de.

Uygulama alanında, ben hep bunu yaşadım hayatım boyunca, bir çalışma olur, inanın bürosunu kapatıp da oraya gelen çok az kişi olur. Halbuki onların gerçekten katkıda bulunabileceği birçok şey olur. Ben mesleğimizin istikbalini bu ortak çalışmalarda gördüğüm için, hiç kaçırmamaya çalışırım. Tabii bir sürü kaçırdığım oldu, ama elden geldiğince... Onu söylemek istiyorum, bu önemli.

İkincisi, daha önce gerçekten önerdiniz, öğrenciler acaba bir ön çalışma yapmalılar mı? Biz Necip'le beraber Eskişehir'deydik bu toplantıdan önce. Öğrenci arkadaşlarımız çalışmalar yaptılar, tartışmalar yaptılar, ben orada da konuştum. Buraya getirecekleri konular üzerinde de anlaşmaya çalıştılar ve gördüğünüz gibi ilk saptamaları da şuydu: ... bir simge olarak kullanmaya başladım ben, onu da yanlış anlamadınız umuyorum. Yani Van'daki adamla İstanbul'daki adam arasındaki eşitsizliği de hemen yakaladılar.

Onun için, belki bundan sonraki kurultaylara bir yol göstergesi olarak, belki öğrenciler bir gün önce yapmalılar gerçekten böyle yahut da iki gün önceden, sonra bu kurultaya katılmalılar. Yani kendi sorunlarını getirip burada, ama burada da öyle dünkü çalışma gibi, örneğin keşke bugün de onlara söz verebil-

seydik diye düşündüm. Yani hepimiz bir sürü şeyi yolda öğreniyoruz. Bu kez bizi başışlasınlar, ama gelecek kez sadece Gezi’de değil, şu kürsüde de bir sözümüz var desinler diye düşünüyorum. Çünkü mimarlık ve eğitim dediğimiz zaman, yine bir çizgi çiziyoruz, burası ve burası. O eğitimin de sorumluları, paydaşları sadece öğretim görevlileri değil.

Bir sürü konu daha sonra tartışıldı ve ben küçük küçük notlar aldım. Staj konusundan siyasa konusuna kadar, ben onları kısa kısa aktarmaya çalışacağım. Söylenildiği gibi 18.00’de bitireceğiz, çok da yorulmadan. İsterseniz önce bir mimar huyumuzu belli edelim. Yani dışarıya çıkıyorsunuz, keşke biz orada toplansak da burası fuaye olsa. Yani şu kadar elektriğin parasını kim ödüyor? Bu elektrik parasını ödeyemediği için üniversiteler salon açamıyorlar, bunu bilin ne olur. Muğla Üniversitesi vermiyor, Türk ve Yunan mimarlar bir araya gelecekler, çalışacaklar, bin bir baskı altında zor izin alıyorsunuz. Sonra bakla çıkıyor dilin altından, yahu şu kadar bin lira elektrik ve bilmem ne parası vereceğiz, bütçemizde yok. Yani var da yetmiyor. Bunu da mimar düşünmeli işte, yani buradan başlıyor.

Efendim Ruşen her zamanki gibi gerçekten çok ciddi bir sunuş, ama bir şey var ki onun altı da çizilmeli diye düşünüyorum. Bir işin yasalaşması için ortalama 30 yıl gerekiyor aslında; bu bizim kuşağımız için geçerli. Bugünkü iletişim ortamında belki daha kısalmıştır bu süre, ama bir süre gerekiyor. Yoksa yanlış yasalar çıkabiliyor. Sizin bugün çok doğru gördüğünüz bir yasayı, bir süre denedikten sonra bile bakıyorsunuz ki ne kadar yanlış yapmışsınız.

Bu konuda kendilerini bir an evvel göstermek isteyenler, Almanlara patates ve tereyağı yedirmek yerine, bir sürü kurşun yedirenler –ben dış örnek veriyorum, siz içini düşünün– çok çabuk karar alabilmek için yollar arıyorlar ve buluyorlar. Çünkü sorup soruşturan da yok. “Sen ne yapıyorsun kardeşim?” diyen yok. Öyle söyleyenlere de sille tokat girildiğini söylüyorlar. Dedikodu, sakın benim söylediğimi zannetmeyin. Ama yani böyle bir ortamda biz de ona göre davranmak zorundayız. Yani yasalaşmasını istiyorsak birtakım şeylerin, bunun bir ön zamanı olduğunu bilmek zorundayız.

Yani kanun hükmünde kararnameleri söylediler; hem Ruşen, hem de katılımcılar. Örneğin, bir tarihte bizi Şehircilik Şûrasına çağırdılar, 300 kişi filan vardık galiba. Kalemli hâlâ kullanıyorum. Bundan başka da bir şey kalmadı bende. Gerçi bilgisayardaki şeyleri silmiyorum daha, bakarsın günün birinde kullanabilirim diye, ama hiçbir şey vermedi bana.

Rahmetli Behruz’la beraber oturduk günlerce de çalıştık ve ona da dedim ki, hiçbir şey beklemiyorum ben kendi adıma buradan. Bunlar bir şeylere hazırlanıyorlar, Bayındırlık Bakanlığını kaldıracaklar örneğin, bilmem neyi ne yapacaklar, kendi yollarını temizlemeye çalışıyorlar. TOKİ’nin yolunu açmak için

her şeyi yaptılar. Ama orada hiçbirimizin aklından, bunları apaçık söylemek şeyi gelmedi. Büyük çoğunluk, lütfen inanın tekrar ediyorum eleştiri filan anlamında da dinlemeyin, orada daha çalışmayı yaparken, en hafif şeyi suydı: Biz elimizden geleni yapalım da, yani balık bilmezse halık bilir. Öyle olmuyor, ondan yararlanılıyor. Biz bunu 300 kişiye sorduk diyor adam. Mimarlar Odası da vardı orada, bilmem ne de vardı, ama aslında “torba yasa” gibi yahut “çuval yasa” gibi –o da güzel bir saptamaydı– gerçekten birtakım meseleleri çok başka yollardan... Yani biz “şu olmalı, şöyle iyileştirme olmalı” deyip de topu bir üst çizgiye atmaya çalışırken, onlar başka yerlere varıyorlar.

Yani Ruşen’le başlayan bu çalışma, bize daha başta şunu söyledi: Kendi alanımızı ilgilendiren yasalarla daha çok ilgilenmeliyiz. Buradan bir sonuca gelmek istiyorum. İsterseniz işime gelen bir çıkarım yaptığımı sanabilirsiniz. Bizim kuşağımız politika yapmakla suçlandık. Mesleğimizin birtakım vazgeçilmezlerini söylediğimiz için, politika yapıyoruz diye suçlandık. Hatta kendi içimizden arkadaşlarımız böyle önyargıyla bizi dinlediler.

Biz de diyorduk ki, yani politikasız bir gününüz mü geçiyor? Yıllarca önce, yeri de burası, Eskişehir kurultayı çok önemliydi. Ergun Onaran –iki gün önce telefonla konuştum– geldik kalk konuş, çünkü senin hitap edeceğin insanlar var, dedi; bu politika konusunda. Ben de kürsüden sordum en öndekine, Necip’e değil tabii. Sabah ne gazetesi alıyorsun? *Tercüman* yahut da *Cumhuriyet*... Seni gidi seni, sabahtan politikaya başlıyorsun. Bir Alman şairi öyle der. Ekmek sepetinin içinde başlıyor politika bir anlamda.

Yani şunun artık anlaşılması gerekiyor. Öğrenci arkadaşlarıma kıyamıyorum, ne olur buraya vurun, “biz buradayız işte, biz de bilmem neyiz” derken kendilerine zarar getirmemeyi de öğrenmek zorundalar. En güvendikleri insanlara karşı bile ne olur. Çünkü sizler bizim, öyle biz size mecburuz, ben sana mecburum. “Ben sana mecburum” mesela diyelim, ama yani bu değil. Gerçekten siz bizim umudumuzsunuz. Yani sizden umut olmasa, biz yalpalarız. Ama siz bizden umutlanmayın. 12 Eylül’den önce gencecik, senin gibi birisi kalktı dedi ki, bir şeyler söyledi. Oradan birisi sordu “Sen hâlâ umutlu musun?” O da dedi ki, “Senden değil, kendimden umutluyum.” Yani bu gerçekten çok önemli. Ben bütün hayatım boyunca umut yeşertmeye çalıştım; şiirimde de, çalışmalarım da da... Onun için size en ufak bir çizgi gelmesini, bir ufacak gölgelenme olmasını, bizim de çok büyük zarara uğramamız olarak görüyorum. Bütün arkadaşlarım da bu şeyde. Biz kendimizi bir sürü yerde tanıyoruz, neler olduğunu neler olmadığını da biliyoruz.

Denetleme yetkisi verilmiyor deniyor bazı şeylerde. Burada gerçekten bu da kullanılan bir alan diye düşünüyorum. Telif hakları meselesi bunun içine giriyor. Çünkü inanın bir ayak üzerinde elli yalan söyleyebilen nitelikte insanlar bunlar. Bektaşî Camiinin içinde şöyle uyuklamış sütuna dayandığı zaman.

Gençten birisi onu uyarmış; erenler abdestin kaçıyor. Silkinmiş Bektaş, “600 yıldır koca bir imparatorluğu uyuttular, beni mi uyutamayacaklar” demiş. Yani sizi çok kolaylıkla uyutabilirler. Bunun için işbirliği yapmak zorundayız. Yani iki taraf değiliz. Biz sizden umutluyuz –tekrar ediyorum altını çizerek– ama siz en çok kendinizden umutlu olmak zorundasınız.

Nur Esin’in kendisine söyledim, burada da söyledim. Gerçekten bizi umutlandırdı ve ciddi olarak bunun pratik şeyleri ta 1968 TÖS Devrimci Şûrasında önerdiğim bir şeydi. Bir sömestri en azından bütün taraflarla beraber bir proje yapılması... 1968 tarihi. Dört arkadaş, Muammer Sun müzikte, Turan Erol resimde, Özdemir Nutku tiyatrodaki, ben de mimarlıkta bir genel saptama yaptık; sonra da her birimiz kendi alanımızda... Benim inanın o zaman önerilerim gerçekten bugün de geçerlidir. Bunlardan en önemlisi buydu. Çünkü bilmiyoruz, tanımıyoruz insanları. Yani ben statik mühendisiyle çalışmanın nasıl olacağını bilen öğrenci filan değil, meslektaşlarımı tanımadım. Böyle bir şey yok. Tam söylendiği gibi, götürülür ondan sonra statik mühendisi böyle kolonları koyar.

Halbuki bir mimarın belki önceden beş-altı çalışma yaptırarak değişik, strüktürle beraber düşünmesi lazım yapıyı. Yani Sinan hem inşaat mühendisi, zaten bizim kuşağımıza gelince inşaat mühendisi olarak sahip çıkılırdı Sinan’a. Hem inşaat mühendisi, hem mimar olmasaydı... Moğlova kemeri mimarlık disipliniyle inşaat mühendisliği disiplininin altın kesitidir. Bu ancak böyle bilgiyle yapılır. Ama ben hâlâ bunu örnek gösteriyorsam 400 yıl sonra, benim ağzım şey olacak yuh bana. Bir çırpıda söyleyeyim: Gerçekten yazık!

Bu şeyde umutlar verdiniz, şunca zaman sonraki şeylere de... Bunların bir an önce, bilmem nereden yasa çıkacak, YÖK izin verecek de vermeyecekti filan kendi aramızda halletmeliyiz bunları. Teknik Üniversitedeki arkadaşlarımız uzunca bir süre önce, yani belki bir buçuk kuşak önce, herhangi bir konuyu işledikleri zaman, o olanda uygulama yapmış bizleri derse çağırırlardı. Biz hocalık yapma iddiasında olamazdık, ayıptır çünkü. Eğer pedagojik eğitim görmemişse bir insanın öğretmenliğe soyunması cinayettir. Ama içimizde öyleleri vardı ki, hiç unutmam çok sevdiğimiz bir ağabeyimiz, sonra da hakikaten profesörmüş, bir arkadaşımıza başlangıçta “Sen profesör olmak istiyorsun” demişti. Yani ona soyunuveriyorlar hemen. Davula meraklıyım diyor mesela, oluyor müzisyen. Şimdi öyle ya, bütün yayınlarımızda da görülüyor. Yani eğitim başka bir şey, ama eğitimin bu uygulama alanıyla, hele sizin söylediğiniz akreditasyon şeyinde olduğunu tanımlayan bize. Yani öz değerlere arama anlama tanıma süreci diye tanımladığınız akreditasyonun, onun disiplinin gerekliliği içinde gerçekten eğitimin bir daha ele alınması lazım herhalde. Onun için umuttu. Sanıyorum yeterince altını çizdim.

Bir de bir lafınız, herhalde kullanacağım birçok yerde; öğrenme yeri her yer, öğrenme zamanı bütün gün, tüm yaşam boyunca... Başka türlü de zaten ya-

kalayamıyorsunuz. Kendi çocuklarınızla birlikte konuşma ortamını kaçıırıyorsunuz, bırakın başkasını.

Bir şeye bütün yüreğimle katılıyorum. Gerçekten artık bizim meslektaşımız olacak insanları, gençleri yetiştirecek kuruluşların, yani bir bakkalın bile bir küşat şeyi var, açılma gerekleri var. Yani kim mimarlık okulu açabilir, nedir mimarlık okulu? Biz bunu tanımlamalıyız hep beraber ve söylemeliyiz. Efendim dinlemezler. Yasalaştırmaya gerek yok, reklam dünyasında yaşıyoruz. Şu şu üniversiteler bunu yaptı dediğiniz zaman, öbürlerine giden olmaz inanin. Yani biz bunu kendimiz yapmalıyız.

Öğrenci arkadaşların söylediği iki şeyi de hiç unutmuyorum. Sizin donanımınıza muhtacız diyorlar. Ben de diyorum ki, hayır her yere birlikte bakacağız. Biraz önce söyledim birkaç şey staj konusunda zaman almamak için şey yaptım. Benim hayatımda en etkili şey beraber birinci sınıftan ikinci sınıfa geçtiğim zaman hocamızla beraber Anadolu'da yaptığım Selçuk mimarisinin peşinde bir aylık gezidir. İnsan sadece yapılmakta olandan ders almaz. Büroda ancak bunu görebilir. Yapılmış olanı doğru düzgün tanımak lazım. Yoksa işte adam çıkar size Selçuklu-Osmanlı der yahut Selçuklunun ne olduğunu gerçekten bilmiyor. Bana Selçuklu şehirciliği konusunda bir örnek gösterebilir misiniz? Nedir Selçuklu şehirciliği?

Kaybettiğimiz Orta Doğu Teknik Üniversitesinden bir öğretim görevlisi arkadaşımız yazdığı bir şeyde sonunda söyledi. Yani ayırt eden beri gelsin. Bunlar Selçuklu diyor. Selçuklunun ne olduğunu bilmiyor. Selçuklunun en büyük mimarının ihtida etmiş, Hristiyanken Müslüman olmuş bir adam olduğundan haberi yok ve bitmiş bir projenin, hatta bir yapının üzerine bir taç kapıyı yerleştirdiği zaman zannediyor ki o Selçuklu oluyor.

Dalan beni Yeditepe'ye çağırdı. Böyle beş katlı bir şeye, böyle bir yukarıya bir şey koymuş, bak ne güzel Selçuklu mimarisi yaptım diye. Ben de baktım ters ters yüzüne, ama sonunda üzülüyorsun, giremiyor bir türlü ... diye, işte sen üzülüyorsun, başkası değil.

Söylediğimi anlatabildim değil mi? Yani o geziyi söylediğim zaman, bu tür tartışmaların sonucu. Başka öyküler de anlattım arkadaşlarıma, ama 10 kişi bir araya geldiniz mi inanin seyahat masrafları yarı yarıya düşer, istediğiniz insanı size katılmaya çağırabilirsiniz ve en önemli eğitimlerden biri olur. Şimdi hemen Sinan söyledi geçti, ama Selahattin de tanıktır, Orta Doğulu bütün arkadaşlar o süreyi unutabilir misiniz? Hep beraber okul yaptığınız süreyi? Benim 15 yıl önce yaz okuluma katılmış, tabii böyle topukluyu söylemiyorum, şimdi öğretim görevlisi. Diyor ki hayatımda en yoğun mimarlık heyecanıydı diyor. Bu kadar küçücük bir şey, bunu hep beraber başarmalıyız.

Ödenek eksikliği ve hoca eksikliği diye söylediler öğrenci arkadaşlar da. Bunu da ona karşı söylüyorum. Tamamen örgütlenme meselesi. Onlara zaten bunun nasıl olabildiğini de söyledim başka yerde.

Doğan Hasol, derya içindedir, deryayı bilmez; bize söylediği özet olarak. Yani başka örnekler de söyledi. Neslihan'ı öyle söylüyorum bağışlayın, Neslihan Hanımı demek birden bire yabancı geldi. Çok içtenlikli şey yaptı, çünkü var onun bu niteliği. Yani o kadar ciddi bir çalışmadan sonra bir şey söylediniz. Bunu böyle gerçekten şöyle tamamlanmalı diyebilen bir kişilik. Bizim en büyük eksikliğini duyduğumuz kişilik bu; yani son sözü söylemek, peygamber olmak sanki marifet. Hayır, hiçbirimiz hiçbir şeyi sonuna kadar doğru dürüst bildiğimizi söyleyemeyiz, söyleyemeyiz bile değil savlamak. Onun için ben başlangıçtaki genel özetle söylediğim gibi, bu arkadaşlarımıza zaten yeteri kadar teşekkür aldılar, ama bir daha teşekkür ediyorum çok ciddi çalışmalardan ötürü ve umut ediyorum ki sürdürülecek.

Ben var daha ufak, ama onlar o kadar önemli değil, ama genelde hakikaten buraya katılmış olmaktan çok mutluyum. Arkadaşlarım bana bir görev verdiler, oturup da orada hani muhbir vatandaş gibi şey yapmak değildi. Ama hem çok şey öğrenerek, hem de daha neler, ne kadar çok şey var öğrenecek diyerek... Bu kadarını söyleyeyim şimdilik bu özetle.

Şimdi Bülend Tuna bize her zaman soğukkanlılığıyla, bir şeyin karşısında heyecanlı olunabilir tabii, ama daha soğukkanlı olarak –şimdi bunu da kötüye alma sakın– özetleyebilir. O yapacak, ama bu masaya gelmeden önce konuştuk, daha doğrusu bu masada başlamadan önce, dediğim gibi sonuç bildirgesi sizlerden gelen geri dönüşlerden sonra tamamlanacak.

Bildirilerde de unuttuğum bir şeyi söyleyeyim. Daha önce sık sık toplanarak hazırlanan bildirilerle, sadece bir-iki kişinin katkısıyla oluşturulmuş bildiriler hemen anlaşılıyordu. Bunu da söylememe izin verin. Çünkü bu şey gerçekten hepimizin sorumluluğu ve şeyi; yani hiçbirimiz burada birbirimizi eleştirecek durumda değiliz yahut da başka bir şekilde, ama bu yoldan gitmezsek bugüne kadar kaybedilmiş yıllarda olduğu gibi yine hep bu yol sürecek.

Evet Bülend...

Bülend TUNA

Herkese merhaba. Forum kısmına biraz fazla zaman bırakmak istedik. Ben sadece satırbaşlarına değinerek geçmek istiyorum. Bunlardan bir kısmı aldığım notlar, hem sonuç bildirisinde yer alması için Cengiz Bey'in söylediği gibi bazı hususların altını çizmek, bazıları da VII. Kurultay'ın gündeminde olması gerektiği halde zaman darlığından ele alınmamış ya da yeterince irdelenmemiş olduğunu düşündüğüm konulara hiç olmazsa bir satır da olsa değinmek.

Belki bunları forumda sizlerin katkılarıyla biraz açabiliriz ya da daha sonraki süreçlerde çalışmak üzere bırakabiliriz.

İki gündür kurultayda, konuşmacılar kurultaya emeği geçen meslektaşlarımızı saygı sunarak başladılar. Ben de izninizle o konuya değinmek isterim. Geçen kurultayda da biz yine Cengiz Bey’le beraberdik, ama yanımızda Hakkı Bey de vardı. Hakkı Bey başından beri kurultaylarda başkanlığı ve değerlendirmelerdeki çok aktif katkısı ile aramızda oldu. Şöyle bir metafor da kullandı: “Öbür dünyaya kazandığımız hiçbir şeyi götüremiyoruz; götürdüğümüz tek şey bildiklerimizdir, gelin onu paylaşalım” dedi, düşüncesini böyle ifade etti. Hocalığın üzerine çok yakıştığı bir meslektaşımızdı, arkadaşımızdı. Defalarca ve defalarca bildiklerini anlatmaktan çekinmeyen, usanmayan bir meslektaşımızdı. Huzur içinde uyusun diyelim.

1999 depreminden sonra kurultaylar başladı. Bunu tekrar hatırlatmak istiyorum. Çünkü kurultaylar başlarken o sırada ciddi bir yıkım vardı, inşaat ve yapı üretim süreci ciddi bir sorgulama içerisindeydi. Meslek insanlarının iyi yetişmediğinden dolayı bu yapı sektörü çöktü diye bir saldırıya uğramıştı. Kanun hükmünde kararname o zaman da çıkıyordu. Tecrübeli mimar olunursa, tecrübeli inşaat mühendisi olunursa artık bunlar olmayacak gibi, bu süreçlerden geçtik. Biz o kadar basit görmüyorduk, sorunun bütünüyle ele alınması gerektiğini düşünüyorduk.

Mimarlık alanındaki paydaşların birbirini dinleme, anlama ve ortak değerlendirme ortamını nasıl yaratabiliriz? Birbirinden yansıyan ve birbirini etkileyen sorunları nasıl değerlendirebiliriz diye düşündük ve bu kurultay ortamlarını yarattık.

Tabii kurultayın adı da tartışma konusu oldu. Kurultay bir seçime dayalı olarak algılanıyor partilerde ya da başka kurumlarda. Burada öyle bir şey yok, burada fikirleri tartışıyoruz, fikirleri ortaya koyuyoruz ve ortadaki bildiri havuzlarından, fikir havuzlarından her kurum kendine görevler çıkartıyor ve oluşturuyor. Beraber görüş oluşturma kültürünü de geliştirdik, pek çok kurum yarattık. İşte Mesleğe Kabul Kurulu, SMGM, MİAK... Bazılarını konuştuk ama yerine getiremedik ya da yeterince olgunlaştıramadık, ama denedik. Buna devam etmek de istiyoruz. Bu alandaki örgütlenmelerin birbirini dinleme ve birbiriyle beraber çalışma kültürünü de geliştirmek istedik. MOBBİG’le beraber tartıştık, MİDEKON’la beraber çalıştık, değerlendirmeler yaptık. Bugün Mehmet Şener Küçükdoğu Hocamızdan öğrendim, dün yapılan MİDEKON toplantısı, bugünlerin çok önemli gündemi olan Mimarlar Odası’na yapılan, meslek odasına yapılan saldırılara karşı bir dayanışma bildirisi kaleme almış. Bu çok önemli bir gelişme. Dolayısıyla biz birbirimizden bu tür destek davranışlarını görmekten mutlu oluyoruz.

Kurultay ortamlarında pek çok belge de üretildi. Değinildiği gibi, bunlardan bir tanesi çok sık anıldı, ben de anmak istiyorum. Yeni bölüm açmanın kriterleri geçtiğimiz kurultayda geliştirilmişti ve çok önemliydi. Bunun resmi kurumlar nezdinde daha fazla dikkate alınması için çaba göstermemiz gerekiyor. Bunu belki MİDEKON aracılığıyla iletmemiz ya da YÖK'le direkt temas kurarak iletmemizde yarar var diye düşünüyorum.

Tabii ki katılımları da artırmamız gerekiyor. Ben son MOBBİG'e katılmadım, ama bir evvelki Maltepe Üniversitesi'ndeki MOBBİG'e katılmışım. İyi bir katılım olduğu söyleniyordu, 40 mimarlık okulu gelmişti. Ama o sırada da 80 civarında mimarlık okulu vardı. Yani biz bu ortamlarda bir karar geliştiriyoruz, bir fikir üretiyoruz mimarlık eğitimiyle ilgili, mimarlık meslek ortamıyla ilgili, bunların paylaşılması konusunda mimarlık okullarının temsilcilerinin daha aktif katılımını bekleriz doğrusu.

Bugün yeterince değinilmediğini düşündüğüm bir husus, YÖK'le ilgili gelişmeler. YÖK'ün yeni başkanı görevlendirildiğinden itibaren, sanki değişik bir YÖK'le karşı karşıya geleceğimiz umudu piyasaya pompalandı. Tabii ki bu bir dezenformasyon, biz böyle bir şeyin olmayacağını biliyoruz. YÖK'ün bir 12 Eylül kurumu olduğunu ve tümünden ortadan kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz. Yeni YÖK başkanının değişik vesilelerle ortaya attığı bir takım stratejiler var; YÖK sayfasında da zaman zaman değiniliyor ve uzun açıklamalarda bulunuyor. Bunun değerlendirilmesi ihtiyacını hissediyorum. Çünkü sonuçta biz YÖK'le beraber, kaldırılmasını istememize rağmen YÖK'le beraber çalışıyoruz, YÖK'ün yarattığı eğitim ortamında bulunuyoruz ve onun fikirlerini irdelemek, onlara karşı fikir geliştirmek, onlara karşı duruşumuzu belirlemek gerektiğini hissediyorum.

6 Kasım'daki YÖK başkanının üniversitelerdeki özgürlük bildirisinden sonra, 7 Kasım'da sanki onu çürütmüşçesine YÖK Disiplin Yönetmeliği yayınlandı. Bu çelişkiyi soran basın mensubuna YÖK başkanı "önleyemedim, üniversitelerden çok baskı geldi" dedi. Tabii bu bir bahane değil, ama şöyle bir gerçeği de görmemiz lazım. 175 civarında üniversite var ve bunların temsilcilerinin nasıl bir ortam sağladığını iyi kötü hissedebiliyoruz. Üniversite ortamı özgürlük ortamı demektir, bu bildiğimiz bir şey. Üniversitenin kökeninde de bu vardır, ama bunun böyle olmadığını ve giderek daha da bozulduğunu görmekten büyük mutsuzluk duyuyoruz. ODTÜ rektörüne karşı, diğer rektörlerin böyle heyecanla bir karşı bildiri hazırlama girişiminde bulunmaları da, doğrusu yüz kızartıcı bir davranıştır.

Tabii ki bir küreselleşme ortamındayız. Bu küreselleşme ortamı mimarlık eğitime de çok fazla yansıyor. Bunu hep irdeledik, eğitimimizde de irdeledik. Burada yabancı dil eğitimi konusuna birkaç satırla değinmek istiyorum. Mimarlık öğrencileri de yurtdışı deneyimi edinmek istiyorlar, her birisinin özlemi. Eğitim

süreci içerisinde ya da eğitim sürecinden sonra belli bir süre de olsa yurtdışında bulunmak, o bürolardaki deneyimi edinmek istiyorlar. Bu çok önemli ve anlaşılabilir bir istek tabii, ama nasıl bir gelecek öngörüyor meslektaşlarımız ya da genç meslektaş adaylarımız? Bu önemli bir şey. Bir de YÖK nasıl görüyor? Bu da önemli bir şey tabii.

Hindistan dünyaya bilgisayar mühendisi ihraç ediyor. Bütün batı ülkelerinde, hatta işsizliğin çok yüksek olduğu ülkelerde bile bilgisayar mühendisi gibi bir takım alanlarda, Hintli mühendisler aranır durumda. Birleşik Krallık'ta da mimarlık alanında böyle bir durum var. Birleşik Krallık'taki mimarlık bürolarında çalışan ücretli mimarların üçte birinin yabancı uyruklu olduğu söyleniyor, UIA'nın böyle bir tespiti vardı.

Biz meslektaşlarımıza böyle bir gelecek mi öngörüyoruz? Yani kendi tasarımlarını yapmadıkları, kendi bürolarını açmadıkları, geçici bir süre için değil, daha uzun bir süre için, yani bürolarda çalışabilecek kadar yetişmiş, o bürolarda çalışabilecek kadar yabancı dil öğrenmiş ve o bürolarda işe yarayacak bir personel olmakla mı yetineceklerdir? Yoksa kendilerini dünya vatandaşı olacak, küreselleşmenin gelişmelerini izleyebilecek ve sonra ister orada ister burada mesleğini yapabilecek bir konumda mı görüyorlar? Bu çok önemli bir şey. Türkiye'deki bir mimarın, dört yıllık bir mimarın eğitim masrafıyla, İngiltere'deki dört yıllık üç yıllık bir mimarın eğitim masrafını karşılaştırsak, oradaki bürolar için, belki buradaki mimarlık eğitimi daha ucuza bile geliyor olabilir, tercih ediyor olabilirler. Biz tercih etmeli miyiz? Bu ayrı bir sorun.

YÖK başkanının yine bir demecinde, dünyadaki yabancı öğrenci pazarının 4 milyon civarında olduğunu, Türkiye'nin bu pazardaki yerinin çok az olduğunu üzülerek belirtti. Şu anda Türkiye'deki üniversitelerde, ama buna Kuzey Kıbrıs'ı katıyor mu bilmiyorum, 6 bin civarında öğrenci olduğunu, bunun çok az olduğunu ve en kısa zamanda bunu 14 bine çıkarmak istediğini ve daha sonra da bu pazar payını artırmak istediğini, bu yüzden de İngilizce eğitime daha fazla ağırlık vermek istediğini söyledi. Şimdi bunların da tek tek ayrıntısına girmeyeyim. Bunların da irdelenmesi gerektiğini düşünüyorum. Küreselleşmeyi, Erasmus'la ilgili olarak bilgi-deney alışverişini çok olumlu buluyoruz. Bunu özellikle belirterek söylüyorum, ama bu yabancı öğrenci pazarı sözleri beni irkiliyor doğrusu.

Basın mensubu soruyor, YÖK başkanına, "Bu kadar okul açıyorsunuz, bu kadar öğrenci yetiştiriyorsunuz, mezun ediyorsunuz, ama bunlarla ilgili yeterince istihdam olanağı yaratılmıyor, bu konuda ne düşünüyorsunuz?" YÖK başkanının cevabı şöyle: "Herkesin eğitim alması iyi olur. Ancak mezun olduğu alanda iş yapması gerekmez. Biz herkese yönelik farklı seçeneklerle alan değiştirme olanağı tanıyoruz. Farklı zamanlarda alınabilecek mesleki eğitimlerle, yeni alanlara kayılması mümkün olabilecek." Çözüm bu. Bu tabii çok tartışılacak bir

konu. Fakat bizim belki daha ileride sürekli mesleki gelişimlerle ya da başka alanlardan mimar olmaya heves edecek olanlara nasıl bir koridor açılacağı konusunda dikkatlerimizi açık tutmamız gerektiğini gösteriyor.

Yine yakın zamanda aramızdan ayrılan Mimarlık ve Eğitim Kurultaylarının başından beri görev alan Oktay Ekinci arkadaşımızın, her kurultayda özellikle dile getirdiği ve gündeme almamızı istediği bir konu var ki, iki gün boyunca hiç dile getirilmedi; mimarlık ve şehir plancılığı ayrımı. Bu tabii çok köklü bir ayrım ve giderek artıyor. Ben geçenlerde katıldığımız bir toplantıda da dile getirdim. 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü, ekimin ilk pazartesi de Dünya Mimarlık Günü. Biz birbirimizin toplantılarına bile katılmıyoruz. Birbirimizin yaptığı sempozyumlara davet edilmiyoruz. Ama Türkiye’de kentlerde ciddi bir saldırı var ve bu hepimizin ortak sorunu. Aynı kanun çerçevesinde çalışan iki ayrı odayız. Fakat eğitimden başlayan bir ayrılık yıllarca kemikleştirildi ve bu süre içerisinde birbirimizle ortak davranma kültürümüz de zedelendi.

Bir ara Mimarlık Dekanları Konseyi’yle beraber bu konuda ortak çalışma yapabilir miyiz diye düşündük. Çünkü mimarlık fakülteleri bünyesinde hem şehir plancılığı, hem mimarlık eğitimi veriliyor ve beraberce bu eğitimden kaynaklanan sorunları irdeleyebilirdik. Fakat bunu da sağlayamadık. Bu konuya fazla girmeyeyim, çünkü apayrı bir derinliği olan bir konu ne yazık ki.

Vakıf üniversitelerinin kontenjanlarının artması, sayılarının artması dile getirildi. Ben bu üniversite iyidir, şu kötüdür anlamındaki bir çıkarsamanın ötesinde başka bir şeye değinmek istiyorum. Vakıf üniversitelerinin kontenjanlarının artmasının, gelecekteki mimarlık toplumundaki sosyolojik etkilerinin değerlendirmesi gerektiğini düşünüyorum. Mimarın kimliği, kimyası değişiyor. Bunu vakıf üniversiteleri kötü yetiştiriyor diye asla söylemiyorum. Vakıf üniversitelerinin ayrı avantajları ve olanakları var. Anadolu’daki pek çok üniversitenin olanakları çok zayıf ve kötü eğitim yaptıklarını biliyoruz. Ama gerek merkez üniversitelerde, gerek vakıf üniversitelerinde rastladığımız bu durumun ayrıca irdelenmesi gerekir.

Bugün yapılan sunuşlardaki meslek etiği vurgusunu çok önemsiyorum. Meslek etiğinin eğitimin hemen her alanında içselleştirilmesi, vurgulanması önemli, bunun ötesinde tabii meslek ortamında da bunun irdelenmesi önemli. Biz meslek ortamında dünyadaki örneklerle bakarak etik vurguyu nasıl yapabiliriz, etik kodları nasıl geliştirebiliriz diye inceledik. Tabii etik kodlar üzerine konuşmak çok güzel, birtakım iyi şeyleri söylemek güzel, bu konudaki metinleri okumak da çok zenginleştirici olabiliyor, ama bunun bir müeyyidesini koymak mümkün olmuyor. Müeyyide utandırmak ya da onun kabul edilemez olduğunu toplum nezdinde gösterebilmek; bunu sağlayabiliyorsak ne âlâ.

Meslek ortamındaki düzenlemeler konusuna bir cümleyle değinmiştim yapılan sunuşlardan sonra. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği çerçevesinde mesle-

ki yeterlilikleri tartışırken, üç yılda eğitimin bir aşamasında öğrencilerin önemli bir kısmının ayrılacağı öngörülüyordu. Yani biz böyle görmüyorduk da, bu düzenleme böyle yapılırsa herkesin beş yıl okuması gerekmiyor, üç yıl sonunda bir kısım ayrılabilir deniyordu. Ama ayrılanların ne yapacağı, ne unvan alacağı gibi sorunlar çok tartışılmıştı. Bugün onları tartışmıyoruz, ama örneğin İtalya'daki üç yıldan mezun olanlara belli birtakım yapıları yapma yetkisinin verilmesi çok tartışmalı bir konu. Türkiye'de yıllardır teknikerler böyle bir yetki istiyor biliyorsunuz. Bazı alanlarda da şimdi zaman zaman gedik açmaya çalışıyorlar. Acaba böyle bir tehlike ileride karşımıza gelir mi? Bunu önemli buluyorum.

Kurultaylar başladığında 32 bölüm varmış, şimdi 83 olduğu belirtildi. O zaman öğrenci kontenjanı 1859'muş, şimdi 5631. Öğrenci sayısı 2001 yılında 6400'müş, şimdi tahminen 20 bin. O zaman da tartışıyorduk. Yani bu öğrencilerin yeterince eğitilmediğini, yeterince onlarla ilişki kurmadığımızı, kuramadığımızı ya da benzeri, ama şimdi giderek daha kronikleşen bir durumla karşı karşıyayız.

2001 yılında Mimarlar Odası'na kayıtlı üye sayısı 26.702'miş. Kasım başında odamızın üye sayısı 43.049. Avrupa Birliği'nde ortalama olarak nüfusa göre mimar sayısı 10 binde 8, Türkiye'de 10 binde 6'ya yakın. Bu şunu gösteriyor: Tabii Türkiye'deki nüfusa göre, Türkiye'deki kentleşmeye, yapı üretim miktarına göre daha fazla mimara ihtiyacımız varmış gibi gözüküyor, ama gerçekten böyle mi? Yani TOKİ'nin 10 binlerce konutu belli tip projelerle yaptığı bir ortamdan bahsediyoruz. Kamuda ciddi bir teknik eleman ihracını görüyoruz, mimar ve mühendis istihdam edilmemiş yüzlerce belediye var. Siz yetkin mimar yapmaya çalışıyorsunuz ve bunun götürdüğü projeleri mimar bile olmayan birisi inceliyor, ne kadar acı. Yani burada bir bütün olarak baktığımızda, kamuda mimarlık alanındaki istihdamın çok iyi incelenmesi ve vurgulanması gerekir.

Bir ara karşılaştırma yapmak üzere çalışma yapmaya çalışmıştık. Yani örneğin, Eskişehir büyüklüğündeki bir Almanya kentinin belediyesindeki teknik eleman sayısı ile Eskişehir'i karşılaştıralım ya da İstanbul gibi bir metropoldeki teknik eleman sayısı ile Paris'i karşılaştıralım. Üzülecektik, yani çok acı bir sonuçla karşı karşıya kalabilirdik. Bildiğimiz kadarıyla, tabii çok çok farklıydı. Yani liberal ekonominin başkentlerinde bile, kamudaki teknik eleman istihdamları hiç buradaki gibi değil. Bu tamamıyla bir ideolojik yanılsama.

Sonuç olarak şunları söylemek isterim: Bazı şeyleri becerdik, bazılarını beceremedik. Hele bu hükümetin son dönemlerdeki saldırılarından hareketle de, bir motivasyon eksikliği olduğunu ya da kendimizi kötü hissettiğimiz durumlar olduğunu görüyorum, ama umut verici tablolar da görüyoruz. İsrar edilmelidir, yani başka yapacak bir şeyimiz yok. Belli konularda doğru bildiğimiz, geliştirdiğimiz hususlarda ısrar edilmeli ve takip edilmelidir diye düşünüyorum. Bun-

lardan bir tanesi de, bugün dile getirdiğimiz gibi gerek mesleğe kabul alanında, gerek staj alanında belli bilgi ortamlarının sağlanması ve kurultay kararlarının hayata geçirilmesidir.

Staj konusunda da bir şey söylemek isterim. Bu konuda Selahattin Bey’le özellikle kurultaylarda farklı düşündüğümüzü biliyorum, başından beri bunu ayrı bir organizasyon gibi algıladığını düşünüyorum. Staj ve meslek pratiğinin beraber ele alınması, bilgi birikiminin olduğu bir ortamın sağlanması, odanın eğitim ortamına bir müdahalesi olarak görülmemeli. Bu “staj yapılırsa ancak böyle yapılır” gibi bir bilginin üretildiği ve böyle empoze edildiği bir ortam olarak değerlendirilmemeli diye düşünüyorum. Böyle bir anlaşılma varsa, bunun bir kez daha yanlış olduğunu söylemek isterim.

En son olarak, toplum ve mimarlık konusuna değinmek istiyorum. Çünkü çok önemli, iki gündür de değinildi. Mimar sonuçta bir işverene muhtaç, işverenle uyumlu bir ilişki kurması gerekiyor; kamuda olsun, yerel yönetimlerde olsun, özelde olsun bu böyle, ama sonuçta bunu sağlayamadığınız zaman, siz ne kadar iyi niyetli olursanız olun, ne kadar iyi yetiştirmiş olursanız olun, sonuç başarılı olmayabiliyor.

Türkiye’de iyi işler yapan bir belediye olarak tanınıyor Eskişehir Belediyesi ve onun “efsanevi” büyükşehir belediye başkanı, ama açılıшта yaptığı konuşmalar gerçekten de tartışmaya muhtaçtı. Konuşmasını yaptıktan sonra ne yazık ki hemen gitti ve bu konuda kendisine cevap veremedik. Mimarlar Odası olarak yıllardan beri Yılmaz Büyükerşen’in performansını izliyoruz, zaman zaman eleştiriyoruz, zaman zaman beğeniyoruz, ama yerel yöneticilerimiz bütün ülkedeki yöneticiler gibi eleştiriden hoşlanmıyorlar. Böyle bir sorunla karşı karşıyayız. Beş dakikada bilgisayarda proje çizdiğini düşünüyor mimarların. Projeyi bilgisayar çizmiyor, mimar tasarlıyor, bilgisayar bir alet bu bakımdan bakarsanız. Bilgisayarda projelerin hazır olduğunu düşünüyor herhalde.

Yalnız onun dile getirdiği hususlarda bir gerçek şuydu: Yeni Büyükşehir Yasası çerçevesinde bütün ilin bir belediye sınırları içerisinde olması çok ciddi sorunlar getiriyor. İdari sorunların yanı sıra şöyle bir imar sorunuyla da karşı karşıyayız. Köylerde artık ruhsat nasıl alınacak diye ben sorduğumda, bölgesel olarak tip projeler üretileceğini, köylülerin bu tip projelerden birini seçtiklerinde ruhsata ihtiyacı olmayacağını söylediler. Şimdi bu ne demektir? Yani yıllardır okullarda okuduğumuz, gezerek gördüğümüz, işte Safranbolu örnekleri, Karadeniz örnekleri, Orta Anadolu örnekleri, bütün bunların yerine her birisinin TOKİ gibi kurumlarda üretilmiş imitasyonlarıyla dolu köyler göreceğiz. Ciddi bir kırsal mimari tahribatıyla karşı karşıya kalacağız diye düşünüyorum ve bu konuda uyararak istiyorum. Ne kadar ehil ellerle çizilirse çizilsin, tip projelerin köylülere devlet tarafından önerilmesi, onlar tarafından ruhsata tabi olmadan yapılacak olması ciddi bir sorunla bizi karşı karşıya bırakıyor.

Doğan Hasol'un belirttiği, Ulusal Mimarlık Politikası metnimiz geliştirilmeli, güncellenmeli önerisine yürekten katılıyoruz. Bu konuda daha önce yaptığımız çabalar ne yazık ki çaba olarak kaldı. Biz hazırladığımız metni, kurultaylarca ürettiğimiz metni, cumhurbaşkanına, ilgili idarelere, TBMM'deki bütün partilere götürdük, anlattık. Her birisi çok iyi bir çalışma dediler, ama bunun bir yasal karşılığı ne yazık ki olmadı. Uluslararası platformlarda toplantılara beraber gittiğimiz devlet bürokratlarıyla birlikte bu konuyu geliştirdik, ama bir yere kadar geldik, ondan sonra kaldık. Mimarlık okullarıyla beraber bütün meslektaşlarımızla beraber Ulusal Mimarlık Politikasının güncellenerek, daha fazla kullanabileceğimiz, daha fazla gündeme getireceğimiz bir metin olarak yeniden ele almamız gerekir diye düşünüyorum.

Topluma yönelik yayınların yapılmasını önemsiyoruz. Yani işveren eğitilmesi nedir? İşte büyükşehir belediye başkanımızın mimarlık alanında eğitilmesi gerekiyor, çok önemli. Kentleşme konusunda ona iyi örneklerin gösterilmesi gerekiyor. Bütün bunların yapılması gerekir ki, karşımıza bir işveren olarak oturduğu zaman, mimarlık konusunda sadece dergilerdeki güzel bina resimleriyle ve o imajlarla dolu olarak gelmesin, mimarlık konusunda mimarla nasıl bir işbirliği yapacağını, nasıl bir yapı üreteceğini, sürecin nasıl işleyeceğini bilmesi, görmesi gerekir diye düşünüyorum.

Evet, benim diyeceklerim bu kadar. Sizlerle beraber, sizlerin katkılarıyla bu kurultayın sonuç bildirisini yazmak ve bunu ilgili kurumlara iletmemiz gerekir. Bu kurultayımızın yayınının yapılması gerekir. Diğer kurultaylarımızın yayınları yapıldı. Elektronik ortamda, onlara da ulaşmanız mümkün. Öğrenci arkadaşlarımız için söylüyorum; çünkü bu kurultayda nasılsa biliniyor ya da daha önce değinildi diye bazı şeyler özet geçilmiştir, ilgilendiğiniz alanlarla ilgili bilgilenmeyi web sayfalarında kurultay sayfalarında bulabilirsiniz, özel bir web sayfası var Mimarlar Odası'nın sayfasının altında ulaşabiliyorsunuz, oradan erişmeniz mümkündür.

Cengiz BEKTAŞ

Çok teşekkürler Bülend. Şimdi bundan sonrası için şöyle bir önerim var. Önce yıllardır, bu yedincisi, bu kurultay çalışma biçimini sürdürüyoruz. Bunun üzerine söyleyecek sözü olanlara söz vereceğim. Yani bu çalışma çok güzel, ama bunun desteklenmesi lazım. Ben hemen bir örnek olarak kendi önerimi söyleyeyim. Şimdi mesela bu kurultayın arkasından mesela dört tane çalıştay yapılmalı, daha dar şeylerle, ama bütün temsilcilerin olduğu ve bu çalıştaylarla bir dahaki kurultaya daha hazırlıklı gitmeli. Yani bazı şeyler daha billurlaştırılmalı diye düşünüyorum.

Bu türlü, yani bu yolda, yani bu kurultay, geçirdiğimiz bu kurultay tamam verimliydi, arkadaşlarımıza hakikaten can u yürekten teşekkür ediyoruz, ama

katılım şöyleydi, bilmem ne böyleydi gibi bir eleştiri yapacak arkadaşımız var mı? Eleştiri demek illa eksik tarafları söylemek değil, artı tarafları da söyleyerek değerlendirme yapacak kimse var mı?

Buyurun Mehmet Bey. Bülend Hanım sonra size vereceğim.

Mehmet Şener KÜÇÜKDOĞU

Ben özellikle bu kurultaylarda gittikçe duygusallaşıyorum, duygusallığım artıyor. Ben Bülend Beyin biraz evvel konuşmaya başladığında, hemen V. Kurultaya gittim. V. Kurultay İstanbul Kültür Üniversitesinde olmuştü ve bendeniz de hasbelkader o kurultayın başkanlığını yapıyordum ve açış konuşmasında, biraz evvel isimlerini saydığı kişilere bu ortamı sağladıkları için, ama sadece o kişiler değil, şurada karşınızda oturan Bülend Bey de bunların içindedir. Yani şu ortam oluşmuşsa ve bugün yedincisini yapıyorsak bu kurultayların, yıllarca Mimarlar Odasıyla akademia bir araya gelemiyordu. Sanki ayrı taraflardı. Ama bu tarafları kol kola getiren, nur içinde yatsın Hakkı Önel kardeşim, Oktay Ekinci kardeşim, Yücel Gürsel'in katkıları var, ama Bülend Tuna'nın da gerçekten çok büyük katkıları var. O nedenle huzurlarınızda ben ona da bu konudaki şükranlarımı söyleyerek söze başlamak istiyorum.

Şimdi Cengiz ağabeyimizin son söylediği şey, hani dört çalıştay yapılmalı dedi ya, yani o dört çalıştay aslında yapılıyor. MOBBİG toplantıları altı ayda bir yapılan MOBBİG toplantıları. Ama MOBBİG toplantılarına diliyoruz ki meslek ortamından da katılım olabilse ve bu MOBBİG bir anlamda bu çalıştayları daha da zenginleştirse diye düşünüyorum. İnanıyorum ki yararı olacak. Yani oda temsilcilerimiz katılıyor, tabii ki bölüm başkanlarımız ve temsilcileri katılıyor, ama tabii bu katılımın daha da gelişmesini istiyoruz, bu katılımlar yeterli değil. Yani bu duyarlılığı ben buraya katılan tüm arkadaşlarımıza, öğrenci kardeşlerime teşekkür ediyorum. Öğrenci kardeşlerimden ben şunu da rica ediyorum. Kendi bölüm başkanları, altı ayda bir yapılan bölüm başkanları toplantısına katılmıyorsa, katılmalarını teşvik etsinler diye düşünüyorum, niye katılmıyorsunuz diye sorsunlar.

Bir de tabii şu var: Bu gibi toplantılarda, özellikle bölüm başkanları toplantılarında, bu bölüm başkanlığı süresi üç yıl. Üç yıl süresi bitip de, o görevini devam ettiremeyen arkadaşlarımızın yerine gelen arkadaşlarımız, hiç önceki çalışmalarla ilgili bilgi toplamadan ki, bunların hepsinin kayıtları var, gereke web ortamında var, gerekse basılı olarak var, biraz bilgilenererek gelmelerinde, mesafe alma açısından büyük yarar olur düşüncesindeyim.

Tabii öğrenci arkadaşlarımızın katılması konusunda da, buradaki bölüm başkanları ve dekan olan arkadaşlarımızın da onları teşvik edici ve onların bu katılımlarını kolaylaştırıcı desteklerini ben bekliyorum. Diliyorum ki bundan son-

raki kurultaylarımızda öğrenci katılımları bütün üniversitelerden olabilse, bütün bölümlerden olabilse...

Evet, şimdi ben somut olarak, öncelikle bu kurultayların çok yararlı olduğunu ve hele şu anda VII. Kurultaydan, iki gündür yaşadığımız kurultaydan çok büyük bir zevk aldığımı ve bilgiler aldığımı, yeniden bir şeyler öğrendiğimi ifade etmek istiyorum. Onun için de herkese çok teşekkür ediyorum, bütün çaba gösteren arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

Mimarlar Odamıza teşekkür ediyorum. Bütün bu Mimarlar Odasının budanan gelirlerinin yanında, bu toplantıları desteklemesinin de gerçekten çok önemli bir anlamı var diye düşünüyorum. O bakımdan Mimarlar Odasına da çok teşekkür ederim.

Efendim şimdi bu kurultayın bir sonuç bildirgesi olmalı ve bu sonuç bildirgesini de biz Mimarlık Dekanları Konseyi olarak, bu konseyin yürütme kurulundan şu anda bir Şebnem Hanımla ikimiz kaldık galiba, başka arkadaşımız zannediyorum... Yürütme komitesinden dedim pardon, sizler de tabii dünkü toplantıda vardınız. Hani görev aldığımız için söylüyorum. Bu bizim dün aldığımız bir takım kararlar, YÖK'e bildirmek üzere aldığımız kararları daha da güçlendirici olacaktır bu sonuç bildirgesi.

Sonuç bildirgesinde telif haklarına mutlaka değinmek gerekir, bu hepimizin sorunu. Bu siyasi bir şey değil arkadaşlar. Yani Mimarlar Odası veya işte Mimarlık Kurultayı siyasi bir duruş sergiliyor... Evet, gerekiyorsa sergiler, ama biraz evvel Bülend Beyin söylemlerinden herhalde çıkarmışsınızdır ve iki gündür biz söylüyoruz. Burada herhangi bir partiden olması önemli değil. Toplum adına yapılan yanlışlara karşı, eğer bizler mimarlar, Mimarlar Odası, bizim örgütümüz, üye olduğumuz örgüt, 2908 numaralı üyesiyim ben bu örgütün... Bu örgüt bir duruş göstermelidir, doğruyu göstermelidir, bu hangi siyasi taraftan olursa olsun.

İşte Eskişehir'in belediye başkanı; Eskişehir'in belediye başkanı son konuşmasında hükümet başkanının konuşmasından farklı bir ifade kullanmadı. Mimarlar Odası bana rahat vermiyor ki istediğim işi yapayım dedi. Niye? Dava açıyor Mimarlar Odası, yanlış gördüğü bir şeyde dava açıyor. Açacaktır, bu siyasi bir duruşsa, evet siyasi duruştur ve olmalıdır.

Bundan çekinen arkadaşlarımız varsa, özellikle Mimarlık Dekanları Konseyine üye olan arkadaşlarıma sesleniyorum, imzalarını çekebilirler. Kendi yerlerinden veya başka nedenlerle aynı görüşte olmuyorlarsa, benim sırtımda yumurta küfesi yok, ben o imzayı koyarım oraya.

Efendim burada telif hakları birinci sırada benim gördüğüm. İkincisi, gözden kaçtı, imar yönetmelikleri, imar yönetmeliklerinin tek tipleştirilmesi. Kentler kim-

liksizleştii, kentlerin kimliği kalmadı. Zaten mevcut İmar Kanunu ve ona bağlı çıkartılan yönetmelikler bu sonucu getirdi. Bu iyice bunun üstüne tüy dikecek. Bazı kentler kendi özel imar yönetmeliklerini yapmıştı ve yapmakta olan bazı kent parçalarıımız var. Bunları da ortadan kaldırıcı bir davranış olması nedeniyle, bu imar yönetmeliklerinin tek tipleştirilmesinin de karşısında olduğumuza veya bunun yapılmaması gerektiği konusundaki görüşümüzü bu sonuç bildirgesine yazalım diye düşünüyorum. Tabii meslek odamızın çalışma alanlarını sınırlaması, yetki alanlarının sınırlandırılmasına da karşı bir duruş göstermek zorundayız diye düşünüyorum. Bu da sonuç bildirgesinde mutlaka yer almalı.

Diğeri, tabii YÖK'te mimarlık alanının, mühendislik alanının altında olarak, mimarlık temel alanının da özerkleşmesi yönünde girişimde bulunuyoruz. Bu da MİDEKON'un gündemindedir ve YÖK'le görüşeceğimiz konudur. Bu da mimarlık alanının tanınması açısından, ayrı bir alan olarak tanınması açısından son derece önemli. Bu neyi de getirecek? Aynı zamanda yine iki gündür konuştuğumuz, diğer ülkelerden ya da kurumlardan alınan diplomaların denkliğini kimlerin verdiğini bilmiyoruz. Bu denkliği bu mimarlık temel alanını temsil eden ve YÖK'ün tanınmasını teklif ettiğimiz MİDEKON'un sorumluluğuna verilmesi. Bunu da son derece önemli görüyoruz. Çünkü mimar olmayan kişilerin bu denkliği vermesi ve bu denkliğin verilmesinde ne gibi ölçütlerin kullanılması gerektiğini bilmeyen kişilerin bu denkliği vermeye hakkı olmadığını düşünüyorum.

Tabii mimarlık bölümlerinin açılmasında aranması gereken asgari koşulların da, artık bu geçen kurultayda verilen rapor, bakın aradan iki sene geçti, bunun da bu sonuç bildirgesinde yer almasını istirham ediyorum ve bu bize güç verecektir, YÖK'e bunu biz götüreceğiz. Bu da dünkü kararımızda var.

Son bir husus daha: Bu da stajların, şu 240 AKTS'nin dışına çıkartılması hususu. Bu Bologna uzmanlarıyla anlaşımadığımız konunun, bir türlü anlaşımadığımız, ikna edemediğimiz konunun YÖK nezdinde çözümlenmesi konusunda bir dileğin de bu sonuç bildirgesinde yer alması; çünkü eğitim programlarını sınırlıyor, hem anlamsız. Gerçekten Selahattin çok güzel ifade etti bir önceki oturumda. Bunun bu AKTS yükü olarak 240'ın içine girmemesi...

Çok konuştum galiba, teşekkür ederim.

Cengiz BEKTAŞ

Biz teşekkür ediyoruz. Bülend Hanım.

Bülend CEYLAN

Teşekkür ediyorum. Gerçekten dolu dolu bir kurultay yaşadık. Katkısı bulunan herkese, başta üyesi bulunduğum meslek örgütüme teşekkür ediyorum. Ben birkaç somut öneriyle konuşmamı toparlamak istiyorum.

Birincisi, yedincisini gerçekleştirmiş olduğumuz eğitim kurultayımızda, bundan önceki kurultaylarda elde ettiğimiz veya ortama önerilen konuların hangisinde ne yol kat ettiğimiz, hangi sonuca vardığımız; bunların kurultaylarda dile getirilmesini düşünüyorum.

Şöyle ki, bu kurultayda çok fazla öneri oldu, çok güzel fikirler ortaya çıktı. Bunların diğer kurultayımızın gerçekleşeceği iki yıl süresi içerisinde ne şekilde gerçeğe dönüştürüldüğünün, ondan sonra izlenecek adımların da sekizinci de görüşülmesinin önemli olduğunu düşünüyorum ve bu kurultayların değerini daha yukarı taşıyacaktır.

İkincisi, Cengiz Hocamın söylediğine katılıyorum, gerçekten bizim aslında MİAK'ta da danışma kurulumuzda yer alan başka bileşenlerimiz vardır. Uygulama alanı, daha doğrusu mimarlık eğitimi sonrasında, başka bir deyişle nihai ürün olan mimarı istihdam eden, mimardan hizmet alan kişilerin de burada eğitilecek mimardan neler beklediğini söylemesinde yarar olduğunu düşünüyorum.

Diğer bir konu, biz hep lise sonrası gelen, öğrenen kişinin mezun olmasına kadar mimarlığı nasıl uygulayacağını öğretiyoruz. Ama hayata çıktığı zaman neyle karşılaşacağını, iş ortamının ondan neler beklediğini, yürürlükteki mevzuatı nasıl özümseyip, nasıl mesleğiyle bağdaştıracığını bilmiyorlar. Ben bunu Mesleğe Kabul Kurulundaki arkadaşlarımla da konuştum, başka ortamlarda da bunu dile getirdim. Mezun olan mimarlık programından lisans diploması almış bir kişinin mesleğe adım atmadan önce bir oryantasyon eğitimi alması ki, bu da bizim Sürekli Mesleği Gelişim Merkezimizin dikkate alması gereken bir konu.

Ben mezun olduğumda okulumdan diplomamı almadan önce yemin ettim, ama şimdi böyle bir şey yok bildiğim kadarıyla, çünkü yeminlerden bahsedildi. Ben oryantasyon eğitimi geçiren kişinin Mimarlar Odasına kayıt sırasında bir etik sözleşme ki, biliyorsunuz Etik Yasası çerçevesinde bu kamu sektöründe çalışanlara bir etik sözleşme imzalatılıyor, benzer bir sözleşmenin de Mimarlar Odasına kabul sırasında mimar meslektaşlarımızdan alınmasını öneriyorum.

Son söz olarak da, mimar adayı kardeşlerime sesleniyorum. Ben Mimarlar Odası Onur Kurulu üyesiyim. Şunu yaşıyoruz: Zaten gelen şikâyet dilekçesinde veya bize sevk edilen dosyada 40 bin civarındaki sicil numaralarını gördüğümüz zaman, zavallı bir kurban daha geldi önümüze diyoruz.

Neden? Çünkü bu gençler mezun oldukları zaman, başlarından büyük sorumluluk taşıyacaklarını bilmiyorlar. Sermaye sahipleri bunları yapı denetim kuruluşları başta olmak üzere, bazı inşaat sektöründeki sermaye sahipleri bu ço-

cuklara gel sana şirket kurayım patron olacaksın, şöyledir böyledir diye yürek-
lendirerek, onlara sorumluluk veriyorlar ve onların bilmedikleri birtakım hata-
ları işlemelerine sebep oluyorlar. Bu kişiler geldikleri zaman şunu şöyle yaptı-
nız mı? Öyle bir kural mı var, diye cevap veriyor. Bunu neden böyle yaptınız?
Böyle bir yasa mı vardı, diyor bu genç meslektaşım.

Onun için genç meslektaşlarımı özellikle uyarıyorum. Sorumluluklarını ve ney-
le karşılaştıklarını, mesleklerini uygulamak için öğrenmeleri gereken mevzua-
ta vâkıf olarak, yani bunu özümsemiş olarak sorumluluk altına girsinler.

Çok teşekkür ediyorum.

Cengiz BEKTAŞ

Biz teşekkür ediyoruz. Şimdi Kıbrıs'tan arkadaşım söz istedi. Adınızı bir de siz
söylerseniz seviniriz.

Tunç ADANIR

2005 yılında saygı ve rahmetle andığımız Oktay Ekinci, Bülend Beyle, Necip
Beyle Kıbrıs'ı ziyaret etmişlerdi, o zaman işbirliğimiz ve ortak çalışmamız ge-
lişmeye başlamıştı. Ondan beridir beş eğitim kurultayıdır bizi davet ediyorlar,
biz katılıyoruz.

Aynı zamanda eşzamanlı olarak biz de Kıbrıs'ta kurultaylar yapıyoruz. Burada
esas çalışmalara tüm katılan eğitimciler olsun, serbest çalışanlar olsun, bura-
daki sunumlardan çok faydalandık. Bu çalışma için teşekkür ediyoruz.

Ben aslında şuna değinmek istiyorum: Biz her kurultaya geldiğimizde, sizden
çok yeni şeyler öğreniyoruz, yeni ufuklar açıyor ve bu bizim Kıbrıs'taki ken-
di yasalarımız ve mevzuatlarımızın oluşturulmasında inanılmaz katkı sağlıyor.
Bir de bu açıdan bakılması bizim için çok önemli.

Çok teşekkür ederim.

Cengiz BEKTAŞ

Biz teşekkür ediyoruz. Ekrem, peki Kıbrıs'la ilgili olacak... Unutmadım merak
etmeyin.

Ekrem BODAMYALIZADE

Ben hocam bu kurultaylarda gördüğüm bir Türkiye Cumhuriyeti Mimarlar Oda-
sının eksikliğini dile getirmek istiyorum. Bu benim kendi düşüncem.

Açış konuşmasında da bahsettiğim gibi, biz sizden gerideyken sizden öne
geçmiş durumdayız bazı yasaları çıkartarak. Bunun karşılaştırmasını yaptı-

ğımızda, nerede başarılı oluyoruz da Türkiye Cumhuriyeti Mimarlar Odası nerede başarısız oluyor, diye düşündüğümde, biz politikacılar üzerinde, politika istihbaratı ve iktidardaki bizim konularımızla ilgili isimleri belirleme ve onlara yaklaşma stratejileri belirledik.

Ben bunu burada eksik görüyorum. Yani her şey güzel, ama iş en sonunda erk politikacıların elinde. Bu politikacıların danışmanları oluyor biliyorsunuz. Ben bilmiyorum, şimdi iktidardaki partinin mimari konusunda danışmanı kimdir? Yani kimin sözünü dinliyor Başbakan?

Cengiz BEKTAŞ

Kimsenin...

Ekrem BODAMYALIZADE

Ama biz orada öyle bir muhatap bulabiliyoruz ve gidip meramımızı anlatıp, isteklerimizi ısrar edebiliyoruz ve gerekirse başka isimler de varsa onlara ulaşıyoruz ve bunları ikna etmeye çalışıyoruz. Bize çok yararlı olan meslektaş politikacılarımız olmuştur. Bunların isimlerini söyleyebiliriz. Hakkı Bey mesela Meclis başkanlığı yapmış, çok yararlı olmuştur. Bazı yine parti başkanları çok, mimarlık yapmış parti başkanları çok yararlı olmuştur.

Ben şu eksiği hissediyorum. Biz hedefimize ulaşmak için politikacılara nasıl yanaşacağımızı mı bilmiyoruz diye bir soru işareti var.

Cengiz BEKTAŞ

Yani buna yanıt vermek gerekmiyor herhalde Ekremciğim. Evet, şimdi araya önce Bülend girecek, sonra Ali Beyin, sonra da Emel Hanımın sözleri var.

Bülend TUNA

Bir açıklama yapma ihtiyacını hissettim. Ekrem Bey bu kurultayımızda kamu kesiminin bir temsilcisi, yani düzenlemeleri yapan bakanlıkların, başbakanlığın vb temsilcilerinin olmamasının bir eksiklik olduğunu dile getirdi, bu konuyu başka arkadaşlar da dile getirdi fuayede.

Diğer kurultaylarımıza bakanlık temsilcileri yer yer katılıyordu. İki kurultay öncesinde Bayındırlık Bakanlığı'nın kurultay için özel olarak görevlendirdiği kişi üç gün boyunca izledi, bakan adına izledi ve görüşlerini ilettiler. Daha önceki III. Kurultayımızda Kültür Bakanlığı görevlileri keza üç gün boyunca izlediler, bakan bizzat geldi. Zaman zaman böyle ilişkilerimiz oluyor. Ama bu dönem olmadı.

Kurultay öncesinde çalıştaylar ve çalışma süreci içerisinde temaslar oluyor, ister istemez oluyor. Olmaması mümkün mü? İşte dile getirdi, Mesleğe Kabul

Kurulu YÖK'le görüşüyor, Mimarlık Akreditasyon Kurulu'nun Danışma Kurulu toplantısı yapıldı, orada TÜRKAK'tan ya da Türk Standartlar Enstitüsü'nden, devletin değişik ilgili kurumlarından temsilcilerle görüşmeler yapılıyor. Yani hiç yapılmıyor gibi bir algının olmaması için bunu söyledim.

Bir başka bir konu da tabii, Türkiye'de şu anda inanılmaz bir kentleşme saldırısıyla karşı karşıyayız. Buna karşı yapılan mücadele son derece keskin yürüyor. Yani bu döneme özgü olarak görmek gerekir. Yoksa Cengiz Bey'in belirttiği gibi, Kentleşme Şûrası yapıldı ve odamız her komisyona katıldı. Cengiz Bey'in sitemine bakmayın, günlerce çalıştık oralarda, sonuç bildirisine de katkı yaptık. Ortaya çıkan, "Türkiye'nin Ortak Akli" diye büyük bir sloganı vardı, onun içerisinde bizim de tuzumuz var. Ama sonuçta bu ortamlarda üretilenler bir tarafa, başbakan "Ben bunu istiyorum" diyor, bitiyor. Yani böyle bir ortamla karşı karşıyayız, bu kadar şiddetli bir saldırıyla karşı karşıyayız. Yoksa ben onlarla konuşmam diye bir yaklaşımın odada olmadığını, bu ortamda olmadığını belirtmek istedim.

Cengiz BEKTAŞ

Ali Bey.

Ali EKİNCİ

Teşekkür ederim. Öncelikle bu kurultayın gerçekten çok verimli olduğunu ve geleceğe de büyük umut aşıladığını söylemek istiyorum. Buradan ayrılırken gerçekten çok mutlu ve umutlu ayrılacağız.

Sayın rektörümüz dün açış konuşmasında bir araştırmadan söz etmişti. 9 ila 30 yaş arasındaki gençlerin ... görüşmeler yaptık. Üstelik de bakan genel başkanımızın ve benim okul arkadaşımdı. Bunu da bir fırsata dönüştürebilir miyiz diye de bu toplantıları gerçekleştirdik. Ama bakanlığı süresince hiçbir şey yapamadı, üstelik de mimarlığın biraz daha geriye gitmesi için çaba sarf etti.

Daha sonra bakanlıktan alındıktan sonra Meclisteki mimarları yemeğe davet etmiştik, bu sayın bakan da yemekte bizimle birlikteydi. "Ömrüm vefa etmedi mimarlar için çok şey yapacaktım" dedi, gülümsedik sadece. Şimdi Türkiye'de bir rant kavgası var; bu kavga toprak üzerine, imar üzerine. Küresel sermaye Türkiye'yi talan ediyor. Şu anda iktidarda olan yönetim de bu talanın bir parçası, bunun bir ortağı. Mimarlar Odasıyla şu anda talanın bir parçası olan grupla ortak bir yanımız hiç olamaz. Sürekli çatışacağız. Biz onlara hep engel olarak görünüyoruz, bu anlamda da bize hep tırpanlamaya çalışıyorlar. Mimarlığı hep bu anlamda yok etmeye çalışıyorlar.

Mimarlık çok basit deyimiyle, insanlığın daha sağlıklı bir ortamda yaşamasını oluşturan bir meslek; daha güvenilir yapılar yapma üzerine kurulu bir meslek,

daha estetik yapıların oluşmasını sağlamak üzere oluşturulan bir meslek. Ama kentlerimize baktığımızda, artık bunun hiçbirini görmüyoruz. Bir başbakan çıkıp helikopterle geziyor, şuraya havaalanını yapın, buraya şunu yapın. Dünyanın en büyük merkezini de buraya yapın diyor. Mesleğine baktığınız zaman mimarlıkla, şehircilikle, ekonomi bilgisiyle ilgisi olan bir insan değil, ama kendi erkini o talanın daha da yoğunlaşması adına kullanıyor. Çünkü onlar için kentlerin güzel olması, kentlerin yaşanabilir olması çok önemli değil. Onlar yollara çıktığı zaman bir 2 bin 3 bin kişilik koruma ordusuyla çıkıyorlar, ODTÜ'deki bir konuşmaya 3 bin polisle gidiyor. Onun için orada korku yok hakikaten, ama onun için ODTÜ'nün yok olması da önemli değil, ODTÜ'nün eğitiminin çok kaliteli olması da önemli değil, onun için oradaki rant önemli, o rantı paylaşmak önemli. Türkiye'de maalesef böyle bir erk var ve Mimarlar Odası bunun sonuna kadar karşısında, gücü yettiği oranda da mücadelesini verecek.

Şimdi Bülend değişti, ama ben bir kez daha onun altını çizmek istiyorum. Bu kurultayımızın gerçekten bir eksik yanını bugün ben de hissettim. Burada bürokrasi yok. Yani biz burada mimarlığı tartışıyoruz, eğitimi tartışıyoruz, ama belediyelerin imar müdürleri yok burada, mimarların projelerine ruhsat veren organlardan temsilci yok. AKP'li belediyeler belki buraya katılmayabilir, ama duyarlı CHP'li belediyelerden buralara katılım olmalıydı mutlaka. Bu belki bizim de bir eksiğimiz. Bunu not alıp, bir dahaki eğitim kurultayında zorlamamız ve onların buraya katılımının sağlanmasını mutlaka yapmamız lazım. Ayrıca yine Cengiz Hocamın dediği gibi, uygulamacı mimarlarımızın da burada olup, bu tartışmaların içinde olmaları gerekiyor.

Bir başka konu, bu yemin konusuyla ilgili bir-iki cümle etmek istiyorum. Doktorlar Hipokrat yeminini ediyorlar, yemin metnini okuduğunuz zaman gerçekten çok güzel. O metne sadık kalabilmek çok onurlu bir şey, çok etik bir şey, ama yemin ülkede çok yaygınlaştı. Devlet memurluğuna girerken size bir kâğıt imzalatıyorlar, orada bir yemin yazıyor, bir imza atıyorsunuz. Milletvekilleri-miz seçiliyor, Mecliste göreve başlarken yemin ediyorlar. Yeminleri çok kutsal, ama ülkenin ne hale geldiğini hepimiz görüyoruz. Yeminleriyle bağdaşıyor mu? Düşünmemiz lazım.

Şimdi burada esas olan şu: Yemin, ama yemine uymayana yaptırım ne? Bunu başarabiliyor muyuz, bunu yapabilecek miyiz? Mimarlara yapalım, yemin ettirelim, ama o yemine sadık kalmadığı takdirde ki, şu anda 43 bin mimarın çoğunda mesleki kurallara uymama alışkanlığı var, haksız rekabet var, fiyat kırımı var, kötü ürünler var... Baktığınız zaman böyle bir yeminle uzaktan yakından bağdaşmayan bir tavır. Acaba ne yaptırımımız olacak? Yani yemini yaptırımla beraber düşünmeye çalışsak belki daha uygun. Yoksa bir moda şekliyle, mimarların da bir yemini olsun diye bakarsak biraz hayal kırıklığına uğrarız diye düşünüyorum, ama burada etik davranış çok önemli. Biz etiği çok ön plana çıkarmalıyız. Etik olmayan insanların da sergilenmesini, teşhir edilmesini

başarabilirsek, çok şeyi başaracağız. Bizim en büyük eksiğimiz o. Ben arkadaşım kötü bir şey yaptığı zaman, onun kötü bir şey yaptığını söylemiyorum, söylemem lazım. Bunu gelişmiş toplumlar, kültürleri üst düzeyde olan toplumlar yapıyorlar. Eğer etik kurallara uygun davranmayan biri varsa, onu mutlaka sergilemeliyiz. Toplum bilmeli onu, arkadaşları bilmeli, dostları bilmeli, tanımayanlar bile bilmeli. Öğrencilikten başlayıp, çok üst düzeydeki yaşlara kadar davranışları doğru olmayanları mutlaka sergilememiz lazım.

Şimdi staj konusunda da bir-iki şey söylemek istiyorum. Staj, adı üzerinde, kişinin kendisini biraz pratikte geliştirmesi demek. Şu anda mimarlık bölümünün öğrencisi kontenjanı 5 bin, yanılmıyorsa 20 binin üzerinde de mimarlık öğrencisi var. 10 bin tane büromuz var ve inşaatlar var. Şimdi devlete dairelerindeki kaliteyi biraz gözden geçirmemiz lazım, çok alt seviyelere düşmüş durumda. Devlet dairelerine staja göndereceğimiz bir arkadaşımız, o alt seviyedeki yapılanmadan neler öğrenebilecek acaba? Müteahhit gruplarına bakıyoruz, inşaatı alan müteahhit gruplarının çoğu ki...

Cengiz BEKTAŞ

Dün bunların çoğunu da birazcık konuştuk, ne olur biraz kısa kesin ki, başka arkadaş da konuşabilsin.

Ali EKİNCİ

Hemen bitiriyorum hocam. Eskişehir’de müteahhit belgesi olan 3500 şirket olduğunu söyledi dün arkadaşlar, çok korkunç bir rakam. Bunların niteliğini ve seviyesini düşünerek bu stajı değerlendirmemiz lazım. Yani stajda biraz niteliği ve kaliteyi dikkate almamız gerektiğini söylüyorum.

Teşekkür ederim Hocam.

Cengiz BEKTAŞ

Çok teşekkür ederiz. Emel Hanım lütfen.

Emel AKÖZER

Teşekkür ediyorum. Farklı bir konuda söz almak istemiştin, ama bu yeminle ilgili izin verirseniz bir-iki söz söylemek istiyorum. Yani ben yeminlerin bir işlevi olacağına inanmıyorum. Ben Hipokrat yemininin özüne değindim. Yani onun özü zarar vermeyeceksin, hastaya zarar, her şeyden önce zarar vermemeye çalışacaksın. Yani iyileştirmek sağaltmak amaç, ama asıl önemli olan bu işi zarar vermeden yapma; işin özü önemli. Tabii çağdaş yorumlarda bu öz bazen kaybolabiliyor. Yani nasıl yemin ediyorlar diye mesleğe başlayan hekimler baktım, biraz kaybolmuş özü. Bu özü ortaya çıkarmak önemli diye düşünüyorum. Yoksa yeminin bir işlevi yok, yani yok gerçekten.

Benim asıl üzerinde durmak istediğim konu, bu paradigma değişimleri hiç kolay değil, çok zaman alıyor. Ben öğrenciliğimde Kopernik devrimini okumuştum ve elimden bırakamamıştım, böyle kalın bir kitaptır o. Yani işte bu din adamlarının, şairlerin, sokaktaki insanların, yani hani olguları nasıl görmemeye çalıştıklarını, yıllarca on yıllarca okuyunca çok şaşırmıştım. Bu yükseköğretim ve genel olarak eğitim alanında gerçekleşmekte olan paradigma değişimi de kolay gerçekleşmiyor.

Yani şimdi biz öğrenenlerden söz ediyoruz, öğrencilerden daha çok, ama benim gözlediğim hâlâ işte öğretmenler ve öğrenciler ayrımı var. Kurultay programlarının, programın hazırlanmasında öğrenci forumu var. Mesela öğrencilerin bence bütün bu tartışmaların içinde, yani konuların içinde aktif olarak yer alması ve düşünsel... Yani öğrenci olarak değil, yetişkin bireyler olarak katkıda bulunması gerekiyor ve ben hani bundan sonraki kurultayda da doğrusu böyle bir beklentim olduğunu dile getirmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Cengiz BEKTAŞ

Biz teşekkür ediyoruz. Şimdi Derya Hanım, sonra da Emine'ye söz vereceğim.

Derya OKTAY

Öncelikle teşekkür ediyorum sizlere ve tüm emeği geçen arkadaşlara. Ben aslında Bülend Beyin kısaca referans verdiği bu toplantıda pek dile getirilmeyen, konu olmayan kent konusuna dikkat çekmek istiyorum. Mimarlık ve şehircilik ayrılıyor dediniz rahmetli Ekinci'ye referans verdiniz.

Aslında bu konuyu, yani içinde bulunduğumuz çok özel dönem, yani son 10 yılda bütün dünyada aslında, yalnız ülkemizde değil, kentlerin ne kadar çok ön plana çıktığını, ne kadar farklı çevresel ve toplumsal sorunlarla bizleri baş başa bıraktığını ve bütün dünyada artık kentlere geri dönüş olduğunu yaşama açısından ve kentlerdeki nüfusun bir 20 yıl içinde yüzde 70-80'lere ulaşacağı varsayılıyor artık. Bunu da dikkate alarak, mimarın kente karşı olan sorumluluğunun bu kurultayda çok çok önemli bir şekilde ağırlıkla ele alınması gerektiğine inanıyorum.

Bu çünkü yıllardır, yani ben 20 yılı aşkın süredir, sizler de bilirsiniz yazılarımda vurgulamaya çalışıyorum. Yani mimarlık ve şehircilik, evet, bizim zamanımızda da bir şehircilik dersi vardı mesela, ama hiçbir zaman mimarlıkla, mimari projeye ilişkisini kurmayan, klasik iki boyutlu haritalar üzerinde planlama boyutunda ele alınan şekilde ve mimarlık öğrencisine de pek bir şey kazandırmayan şekilde. İşte ders çalışıp sınıf geçilip, sonra unutulmuş bilgilerle veriliyor bu. Ama şimdi artık kentsel tasarım diye bir iki disiplini birbirine bağlayan, benim de yıllarımı verdiğim, ayrıca eğitimini aldığım bir alan var.

Bu konuda aslında 20 yıl öncesine göre epeyce bir bilinç gelişti. İşte bununla ilgili yarışmalar açılıyor. 20 yıl önce bu da nereden çıktı denirken, kentsel tasarım öğretisi disiplini, şimdi artık çok gündemde; hem dünyada hem Türkiye’de. Fakat eğitim programlarına baktığımızda, ne yazık ki pek çok kurumda hâlâ o klasik şehircilik dersiyle yetinildiğini ve mimari projelerde, belki bir-iki proje dışında pek de öyle kente karşı duyarlılık geliştirmeye yönelik bir tavrın edinilmediğini ve öğreniciye de verilmediğini görüyoruz.

Bu yalnız ülkemizde değil, ben konuk olarak bulunduğum üç ayrı ülkenin okullarında, jürilerinde de bunu gördüm. Ama artık gelişmiş ülkelerde ve gelişmiş kurumlarda, kentle ilgili duyarlılık, projelere de direkt olarak bariz bir şekilde yansımış durumda ve hatta son iki yılın projelerinde “mimarlık ve kentsel tasarım projesi” diye başlığı geçiyor. Dolayısıyla bir de çevresel, yani ekolojik çevreyi dikkate alarak, özellikle Bülend bu konularda çok duyarlı, siz de öylesiniz, yani bu şans aslında kurultay için.

Bundan sonraki kurultaylarda daha fazla bu konuların ağırlıkla ele alınması yönünde bir mesaj verilirse çok yararlı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Cengiz BEKTAŞ

Teşekkür ederiz. Siz tanıtın kendinizi.

Katılımcı

Ben Güneş, Gazi Üniversitesinden öğrenci temsilcisiyim. Burada önce arkadaşlarım ve kendi adıma sizlere teşekkür etmek istiyorum. Burada bulunmak, buradaki sunumları dinlemek, kendi mesleğim hakkında aydınlanmak, geleceğim hakkında biraz daha bilinçlenmek, sizlerle çay alırken ya da yan yana otururken sohbet edebilmek bizim için çok büyük ayrıcalık. Burada bulunmamıza vesile olduğunuz için ve eğitimimiz hakkında kafa yorup yeni şeyler üretmeye çalıştığınız için, şartlarımızı iyileştirmeye çalıştığınız için hepimize teşekkür ederiz hepimiz.

Daha önceki kurultaylara katılmadığımız için, diğer alanlar için pek bir değerlendirmeye şansımız yok, ama bizim kendi Öğrenci Temsilciler Kurulu ve forumumuzla alakalı bir şeyler söylemek istiyorum. Mesela biz dün son sırada yer aldık ve son oturum. Çoğu öğrenci arkadaşımız hem saatin geç olmasından kaynaklı, hem de yoklama zoruyla burada tutan öğretmenlerinin derslerinin bitmesinden kaynaklı burada bulunmadılar.

Acaba diyorum ikinci gün ilk sırada mı olsa bir dahaki sefere. O zaman daha çok öğrenci arkadaşımız burada olur muydu, daha güzel sohbet eder miydik?

Zaten biz birkaç hafta önce bir forum gerçekleştirdik, ama Osmangazi Üniversitesinde gerçekleşen forumda, o zaman Osmangazi Üniversitesinden arkadaşlarımız vardı, Anadolu Üniversitesinden birkaç arkadaşımız vardı. Şimdi burada da Osmangazi yok, genelde... Hoş geldiniz, dün yoktunuz. Bugün burada daha çok Anadolu Üniversitesinden arkadaşlarımız vardı. Sanki öyle eksikliği daha kolay kapatırdık gibi. Bir sonraki kurultayda biz olur muyuz bilmiyorum, ama öğrenci forumunu biraz daha erken saatlerde yaparsak sanırım daha çok katılım sağlanabilir.

Onun dışında bir şey daha söylemek istiyorum. Forumlar için öğrenciler bir şeyler isterse bunu yapabilir. Bunu daha önceden konuştuk; sponsor bulur, mad diyatı artırır ya da filan bir şeyler, ama bizim birkaç hafta önce düzenlediğimiz hafta sonundaki forumumuzda, katılmak isteyip katılamayan çok arkadaşımız vardı. Kendi bütçesiyle, arabasıyla gelenler de vardı. Ankara'dan sadece Başkent Üniversitesinden ve Gazi'den bir tek benim gelmem, ODTÜ'den arkadaşların katılamaması ya da keza İstanbul'dan öyle. Sadece kendi imkânlarıyla gelebilen insanların olması, her okuldan iki kişinin gelmesi, bence biraz çok seslilik için yetersiz gibi. O imkânı nasıl artırabiliriz? Sponsor mu daha önceden bulmalıyız, daha mı iyi organize olmalıyız? Bunu bir dahaki kurultay zamanında daha önceden çalışmalara başlarsak, sanırım daha etkili sonuç alabiliriz diye düşünüyoruz. Burada sadece sıkıntı odada değil, bizde de değil, karşılıklı iletişim eksikliğinde belki de.

Onun dışında biz öğrenciler olarak mimarlık ve eğitim kurultayında bütün çalışma gruplarında olmayı talep ediyoruz sizden. Mesela MİAK'ta Emine arkadaşımız vardı, çalışma gruplarına da katıldı, Furkan da vardı, ama diğerlerinde yoktuk. Mesela MİMeKK'te yoktuk ya da etik konusunun işlendiği çalışma grubunda yoktuk. Sanki oralarda da olsak belki biraz daha tatlı mı olurdu, bilmiyorum.

Sanırım benim söyleyeceklerim bu kadar. Tekrar teşekkür ederim. Emine de bir şey eklemek istiyordu. Çok sağ olun, teşekkürler tekrar.

Emine COŞKUN

Okan Üniversitesi son sınıf mimarlık öğrencisiyim. Biz birçok kez hem kendi temsilciliklerimize, hem de genel merkezimize sözlü veya çok kısa yazılı mailerle vs birtakım eleştirilerimizi bildirdik. Sanırım bunda da bir iletişim eksikliği oldu.

Bizim sizden en önemli ricamız, bunu ciddi bir şekilde dikkate almanız. Çünkü biz yalnızca bireysel düşüncelerimizden ziyade, bütün Türkiye'deki birçok öğrenci temsilciliğini hitaben de sizlerle bir aradayız. Bir de yalnızca size burada birlikte olduğumuz için teşekkür etmekten ziyade, bu konuyu dile getirmediğim geçemeyeceğim, gerek Taksim Dayanışmasında olsun, gerek Hay-

darpaşa Dayanışmasında olsun biz sizlerle birlikte hareket ettik. Zaten bunu dün dile getirdik. O dayanışmada yer aldığınız için sizlerle gurur duyuyoruz, bu yüzden çok mutluyuz, çok teşekkür ederiz. Ama istiyoruz ki, birlikte daha iyi çalışmalar yürütelim. Hem bunu teorik bazında hem pratik bazında, o iletişim konusunu özellikle dikkate almanızı istiyoruz.

Bir de yine söylemeden geçemeyeceğim. Anadolu Üniversitesindeyiz, ben odamın bulunduğu Taksim Dayanışma Platformuna Ali İsmail Korkmaz'a sahip çıktığı için çok teşekkür ediyorum. Bir üniversite öğrencisi olarak bunu dile getirmeseydik, herhalde çok rahatsız olacaktık. Tekrar çok sağ olun.

Umarım daha iyi bir şekilde çalışmalar yürüteceğiz. Çok sağ olun.

Cengiz BEKTAŞ

Teşekkürler. Selahattin Bey.

Selahattin ÖNÜR

Demin öğrenci arkadaşların –yahut “öğrenen arkadaşlar” diyelim, biz de öğreniyoruz aslında da– katılımıyla ilgili belki daha pratik bir çözüm olamaz mı diye aklıma geldi. Bütün mimarlık okullarında öğrenci temsilcileri seçiliyor her sene ve bunlar resmen okulun öğrencilerini temsil eden ve her tür toplantılarda da bulunan ve resmen kabul edilen kişiler. Yani üniversite kendisi düzenliyor bu seçimleri.

Dolayısıyla orada seçilen birinci sınıf, ikinci sınıf, üçüncü sınıf, dördüncü sınıf, dört kişi yahut da beş kişi. Bunların bu kurultaya katılmalarını her okul bir şekilde parasal olarak destekleyebilir ve desteklemeli. Bu konuda belki tüm mimarlık okulu yöneticileri, bölüm başkanları, dekanları bu konuda herhangi bir girişimde bulunurlar ve bu bir şey haline gelebilir hakikaten. O zaman Türkiye’de 80 okul mu diyoruz? 83’ü 4’le çarpın, yani bayağı bir kalabalık grubun yarısı gelse, gerçekten büyük bir şey.

Ben ayrıca okulların fazlaşmasını dün konuşmalar arasında bir şey geçti. Yani gençlerin sosyalleştiği ortamlar çok az. Üniversitelerin artması, hani olumlu açıdan bakarsak, gerçekten bir sosyalleşme ortamı yaratması... Bundan aslında eğitimcilerin gerçekten, belki belli bir süre deneyimi olmuş öğrenenler ve deneyimi daha az olan öğrenenlerin bir araya geldiği yerde, bu kişilerin, gençlerin gerçekten çok çok hani birlikte iletişim içerisinde, gerek onlardan öğrenmek, gerekse onlara birtakım şeyleri devretmek ve üretmek açısından çok iyi ortamlar olduğunu düşünüyorum.

Bununla ilgili gerçekten çok ciddi ve birtakım belki düzenlemeler olabilir. Bundan yararlanalım diyorum; çünkü gerçekten bu çok önemli. Onun dışında biz

Türkiye'deki büyük bir genç nüfusun, bir önceki neslin, daha yaşlı olan neslin ilişkisini kurduğu yerler yok, çok az. Bence o ortamları bu şekilde değerlendirmek, en azından olumlu açıdan bakarsak bu ortamların artması iyidir diye düşünüyorum.

Bir de tabii ben başından beri teşekkür etmedim kimseye. Yani gerçekten burada gerek bizleri ağırlayan Anadolu Üniversitesi onu temsilen bölümü, onun dışında bu kurultayı düzenleyen Mimarlar Odası ve tabii ki buradaki kurultayı yürüten başkanı Sayın Cengiz Bektaş'ı çok kutluyorum, çok teşekkür ediyorum bütün bu kişilere. Ayrıca tüm çalışan ve tüm bu ortamı bize hakikaten uygun bir ortam haline getiren herkese teşekkür ediyorum.

Cengiz BEKTAŞ

Yavaş yavaş kapanışa doğru gidiyoruz, teşekkürler başladığına göre. Şimdi size söz veriyoruz, buyurun.

Gülen ÇAĞDAŞ

Yapılan bütün bu teşekkürleri hepimizin adına kabul edin lütfen. Ben bu kurultayın ana teması olan dayanışmanın biraz da eğitim konusu üzerinden dönüşülmesi gerektiğini belirtmek istiyorum.

Şimdi lisansüstü eğitimi olmayan üniversiteler, araştırma görevlilerini doktora yapmak üzere büyük kentlerdeki devlet üniversitelerine gönderiyorlar, belki vakıf üniversitelerine de gönderen var mı bilmiyorum. Devlet üniversitelerine bu arkadaşlarımızın gelmesinden hepimiz çok mutluyuz, gerçekten onlara büyük katkıların olduğunu, sonra kendi üniversitelerine döndüklerinde de izliyoruz. Nitekim bugün burada Anadolu Üniversitesinde Yıldız'dan ve İTÜ'den mezun olan arkadaşlarımızın performanslarını hocalarından övgüyle duyduğumuzda gerçekten bunun gururunu paylaşıyoruz.

Yalnız burada belirtmek istediğim bir konu var. Bu gelen arkadaşlarımızın bazılarının hâlâ üniversitesinde eğitim başlamamış olmasına rağmen ve 35. maddeyle aslında görevlendirilmeleri gerekirken –yasa konulsa bile biz bunu bazen kendi lehimize çığnıyoruz, bunu da özellikle belirtmek istiyorum– bölümlerinden izin alamadıklarını görüyoruz. Sadece ders dönemlerinde gelebiliyorlar, sonra dersleri bittikten sonra üniversitelerine çağrılıyorlar. Neden çağrıldıklarını sorduğumuzda da, başka bir bölümdeki asistan açığını kapatmak üzere çağrılıyor, diyorlar.

Dolayısıyla bu şekilde lisansüstü eğitimde eğitmen veya akademisyen yetiştirilmesi söz konusu olamaz. Sadece doktorasını yapmak, araştırma yapmayı öğrenmek ve bu araştırmalardan yayın üretmek, bir akademisyenin yetişmesi için yeterli değil. Eğer bu akademisyenin kendi üniversitesine döndüğünde

doğrudan doğruya eğitime katılmasını istiyorlarsa, gittikleri üniversitelerde de eğitime katılmaları zorunludur.

Biz bunu üniversitede bu şekilde düşünüyoruz ve bu gelen arkadaşlarımızın bu şekilde 35. maddenin gereği olarak görevlendirilmesini talep ediyoruz. Dolayısıyla Mimarlık ve Eğitim Kurultayının “dayanışma” teması altında, eğitimde genç arkadaşların yetiştirilmesi konusunda bu şekilde bir 35. madde uygulamasının gerçek anlamda yerine getirilmesinin doğru olduğunu düşünüyorum. Bunu özellikle vurgulamak istedim.

Bir küçük noktaya daha değineceğim. Lisansüstü eğitimde, Çiğdem arkadaşımızın sunduğu grup çalışmasında şunu gördük. Lisansüstü eğitimde giderek disiplinler arası uygulamalar ve konular gündeme geliyor. Bazı bölümler asistan arkadaşlarını başka üniversitelere göndermemek adına, kendi üniversitelerinde doktora eğitimi başlatıyorlar. Lütfen bunu eleştirdiğim anlamında almasınlar, ama üniversite ortamda yetişmeleri anlamında sadece doktora programına katılmalarının yeterli olmadığını bir kez daha vurgulamak istiyorum ve lisansüstü eğitimi açacak olan bölümlerin, yeni program açacak olan bölümlerin biraz daha disiplinler arası konulara önem vermesi gerektiğini belirtmek istiyorum. Çünkü dün de konuşuldu, mesela alanında yapılan çalışmalar, artık “nöroestetik” kavramıyla bütünleşmeye başladı. Bunların farkında olmamız gerekiyor.

Teşekkür ederim.

Cengiz BEKTAŞ

Çok teşekkürler, peki son söz.

Neslihan DOSTOĞLU

Ben de son olarak, öncelikle bütün arkadaşlarım gibi organizasyon komitesinde olan herkese çok teşekkür ediyorum. Ben dört-beş sene önce mimarlık eğitimiyle ilgili, Mimarlar Odası ve akademisyenlerin bir araya gelerek MOB-BİG çerçevesinde oluşturdukları bu sistemin yeniden canlandırılması adına, Mimarlar Odasının bir komite oluşturmasını ve yıllar önce başlatılan, ama yarım kalan bu sistemin tekrardan ivedilikle ele alınarak, YÖK’e işte MİDEKON aracılığıyla belki tekrardan taşınması gerektiği konusunda bir öneride bulunmak istiyorum.

Çünkü bizim sunumumuzda da, arkadaşlarımla birlikte hazırladığım sunumda da gördüğünüz gibi, dünyanın hiçbir yerinde dört yıllık bir eğitimle mimarlık yapma yetkisine sahip olunamıyor. Bunu yıllardır konuşuyoruz, ama bunun daha detaylı çalışılması için özel bir komisyon oluşturulup, bu konunun tekrar gündeme getirilmesini öneriyorum.

Teşekkür ederim.

Cengiz BEKTAŞ

Biz çok teşekkür ediyoruz. Efendim şimdi Mimarlar Odası Genel Merkez Genel Sekreteri Necip'e söz veriyoruz.

Necip MUTLU

Değerli meslektaşlarımız, Eskişehir'e de sonra ev sahibi olarak söz vereceğiz. İki günlük maratonun sonuna geldik. Zor dönemde bu kurultayı gerçekleştirdik, bunu itiraf etmek istiyorum. Her dönemdeki kadar rahat bir hazırlık süreci geçirmedik, rahat bir çalışma dönemi geçirmedik. Ama tabii bunun gerekçesi, odamızdan kaynaklanmıyor. Türkiye'deki siyasetin, Türkiye'deki meslek ortamına yapılan baskıların, Türkiye'deki kamu ve toplum yararına mimarlık adına ve çevre adına yapılan baskıların, Türkiye'deki yaşam mücadelesine yapılan baskıların olduğu bir ortamda ve Gezi sürecinden sonra biz bunları tabii tartışmayı ve bunları buraya taşımayı becerebildik.

Bu süreci önemsiyoruz, ama şuna inanıyorum: Türkiye'de hiçbir şey, özellikle Gezi sürecinden sonra eskisi gibi olmayacak. Hepinizin de inanmasını özellikle istiyorum. Biz bu taşın altına elimizi koyuyoruz Mimarlar Odası olarak. Herkesin elini koyması gerekiyor. Bu büyük bir mücadele, çünkü kaybedecek fazla bir şeyimiz yok. Aksi takdirde yaşanan bir çevre, yaşanan bir ülke ve yaşanan bir ortam ve en azından meslek ortamımız kalmayacak.

Buradaki iki günlük tartışmaları not aldık, aslında çok söyleyecek şey var, ama zamanımız bitti sonuna geldik artık. Bunları değerlendireceğiz, önerileri değerlendireceğiz. Özellikle öğrenci arkadaşlarımızla diyaloglarımızı tekrar zaten en kısa zamanda bir araya geleceğiz ve buradaki öneriler doğrultusunda çalışmaları gerçekleştireceğiz.

Yalnız özellikle Neslihan'ın söylediği son konu, MİDEKON'da da zaten belli bir mutabakat oldu. Bizim birkaç yıl önce MİDEKON'la ortak toplantılarımız oluyordu, MOBBİG'lere bunu taşıyorduk. Bu sürecin hızlı bir şekilde YÖK nezdinde sürdürülmesi gerekiyor, çünkü aksi takdirde, işte dün Neslihan'ın söylediği üç yıllık eğitim hiçbir şekilde yeterli değil, ama üç yıllık eğitimden dolayı dava açan ve üç yıllık eğitimden dolayı odaya kayıt olan meslektaşımız oldu maalesef, yurtdışı okuldan mezun. Bu süreci aşmanın tek yolu, bu meslek ortamını YÖK'e veya başka ortamlara bırakmamak.

Biz hepimiz beraberiz, aynı kaygıları taşıyoruz. Eğitim ortamı ayrı, öğrencilik ortamı ayrı veya mimarlık profesyonelliği ayrı bir şey değil, hepsi mimarlık ortamı. Bu sorunların hepsi ortak sorunuz. Sadece odaya da bırakılacak bir

konu değil, sadece eğitim ortamına da... Hep beraber bu m¼cadeleyi yapacağız. Dediğim gibi bu daha başlangıç.

Teřekk¼r ederiz katıldığınız ve katkı verdiğiniz için.

Cengiz BEKTAş

Efendim B¼lend Bey s¼z istedi. Ondan sonra Mehmet Beyi s¼z¼ vereceğim, ev sahibimize.

B¼lend TUNA

Bu kurultay katılımı konusunda bir açıklama yapma ihtiyacını hissettim. şimdi kurultay ortamlarına ¼¼ g¼n boyunca meslek ortamından, serbest çalışan meslektaşlarımızdan az kişi katıldı. Aramızda da var, ama diğer kurultaylarda da nispeten azdı. Kurultaylar daha ziyade akademik ortamdan, ¼ęrencilerden ve meslek odasından katılımlarla gerçekleştiriliyor. Fakat ne kadar gelinirse gelsin, işte en kalabalık 700 civarında bir katılım olmuştu ¼¼ g¼n boyunca ortak. Sonuçta 43 bin kişilik bir kitleden bahsediyoruz. Bizim bunun paylaşım mekanizmalarını oluşturmamız gerekiyor.

Biz bunu başından beri d¼ř¼nd¼k, web ortamında b¼t¼n kurultay ¼ncesindeki yapılan çalıştayların, çalışma toplantılarının kayıtlarının alınması ve web'e konulması şeklindeki bir iletişimi ¼nerdik ve bunu uyguladık, bu yeterli olmayabilir tabii. ¼zellikle geçen ¼rkađařlarımızdan bize yol g¼stermelerini rica ediyorum.

şimdi Gezi olayları sırasında orada Gezi Parkında bir televizyon yayını bile kurdular. Buna benzer birçok ¼neri gelsin ve bizim aklımızın ermediği birtakım teknolojik gelişimleri ortamımıza sunsunlar, çok memnuniyetle değerlendiririz. Eğer parasal karşılığı m¼mk¼nse yapılabilir, paylaşımlar yapılabilir. Yoksa niye biz ¼ęrenci ¼rkađařlarımızın paylaşımını istemeyelim? Ya da diğer akademik ortamlardaki meslektaşlarımızın katkısını almayalım? Bunu daha ge–niş yapmaya açığız.

Cengiz BEKTAş

Teřekk¼r ediyoruz. Efendim şimdi biraz oksijensiz olmasına rağmen, yani kursa bakmayın birazcık espri olsun, çok sıkıldık. Sizi mikrofona davet ediyoruz, ev sahibimiz Mehmet Bey.

Mehmet G¼REL

Alkışlar için teřekk¼r ¼ncelikle. Kurultayın ilk konuşmacısı bendim, son konuşmacısı da ben olmak istedim. ¼zellikle buraya geldiğiniz için, kurultaya katkı verdiğiniz için, mimarlık eğitimine katkı verdiğiniz için, mimarlığa katkı verdiğiz-

niz için tüm hocalarıma, tüm öğrenci arkadaşlarıma, tüm meslektaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Bana ve Mimarlar Odasına sıklıkla teşekkür edildi. Fakat asıl teşekkür etmesi gereken bizleriz. Bu kurultaylar, biraz önce hocam bahsetti, bunun ne manaya geldiğini de tartışalım mı acaba? Bunların devamında nasıl olacak? Hep böyle kurultay, kurultay, kurultay mı gidecek diye bir sözü vardı. Evet, elbette ki böyle olmayacağını düşünüyorum. Muhakkak ki bunların birer çıkarımı var, bunların birer faydası var, bunların bir neticesi olması gerekli.

Bülend Hanım bunu söyledi, bunların neler kazandırdığını biz gösterelim de dedi, bunların ne şekilde kazanımlar sağladığını biz görelim ki dedi, daha sonraki kurultaylarda ona yönelik çalışmalar yapalım dedi. Bir başka konuşmacı, şimdi aklımda kalmadı, ama mimarlık eğitiminde öğrenenlerin eğitiminin yanı sıra öğreticilerin de eğitiminin önemli olduğunu söyledi, bunların da aynı sürekliliği mesleki gelişim gibi öğrenenler kadar öğrenme arzusu içerisinde olmaları gerektiğini söyledi.

Neticede elbette mimarlık eğitimi dört duvar arasında yapılmıyor. Sadece masa başında da yapılmıyor. Dışarıda, şantiyede, inşaatta yapılıyor. Bir başka bir şey daha var, öğreten kadroların, ben birazcık o yönde dili de ... hocalarım, dekanlarım, bölüm başkanlarım var. Uygulama fırsatı bulamıyor hocalarımız, bir bina yapamıyorlar. Yani böyle birtakım sıkıntıları da var. Eskiden döner sermayelerden bir şeyler yapılırdı. Bilmiyorum hâlâ daha öyle bir şeyler yapılabilir mi, öyle imkânlar var mı, ama benim görebildiğim kadarıyla her üniversitede yok; bu da sıkıntı aslında eğitimde. Pratik eksiği olan çok hocamız var. Bizim mesleğimizde bunun önemi büyük, bunu biliyoruz.

Uygulamacılar yoktu gibi bir şey vardı, ama uygulamacılar da vardı bizim kurultayımızda. Biri oturuyor, Nizamettin Bey, bizim Bursa başkanımız, ben uygulamacıyım, Eskişehir'den pek çok uygulamacı arkadaşlarımız da vardı. Dolayısıyla burada konuşulanları uygulamacılar da dinlediler ve katkıda bulunmaya da çalıştılar.

Ben de çok verimli buluyorum bu kurultayı, ellerinize, çalışmalarınıza sağlık, ağzınıza sağlık. Sürçü ikram ettiyse affola.

Cengiz BEKTAŞ

Efendim ben asıl bu saate kadar iki gün boyunca burada sabırla her şeyi paylaşanlara teşekkür etmek istiyorum. Çünkü öğrenci arkadaşlarımdan başka bir anlamda söyledikleri gibi, eğer bu paylaşım olmasa hiçbir anlamı yok. Kendi kendimize havanda su döveriz. Bir de bunları zaten bir yerlere ulaştırmak şu günlerde çok büyük sorun olduğu için, Necip'in çok hoş şekilde dile getirdiği gibi, gerçekten anlamsız olur.

Onun için ben bütün katılımcılara yürekten teşekkür ediyorum, bildiri sunan öğretim görevlisi arkadaşlarımız çoğunlukla... Onların gerçekten ne kadar zaman vererek buraya hazırlandıklarını gördük, onlara bir daha yürekten teşekkür ediyorum. Lütfen en geç bir hafta içinde Necip'e sonuç bildirgesi adına ulaşmasını istediklerinizi bildirin. Bugün hatta yolda, otobüste, trende filan dönerken notlar yazın ne olur uzamadan. Çünkü bunları bizi dinlesinler dinlemesinler, bak biz şuraya da bildirdik deyip onlara bildirmek çok önemli. Çünkü eğer sesimizi duymak istemeyenlere karşı bunları yapmazsak, gerçekten çok önemli sonuçları alamayabiliriz.

Çok teşekkür ediyorum hepinize, sağ olun var olun.

